

Uchwała nr 36/2022
Walnego Zebrania Członków Związku Gmin i Powiatów
Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego
z dnia 25 kwietnia 2022 r.

w sprawie: przyjęcia X wersji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wraz z rejestrem zmian.

Na podstawie § 16 pkt 3 Statutu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, przyjętego Uchwałą Walnego Zebrania Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego nr 2/2013 z dnia 3 października 2013 roku, z późniejszymi zmianami.

Walne Zebranie Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego
Województwa Śląskiego uchwała:

- § 1. Przyjąć X wersję Strategię ZIT Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, zgodnie z treścią załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Uchylić uchwałę nr 24/2016 z dnia 24 listopada 2016 roku w sprawie przyjęcia IX wersji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wraz z rejestrem zmian.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Walnego Zebrania Członków

Marcin Krupa

Karolina Jaszczyk

Dyrektor Biura Związku

Związek Gmin i Powiatów
Subregionu Centralnego
Województwa Śląskiego

Załącznik nr 1 do uchwały
Walnego Zebrania Członków Związku
Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego
nr 36/2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r.

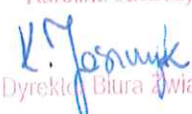
STRATEGIA
ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH
SUBREGIONU CENTRALNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
NA LATA 2014-2020

Przewodniczący
Walnego Zebrania Członków

Marcin Krupa

Wersja X

Ustanowiona uchwałą Walnego Zebrania Członków Subregionu Centralnego nr 36/2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r. w sprawie aktualizacji „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”.

Gliwice, kwiecień 2022 r.

Karolina Jaszczyk

Dyrektor Biura Związku

Lista stosowanych skrótów:

BOF	Bezpośredni obszar funkcjonalny
BROWNFIELD	Obszary przemysłowe, popegeerowskie, powojkowe, pokolejowe docelowo mające zostać przekształcone pod inwestycje
BZSC	Biuro Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związku Subregionu Centralnego)
CUPT	Centrum Unijnych Projektów Transportowych
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IZ RPO WSL	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
IP RPO WSL ZIT	Instytucja Pośrednicząca właściwa dla ZIT Subregionu Centralnego, tj. Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związek Subregionu Centralnego)
IP RPO WSL WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, pełniący funkcję Instytucji Pośredniczącej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KM RPO WSL	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
KZK GOP	Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2014-2020
MG	Metropolia Górnośląska
MZK	Miejski Zarząd Komunikacji
MZKP	Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
PI	Priorytet Inwestycyjny
PO IiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020
POIŚ_TRA	Projekt komplementarny PO IiŚ z zakresu miejskiego transportu publicznego „Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym”
POIŚ_WFOŚ	Projekt komplementarny PO IiŚ z zakresu minimalizowania niskiej emisji „Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej”
PKM	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej
PKP	Polskie Koleje Państwowe
RIT	Regionalne Inwestycje Terytorialne
RPO WSL 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
SC	Subregion Centralny
SRW	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
STRATEGIA	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
UM	Urząd Miasta
UP	Umowa Partnerstwa
WZCSC	Walne Zebranie Członków Subregionu Centralnego
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZRID	Zezwolenie na Realizację Inwestycji Drogowej
ZSC	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związek Subregionu Centralnego)
ZZSC	Zarząd Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego (Związku Subregionu Centralnego)

Spis treści

1. Podstawa prawna Strategii.....	4
2. Obszar wsparcia Strategii	8
3. Aspekty przestrzenne warunkujące rozwój Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna.....	14
4. Gospodarka i rynek pracy w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna	16
5. Społeczeństwo Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna	26
6. Gospodarowanie zasobami w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna.....	57
7. Mobilność w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna.....	76
7.1. Plan zrównoważonej mobilności miejskiej i Studium transportowe Subregionu Centralnego	76
7.2. Infrastruktura transportowa i inteligentne systemy transportowe.....	78
7.3. Integracja publicznego transportu zbiorowego	86
7.4. Tabor publicznych środków transportu zbiorowego	96
7.5. Infrastruktura przesiadkowa	100
7.6. Transport rowerowy	110
8. Pozostałe projekty przyczyniające się do rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego	113
8.1. Projekty infrastrukturalne	113
8.2. Projekty przyczyniające się do ochrony środowiska i wzmocnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	116
8.3. Projekty społeczno-kulturalne	116
9. Kluczowe ustalenia z analizy SWOT Subregionu Centralnego.....	118
10. Misja, cele, priorytety i działania ZIT Subregionu Centralnego	121
11. Charakterystyka wiązek projektów ZIT Subregionu Centralnego	133
12. Zasady wyboru projektów realizujących Strategię.....	173
13. Projekty komplementarne PO Infrastruktura i Środowisko	179
13.1. POIŚ_TRA: Projekt Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym.....	179
13.2. POIŚ_WFOŚ: Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji.....	181
14. Zakres odpowiedzialności w procesie wdrażania Strategii	183
15. Wdrażanie Strategii z wykorzystaniem włączenia społecznego.....	187
16. Monitorowanie i ewaluacja Strategii	191
17. Indykatywna tablica finansowa Strategii.....	193
Aneks nr 1. Tabela wskaźników produktu, rezultatu bezpośredniego i rezultatu strategicznego.....	195
Aneks nr 2. Zgodność Strategii ZIT Subregionu Centralnego z innymi strategiami, politykami, wytycznymi.....	206
Aneks nr 3. Stan prac nad przygotowaniem dokumentów wdrożeniowych w gminach Subregionu Centralnego	219
Aneks nr 4. Zestawienie lokalnych strategii i programów powiązanych z interwencją ZIT Subregionu Centralnego	224
Aneks nr 5. Zespół redagujący Strategię ZIT Subregionu Centralnego	332

1. Podstawa prawna Strategii

STRATEGIA jest narzędziem dedykowanym wdrażaniu ZIT – co oznacza, że podczas jej tworzenia uwzględniono wszelkie wymagania dotyczące tzw. strategii ZIT, a jej postanowienia dotyczą zakresu interwencji ZIT oraz projektów komplementarnych PO liś. Na mocy Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 1276/261/IV/2013 z 11 czerwca 2013 r. cały obszar SC jest obszarem podlegającym interwencji z wykorzystaniem instrumentu ZIT. ZIT jest instrumentem rozwoju terytorialnego realizowanym w ramach RPO WSL 2014-2020 na zasadach wskazanych w Umowie Partnerstwa i w RPO WSL 2014-2020. W zakresie ZIT, STRATEGIA uwzględnia zapisy rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady:

- nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
- nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.;
- nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006.

ZIT są realizowane zgodnie z art. 36 Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. oraz art. 7 Rozporządzenia EFRR 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r.

STRATEGIA jest dokumentem przyjętym uchwałą Walnego Zebrania Członków Subregionu Centralnego nr 24/2016 z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie aktualizacji „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”. ZSC jest dobrowolnym samorządnym stowarzyszeniem gmin i powiatów, powołanym dla wsparcia idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji. W skład ZSC wchodzi 81 JST z terytorium SC. ZSC jest zinstytucjonalizowaną formą partnerstwa JST powołaną m.in. w celu skutecznego wdrożenia ZIT w SC. Działania podejmowane przez ZSC realizowane są w duchu zasady partnerstwa i wielopoziomowego zarządzania, zgodnie z art. 5 Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r. STRATEGIA pełni rolę „strategii określającej zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie”, o której mowa w art. 7 Rozporządzenia w sprawie EFRR 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r. Ramy STRATEGII odpowiadają wytycznym podanym w dokumentach:

- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (art. 30 ust. 8),
- Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2013 r.
- Ramy koncepcyjne w zakresie przygotowania i oceny Strategii ZIT, JASPERS Warszawa – Grupa zadaniowa ZIT, Warszawa, 11.04.2014 r.

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020, Umowa Partnerstwa, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, grudzień 2015 r.

W aspekcie metodycznym uwzględniono także rekomendacje zawarte w dokumencie: *Place-based territorially sensitive and integrated approach*.¹

Zapisy STRATEGII odwołują się do zapisów:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z 18 grudnia 2014 r.
- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 z 16 grudnia 2014 r.

zatwierdzonych przez Komisję Europejską. STRATEGIA jest zgodna z postanowieniami: Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030”, Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, krajowych strategii sektorowych, Strategii SRW, Koncepcji Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego, Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego, Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego, Programu Ochrony Powietrza Województwa Śląskiego, Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego, Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032, Strategii GZM. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w Aneksie nr 2. W świetle założonej interwencji ZIT, STRATEGIA pozostaje w zgodności ze strategiami i programami lokalnymi, które zostały przywołane w Aneksie nr 4. Schemat relacji ilustruje rysunek 1.

Ramy realizacji przedsięwzięć w ramach ZIT w województwie śląskim zostały opisane w rozdziale 4. RPO WSL 2014-2020, gdzie ustanowiono m.in. co następuje: „Zgodnie z zapisami UP działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich będą realizowane w szczególności z zastosowaniem instrumentu ZIT. W ramach RPO WSL 2014-2020 instrument ZIT będzie wdrażany na obszarze Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego tj. na obszarze Subregionu Centralnego na zasadach określonych w UP. W skład Metropolii Górnośląskiej i jej otoczenia funkcjonalnego wchodzi 81 jednostek samorządu terytorialnego m.in. miasto wojewódzkie, wszystkie miasta z rdzenia obszaru funkcjonalnego oraz gminy i powiaty otoczenia funkcjonalnego. Delimitacja obszaru została dokonana w oparciu o: Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” oraz uzgodnienia z jednostkami samorządu terytorialnego, które zadeklarowały współpracę w ramach Subregionu Centralnego.” Współpraca ta realizowana jest poprzez zinstytucjonalizowaną formę partnerstwa, jaką jest opisany powyżej ZSC.

Podstawą interwencji w ramach ZIT SC jest niniejsza STRATEGIA uwzględniająca wspólne strategiczne wybory uzgodnione przez jednostki wchodzące w skład partnerstwa. Jej cele pozostają w spójności z celami RPO WSL 2014-2020. Mierniki efektów realizacji działań wskazanych do realizacji w formule ZIT są powiązane z systemem wskaźników RPO WSL 2014-2020 oraz wpisują się w system monitorowania postępów i efektów wdrażania programu. Tym samym interwencja ZIT SC przyczyni się do efektywnej realizacji wskaźników produktu dla poszczególnych osi priorytetowych RPO WSL 2014-2020, w których zastosowano instrument ZIT. Pełna lista wskaźników, których osiągnięcie będzie możliwe dzięki realizacji zadań w formule ZIT, znajduje się w Aneksie nr 1. Ponadto

---

¹ Place-based territorially sensitive and integrated approach, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 2013

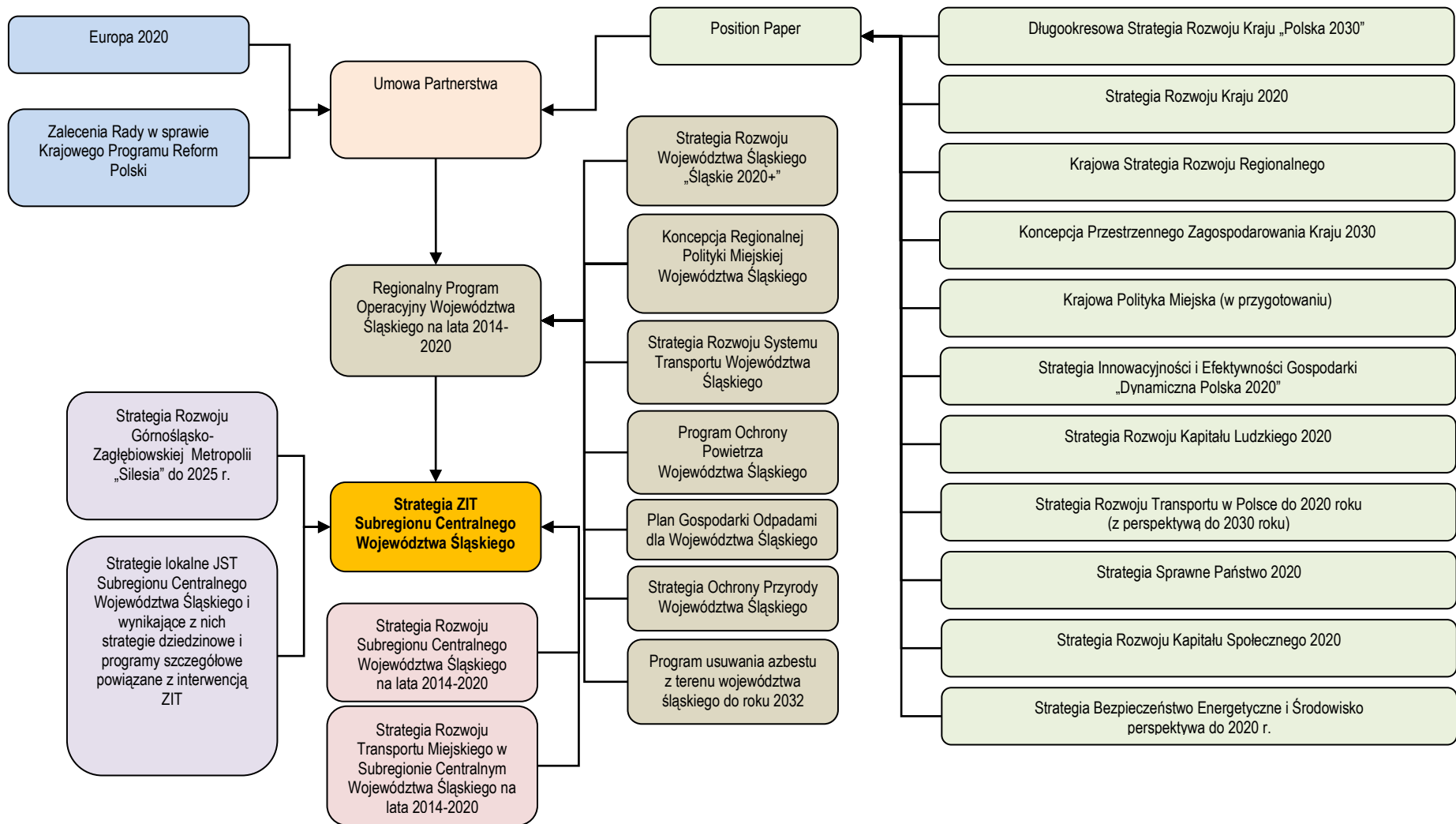
STRATEGIA obejmuje także interwencję PO IiŚ, przez realizację tzw. projektów komplementarnych do ZIT finansowanych ze środków tego programu.

Ważnym elementem realizacji STRATEGII jest zapewnienie zdolności instytucjonalnej do udziału we wdrażaniu RPO WSL 2014-2020 i pośrednio PO IiŚ. Podmiot zarządzający i administrujący realizacją ZIT, którym dla SC jest ZSC, spełnia warunki związane z systemem realizacji, monitorowania i sprawozdawczości określone przez IZ RPO WSL. ZSC pełni rolę IP ZIT dla RPO WSL 2014-2020, co stanowi odniesienie do zapisów art. 123 ust. 6. Rozporządzenia ogólnego 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r.

Jego rola została zdefiniowana w RPO WSL 2014-2020 w następujący sposób: „Zakres powierzenia władzom lokalnym, w tym miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT/RIT określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami lokalnymi (w tym miejskimi) i IZ RPO WSL. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 władze lokalne (w tym miejskie) realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania. Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że władze lokalne (w tym miejskie) przedkładają IZ RPO WSL listy projektów wybranych do wsparcia bądź - w przypadku trybu pozakonkursowego - zidentyfikowanych w Strategii ZIT/RIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO WSL dotyczące stopnia zgodności z celami Strategii ZIT. IZ RPO WSL dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba, że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i pełna ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym może być dokonywana przez władze lokalne, w tym miejskie lub IZ RPO, z udziałem w stosownych przypadkach ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia.”

Koszty wdrażania ZIT w uzgodnionym zakresie są finansowane głównie w ramach krajowego Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (w Katowicach) w piśmie z dnia 13.09.2013 r. przyjął stanowisko, zgodnie z którym priorytety, cele i przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach przedmiotowych działań strategicznych nie wymagają procedury oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ wpisują się one w realizację RPO WSL 2014-2020, dla którego przeprowadzono już odpowiednią procedurę. Stosując tę samą przesłankę zgodności interwencji STRATEGII z interwencją RPO WSL 2014-2020, możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaaprobował także Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 09.10.2013 r.

Rysunek 1. Układ dokumentów strategicznych powiązanych ze Strategią ZIT SC

Opracowanie własne

2. Obszar wsparcia Strategii

Biorąc pod uwagę cele ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju w Polsce, ZIT są realizowane na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie. Jednocześnie w województwie śląskim, w ramach RPO WSL 2014-2020, co do zasady zintegrowane podejście terytorialne jest wdrażane na obszarach funkcjonalnych czterech subregionów: Centralnego (ZIT) oraz Północnego, Południowego i Zachodniego (Regionalne Inwestycje Terytorialne), stanowiących - zgodnie z SRW - obszary polityki rozwoju regionu. Celem ich wyznaczenia w 2000 r. była organizacja procesów rozwojowych w oparciu o istniejące powiązania funkcjonalne, gospodarcze i społeczno-historyczne. W konsekwencji tych postanowień w województwie śląskim ZIT będą realizowane na obszarze funkcjonalnym miasta wojewódzkiego delimitowanym w granicach SC. Szczegółowo rozwiązanie to przedstawiono poniżej w tabeli 1., stanowiącej załącznik nr 2 do RPO, pt. „Lista gmin wchodzących w skład Subregionu Centralnego w ujęciu funkcjonalnym”.

Tabela 1. Obszar wsparcia ZIT SC w delimitacji bazującej na SRW

Metropolia Górnos Śląska (rdzeń)	Bezpośredni Obszar Funkcjonalny (BOF) Metropolii Górnos Śląskiej	Pozostałe gminy subregionu centralnego (pośredni obszar funkcjonalny Metropolii Górnos Śląskiej)
1. Będzin	1. Bobrowniki	1. Boronów
2. Bieruń	2. Bojszowy	2. Ciasna
3. Bytom	3. Chelm Śląski	3. Goczałkowice-Zdrój
4. Chorzów	4. Gierałtowiec	4. Herby
5. Czeladź	5. Imielin	5. Irządze
6. Dąbrowa Górnicza	6. Kalety	6. Kochanowice
7. Gliwice	7. Kobiór	7. Koszęcin
8. Jaworzno	8. Krupski Młyn	8. Kroczyce
9. Katowice	9. Łęczyny	9. Lubliniec*
10. Knurów	10. Łazy	10. Ogrodzieniec
11. Łaziska Górne	11. Miasteczko Śląskie	11. Pawłowice
12. Mikołów	12. Miedźna	12. Pawonków
13. Mysłowice	13. Mierzęcice	13. Pilica
14. Piekary Śląskie	14. Ornontowice	14. Poręba
15. Radzionków	15. Orzesze	15. Pszczyna*
16. Ruda Śląska	16. Ożarówce	16. Suszec
17. Siemianowice Śląskie	17. Pilchowice	17. Szczekociny
18. Sosnowiec	18. Psary	18. Włodowice
19. Świętochłowice	19. Pyskowice	19. Woźniki
20. Tamowskie Góry	20. Rudziniec	20. Zawiercie*
21. Tychy	21. Siewierz	21. Żamowiec
22. Wojkowice	22. Sławków	
23. Zabrze	23. Sośnicowice	
	24. Świerklaniec	
	25. Toszek	
	26. Tworóg	
	27. Wielowieś	
	28. Wry	
	29. Zbrosławice	

* miasta stanowiące Lokalne Ośrodki Rozwoju

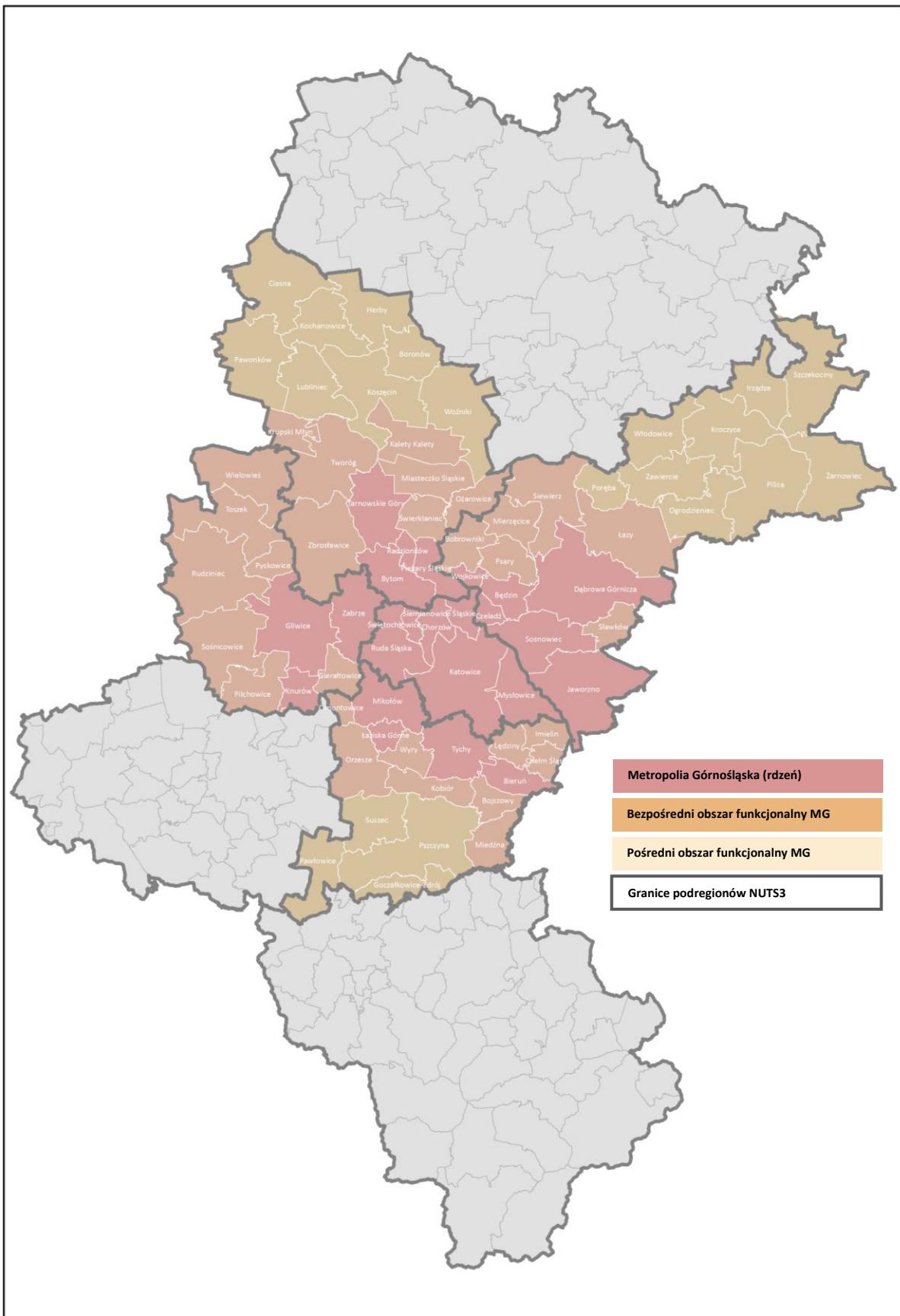
Źródło: SRW, RPO

Obszar wsparcia ZIT SC wskazany w tabeli 1. jest, jak zostało to już wspomniane, bezpośrednio wywodzony z SRW. W świetle jej zapisów MG to centralny obszar rozwojowy województwa śląskiego o znaczeniu europejskim, składający się z 23 miast, w tym miasta wojewódzkiego. W skład jej BOF wchodzi natomiast 29 gmin. Najważniejszym wyzwaniem dla polityki rozwoju tego obszaru jest jego metropolizacja, w tym wypromowanie MG jako liczącego się w Polsce i Europie obszaru metropolitalnego. Należy wzmacniać rozwój funkcji metropolitalnych z zakresu gospodarki, nauki i sektora naukowo-badawczego, w tym infrastrukturę i sieci badawcze umożliwiające komercjalizację ich wyników, kultury i przemysłów kultury oraz usług publicznych wyższego rzędu, w szczególności wyspecjalizowanych usług medycznych, szkolnictwa wyższego. Rozwój specjalistycznych usług wyższego rzędu ma podstawowe znaczenie dla MG. Działania związane z poprawą powiązań funkcjonalnych powinny obejmować zarówno obszary MG i jej bezpośrednie otoczenie funkcjonalne, jak również pozostałe obszary zlokalizowane w obrębie centralnego obszaru funkcjonalnego. Owe pozostałe obszary stanowią pośredni obszar funkcjonalny MG, który posiada swą wewnętrzną strukturę gdyż jest skoncentrowany wokół trzech lokalnych ośrodków rozwoju: Lublińca, Pszczyny i Zawiercia. Lokalnym ośrodkiem rozwoju przypisana jest w SRW rola skupiania procesów rozwoju na poziomie lokalnym. Ośrodki te stanowią przejściowe ogniwo dyfuzji rozwoju pomiędzy MG a pozostałymi obszarami województwa. Wyzwaniem zidentyfikowanym w SRW jest poprawa integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej ośrodków miejskich będących lokalnymi ośrodkami rozwoju i ich otoczenia, w większości wiejskiego, poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej i systemów transportu zbiorowego, rozwijanie i uzupełnianie zakresu usług publicznych: edukacyjnych (głównie na poziomie średnim), ochrony zdrowia (zwłaszcza w zakresie specjalistycznych usług medycznych) oraz kultury. Ważne są również tworzenie i modernizacja infrastruktury technicznej zapewniającej lokalizację firm wykorzystujących specyficzny, lokalny potencjał.

Jednakże procesem, który niewątpliwie znacząco zmieni postrzeganie obszaru metropolitalnego dla województwa śląskiego, a także organizację części usług publicznych będzie formalne powołanie związku metropolitalnego. Jesienią 2015 r. weszła w życie Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych. Gminy, które wraz z Katowicami tworzą rdzeń obszaru funkcjonalnego stolicy województwa śląskiego z dużym zaangażowaniem podeszły do zagadnienia zorganizowania się w związek metropolitalny. Jednak do wdrożenia postanowień ustawy zabrakło przepisów wykonawczych, a wraz ze zmianą rządu zapowiedziana została zmiana ustawy metropolitalnej. Obecnie znany jest projekt jej kolejnej wersji, co *de facto* oznacza rozpoczęcie nowej ścieżki legislacyjnej. Stąd proces formalnej integracji został po raz kolejny wstrzymany. Niemniej należy zakładać, że w latach 2017-2018 dojdzie do utworzenia związku metropolitalnego. Roboczo zakłada się, że w jego skład wejdą Katowice oraz: Będzin, Bieruń, Bytom, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gierałtowice, Gliwice, Imielin, Jaworzno, Knurów, Łęczyny, Łaziska Górne, Mikołów, Mysłowice, Piekary Śląskie, Pyskowice, Ruda Śląska, Radzionków, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Sławków, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Wojkowice oraz Zabrze. Należy przyjąć, że jeśli sytuacja ta będzie miała miejsce obszar wsparcia ZIT SC delimitowany będzie w układzie:

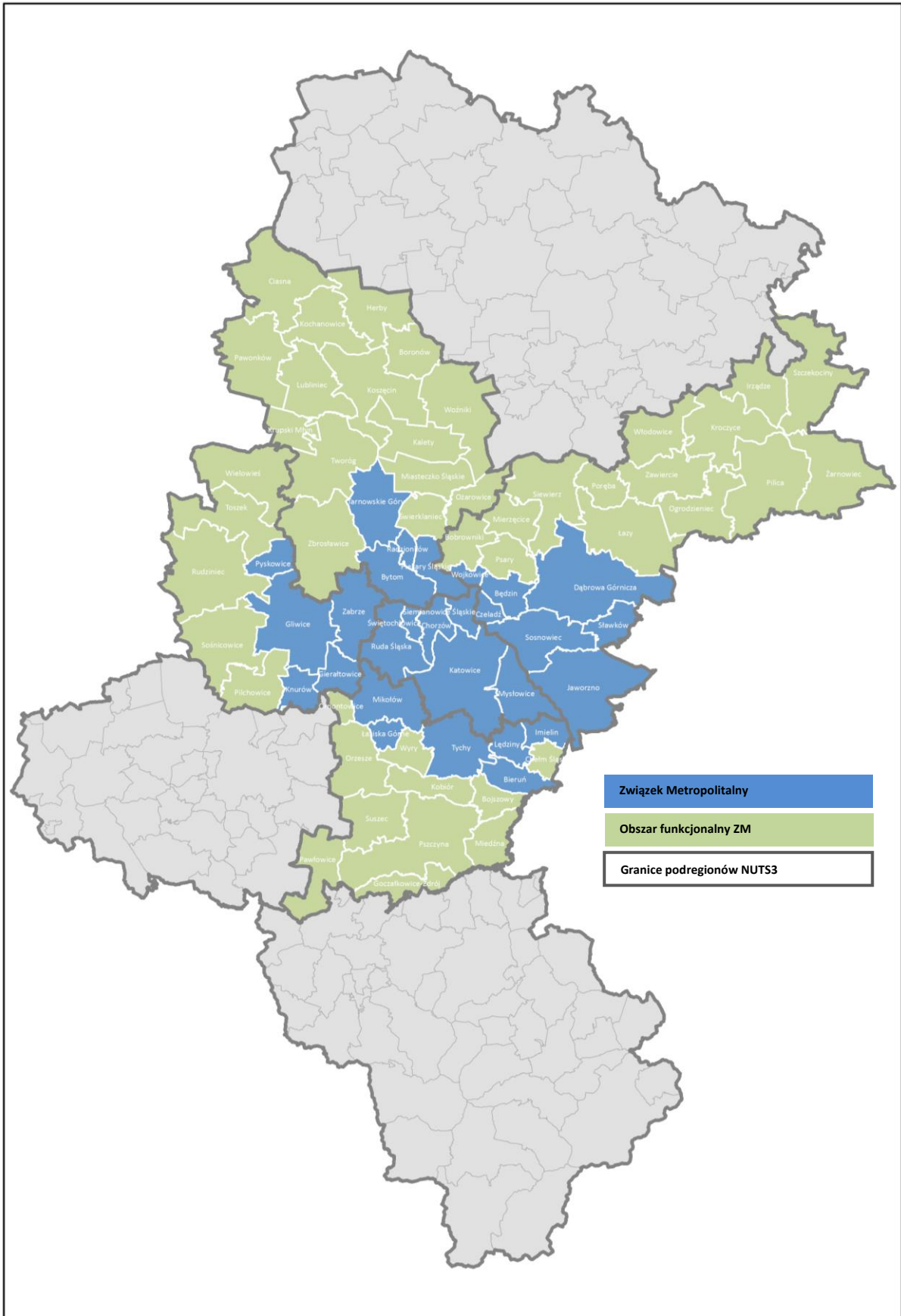
- związek metropolitalny (gminy wg powyższej listy),
- obszar funkcjonalny związku metropolitalnego (pozostałe gminy SC).

Obie koncepcje delimitacji zestawiono ze sobą na kartogramach przedstawionych na rysunkach 2 i 3.

Rysunek 2. SC w ujęciu funkcjonalnym – delimitacja bazująca na SRW

Opracowanie własne

Rysunek 3. SC w ujęciu funkcjonalnym – delimitacja po utworzeniu związku metropolitalnego

Opracowanie własne

Utworzenie związku metropolitalnego, co oczywiste, nie zmieni wyzwań przestrzennych, gospodarczych ani społecznych zidentyfikowanych w SRW. Natomiast z pewnością wytworzy swego rodzaju nowy układ sił na arenie SC. Wpłyne także bezpośrednio na osiąganie celów rozwojowych związanych z jednym z najważniejszych obszarów interwencji ZIT jakim jest zrównoważona mobilność miejska, gdyż związek metropolitalny stanie się organizatorem metropolitalnego, publicznego transportu zbiorowego na swoim obszarze. Należy zakładać, że z czasem związek będzie także koordynował lub organizował kolejne usługi publiczne, jednak próba ich odpowiedzialnego identyfikowania jest jeszcze na obecnym etapie przedwczesna.

Jednocześnie jednak na zwrócenie uwagi zasługuje zaistniała w województwie śląskim sytuacja, w której delimitacja funkcjonalna przestrzeni przyjęta w SRW na potrzeby prowadzenia polityki rozwoju regionu nie jest zbieżna z delimitacją statystyczną w systemie NTS. Koncentryczny układ: MG – BOF – pośredni obszar funkcjonalny, jest na wskroś opisywany statystycznie przez układ pięciu podregionów NTS3. Przy czym: na obszarze trzech jednostek NTS3 (podregion bytomski, podregion sosnowiecki, podregion tyski) leżą gminy wchodzące w skład MG, BOF oraz obszaru pośredniego; na obszarze podregionu gliwickiego leżą gminy wchodzące w skład MG i BOF; a na obszarze podregionu katowickiego znajduje się 6 miast na prawach powiatu zaliczanych do MG. Sytuacja ta znacząco utrudnia wyodrębnianie statystycznego obrazu SC w układzie funkcjonalnym. W szczególności dotyczy to danych gromadzonych na poziomie nie niższym niż NTS3 lub danych, których nie można wprost sumować bądź uśredniać ze względu na algorytm ich gromadzenia lub wskaźnikowego obliczania. Stąd też, w miejscach gdzie nie jest możliwe lub uprawnione prezentowanie danych w innym układzie, w STRATEGII postępuje się odniesieniami statystycznymi w układzie NTS3. W miejscach gdzie uzasadnione jest wskazanie specyfiki miejscowej, a istnieją opracowane dane statystyczne lub zgromadzono dane empiryczne, postępuje się nimi w układzie gmin. Dodatkowo należy podkreślić, że ze względu na dużą powierzchnię obszaru SC oraz dużą dynamikę procesów gospodarczych toczących się na jego terytorium, wewnętrzne ciążenia w skali podregionów są równie istotne jak generalny układ relacji w triadzie: MG – BOF – pośredni obszar funkcjonalny. W praktyce oznacza to, że prowadzenie polityki rozwoju SC wymaga zarówno uwzględnienia „promienistych” procesów integracyjnych od obszaru pośredniego do MG i Katowic, jak i zachowania spójności przestrzennej przez równoważenie poziomów rozwoju podregionów.

Realizacja ZIT SC stanowi podstawę dla odpowiedzi na powyżej opisane wyzwania rozwojowe zidentyfikowane w SRW. Interwencja ZIT nie obejmuje wszystkich działań, które należałoby w tym zakresie podjąć. Zgodnie z postanowieniami RPO WSL 2014-2020, przy pomocy instrumentu ZIT, w oparciu o STRATEGIĘ, wsparcie skoncentrowane będzie na realizacji celów rozwojowych obejmujących następujące uzgodnione kierunki interwencji zgodne z celami RPO WSL 2014-2020:

- zwiększenie potencjału inwestycyjnego na terenach *brownfield*,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE,
- poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- wzrost atrakcyjności transportu publicznego,
- zwiększenie ilości unieszkodliwionych odpadów,
- rozbudowa systemu oczyszczania ścieków,
- ochrona zasobów naturalnych,

- poprawa dostępu do usług społecznych oraz aktywizacja społeczno-gospodarcza na obszarach rewitalizowanych,
- zwiększenie dostępu do wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego.

W związku z tym zakłada się, iż w perspektywie roku 2020 instrument ZIT w SC zorientowany jest na zaspokojenie występujących deficytów. Pozostałe, ważne i duże projekty zorientowane na metropolizację i rozwój inteligentny będą realizowane przez władze samorządowe regionu i podmioty działające na terenie SC w innej formule, również jako projekty RPO, projekty w ramach innych programów operacyjnych oraz inne projekty w tym publiczno-prywatne i prywatne. Szerzej zagadnienie to jest opisywane w rozdziale 10. STRATEGII.

3. Aspekty przestrzenne warunkujące rozwój Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna²

SC to obszar o powierzchni 5.577 km², położony w środkowej części województwa śląskiego. Obszar ten graniczy:

- od północy z Subregionem Północnym województwa śląskiego,
- od południa z Subregionem Południowym województwa śląskiego,
- od wschodu z województwami: świętokrzyskim i małopolskim,
- od zachodu z województwem opolskim i Subregionem Zachodnim województwa śląskiego.

W obrębie SC znajduje się 14 miast na prawach powiatu (tj. Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze) oraz 8 powiatów (będziański, bieruńsko-lędziński, gliwicki, lubliniecki, mikołowski, pszczyński, tarnogórski, zawierciański) i zlokalizowane na ich terenie gminy. Łącznie w skład SC wchodzi 81 JST. Terytorium SC jest statystycznie podzielone na 5 jednostek NTS3, tj.: podregion bytomski, podregion gliwicki, podregion katowicki, podregion sosnowiecki, podregion tyski. SC, pod względem powierzchni, jest największą spośród tego typu jednostek w województwie śląskim. Powierzchnia SC stanowi ok. 45% powierzchni całego województwa. SC charakteryzuje się **złożoną strukturą terytorialną zróżnicowaną pod względem powierzchni, demografii oraz pełnionych funkcji**. Najlicniejszą grupę JST stanowi 59 gmin zorganizowanych w 8 powiatów ziemskich, natomiast rdzeń tworzy 14 miast na prawach powiatu. W grupie miast powiatowych największą powierzchnią charakteryzują się: Dąbrowa Górnicza i Katowice. Najmniejszą terytorialnie jednostką są Świętochłowice o pow. 13 km². W grupie powiatów największą powierzchnią odznacza się powiat zawierciański (rys. 4).

Słabość: Złożona struktura terytorialna zróżnicowana pod względem powierzchni, demografii oraz pełnionych funkcji.

Rozwiązania: Podjęcie działań zaplanowanych do realizacji przez JST w sposób zintegrowany i komplementarny przy niezbędnym wsparciu środków UE. Przyjęcie w kryteriach oceny zgodności projektów ze STRATEGIĄ założeń o równoważeniu wsparcia w układzie wewnętrznym SC.

W 2014 roku obszar SC zamieszkiwało 2.759.961 mieszkańców, co stanowiło ok. 60,2% ogółu mieszkańców województwa śląskiego. W tym samym roku SC odnotował najwyższy w województwie poziom gęstości zaludnienia³:

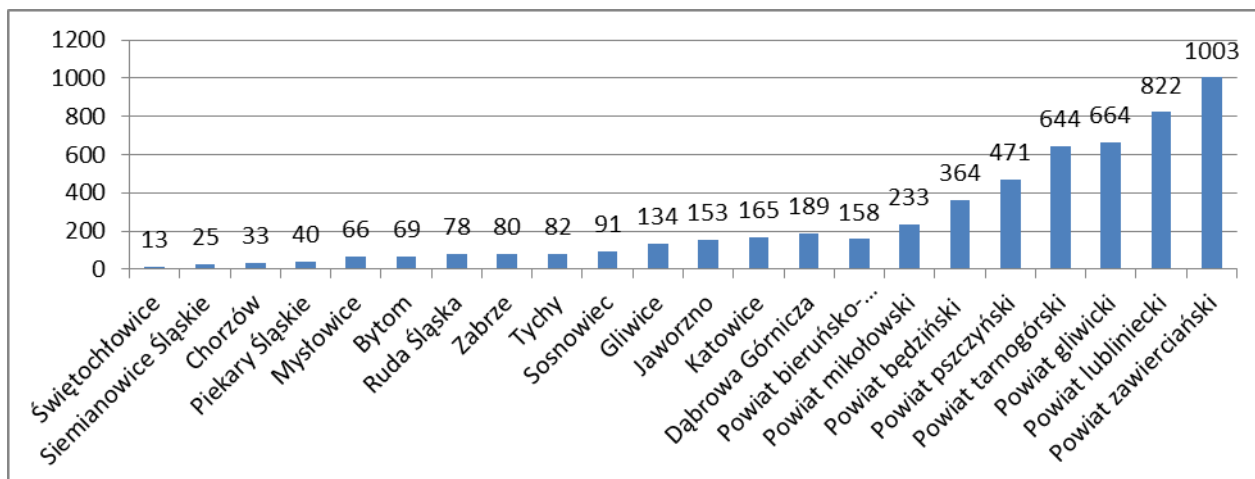
- Subregion Północny: 171 os./km²,
- Subregion Centralny: 494 os./km²,
- Subregion Zachodni: 471 os./km²,

² Elementy diagnostyczne w STRATEGII zostały przygotowane w oparciu o wyniki prac analitycznych wykonanych podczas opracowania dokumentów: SRW i RPO, a także na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej wykonanej przez Centrum Badań i Ekspertyz Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w 2013 roku, danych statystycznych i informacji przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

³Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

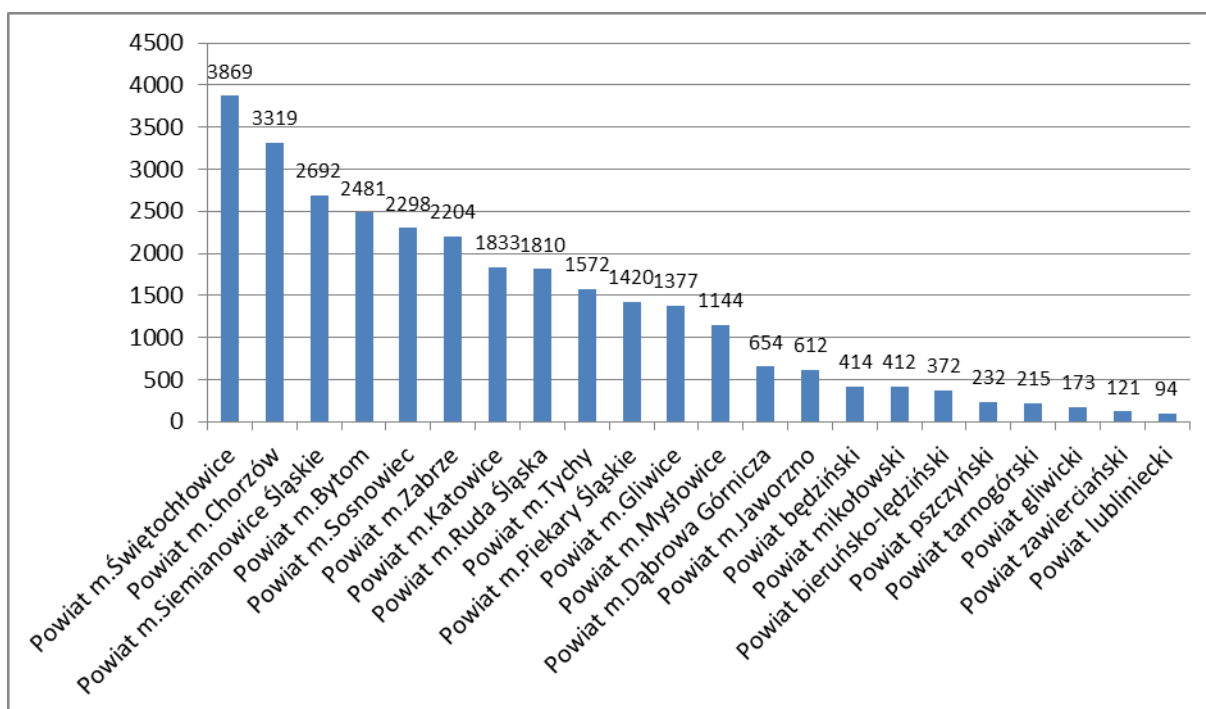
– Subregion Południowy: 282 os./km².

Rysunek 4. Powierzchnia JST SC w km²

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2016 r.).

JST SC są zróżnicowane pod względem liczby mieszkańców i gęstości zaludnienia. W grupie miast na prawach powiatu wskaźnik gęstości zaludnienia zawiera się w przedziale od 612 os./km² (Jaworzno) do 3.869 os./km² w przypadku Świętochłowic (rys. 5). Gęstość zaludnienia w miastach na prawach powiatu jest istotnie wyższa niż w przypadku pozostałego obszaru, dla którego wskaźnik gęstości zaludnienia zawiera się w przedziale od 94 os./km² (powiat lubliniecki) do 414 os./km² (powiat będziński).

Rysunek 5. Gęstość zaludnienia JST SC w 2014 roku (os./km²)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2016 r.).

SC jest największym powierzchniowo, najludniejszym i najgęściej zaludnionym obszarem w województwie śląskim, co stawia go w sposób naturalny w roli głównego koła zamachowego rozwoju w wymiarze regionalnym, krajowym, a także międzynarodowym.

4. Gospodarka i rynek pracy w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna

SC jest **jednym z najsilniejszych gospodarczo organizmów województwa śląskiego oraz kraju**. Z końcem 2015 roku na jego terenie funkcjonowało ponad 287 tys. podmiotów gospodarki narodowej (tj. 61,7% podmiotów w województwie śląskim i 6,9% podmiotów w kraju). Dane zawarte w tabeli 2. wskazują na wzrost w latach 2010-2015 liczby przedsiębiorstw na obszarze województwa śląskiego oraz SC.

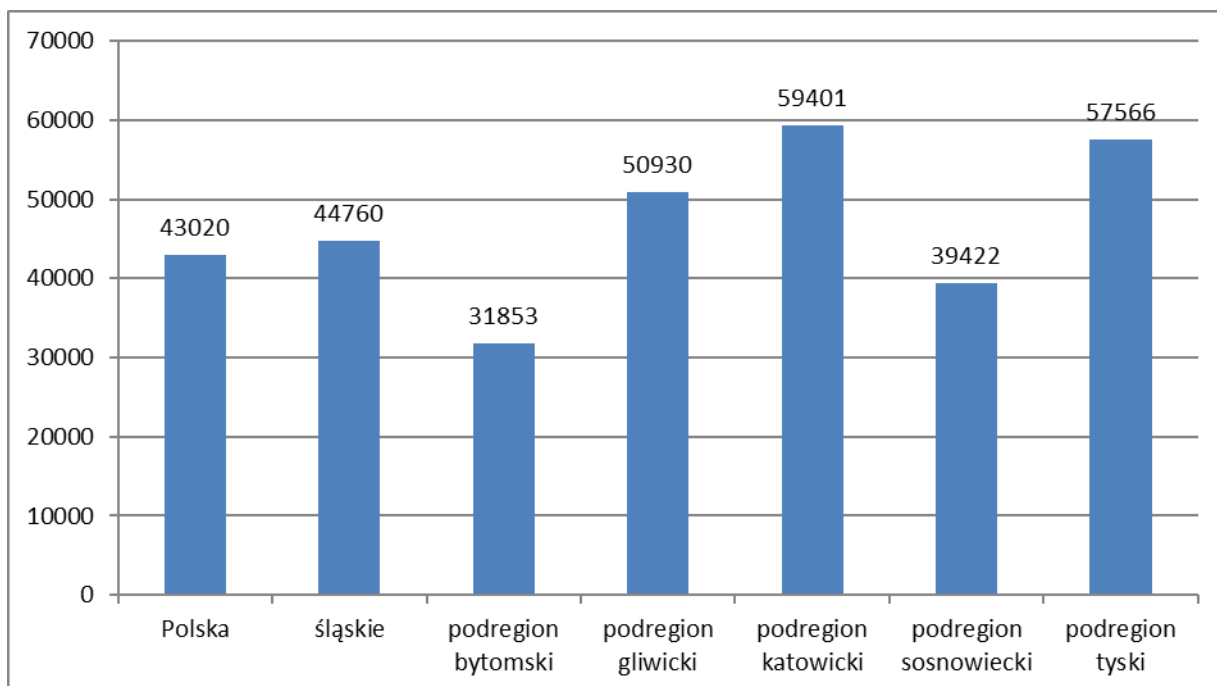
Tabela 2. *Zmiana liczby podmiotów gospodarczych wg REGON*

Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015 (2010 = 100%)
Subregion Centralny	279 807	273 536	279 908	284 344	284 917	287 505	102,8%
Województwo śląskie	451 635	443 420	453 496	460 350	461 933	465 779	103,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 18.07.2016 r.).

Wg wyliczeń GUS w województwie śląskim w 2015 roku na każde 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadało 1.629,4 przedsiębiorstw. Analizując sytuację SC w tym zakresie, należy zaznaczyć, że powyżej tej średniej znalazły się podregiony: gliwicki (1.666,4), katowicki (1.842,0) i sosnowiecki (1.644,5). Dla podregionów bytomskiego i tyskiego wartości te wynosiły odpowiednio: 1.526,5 i 1.557,0.

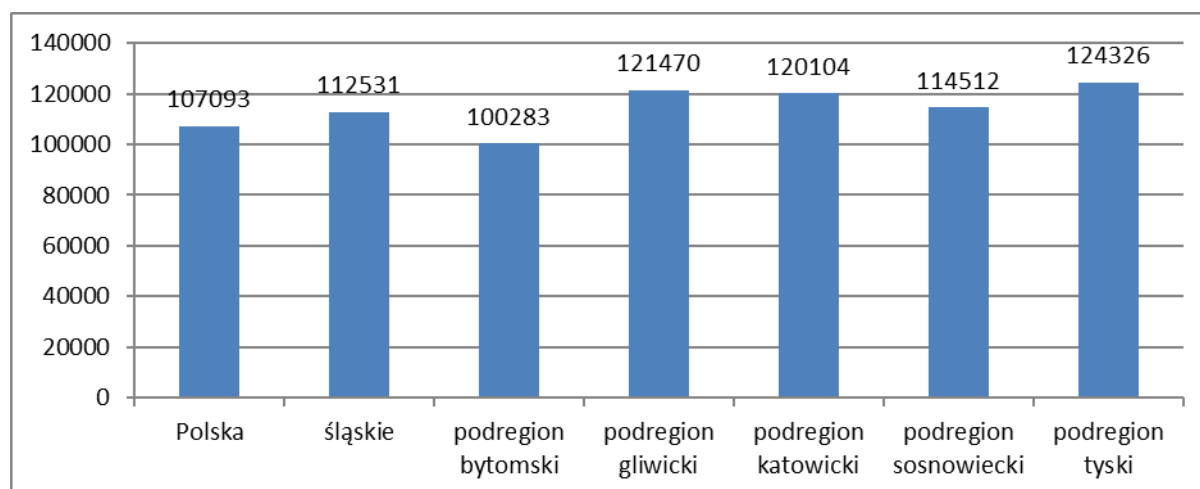
Na obszarze SC w 2013 roku **wypracowano 64,9% PKB województwa śląskiego (8,1% PKB krajowego) oraz 61% wojewódzkiej produkcji sprzedanej (9,9% w skali kraju)**. Przeliczając PKB brutto na 1 mieszkańca (rys. 6) należy podkreślić, że powyżej wartości obliczonej dla województwa (44.760 zł) znalazły się podregiony: tyski, katowicki oraz gliwicki. Wpływ na wysokie wyniki wywiera m.in. funkcjonowanie podstref Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, które tworzą **dogodne warunki dla przyciągania i realizacji inwestycji, a w konsekwencji do lokowania w nich przedsiębiorstw produkcyjnych oraz usługowych**.

Rysunek 6. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2013 r. (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 18.07.2016 r.).

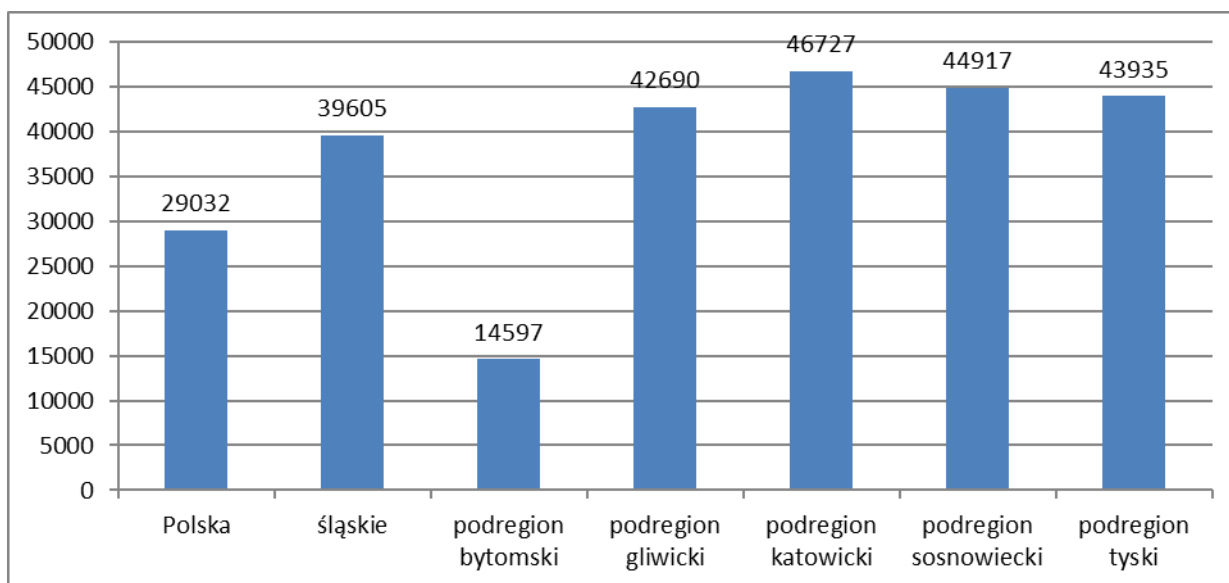
Również analiza wartości dodanej brutto w cenach bieżących na 1 pracującego w 2013 roku (rys. 7), wskazuje na dobrą kondycję gospodarki SC i jej silny potencjał wytwórczy na tle kraju oraz województwa. Poniżej wartości wojewódzkiej oraz krajowej znalazł się tylko podregion bytomski.

Rysunek 7. Wartość dodana brutto w cenach bieżących na 1 pracującego w 2013 r. (w zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 18.07.2016 r.).

W skali kraju województwo śląskie charakteryzuje się wysoką wartością sprzedanej produkcji przemysłowej na jednego mieszkańca. Wartość ta wynosiła w 2013 roku 39.605 zł, co stanowiło 136% średniej krajowej. Dodatkowo należy zauważyć, że parametr ten w czterech podregionach (gliwickim, katowickim, sosnowieckim oraz tyskim) jest wyższy niż dla całego województwa, co świadczy o silnym potencjale przemysłowym SC. Istotnie niższą w skali SC, województwa oraz kraju wartością produkcji przemysłowej sprzedanej na mieszkańca charakteryzuje się podregion bytomski (rys. 8).

Rysunek 8. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem (w zł) na 1 mieszkańca w 2013 r. (podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 18.07.2016 r.).

Potencjał gospodarczy SC znajduje również odzwierciedlenie w analizie wartości inwestycji zrealizowanych przez przedsiębiorstwa zlokalizowane na tym obszarze. Łączna wartość inwestycji w 2013 roku wyniosła niemalże 13 mld zł, co stanowiło **69 % ogólnej wartości inwestycji w województwie śląskim i 9,8% w skali kraju.**⁴

SC dysponuje znaczącym potencjałem gospodarczym – jest **kluczowym centrum przemysłowym kraju**. Pomimo przeprowadzonej restrukturyzacji przemysłu węglowego, metalurgicznego i energetycznego, SC nadal pełni istotną rolę w tych dziedzinach. W latach 2000-2013 pojawiły się liczne inwestycje ze strony koncernów międzynarodowych w sektorze nowoczesnych technologii, w sektorze elektroniki, a także w przemyśle samochodowym, przemyśle chemicznym i w przetwórstwie spożywczym.

Istotną rolę w ich przyciągnięciu odgrywały poszczególne podstrefy Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w których swoją działalność rozwinęła ponad setka firm. Z kolei uruchamiając strefy aktywności gospodarczej, takie jak na przykład: Strefy Gospodarcze w Chorzowie, Strefa Aktywności Gospodarczej w Siemianowicach Śląskich, w Zawierciu czy też Międzygminna Strefa Aktywności Gospodarczej w Powiecie Tarnogórskim, JST stworzyły dogodne warunki dla potencjalnych inwestorów na uzbrojonych i w pełni dostępnych terenach. Na obszarze SC funkcjonuje również **kilkanaście inkubatorów oraz parków przemysłowych i parków technologicznych**, wśród nich na przykład: Bytomski Park Przemysłowy, Euro-Centrum Park Przemysłowy, Euro-Centrum Park Naukowo-Technologiczny, Górnośląski Park Przemysłowy, Jaworznicki Park Przemysłowy, Park Przemysłowo Technologiczny EkoPark, Sosnowiecki Park Naukowo-Technologiczny, Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny, Park Naukowo-Technologiczny „Technopark Gliwice”, Inkubator Przedsiębiorczości w Ośrodku Biznesu ARL, Inkubator Nowych

⁴ Obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (wg danych z dnia 30.07.2015 r.).

Gliwic, Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości, Rudzki Inkubator Technologiczny, Synergy Park, Park Technologii Medycznych Kardio-Med Silesia, czy też Centrum Edukacji i Biznesu „Nowe Gliwice” i Park Naukowo-Technologiczny Silesia w Katowicach. Zapewniają one wsparcie dla młodych firm i pomysłodawców, którzy chcą uruchomić działalność gospodarczą na bazie nowych rozwiązań innowacyjnych, a także, jak w przypadku Parku Technologii Medycznych Kardio-Med Silesia, podejmują działania na rzecz inicjowania, rozwoju i transferu nowych rozwiązań związanych z nauką, medycyną, bioinżynierią, bioinformatyką do gospodarki celem stworzenia przestrzeni i korzystnych warunków dla rozwoju nauki oraz innowacyjnych technologii. Niejednokrotnie są one koordynatorami klastrów i sieci współpracy, łączącymi przedsiębiorstwa z jednostkami naukowymi w kluczowych dla SC dziedzinach gospodarczych, takich jak ICT, środowisko, design, energia czy też architektura i nowe materiały. Dzięki temu na terenie SC zlokalizowana jest obecnie duża grupa firm - SC jest obszarem koncentracji działalności gospodarczej w regionie, gdyż kumuluje 61,7% wszystkich mikroprzedsiębiorstw z regionu, 61,6% małych firm z województwa śląskiego oraz 63,4% średnich firm umiejscowionych w regionie (tab. 3).

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących w 2015 roku

Obszar	Razem	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
Województwo	465 779	442 260	19 310	3 655	477	77
Podregion bytomski	42 449	40 326	1 788	304	30	1
Podregion gliwicki	49 911	47 410	1 990	436	68	7
Podregion katowicki	85 118	80 258	3 925	775	137	23
Podregion sosnowiecki	70 948	67 849	2 525	507	54	13
Podregion tyski	39 079	37 069	1 676	295	31	8

Źródło: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie śląskim w 2015 r.; Urząd Statystyczny w Katowicach; Katowice 2016

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa na terenie SC odgrywały w ostatnich dekadach i ciągle odgrywają istotną rolę w łańcuchach dostaw wokół dużych przedsiębiorstw - wcześniej tych związanych z branżami tradycyjnymi, teraz również wokół korporacji międzynarodowych. W latach 2007-2013 mimo spowolnienia gospodarczego w Polsce i kryzysu gospodarczego w Unii Europejskiej utrzymały one swoją pozycję na rynku. Coraz więcej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw próbuje wejść na rynki zagraniczne. Rośnie zainteresowanie prowadzeniem działań badawczo-rozwojowych i innowacyjnych. Pozostaje jednak **istotna grupa przedsiębiorstw, która boryka się z trudnościami przystosowania się do nowej sytuacji na rynku**. Ich właściciele nie tylko odczuwają coraz większą presję ze strony konkurencji, ale spotykają się również z problemami związanymi z zarządzaniem przedsiębiorstwem, czy też przygotowaniem przedsiębiorstwa dla następnego pokolenia lub inwestora. Mimo potencjału, który tkwi w tych firmach, główną barierą ich optymalnego wykorzystania jest brak gotowości do współpracy z innymi podmiotami oraz brak świadomości o istnieniu nowych modeli funkcjonowania przedsiębiorstw. W 2015 roku prawie 6.000 przedsiębiorstw (około 2% ogółu zarejestrowanych w SC podmiotów gospodarczych) zostało wyrejestrowanych, a w przypadku ponad 15.000 podmiotów (około 5,3% ogółu zarejestrowanych w SC podmiotów gospodarczych) zawieszono działalność (tab. 4).

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane lub z zawieszoną działalnością w 2015 roku

Obszar	Podmioty wyrejestrowane			Podmioty z zawieszoną działalnością		
	Ogółem	W tym spółki	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Ogółem	W tym spółki handlowe	W tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Województwo	32 115	1 268	29 907	36 125	1 011	34 687
Podregion bytomski	2 713	94	2 543	2 982	84	2 876
Podregion gliwicki	3 161	128	2 956	3 456	119	3 287
Podregion katowicki	5 461	316	4 995	5 413	218	5 128
Podregion sosnowiecki	5 341	148	5 069	5 818	118	5 614
Podregion tyski	2 615	86	2 425	3 155	97	3 027

Źródło: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie śląskim w 2015 r.; Urząd Statystyczny w Katowicach; Katowice 2016

Słabość: Trudności istotnej grupy przedsiębiorstw z przystosowaniem się do zmieniającej się sytuacji na rynku.

Obszar problemowy: Ograniczone zdolności adaptacyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Restrukturyzacja i outplacement; Adaptacyjność (zob. tab. 69).

Prognoza ludności na lata 2020, 2025 i 2030 (tab. 5) dla SC przewiduje, że w porównaniu do sytuacji na koniec 2014 roku, ludność zmniejszy się w kolejnych okresach odpowiednio o:

- w podregionie katowickim: 3,6% - 7,2% - 11,4%,
- w podregionie sosnowieckim: 3,5% - 7,2% - 11,4%,
- w podregionie bytomskim: 3,1% - 6,2% - 9,8%,
- w podregionie gliwickim: 3,5% - 6,9% - 10,9%,
- w podregionie tuskim: 0% - 0,3% - 1,3%;

podczas gdy dla całego województwa śląskiego zmiany te wyniosą: 2,4% - 4,8% - 7,8%.

Tabela 5. Prognoza ludności

Obszar	Stan na 31.12.2014*	Prognoza ludności GUS 2014**		
	(w tys.)	2020	2025	2030
Województwo śląskie	4585,9	4 477 678	4 369 747	4 245 178
Podregion bytomski	444,5	430 934	417 930	403 410
Podregion gliwicki	476,7	460 111	444 777	428 086
Podregion katowicki	748,0	721 252	696 024	668 456
Podregion sosnowiecki	697,7	673 128	649 479	623 530
Podregion tyski	393,0	393 541	391 758	387 809

Źródło: * Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015; ** <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosci/prognoza-ludnosci/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>

Mając na uwadze dynamikę inwestycyjną i potencjał rozwojowy gospodarki na terenie SC – w tym jego szczególny charakter przemysłowy – **elastyczność i dostosowanie się kadry do nowych sytuacji oraz dopasowane kompetencje pracowników, będą w znaczny sposób decydować o tym, czy w perspektywie najbliższej dekady SC będzie mógł sprostać oczekiwaniom pracodawców.** Przy stopniowym **zmniejszaniu się populacji aż o niemalże 10% do 2030 r.** na obszarze SC (o 2,9% do 2020 r.; o 6,0% do 2025 r.; o 9,6% do 2030 r.), aby uniknąć presji na rynku pracy, istotną rolę będą odgrywać działania zapobiegawcze, do których należy właściwe przygotowanie uczniów na poziomie szkolnictwa zawodowego i technicznego do obecnej i prognozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz struktury branżowej regionalnej gospodarki. W szczególności na terenie SC potrzebne będą nowe modele funkcjonowania szkolnictwa zawodowego i technicznego, a także działania instytutów szkoleniowych, które potrafią wesprzeć bezrobotnych o niskich kwalifikacjach na coraz bardziej wymagającym rynku pracy. Chodzi tutaj przede wszystkim o ścieżki kształcenia realizowane w bliskiej współpracy z przedsiębiorstwami w otoczeniu. Jednocześnie wyniki badań ankietowych prowadzonych przez WUP dla województwa śląskiego wskazują na potrzeby mieszkańców w zakresie znajomości języków obcych⁵. Z kolei monitoring Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego Województwa Śląskiego⁶ przynosi informacje o tym, iż wciąż potrzebne jest promowanie i rozwijanie umiejętności korzystania z technik ICT w społeczeństwie, także i na potrzeby podejmowania lub zmiany pracy.

Tabela 6. Uczniowie w szkołach zasadniczych zawodowych oraz technikach w roku szkolnym 2014/2015

Obszar	Liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych (na 10 tys. ludności)	Liczba uczniów technikach (na 10 tys. ludności)	Liczba szkół zasadniczych zawodowych	Liczba uczniów w szkołach zasadniczych zawodowych w roku szkolnym 2012/2013	Liczba techników	Liczba uczniów w technikach w roku szkolnym 2012/2013
Województwo śląskie	45	131	185	20 861	215	60 050
Podregion bytomski	54	130	20	2 387	21	5 783
Podregion gliwicki	38	116	19	1 805	22	5 508
Podregion katowicki	37	113	31	2 739	42	8 465
Podregion sosnowiecki	25	119	23	1 765	29	8 277
Podregion tyski	48	122	18	1 901	18	4 811

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych z: Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015

Liczba uczniów w szkołach zasadniczych zawodowych oraz w technikach może się okazać niewystarczająca do zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstw. Przed szkołami w SC stoją wyzwania: uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej, dopasowania standardów technicznych sprzętu do praktycznej nauki i do warunków zbliżonych do sytuacji w przemyśle oraz budowania relacji z pracodawcami. W tym zakresie współpraca i współuczestnictwo przedsiębiorców w kształceniu praktycznym oraz

⁵ Popyt na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na wojewódzkim rynku pracy. Problemy edukacyjne aktywnych zawodowo mieszkańców województwa śląskiego, WUP, Katowice 2012.

⁶ Raport Monitoringowy Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego Województwa Śląskiego do roku 2015 za okres roczny I 2013 r. – XII 2013 r., Śląskie Centrum Społeczeństwa Informatycznego, Katowice 2014.

wyznaczaniu profili nowych kompetencji jest sprawą kluczową dla przyszłości systemu edukacji zawodowej i technicznej.

Powyższe obserwacje mają swe źródło w doświadczeniach zespołu opracowującego STRATEGIĘ w pracach z grupami tematycznymi przedsiębiorców oraz liderami opinii środowisk lokalnych prowadzonych w ostatnich latach na terenie SC. Jak do tej pory, jest to najtrafniejszy możliwy do bezpośredniego pozyskania obraz relacji pomiędzy szkolnictwem zawodowym i technicznym a rynkiem pracy i biznesem. Na rozległym obszarze SC ujawniają się często lokalne specyfiki kształcenia w tym zakresie, związane z bliskością zarówno ucznia do szkoły, jak i szkoły do środowisk przedsiębiorców. Należy mieć na uwadze, że mobilność do szkoły (wybór szkoły) definiowana jest w mniejszym zakresie terytorialnym niż późniejsza mobilność do pracy (wybór miejsca pracy lub zasięg terytorialny prowadzonej działalności gospodarczej). Ponadto, ze względu na kompetencyjne przypisanie zarówno zagadnień edukacyjnych jak i aktywizacji rynku pracy do poziomu powiatowego, specyfika powiatowa – często kształtowana nieformalnymi porozumieniami i powiązaniem, nie obudowanymi szczegółowymi analizami – ma tutaj charakter dominujący ponad hipotetycznie możliwym ujęciem subregionalnym. Na swój sposób zjawisko to znalazło także swoje odzwierciedlenie w „Programie Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”⁷, w którym analizy prowadzone w układzie subregionalnym doprowadziły do obserwacji natury ogólnej:

- Skłonność do nauki w zasadniczych szkołach zawodowych rośnie w każdym z subregionów. Największy wzrost zanotowano w Subregionie Północnym – przeciętnie o 3,2% z roku na rok. W Subregionie Zachodnim współczynnik skolaryzacji rośnie przeciętnie o 2,8% z roku na rok, w Centralnym o 1,7%, a w Południowym o 0,7%.
- Skłonność młodzieży do podejmowania nauki w szkołach średnich zawodowych była podobna w ujęciu subregionów i wahała się od 37,5% (w Północnym) do 47,1% (w Zachodnim).

Z kolei w zakresie dopasowania oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy w „Programie Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” przywoływane są jedynie wyniki badań ankietowych i fokusowych, jednak już prowadzonych na poziomie regionalnym. Wnioski z tych badań stanowią, że:

- Aby dostosować ofertę edukacyjną szkół do obecnych i przyszłych potrzeb rynku pracy, należałoby śledzić trendy na rynku pracy, analizować spisy zawodów deficytowych i tworzyć kierunki dostosowane do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.
- Będzie występowało zapotrzebowanie na absolwentów kierunków: informatycznych (ponad 50% respondentów), budowlanych (nieco ponad 45%), turystycznych (ponad 40%), a także mechatronicznych i elektrycznych.
- Ewoluuujący stale rynek będzie stale stwarzał zapotrzebowanie na pracowników w zupełnie nowych, nieistniejących dotychczas obszarach, jednak należy także mieć na względzie, że rynek potrzebuje pracowników w zawodach wydawałoby się już

---

⁷ Program Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Zarząd Województwa Śląskiego, Katowice 2015, str. 75-91.

zanikających i archaicznych. Dotyczy to np. niektórych zawodów budowlanych – cieśli, zduna, dekarza itp.

- Kompetencje najbardziej adekwatne do potrzeb rynku pracy posiadają absolwenci kierunków technicznych (54,8%), informatycznych (46,8%), gastronomiczno-hotelarskich (43,5%) i mechanicznych (40,3%).

Jednocześnie wyzwaniem wciąż pozostaje równoważenie procesów rozwoju gospodarczego na terenie SC i zapewnianie jakościowych i trwałych miejsc pracy. Obecnie istnieją bowiem przesłanki wskazujące na marginalizację w tym względzie terytoriów zlokalizowanych poza rdzeniem analizowanego obszaru, czyli MG. **Analizy zawodów deficytowych prowadzone przez Powiatowe Urzędy Pracy obrazują znaczne zróżnicowanie wewnętrzne SC w tym zakresie.** O ile w powiatach grodzkich tworzących MG wymieniane są jako deficytowe zawody częściej wymagające zaawansowanych umiejętności, jak np.: technolog robót wykończeniowych, mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, menedżer produktu, opiekun klienta, monter maszyn elektrycznych, technik wsparcia informatycznego i technicznego, monter konstrukcji stalowych, elektromonter instalacji elektrycznych, monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, operator maszyn do obróbki skrawaniem, technik mechatronik, technik energetyki; o tyle w powiatach ziemskich do zawodów deficytowych należą np.: opiekun osoby starszej, opiekunka dziecięca, ubojowy, sprzątaczką biurowa, sprzedawca, pracownik ochrony fizycznej bez licencji lub te związane z pracami budowlanymi. Wskazuje to ponownie na konieczność analizowania uwarunkowań o skali mniejszej niż całego SC w programowaniu polityki przyciągania inwestycji i profilowania kształcenia zawodowego.

Słabości: Zmniejszająca się liczba uczestników rynku pracy. Brak właściwego przygotowania uczniów na poziomie szkolnictwa zawodowego i technicznego do obecnej i prognozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz struktury branżowej.

Obszar problemowy: Niedopasowanie strukturalne rynku pracy.

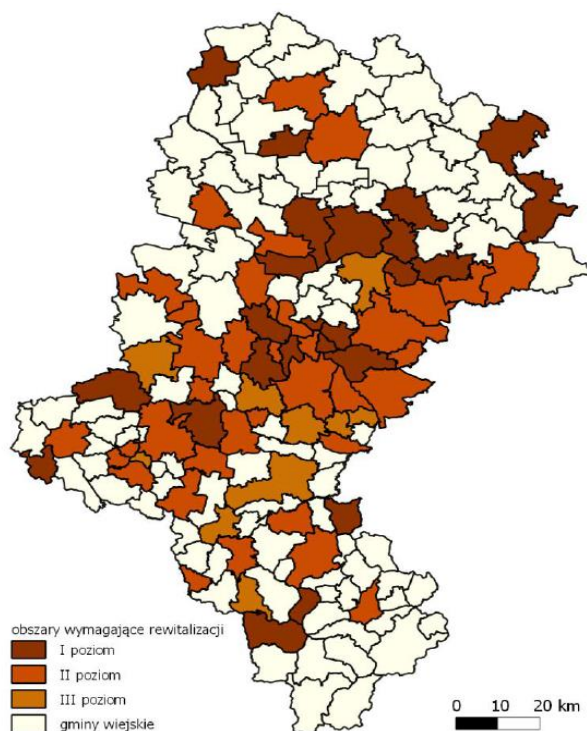
Rozwiązanie: Wiązki projektów: Szkoły zawodowe; Zatrudnienie; Przedsiębiorczość; Profilaktyka zdrowotna; Kształcenie językowe i ICT (zob. tab. 69).

Ze względu na wysoki stopień urbanizacji oraz koncentrację przemysłu (głównie wydobywczego) **znaczne obszary SC dotknięte zostały procesami degradacji środowiskowej i nadmierną antropopresją.** Wysoki stopień koncentracji przemysłu i urbanizacji na obszarze Subregionu Centralnego spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Związane są one z zanieczyszczeniem wód, powietrza atmosferycznego, skażeniem gleby, deformacją terenu o skali nieporównywalnej z innymi regionami w kraju. Również wieloletnie procesy restrukturyzacji zakładów, w tym ich zamknięcie lub relokacja w wyniku prywatyzacji, spowodowały, że dziś SC ciągle zmagają się z opuszczonymi budynkami i dewastowanymi terenami, które mogą teoretycznie stanowić przestrzeń dla nowych inwestycji.

W województwie śląskim obszary wymagające rewitalizacji podzielono na 3 poziomy (rys. 9), gdzie poziom I oznacza najwyższe nasilenie potrzeb rewitalizacyjnych. Na tle województwa śląskiego **SC charakteryzuje się istotnym nagromadzeniem obszarów zdegradowanych, szczególnie I i II**

stopnia. Dotyczy to zarówno dzielnic miejskich, jak i niezagospodarowanych obszarów typu *brownfield*.

Rysunek 9. Obszary wymagające rewitalizacji w województwie śląskim

Źródło: SRW

MG wraz z jej BOF jest największym i najbardziej zurbanizowanym obszarem w Polsce charakteryzującym się najwyższym stopniem wskaźnika urbanizacji, zwartą miejską siecią osadniczą oraz zachodzącymi procesami restrukturyzacji przemysłu. Teren BOF MG przez dziesięciolecia podlegał dewastacji środowiskowej oraz infrastrukturalnej i **w sposób szczególny dotknięty jest koncentracją obiektów i terenów wymagających rewitalizacji**. Znaczna powierzchnia obszarów zdegradowanych na terenie subregionu wymaga podjęcia wielokierunkowych działań w celu przywrócenia pierwotnych funkcji obszarów lub stworzenia warunków dla realizacji nowych. Dotyczy to zarówno takich terenów i obiektów, na których powstawać mogą nowe miejsca pracy, redukujące strukturalne problemy gospodarki SC, jak i przestrzeni publicznych.

W grupie gmin wymagających najwyższej intensyfikacji działań rewitalizacyjnych (obejmujących sferę przestrzenną, środowiskową oraz społeczną) znajdują się: Będzin, Bytom, Chorzów, Czeladź, Miasteczko Śląskie, Poręba, Ruda Śląska, Sosnowiec, Wojkowice, Woźniki, Zawiercie. Powołując się na doświadczenia międzynarodowe (niemieckie Zagłębie Ruhry, francuskie Pas de Calais) szacuje się⁸, że w optymistycznym wariancie na przeprowadzenie rekultywacji oraz rewitalizacji tych terenów potrzebne jest ok. 35–40 lat. Problemem tego obszaru jest także obciążenie infrastruktury technicznej i transportowej, co w znacznym stopniu wpływa na jakość życia

⁸ B. Jałowiecki: Metropolie jako bieguny wzrostu [w:] G. Gorzelak (red.), Polska regionalna i lokalna w świetle badań EUROREG-u, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2007.

mieszkańców. Stan infrastruktury jest zróżnicowany, a w niektórych częściach wymaga działań naprawczych.

Słabość: Degradacja centrów miast, szczególnie MG.

Obszary problemowe: Zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo. Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Rewitalizacja; Usługi społeczne (zob. tab. 69).

W analizie przeprowadzonej przez BZSC na przełomie 2014 i 2015 r. wykazano, iż obecnie dostępność wolnych terenów, wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny inwestycyjne, będących w zarządzie JST, kształtuje się na poziomie przekraczającym 3.400 ha. Natomiast **wielkość przewidywanego obszaru objętego projektami przyczyniającymi się do ponownego wykorzystania na cele gospodarcze terenów typu *brownfield* wynosi ok. 680 ha.** Najistotniejsze potrzeby w tym zakresie zgłaszają JST: Bieruń, Bobrowniki, Bytom, Chorzów, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Knurów, Kobiór, Łędziny, Miedźna, Mikołów, Mysłowice, Ogrodzieniec, Ornontowice, Ożarówice, Pawłowice, Piekary Śląskie, Poręba, Pszczyna, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sławków, Świętochłowice, Tarnowskie Góry i Zabrze. JST lub podmioty z większościowym udziałem JST są w warunkach SC najważniejszym gestorem (właścicielem, zarządcą) terenów typu *brownfield* o stanie prawnym pozwalającym na ich przygotowanie do ponownego wykorzystania na cele gospodarcze w przewidywalnie krótkim okresie czasu.

Słabości: Degradacja środowiskowa i nadmierna antropopresja na znacznych obszarach SC. Nagromadzenie obszarów zdegradowanych, głównie postindustrialnych.

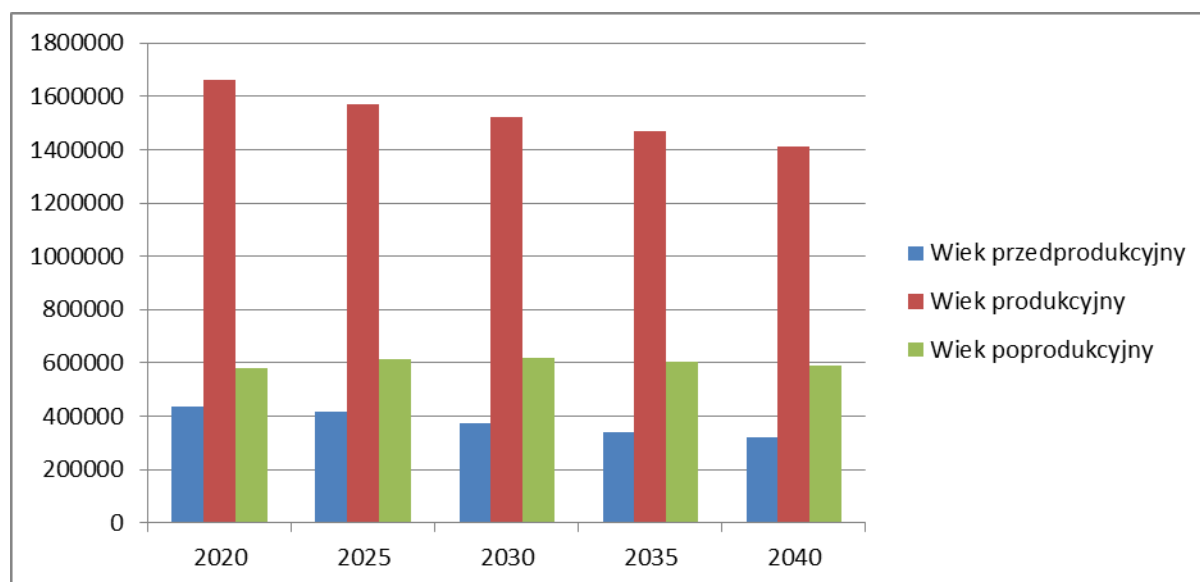
Obszar problemowy: Zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Brownfield (zob. tab. 69).

5. Społeczeństwo Subregionu Centralnego – diagnoza strategiczna

MG jest największym i najbardziej zurbanizowanym obszarem w Polsce, dlatego wszelkie procesy zachodzące w miastach są na tym obszarze najbardziej widoczne i mają przełożenie na wiele aspektów życia w tych organizmach miejskich. Do procesów tych należy zmiana modelu rodziny, wydłużenie przeciętnego trwania życia, migracje wewnętrzne i zagraniczne, niekorzystne zmiany demograficzne – starzenie się społeczeństwa, przenoszenie się ludności miejskiej do strefy podmiejskiej. „Kurczenie się” miast i suburbanizacja mają z kolei niekorzystny wpływ na przestrzeń, powodują w konsekwencji zamieranie centrów miast. Degradacja przestrzeni publicznych sprzyja tendencji do ich segmentacji. Większość centrów miast wchodzących w skład MG jest zdegradowana, a mieszkańcy masowo wyprowadzają się ze śródmieścia na obrzeża miast. W centrum zostają biedniejsi. Miasta z mniejszą liczbą mieszkańców jest coraz trudniej utrzymać (zmniejsza się udział podatku PIT w budżetach miast, przy jednoczesnym wzroście osób korzystających z pomocy społecznej).

Prognoza (rys. 10) do roku 2040 wskazuje na **stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost do 2030 r. liczby osób w wieku poprodukcyjnym i jej nieznaczny spadek w kolejnej dekadzie** (przyjęto, że wiek przedprodukcyjny obejmuje ludność w wieku do 17 lat, wiek produkcyjny od 18 lat do wieku emerytalnego, a poprodukcyjny powyżej wieku emerytalnego). Przy czym w latach 2030-2040 struktura wiekowa stabilizuje się na poziomie: 14% mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym; 61% produkcyjnym i 25% poprodukcyjnym. Przewiduje się, że w 2020 r. struktura ta będzie kształtowała się odpowiednio na poziomach: 16%, 62%, 22%.

Rysunek 10. Prognoza struktury ludności w SC do roku 2040

Opracowanie własne na podstawie arkusza danych: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-5,5.html>

Jednym z podstawowych czynników rozwoju miast są uwarunkowania demograficzne i społeczne, jednak w ośrodkach miejskich położonych wokół MG, zwłaszcza o charakterze przemysłowym, dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych,

przestrzennych i środowiskowych powiązanych z degradacją przestrzeni, nasilają się negatywne procesy demograficzne i społeczne. Do najważniejszych z nich należą:

- sukcesywne zmniejszanie się liczby osób w wieku aktywności zawodowej - współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców województwa należy do najniższych w Polsce; we wrześniu 2012 r. wyniósł około 54,0%,
- **rosnąca tendencja liczby osób biernych zawodowo w regionie**, w 2011 r. osoby bierne zawodowo stanowiły 40,3% ogólnej liczby mieszkańców województwa,
- niedostosowanie umiejętności pracowników do oczekiwań nowoczesnego rynku pracy - wskaźnik zatrudnienia (ludność pracująca w wieku 15-64 lat) w regionie wynosi 57,5% i jest niższy niż średnia w Polsce (59,3%) i Unii Europejskiej (64,3%),
- zwiększanie długości trwania życia; w 2011 r. przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn osiągnęło 71,9 lat, zaś kobiet 79,8 lat, a w 2002 r. wynosiło dla mężczyzn 70,1 lat, zaś dla kobiet 78,1 lat
- postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- prognozowany spadek liczby mieszkańców województwa śląskiego w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego (SC charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym -1,2‰) i procesów migracyjnych (saldo migracji dla SC wynosi -2,0‰), których konsekwencją będą nowe wyzwania wymagające ponoszenia wyższych nakładów na system ochrony zdrowia oraz wsparcia rozwoju usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- relatywnie gorsza niż na innych obszarach kraju jakość zasobów kapitału ludzkiego (mniejsze kwalifikacje siły roboczej), którego nie jest w stanie zrekompensować stosunkowo wysoka aktywność regionalnych ośrodków akademickich oraz przedsiębiorstw.⁹

Słabości: Stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym; systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Rosnąca tendencja liczby osób biernych zawodowo. Niedostosowanie umiejętności pracowników do oczekiwań nowoczesnego rynku pracy.

Obszar problemowy: Dziedziczenie biedy i wykluczenia.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Zatrudnienie; Kształcenie językowe i ICT; Rewitalizacja; Usługi społeczne (zob. tab. 69).

Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wzrastająca długość życia ludzkiego, a także rosnąca liczba osób zapadających na choroby cywilizacyjne (cukrzyca, otyłość, choroby układu krążenia będące często następstwem dwóch poprzednich) oraz niejednokrotnie trudna sytuacja materialna mieszkańców SC, wpływająca negatywnie na stan ich zdrowia i uniemożliwiająca skorzystanie z wysokiej jakości usług zdrowotnych powodują, że na obszarze SC konieczne staje się podejmowanie działań zmierzających do ułatwienia dostępu do świadczeń lekarskich i rehabilitacyjnych. Jak pokazują badania, ogólny stan zdrowia mieszkańców województwa śląskiego, a tym samym mieszkańców SC, ulega pogorszeniu.

⁹ A. Olechnicka: Innowacyjność polskich regionów [w:] G. Gorzelak (red.), Polska regionalna i lokalna w świetle badań EUROREG-u, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2007

Analiza możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w województwie śląskim, opracowana na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przez Pracownię Badań i Doradztwa „Re-Source” wykazała główne problemy zdrowotne mieszkańców województwa śląskiego, przedstawione w tabeli 7.

Tabela 7. Główne problemy zdrowotne mieszkańców województwa śląskiego.

Lp.	Grupa chorobowa	W tym w szczególności
1.	Choroby układu krążenia	Choroba niedokrwienna serca Choroby naczyń mózgowych Choroba nadciśnieniowa
2.	Nowotwory	Nowotwór złośliwy oskrzela i płuca Nowotwór złośliwy sutka Nowotwór złośliwy jelita grubego Nowotwór złośliwy gruczołu krokowego Nowotwór złośliwy żołądka
3.	Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem somatoformiczne Zaburzenia spowodowane nadużywaniem alkoholu
4.	Choroby układu oddechowego	Zapalenie płuc Przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych
5.	Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	

Źródło: Analiza możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w województwie śląskim, str.18-24.

Z Raportu o stanie zdrowia mieszkańców województwa śląskiego w roku 2013, opracowanego przez Śląski Urząd Wojewódzki – Wydział Nadzoru Nad Systemem Opieki Zdrowotnej wynika, że z perspektywy śmiertelności życia mieszkańców regionu najbardziej zagrażają choroby układu krążenia i choroby nowotworowe. Łącznie mogą one stanowić nawet ponad ¾ przyczyn zgonów. Największe odsetki zgonów w województwie śląskim na choroby nowotworowe odnotowuje się w takich JST SC jak m.in. Chorzowie, Katowicach, Świętochłowicach, Sosnowcu, powiecie będzińskim, Bytomiu, powiecie zawierciańskim, Siemianowicach Śląskich, Piekarach Śląskich czy Gliwicach (1-sza dziesiątka gmin o najwyższym odsetku zgonów). Dla chorób krążenia w 1-szej dziesiątce znalazły się z terenu SC: powiaty będziński i zawierciański, Piekary Śląskie, Sosnowiec, Chorzów, Dąbrowa Górnicza i Bytom. W grupie dzieci i młodzieży w województwie śląskim stwierdza się najwięcej chorób związanych ze zniekształceniami kręgosłupa, zaburzeniami refrakcji i akomodacji oka, dychawicą oskrzelową oraz otyłością. Z kolei w statystyce leczonych osób dorosłych w regionie dominują choroby układu krążenia (1.525 rozpoznań na 10.000 ludności), a kolejne istotne rozpoznania dotyczą chorób układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (477,2/10.000) i cukrzycy (388,2/10.000). Pośrednio o skali zagrożeń chorobowych dla mieszkańców SC świadczą współczynniki hospitalizacji, które dla województwa śląskiego najwyższe są dla mieszkańców Mysłowic, Katowic, Sosnowca, Jaworzna, Tych, powiatu mikołowskiego, Rudy Śląskiej, Świętochłowic, Chorzowa, Siemianowic Śląskich, Piekar Śląskich, powiatu będzińskiego, powiatu zawierciańskiego oraz (poza SC) Jastrzębia Zdroju. Aczkolwiek dane te mogą również obrazować dobrą dostępność służby zdrowia.

Zjawiska te znajdują potwierdzenie w Atlasie zachorowalności na wybrane choroby w województwie śląskim¹⁰, opracowanym na podstawie danych NFZ za 2014 rok. Najwyższe odsetki

¹⁰ Atlas zachorowalności na wybrane choroby w województwie śląskim. Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego, Wydział Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, marzec 2016.

osób zarejestrowanych i nowozarejestrowanych z powodu nowotworu przypadają na SC. To samo dotyczy: zaburzeń wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej, cukrzycy, chorób układu krążenia, choroby niedokrwiennej serca, chorób układu oddechowego, chorób układu kostno-mięśniowego i tkanki łącznej. Autorzy Atlasu w podsumowaniu piszą „Analiza wskaźnikowa grup i jednostek chorobowych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców, przeprowadzona na poziomie powiatów województwa śląskiego wykazuje, że najwięcej powiatów z maksymalnymi wartościami indeksu występuje w subregionie centralnym. Wskazać tutaj należy przede wszystkim na Katowice, w których maksymalne wartości wskaźnika odnotowuje się w 7 przypadkach, a także Dąbrowę Górniczą oraz Siemianowice Śląskie, w których maksymalne wartości stwierdza się w odpowiednio 6 i 5 przypadkach. Jednocześnie warto zauważyć, że największą częstotliwością występowania wartości maksymalnych indeksu charakteryzują się powiaty grodzkie, usytuowane w środkowej części SC oraz powiat bieruńsko-lędziński. W powiatach ziemskich liczba chorych w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców rzadziej przyjmuje wartości maksymalne, a w powiatach: gliwickim, lublinieckim oraz pszczyńskim stwierdza się natomiast występowanie wartości minimalnych indeksu.¹¹”

Ponadto dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2015 wskazują, że w województwie śląskim mieliśmy do czynienia z jedną z najwyższych w kraju absencji chorobowych z tytułu choroby własnej pracowników. Odsetek wydanych zaświadczeń lekarskich wyniósł 14,1% puli krajowej, a liczba dni absencji chorobowej wyniosła łącznie 29.002 tys. (12,8%) puli krajowej¹². Wielkości te są bez wątpienia również pochodnymi wysokiego potencjału ludnościowego województwa. Głównymi powodami absencji (poza ciążą, porodem i połogiem) były choroby wymieniane na podstawie wyników wcześniej przedstawianych opracowań.

Świadczenia wypłacane przez ZUS z tytułu choroby, w przypadku najczęściej występujących jednostek chorobowych w województwie śląskim, są wyższe od średniej w całej Polsce. Wysokość świadczeń wypłacanych przez ZUS na jednego pracującego, chorującego na główne grupy chorobowe w województwie śląskim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Świadczenia ZUS (w PLN) na jednego pracującego, chorującego na główne grupy chorobowe w województwie śląskim.

Jednostka chorobowa	Polska	woj. śląskie
Choroby układu krążenia	118,32 zł	136,32 zł
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	131,28 zł	135,38 zł
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	100,05 zł	115,91 zł
Choroby układu oddechowego	55,89 zł	69,74 zł
Nowotwory	39,62 zł	43,29 zł

Źródło: Analiza możliwości wsparcia projektów z zakresu diagnostyki i profilaktyki zdrowotnej w ramach wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w województwie śląskim, str.18-24.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2014 roku w województwie śląskim, na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 7,2 podmiotów ambulatoryjnych (przychodni i praktyk lekarskich) – co nie odbiega od średniej krajowej, w których średnio na jednego mieszkańca udzielono 7,7 porad lekarskich (najwięcej w kraju) i 0,86 stomatologicznych (wartość bliska średniej dla całego kraju)¹³.

¹¹ Ibid. str. 120.

¹² Absencja chorobowa w 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych, Warszawa 2016.

¹³ Zdrowie i ochrona zdrowia w 2014 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2015.

Niemniej biorąc pod uwagę wzrastającą liczbę zachorowań na choroby cywilizacyjne i postępujący proces wydłużania się długości życia, konieczne jest podjęcie działań niezbędnych do zwiększenia dostępu do wysokiej jakości usług medycznych poprzez zwiększenie dostępności do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej. Z jednej strony ułatwią one powrót na rynek pracy osobom, które mają z tym trudności po zakończeniu leczenia, a z drugiej zmniejszą ryzyko zapadania na najczęściej występujące w województwie śląskim choroby i występowania powikłań po ich przebyciu.

Słabości: postępujący proces starzenia się społeczeństwa, zwiększanie się długości trwania życia, wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne (choroby układu krążenia, cukrzyca, otyłość), brak środków finansowych umożliwiających korzystanie z wysokiej jakości usług zdrowotnych.

Obszar problemowy: Zmniejszenie aktywności zawodowej, trudności z powrotem na rynek pracy, dziedziczenie biedy i wykluczenia.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Profilaktyka zdrowotna, Rewitalizacja, Usługi społeczne. (zob. tab. 69)

Obszar SC jest silnie zróżnicowany wewnętrznie. Jest to pochodną historycznego układu przemysłowego. Dzisiejsze miasta, w znacznej mierze pokrywające terytorium SC, powstawały przez łączenie dzielnic - osad robotniczych - tworzonych wokół zakładów pracy. Stąd też procesy zmian strukturalnych w gospodarce znajdują swoje wyraźne odzwierciedlenie w zjawiskach społecznych w przestrzeni. A w konsekwencji **istnienie w SC wielu procesów charakterystycznych dla nowoczesnej i dynamicznej gospodarki nie niweluje problemu basenów biedy i wykluczenia w dzielnicach, które w wyniku restrukturyzacji utraciły gospodarczy fundament swego istnienia.** W przeliczeniu na liczbę ludności największą liczbę klientów pomocy społecznej odnotowano w podregionie bytomskim. Wśród powiatów SC największe wartości wystąpiły w Siemianowicach Śląskich i Bytomiu¹⁴. Różne **formy wykluczenia społecznego kumulują się w dzielnicach postindustrialnych i w centrach miast.** Rodzice samotnie wychowujący dzieci, osiągający niskie dochody, są nastawieni na przetrwanie. Osoby starsze żyjące w izolacji, niepewny los dzieci rodziców z nałogami, a także nieodpowiedni system interwencji w szkołach oraz niska jakość infrastruktury powodują, że mimo poprawiających się z roku na rok wskaźników ubóstwa w województwie śląskim, wciąż nie znikają społeczne punkty zapalne, które wymagać będą kompleksowego podejścia.

Relatywnie **nowe inicjatywy w dziedzinie ekonomii społecznej** podejmowane przez organizacje, takie jak: Katowickie Centrum Ekonomii Społecznej (Katowice), spółdzielnie socjalne drugiej generacji (Chorzów), Sieć Inkubatorów Społecznej Przedsiębiorczości prowadzona przez Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych z ramienia Miasta Gliwice czy też Inkubator - Ośrodek Wspierania Instytucji Ekonomii Społecznej realizowany przez Rudzką Agencję Rozwoju INWESTOR (Ruda Śląska), jeszcze nie osiągnęły odpowiedniej skali działań, która pozwoliłaby wychodzić naprzeciw potencjałom bądź oczekiwaniom marginalizowanych grup społecznych. Wciąż można mówić o dużych potrzebach w zakresie uruchamiania lub rozwijania spółdzielni socjalnych lub podmiotów ekonomii społecznej. Inicjatywy te mogą w najbliższej dekadzie odgrywać istotną rolę

¹⁴ Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo Śląskie, Katowice 2013, ROPS - Obserwatorium Polityki Społecznej

w procesach resocjalizacji osób izolowanych, wykluczonych czy też zagrożonych wykluczeniem z powodu różnych sytuacji losowych identyfikowanych za pomocą parametrów wykorzystanych w tabeli 9.

Tabela 9. Koszyk wskaźników społecznych dla oceny poziomu wrażliwości tkanki społecznej w podregionach SC

Wskaźnik	Województwo				Podregion bytomski				Podregion gliwicki				Podregion katowicki				Podregion sosnowiecki				Podregion tyski			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem (%)	17,1	17,0	16,9	16,8	16,9	16,8	16,7	16,6	16,4	16,2	16,2	16,1	16,1	15,9	15,9	15,9	15,4	15,3	15,3	15,3	18,6	18,5	18,5	18,6
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem (%)	64,8	64,3	63,8	63,2	64,6	64,3	63,8	63,3	65,3	64,9	64,4	63,8	64,5	64,0	63,5	62,8	65,4	64,7	64,0	63,1	66,2	65,8	65,2	64,5
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%)	18,1	18,7	19,3	20,0	18,4	18,9	19,5	20,1	18,3	18,9	19,4	20,1	19,5	20,0	20,6	21,3	19,2	19,9	20,7	21,6	15,2	15,7	16,3	16,9
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (%)	54,3	55,4	56,7	58,2	54,8	55,6	56,8	58,0	53,2	54,1	55,3	56,8	55,1	56,2	57,6	59,2	52,8	54,5	56,3	58,4	51,0	52,0	53,4	55,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (%)	105,9	110,3	114,4	118,9	108,8	112,7	116,6	121,2	111,5	116,1	120,2	124,7	121,1	125,5	129,6	133,9	124,3	130,0	135,2	141,4	81,6	84,7	87,9	91,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (%)	27,9	29,1	30,3	31,6	28,5	29,5	30,6	31,8	28,0	29,1	30,2	31,5	30,2	31,3	32,5	33,9	29,3	30,8	32,4	34,2	22,9	23,8	25,0	26,2
Osoby niepełnosprawne razem (osoba)	552138	bd.	bd.	bd.	50384	bd.	bd.	bd.	57358	bd.	bd.	bd.	97866	bd.	bd.	bd.	96613	bd.	bd.	bd.	35126	bd.	bd.	bd.

Wskaźnik	Województwo				Podregion bytomski				Podregion gliwicki				Podregion katowicki				Podregion sosnowiecki				Podregion tyski			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym mobilnym (osoba)	71339	bd.	bd.	bd.	7083	bd.	bd.	bd.	8228	bd.	bd.	bd.	12835	bd.	bd.	bd.	10316	bd.	bd.	bd.	4757	bd.	bd.	bd.
Osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym niemobilne (osoba)	199 522	bd.	bd.	bd.	17202	bd.	bd.	bd.	20687	bd.	bd.	bd.	35308	bd.	bd.	bd.	37365	bd.	bd.	bd.	13071	bd.	bd.	bd.
Osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (osoba)	257 671	bd.	bd.	bd.	23150	bd.	bd.	bd.	26163	bd.	bd.	bd.	45006	bd.	bd.	bd.	46024	bd.	bd.	bd.	15468	bd.	bd.	bd.
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej (gospodarstwo domowe)	101 377	104 878	104 561	98801	12246	12132	12011	11481	10269	10526	10765	10568	21065	21152	20672	19725	16231	17935	16786	15713	6752	6843	6909	6325
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (osoba)	242 859	248 982	259 862	241 695	30237	29473	30161	28333	24774	25904	27920	27000	47173	47059	48523	46272	35731	39700	38797	35595	16221	16598	17864	15916
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	5,2	5,4	5,6	5,3	6,7	6,6	6,8	6,4	5,1	5,4	5,8	5,7	6,2	6,2	6,4	6,2	5,0	5,6	5,5	5,1	4,2	4,2	4,6	4,1

Wskaźnik	Województwo				Podregion bytomski				Podregion gliwicki				Podregion katowicki				Podregion sosnowiecki				Podregion tyski			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku (%)	10,9	11,1	11,7	10,9	14,5	14,1	14,4	13,5	11,6	12,4	13,6	13,1	13,5	13,6	14,2	13,7	10,1	11,3	10,9	10,0	8,1	8,5	9,0	7,8
Udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku (%)	4,6	4,8	5,1	4,8	6,0	5,9	6,2	5,8	4,4	4,6	5,0	4,9	5,4	5,4	5,7	5,4	4,7	5,3	5,4	4,9	3,5	3,6	3,9	3,5
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku (%)	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	1,9	1,9	2,0	2,0	2,8	2,8	2,7	2,8	1,9	2,2	2,0	2,1	2,3	2,1	2,1	2,0

Wskaźnik	Województwo				Podregion bytomski				Podregion gliwicki				Podregion katowicki				Podregion sosnowiecki				Podregion tyski			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci (rodzina)	108 784	98 089	92 263	85 989	11845	10637	9987	9480	9724	8681	8046	7476	15188	13911	13330	12661	14929	13509	12747	11693	6876	6147	5689	5317
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem (osoba)	208 343	189 208	177 939	166 273	22984	20887	19732	18555	19419	17522	16402	15212	29308	27053	26131	24962	26734	24410	23109	21188	13739	12467	11605	10896
Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (osoba)	191 132	173 717	163 898	153 761	21172	19260	18280	17239	17961	16140	15158	14124	27196	25084	24207	23214	24348	22235	21096	19431	12672	11567	10746	10153
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	24,2	22,1	21,0	19,9	27,8	25,4	24,4	23,3	22,7	20,5	19,5	18,3	22,7	20,5	20,1	19,5	22,3	20,4	19,5	18,1	17,5	16,0	14,8	13,9
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych (szt.)	751 457	750 817	764 836	756 392	75473	75605	72569	70746	94735	92072	94077	93440	241 125	238 528	244 139	238 150	118 342	120 962	125 373	124 817	37538	37693	38905	38372
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w tys. zł)	150 323	158 575	166 276	166 405	14397	14479	14828	14779	19560	20283	21113	21483	47117	50635	50309	49069	25153	26661	29460	29776	7796	8189	8983	8972

Wskaźnik	Województwo				Podregion bytomski				Podregion gliwicki				Podregion katowicki				Podregion sosnowiecki				Podregion tyski			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Osoby w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa jako odsetek ogółu ludności w woj. śląskim (%)*	bd.	3,1	3,4	3,2	bd.	4,9	5,1	4,9	bd.	2,7	2,8	2,8	bd.	4,0	4,3	4,3	bd.	3,1	3,3	3,0	bd.	2,1	2,3	2,1
Liczba miejsc na 10 tys. ludności w specjalistycznych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS) w woj. Śląskim (%)*	49,5	38,6	41,4	42,6	55,7	50,8	51,9	54,6	44,4	36,9	53,0	50,3	83,3	59,2	60,4	60,8	42,1	33,9	35,5	36,8	37,9	24,0	31,0	31,8
Liczba ludności przypadającej na 1 pracownika JOPS*	297	335	bd.	bd.	209	142	bd.	bd.	301	347	bd.	bd.	261	282	bd.	bd.	316	378	bd.	bd.	382	431	bd.	bd.
Liczba pracowników JOPS na 10 tys. ludności*	bd.	bd.	30,1	30,7	bd.	bd.	45,5	46,1	bd.	bd.	28,9	29,8	bd.	bd.	36,4	36,1	bd.	bd.	27,2	27,7	bd.	bd.	23,4	23,9
Liczba ludności przypadającej na 1 pracownika socjalnego ośrodków pomocy społecznej (OPS)*	1916	1970	1992	1978	1833	2007	1892	1815	1911	1899	1916	1912	1826	2000	1969	1939	1871	1940	1957	1935	2223	2296	2248	2334
Przestępstwo ogółem na 1000 mieszkańców	bd.	36,27	34,94	28,53	bd.	33,46	37,77	29,54	bd.	40,95	39,37	29,73	bd.	58,02	54,91	43,16	bd.	39,18	38,27	32,23	bd.	29,96	26,76	25,16

Wskaźnik	Województwo				Podregion bytomski				Podregion gliwicki				Podregion katowicki				Podregion sosnowiecki				Podregion tyski			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Przestępstwo kryminalne na 1000 mieszkańców	bd.	25,72	23,53	18,14	bd.	22,46	24,23	18,19	bd.	31,43	29,41	21,96	bd.	43,74	36,43	28,43	bd.	26,68	25,39	19,35	bd.	20,48	18,74	14,18
Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców	bd.	1,13	0,95	0,71	bd.	0,95	0,74	0,49	bd.	2,05	1,85	0,99	bd.	1,34	1,19	0,89	bd.	1,22	1,00	0,75	bd.	0,76	0,69	0,59
Przestępstwo przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców	bd.	20,23	19,32	14,86	bd.	20,11	23,84	14,44	bd.	26,00	23,85	18,19	bd.	33,36	2,54	25,28	bd.	20,62	2,31	15,35	bd.	18,20	2,83	13,33
Przestępstwo o charakterze kryminalnym	bd.	11885 2	108 374	83343	bd.	15019	10829	8101	bd.	19715	14112	10501	bd.	44091	27512	21330	bd.	18899	17874	13545	bd.	8001	7332	5567
Przestępstwo o charakterze gospodarczym	bd.	29194	3185 6	33495	bd.	3126	3915	3740	bd.	2332	2316	2253	bd.	7846	9644	8635	bd.	5836	6263	6960	bd.	2212	1643	3159
Przestępstwo drogowe	bd.	13366	1251 2	10362	bd.	1257	1270	907	bd.	1401	1169	1032	bd.	1674	1880	1550	bd.	1891	1618	1503	bd.	1137	1102	940
Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu	bd.	5206	4387	3239	bd.	425	330	220	bd.	985	889	474	bd.	1015	895	670	bd.	861	704	525	bd.	296	270	233
Przestępstwo przeciwko mieniu	bd.	93454	8901 6	68255	bd.	9028	10656	6430	bd.	12517	11447	8698	bd.	25349	1922	18968	bd.	14605	1629	10740	bd.	7111	1107	5233

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych; * Ocena zasobów pomocy społecznej Województwo śląskie - roczniki 2012-2015, Obserwatorium Integracji Społecznej Województwa Śląskiego, Katowice

Mimo upływu prawie dwudziestu lat od pierwszych działań restrukturyzacyjnych, proces przemian gospodarczych do tej pory nie został zakończony i ze względu na swą skalę wymaga dalszego wsparcia. Np. na terenie Katowic udział zatrudnionych w przemyśle ciężkim wciąż wynosi ok. 25%, co silnie uzależnia sytuację gospodarczą regionu od niestabilnych rynków surowcowych.¹⁵ Szczególnie negatywne zjawiska dotknęły podregion bytomski z Bytomiem na czele. Na tym terenie wciąż nie zostały w pełni rozwiązane problemy restrukturyzacji tradycyjnych gałęzi przemysłu, w tym górnictwa. Podregion bytomski charakteryzuje się jednym z najniższych w kraju wskaźników aktywności zawodowej.

Próba określenia skali ubóstwa w województwie śląskim została podjęta w dokumencie: „Ubóstwo w województwie śląskim – skala, przyczyny, skutki” opublikowanym przez Obserwatorium Integracji Społecznej Województwa Śląskiego w kwietniu 2012 r. Bezrobocie i ubóstwo były najczęstszymi powodami przyznania w roku 2010 pomocy społecznej w województwie śląskim. Posługując się wskaźnikiem odsetka liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną można wskazać, że w skali SC podregion bytomski jest obszarem najbardziej dotkniętym zjawiskiem ubóstwa i bezrobocia. **Problem ubóstwa intensyfikuje się głównie w obszarach bardziej zurbanizowanych** tj. gminach miejskich i miejsko-wiejskich oraz w miastach na prawach powiatu. Ubóstwo w mniejszym stopniu dotyka obszary wiejskie SC. W grupie miast na prawach powiatu najbardziej dotknięte ubóstwem były w 2010 roku: Bytom, Siemianowice Śląskie oraz Chorzów. W grupie powiatów ziemskich i miast na prawach powiatu łącznie 12 jednostek charakteryzowało się wartością badanego wskaźnika powyżej średniej dla całego województwa, która wyniosła 3,1. Miastem najmniej dotkniętym tym problemem są Katowice, gdzie odsetek osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa wynosił 0,4 co było wartością najniższą (*ex aequo* z powiatem myszkowskim) w skali całego województwa.

Słabości: Wewnętrzne zróżnicowanie w jakości i trwałości miejsc pracy na terenie SC. Istnienie w SC wielu procesów charakterystycznych dla nowoczesnej i dynamicznej gospodarki, nie niwelujące problemu basenów biedy i wykluczenia w dzielnicach, które w wyniku restrukturyzacji utraciły gospodarczy fundament swego istnienia. Kumulacja form wykluczenia społecznego w dzielnicach postindustrialnych i w centrach miast. Intensyfikacja ubóstwa w obszarach silniej zurbanizowanych.

Obszary problemowe: Dziedziczenie biedy i wykluczenia. Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Zatrudnienie; Rewitalizacja; Usługi społeczne (zob. tab. 69).

Zachodzące procesy restrukturyzacji przemysłu spowodowały koncentrację problemów społecznych przejawiających się znacznym zróżnicowaniem zjawiska bezrobocia na tym obszarze oraz powstawania zagrożeń społecznych wynikających z ubóstwa i wykluczenia społecznego SC charakteryzuje się dużą rozpiętością stopy bezrobocia na poziomie powiatów - która przyjmuje (w I kwartale 2016 r.) wartości z przedziału od 3,8% w Katowicach i powiecie bieruńsko-lędzińskim do 17,2% w Bytomiu (tab. 10). Najwięcej bezrobotnych znajduje się w grupach osób z wykształceniem

¹⁵ OECD Territorial Reviews: Poland, OECD, Paryż, 2008.

gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym (tab. 11). Kwalifikują się one do kategorii bezrobotnych, których ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2004 r. zalicza do będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a zatem pozostają pod szczególnym monitoringiem urzędów pracy oraz są objęci specjalnymi programami promocji zatrudnienia.

Tabela 10. Podstawowe dane o bezrobociu w Subregionie Centralnym (stan na 31.03.2016)

Obszar	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni bez prawa do zasiłku	Bezrobotni dotychczas niepracujący	Stopa bezrobocia rejestrowanego w %
Województwo śląskie	151168	131036	19951	8,2
Podregion bytomski	18354	16189	2664	12,6
<i>Powiaty</i>				
<i>lubliniecki</i>	2612	2227	234	9,9
<i>tarnogórski</i>	4773	4211	681	9,4
<i>miasta na prawach powiatu</i>				
<i>Bytom</i>	8909	7932	1450	17,2
<i>Piekary Śląskie</i>	2060	1819	299	12,4
Podregion gliwicki	14732	13150	2469	7,4
<i>powiat</i>				
<i>gliwicki</i>	3105	2793	650	8,5
<i>miasta na prawach powiatu</i>				
<i>Gliwice</i>	5730	5078	1086	5,5
<i>Zabrze</i>	5897	5279	733	10,1
Podregion katowicki	21359	18814	2471	5,9
<i>miasta na prawach powiatu</i>				
<i>Chorzów</i>	3853	3460	439	9,3
<i>Katowice</i>	8157	7183	797	3,8
<i>Mysłowice</i>	2200	1909	229	7,5
<i>Ruda Śląska</i>	3098	2716	434	6,7
<i>Siemianowice Śląskie</i>	2566	2225	323	12,3
<i>Świętochłowice</i>	1485	1321	249	12
Podregion sosnowiecki	28003	24526	4344	11,3
<i>powiaty</i>				
<i>będziński</i>	6561	5861	1157	13
<i>zawierciański</i>	5733	4970	779	13,8
<i>miasta na prawach powiatu</i>				
<i>Dąbrowa Górnicza</i>	5275	4614	495	9,5
<i>Jaworzno</i>	2165	1808	210	7,4
<i>Sosnowiec</i>	8269	7273	1703	11,7
Podregion tyski	7815	6395	832	4,5
<i>powiaty</i>				
<i>bieruńsko-łędziński</i>	964	777	82	3,8
<i>mikołowski</i>	2217	1860	317	5,5
<i>pszczyński</i>	2220	1851	278	4,7
<i>miasto na prawach powiatu</i>				
<i>Tychy</i>	2414	1907	155	4

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa śląskiego I kwartał 2016, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2016

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2016r. (stan na 31.03.2016)

Obszar	Z wykształceniem				
	wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym i niższym
Województwo śląskie	19583	33247	14047	41089	43202
Podregion bytomski	1648	3880	1552	5109	6165
<i>Powiaty</i>					
<i>lubliniecki</i>	301	591	272	818	630
<i>tarnogórski</i>	586	1252	412	1315	1208
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
<i>Bytom</i>	553	1590	697	2417	3652
<i>Piekary Śląskie</i>	208	447	171	559	675
Podregion gliwicki	1742	2880	1445	3530	5135
<i>powiat</i>					
<i>gliwicki</i>	319	650	283	906	947
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
<i>Gliwice</i>	954	1187	599	1270	1720
<i>Zabrze</i>	469	1043	563	1354	2468
Podregion katowicki	2635	4171	1873	5488	7192
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
<i>Chorzów</i>	298	696	278	1006	1575
<i>Katowice</i>	1330	1692	785	1845	2505
<i>Mysłowice</i>	273	466	185	674	602
<i>Ruda Śląska</i>	331	594	271	837	1065
<i>Siemianowice Śląskie</i>	262	457	251	720	876
<i>Świętochłowice</i>	141	266	103	406	569
Podregion sosnowiecki	3813	7078	2828	7278	7006
<i>powiaty</i>					
<i>będziński</i>	801	1581	606	1452	2121
<i>zawierciański</i>	878	1599	568	1642	1046
<i>miasta na prawach powiatu</i>					
<i>Dąbrowa Górnicza</i>	756	1404	489	1380	1246
<i>Jaworzno</i>	341	515	327	497	485
<i>Sosnowiec</i>	1037	1979	838	2307	2108
Podregion tyski	1241	1642	849	2398	1685
<i>powiaty</i>					
<i>bieruńsko-łódziński</i>	159	218	80	312	195
<i>mikołowski</i>	296	453	263	777	428
<i>pszczyński</i>	303	414	234	699	570
<i>miasto na prawach powiatu</i>					
<i>Tychy</i>	483	557	272	610	492

Źródło: Biuletyn statystyczny województwa śląskiego I kwartał 2016, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2016

Zmiany poziomu bezrobocia odzwierciedlają ogólne trendy krajowe w tym zakresie. W latach 2011-2014 nastąpił pierwotnie wzrost bezrobocia we wszystkich grupach wiekowych (tab. 12), a następnie w roku 2014 bezrobocie spadło do poziomu nawet niższego niż w roku 2011. Niepokojącym zjawiskiem jest to, iż powyższa tendencja nie znajduje odzwierciedlenia w grupie wiekowej 55+. Jak zostało to wykazane wcześniej, liczebnie ta grupa wiekowa zwiększa się na terenie

SC, natomiast spadki bezrobocia w niej nie występują lub są one słabsze niż w młodszych grupach wiekowych. Wolniejsze spadki występują także w grupie wiekowej 45-54. **Osobom z tych przedziałów wiekowych coraz trudniej jest znaleźć pracę. Razem z emerytami o niskich dochodach stanowią one grupę potencjalnie zagrożoną wykluczeniem społecznym.** Niemniej jednak w polityce rynku pracy w SC i działaniach z niej wynikających nie należy zapomnieć o populacji młodych bezrobotnych, oczekujących na swe pierwsze doświadczenia zawodowe (spadki bezrobocia w grupie 24 lata i mniej są również mniejsze niż w grupach 25-34 i 35-44), jak i o osobach zwalnianych w wyniku restrukturyzacji firm lub też w wyniku braku odpowiednich kwalifikacji potrzebnych do wykonywania nowych rodzajów prac.

Tabela 12. Bezrobotni zarejestrowani według wieku (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Obszar	Rok	Ogółem	W wieku				
			24 lata i mniej	25-34	35-44	45-54	55 lat i więcej
Województwo śląskie	2011	186187	34457	54916	35635	38709	22470
	2012	205459	35847	60322	41106	41020	27164
	2013	208296	33616	58672	43462	41437	31109
	2014	175675	24959	47769	38295	35173	29479
Podregion bytomski	2011	22212	4403	6483	4249	4674	2403
	2012	23418	4377	6834	4659	4768	2780
	2013	24206	4387	7047	4949	4714	3109
	2014	21002	3240	5888	4486	4242	3146
Podregion gliwicki	2011	17559	3196	5059	3393	3737	2174
	2012	19431	3512	5646	3831	3945	2497
	2013	20060	3420	5634	4010	4026	2970
	2014	17544	2585	4784	3642	3472	3061
Podregion katowicki	2011	24806	4347	7545	4775	5291	2848
	2012	28129	4713	8559	5644	5677	3536
	2013	29193	4412	8513	6260	5895	4113
	2014	24903	3263	6968	5493	5077	4102
Podregion sosnowiecki	2011	34037	5492	10266	6667	7180	4432
	2012	38050	5655	11384	7837	7634	5540
	2013	36924	4974	10586	8117	7334	5913
	2014	31292	3653	8455	7179	6330	5675
Podregion tyski	2011	10641	2278	3130	1821	2090	1322
	2012	12422	2514	3708	2212	2302	1686
	2013	12398	2296	3432	2361	2316	1993
	2014	9586	1541	2652	1904	1752	1737

Źródło: Województwo śląskie podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, roczniki 2012-2015, Katowice 2012-2015

Ważna obserwacja dotyczy także bezrobocia długookresowego. Pomimo spadku bezrobocia w horyzoncie 2011-2014, na terenie całego SC liczba bezrobotnych w grupie osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy rosła (tab. 13).

Tabela 13. Bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawiania bez pracy w latach 2011-2014

Obszar	Rok	Według czasu pozostawiania bez pracy		
		ogółem	12 – 24 miesięcy	Powyżej 24 miesięcy
Województwo śląskie	2011	186187	33907	21608
	2012	205459	34364	30045
	2013	208296	37448	35904
	2014	175675	31137	37597
Podregion bytomski	2011	22212	4675	3495
	2012	23418	4276	4703
	2013	24206	4271	5355
	2014	21002	3960	5330
Podregion gliwicki	2011	17559	3330	1790
	2012	19431	3084	2691
	2013	20060	3658	3150
	2014	17544	3093	3464
Podregion katowicki	2011	24806	3704	1515
	2012	28129	4350	2550
	2013	29193	5565	3795
	2014	24903	4656	4699
Podregion sosnowiecki	2011	34037	6135	3587
	2012	38050	6357	4968
	2013	36924	6839	6024
	2014	31292	5563	6573
Podregion tyski	2011	10641	1456	902
	2012	12422	1772	1275
	2013	12398	2061	1672
	2014	9586	1444	1687

Źródło: Województwo śląskie podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, roczniki 2012-2015, Katowice 2012-2015

Grupą o **specyficznym problemach na rynku pracy SC są kobiety**. Według danych GUS za rok 2014¹⁶ tylko w nielicznych, małych gminach SC (Pilica, Świerklaniec, Szczekociny, Siewierz, Żarnowiec, Kobiór, Goczałkowice-Zdrój, Irządze, Kroczyce) odsetek bezrobotnych mężczyzn przekraczał odsetek bezrobotnych kobiet. W układzie podregionalnym najmniej korzystna relacja ukształtowała się w podregionie tyskim (44,3% M / 55,7% K), następnie w podregionach osiągnięto następujące wskaźniki: bytomski 44,8% M / 55,2% K, gliwicki 45,3% M / 54,7% K, katowicki 45,7% M / 54,3% K, sosnowiecki 47,3% M / 52,7% K. W układzie gminnym największy odsetek zarejestrowanych kobiet odnotowano w Pawłowicach (66,9%), Ornontowicach (64,2%), Boronowie (64%), Suszcu (62,3%) i Ciasnej (62,2%). Przy czym warto zauważyć, że powyższe dane nie korelują się ze strukturą ludnościową, czyli obrazują faktyczne zróżnicowanie przestrzenne problemu bezrobocia kobiet. Zagadnienie to w szczegółach analizowane jest w raporcie „Rynek pracy w subregionie centralnym województwa śląskiego”. Podkreśla się, że trudno im znaleźć pracę na rynku pracy zorientowanym na męską siłę roboczą, choć w miarę rozwoju sektora usług sytuacja ulega stopniowej poprawie. Wyzwaniem związanym z uczestnictwem kobiet w rynku pracy jest także wychowywanie dzieci. W SC udział samotnych matek wśród bezrobotnych kobiet jest wyższy niż przeciętnie w województwie śląskim, a niezależnie od sytuacji rodzinnej dla kobiet urodzenie dziecka często wiąże się z dłuższą przerwą w pracy zawodowej, a przez to z niemożnością powrotu na zajmowane

¹⁶ Województwo śląskie podregiony, powiaty, gminy 2015; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015.

dotąd stanowisko. Odsetek kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet jest w SC wyższy od średniej wojewódzkiej (odpowiednio 20,1% i 18,5%). Natomiast w układzie podregionów przekracza średnią w podregionach bytomskim (23,2%), gliwickim (25,3%) i katowickim (19,4%). W pozostałych podregionach wskaźnik ten wynosi: w sosnowieckim 17,7%, a w tyskim 14,1%. Wnioskuje się, że przyczyny nie podejmowania zatrudnienia przez kobiety, które urodziły dziecko mogą być także nie związane z sytuacją na rynku pracy. Mogą one wynikać z braku wystarczającej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub wysokiego udziału w budżecie domowym kosztów korzystania z placówek tego typu. Wreszcie za barierę w podejmowaniu pracy przez matki uznaje się brak wsparcia ze strony rodziny w opiece nad dzieckiem.¹⁷

Jak zostało to już podkreślone, historycznie rozwój obszaru MG bazował na rozwoju przylegających do siebie kolonii / osiedli przemysłowych. Stopniowo tereny pomiędzy nimi zaczęły wypełniać się tkanką miejską, co doprowadziło do powstania dużego, gęsto zaludnionego obszaru miejskiego. Niemniej, wraz z kolejnymi fazami transformacji systemowej i gospodarczej, duże obszary po działalności przemysłowej stawały się niepotrzebne i niełatwe do ponownego zagospodarowania ze względu na wysokie nakłady inwestycyjne związane z odtworzeniem terenów typu *brownfield* lub rozwiązywane przez długie lata kwestie własnościowe. W szczególności dotyczy to majątku kopalnianego lub pokopalnianego oraz majątku po innych dużych zakładach przemysłowych. Jednocześnie wraz z procesami transformacji radykalnie zmienił się rynek pracy w MG. Zanik dotychczasowych funkcji przemysłowych doprowadził do zmarginalizowania niektórych dzielnic miast.

Tereny BOF MG wzmocniły w ostatnich latach swą pozycję jako obszary suburbanizacji. Są atrakcyjne pod zabudowę mieszkaniową, gdyż na ogół gwarantują niższe ceny nieruchomości, bliskość obszarów przyrodniczych, dostępność większości usług publicznych, zróżnicowaną ofertę w zakresie infrastruktury rekreacyjno-sportowej, przy jednoczesnym dobrym skomunikowaniu z miastami rdzeniowymi SC. Kiedyś tętniące życiem społecznym, handlowym i kulturowym dzielnice i centra miast, dziś w niektórych z nich charakteryzują się opuszczeniem, brakiem funkcji społeczno-kulturowych i pogorszeniem się jakości życia. Bez oddolnych inicjatyw inwestycyjnych i procesów wsparcia, w które angażować się będą zarówno mieszkańcy, jednostki samorządu terytorialnego jak i instytucje pozarządowe, poprawa jakości życia w tych obszarach miast wydaje się mało prawdopodobna.

Jedynie kompleksowe podejście może pozwolić na przeciwdziałanie dualizacji społeczeństwa wewnątrz SC. Obok działań prorozwojowych należy podejmować inicjatywy hamujące proces utraty dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych miast poprzez realizację działań niwelujących kumulację negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, takich jak niski poziom przedsiębiorczości, bezrobocie, niska jakość infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznej. Obiekty zlokalizowane w śródmieściach miast pełnią różnorodne funkcje, w większości mieszkaniową i handlowo-usługową, jak również kulturalną, edukacyjną i religijną. Niski standard substancji kubaturowej stanowi barierę dla rozwoju obszarów w zakresie aktywizacji i życia kulturalnego, tworzenia atrakcyjnej przestrzeni

---

¹⁷ F. Kłosowski, S. Pytel, A. Runge, S. Sitek, E. Zuzarska-Żyśko, Rynek pracy w subregionie centralnym województwa śląskiego, Sosnowiec 2013.

publicznej (miejsc chwilowego odpoczynku, w tym małej architektury, infrastruktury dla rodziców z dziećmi oraz osób starszych itp.). Połączenie aspektów technicznych i społecznych rewitalizacji jest niezbędne dla aktywizacji społeczności lokalnych. Zagadnienie to stanowi rdzeń metodyki przygotowanej na potrzeby wypracowywania lokalnych programów rewitalizacji. Wg stanu na lipiec 2016 r. 10 JST wchodzących w skład SC przyjęło lokalny program rewitalizacji. 40 jednostek je opracowuje, natomiast 24 gminy nie zamierzają pracować nad lokalnym programem rewitalizacji – wśród nich 9 jest w trakcie opracowywania gminnego programu rewitalizacji (zgodnie z Ustawą o rewitalizacji). W grupie 15 gmin, które zrezygnowały z tworzenia LPR i GPR są małe gminy wiejskie. Bezpośrednio w zakresie wykorzystania instrumentu ustawowego, w całym SC 20 samorządów pracuje nad GPR – pozostałe nie zamierzają tego robić.

Jednym z najważniejszych wyzwań dla Polski w zakresie rozwoju miast i procesów urbanizacyjnych w perspektywie do roku 2020 jest przeciwdziałanie degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszarów zurbanizowanych. Dlatego ze względu na złą sytuację społeczno-gospodarczą, jak również na jego potencjał i walory kulturowe, Bytom wraz z byłą dzielnicą Radzionków został uznany za obszar wymagający specjalnych działań ze strony państwa i został objęty możliwością wsparcia w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji. Jednak na terenie MG są miasta, które nie mają możliwości wsparcia w ramach OSI, a staną przed konkretnymi wyzwaniami rewitalizacyjnymi. Wspólnym wyzwaniem rozwojowym samorządów SC jest podjęcie działań mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego i utrzymanie wysokiej jakości środowiska miejskiego dostępnego dla wszystkich użytkowników poprzez rewitalizację, poprawę atrakcyjności i jakości przestrzeni publicznych i nadawania nowych funkcji obszarom miejskim.

W SC wykazać można **silne zróżnicowanie stopy bezrobocia, zarówno pod względem natężenia, jak i jego struktury**. Występują tu obok siebie jednostki o niskim bezrobociu, jak również powiaty, w których zjawisko to przybiera na sile. Przyrost liczby podmiotów gospodarczych w latach 2002-2010 nie przełożył się na adekwatny wzrost liczby pracujących, gdyż wobec redukcji miejsc pracy w istniejących podmiotach, liczba pracujących w SC zmniejszyła się o 19,8 tys. osób.

W SC obserwujemy wszystkie niekorzystne oblicza bezrobocia, przy czym z reguły dotyczą one tylko wybranego obszaru. Najbardziej charakterystycznym elementem bezrobocia w SC jest wysoki udział osób o niskich kwalifikacjach oraz duży udział bezrobotnych w wieku 55+. Struktura płci bezrobotnych w gminach z przewagą przemysłu ciężkiego wykazuje feminizację. W województwie problem niskiego wykształcenia osób bezrobotnych odgrywa znacznie większą rolę. Dominacja dużych przedsiębiorstw, tworzących znaczną liczbę miejsc pracy powoduje ograniczenie powstawania indywidualnej działalności. Sytuacja nie wymusza kreatywności ludności, a model utrzymania rodziny opiera się na pracy. W większości JST zjawisko długotrwałego bezrobocia w latach 2008-2012 szybko narasta, zwłaszcza w podregionach katowickim, bytomskim i tyskim.

Konsekwencją są problemy społeczne – wydłużanie się okresu pozostawania bez pracy uniemożliwiające zaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, frustruje, a czasem nawet demoralizuje, prowadząc do patologii społecznych. Dla JST generuje to z kolei narastające wydatki i obciążenia organizacyjne związane z pomocą społeczną oraz mieszkalnictwem socjalnym. Największy problem związany jest z podregionem bytomskim, w tym zwłaszcza jego największym miastem Bytomiem, który został ciężko doświadczony w wyniku restrukturyzacji gospodarki oraz

nadal występujących szkód górniczych. W szerszym zakresie społeczno-gospodarczym to także jeden z głównych obszarów problemowych województwa śląskiego, dlatego też miasto Bytom wraz z częścią miasta Radzionków, objęte zostało wsparciem w ramach OSI.

Upadek tradycyjnych gałęzi przemysłu i brak procesów restrukturyzacyjnych to przyczyny odpływu ludności, wyludniania dzielnic i zniszczenia w tkance mieszkaniowej. Słaba dynamika miejsc pracy oraz niska przedsiębiorczość i aktywność zawodowa powodują powstanie obszarów biedy i wykluczenia społecznego. Najwięcej przestępstw odnotowanych w województwie śląskim przypada na SC (121 tys. w 2011 roku). Bezrobocie, starzenie, pogorszenie warunków i jakości życia są szczególnie widocznymi determinantami społecznymi. Dlatego też decydujące znaczenie w rozwoju subregionu odgrywają: wzrost gospodarczy i zatrudnienie, rozwój usług i zasobów społecznych, wzrost mobilności zawodowej, społecznej i przestrzennej, wzbogacenie tożsamości regionalnej i procesy integracyjne oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa.

Słabości: Wzrost bezrobocia w grupie osób powyżej 45 roku życia, które razem z emerytami o niskich dochodach stanowią grupę potencjalnie zagrożoną wykluczeniem społecznym. Silne zróżnicowanie stopy bezrobocia, zarówno pod względem natężenia, jak i jego struktury. Trudniejsza sytuacja na rynku pracy kobiet zamieszkujących SC w odniesieniu do pozostałych obszarów województwa.

Obszary problemowe: Dziedziczenie biedy i wykluczenia. Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych. Zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy. Niedopasowanie strukturalne rynku pracy.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Zatrudnienie; Rewitalizacja; Usługi społeczne; Opieka nad dziećmi do lat 3; Przedszkola; Przedsiębiorczość; Zatrudnienie (zob. tab. 69).

W oddolnych procesach odbudowy tkanki społecznej istotną rolę odgrywały w ostatnich latach organizacje pozarządowe. Dzięki nim, choć nie tylko, w wielu JST i ich dzielnicach podejmowane są inicjatywy społeczne i kulturalne (tab. 14), które zmierzają do zwiększenia aktywności społecznej grup szczególnego ryzyka. Jest to jednak wieloletni proces, który wymaga kontynuacji w kolejnych latach. Dlatego też miasta takie jak na przykład: Katowice, Sosnowiec, Bytom czy Gliwice uruchomiły: bazy danych, instrumenty finansowe o charakterze małych grantów czy też centra wsparcia, które udzielają technicznej pomocy oraz udostępniają pomieszczenia dla realizacji inicjatyw oddolnych i prowadzenia działalności organizacji społecznych.

Tabela 14. Aktywność społeczna mieszkańców SC

Obszar	Rok	Imprezy (szt.)	Uczestnicy imprez (osoba)	Zespoły artystyczne	Członkowie zespołów artystycznych	Koła (kluby)	Członkowie kół (klubów)	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców
Województwo śląskie	2014	22798	4202144	1757	32060	2146	53393	24
	2015	22891	3734675	1875	40657	2676	65586	26
Podregion bytomski	2014	1812	272676	139	3209	161	4362	21
	2015	1647	231949	162	3995	167	4227	23
Podregion gliwicki	2014	649	173172	61	1110	80	2706	24
	2015	857	113961	70	1200	112	3524	26

Podregion katowicki	2014	5512	742957	228	3174	409	7689	29
	2015	5954	766583	261	8966	508	15918	31
Podregion sosnowiecki	2014	3093	496034	205	3078	472	9477	20
	2015	3211	485444	234	3550	608	11160	22
Podregion tyski	2014	1954	288363	126	2280	128	3450	19
	2015	1617	218144	141	2491	179	4200	20

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego a lokalnymi aktorami skutkowałą poprawą jakości życia mieszkańców żyjących do tej pory w izolacji lub zagrożonych wykluczeniem.

Kompleksowe programy aktywności społecznej wymagają nie tylko działań miękkich, ale również inwestycji tam, gdzie pojawiają się tzw. białe plamy w obszarach: kultury, czasu wolnego, edukacji, kształcenia i pośrednictwa pracy. Nadawanie opuszczonym bądź nieużytkowanym nieruchomościom w dzielnicach i miastach nowych funkcji, a dzięki temu uzupełnianie deficytów lokalnych drogą wspólnych inicjatyw JST i organizacji społecznych, pozwoli w najbliższej dekadzie zwiększyć skuteczność działań interwencyjnych i prewencyjnych na rzecz rozwoju spójności społecznej w SC.

Wg danych zebranych w Banku Danych Lokalnych GUS, w latach 2003-2014 (2015) na terenie województwa śląskiego oraz SC, **wskaźniki odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym miały trend wzrostowy**. W okresie tym można zauważyć znaczący wzrost popytu na usługi przedszkolne, który wymagał stworzenia oferty zarówno ze strony samorządów jak i podmiotów prywatnych. W grupie dzieci w wieku 3-5 lat odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2003-2014-2015 wzrósł w województwie śląskim od 46,8%-83,6%-87,9%, a w podregionach SC odpowiednio: w bytomskim 44,6%-80,7%-85,4%; w gliwickim 55,2%-85,4%-88,0%; w katowickim 52,4%-83,9%-87,2%; w sosnowieckim 52,8%-86,9%-90,8%; w tyskim: 40,1%-86,1%-90,9%. W grupie dzieci w wieku 3-6 lat wskaźnik ten w latach 2003-2014 wzrósł w województwie śląskim od 60,1%-85,7%, a w podregionach SC odpowiednio: w bytomskim 57,6%-84,4%; w gliwickim 66,1%-86,8%; w katowickim 64,3%-86,1%; w sosnowieckim 64,5%-87,2%; w tyskim: 55,4%-87,6%. Wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w SC można uznać za jego silną stronę. Dokonując jednak analizy **na poziomie lokalnym można dostrzec istotne zróżnicowania pomiędzy poszczególnymi jednostkami**, które zobrazowano w tabelach 15 i 16.

Tabela 15. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2014/2015 w SC

Obszar	Placówki*	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach	Miejsca w przedszkolach
Województwo śląskie	1903	145152	138918
Podregion bytomski	175	13453	13557
<i>Powiat lubliniecki</i>	46	2641	2689
Lubliniec	12	952	1087
Woźniki	7	280	193
Boronów	3	124	87
Ciasna	3	228	316
Herby	4	211	225
Kochanowice	3	215	200

Koszęcin	8	432	327
Pawonków	6	199	254
<i>Powiat tarnogórski</i>	63	4283	4299
Kalety	4	245	205
Miasteczko Śląskie	4	226	250
Radzionków	7	509	530
Tarnowskie Góry	26	2020	2096
Krupski Młyn	2	98	100
Ożarówce	4	182	136
Świerklaniec	5	351	361
Tworóg	3	202	219
Zbrostawice	8	450	402
<i>Bytom</i>	47	4789	5048
<i>Piekary Śląskie</i>	19	1740	1521
Podregion gliwicki	171	14659	13452
<i>Powiat gliwicki</i>	53	3668	3124
Knurów	16	1360	1050
Pyskowice	5	519	519
Sośnicowice	7	269	315
Toszek	5	247	116
Gierałtowiec	4	465	417
Pilchowice	5	385	392
Rudziniec	9	263	160
Wielowieś	2	160	155
<i>Gliwice</i>	64	5925	5376
<i>Zabrze</i>	54	5066	4952
Podregion katowicki	264	22777	23753
<i>Chorzów</i>	40	3298	3029
<i>Katowice</i>	127	9142	9926
<i>Mysłowice</i>	25	2417	2617
<i>Ruda Śląska</i>	41	4451	4575
<i>Siemianowice Śląskie</i>	19	2071	2201
<i>Świętochłowice</i>	12	1398	1405
Podregion sosnowiecki	267	20705	18698
<i>Powiat będziński</i>	61	4511	4212
Będzin	25	1847	1720
Czeladź	10	895	1009
Sławków	2	216	208
Wojkowice	3	174	150
Siewierz	6	413	315
Bobrowniki	4	337	366
Mierzęcice	6	292	220
Psary	5	337	224
<i>Powiat zawierciański</i>	53	3428	2425
Poręba	3	263	200
Zawiercie	20	1521	1189
Łazy	8	477	170
Ogrodzieniec	4	240	125

Pilica	4	223	175
Szczekociny	3	211	215
Irządze	1	53	–
Kroczyce	4	187	166
Włodowice	3	111	60
Żamowiec	3	142	125
<i>Dąbrowa Górnicza</i>	42	3820	3402
<i>Jaworzno</i>	33	2824	2976
<i>Sosnowiec</i>	78	6122	5683
Podregion tyski	165	14480	13317
<i>Powiat bieruńsko- -lędziański</i>	12	2142	2071
Bieruń	3	727	738
Imielin	1	335	350
Lędziny	4	597	584
Bojszowy	2	248	161
Chełm Śląski	2	235	238
<i>Powiat mikołowski</i>	43	3618	3153
Łaziska Górne	10	801	708
Mikołów	17	1549	1490
Orzesze	11	753	465
Ornontowice	2	223	190
Wry	3	292	300
<i>Powiat pszczyński</i>	54	4173	3684
Pszczyna	28	2011	1622
Goczałkowice-Zdrój	3	226	230
Kobiór	1	172	147
Miedźna	7	577	574
Pawłowice	9	680	697
Suszec	6	507	414
Tychy	56	4547	4409

* Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

Źródło: Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015

Tabela 16. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terytorium SC

Obszar	Dzieci w wieku 3-5 lat				Dzieci w wieku 3-6 lat			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Województwo śląskie	74,4	77,5	83,6	87,9	76,1	78,5	85,7	bd.
Podregion bytomski	72,0	73,7	80,7	85,4	74,2	76,1	84,4	bd.
<i>Powiat lubliniecki</i>	74,2	77,2	85,2	87,3	76,6	80,1	90,1	bd.
Lubliniec	81,6	84,2	95,3	99,3	84,1	87,4	102,1	bd.
Boronów	82,5	90,4	94,7	96,9	84,5	90,7	93,7	bd.
Ciasna	79,1	84,4	89,4	88,1	80,0	84,9	90,9	bd.
Herby	81,5	77,0	81,2	81,6	78,1	80,2	80,4	bd.
Kochanowice	73,3	74,5	80,1	83,8	75,9	76,9	87,3	bd.

Koszęcin	69,2	72,8	83,1	86,5	74,4	76,3	90,0	bd.
Pawonków	62,7	62,9	73,6	70,8	68,6	68,5	78,3	bd.
Woźniki	57,1	67,3	71,3	74,4	58,8	68,8	75,3	bd.
<i>Powiat tarnogórski</i>	72,5	73,6	80,5	85,7	75,0	76,0	84,8	<i>bd.</i>
Kalety	57,6	67,3	76,5	84,5	63,2	67,0	82,8	bd.
Miasteczko Śląskie	74,2	78,4	83,8	83,6	78,0	80,3	87,6	bd.
Radzionków	62,3	67,7	77,9	81,8	68,5	73,5	84,8	bd.
Tarnowskie Góry	78,5	78,7	83,7	90,5	80,0	80,4	87,9	bd.
Krupski Młyn	87,2	79,3	87,1	91,0	90,3	80,9	88,6	bd.
Ożarówce	66,9	71,5	81,9	90,5	71,2	77,1	84,8	bd.
Świerklaniec	65,4	66,9	68,9	69,6	71,8	69,7	73,6	bd.
Tworóg	64,0	66,2	75,2	81,4	66,0	68,6	79,2	bd.
Zbroslawice	76,0	69,6	81,5	83,8	72,4	70,8	83,2	bd.
<i>Bytom</i>	68,8	72,1	78,8	84,8	70,8	73,9	81,5	<i>bd.</i>
<i>Piekary Śląskie</i>	76,6	73,4	80,0	83,4	79,2	76,6	83,5	<i>bd.</i>
Podregion gliwicki	77,4	82,4	85,4	88,0	77,7	81,0	86,8	bd.
<i>Powiat gliwicki</i>	71,9	78,6	82,0	86,9	74,2	78,2	83,5	<i>bd.</i>
Knurów	71,6	80,4	81,9	84,4	73,1	78,9	84,2	bd.
Pyskowice	71,0	77,4	85,9	95,2	75,5	77,3	88,8	bd.
Gieraltowice	87,9	86,7	92,4	102,5	86,8	83,0	91,3	bd.
Pilchowice	67,0	79,2	83,0	86,5	71,3	80,2	84,0	bd.
Rudziniec	55,1	65,0	68,5	83,3	62,7	66,9	71,8	bd.
Sośnicowice	73,9	81,0	84,2	85,0	73,8	82,7	82,0	bd.
Toszek	70,2	70,1	70,3	66,5	70,4	69,6	74,6	bd.
Wielowieś	78,3	80,4	83,0	92,5	82,7	84,6	79,9	bd.
<i>Gliwice</i>	81,4	87,5	90,0	91,1	80,2	84,5	91,0	<i>bd.</i>
<i>Zabrze</i>	76,8	79,8	83,0	85,4	77,6	79,1	84,7	<i>bd.</i>
Podregion katowicki	75,4	77,4	83,9	87,2	77,0	78,4	86,1	bd.
<i>Chorzów</i>	73,6	73,8	79,1	80,3	73,0	74,0	80,9	<i>bd.</i>
<i>Katowice</i>	85,3	87,8	93,2	95,3	85,6	86,9	94,7	<i>bd.</i>
<i>Mysłowice</i>	73,6	73,3	79,7	84,8	75,8	74,9	82,3	<i>bd.</i>
<i>Ruda Śląska</i>	69,2	70,5	77,3	81,8	72,6	74,4	81,8	<i>bd.</i>
<i>Siemianowice Śląskie</i>	65,0	72,2	83,4	87,6	69,9	74,3	83,9	<i>bd.</i>
<i>Świętochłowice</i>	63,3	66,0	72,9	79,0	66,1	66,4	75,4	<i>bd.</i>
Podregion sosnowiecki	76,8	79,6	86,9	90,8	78,0	79,5	87,2	bd.
<i>Powiat będziński</i>	74,2	77,7	85,8	91,0	75,4	76,9	85,0	<i>bd.</i>
Będzin	75,3	79,4	89,6	94,7	77,4	77,7	89,5	bd.
Czeladź	74,5	79,7	82,7	87,3	77,0	81,2	81,3	bd.
Wojkowice	58,2	57,0	62,6	62,2	60,1	58,5	59,9	bd.
Bobrowniki	69,9	64,8	80,3	88,7	72,3	68,7	78,7	bd.
Mierzęcice	84,2	93,6	102,6	93,6	85,4	89,2	102,2	bd.
Psary	66,9	72,7	85,0	93,4	65,5	69,4	82,7	bd.
Siewierz	88,0	85,7	93,0	95,2	81,7	83,6	89,3	bd.
Ślawków	69,0	76,2	74,8	98,9	69,9	74,4	81,8	bd.
<i>Powiat zawierciański</i>	71,6	75,5	82,4	86,7	74,4	76,4	83,2	<i>bd.</i>
Poręba	74,5	82,2	82,1	85,8	76,8	81,8	83,8	bd.
Zawiercie	80,5	80,9	87,1	92,7	81,1	82,6	89,0	bd.
Irządze	62,7	73,4	88,1	76,2	66,7	75,5	74,3	bd.

Kroczyce	62,8	64,7	76,3	83,9	70,0	70,0	72,4	bd.
Łazy	74,1	82,2	92,3	89,2	73,8	73,8	86,8	bd.
Ogrodzieniec	67,6	79,3	81,6	82,8	71,6	75,6	80,1	bd.
Pilica	59,5	68,4	75,2	80,0	68,5	71,9	77,7	bd.
Szczekociny	70,2	76,3	83,3	92,5	74,1	77,9	87,7	bd.
Włodowice	47,3	47,2	55,8	67,9	54,6	57,2	61,7	bd.
Żarnowiec	45,4	48,6	59,0	67,4	53,5	56,7	67,6	bd.
Dąbrowa Gómicza	74,2	75,2	86,2	90,8	77,6	78,1	86,9	bd.
Jaworzno	72,7	74,0	84,6	89,9	75,4	76,5	87,2	bd.
Sosnowiec	85,5	89,0	92,3	93,6	83,9	86,0	91,7	bd.
Podregion tyski	77,3	79,6	86,1	90,9	77,6	80,1	87,6	bd.
<i>Powiat mikołowski</i>	83,7	82,9	88,4	93,9	83,1	83,8	89,1	bd.
Łaziska Górne	77,7	84,1	85,6	90,3	75,7	82,8	87,5	bd.
Mikołów	91,5	86,8	94,2	100,5	91,1	88,6	95,7	bd.
Orzesze	77,7	79,1	87,7	91,7	79,7	82,4	88,0	bd.
Ornontowice	85,4	81,8	81,3	87,4	86,3	85,0	81,9	bd.
Wryy	75,8	72,3	78,2	86,4	69,9	67,9	73,4	bd.
<i>Powiat pszczyński</i>	71,8	76,5	85,3	90,9	73,1	77,9	85,8	bd.
Goczałkowice-Zdrój	80,6	75,8	88,1	101,4	76,8	72,1	84,1	bd.
Kobiór	57,4	68,9	77,0	82,2	62,3	72,8	82,3	bd.
Miedzna	79,5	85,2	90,3	89,0	76,0	81,4	84,2	bd.
Pawłowice	70,0	68,9	77,1	86,9	72,6	72,0	81,6	bd.
Pszczyna	72,6	78,2	86,9	92,0	75,1	80,6	88,4	bd.
Suszec	63,3	74,2	86,2	92,6	64,8	76,2	85,6	bd.
<i>Powiat bieruńsko-łędziński</i>	72,9	74,9	81,1	85,7	74,6	77,3	85,2	bd.
Bieruń	76,1	75,4	83,8	87,5	78,9	80,1	88,9	bd.
Imielin	74,3	84,1	86,3	92,4	74,9	82,3	86,8	bd.
Łędziny	73,5	75,9	80,2	86,4	75,6	78,2	86,4	bd.
Bojszowy	59,6	57,5	67,6	73,9	60,9	64,1	70,4	bd.
Chełm Śląski	76,6	80,3	84,9	84,4	77,0	76,1	87,6	bd.
Tychy	80,0	82,2	87,5	90,9	79,3	80,5	89,4	bd.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Reformy edukacyjne wprowadzane w ostatnich latach przez kolejne dwa rządy zdestabilizowały system wychowania przedszkolnego. Kolejne zmiany decyzji o wieku, w którym dzieci rozpoczynają obowiązkową naukę w szkole podstawowej sprawiły, że znacząco zmieniały się możliwości zapewnienia wczesnego kształcenia przedszkolnego. Trudno jest obecnie o jednoznaczną analizę „białych plam” zapewnienia opieki przedszkolnej dla dzieci młodszych, gdyż pierwsze znaczące wahnięcie w całym systemie dotyczyło rekrutacji prowadzonej na rok szkolny 2015/2016 (duże możliwości rekrutacji ze względu na przejście roczników dzieci 6-letnich do szkoły podstawowej); a kolejnego doświadczamy o rok później w związku ze stworzeniem rodzicom możliwości wyboru i *de facto* rozpoczynaniem nauki szkolnej w większości przez siedmiolatki. Analiza danych empirycznych dotyczących edukacji przedszkolnej za lata 2014 i 2015 przyniosła wyniki opisane w tabeli 17.

Tabela 17. Dane empiryczne dotyczące edukacji przedszkolnej 3 i 4 latków w latach 2014 i 2015

JST	2014							2015						
	Liczba mieszkańc ^{ów} w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba mieszkańc ^{ów} w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych
Będzin	1142	1102	903	96,5%	79,1%	30	0	1134	966	896	85,2%	79,0%	130	0
Bieruń	459	352	317	76,7%	69,1%	53	0	444	371	345	83,6%	77,7%	39	0
Bobrowniki	251	186	186	74,1%	74,1%	0	33	224	176	176	78,6%	78,6%	0	29
Bojszowy	194	104	92	53,6%	47,4%	32	0	188	120	110	63,8%	58,5%	29	0
Boronów	70	58	25	82,9%	35,7%	3	0	70	69	25	98,6%	35,7%	11	0
Bytom	3015	2491	2265	82,6%	75,1%	493	17	2984	2626	2412	88,0%	80,8%	348	60
Chelm Śląski	115	125	125	108,7%	108,7%	9	0	115	102	102	88,7%	88,7%	0	0
Chorzów	2159	1598	1495	74,0%	69,2%	0	0	2040	1595	1510	78,2%	74,0%	0	0
Ciasna	179	121	106	67,6%	59,2%	0	50	170	119	101	70,0%	59,4%	0	73
Czeladź	596	468	452	78,5%	75,8%	0	30	564	453	432	80,3%	76,6%	0	12
Dąbrowa Górnicza	2404	1919	1690	79,8%	70,3%	78	41	2202	1921	1728	87,2%	78,5%	49	150
Gierałtowie	291	252	252	86,6%	86,6%	8	0	310	287	287	92,6%	92,6%	3	0
Gliwice	3555	3142	2541	88,4%	71,5%	126	1450	3462	3097	2565	89,5%	74,1%	83	187
Goczalkowice-Zdrój	160	95	80	59,4%	50,0%	32	0	133	125	102	94,0%	76,7%	0	0
Herby	145	182	182	125,5%	125,5%	0	39	133	143	143	107,5%	107,5%	0	24
Imielin	199	170	170	85,4%	85,4%	0	0	189	164	164	86,8%	86,8%	0	0
Irządze	49	33	33	67,3%	67,3%	0	17	43	30	30	69,8%	69,8%	0	20
Jaworzno	1796	1323	1219	73,7%	67,9%	250	0	1795	1366	1366	76,1%	76,1%	0	0
Kalety	167	105	68	62,9%	40,7%	6	0	162	113	73	69,8%	45,1%	5	0
Katowice	5445	5674	5181	104,2%	95,2%	262	0	5277	5719	4894	108,4%	92,7%	86	0

JST	2014							2015						
	Liczba mieszkańc ^{ów} w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba mieszkańc ^{ów} w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych
Knurów	911	789	712	86,6%	78,2%	102	0	880	679	569	77,2%	64,7%	49	6
Kobiór	108	75	75	69,4%	69,4%	18	0	122	95	95	77,9%	77,9%	3	0
Koszęcin	250	185	85	74,0%	34,0%	22	0	266	243	127	91,4%	47,7%	21	0
Kroczyce	154	100	78	64,9%	50,6%	16	0	148	111	81	75,0%	54,7%	0	0
Krupski Młyn	68	54	54	79,4%	79,4%	0	1	62	57	57	91,9%	91,9%	0	5
Lędziny	324	279	214	86,1%	66,0%	48	0	386	240	231	62,2%	59,8%	9	0
Lubliniec	507	465	295	91,7%	58,2%	0	0	472	441	329	93,4%	69,7%	0	0
Łaziska Górne	524	392	381	74,8%	72,7%	0	0	536	450	442	84,0%	82,5%	0	0
Łazy	314	279	169	88,9%	53,8%	0	8	291	277	163	95,2%	56,0%	0	14
Miasteczko Śląskie	140	116	100	82,9%	71,4%	11	22	142	131	113	92,3%	79,6%	0	54
Miedźna	385	312	312	81,0%	81,0%	0	6	411	328	328	79,8%	79,8%	0	19
Mierzęcice	161	113	113	70,2%	70,2%	4	0	146	92	92	63,0%	63,0%	0	0
Mikolów	902	620	562	68,7%	62,3%	12	0	858	1011	957	117,8%	111,5%	0	17
Mysłowice	1526	1212	965	79,4%	63,2%	0	18	1449	1309	1102	90,3%	76,1%	0	58
Ormontowice	149	100	60	67,1%	40,3%	0	0	145	142	112	97,9%	77,2%	0	0
Orzesze	539	369	359	68,5%	66,6%	61	9	513	403	394	78,6%	76,8%	12	11
Ożarówce	111	80	62	72,1%	55,9%	6	0	114	82	63	71,9%	55,3%	13	0
Pawłowice	449	265	183	59,0%	40,8%	0	3	439	276	192	62,9%	43,7%	0	21
Pawonków	147	83	83	56,5%	56,5%	0	26	148	91	91	61,5%	61,5%	0	20
Pilchowice	165	120	120	72,7%	72,7%	0	8	225	196	196	87,1%	87,1%	0	10
Pilica	155	92	92	59,4%	59,4%	0	27	161	122	122	75,8%	75,8%	0	26
Poręba	185	152	152	82,2%	82,2%	0	4	170	148	148	87,1%	87,1%	0	3

JST	2014							2015						
	Liczba mieszkańców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba mieszkańców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych
Psary	231	187	172	81,0%	74,5%	5	2	235	195	179	83,0%	76,2%	4	4
Pszczyna	1326	935	843	70,5%	63,6%	117	0	1270	1036	935	81,6%	73,6%	0	10
Pyskowice	322	239	239	74,2%	74,2%	0	7	312	279	279	89,4%	89,4%	0	25
Ruda Śląska	2943	2099	1954	71,3%	66,4%	185	58	2802	2246	2127	80,2%	75,9%	0	110
Rudziniec	225	160	115	71,1%	51,1%	0	20	198	155	155	78,3%	78,3%	0	50
Siemianowice Śląskie	1318	bd.	589	bd.	44,7%	294	6	1297	bd.	691	bd.	53,3%	72	36
Siewierz	271	237	220	87,5%	81,2%	40	0	261	233	213	89,3%	81,6%	27	0
Ślawków	120	90	77	75,0%	64,2%	24	0	118	120	107	101,7%	90,7%	0	0
Sosnowiec	3536	3115	2819	88,1%	79,7%	335	63	3531	3159	2871	89,5%	81,3%	210	89
Sośnicowice	193	145	145	75,1%	75,1%	0	42	171	144	144	84,2%	84,2%	0	56
Suszec	344	220	211	64,0%	61,3%	50	0	316	229	220	72,5%	69,6%	55	0
Szczekociny	124	97	97	78,2%	78,2%	8	4	129	96	96	74,4%	74,4%	2	7
Świerklaniec	264	139	103	52,7%	39,0%	106	0	251	136	93	54,2%	37,1%	103	0
Świętochłowice	1051	649	604	61,8%	57,5%	96	0	968	694	671	71,7%	69,3%	0	0
Tarnowskie Góry	1246	1005	855	80,7%	68,6%	133	8	1217	1140	1032	93,7%	84,8%	0	82
Toszek	198	128	128	64,6%	64,6%	18	0	203	117	117	57,6%	57,6%	18	0
Tworóg	95	87	87	91,6%	91,6%	5	0	138	129	129	93,5%	93,5%	4	0
Tychy	2895	2259	1527	78,0%	52,7%	278	11	2770	2326	1656	84,0%	59,8%	170	52
Wielowieś	111	51	51	45,9%	45,9%	0	0	126	96	96	76,2%	76,2%	2	0
Włodowice	58	25	25	43,1%	43,1%	11	0	60	35	35	58,3%	58,3%	0	0
Wojkowice	155	96	89	61,9%	57,4%	0	0	152	87	85	57,2%	55,9%	0	2

JST	2014							2015						
	Liczba mieszkańców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba mieszkańców w wieku 3-4 lat ogółem	Liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach	W tym liczba dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich	Upowszechnienie edukacji przedszkolnej dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych	Liczba odmów przyjęć dzieci 3-4 letnich do przedszkoli publicznych	Liczba wolnych miejsc dla dzieci 3-4 letnich w przedszkolach publicznych
Woźniki	217	128	121	59,0%	55,8%	0	5	206	127	119	61,7%	57,8%	0	39
Wry	221	182	182	82,4%	82,4%	0	0	203	176	175	86,7%	86,2%	0	0
Zabrze	3252	bd.	2353	bd.	72,4%	255	244	3111	bd.	2377	bd.	76,4%	82	175
Zawiercie	1064	789	687	74,2%	64,6%	91	0	1034	836	727	80,9%	70,3%	55	0
Zbrostawice	299	210	208	70,2%	69,6%	0	5	293	238	234	81,2%	79,9%	0	30
Żarnowiec	136	50	50	36,8%	36,8%	0	0	125	55	55	44,0%	44,0%	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety przeprowadzonej przez BZSC w lipcu 2016 r.

Średniookresowe skutki kolejnych reform w aspekcie dostępności przedszkoli będzie można rzetelnie ocenić dopiero za kilka lat. Jednak ze względu na wartości dydaktyczne oraz sytuację na rynku pracy, w tym zapewnienie głównie kobietom możliwości uczestniczenia w rynku pracy, niezmiernie istotne jest, by jak największa liczba dzieci w wieku od 3 do 5 lat uczestniczyła w wychowaniu przedszkolnym. Szczególnie istotne jest to na obszarach, na których rodzice mają trudności z uzyskaniem dla dzieci miejsca w przedszkolu, gdyż np. brakuje infrastruktury odpowiedniej do zwiększenia liczby przyjmowanych dzieci. Na takich terenach niezbędne są działania infrastrukturalne, które wyjdą naprzeciw oczekiwaniom rodziców, w pierwszej kolejności będących w trudnej sytuacji ekonomicznej lub społecznej, niemogących podejmować starań o pracę w związku z pełnieniem opieki nad dziećmi. Specyfiką SC w tym zakresie jest nie tyle występowanie obszarów o niskim ogólnym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej, co występowanie obszarów niedoboru miejsc w przedszkolach, głównie na obszarach miejskich.

Niedobór ten, mając na uwadze trendy demograficzne, może utrzymać się jeszcze w ciągu kilku nadchodzących lat. Istotne znaczenie ma także wspomniana powyżej kwestia dostępności ekonomicznej do opieki przedszkolnej. Dla osób gorzej sytuowanych, w tym matek samotnie wychowujących dzieci, lub zdolnych do podejmowania niżej opłacanej pracy jedyną dostępną alternatywą ze względu na poziom opłat jest korzystanie z oferty przedszkoli publicznych. Z kolei przedszkola prowadzone przez JST w największym stopniu borykają się z problemem dostępności wolnych miejsc.

W zakresie zapewnienia opieki dla dzieci młodszych warto zwrócić uwagę na fakt, że w SC w ostatnich 5 latach znacząco zwiększyła się podaż oferty opiekuńczej. Dotyczy to wszystkich podregionów (tabela 18). W roku 2015 liczba dostępnych miejsc stanowiła pomiędzy 4% a 11% wielkości populacji, która nie ukończyła 3 roku życia (podregiony: bytomski 4%, gliwicki 7%, katowicki 11%, tyski 6%, sosnowiecki 9%). Natomiast liczba dzieci, które skorzystały z opieki stanowiła pomiędzy 7% a 17% wielkości populacji, która nie ukończyła 3 roku życia (podregiony: bytomski 7%, gliwicki 11%, katowicki 17%, tyski 10%, sosnowiecki 12%).

Tabela 18. *Żłobki i kluby dziecięce w SC*

Obszar	Rok	Żłobki, oddziały i kluby dziecięce	Miejsca	Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych w ciągu roku
Województwo śląskie	2011	89	4 085	6 588
	2012	100	5 016	7 421
	2013	137	6004	8749
	2014	187	7134	10456
	2015	216	8292	12290
Podregion bytomski	2011	9	361	620
	2012	8	430	655
	2013	11	449	690
	2014	13	481	780
	2015	14	510	820
Podregion gliwicki	2011	15	527	806
	2012	14	670	985
	2013	17	731	1145

	2014	20	788	1235
	2015	24	908	1427
Podregion katowicki	2011	21	1 070	1 634
	2012	29	1310	1994
	2013	33	1424	2101
	2014	49	1925	2742
	2015	61	2303	3433
Podregion sosnowiecki	2011	13	622	984
	2012	16	714	1 078
	2013	24	926	1351
	2014	26	974	1582
	2015	28	1088	1687
Podregion tyski	2011	5	290	585
	2012	9	512	792
	2013	14	707	1091
	2014	21	935	1320
	2015	27	1094	1511

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Z drugiej strony stosunkowo niska ilość miejsc w żłobkach, oddziałach i klubach dziecięcych stanowi istotną barierę dla tych matek, które nie mogą polegać na swej rodzinie w zakresie opieki nad dziećmi lub/i mają niewystarczające możliwości finansowe, aby zaangażować osobę do opieki nad dzieckiem. Sytuacja ta znacznie utrudnia powrót do pracy, czy też poszukiwanie pracy. Ponadto, w dokumencie SRW wskazuje się, iż niezadowalający poziom rozwoju systemu opieki nad dziećmi stanowi jeden z istotniejszych czynników niekorzystnie wpływających na poziom aktywności zawodowej mieszkańców regionu.

Słabości: Zróżnicowanie wewnętrzne SC w upowszechnieniu edukacji przedszkolnej połączone z niedoborem dostępnych ekonomicznie miejsc w przedszkolach głównie na obszarze MG.

Obszar problemowy: Zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy.

Rozwiązanie: Wiązki projektów: Opieka nad dziećmi do lat 3; Przedszkola (zob. tab. 69).

6. Gospodarowanie zasobami w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna

Zużycie energii na potrzeby gospodarki rośnie z roku na rok. Energochłonność przemysłu w SC może znacznie ograniczać możliwości rozwoju gospodarki w najbliższej dekadzie. Działania wsparcia efektywności energetycznej skierowane do przedsiębiorstw jak i do jednostek samorządu terytorialnego są niezbędne, aby uniknąć przeciążenia systemu energetycznego. **Mimo rozbudowanego zaplecza sieci ciepłowniczych i podjętych przez przedsiębiorstwa oraz JST w ostatnich latach działań, utrzymuje się wysoki poziom tzw. niskiej emisji.** Dotychczasowe inicjatywy, takie jak modernizacja kotłów, przejście z tradycyjnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej i ciepła na OZE, czy też termomodernizacja budynków wymagają kontynuacji na szerszą skalę niż dotychczas.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach corocznie publikuje wyniki oceny jakości powietrza w województwie śląskim. Poniżej przedstawione dane zostały wyselekcjonowane z tzw. oceny czternastej, za rok 2015¹⁸. Analizy WIOŚ są prowadzone dla 5 stref pomiarowych, przy czym obszar SC obejmuje całość strefy określanej jako „aglomeracja górnośląska (PL2401)” i część „strefy śląskiej (PL2405)”, do której należą wszystkie obszary inne niż należące do: aglomeracji górnośląskiej, aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej oraz miast Częstochowa i Bielsko-Biała.

W regionie **średnie roczne stężenia pyłu zawieszonego PM10** mieściły się w przedziale od 70% do 140% poziomu dopuszczalnego. W perspektywie lat 2010-2015 zaobserwować można nieznaczne zmniejszanie się poziomu stężeń mierzonych na większości stacji pomiarowych w SC. W każdym przypadku zmierzone poziomy za rok 2015 są niższe w porównaniu z rokiem 2010. Z kolei w porównaniu do 2014 roku stężenia średnie roczne w strefie PL2401 zmniejszyły się na 6 stanowiskach. Najznaczniej w Tychach o 13%. W Dąbrowie Górniczej pozostały na tym samym poziomie co w roku poprzednim. Trzeba jednak mieć na uwadze, że amplituda stężeń zależy nie tylko od wprowadzanych działań proekologicznych, ale także od warunków klimatycznych, w tym od temperatury i wiatru (np. Analiza opracowana przez Zakład Monitoringu i Modelowania Zanieczyszczeń Powietrza IMGW-PIB Oddział w Krakowie z/s w Katowicach wykazała, że rok 2015 był rokiem nietypowym: cieplejszym od wielolecia w sezonie zimowym oraz w sezonie letnim). Wartość dopuszczalna średniego stężenia pyłu PM10 wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. W 2015 roku została ona przekroczona na stanowiskach pomiarowych w: Pszczynie (52 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – najwyższa wartość w województwie śląskim), Gliwicach (47 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – najwyższa wartość w strefie PL2401), Katowicach – Plebiscytowa/A4 (46 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ – warto podkreślić, iż jest to stacja komunikacyjna przy jednym z najsilniej obciążonych odcinków drogowych w Polsce), Zabrze i Knurówie (44 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), Dąbrowie Górniczej (41 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Parametry niewiele niższe niż norma odnotowano w: Tychach, Katowicach – Kossutha i Zawierciu (39 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), Tarnowskich Górach i Lublińcu (38 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz Sosnowcu (37 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w strefie PL2401 od 69 w Sosnowcu do 110 dni w Gliwicach (była od 2 do 3 razy wyższa niż dopuszczalna), a w strefie PL2405 – 117 dni w Pszczynie (3,3-krotne przekroczenie).

¹⁸ Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim obejmująca 2015 rok, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Katowice, 28 kwietnia 2016.

W 2015 roku wartość dopuszczalna **stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5}**, wynosząca 25 µg/m³, została przekroczona na wszystkich stanowiskach pomiarowych w SC i wyniosła: 27 µg/m³ w Katowicach – Kossutha, 31 µg/m³ w Gliwicach, 33 µg/m³ w Katowicach – Plebiscytowa/A4 i 29 µg/m³ w Tarnowskich Górach. Przy czym w porównaniu z rokiem 2014 na wszystkich stanowiskach stężenia średnie roczne pyłu PM_{2,5} zmniejszyły się: o 18% w Katowicach – Kossutha, o 16% w Gliwicach, o 13% w Katowicach – Plebiscytowa/A4, o 15% w Tarnowskich Górach. We wszystkich wymienionych punktach pomiarowych wartości za rok 2015 były znacznie niższe od wartości za rok 2010. Wart odnotowania jest fakt zróżnicowania stężeń [µg/m³] w sezonach zimowym i letnim, odpowiednio: Gliwice 44/18, Katowice-Kossutha 38/18, Katowice – Plebiscytowa/A4 47/21, Tarnowskie Góry 43/16 (największe zróżnicowanie na terenie całego województwa śląskiego).

Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu zostały w 2015 roku przekroczone na wszystkich stanowiskach pomiarowych w SC i wyniosły (wartość docelowa 1 ng/m³) od 5 do 9 ng/m³. Największe w województwie śląskim zwiększenie zmierzonej wartości w porównaniu do 2014 roku odnotowano w Dąbrowie Górniczej (o 19%), a obniżenie w Tarnowskich Górach (o 14%) i Rybniku o 13%. Także i w tym przypadku istotne jest odnotowanie zróżnicowań pomiędzy sezonem zimowym a letnim, które wyniosły w 2015 roku [ng/m³] odpowiednio: Zabrze 17/2, Knurów 14/1, Pszczyna 14/2 oraz 9/1 dla Katowic, Dąbrowy Górniczej, Tarnowskich Gór i Zawiercia.

Wartości **średnie roczne dwutlenku azotu** poza stacją komunikacyjną w Katowicach nie przekroczyły wartości dopuszczalnej 40 µg/m³. Na stacji komunikacyjnej w Katowicach przekroczyły poziom dopuszczalny o 46%. Stężenia maksymalne 1-godzinne (200 µg/m³) zostały 2-krotnie przekroczone na stacji komunikacyjnej w Katowicach, maksymalnie o 4%, nie przekroczyły jednak dopuszczalnej częstości wynoszącej 18 razy w roku kalendarzowym. Obszar przekroczenia stężeń 24-godzinnych w Katowicach został oszacowany na 16 km², na długości 3,6 km autostrady A4. W porównaniu do 2014 roku stężenia średnie roczne zmniejszyły się w Tychach, a wzrosły najznaczniej na stacji w Dąbrowie Górniczej.

Na terytorium SC nie wykazano w 2015 r. przekroczeń wartości dopuszczalnych dla pomiarów stężeń: dwutlenku siarki, benzenu, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu, tlenku węgla.

W całym województwie śląskim główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s). Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu jest emisja ze źródeł liniowych (komunikacyjnych).

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefę PL2401 zaliczono do:

- klasy C¹⁹ ze względu na ochronę zdrowia w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, a także benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu,

---

¹⁹ Klasa C: jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony.

- klasy A²⁰ ze względu na ochronę zdrowia dla dwutlenku siarki, benzenu, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i tlenku węgla.

Wg danych zawartych w Banku Danych Lokalnych GUS w ostatnich latach zarówno w województwie śląskim, jak i w SC wzrastała liczba **kotłowni**. W roku 2004 było ich na obszarze SC zlokalizowanych 761 (co stanowi ok. 68% wszystkich tego typu urządzeń w województwie śląskim), w roku 2009 – 986 (66%), a w roku 2014 – 1.594 (60%). Liczba kotłowni rosta w latach 2004-2014 we wszystkich podregionach tworzących SC. W tym samym okresie nastąpiły zmiany w strukturze **sieci ciepłowniczej**. Długość sieci cieplnej na obszarze województwa śląskiego zmniejszyła się w latach 2004-2014 o 11%, a na terenie SC o 13%. Przy czym parametr ten wzrósł w podregionach bytomskim (+10%), gliwickim (+2%) i tyskim (+5%), a zmalał w podregionie sosnowieckim (-5%) oraz najsilniej zurbanizowanym podgionie katowickim (-34%). W roku 2014 łączna długość sieci cieplnej na terenie SC stanowiła 69% długości sieci w całym województwie. Natomiast łączna długość sieci cieplnej przyłączy zwiększyła się w latach 2004-2014 o 42% w SC i 24% w województwie śląskim. Wzrost odnotowano we wszystkich podregionach z wyjątkiem bytomskiego; tj. bytomski -4%, gliwicki +25%, katowicki +67%, sosnowiecki +83%, tyski +24%. W roku 2014 łączna długość sieci cieplnej przyłączy na terenie SC stanowiła 70% wartości wojewódzkiej. JST zlokalizowane w SC w swoich programach ograniczenia niskiej emisji (lub równoważnych dokumentach) identyfikują znaczące możliwości ograniczenia tejże przez podłączenie budynków korzystających z lokalnych kotłowni do źródeł ciepła systemowego lub przez zmianę systemów zaopatrzenia w ciepło na wykorzystujące OZE. Zagadnienie to jest szczególnie istotne, ponieważ zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu”, przygotowanym na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, tereny SC należą do stref, dla których wystąpiły ponadnormatywne stężenia przynajmniej jednej z normowanych substancji. Dotyczy to przekroczeń: dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu dopuszczalnego 24-godz. stężeń pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym; dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym; docelowego poziomu benzo(a)pirenu oraz innych substancji w roku kalendarzowym.

Niemniej, wciąż w gospodarce mieszkaniowej na terenie całego SC istotnym źródłem energii wykorzystywanym do ogrzewania jest paliwo stałe. Dotyczy to w szczególności terenów słabiej zurbanizowanych (zabudowy jednorodzinnej) oraz miast na prawach powiatu rdzeniowych dla MG (w których strukturze urbanistycznej występują stare osiedla robotnicze ogrzewane piecami na paliwo stałe). Szczegółowy obraz sytuacji przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19. *Struktura mieszkań zamieszkałych wg sposobu ich ogrzewania i źródeł energii*

JST	CO zbiorowe	CO indywidualne źródło energii paliwa stałe	CO indywidualne źródło energii energia elektryczna	CO indywidualne źródło energii paliwa gazowe	piece źródło energii paliwa stałe	piece źródło energii energia elektryczna
Podregion bytomski	42%	25%	1%	6%	24%	1%
Powiat lubliniecki	19%	61%	0%	3%	17%	0%

²⁰ Klasa A: jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych.

Powiat tarnogórski	35%	39%	1%	7%	18%	1%
Powiat m.Bytom	51%	7%	2%	7%	30%	2%
Powiat m.Piekary Śląskie	49%	20%	1%	5%	25%	1%
<i>Podregion gliwicki</i>	49%	17%	2%	9%	22%	1%
Powiat gliwicki	42%	37%	1%	5%	15%	0%
Powiat m.Gliwice	56%	11%	3%	10%	18%	2%
Powiat m.Zabrze	45%	13%	2%	10%	29%	1%
<i>Podregion katowicki</i>	62%	7%	2%	6%	22%	1%
Powiat m.Chorzów	48%	4%	3%	8%	34%	2%
Powiat m.Katowice	68%	6%	1%	6%	17%	2%
Powiat m.Mysłowice	57%	16%	1%	7%	19%	0%
Powiat m.Ruda Śląska	64%	11%	1%	3%	21%	0%
Powiat m.Siemianowice Śląskie	64%	4%	1%	4%	25%	1%
Powiat m.Świętochłowice	54%	6%	1%	6%	32%	1%
<i>Podregion sosnowiecki</i>	58%	19%	1%	5%	17%	1%
Powiat będziński	42%	27%	1%	8%	21%	1%
Powiat zawierciański	34%	39%	0%	3%	22%	0%
Powiat m.Dąbrowa Górnicza	72%	12%	0%	5%	11%	0%
Powiat m.Jaworzno	63%	26%	0%	3%	7%	0%
Powiat m.Sosnowiec	70%	6%	1%	4%	18%	1%
<i>Podregion tyski</i>	55%	33%	0%	6%	5%	0%
Powiat mikołowski	41%	44%	0%	6%	8%	0%
Powiat pszczyński	30%	54%	0%	8%	7%	0%
Powiat bieruńsko-lędziński	27%	54%	0%	7%	11%	0%
Powiat m.Tychy	88%	7%	0%	4%	1%	0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011 dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS

W związku z silnym uzależnieniem od węgla jako podstawowego źródła energii cieplnej i elektrycznej, na obszarze całego SC konieczne jest zrównoważone oddziaływanie terytorialne na rzecz wzrostu udziału OZE w produkcji energii, a co za tym idzie również sprzyjanie ograniczeniu niskiej emisji.

Słabości: Wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu. Wysoki odsetek mieszkań ogrzewanych paliwami stałymi, w szczególności na obszarach słabiej zurbanizowanych SC oraz w starych osiedlach robotniczych w rdzeniowej części MG.

Obszar problemowy: Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_WFOŚ oraz wiązki projektów: Termomodernizacja i sieci ciepłownicze; Odnawialne źródła energii (zob. tab. 69).

Ponadto, w nawiązaniu do ustaleń zwartych w „Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji”, w związku ze znaczącym przekroczeniem norm zanieczyszczeń na obszarze całego SC, konieczne jest zrównoważone oddziaływanie terytorialne w zakresie likwidacji niskiej emisji. Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady

2010/31/UE z dnia 19 maja 2010r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, Państwa członkowskie – w tym Polska – miały ustalić tzw. minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynków w celu osiągnięcia poziomów optymalnych pod względem kosztów. Ponadto przewidziano, iż przy wykonywaniu ważniejszej renowacji istniejących budynków, charakterystyka energetyczna budynku lub jego części poddawanej renowacji powinna spełnić minimalne wymagania. Z kolei Dyrektywa 2012/27/UE z dnia 25 października 2012r. w sprawie efektywności energetycznej, zobowiązuje jednostki administracyjne niższego niż centralny szczebel instytucji rządowych do dokonania renowacji co najmniej 3% całkowitej powierzchni pomieszczeń w budynkach o całkowitej powierzchni użytkowej wynoszącej ponad 500 m². Od dnia 9 lipca 2015r. minimalny wymóg 3% obowiązuje dla budynków o całkowitej powierzchni użytkowej wynoszącej ponad 250m².

Zagrożenie: Brak wystarczającej płynności finansowej lub instrumentów finansowych pozwalających słabszym ekonomicznie podmiotom realizować inwestycje związane z gospodarką energetyczną oraz likwidacją azbestu.

Obszar problemowy: Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych.

Rozwiązanie: Program POIS_WFOŚ oraz wiązki projektów: Termomodernizacja i sieci ciepłownicze; Odnawialne źródła energii (zob. tab. 69).

Na terenie SC **działania samorządowe związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej oraz zastosowaniem OZE są konsekwentnie prowadzone w ostatnich latach, aby zmniejszyć energochłonność budynków, poprawić warunki ekologiczne, zmniejszyć koszty eksploatacji budynków oraz poprawić warunki świadczenia usług publicznych.** Przykład stanowią inwestycje z tego zakresu współfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (tab. 20).

Tabela 20. Projekty z zakresu OZE i termomodernizacyjne dofinansowane w ramach RPO WSL 2007-2013

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [w tys. zł]
Termomodernizacja budynków oświatowych na terenie Gminy Zabrze	Miasto Zabrze	11 190
Kompleksowa termomodernizacja budynku GOK przy ul. Ziółowej 47 w Katowicach wraz z modernizacją źródła ciepła w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń na terenie miasta Katowice	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 7 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach Górnośląskie Centrum Medyczne im. prof. Leszka Gieca	7 286
Termomodernizacja budynku Pałacu Młodzieży w Katowicach	Miasto Katowice	7 090
Kompleksowa termomodernizacja obiektu Zespołu Szkół Elektronicznych i Informatycznych, ul. Jagiellońska w Sosnowcu	Gmina Sosnowiec	7 036
Przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji budynków SPSK Nr 1 im. Prof. S. Szyszko SUM wraz z budową kolektorów słonecznych w celu poprawy jakości powietrza na terenie powiatu miasta Zabrze	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach	5 465
Kompleksowa termomodernizacja z modernizacją źródła ciepła i zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach Okręgowego Szpitala Kolejowego w Katowicach	Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach - s.p.z.o.z.	5 000

Kompleksowa termomodernizacja i budowa infrastruktury do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach Zespołu Szkół Poligraficzno-Mechanicznych w Katowicach	Miasto Katowice	5 095
Modernizacja gospodarki ciepłej wraz z montażem kolektorów słonecznych dla Miejskiego Zakładu Kąpielowego w Zabrze	Gmina Zabrze	6 585
Kompleksowa termomodernizacja i budowa infrastruktury do produkcji i przesyłu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w budynkach Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach	Miasto Katowice	7 775
Kompleksowa termomodernizacja budynków wraz z budową alternatywnego źródła ciepła w SP W. Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dra Janusza Daaba w Piekarach Śląskich	3 720
Podniesienie jakości powietrza na terenie Miasta Świętochłowice poprzez kompleksową termomodernizację budynków szkół podstawowych nr 3 i nr 17 w Świętochłowicach	Gmina Świętochłowice	4 502
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Tychy	Miasto Tychy	7 561
Termomodernizacja budynku Miejskiego Gimnazjum nr 4 w Piekarach Śląskich przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 108 wraz z montażem instalacji solarnej	Gmina Piekary Śląskie	3 490
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej w Czeladzi i Tychach	Miasto Tychy	9 190
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Mieście Kalety: Miejskie Przedszkole Nr 1 w Kaletach, Zespół Szkół i Przedszkola w Kaletach Miotku, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kaletach	Miasto Kalety	3 366
Kompleksowa termomodernizacja obiektu MORiS - Hala Sportowa ul. Dąbrowskiego 113 oraz montaż kolektorów słonecznych na Kompleksie Sportowym Hajduki ul. Graniczna 92 w Chorzowie	Miasto Chorzów	5 838
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Czeladź	Gmina Czeladź	5 814
Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 3 i Gimnazjum nr 2 w Czerwionce-Leszczynach	Gmina i Miasto Czerwionka-Leszczyny	2 966
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Siemianowice Śląskie	Miasto Siemianowice Śląskie	3 431
Termomodernizacja wraz z przebudową Zespołu Szkół Muzycznych w Tychach	Miasto Tychy	4 200
Termomodernizacja budynku szkolnego przy ul. Bojkowskiej 20a w Gliwicach	Miasto Gliwice	2 679
Kompleksowa termomodernizacja Zespołu Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii	Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach	3 121
Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej - Piekary Śląskie	Gmina Piekary Śląskie	3 188
Termomodernizacja budynku Pływalni Krytej w Bytomiu drogą do ograniczenia niskiej emisji	Gmina Bytom	3 627
Kompleksowa termomodernizacja wraz z wymianą lub modernizacją źródła ciepła budynków użyteczności publicznej z terenu Powiatu Będzińskiego	Powiat Będziński	3 246
Termomodernizacja obiektów Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu	Gmina Bytom	2 267
Budowa układu skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej z silnikiem gazowym w budynku szkoły w Paniówkach.	Gmina Gierałtowie	1 773
Kompleksowa termomodernizacja z wymianą źródeł ciepła i instalacji grzewczej oraz montażem instalacji solarnej w budynkach Stacji Pogotowia Ratunkowego w Zawierciu i Dąbrowie Górniczej	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rejonowe Pogotowie Ratunkowe w Sosnowcu	1 561
Termomodernizacja obiektu Domu Pomocy Społecznej Zameczek w Kuźni Nieborowskiej	Powiat Gliwicki	997
Wymiana kotłów wodnych na kotły o paleniskach ekologicznych oraz wymiana linii przesyłu ciepła do budynków użyteczności publicznej w Gminie Rędziny	Gmina Rędziny	3 968
Termomodernizacja budynku Świetlicy Środowiskowej w Dąbrowie Górniczej - Antoniowie.	Gmina Dąbrowa Górnicza	957

Rozbudowa węzła produkcji biogazu i energii elektrycznej w Oczyszczalni Ścieków CENTRALNA w Bytomiu	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	3 404
Termomodernizacja Ośrodka Dziennego Pobytu OPS w Czechowicach-Dziedzicach, wraz z montażem instalacji solarnej – ograniczenie emisji szkodliwych substancji wprowadzanych do powietrza	Gmina Czechowice-Dziedzice	1 424
Termomodernizacja budynku szkoły i sali gimnastycznej wraz z modernizacją kotłowni Gimnazjum nr 11 przy ul. Tysiąclecia 7 w Bytomiu	Gmina Bytom	953
Zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia powietrza dzięki termomodernizacji wraz z wymianą źródła ciepła i instalacji grzewczej w budynku Gminnego Centrum Medycznego w Psarach	Gmina Psary	1 107
Termomodernizacja Przedszkola nr 2 przy ul. Janasa w Mikołowie	Gmina Mikołów	2 168
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Gimnazjum nr 1, Przedszkola nr 4 oraz Przedszkola nr 6 w Lublińcu poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Lubliniec	3 718

Źródło: Mapa dotacji. mapadotacji.gov.pl

Specyfika obszaru SC jako terytorium występowania dużej presji antropogenicznej wymaga skonsolidowanego wsparcia jakościowego w kontekście poszanowania energii, ekologii, bezpieczeństwa publicznego oraz wykorzystania innowacyjnych rozwiązań na rzecz efektywnego gospodarowania energią. SC jest obszarem silnie zurbanizowanym, w konsekwencji znajdują na nim liczne ulice i drogi o różnym znaczeniu oraz otwarte przestrzenie publiczne, jak również obiekty użyteczności publicznej. Zapewnienie bezpieczeństwa ich użytkowania wymaga stosowania oświetlenia, które obecnie - bazując na starej infrastrukturze - generuje wysokie koszty utrzymania. Potencjał zmiany tej sytuacji leży w dostępie do nowoczesnych technologii sprzyjających zmniejszeniu zużycia energii oraz wzrastającej świadomości proekologicznej społeczności SC. Jedynie całkowita reorganizacja np. systemów oświetlenia pozwoli na oświetlenie większych obszarów i powierzchni, przy zmniejszeniu całkowitego zużycia energii oraz obniżeniu kosztów eksploatacji.

Mimo licznych podjętych działań, skala potrzebnych modernizacji związanych z efektywnością energetyczną i niską emisją jest jednak wciąż znacząca. JST na terenie SC intensywnie zaangażowały się w opracowywanie lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej, które w sposób kompleksowy zmierzają do poprawy parametrów energetycznych miast i obszarów wiejskich. Wg stanu na lipiec 2016 r., 63 JST wchodzące w skład SC, w tym miasto Katowice, przyjęło ww. plany. 6 jednostek je opracowuje. 5 niewielkich gmin obecnie nie zamierza podejmować prac nad PGN.

Istotne wyzwanie w zakresie dostosowania się do nowych wymogów emisyjnych stoi także przed operatorami transportu zbiorowego. Muszą oni w kolejnych latach dokonać zakupu nowych pojazdów spełniających wymogi narzucone prawem. Dopuszczalny poziom emisji spalin nie może być wyższy niż odpowiadający normie Euro 5. W postępowaniach ogłaszanych od roku 2015 zastrzega się możliwość wymogu normy Euro 6. Ponadto docelowo wszystkie autobusy muszą być niskopodłogowe, zgodnie z polską normą PN-S-47010.

Tabela 21. Charakterystyka wybranych komunalnych i prywatnych operatorów publicznego transportu autobusowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzo wy taboru w [szt.]	Struktura wiekowa taboru w [%]					1	2	3
			≤3 lata	3<w ≤6	6<w ≤10	>10 lat	średni wiek			
KZK GOP	PKM Katowice	251	17,1	25,5	4,0	53,4	10	86	36	0
KZK GOP	PKM Gliwice	180	15,6	23,3	28,3	32,8	9,8	88,9	51,7	0
KZK GOP	PKM Sosnowiec	251	5,57	3,58	35,4 5	55,3 7	10	100	13,5 4	0,8
KZK GOP	Nowak Transport	11	90,9	9,1	0	0	1,73	100	100	0
KZK GOP	PPUH Kłosok	48	46	21	25	8	5	85	89	0
KZK GOP	Transgór	26	17	4	4	1	3,23	100	81	19
KZK GOP	Intrans	6	3	2	1	0	3,67	100	100	100
MZDiM	PKM Jaworzno	60	10	50	6,7	33,3	7,28	100	56,7	3,33
Gmina Zawiercie	ZKM Zawiercie	25	0	28	20	52	11	64	28	0

1 Udział liczby autobusów niskopodłogowych we flocie w [%]

2 Udział liczby autobusów z silnikami EURO 5 i EEV w [%]

3 Udział liczby autobusów napędzanych innym paliwem niż ON w [%]

Źródło: Dane pozyskane od operatorów, lipiec 2016 r.

Ponadto, ważnym zagadnieniem stojącym na pograniczu gospodarki energetycznej oraz zagospodarowania ścieków jest zapewnienie zgodności z dyrektywą o zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych. Traktat Akcesyjny przewiduje, że przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych będą w Polsce w pełni obowiązywały od dnia 31 grudnia 2015 r. Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych w art. 12 i 14 stwierdza, że: „oczyszczone ścieki i osady ściekowe wykorzystuje się powtórnie, w każdym przypadku, gdy jest to właściwe”. W związku z tym otwiera ona drogę i wyznacza kierunek powtórnego wykorzystania ww. materiałów także w aspekcie energetycznym, w którym można mówić o korzyściach w skali społecznej i ekonomicznej, a także środowiskowej. Warto dodać, że Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego (2005r.) uwzględnia w potencjale technicznym województwa pozyskiwanie OZE m.in. z osadów ściekowych.

Osady ściekowe ze względu na ich właściwości energetyczne mogą być spalane lub współspalane bądź wykorzystywane w przemyśle materiałów budowlanych (produkcja klinkieru). Spalanie osadów polega na całkowitym utlenieniu związków organicznych zawartych w osadach. Jeżeli wartość opałowa związków organicznych w osadach ściekowych nie wystarcza do odparowania zawartej w nich wody, to wówczas osady mogą być termicznie przetwarzane tylko z dodatkowym paliwem takim jak węgiel, olej opałowy, biogaz czy słoma. Osady ściekowe mogą spalać się autotermicznie, jedynie wówczas, gdy są odpowiednio odwodnione. Dlatego proces spalania powinien być poprzedzony odwadnianiem oraz ewentualnie podsuszaniem osadów ściekowych²¹.

²¹ Określenie kryteriów stosowania osadów ściekowych poza rolnictwem, Częstochowa 2004.

Zgodnie z danymi podanymi przez GUS w Małym Roczniku Statystycznym 2016 w województwie śląskim występuje **największa w skali kraju ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia** oszacowana na 367,3 hm³, co jednocześnie łączy się z najwyższym poziomem współczynnika ścieków wymagających oczyszczenia na powierzchni województwa. Województwo śląskie jest jedynym w kraju, dla którego parametr ten sięga 30 dam³ na 1 km². Jednocześnie województwo śląskie cechuje się najwyższym odsetkiem ścieków nieoczyszczanych. Kolejnymi ważnymi generatorami ścieków (powyżej 200 hm³) wymagających oczyszczenia są województwa: małopolskie (263,8 hm³; do 20 dam³ na 1km²), mazowieckie (250,6 hm³; do 10 dam³ na 1km²) i wielkopolskie (222,7 hm³; do 10 dam³ na 1km²). W roku 2014²² na terytorium SC wygenerowano 74% ścieków w województwie śląskim, z czego oczyszczaniu nie zostało poddanych 15% ścieków wytworzonych w subregionie. W podregionie bytomskim wygenerowano 10% ścieków w województwie, z czego 12% nie zostało poddanych oczyszczeniu. Dla kolejnych podregionów wartości te wynoszą odpowiednio: gliwicki – 10%, 29%; katowicki – 19%, 24%; sosnowiecki – 24%, 7%; tyski – 12%, 6%. Największy udział w produkcji ścieków w SC mają miasta na prawach powiatu Jaworzno (10% wartości dla województwa śląskiego), Sosnowiec (9%) oraz Katowice (8%). Największym odsetkiem ścieków nieoczyszczonych cechują się Siemianowice Śląskie (75% ścieków wytworzonych w mieście), Zabrze (52%) oraz powiat mikołowski (33%).

Emisja ścieków przemysłowych i komunalnych, wymagających oczyszczenia w województwie śląskim od lat utrzymuje się na najwyższym poziomie w kraju, powodując m.in. zanieczyszczenie rzek. Należy przy tym zauważyć, że województwo śląskie jest jedynym województwem przez którego teren przepływają dwie główne polskie rzeki – Wisła i Odra, a także jedynym, którego teren znajduje się w granicach administrowania aż pięciu z siedmiu regionalnych zarządów gospodarki wodnej i siedmiu regionów wodnych.

W województwie śląskim w latach 2000-2007 wybudowano 33 gminne oraz międzygminne oczyszczalnie ścieków, a 37 oczyszczalni zostało zmodernizowanych. Prowadzono budowę sieci kanalizacyjnych, przepompowni oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków. Między innymi w latach 2006-2007 w Katowicach wybudowano obok starej oczyszczalni nową oczyszczalnię ścieków „Centrum-Gigablok”. Technologia oczyszczania ścieków oparta jest na osadzie czynnym ze zwiększonym usuwaniem fosforu i azotu. Obiekt wyposażony jest w nowoczesny system napowietrzania drobnopęcherzykowego. W 2005 roku zmodernizowano oczyszczalnię ścieków „Urbanowice” w Tychach.

W 1998 roku wybudowano w Zabrzu nowoczesną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków „Śródmieście” z podwyższonym usuwaniem związków biogenych. Jednocześnie w kolejnych latach (do 2003 r.) poddawano modernizacji pozostałe funkcjonujące starsze oczyszczalnie ścieków, co sprawiło, że Zabrze stało się jednym z niewielu miast w Polsce, które spełniały wszystkie środowiskowe normy oczyszczania ścieków. Oczyszczalnia ścieków „Śródmieście” przyczyniła się do przyznania miastu prestiżowej nagrody „Gmina przyjazna środowisku”. W celu sprostanania nowym wymaganiom ekologicznym: w 2008 roku zmodernizowano ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków „Śródmieście”, do 2010 roku, w związku z uporządkowaniem gospodarki

---

²² Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015.

ściekowej na terenie Gminy Zabrze, wybudowano szereg przepompowni ścieków, likwidując tym samym cztery oczyszczalnie ścieków i pozostawiając dwie funkcjonujące „Mikulczyce” i „Śródmieście”, w 2014 roku wykonano hermetyzację i dezodoryzację oczyszczalni ścieków „Śródmieście”.

Komunalne osady ściekowe powstają w oczyszczalniach i są produktem ubocznym procesu oczyszczania ścieków, gdzie ich ilość w głównej mierze uzależniona jest od zawartości zanieczyszczeń w ściekach, przyjętej i realizowanej technologii oczyszczania oraz stopnia rozkładu substancji organicznych w procesie tzw. stabilizacji. Odpady te są klasyfikowane w grupie 19 i określone kodem 19 08 05 - ustabilizowane komunalne osady ściekowe.

W województwie śląskim **wytwarzane są największe ilości komunalnych osadów ściekowych w kraju**. Ma to związek z dużą gęstością zaludnienia i silną urbanizacją centralnej części województwa. W 2010 r. w województwie śląskim w 222 oczyszczalniach powstało łącznie ok. 58,5 tys. Mg komunalnych osadów ściekowych w przeliczeniu na suchą masę [Mg s. m.] (wg WSO w 2010 r. wytworzono 289,5 tys. Mg komunalnych osadów ściekowych - uwodnionych). Oczyszczalnie te obsługiwały ok. 72% ludności. W SC, najwięcej osadów powstaje w aglomeracji Katowic (5,5 tys. Mg s. m.) i Sosnowca (2,6 tys. Mg s. m.)²³.

Tabela 22. Ilość komunalnych osadów ściekowych wytwarzanych przez poszczególnych wytwórców (powyżej 1 Mg) zlokalizowanych w SC

Wytwórca komunalnych osadów ściekowych	Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg]	Sucha masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych [Mg]
Miejska Spółka Komunalna Sp. z o.o., Imielin	680	136
Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Tychy SA, Tychy	18.895	3.542
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Sośnicowice	25	3
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Orzesze	146	37
Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	18.070	3.202
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Gliwice	27.828	5.831
Gmina Koszęcin	431	116
Nitroerg SA, Bieruń, Krupski Młyn	13	-
Gmina Boronów	120	4
Promax Sp. z o.o., Łazy	78	-
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Przyszowice	719	114
Lentex SA, Lubliniec	15	6
Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej SA, Tychy	28.571	5.416
Katowicki Holding Węglowy SA, Katowice	32	20
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Suszec	3.028	121
Zakład Usług Komunalnych, Pilica	3	-
Zakład Gospodarki Komunalnej w Wyrach, Wiry	280	89
Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., Pszczyna	5.112	749

²³ Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Usługi Ogólnobudowlane Kanalizacja Transport Krzysztof Modlich, Zabrze	6	-
Gmina Ciasna (Oczyszczalnia ścieków w Ciasnej)	218	66
Zakład gospodarki komunalnej i wodociągowej, Ormontowice	519	5
Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Zawiercie	4.771	954
Serwis separatorów i kanalizacji eko-jura sneka spółka komandytowa, Herby	100	5
Bieruńskie Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej, Bieruń	6.005	74
Zakład Gospodarki Komunalnej w Radzionkowie, Radzionków	7	3
Kospan Sp. z o.o. Sp. komandytowa, Ciasna	20	8
Zakład gospodarki komunalnej, Ogrodzieniec	441	57
Zabrzańskie przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Zabrze	12.219	2.560
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Piekary Śląskie	8.441	1.877
Gmina Woźniki	530	326
Tauron wytwarzanie S.A., Katowice	514	180
Zarząd Gospodarki Komunalnej, Lokalowej i Ciepłownictwa, Lubliniec	1.689	402
MATSERWIS Spółka z o.o., Sławków	12	-
Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach, Ożarówice	508	-
Zakład Gospodarki Komunalnej w Bobrownikach, Bobrowniki	999	151
Zakład gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, Zbrostawice	360	76
Gmina Herby, Herby	158	16
Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Chorzów	10.141	2.033
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Dąbrowa Górnicza	9.839	1.797
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., Łaziska Górne	1.657	305
Zakład wodociągów i gospodarki komunalnej w Żarnowcu	35	35
Zakład gospodarki komunalnej w Wojkowicach, Wojkowice	961	163
Zakład Budżetowy gospodarki komunalnej i mieszkaniowej gminy Wielowieś, Wielowieś	24	6
REMONDIS AQUA Toszek Sp. z o.o., Toszek	1.272	244
Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych, Siewierz	1.102	182
Miasto Kalety, Kalety	173	25
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A., Knurów	4.830	748
Katowickie Wodociągi S.A. oczyszczalnia GIGABLOK, Katowice	30.753	5.979
Zakład Usług Komunalnych Tworóg Sp. z o.o., Tworóg	6	2
Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. Oczyszczalnia ścieków "Centrum", Mikołów	4.158	864
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Będzin	6.130	1.214
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej PARTNER Sp. z o.o., Lędziny	2.034	360
Spółdzielcza Agrofirma, Szczekociny	335	126
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (Oczyszczalnia BARBARA, Oczyszczalnia HALEMBA CENTRUM), Ruda Śląska	9.758	2.233
Gminna Spółka Komunalna Sp. z o. o., Chelm Śląski	943	117
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., Tarnowskie Góry	5.587	889
Zakłady Mechaniczne Bumar Łabędy Sp. z o.o., Gliwice	5	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raport Wojewódzki 2015, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2016

Największymi wytwórcami osadów ściekowych w SC są: Katowickie Wodociągi SA /Gigablok/, Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej SA w Tychach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Gliwicach, Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Tychy SA oraz Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. Rozkład wytwarzania osadów ściekowych w aspekcie geograficznym pokrywa się z koncentracją zaludnienia w SC, ale zależy także od lokalizacji i zakresu terytorialnego działania podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodno-ściekową.

Szczegółowe informacje z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego dotyczące wytwarzania, odzysku i unieszkodliwiania odpadu o kodzie 190805, tj. ustabilizowane komunalne osady ściekowe, wygenerowane w lipcu 2016 r. zawarto w tabelach 23 i 24.

Tabela 23. Wytwarzanie komunalnych osadów ściekowych w SC w 2015 r. ze względu na lokalizację

JST	Masa wytworzonych ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych [Mg]
Będzin	6.631
Bieruń	6.005
Bobrowniki	999
Boronów	120
Bytom	18.070
Chełm Śląski	943
Chorzów	10.141
Ciasna	238
Dąbrowa Górnicza	9.839
Gierałtówice	719
Gliwice	27.834
Herby	258
Imielin	680
Kalety	173
Katowice	30.756
Knurów	5.396
Koszęcin	431
Krupski Młyn	13
Lędziny	2.034
Lubliniec	1.704
Łaziska Górne	1.828
Łazy	91
Mikołów	4.158
Mysłowice	32
Ogrodzieniec	441
Ormontowice	720
Orzesze	146
Ożarówice	508
Pawłowice	930
Pawonków	14

Piekary Śląskie	8.441
Pilica	241
Pszczyna	5.112
Radzionków	7
Ruda Śląska	9.757
Siewierz	1.103
Sławków	265
Sosnowiec	18.895
Sośnicowice	25
Suszec	3.149
Szczekociny	335
Tarnowskie Góry	5.597
Toszek	1.272
Tworóg	6
Tychy	28.571
Wielowieś	24
Wojkowice	961
Woźniki	530
Wry	280
Zabrze	12.225
Zawiercie	4.771
Zbrostawice	360
Żarnowiec	36

Źródło: Wojewódzki System Odpadowy, Województwo Śląskie, kwerenda z dnia 19.07.2016 r.

Tabela 24. Odzysk i unieszkodliwianie komunalnych osadów ściekowych w SC w 2015 r. ze względu na lokalizację

JST	Masa odzyskanych i unieszkodliwionych komunalnych osadów ściekowych [Mg]							
	R3	R5	R10	R13	D5	D8	D10	D13
Boronów							120	
Bytom	14.421							
Chorzów								731
Ciasna			218					
Knurów	937		5.273		2.418			
Koszęcin			431					
Miasteczko Śląskie	1.248							
Pawłowice			1.244					
Pszczyna	1.463							
Ruda Śląska								
Sośnicowice				25				
Tarnowskie Góry								
Toszek	18.785							
Tychy	8.426		20.072		74			
Wielowieś			24					
Wojkowice	1.127							
Zabrze	6.099		12.219					

Zbroslawice			360				
-------------	--	--	-----	--	--	--	--

Źródło: Wojewódzki System Odpadowy, Województwo Śląskie, kwerenda z dnia 19.07.2016 r.

Generalnie, sektor wodno-kanalizacyjny na silnie zurbanizowanym obszarze SC przeszedł w ostatnich latach wiele przeobrażeń związanych z reorganizacją przedsiębiorstw oraz z modernizacją i rozbudową infrastruktury. Syntetyczny obraz sytuacji w SC przedstawiają dane zawarte w tabelach 25-27. Wiele istotnych dla gmin i miast SC projektów zostało już zrealizowanych w ramach funduszy przedakcesyjnych, a następnie w ramach finansowania ze środków Funduszu Spójności oraz EFRR. Aby jednak uzyskać pożądaną efekt ekologiczny w skali całego obszaru (w tym z uwzględnieniem jego lokalizacji na granicy zlewni rzek) konieczne jest dopełnienie już zrealizowanych inwestycji, by objąć nowoczesną i bezpieczną siecią wodno-kanalizacyjną zarówno obszary gdzie infrastruktura wymaga modernizacji, jak i obszary suburbanizacji wokół MG i lokalnych ośrodków rozwoju. Zmiany techniczne i ponoszenie nakładów inwestycyjnych wiążą się także z potrzebą poszerzenia świadomości co do kwestii związanych z racjonalnym korzystaniem z zasobów wody oraz bezpieczeństwem ekologicznym, w tym ochroną wód.

Słabości: Znaczna ilość ścieków wymagających oczyszczenia. Znaczna ilość komunalnych osadów ściekowych wymagających zagospodarowania.

Obszar problemowy: Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka wodno-ściekowa (zob. tab. 69).

Ponadto w całym regionie od dawna postuluje się potrzebę wypracowania „śląskiego modelu” zarządzania zlewniowego. Terytorium SC odgrywa dla tego modelu bardzo ważną rolę, gdyż cechuje się dużą koncentracją mieszkańców na stosunkowo małej przestrzeni. Z tym związane są problemy takie jak²⁴:

- kosztowo nieracjonalny, złożony system zaopatrzenia w wodę, konieczny, aby zapewnić mieszkańcom SC dostęp do wody pitnej;
- trudności finansowe i organizacyjne w zapewnieniu ochrony zasobów wodnych wynikające z wysokiego poziomu urbanizacji i koncentracji przemysłu ciężkiego na tym terenie;
- zagrożenia podtopienia dzielnic podczas ulewy w wyniku niedokończonych procesów regulacji rzek;
- ograniczone możliwości wyznaczenia terenów, gdzie ich użytkowanie mogłoby być podporządkowane gospodarce wodnej bez konieczności ponoszenia dużych nakładów finansowych.

Na przestrzeni ostatnich lat w SC objętość ścieków wymagających oczyszczania zmniejszyła się w podregionie bytomskim oraz sosnowieckim, a w pozostałych podregionach oscylowała na zbliżonym poziomie. Takie same tendencje dotyczyły objętości ścieków oczyszczanych. We wszystkich

²⁴ Na podstawie: J. Bondaruk, GIG: Tezy problemowe na Krajowe Forum Wodne, 2008; E. Owczarek-Nowak, GIG: Woda a przestrzeń. Wpływ gospodarki zlewniowej i ochrony przeciwpowodziowej na użytkowanie terenu i zagospodarowanie przestrzeni województwa, Wyzwania zrównoważonego użytkowania terenu na przykładzie województwa śląskiego - scenariusze 2050, 2011

podregionach wzrósł odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. Porównania takiego trudno odpowiedzialnie dokonać dla nakładów na środki trwałe związane z ochroną wody i gospodarką wodną, gdyż mają one charakter nieciągły, warunkowany cyklami inwestycyjnymi. Przejawem postępującej urbanizacji i suburbanizacji SC – czasami wręcz klasyfikowanej w kategorii rozlewania się miast – jest wzrost we wszystkich podregionach parametrów takich jak: długość sieci rozdzielczej wodociągowej, długość sieci kanalizacyjnej czy liczba przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych.

Tabela 25. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2014 r.

Obszar	Ścieki wymagające oczyszczenia [dam3]	Ścieki oczyszczane [dam3]	Ścieki nieoczyszczane [dam3]	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem
Województwo śląskie	368.177	300.279	67.898	78,8
Podregion bytomski	35.879	31.478	4.401	82,7
Podregion gliwicki	37.678	26.777	10.901	90,6
Podregion katowicki	68.439	52.234	16.205	92,7
Podregion sosnowiecki	89.309	83.258	6.051	77
Podregion tyski	42.823	40.237	2.586	80,1

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych z: Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015

Tabela 26. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarce wodnej w 2014 r.

Obszar	Ochrona środowiska (gospodarka ściekowa i ochrona wód) [tys. zł]	Gospodarka wodna [tys. zł]
Województwo śląskie	950.493,1	360.379,6
Podregion bytomski	62.221,2	13.189,4
Podregion gliwicki	79.868,4	25.357,1
Podregion katowicki	117.557,8	13.600,5
Podregion sosnowiecki	274.267,3	39.177,7
Podregion tyski	51.554,2	31.603,5

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych z: Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015

Tabela 27. Wodociągi i kanalizacja 2014 r.

Obszar	Sieć w km wodociągowa rozdzielcza	Sieć w km kanalizacyjna	Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych
Województwo śląskie	20.841,8	14.785,7	599.550	348.636
Podregion bytomski	1.988,2	1.431,9	59.430	42.048
Podregion gliwicki	1.422,9	994,3	45.683	25.960
Podregion katowicki	1.718,8	1.524,0	45.060	28.255
Podregion sosnowiecki	2.912,4	1.385,4	91.602	32.651
Podregion tyski	2.411,6	2.091,6	62.180	43.967

SC ma ograniczony dostęp do wód powierzchniowych. Zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej dla prawie 3 mln. osób jest kluczowym wyzwaniem dla zakładów wodociągowych i kanalizacyjnych. Oczyszczalnie ścieków stoją przed zadaniem zwiększenia ilości oczyszczonych ścieków. Jednocześnie muszą się zmierzyć z odpowiednim zagospodarowaniem osadów ściekowych. Ochrona wód jest jednym z niezbędnych elementów zapewnienia zrównoważonej bioróżnorodności w SC. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na grunty leśne, rzeki, stawy i jeziora oraz grunty rolne w obrębie terenów przemysłowych i poprzemysłowych.

Długa tradycja przemysłowa oraz intensywny ruch pojazdów sprawiają, że na terenie SC występują zanieczyszczenia gleb pierwiastkami takimi, jak: ołów (Pb), cynk (Zn), miedź (Cu), nikiel (Ni), kadm (Cd), wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) oraz siarka siarczanowa (S-SO₄). Głównymi nośnikami zanieczyszczeń metali ciężkich (głównie Pb, Zn, Cd) są pyły przemysłowo-miejskie. **Stopień zagrożenia wód podziemnych z powodu zanieczyszczeń antropogenicznych jest bardzo wysoki.** Najbardziej zagrożone wody podziemne w SC znajdują się w strefie rozciągającej się od Kleszczowa na zachodzie, po Jaworzno na wschodnie, Tarnowskie Góry na północy i Bieruń na południu, tj. w obrębie JCWPd o numerze 452, 453, 329, 331, 330, 332. Za potencjalnie zagrożone uznano obszary położone na zachód od Lublińca, Kalet i Miasteczka Śląskiego (JCWPd nr 116). Dla zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańców SC, konieczne będą twarde działania na rzecz poprawy bioróżnorodności. Nierozzerwalnie związane z inwestycjami i działaniami rewitalizacyjnymi są działania edukacyjne i promocyjne skierowane do różnych grup społecznych.²⁵

Słabości: Brak „śląskiego modelu” zarządzania zlewniowego. Bardzo wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych z powodu zanieczyszczeń antropogenicznych.

Obszar problemowy: Trudności w organizacji zarządzania zlewniowego.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka wodno-ściekowa (zob. tab. 69).

Zapisy Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030 wskazują na nadmierną w przeszłości eksploatację zasobów przyrody jako przyczynę zniszczenia i niekorzystnego przekształcenia środowiska przyrodniczego. Działania skierowane na zachowanie i odtwarzanie dziedzictwa przyrodniczego i przyrodniczo-kulturowego oraz zrównoważone korzystanie z zasobów przyrody i świadome kształtowanie środowiska przyrodniczego są uważane w najbliższych latach za niezbędne. Zasoby geologiczne i struktura krajobrazowa zostały poddane procesom deformowania i dewastacji w związku z ich wykorzystaniem na cele osadnicze, infrastrukturalne i przemysłowe. W związku z tym w kwietniu 2015 r. na forum ZSC dokonano identyfikacji najbardziej pożądaných przedsięwzięć na terytorium SC, związanych z zachowaniem i odtwarzaniem bioróżnorodności. Proces ten przeprowadzono mając na uwadze lokalne plany i uwarunkowania przekazywane przez właściwe merytorycznie wydziały JST wchodzących w skład ZSC. Na podstawie tak przeprowadzonego przeglądu wskazać można, że interwencja powinna koncentrować się na:

²⁵ Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030, Województwo Śląskie, Katowice, 2012

- infrastrukturze związanej z ochroną lub przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych na obszarze NATURA 2000 w Goczałkowicach-Zdroju,
- rozbudowie lub ochronie już zakomponowanych obszarów różnorodności biologicznej (np. park pszczyński, Centrum Edukacji Przyrodniczej i Ekologicznej Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie),
- inwestycjach na rzecz ochrony bioróżnorodności na obiektach i w ich otoczeniu: Staw Herman w Chorzowie, Rów Rudzki II w Rudzie Śląskiej wraz z terenami przyległymi, Park Dworski w Rudzie Śląskiej, Las Komunalny i zbiorniki wodne Siemianowic Śląskich, Rzeka Przemsza, Dolina Brynicy i jej tereny przyległe.

Słabość: Degradacja środowiskowa i nadmierna antropopresja na znacznych obszarach SC.

Obszar problemowy: Zagrożona bioróżnorodność środowiska.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Bioróżnorodność (zob. tab. 69).

Inną pozostałością po dynamicznej industrializacji i związanej z nią urbanizacji SC jest **nagromadzenie budynków wykonanych w technologiach wykorzystujących azbest**. Stąd też wciąż istotnym zagadnieniem pozostają kwestie usuwania i utylizacji azbestu użytkowanego w budownictwie. Dokonywanie tego warunkowane jest w pierwszej kolejności barierami finansowymi po stronie właścicieli nieruchomości. Analizując budynki mieszkalne i użyteczności publicznej, zlokalizowane na obszarze SC, mając na uwadze poprawę jakości życia i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, zdefiniowano następujące problemy:

- Postępująca degradacja elementów konstrukcyjnych i okładzin, w tym z materiałów zawierających azbest;
- Szkodliwy wpływ pylenia azbestu na zdrowie użytkowników i osób postronnych;
- Potrzeba usprawnienia i przyspieszenia procesu wdrażania prawa UE poprzez wypełnienie zobowiązań unijnych w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami;
- Techniczny brak możliwości uzupełniania ubytków w elementach zawierających azbest;
- Nieestetyczność obiektów;
- Wysokie koszty remontów bieżących.

Działania dotyczące postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, wynikają z procedur ustawowych będących efektem procesu dostosowania prawa dotychczas obowiązującego w Polsce do wymogów UE. Przepisy obowiązujące w kraju w sposób szczególny obligują samorządy wszystkich szczebli do uczestnictwa w tym procesie, dla zapewnienia ochrony życia i zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego, zgodnie z konstytucją i zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”(POKA) na terenie województwa śląskiego powinny być unieszkodliwione następujące ilości wytworzonych odpadów zawierających azbest: w latach 2013 – 2022 około 35% odpadów tj. 100 520 Mg (2,01 % przyjętej ilości w POKA w skali kraju). Analiza stanu wykonana w 2010 w ramach opracowania „Programu

usuwania azbestu do roku 2032” wykazała, iż największe ilości wyrobów zawierających azbest występują na terenie SC w następujących powiatach:

- powiat zawierciański 98 476 Mg
- powiat mikołowski 17 161 Mg
- m. Sosnowiec 14 765 Mg
- powiat tarnogórski 10 808 Mg
- m. Katowice 10 177 Mg

Natomiast wg danych zawartych w rządowym portalu służącym monitorowaniu POKA (stan na lipiec 2016 r.) największa skala wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia nadal występuje w powiatach: zawierciańskim (28 348 Mg), miejskim Sosnowieckim (14 063 Mg), mikołowskim (10 253 Mg), miejskim Dąbrowa Górnicza (9 669 Mg) i będzińskim (7 286 Mg). W pozostałych powiatach na terenie SC masa pozostałych do usunięcia wyrobów nie przekracza 4 000 Mg / powiat. W gestii osób prawnych największa ilość azbestu pozostaje w: Sosnowcu, powiecie mikołowskim, Dąbrowie Górniczej, powiecie zawierciańskim i powiecie będzińskim. Natomiast w gestii osób fizycznych największa ilość azbestu pozostaje w powiatach: zawierciańskim, gliwickim, będzińskim, lublinieckim i pszczyńskim.

Słabości: Nagromadzenie budynków wykonanych w technologiach wykorzystujących azbest.

Obszary problemowe: Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych. Niezakończone procesy likwidacji azbestu.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka odpadami (zob. tab. 69).

Aspekt zagadnień powiązanych z antropopresją dotyczy także systemu gospodarowania odpadami, w tym odpadami komunalnymi. W tej kwestii samorzady lokalne, a wraz z nimi podmioty rynkowe działające w branży, zostały postawione w zupełnie nowej sytuacji wraz z wejściem w życie, 1 stycznia 2012 r., Ustawy z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011 nr 152 poz. 897), która w znaczący sposób zmieniła funkcjonowanie gospodarki odpadami komunalnymi. Przede wszystkim przeniosła na gminy obowiązek odbierania odpadów komunalnych od właścicieli zamieszkiwanych nieruchomości, w zamian za ponoszenie przez mieszkańców opłaty celowej za zagospodarowanie wytworzonych odpadów komunalnych.

Ponadto na mocy Ustawy z dnia 01.07.2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm) gminy muszą do końca 2020 r.:

- osiągnąć poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo,
- osiągnąć poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo,
- ograniczyć (do dnia 16 lipca 2020 r.) masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania: do nie więcej niż 35% wagowo

całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.

Sprawia to, że rynek odpadów komunalnych przechodzi dynamiczne przeobrażenia, a wraz z nimi pojawiają się nowe potrzeby inwestycyjne. W „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego”²⁶ obszar województwa podzielono, zgodnie z ustawowym wymogiem, na 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi, które są rozbieżne z układem subregionalnym. Terytorium SC fragmentami przynależy do każdego z 4 regionów. Stąd zarówno na chwilę obecną, jak i w przyszłości utrudnione będzie podejście diagnostyczne do kwestii odpadów komunalnych zbiorczo dla SC. W praktyce oznacza to konieczność traktowania zagadnień gospodarki komunalnej jako zagadnień lokalnych, dla których „suma” pozytywnych procesów w skali gminnej przełoży się na osiągnięcie wspólnych zagregowanych efektów w skali subregionalnej.

W „Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego” wskazuje się, że na całym terytorium **sumaryczna przepustowość instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych nie jest wystarczająca dla przetworzenia całego strumienia zmieszanych odpadów komunalnych**. Wśród zidentyfikowanych problemów wymienia się **zbyt wolny postęp w zakresie osiągania poziomów odzysku, oraz ograniczenia do składowania odpadów ulegających biodegradacji, a także niewystarczające wydajności regionalnych instalacji do przetwarzania wytworzonych odpadów komunalnych**. W Planie przewiduje się, że w kolejnych latach nastąpi bardzo intensywny rozwój selektywnego zbierania, jak również mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz ich energetycznego wykorzystania. Gospodarka odpadami komunalnymi odbywać się będzie w zakładach zagospodarowania odpadów będących regionalnymi instalacjami do przetwarzania odpadów komunalnych. W okresie przejściowym do czasu wybudowania regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych zakłada się funkcjonowanie instalacji zastępczych.

Słabości: Zbyt wolny postęp w zakresie osiągania poziomów odzysku odpadów komunalnych. Niewystarczające wydajności regionalnych instalacji do przetwarzania wytworzonych odpadów komunalnych.

Obszar problemowy: Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych.

Rozwiązanie: Wiązka projektów Gospodarka odpadami (zob. tab. 69).

²⁶ Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

7. Mobilność w Subregionie Centralnym – diagnoza strategiczna

7.1. Plan zrównoważonej mobilności miejskiej i Studium transportowe Subregionu Centralnego

Uchwałą WZCZSC z 11 marca 2016 r. przyjęto Plan zrównoważonej mobilności miejskiej Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego²⁷. Dokument ten stanowi obecnie najistotniejszy oraz najbardziej aktualny kompleksowy dokument diagnostyczno-planistyczny z zakresu mobilności w SC. W wyniku przeprowadzonych diagnoz w Planie przedstawiono wizję i cele strategiczne zrównoważonej mobilności miejskiej w SC. Wizję zdefiniowano w sposób następujący: „Mobilność w Subregionie zaspokajana jest na wysokim poziomie i efektywnie dzięki konkurencyjnym usługom transportu zbiorowego oraz dostępności transportu rowerowego, integracji transportu oraz ograniczaniu kongestii. Konkurencyjność transportu zbiorowego budowana jest poprzez wzrost dostępności infrastruktury oraz zakupy nowoczesnych, niskopodłogowych pojazdów, co umożliwia i zwiększa mobilność - także osób o ograniczonej motoryce. Ekologiczne napędy nowoczesnych pojazdów transportu zbiorowego obniżają koszty zewnętrzne. Dzięki rozwojowi infrastruktury rowerowej oraz jej integracji z transportem zbiorowym (zwłaszcza na obszarach wiejskich) rośnie udział rowerów w obsłudze potrzeb przewozowych. Integracja transportu w regionie wzrasta powodując, że rośnie udział transportu zbiorowego w obsłudze przewozów. W subregionie stosuje się Inteligentne Systemy Transportowe mające na celu ograniczanie kongestii – w ten sposób mobilność staje się smart mobility, właściwą dla nowoczesnych, inteligentnych miast.” Celami strategicznymi Planu są:

1. wzrost konkurencyjności transportu zrównoważonego (*sustainable transport*),
2. integracja transportu,
3. ograniczenie kongestii,

a ich realizacji służyć mają instrumenty: techniczne, organizacyjne i finansowe.

Postanowienia Planu nie stoją w sprzeczności z założeniami Strategii rozwoju transportu miejskiego w Subregionie Centralnym opracowanej w 2013 r. oraz dotychczasowymi postanowieniami prezentowanymi w kolejnych wersjach STRATEGII. Jednak należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że wdrożenie rozwiązań zakreślonych zarówno w Strategii jak i w Planie w warunkach SC będzie silnie warunkowane ostatecznymi decyzjami w sprawie tzw. ustawy metropolitalnej. Jeżeli założenia w niej zawarte zaczną być operacjonalizowane, przyszły związek metropolitalny utworzony na Śląsku realizować będzie zadania z zakresu publicznego transportu zbiorowego – w tym integracji taryfowej i biletowej. W konsekwencji w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego na terenie SC mogą w nadchodzących miesiącach i latach nastąpić istotne zmiany.

Wychodząc naprzeciw obecnym i przyszłym potrzebom informacyjnym związanym z prowadzeniem polityki transportowej, BZSC rozpoczęło prace nad opracowaniem Studium transportowego Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego. W ramach prac nad Studium

---

²⁷ R. Tomanek, R. Janecki, G. Karoń, G. Krawczyk, Ł. Kosobucki: Plan zrównoważonej mobilności miejskiej Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Centrum Badań i Transferu Wiedzy Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice, luty 2016.

planuje się przeprowadzić szczegółowe badania ruchu na obszarze SC wraz z badaniami preferencji użytkowników transportu publicznego i prywatnego oraz opracować komputerowy model ruchu. W konsekwencji przeprowadzone ma zostać wnioskowanie scenariuszowe i powstać mają rekomendacje dziedzinowe dla SC, takie jak:

- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju publicznego transportu zbiorowego,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju infrastruktury publicznego transportu zbiorowego,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju systemów typu ITS,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju rozwiązań z zakresu inżynierii ruchu drogowego wspierających transport zbiorowy,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju układu dróg rowerowych,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju systemów związanych z dynamiczną informacją pasażerską,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju sieci drogowej,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju systemów transportu szynowego,
- określenie pożądanych wielowariantowych kierunków rozwoju systemów transportowych w odniesieniu do potrzeb związanych z obsługą lotniska Pyrzowice (pasażerskiego i cargo).
- opracowanie rekomendacji w zakresie rozwoju infrastruktury mającego na celu uzyskanie dodatkowych efektów gospodarczych, środowiskowych i związanych z bezpieczeństwem,
- opracowanie rekomendacji w zakresie zwiększania odporności systemu transportowego Subregionu na gwałtowne destabilizacje o charakterze ponadregionalnym,
- opracowanie rekomendacji w zakresie zmniejszania obciążenia środowiska przez transport na terenie Subregionu.

Obecnie w SC można zaobserwować brak kompleksowych badań i analiz z zakresu transportu, które pomogłyby w planowaniu i rozwoju przedsięwzięć transportowych. Dzięki zrealizowaniu tego typu badań i analiz możliwe będzie pozyskanie wiarygodnych danych umożliwiających skonstruowanie komputerowego modelu ruchu dla rdzenia SC w odniesieniu do jego relacji wewnętrznych i z przyległym obszarem funkcjonalnym. Natomiast zastosowanie modelu ruchu umożliwi przeprowadzenie analiz ruchu dla okresu bieżącego i przyszłego pozwalając na prowadzenie spójnej polityki zrównoważonej mobilności miejskiej w SC. Dzięki temu przygotowanie Studium posłuży też aktualizacji Planu zrównoważonej mobilności miejskiej SC. Zakłada się, że prace nad Studium zakończą się w 2018 r. i będą stanowiły dobrą podstawę dla programowania przedsięwzięć inwestycyjnych oraz organizacyjnych na lata 2020+.

Niewątpliwie zaktualizowanie Planu w oparciu o zebrane dane na potrzeby Studium zagwarantuje wysoką jakość dokumentu i pełną spójność na całym obszarze SC. Pozwoli to na kompleksowe modelowanie mobilności w regionie, a także na stworzenie jednego pełnego opracowania wykorzystywanego przez samorządy SC. Obecnie wiele z nich podejmuje na własną rękę

przygotowywanie tego typu dokumentów, nie zawsze uwzględniając wszystkie czynniki mające wpływ na mobilność w danym obszarze, a tym samym nie korelujących ze sobą i słabo powiązanych. W efekcie SC stoi przed poważnym wyzwaniem zaprojektowania nowych rozwiązań w zakresie poprawy mobilności, a brak jednego pełnego Studium będzie stanowiło poważną barierę w tych pracach.

Już teraz w SC wzrasta świadomość potrzeby zwiększenia potencjału publicznego transportu zbiorowego, a także polityki rowerowej w celu zagwarantowania w przyszłości sprawnego transportu. Realizacja kolejnych inwestycji drogowych, które pochłaniają ogromne środki publiczne, stanowi często jedynie tymczasowe rozwiązanie i nie zapobiega problemowi jakim jest zwiększenie natężenia ruchu na drogach, a tym samym zanieczyszczenie środowiska naturalnego i pogorszenie życia mieszkańców.

Zgodnie z założeniami projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim zakłada się, że w ramach przyszłego zakresu zadań związku metropolitalnego należeć będzie m.in. kształtowanie ładu przestrzennego oraz publicznego transportu zbiorowego. Daje to szansę na podjęcie stosownych działań zmierzających do funkcjonowania na terenie MG jednego organizatora publicznego transportu zbiorowego, który zapewni wspólny i sprawny system komunikacyjny. Działania te wymagać będą jednak stosownych danych, które dadzą możliwość zaprojektować jeden organizm komunikacji zbiorowej. Niewątpliwie Studium stanowić będzie odpowiedź na tę potrzebę poprzez m.in.:

- dostarczenia wiedzy, która jest niezbędna dla rozwoju systemu transportowego, a do tej pory była niedostępna,
- uwzględnienie w dokumencie dotychczasowych osiągnięć, dorobku dokumentacyjnego oraz interesu wszystkich dotychczasowych podmiotów systemu transportowego SC.

W związku z powyższymi informacjami można uznać, że wykonanie Studium stanowić będzie poważny krok w stronę zmiany polityki transportowej w SC, a także w procesie tworzenia przyszłego związku metropolitalnego. Brak tego typu opracowania skutkować będzie dalszym pogłębianiem się problemów komunikacyjnych. Już teraz wiele środowisk alarmuje o całkowitym paraliżu komunikacyjnym, który może nastąpić w najbliższym latach jeśli nie zostaną podjęte stosowne działania w tym zakresie – opracowany w ramach Studium model ruchu dla stanu istniejącego oraz modele prognostyczne wraz z analizą ruchu pozwolą na przygotowanie odpowiednich prac scenariuszowych w odniesieniu do systemu transportowego SC, a także stosownych rekomendacji na rzecz podjęcia odpowiednich działań przez lokalne władze w ramach usprawnienia transportu.

7.2. Infrastruktura transportowa i inteligentne systemy transportowe

Istotnym uwarunkowaniem, które wpływa na potencjał gospodarczy SC jest fakt, iż znajduje się on **w obszarze węzłowym dwóch głównych transeuropejskich korytarzy transportowych:**

- korytarza III przebiegającego z zachodu na wschód, łączącego Europę Zachodnią (Londyn-Paryż-Brukselę) Berlin/Drezno przez Wrocław-Katowice-Kraków-Lwów z Ukrainą i Azją;
- korytarza VI mającego przebieg w osi północ-południe łączącego Skandynawię (Sztokholm) przez Gdańsk-Warszawę-Katowice-Żylinę z Republiką Słowacką, Węgrami,

Półwyspem Bałkańskim oraz na odgałęzieniu Częstochowa-Bielsko-Biała-Cieszyn-Ostrawa z Republiką Czeską, Austrią i Włochami.

Dzięki temu korzystający z ogóloeuropskiej sieci transportowej mają dobry dostęp do poszczególnych rejonów województwa. Dostępność transportowa województwa śląskiego, w tym samego SC, w zakresie infrastruktury transportowej jest ściśle związana z krajową oraz międzynarodową siecią transportową. Do głównych ciągów transportowych o znaczeniu ponadregionalnym należą m.in. Paneuropejskie Korytarze Transportowe, tj. międzynarodowe ciągi infrastruktury transportowej, wzdłuż których zlokalizowane są szlaki oraz węzły transportowe.

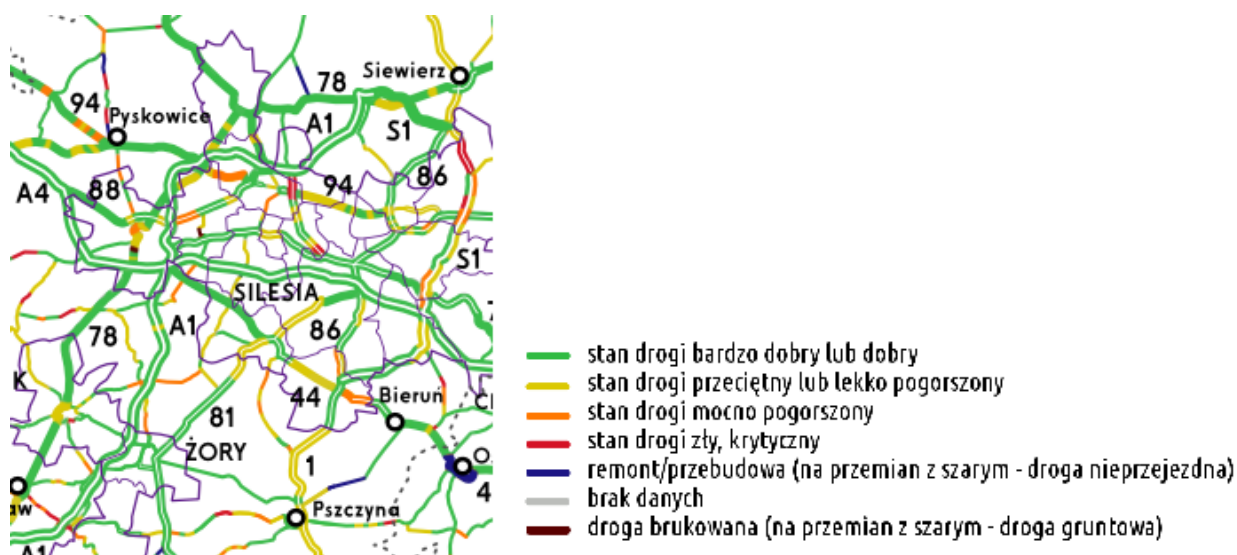
Rysunek 11. Przebiegi paneuropejskich korytarzy transportowych

Źródło: Internet http://pl.wikipedia.org/wiki/Paneuropejski_korytarz_transportowy

SC posiada bardzo rozwiniętą infrastrukturę transportową, do której należy sieć dróg krajowych, w tym odcinki autostradowe, sieć dróg wojewódzkich oraz linie kolejowe o znaczeniu ponadregionalnym i lokalnym. Tak bogato rozbudowana infrastruktura, która wykorzystuje różne środki transportu, daje możliwość przemieszczania się ludzi i towarów, a tym samym stawia SC w strategicznym miejscu na poziomie województwa, jak i całego kraju.²⁸

²⁸ Opracowano na podstawie: Projektu Planu Transportowego Województwa Śląskiego.

Rysunek 12. Mapa stanu nawierzchni dróg Subregionu Centralnego

Źródło: Internet <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1310317>

Stan głównych szlaków drogowych w SC jest na dobrym poziomie. Niemniej jednak w dużym stopniu na jakość, czas, a także stan środowiska ma znaczenie poziom parametrów przepustowości poszczególnych odcinków drogowych oraz ich położenie i połączenie z innymi kanałami transportowymi.

Jednym z modelowych tego typu przykładów stanowi odcinek DK nr 81 w Katowicach, która ma szczególne znaczenie dla miasta wojewódzkiego, leżącego w rdzeniu MG i newralgicznym miejscu transportowym, tj. na skrzyżowaniu dwóch (III i IV) transeuropejskich korytarzy transportowych. Ze względu na planowane działania w zakresie łączenia węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, planowana jest rozbudowa odcinka DK 81 w Katowicach od zespolonego węzła autostrady A4 z drogami krajowymi DK nr 86 i DK nr 81 do skrzyżowania DK nr 81 z ul. Armii Krajowej stanowiącego podstawowy punkt węzłowy rozprowadzający ruch w południowej części Katowic. Aktualnie, DK nr 81 na swoim przebiegu od węzła z drogą ekspresową S1 w Skoczowie do Katowic posiada przekrój dwujezdniowy, natomiast na odcinku w Katowicach, najbardziej obciążonym ruchem i objętym planowanym zamierzeniem, posiada wyłącznie przekrój jednojezdniowy. Na rozpatrywanym odcinku następuje kumulowanie się ruchu tranzytowego z południowej części MG na dojeździe do autostrady A4, ruchu aglomeracyjnego na dojeździe do strefy centralnej MG oraz ruchu wewnątrzmiastowego na dojeździe do centrum Katowic, co czyni funkcjonujący układ drogowy w tej części miasta skrajnie niewydolnym. Sytuacja jest tym bardziej uciążliwa, że dotyczy terenów o zabudowie mieszkaniowej. Ponadto, dla przejścia tak istotnych potoków ruchu, jak te generowane na odcinku drogowym objętymi inwestycjami, brak jest jakiegokolwiek alternatywnego śladu. Ze względu na duży zakres, zamierzenie inwestycyjne zostało podzielone na 4 etapy. Etapami kluczowymi z punktu widzenia uzyskania maksymalnych efektów są etapy I i IV. Etap I obejmuje budowę dwupoziomowego węzła DK nr 81 z DK nr 86, zespolonego z węzłem autostradowym „Murckowska” autostrady A4 w Katowicach (rozwiązania w rejonie węzła zespolonego z autostradą A4 są uzgodnione z GDDKiA), a etap IV przewiduje budowę dwupoziomowego węzła DK nr 81 z ulicą Armii Krajowej. Zaktualizowana dokumentacja techniczna w tym zakresie, umożliwiła uzyskanie dwóch decyzji ZRID:

- dla rozbudowy Drogi Krajowej Nr 81 od węzła autostrady A4 z DK 86 do budowanego węzła z ul. Armii Krajowej Etap I – 25.01.2016r. (decyzja nieprawomocna)

- dla rozbudowy Drogi Krajowej Nr 81 od węzła autostrady A4 z DK 86 do budowanego węzła z ul. Armii Krajowej Etap IV – 25.02.2016r. (decyzja nieprawomocna).

Przewidywany koszt realizacji etapu I wynosi 400 018 137,92 zł, natomiast dla etapu IV – 132 841 828,93 zł. **Dla obu etapów planowane jest pozyskanie w trybie konkursowym dofinansowania ze środków europejskich w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (Oś Priorytetowa IV. Infrastruktura drogowa dla miast, Działanie 4.2 Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego).**

Realizacja tych inwestycji przyczyni się do **zwiększenia mobilności ponadregionalnej** na połączeniu DK nr 81 z autostradą A4, stanowiącą infrastrukturę sieci TEN-T; **zwiększenia mobilności ponadlokalnej i regionalnej** poprzez usprawnienie połączenia miejscowości położonych w południowej części MG z jej strefą centralną; **zwiększenia mobilności lokalnej** poprzez usprawnienie skomunikowania południowej części Katowic, charakteryzującej się dynamicznym rozwojem zabudowy mieszkaniowej, z centrum; **poprawy warunków środowiskowych poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszary zabudowy mieszkaniowej** na obszarze Katowic, **poprawy bezpieczeństwa ruchu** poprzez m.in. zastosowanie przekroju dwujezdniowego (odseparowanie przeciwległych potoków ruchu) oraz skrzyżowań dwupoziomowych.

Opisując lokalny poziom układu dróg SC, tj. drogi powiatowe i gminne, należy zaznaczyć, że występuje na tym obszarze znaczne ich zagęszczenie w porównaniu do innych regionów w kraju – przykładowo wskaźnik geograficzny gęstości dróg gminnych względem całego województwa śląskiego czy kraju przekracza go kilkukrotnie (SC: 1,14 km/1 km²; WSL: 1,09 km/1 km²; PL: 0,37 km/1 km²). Fakt ten zapewnia szeroką możliwość odbywania różnego rodzaju podróży, zarówno za pomocą transportu prywatnego, jak i publicznego. Niemniej jednak sam stan techniczny tej infrastruktury drogowej znacząco odbiega od stanu głównych dróg w SC. Ta niezadawalająca sytuacja spowodowana jest m.in.²⁹:

- nieuporządkowaniem pod względem technicznym i organizacyjnym – hierarchizacja sieci, niski poziom parametrów przepustowościowych oraz wieloletni okres funkcjonowania wielu elementów bez istotnych, nadążających za potrzebami zmian;
- niespełnieniem wymagań stawianych drogom i ulicom klasy S, GP i G, a w niektórych miastach nawet ulicom klasy Z, co powoduje, że przepustowość wielu skrzyżowań jest niska (800-1000 pojazdów/h);
- niezadawalającym poziomem technicznym odpowiadającym niskiej hierarchii klas ulic, wyróżniającym się m.in.: złym stanem nawierzchni, niewłaściwą geometrią jezdni, niedostatecznymi przekrojami poprzecznymi, bliskością sąsiadującej zabudowy, różnorodną infrastrukturą pod jezdnią, wielofunkcyjnością (co powoduje, że ulice

---

²⁹ Opracowano na podstawie: G. Karoń, R. Janecki, A. Sobota z zespołem: Studium Wykonalności: "Program inwestycyjny rozwoju trakcji szynowej na lata 2008-2011". Analiza ruchu, Wydział Transportu Politechniki Śląskiej, Katowice 2009, s.80-83.

- jednocześnie obsługują: powiązania metropolitalne, powiązania międzydzielnicowe, zespoły osiedli mieszkaniowych i dzielnice przemysłowe);
- brakiem obwodnic zewnętrznych oraz „niedomkniętymi” drogami obwodowymi miast, nierównomiernością geometrii, parametrów technicznych i warunków ruchowych ciągów dróg miejskich obciążonych ruchem zewnętrznym, niedostosowaniem układu drogowego do standardów i zadań określonych dla węzłów sieci TEN-T (połączenie korytarza VI z kierunkiem północno-zachodnim oraz alternatywne połączenie korytarza III z kierunkiem wschodnim), wielofunkcyjnością dróg i ulic, powodującą przeplatanie się ruchu zewnętrznego i wewnętrznego;
  - zbyt dużą dostępnością układu drogowo-ulicznego dla ruchu źródłowego, co wpływa niekorzystnie na warunki ruchu potoków tranzytowych;
  - zróżnicowaniem cech ilościowych i jakościowych ruchu ze względu na przeciążenie ruchowe na ulicach intensywnie "obudowanych", a historycznie zaliczonych do podstawowego układu przenoszącego ruch (dotyczy to zarówno ulic obsługujących śródmieścia miast, tranzyt międzydzielnicowy, jak i ruch zewnętrzny), brak dróg alternatywnych, umożliwiających rozprowadzenie ruchu na najbardziej obciążonych relacjach, co generuje uciążliwości dla mieszkańców, wyrażające się efektem kanionu i rozcięciem sąsiedztwa, brak spójności kierunków i struktury zagospodarowania przestrzennego z rozwojem układu drogowo - ulicznego, często nadmierne postulatyczne stosowanie środków i technik organizacji ruchu, prowadzące do ograniczenia przepustowości układu drogowo-ulicznego.

Za ważną grupę czynników o charakterze transportowym, które kształtują i jednocześnie obrazują relacje wewnątrz SC, należy uznać podróże realizowane w województwie śląskim ze względu na wykonywanie pracy. Najważniejsze wnioski wynikające z obserwacji empirycznych³⁰ tego zjawiska są następujące:

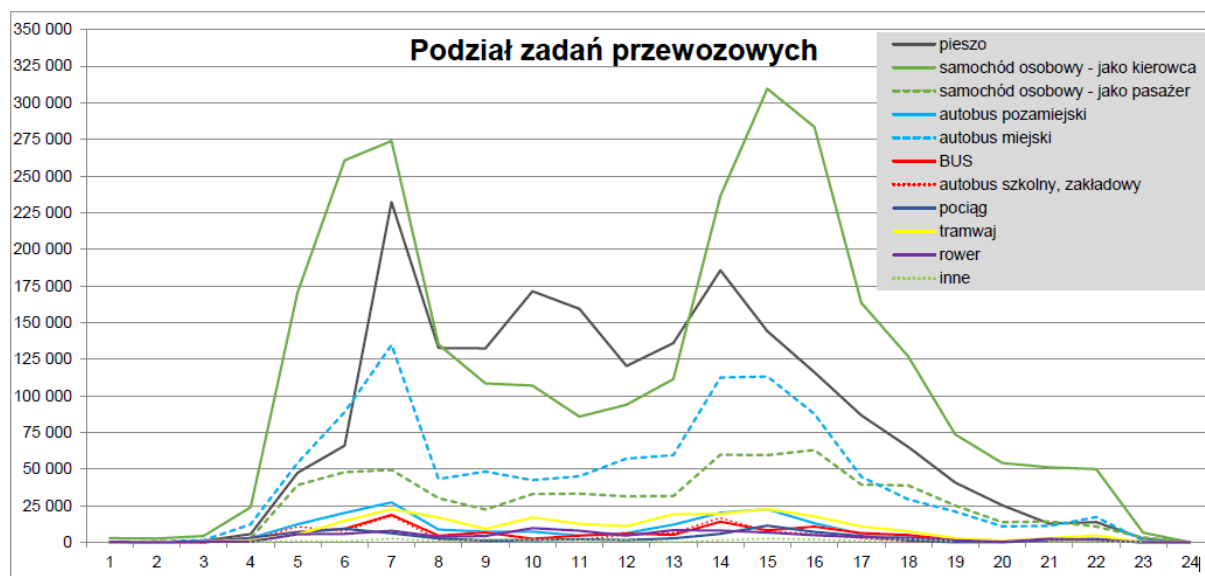
- największe potoki osób wyjeżdżających do pracy do innej gminy występują w relacji z Sosnowca do Katowic (8,6 tys.), na następnych pozycjach znajdują się relacje: z Chorzowa do Katowic, z Tychów do Katowic, z Zabrze do Gliwic, z Siemianowic-Śląskich do Katowic, z Mysłowic do Katowic, z Sosnowca do Dąbrowy Górniczej oraz z Bytomia do Katowic;
- suma wszystkich osób przyjeżdżających do pracy wskazuje, że zdecydowanie najwięcej osób podróżuje do pracy do Katowic (96,4 tys.), liczne są również podróże do Bielska-Białej (poza SC), Gliwic, Jastrzębia-Zdroju (poza SC), Częstochowy (poza SC) i Sosnowca;
- rozkład przestrzenny dojazdów do pracy wskazuje, że ich koncentracja występuje w centralnej części województwa; dojazdy wewnątrz tego obszaru najczęściej dają silny potok w obydwu kierunkach, co jest wynikiem stosunkowo wyrównanej pozycji poszczególnych ośrodków; najczęstszym celem są jednak Katowice, będące kluczowym generatorem ruchu dla dojazdów z obszaru całego województwa.

Obraz potoków ruchu odzwierciedla dość czytelnie specyfikę rynku pracy w SC, który ma charakter ponadlokalny. Na podstawie przeprowadzonych badań dot. rozkładu godzinowego podróży

---

³⁰ Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Regionalne Centrum Analiz Strategicznych, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, 2012.

realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego wg najważniejszych grup motywacji (tj. zawodowej i naukowej) sporządzono wykres obrazujący wybór środka transportu z punktu widzenia rozkładu godzinowego w ciągu doby.

Rysunek 13. Wykorzystane środki transportu w podziale godzinowym

Źródło: Plan Transportowy Województwa Śląskiego, Katowice 2014

Niewątpliwie najważniejszym środkiem transportu jest samochód osobowy, a w dalszej kolejności pozostaje publiczny transport zbiorowy. Fakt wysokiego stopnia wykorzystania tego typu środków transportu ma znaczący wpływ na jakość środowiska w SC. Potwierdzają to wyniki pomiarów Państwowego Monitoringu Środowiska przeprowadzonych na terenie SC w 2011 i 2012 r. Na tej podstawie stwierdzono, że zanieczyszczenie dwutlenkiem azotu jest ściśle powiązane z emisją ze środków transportu i w wynikach pomiarów wykazane zostały przekroczenia wartości dopuszczalnej dla roku (powyższej $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) na stanowisku w Chorzowie, A4, węzeł Batory³¹.

Mając na uwadze uwarunkowania urbanistyczne, znaczna przebudowa układu drogowego SC nie jest możliwa. A tam gdzie ewentualne zmiany byłyby dopuszczalne, nakłady inwestycyjne mogłyby pochłonąć znaczne części budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Stąd też odpowiedzią na zidentyfikowane powyżej kwestie jest w pierwszej kolejności być **realizacja zintegrowanego inteligentnego systemu transportowego**.

Obecnie na terenie SC, jak i całego województwa czy kraju, zastosowanie inteligentnych systemów transportowych jest mało rozpowszechnione, co widać w porównaniu do krajów Europy Zachodniej. **Oznacza to, że efektywność nakładów inwestycyjnych poniesionych na minimalizowanie kongestii dzięki dobremu zarządzaniu ruchem w jednym miejscu, jest w skali całych przebiegów tras minimalizowana przez „białe plamy” występujące w innych miejscach.** Przez to czas podróży - także i dla transportu publicznego, który nie uzyskuje priorytetu przejazdu - wydłuża się. Użytkownicy wybierają wobec tego własne pojazdy żeby pokonać tę samą trasę, mając

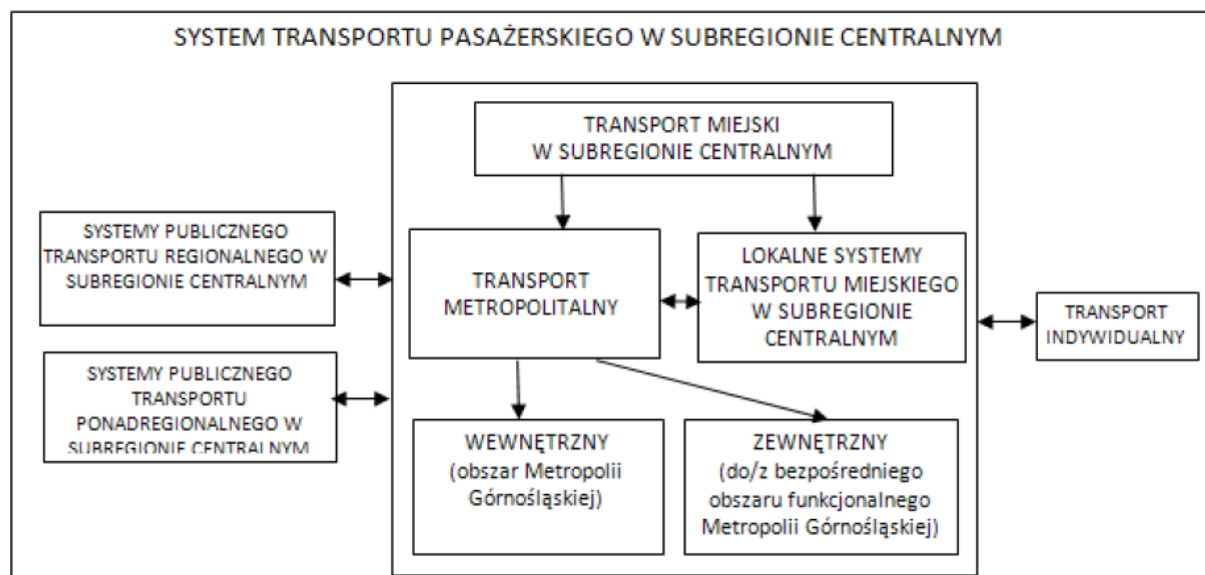
³¹ Opracowano na podstawie: Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice 2014, s. 20 i 25.

poczucie możliwości dopasowania wybranej drogi w przypadku spowolnionego ruchu na danym obszarze miasta.

Wykonane w tym celu pojedyncze inwestycje mają charakter punktowy i brakuje podejścia systemowego. Wśród projektów już wdrożonych, lub w których prowadzone są prace na terenie SC warto wymienić:

- rozbudowę systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych (etap I), której celem jest zwiększenie płynności ruchu i rozładowanie korków ulicznych, co sprzyjać powinno zmniejszeniu zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy i natężenia hałasu;
- system dynamicznej informacji pasażerskiej na obszarze działalności KZK GOP, którego celem jest usprawnienie procesu zarządzania drogowym transportem publicznym;
- Śląska Karta Usług Publicznych – wspólny projekt KZK GOP oraz 21 miast konurbacji górnośląskiej (tj. Będzina, Bytomia, Chorzowa, Czeladzi, Dąbrowy Górniczej, Gliwic, Imielina, Jaworzna, Katowic, Knurowa, Mysłowic, Piekar Śląskich, Pyskowic, Radzionkowa, Rudy Śląskiej, Siemianowic Śląskich, Sosnowca, Świętochłowic, Tychów, Wojkowic oraz Zabrze), mający na celu realizację funkcji: biletu komunikacji miejskiej, karty bibliotecznej, nośnika podpisu elektronicznego, a także e-portmonetki.

Działania strategiczne w zakresie integracji miejskiego transportu powinny polegać na kreowaniu ogólnej struktury systemu z wykorzystaniem dotychczas funkcjonujących, sprawdzonych w praktyce rozwiązań w zakresie organizacji, planowania i zarządzania transportem miejskim. Na poniższym rysunku przedstawiono ogólny model transportu miejskiego w Subregionie Centralnym.

Rysunek 14. Ogólny model integracji systemu transportu miejskiego w Subregionie Centralnym

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice 2013.

Osiągnięcie korzyści generowanych przez zrównoważoną mobilność wymaga po stronie organizacyjnej transportu m.in. wdrażania innowacyjnych i mniej kosztownych rozwiązań w miejskim transporcie zbiorowym, poprzez wsparcie infrastruktury transportowej za pomocą technologii ITS dla jej lepszego wykorzystania i uzyskania dodatkowej przepustowości. Jak wskazano w „Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego...” wprowadzenie np. inteligentnego systemu

zarządzania ruchem może przyczynić się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania transportu na jakość powietrza.

W „Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym” w odniesieniu do powyższych aspektów założono m.in. następujące cele strategiczne odnoszące się do perspektywy strategicznej do 2030 roku:

- **Inteligentny system transportu miejskiego**, realizowany poprzez takie działania jak:
  - **Budowa zintegrowanych systemów zarządzania miejskim transportem zbiorowym i informacji** o zdeterminowanej przez potrzeby konfiguracji modułów systemu ITS, do których zalicza się moduły: sterowanie ruchem drogowym, zarządzanie taborem transportu miejskiego, poboru opłat – e-biletu, priorytetu przejazdu środków transportu miejskiego, pomiaru potoków pasażerskich, informacji pasażerskiej wewnętrznej i dynamicznej informacji pasażerskiej, zapewniających maksymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury, optymalizację pracy zaangażowanych środków transportu i sprawną obsługę pasażerów. Postulowany zasięg terytorialny: Metropolia Górnośląska i jej BOF oraz wybrane lokalne ośrodki rozwoju;
  - **Sukcesywne przekształcanie infrastruktury transportu miejskiego w inteligentną infrastrukturę** realizującą maksymalne monitorowanie i gwarantującą interoperacyjność różnych form transportu miejskiego przy wykorzystaniu komunikacji między infrastrukturą a pojazdami;
  - **Rozwój innowacyjności transportu miejskiego opartej na regionalnym i lokalnym transferze wiedzy**, poprzez podejmowanie współpracy z jednostkami B+R w regionie dla kreowania rozwiązań z zastosowaniem telematyki transportu.
- **Spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz Subregion:**
  - **Budowa Drogowej Trasy Średnicowej na odcinku Katowice-Mysłowice-Dąbrowa Górnicza**, zapewniającej skokową poprawę warunków ruchu na kierunku północno-wschodnim Subregionu Centralnego;
  - **Budowa i przebudowa dróg powiatowych stanowiących połączenie do sieci TEN-T**, umożliwiająca poprawę połączeń zewnętrznych Subregionu Centralnego;
  - **Wsparcie budowy i modernizacji kluczowej infrastruktury drogowej Subregionu Centralnego (sieć TEN-T i pozostałe drogi krajowej oraz drogi wojewódzkie)**, co pozwoli na poprawę warunków ruchu w Subregionie, m.in. dzięki dalszej eliminacji zewnętrznego ruchu tranzytowego, w tym ruchu ciężkiego.
- **Lepsze warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni miejskiej**, osiągnięte poprzez **wdrażanie w układzie drogowo-ulicznym Subregionu Centralnego rozwiązań priorytetyzujących ruch środków transportu zbiorowego**, w tym m.in. różnych metod i środków uprzywilejowania (np. wydzielone pasy ruchu, część lub całość przekroju dla transportu zbiorowego, budowa specjalnych dróg, stosowanie bram, uprzywilejowanie przy sygnalizacji), reglamentacje dostępu do przestrzeni komunikacyjnej, uspokojenie ruchu;
- **Większa liczba podróży transportem zbiorowym**, który zakłada m.in. **wprowadzenie opłat drogowych i zniesienie nierównego opodatkowania transportu zbiorowego i indywidualnego**, co mogłoby pozytywnie wpłynąć na szersze korzystanie z transportu miejskiego.

Dzięki powyższym działaniom powinno nastąpić minimalizowanie kongestii w ruchu drogowym oraz - wraz z innymi rozwiązaniami z zakresu inżynierii ruchu drogowego - nadawać priorytet transportowi publicznemu na kluczowych arteriach oraz w intensywnie użytkowanych obszarach miejskich (np. na terenach śródmiejskich). Obecnie bowiem korzystanie z transportu publicznego, podlegającego tym samym regułom ruchu co transport prywatny, nie przynosi oszczędności czasowych - co nie czyni takich przejazdów atrakcyjnymi. Pierwsze inicjatywy dotyczące systemów dynamicznej informacji pasażerskiej czy też zwiększenia płynności ruchu i rozładowania korków ulicznych, o których wspomniano wcześniej, mają charakter lokalny i wymagają uzupełnienia i integracji z innymi inicjatywami na poziomie SC.

Słabości: Niezadowalający poziom techniczny dróg i rozwiązań z zakresu inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. Bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. Pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. Brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu.

Obszar problemowy: Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.3. Integracja publicznego transportu zbiorowego

SC stanowi specyficzny region w porównaniu do innych obszarów funkcjonalnych w kraju. Fakt występowania tak wielu miast będących silnymi ośrodkami rozwoju przesądza o jego charakterze. Z tego też powodu można zaobserwować dużą liczbę funkcjonujących organizatorów publicznego transportu zbiorowego.

Organizator publicznego transportu zbiorowego musi być właściwą jednostką ze względu na obszar działania lub zasięg przewozów. W przypadku transportu miejskiego, wykonywane przewozy mają charakter gminnych przewozów pasażerskich. Stąd ich organizatorem zgodnie z art. 7 pkt 1 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym jest:

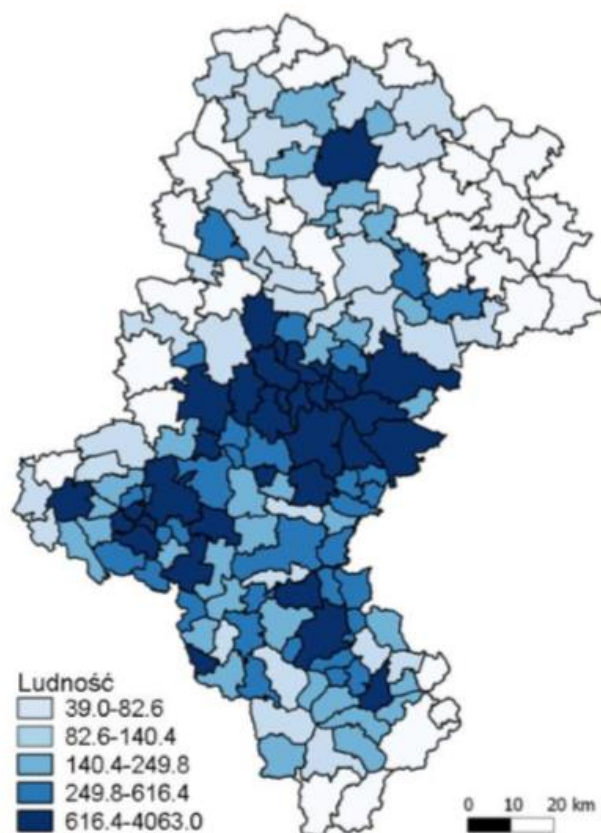
- gmina (na linii komunikacyjnej lub sieci komunikacyjnej w gminnych przewozach pasażerskich lub której powierzono na mocy porozumienia między gminami zadanie organizacji publicznego transportu zbiorowego, na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej na obszarze gmin, które zawarły porozumienie);
- związek międzygminny (na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w gminnych przewozach pasażerskich, na obszarze gmin tworzących związek międzygminny).

Jednak, jak zostało to już wskazane w podrozdziale 7.1. wejście w życie tzw. ustawy metropolitalnej i utworzenie związku metropolitalnego zrzeszającego wybrane gminy zlokalizowane na terenie SC prawdopodobnie spowoduje zmianę sposobu organizacji publicznego transportu zbiorowego.

Organizatorem publicznego transportu kolejowego w odniesieniu do kolejowych przewozów regionalnych jest z mocy ustaw o publicznym transporcie zbiorowym oraz o transporcie kolejowym³² samorząd województwa.

Istotnym wyzwaniem dla systemu publicznego transportu zbiorowego w SC jest wysoka gęstość zaludnienia. Przewyższa ona o ponad 30% średnią wartość dla województwa śląskiego, oraz czterokrotnie przewyższa średnią gęstość zaludnienia w Polsce. Należy przy tym zauważyć - co obrazuje rysunek 15. - że wartości tego wskaźnika są bardzo zróżnicowane i mieszczą się w przedziale od 37 osób/1 km² (gmina Szczekociny) i 38 osób/1 km² (gmina Irządze) do 3869 osób/1 km² (Świętochłowice) i 3344 osoby/1 km² (Chorzów). W związku z tym na organizatorach publicznego transportu zbiorowego spoczywa obowiązek sprawnej i efektywnej obsługi zróżnicowanych potrzeb mieszkańców.³³

Rysunek 15. Gęstość zaludnienia w gminach województwa śląskiego w 2011 r. [osób/km²]

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+", Zarząd Województwa Śląskiego, Katowice 2013

W SC wśród organizatorów publicznego transportu zbiorowego należy wyróżnić:

- związki międzygminne, tj. KZK GOP w Katowicach, MZKP w Tarnowskich Górach, ZKG KM w Olkuszu;
- gminy miejskie Tychy i Zawiercie (ich odpowiednie jednostki organizacyjne), którym powierzono na mocy porozumienia między gminami, zadanie organizowania transportu zbiorowego na

³² Art. 4 pkt 19a ustawy z dnia 28.03.2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 789 z późn. zm.).

³³ Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice, 2013.

terenie gmin, które zawarły porozumienia, tj. MZK w Tychach, Urząd Miejski w Zawierciu (Wydział Gospodarki Miejskiej);

- gminy (ich odpowiednie jednostki) organizujące transport na potrzeby własne, tj. MZDiM w Jaworznie, Urząd Miejski w Bieruniu (Wydział Gospodarki Komunalnej);
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego jako organizatora publicznego transportu kolejowego w odniesieniu do przewozów regionalnych.

Z uwagi na tak dużą ich liczbę oraz brak odpowiedniej integracji systemów przewozowych, zaobserwować można występowanie odmiennych systemów taryfowo-biletowych oraz różniących się systemów informacji pasażerskiej. Szczególnie widoczne jest to na terenach obsługiwanych zarówno przez KZK GOP i MZK w Tychach, KZK GOP i MZDiM w Jaworznie, KZK GOP i UM w Bieruniu, a także wszędzie tam, gdzie przepływ potoków pasażerskich odbywa się pomiędzy siecią kolejowych przewozów regionalnych, organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego i sieciami miejskiego transportu zbiorowego KZK GOP, MZKP, MZK, UM w Zawierciu i UM w Bieruniu. Brak integracji w sferze organizacyjnej pociąga za sobą m.in. zróżnicowanie jakości świadczonych usług oraz nieskoordynowanie rozkładów jazdy.

Do tej pory podjęto dwa przedsięwzięcia integracyjne: porozumienie taryfowo-biletowe KZK GOP w Katowicach i MZKP w Tarnowskich Górach, zawarte już w 1994 roku oraz podpisane w 2008 roku porozumienie pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego i Urzędem Miasta Tychy, przy udziale MZK w Tychach oraz spółki Przewozy Regionalne. Jednak bez systemowego podejścia do integracji transportu publicznego trudno uzyskać efekty w większej skali. W efekcie tego osoby korzystające z publicznego transportu zbiorowego (zarówno mieszkańcy, jak i osoby odwiedzające SC) doświadczają dużej uciążliwości w poruszaniu się za jego pośrednictwem, co wpływa niekorzystnie na poziom konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej całego subregionu.

Integracja ta może zostać w najbliższych miesiącach wymuszona przez wejście w życie tzw. ustawy metropolitalnej i utworzenie związku metropolitalnego, który stanie się z mocy prawa organizatorem publicznego transportu zbiorowego. Sytuacja ta kreuje nowe wyzwania organizacyjne oraz finansowe stojące przed KZK GOP w Katowicach, MZKP w Tarnowskich Górach, MZK w Tychach i MZDiM w Jaworznie.

Na przykładzie danych KZK GOP obserwuje się w SC **niekorzystną tendencję spadku liczby realizowanych przejazdów pasażerskich.**

Tabela 28. Roczna liczba przejazdów w obszarze KZK GOP i dynamika zmian (rok do roku)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba przejazdów (w tys.)	356 059	348 090	328 670	310 385	306 309	292 858	285 056	276 945
Procentowa zmiana w stosunku do roku poprzedniego	-	-2,2%	-5,6%	-5,6%	-1,3%	-4,4%	-2,7%	-2,8%

Źródło: KZK GOP

W opublikowanym w 2013 r. Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla KZK GOP stwierdza się, że liczba wydanych do sprzedaży biletów jednorazowych przez KZK GOP utrzymuje się na poziomie ok. 60 mln sztuk rocznie, a największy spadek sprzedaży

biletów odnotowano w grupie biletów miesięcznych. Liczba tych biletów spadła w okresie 7 lat (2005 – 2012) o ponad 37%.³⁴ Informacja ta może potwierdzać pojawiającą się w innych fragmentach niniejszej diagnozy tezę o nadmiernej zastępowalności w SC transportu publicznego transportem prywatnym. Powyższy trend sprzedaży biletowej się nie zmienia. Dla biletów jednorazowych spadek 2014/2013 wyniósł 3,2%, a 2015/2014 – 2,6% i sprzedaż osiągnęła poziom 55 mln sztuk. Dla biletów okresowych spadki wyniosły odpowiednio 3% i 0,8% a sprzedaż osiągnęła w 2015 r. poziom nieco poniżej 1,5 mln sztuk.

Sytuacja ta jest szczególnie problematyczna dla organizatorów publicznego transportu zbiorowego, ponieważ głównymi źródłami przychodów w procesie finansowania miejskiego transportu zbiorowego pozostają cały czas wpływy ze sprzedaży biletów oraz dopłaty wnoszone przez gminy członkowskie, co wyraźnie przedstawia poniższa tabela:

Tabela 29. Przychody organizatorów miejskiego transportu zbiorowego w Subregionie Centralnym w 2012 roku

Nazwa organizatora publicznego transportu miejskiego	Przychody w 2012r. w [tys. Zł]			
	wpływy ze sprzedaży biletów	dopłaty gmin uczestniczących	inne wpływy	ogółem
KZK GOP w Katowicach	242213	311625	24074	577912
MZKP w Tarnowskich Górach	27384	bd.	33880	61264
MZK w Tychach	22542	36553	1572	60667
MZDiM w Jaworznie	9896	14875	2339	27110
Urząd Miejski w Zawierciu	2464	3916	892	7272
Urząd Miejski w Bieruniu	-	-	-	-
ZKG KM w Olkuszu	-	66 ¹⁾	-	1

¹⁾ Wielkość partycypacji gminy miejskiej Sławków w wydatkach ponoszonych przez ZKG KM w Olkuszu związanych z funkcjonowaniem linii autobusowych organizowanych przez Związek na jej terenie.

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym*, Katowice 2013

Po stronie wydatków należy odnotować następujące koszty: świadczenie usług przewozowych, utrzymanie przystanków, funkcjonowanie organizatora oraz pozostałe wydatki. Zestawienie tych wydatków wykazano poniżej:

Tabela 30. Wydatki organizatorów miejskiego transportu zbiorowego w Subregionie Centralnym w 2012 roku

Nazwa organizatora publicznego transportu miejskiego	Wydatki w 2012r. w [tys. Zł]				ogółem
	usługi przewozowe	utrzymanie przystanków	funkcjonowanie organizatora	pozostałe	
KZK GOP w Katowicach	541389	3733	15585	15734	576441
MZKP w Tarnowskich Górach	43858	96	16699	-	60557

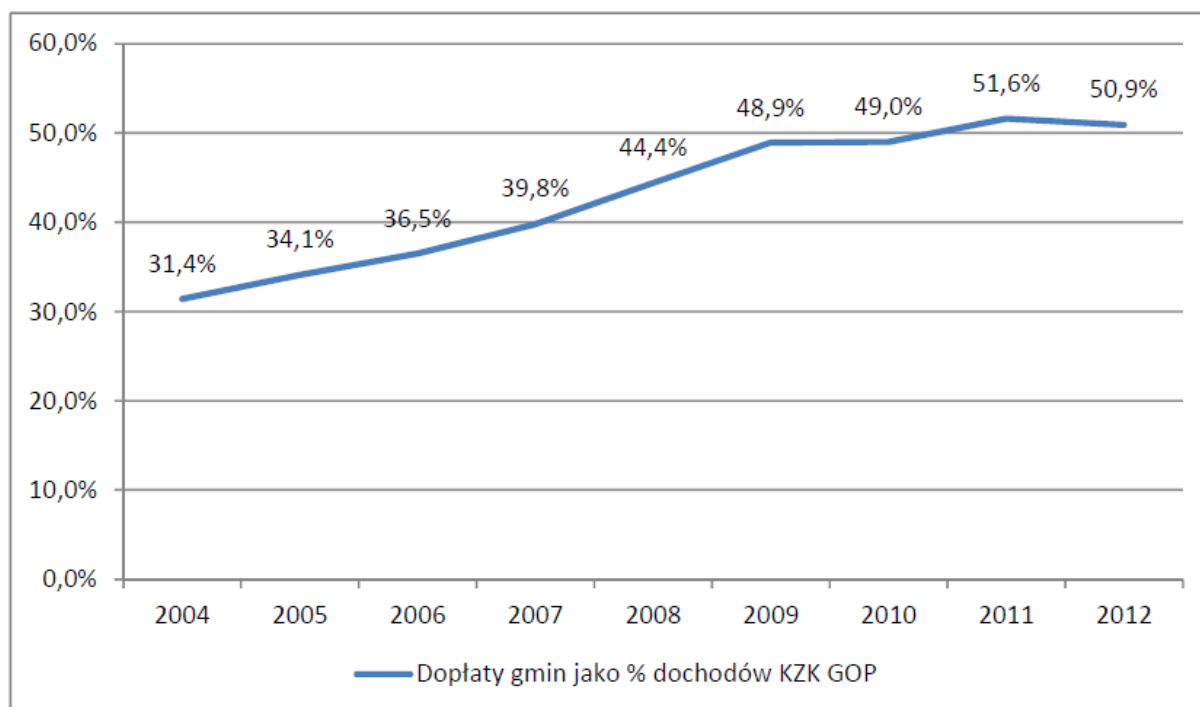
³⁴ Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

MZK w Tychach	56993	299	3138	237	60667
MZDiM w Jaworznie	26405	-	309	62	26776
Urząd Miejski w Zawierciu	7267	-	-	5	7272
Urząd Miejski w Bieruniu	2083 ¹⁾	-	-	-	-
ZKG KM w Olkuszu	-	-	-	-	-

¹⁾ Dopłata gminy Bieruń do miejskiego transportu zbiorowego realizowanego przez PKSiS SA w Oświęcimiu.

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym*, Katowice 2013

Suma wpływów ze sprzedaży biletów i bezpośrednich wydatków na zakup usług przewozowych wskazuje, że wpływy taryfowe tylko w części pokrywają ponoszone wydatki. Stąd, wobec braku możliwości wygenerowania innych znaczących przychodów przez organizatorów miejskiego transportu zbiorowego, zachodzi konieczność wnoszenia dopłat przez gminy, w imieniu których organizują miejski transport zbiorowy. W latach 2004-2012 notuje się systematyczny wzrost udziału dopłaty gmin w przychodach organizatorów miejskiego transportu zbiorowego, co na przykładzie gmin KZK GOP ilustruje poniższy wykres:

Rysunek 16. Udział dopłat gmin w przychodach KZK GOP w latach 2004-2012

Źródło: *Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym*, Katowice 2014, s. 301

Istotne jest zadbanie o odpowiednią modernizację infrastruktury drogowo-ulicznej, gdzie prowadzone są trasy linii autobusowych, trolejbusowych czy tramwajowych. Rozwiązanie to pozwoli m.in. na poprawę spójności obszaru SC, usprawnienie powiązań z podsystemami transportu metropolitalnego oraz poprawę jakości obsługi na tych liniach. Ważne jest również podjęcie odpowiednich działań przez samorządy mających na celu priorytetyzację ruchu transportu zbiorowego m.in. poprzez różne metody i środki uprzywilejowania (np. wydzielone pasy ruchu, budowa specjalnych dróg, uprzywilejowanie przy sygnalizacji) czy reglamentację dostępu do przestrzeni komunikacyjnej.

Infrastruktura kolejowa SC wymaga odpowiednich prac modernizacyjnych, jak i budowy nowych odcinków. Zły stan linii kolejowych obsługujących przewozy pasażerskie na obszarze SC rzutuje nie tylko na jakość podróży, ale również na poziom bezpieczeństwa. Dla zapewnienia jego wymaganego poziomu, **zarządca infrastruktury wprowadza obniżenia prędkości technicznej pociągów**, co skutkuje wydłużeniem czasu ich jazdy. Zjawisko to nie jest jednak akceptowane przez pasażerów, powodując ich odpływ m.in. do transportu prywatnego. Oferta operatorów transportu kolejowego jest nieatrakcyjna - mała liczba linii (tylko linie S1, S4 i S5 Kolei Śląskich), oferujących jedynie 15-18 par pociągów na dobę, co daje częstotliwość ich kursowania na poziomie 60 minut. Dokonanie zmian w stanie infrastruktury kolejowej oraz zwiększenie liczby dostępnych połączeń, jak i integracja z siecią połączeń autobusowych i tramwajowych, harmonizacja rozkładów jazdy oraz wdrożenie zintegrowanego systemu taryfowo-biletowego, pozwolą stworzyć bogatą ofertę adekwatną do potrzeb transportowych mieszkańców i gości SC.

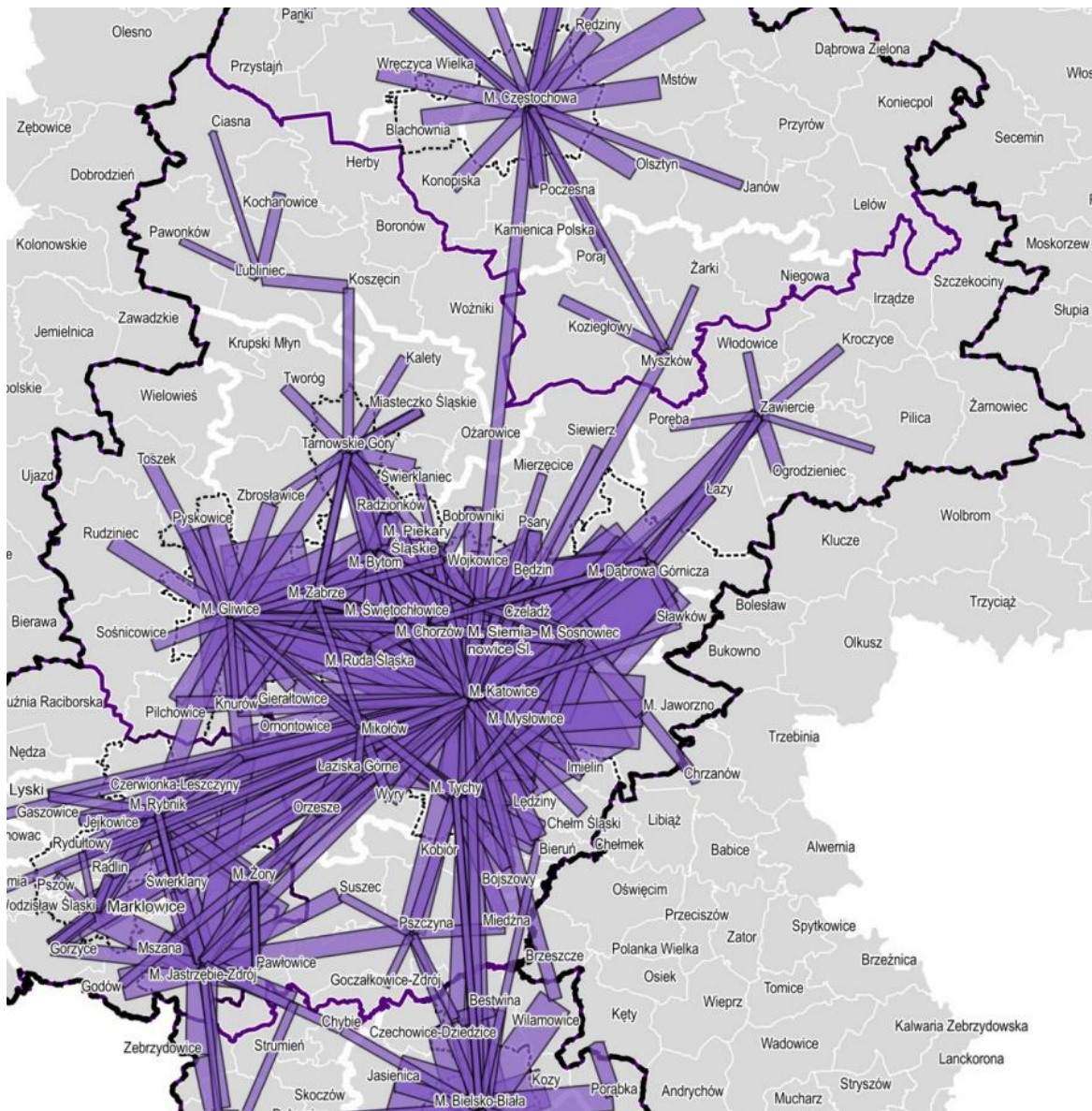
Procesy rozwojowe SC są nierozdzielnie powiązane z dostępnością komunikacyjną tego terenu, w tym z dostępem do miejsca pracy, dojazdem do szkół, które niejednokrotnie znajdują się w sąsiadujących ze sobą gminach lub w największych miastach MG, dostępem do centrów handlowych i centrów miast (w kontekście spędzania wolnego czasu), dostępem do terenów przemysłowych i dzielnic usługowych. **Poniższe rysunki obrazują, że ruch transportu prywatnego i publicznego wewnątrz SC między gminami jest znaczący. Ruch ten teoretycznie mógłby w większym stopniu być realizowany przez zbiorowy transport publiczny.** Wynikiem działalności przewozowej, w szczególności transportu samochodowego, jest duże zanieczyszczenie powietrza. Zanieczyszczenia rozprzestrzeniają się w dużych stężeniach, na niskich wysokościach, w bezpośrednim sąsiedztwie ludzi. Ruch drogowy jest istotnym zagrożeniem dla walorów środowiska i zdrowia człowieka. Najbardziej zagrożone są miasta, gdzie główne krajowe i regionalne trasy drogowe prowadzą przez centra miast, powodując znaczne **pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, nie tylko w pobliżu tras komunikacyjnych, lecz również na całym obszarze konurbacji.**³⁵

SC na tle pozostałych subregionów województwa śląskiego odznacza się największymi globalnymi wartościami w zakresie: wyjazdów i przyjazdów do pracy, liczby mieszkańców i liczby miejsc pracy. Szczególnie duże zagęszczenie powiązań występuje w środkowej części subregionu – w mającej charakter policentryczny MG. Wynika to z charakteru obszaru, złożonego z dużej liczby ośrodków podobnej rangi. Charakterystyczne jest także jego duże powiązanie z położoną w subregionie zachodnim Aglomeracją Rybnicką.³⁶

---

³⁵ Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, 2010.

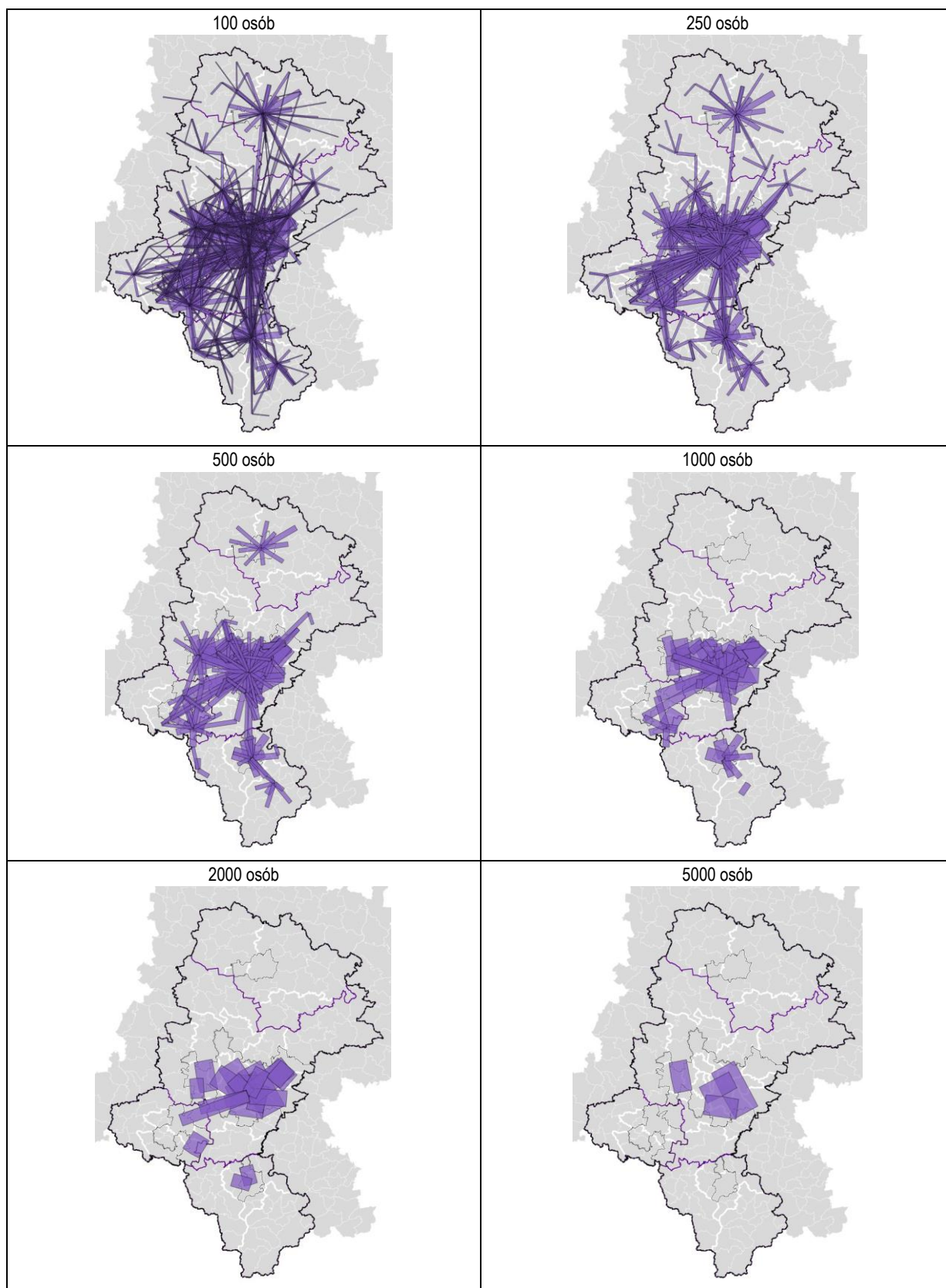
³⁶ *Koncepcja polityki niskoemisyjnej dla subregionu centralnego województwa śląskiego do roku 2020*, Katowice 2015, s. 43.

Rysunek 17. Kierunki i natężenie powiązań powyżej 250 osób w zakresie dojazdów do pracy w SC

Źródło: Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Regionalne Centrum Analiz Strategicznych, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, 2012

Rysunek 18. Zróżnicowanie powiązań w zakresie dojazdów do pracy.

Źródło: Analiza powiązań funkcjonalnych na obszarze województwa śląskiego, Regionalne Centrum Analiz Strategicznych, Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Katowice, 2012

Obsługa wykazanych powyżej potoków pasażerskich przez transport pasażerski w SC jest niedostateczna, co skutkuje jego marginalizacją. Wysoki poziom wewnętrznych dojazdów do pracy realizowanych transportem prywatnym wynika z niedopasowanej oferty transportu publicznego oraz złego stanu infrastruktury.

Mając na uwadze powyższe, w *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym* przyjęto następujące cele strategiczne odnoszące się do 2030 roku:

- **Spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz subregion**, poprzez realizację m.in. takich działań strategicznych jak:
  - **Modernizacja infrastruktury drogowo-ulicznej, na której prowadzone są trasy linii autobusowych i tramwajowych transportu miejskiego**, ukierunkowanej na poprawę i zwiększenie ich dostosowania do potrzeb miejskiego ruchu autobusowego i tramwajowego w miastach MG i jej BOF, obsługiwanej przez autobusy i tramwaje oraz na obszarze LOR, obsługiwanych przez transport autobusowy;
  - **Modernizacja funkcjonującego obecnie układu sieci tramwajowej** w miastach MG, ukierunkowana na poprawę parametrów ruchowych oraz powiązań wewnątrzmijskich i pomiędzy sąsiednimi miastami;
  - **Budowa linii tramwajowych, w tym linii szybkiego tramwaju do obsługi największych potoków pasażerskich w dużych miastach MG** - w relacjach, w których nie identyfikuje się działań zmierzających do sprawnej obsługi popytu na przewozy przez kolejowy transport Kolei Śląskich Sp. z o.o.;
  - **Modernizacja i budowa tras linii trolejbusowych w Tychach** w celu dalszej poprawy spójności obszaru miasta, usprawnienia powiązań z innymi podsystemami transportu metropolitalnego oraz poprawy jakości obsługi na tych liniach;
  - **Wsparcie planowanych prac modernizacyjnych infrastruktury kolejowej oraz budowy odcinka łączącego MG z MPL Katowice w Pyrzowicach**, mających zasadnicze znaczenie dla kolejowego ruchu regionalnego na obszarze Subregionu Centralnego;
- **Wysoki poziom komplementarności transportu miejskiego**, poprzez realizację m.in. następujących działań strategicznych:
  - **Kreowanie organizacji transportu miejskiego, dostosowanej do wymogów funkcjonowania i rozwoju zintegrowanego systemu przewozów** za pomocą kształtowania oferty przewozowej pod kątem coraz lepszego jej dopasowania do oczekiwań i potrzeb mieszkańców Subregionu i jego gości, integracja sieci połączeń, harmonizacja rozkładów jazdy, wdrożenie zintegrowanego systemu taryfowo-biletowego, wdrożenie i sprawne funkcjonowanie zintegrowanego systemu informacji pasażerskiej oraz zharmonizowanie jakości usług oferowanych przez integrowany system;
  - **Prowadzenie prac nad integracją transportu miejskiego MG w układzie międzygałęziowym** (kolejowe przewozy regionalne, SKR, kolejowy transport metropolitalny) **oraz obszarowym** (Jaworzno, Tychy);
- **Dostosowany do oczekiwań użytkowników standard zamawianych usług przewozowych**, poprzez działania strategiczne takie jak:
  - **Kształtowanie oferty przewozowej transportu miejskiego w zależności od ilościowych i jakościowych cech występującego popytu**, w tym: rozwijanie nowych połączeń

- kolejowych, tramwajowych i autobusowych, zwiększenie oferty publicznego transportu zbiorowego w obsłudze MPL Katowice w Pyrzowicach, rozwijanie komunikacji nocnej, tworzenie sieci połączeń realizujących niestandardowe potrzeby przewozowe przy wykorzystaniu efektywnych technologii przewozowych (m.in. obsługujących przewozy na elastycznym układzie tras i korzystających z taboru o małej pojemności);
- **Stworzenie wzorca usług transportu miejskiego wysokiej jakości**, którego atrybuty to m.in. atrakcyjny rozkład jazdy, komfort podróży, łatwy dostęp, niezawodność i integracja z innymi środkami transportu i zobowiązanie operatorów transportu miejskiego do świadczenia usług odpowiadających wymogom wzorca;
  - **Monitorowanie jakości świadczonych usług z wykorzystaniem inteligentnych systemów transportowych ITS** (np. lokalizacji pojazdów przez GPS, monitoring pojazdów i dworców, dynamiczna informacja pasażerska);
- **Wysoka efektywność usług w transporcie miejskim**, dzięki realizacji poniższych działań strategicznych:
- **Doskonalenie sfery funkcjonowania transportu miejskiego w Subregionie Centralnym mające na celu zwiększenie przychodów organizatorów transportu miejskiego z tytułu świadczenia usług przewozowych**: optymalizacja sieci połączeń oraz środków transportowych obsługujących sieć w celu adaptacji oferty do występujących potrzeb przewozowych; podstawa do działania tego rodzaju jest bieżące monitorowanie oferty przewozowej i analiza jej efektywności na podstawie informacji uzyskiwanych z systemu zarządzania przewozami opartego na technologii ITS, rozwijanie badań marketingowych oraz badań zachowań i preferencji komunikacyjnych ludności Subregionu, będących źródłem informacji o potrzebach przewozowych i wykorzystanie ich wyników do zwiększenia przychodów podmiotów organizujących przewozy transportem miejskim, sukcesywny rozwój form sprzedaży usług transportu miejskiego odpowiadających i akceptowanych przez jego użytkowników i zapewniających szeroki dostęp do sieci dystrybucji biletów, a więc także do sieci linii komunikacyjnych transportu miejskiego, doskonalenie systemu kontroli biletowej;
  - **Racjonalizacja kosztów funkcjonowania transportu miejskiego**;
- **Bezpieczny transport miejski**, dzięki takim działaniom strategicznym jak:
- **Modernizacja infrastruktury transportu miejskiego w celu jej dostosowania do wymogów bezpieczeństwa transportu**;
  - **Wdrażanie innowacyjnych technologii pozwalających na zwiększenie bezpieczeństwa i ochrony transportu**;
  - **Promocja ekologicznych technik i technologii transportu miejskiego**;
- **Transport miejski z możliwością wyboru sposobu podróży**, za pomocą m.in. **wykreowania w systemie transportu miejskiego Subregionu Centralnego waloru elastycznego trybu jego funkcjonowania i rozwoju**, wyrażającego się racjonalnym dostosowaniem się transportu miejskiego Subregionu do potrzeb mieszkańców, kierunków rozwoju techniczno-technologicznego i organizacyjnego transportu miejskiego oraz wymagań formułowanych w strategicznych dokumentach dotyczących polityki rozwoju;
- **Lepsze warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni miejskiej**, dzięki celom strategicznym obejmującym:

- **Intensyfikacja oddziaływania władz samorządowych na podział modalny w systemie transportowym Subregionu Centralnego**, które powinny mieć charakter: zdecydowanej i społecznie odczuwalnej poprawy standardów publicznego transportu miejskiego, będącej następstwem określonych decyzji politycznych, kształtowania zachowań komunikacyjnych obecnych i przyszłych użytkowników transportu miejskiego;
  - **Dokonanie hierarchizacji linii komunikacyjnych na obszarze Subregionu**, co pozwoli na określenie priorytetów modernizacji i utrzymania wykorzystywanej przez transport miejski infrastruktury i poprawę jej jakości;
  - **Aktywna promocja pozytywnych zmian zachodzących w systemie transportu miejskiego Subregionu Centralnego**;
- **Większa liczba podróży transportem zbiorowym**, osiągnięta za pomocą **zwiększenia zagęszczenia tras i częstotliwości kursów** prowadzących do wzrostu popularności transportu miejskiego.

Słabości: Bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. Pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. Występowanie różnych systemów taryfowo-biletowych oraz różniących się systemów informacji pasażerskiej ze względu na wielość organizatorów publicznego transportu zbiorowego.

Obszar problemowy: Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.4. Tabor publicznych środków transportu zbiorowego

Poza działaniami mającymi na celu integrację oferowanych usług przewozowych przez różnych organizatorów publicznego transportu zbiorowego czy też budowę lub modernizację połączeń na terenie SC, ważne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu stanu technicznego taboru autobusowego, trolejbusowego, tramwajowego czy kolejowego. Aspekt ten istotnie wpływa na jakość i konkurencyjność oferowanych usług przewozowych, a także na stan środowiska naturalnego czy też bezpieczeństwo osób korzystających z publicznego środka transportu.

Niezadawalający stan techniczny taboru tramwajowego i kolejowego wynika przede wszystkim z wieloletnich zaniedbań w zakresie dostawy tramwajów, zespołów trakcyjnych i wagonów kolejowych nowej generacji i modernizacji środków transportowych już eksploatowanych. Konieczne jest przyspieszenie korzystnych zmian we flocie taboru, preferowanie przewozów realizowanych nowoczesnym taborem, odpowiadającym oczekiwaniom i potrzebom wszystkich grup użytkowników transportu.

Poprawa funkcjonowania Kolei Śląskich Sp. z o.o. wymaga zwiększenia ilostanów inwentarzowego i roboczego taboru, tak aby liczba składów pociągów była dostosowana do oferowanego rozkładu jazdy. Obecny tabor Kolei Śląskich Sp. z o.o. składa się z elektrycznych i spalinowych zespołów trakcyjnych oraz wagonów pasażerskich i lokomotyw pociągowych, których właścicielem są spółka Koleje Śląskie i Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Niektóre z nich

są dzierżawione i leasingowane od podmiotów zewnętrznych. Poniższa tabela przedstawia ilośc taboru wykorzystywanego przez tego przewoźnika do realizacji przewozów na liniach kolejowych województwa śląskiego.

Tabela 31. Ilośc taboru wykorzystywanego przez Koleje Śląskie sp. z o.o. do realizacji przewozów na liniach kolejowych województwa śląskiego

Typ/seria	Liczba jednostek taboru w ilościanie inwentarzowym w [szt.]	Liczba miejsc	Udział taboru niskopodłogowego w [%]	Średni wiek taboru w [latach]	
				wg rodzaju taboru	ogółem
EN75	4	183	7	8	27
EN76	9	200	15	5	
27WEb	6	281	10	3	
35WE	1	282	2	4	
36WEa	3	156	5	2	
EN71AKŚ	2	256	-	49	
EN57AKŚ	7	168	-	40	
EN57KM	2	204	-	51	
14WE	2	184	-	11	
EN57	22	188	-	41	
SA138	1	182	2	4	
SA109	2	73	3	8	

Źródło: Koleje Śląskie sp. z o.o., lipiec 2016

W przypadku taboru autobusowego, trolejbusowego i tramwajowego jego stan jest zróżnicowany, co wynika z występowania wielu operatorów publicznego transportu zbiorowego na terenie SC, jak i z formy realizacji przewozów, tj.:

- systemy przewozowe zmonopolizowane przez jednego operatora (np. sieć linii autobusowych MZDiM w Jaworznie, sieć linii tramwajowych KZK GOP, sieć linii trolejbusowych MZK w Tychach);
- systemy przewozowe obsługiwane przez wielu operatorów, których wybór dokonywany jest zgodnie z ustawowymi zasadami (np. sieć linii autobusowych KZG GOP lub MZK w Tychach), tj. podmioty prywatne prowadzące działalność gospodarczą w zakresie zarobkowego przewozu osób w różnych formach oraz operatorzy komunalni.

W poniższych tabelach zamieszczono charakterystykę dot. stanu posiadanego taboru przez wybrane podmioty wykonujące przewozy autobusowe, trolejbusowe i tramwajowe.

Tabela 32. Charakterystyka wybranych komunalnych i prywatnych operatorów publicznego transportu autobusowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilośc inwentarzu wy taboru w [szt.]	Struktura wiekowa taboru w [%]					średni wiek	1	2	3
			≤3 lata	3<w ≤6	6<w ≤10	>10 lat					
KZK GOP	PKM Katowice	251	17,1	25,5	4,0	53,4	10	86	36	0	
KZK GOP	PKM Gliwice	180	15,6	23,3	28,3	32,8	9,8	88,9	51,7	0	
KZK GOP	PKM Sosnowiec	251	5,57	3,58	35,4	55,4	10	100	13,5	0,8	
KZK GOP	Nowak Transport	11	90,9	9,1	0	0	1,73	100	100	0	
KZK GOP	PPUH Kłosok	48	46	21	25	8	5	85	89	0	
KZK GOP	Transgór	26	17	4	4	1	3,23	100	81	19	
KZK GOP	Intrans	6	3	2	1	0	3,67	100	100	100	
MZDiM	PKM Jaworzno	60	10	50	6,7	33,3	7,28	100	56,7	3,33	

Gm.Zawiercie	ZKM Zawiercie	25	0	28	20	52	11	64	28	0
--------------	---------------	----	---	----	----	----	----	----	----	---

1 Udział liczby autobusów niskopodłogowych we flocie w [%]

2 Udział liczby autobusów z silnikami EURO 5 i EEV w [%]

3 Udział liczby autobusów napędzanych innym paliwem niż ON w [%]

Źródło: Dane pozyskane od operatorów, lipiec 2016 r.

Tabela 33. Charakterystyka operatora publicznego transportu trolejbusowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzewy taboru w [szt.]	Struktura wiekowa taboru w [%]				
			≤3 lata	3<w≤6	6<w≤10	>10 lat	średni wiek
MZK w Tychach	Tyskie Linie Trolejbusowe sp. z o.o.	21	66	4,7	14,3	15	5,2

1 Udział liczby trolejbusów niskopodłogowych w flocie [%]

2 Udział liczby trolejbusów wyposażonych w baterie trakcyjne [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji zawartych na stronie www operatora, lipiec 2016 r.

Tabela 34. Charakterystyka operatora publicznego transportu tramwajowego

Nazwa organizatora publicznego transportu zbiorowego	Nazwa operatora	Ilostan inwentarzewy taboru w [szt.]			Struktura wiekowa taboru w [%]					4	5
		1	2	3	≤3 lata	3<w≤6	6<w≤10	>10 lat	średni wiek		
KZK GOP	Tramwaje Śląskie S.A. w Chorzowie	290	33	323	13	0	0	87	29,3	51,1	14,5

1 Wagony silnikowe w [szt.]

2 Wagony doczepne w [szt.]

3 Razem

4 Udział liczby wagonów z nowymi typami układu napędowego w [%]

5 Udział liczby wagonów o ponad 50% udziale niskiej podłogi w [%]

Źródło: Tramwaje Śląskie, lipiec 2016 r.

Na podstawie tych danych można wskazać, że:

- tabor tramwajowy ma najwyższą wartość miernika średniego wieku, która w tym przypadku wynosi blisko 30 lat. Zupełnie odmienna jest natomiast sytuacja w zakresie taboru trolejbusowego w Tychach, którego średnia wieku wynosi 5,2 roku;
- niezadowalający jest wciąż znaczący udział taboru autobusowego starszego niż 10 lat i wyposażonego w silniki nie spełniające współczesnych standardów ekologicznych.

Warto również dodać, że przed wszystkimi przedsiębiorstwami komunikacji miejskiej, samorządami i organizatorami transportu miejskiego stoją wyzwania zdefiniowane we wspólnej polityce transportowej Unii Europejskiej na najbliższą dekadę i dalej w perspektywie lat 2030-2050. Zawiera ona m.in. postulat stosowania w przewozach pojazdów o wysokiej sprawności uzyskiwanej dzięki nowym silnikom, materiałom i konstrukcjom, zasilanych nowymi paliwami, wyposażonych w nową konstrukcję układu napędowego. Przejście na bardziej ekologiczny transport miejski oraz stopniowa eliminacja pojazdów o napędzie konwencjonalnym (o połowę do 2030 r.) to długofalowy kierunek zmian, przed którym w perspektywie dekady stoją także operatorzy w SC.

Mając na uwadze sytuację przedstawioną w *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym* dokonano sformułowania takich celów strategicznych jak:

- **Nowoczesność taboru w transporcie miejskim**, dla którego wyznaczono następujące kierunki działań:
  - **Zakup nowoczesnego taboru autobusowego na potrzeby publicznego transportu miejskiego** (m.in. niskoemisyjnego);
  - **Zakup nowoczesnych pociągów tramwajowych na potrzeby publicznego transportu miejskiego** w miastach MG obsługiwanych przez transport tramwajowy;
  - **Zakup nowoczesnych trolejbusów na potrzeby transportu miejskiego w Tychach**;
  - **Zakup nowoczesnego taboru na potrzeby zintegrowanych z transportem miejskim Subregionu Centralnego kolejowych systemów przewozowych**: SKR, kolejowych przewozów regionalnych i kolejowych przewozów metropolitalnych;
  - **Podjęcie działań związanych z realizacją perspektywicznego celu polityki transportowej Wspólnoty - zmniejszenia do 2030 r. o połowę liczby pojazdów o napędzie konwencjonalnym w centrach miast**, co wymagać będzie wprowadzenia do eksploatowanych flot autobusów miejskich pojazdów z alternatywnym napędem i korzystających z ekologicznych paliw,
- **Dostosowany do oczekiwań użytkowników standard zamawianych usług przewozowych**, poprzez m.in. **zwiększanie wymagań jakościowych w odniesieniu do usług przewozowych w procesie wyboru operatorów publicznego transportu miejskiego**, w tym przede wszystkim, aby przewozy były realizowane przez tabor o niskiej energochłonności i emisyjności, o krótkim okresie eksploatacji, dostosowany do potrzeb ludzi starszych, niepełnosprawnych ruchowo oraz rodzin z małymi dziećmi;
- **Bezpieczny transport miejski**, za pomocą m.in. **wspierania i koordynacji działań operatorów transportu miejskiego zmierzających do poprawy bezpieczeństwa pasażerów**;
- **Transport miejski z możliwością wyboru sposobu podróży**, dzięki realizacji m.in. następujących działań strategicznych:
  - **Rozwój sieci elastycznych połączeń** realizowanych taborem o zmieniającej się pojemności wynikającej z dynamiki zmian obsługiwanych przez sieć potoków pasażerów, gwarantujących wysoki poziom jakości i bezpieczeństwa świadczonych usług (część linii może być wyłączona ze zobowiązań w zakresie usług publicznych);
  - **Wdrażanie innowacyjnych technologii w celu zwiększenia poziomu elastyczności systemu transportu miejskiego w Subregionie**.

Stabości: Zły stan infrastruktury pasażerskiego transportu kolejowego o znaczeniu aglomeracyjnym. Zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru. Niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych.

Obszar problemowy: Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego oraz niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.5. Infrastruktura przesiadkowa

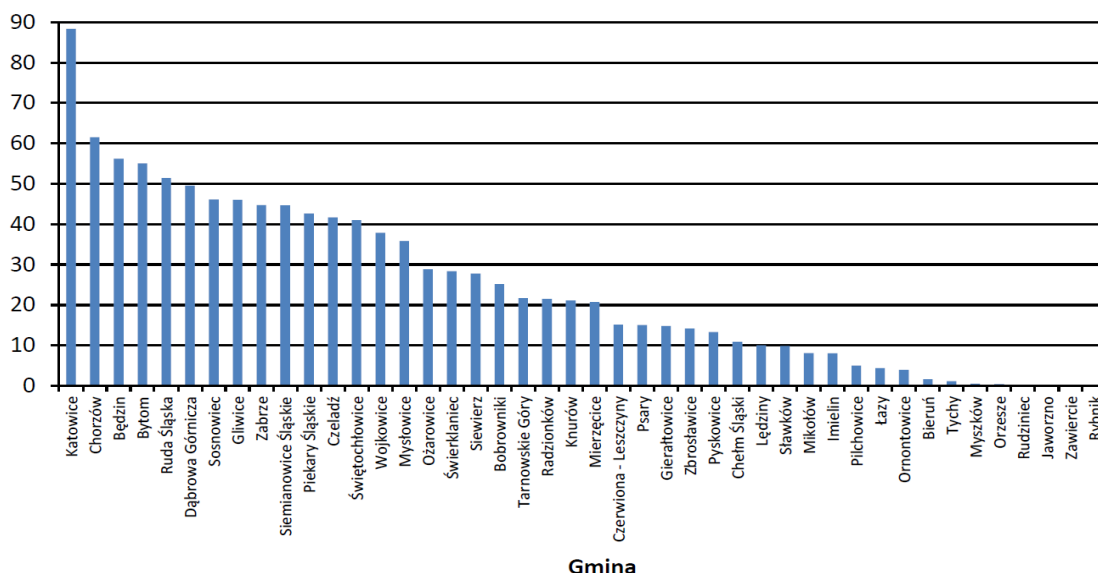
Według badań KZK GOP do czynników konkurencyjnej oferty publicznego transportu zbiorowego można zaliczyć: punktualność, bezpieczeństwo, bezpośredniość połączeń, niezawodność, dostępność przystanków, częstotliwość kursowania, czystość pojazdów, czas podróży, wygodę podróżowania, zewnętrzne oznakowanie pojazdów, informację pasażerską, cenę biletów, funkcjonalność i estetykę przystanków oraz sprawność kasowników.

Układ linii miejskiego transportu zbiorowego w SC tworzą sieci linii komunikacyjnych poszczególnych jego organizatorów. Są to:

- Komunikacyjny Związek Komunalny GOP (KZK GOP) w Katowicach,
- Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej (MZKP) w Tarnowskich Górach,
- Miejski Zarząd Komunikacji (MZK) w Tychach,
- Miejski Zarząd Dróg i Mostów (MZDiM) w Jaworznie,
- Związek Komunalny Gmin „Komunikacja Międzygminna” (ZKG KM) w Olkuszu,
- linie wojewódzkich i powiatowych przewozów pasażerskich organizowanych przez organizatorów publicznego transportu miejskiego (np. KZK GOP),
- Urząd Miejski w Zawierciu,
- Urząd Miejski w Bieruniu,
- przewoźnicy komercyjni.

Jak wynika z ostatnich badań, pasażerowie korzystający z autobusów i tramwajów funkcjonujących na zlecenie KZK GOP odbyli w roku 2012 ponad 306 milionów przejazdów. W ciągu przeciętnego dnia roboczego wykonano ponad 1 milion przejazdów, w ciągu soboty 560 tys. a w ciągu niedzieli 350 tys. przejazdów. Przy uwzględnieniu faktu, że statystyczny pasażer przesiada się 2,91 razy oznacza to, że z usług KZK GOP korzysta ok. 18 % mieszkańców obszaru KZK GOP.

Wiodącą rolę w układzie komunikacyjnym KZK GOP stanowi miasto Katowice, w którym średnia liczba osób wsiadających i wysiadających wynosi ok. 26% w stosunku do liczby pasażerów na wszystkich liniach obsługiwanych na zlecenie KZK GOP i znacznie przewyższa pozostałe gminy. Kolejne gminy, na które przypada 5-10% pasażerów stanowią: Sosnowiec, Bytom, Gliwice, Zabrze, Ruda Śląska, Chorzów oraz Dąbrowa Górnicza.

Rysunek 19. Stosunek liczby pasażerów wsiadających do liczby mieszkańców w poszczególnych gminach (dzień roboczy)

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

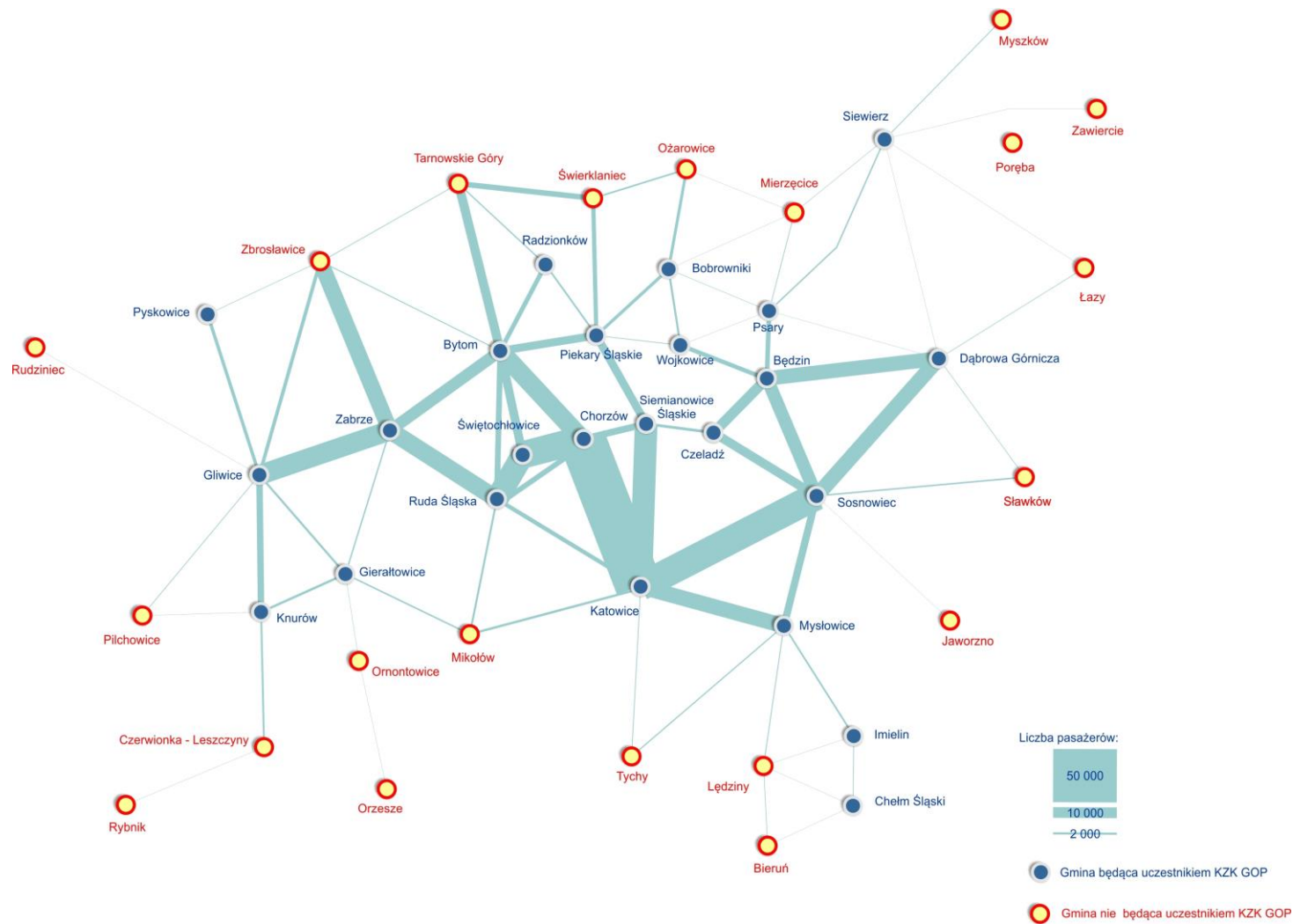
Największa liczba pasażerów przemieszcza się w relacjach:

- Chorzów – Katowice,
- Sosnowiec – Katowice,
- Gliwice – Zabrze,
- Bytom – Chorzów,
- Dąbrowa Górnicza – Będzin,
- Dąbrowa Górnicza – Sosnowiec.³⁷

Na terenie obsługiwanym przez MZKP w Tarnowskich Górach łącznie odbywa się ok. 25 tys. przejazdów w ciągu dnia roboczego. Ośrodkiem dominującym są Tarnowskie Góry, na terenie których w dniu roboczym wykonywanych jest ok. 15 tys. przejazdów, co stanowi ok. 60% wszystkich przejazdów na terenie gmin Związku. Drugim co do wielkości ośrodkiem na rozpatrywanym terenie jest Świerklaniec, gdzie liczba przejazdów wynosi ok. 3 tys. (ok. 13 %).³⁸ Sytuację tę zobrazowano na rysunku 20.

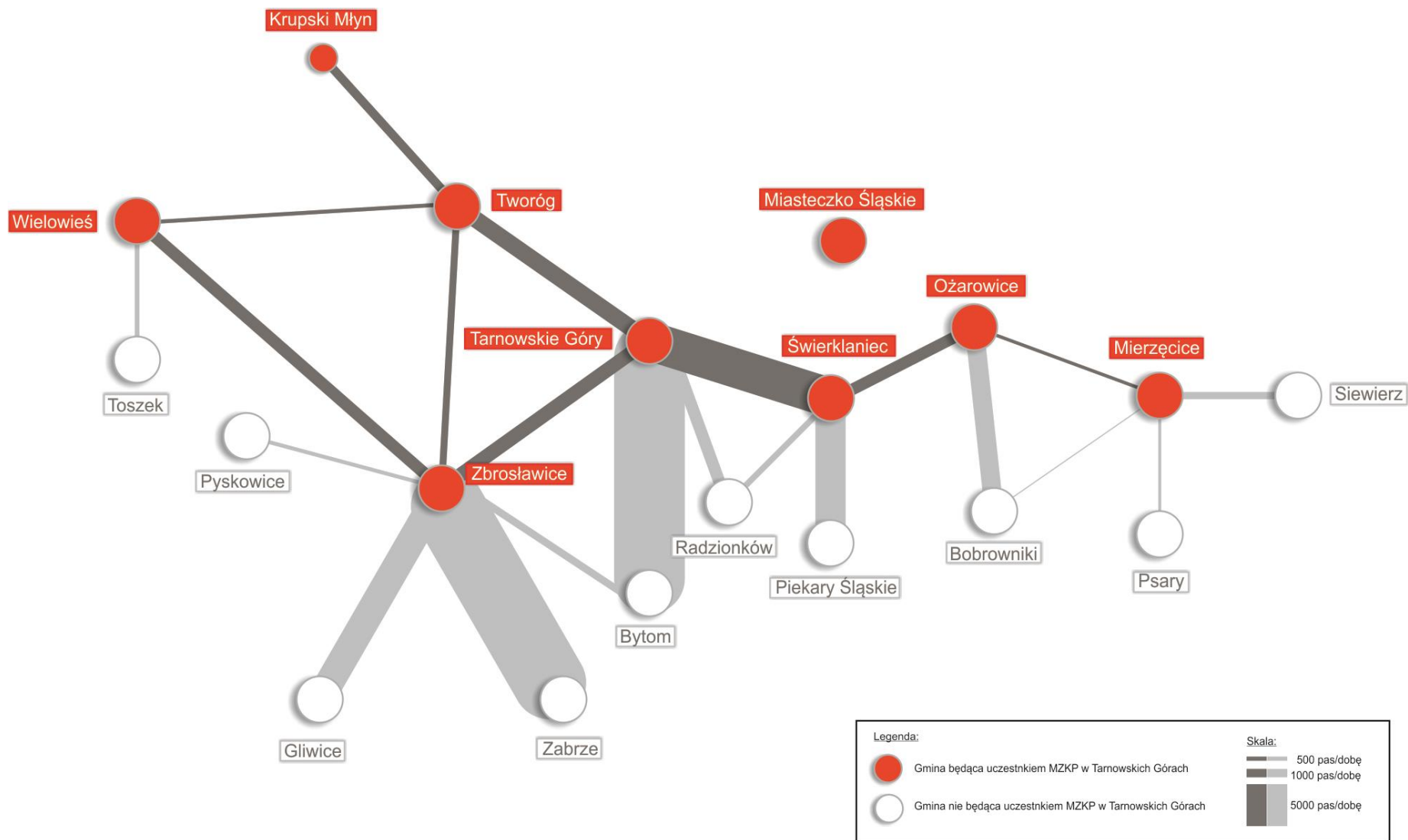
³⁷ Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

³⁸ Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Międzygminnego Związku Komunikacji Pasażerskiego w Tarnowskich Górach na lata 2013-2023, Tarnowskie Góry, Katowice, 2013.

Rysunek 20. Liczba osób na dobę odbywających podróż między poszczególnymi gminami w dniu roboczym

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnśląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

Rysunek 21. Dobowa więźba potoków pasażerskich na wybranych liniach MZKP w Tarnowskich Górach dla dnia roboczego

Źródło: Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Międzygminnego Związku Komunikacji Pasażerskiej w Tarnowskich Górach na lata 2013-2023, Tarnowskie Góry, Katowice, 2013.

Pomimo, że prognozy do 2020 roku przewidują utrzymanie liczby pasażerów na poziomie mniej więcej 6 mln osób rocznie, na terenie obsługiwanym przez MZKP w Tarnowskich Górach najbardziej obciążone przystanki nie są odpowiednio przystosowane do obsługi podróżnych. Brakuje wiat rowerowych i zadaszeń, a także odpowiedniego oświetlenia. Nie ma również informacji elektronicznej dla pasażerów.³⁹

Z kolei na terenie obsługiwanym przez Miejski Zarząd Komunikacji (MZK) w Tychach, średnie miesięczne zapotrzebowanie na przewozy pasażerskie w sieci wynosi w dniu roboczym około 2,1 mln osób. Do 2020 roku przewiduje się obsługę około 18,5 mln pasażerów rocznie.⁴⁰ Przykładowo w mniejszych ośrodkach, takich jak powiat zawierciański, publiczny transport zbiorowy obsługuje rocznie około 410 000 pasażerów.⁴¹

Można również odnotować **dysproporcje w wartości średniego promienia dojazdu (odejścia) do (z) przystanku** wynoszące 67,7% (min. sieć organizowana przez UM w Bieruniu na obszarze miasta 0,461 km i sieć KZK GOP na obszarze gmin uczestniczących 0,469 km, max. gminy MZKP w Tarnowskich Górach 0,773 km i sieć organizowana przez UM w Zawierciu 0,770 km), będące odzwierciedleniem liczby przystanków komunikacyjnych. Z kolei w zasięgu działania sieci kolejowych przewozów regionalnych znajduje się 40 gmin SC o powierzchni 3216 km² (57,7% całego obszaru SC), zamieszkałych przez 2 317 234 osoby (83,2% ludności ogółem SC). Wśród miast MG tylko Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie i Czeladź nie mają dostępu na swoim obszarze do linii kolejowych obsługujących ruch pasażerski. Na sieci kolejowej w SC usytuowanych jest 98 stacji i przystanków kolejowych. Koleje Śląskie Sp. z o.o. obsługują 79 z ich, a Przewozy Regionalne 29 stacji i przystanków. Wśród wymienionej liczby jest 10 stacji i przystanków wspólnych dla obu przewoźników kolejowych. Średni promień dojazdu wynosi 4,3 km, a więc punkty odprawy pasażerów nie są osiągalne w ruchu pieszym, biorąc pod uwagę cały obszar SC.

W praktyce **infrastruktura przesiadkowa (dworce, autobusowe centra przesiadkowe) oraz infrastruktura na poszczególnych odcinkach jest słabo rozwinięta**. SC charakteryzuje najniższy w województwie odsetek mieszkańców korzystających regularnie z autobusów, a najważniejszymi czynnikami decydującymi o wyborze środka transportu są czas i dostępność przystanków.⁴² Problemem jest również niski poziom dostępności punktów odprawy pasażerów (przystanków i dworców kolejowych), w tym będących zintegrowanymi węzłami przesiadkowymi. Brak jest systemów intermodalnych (np. węzły przesiadkowe, systemy *park&ride*) ułatwiających osobom dojeżdżającym spoza SC oraz z obszarów suburbanizacji korzystanie ze zbiorowego transportu publicznego. Brakuje również jednolitego systemu taryfowego oraz uzgodnień rozkładów jazdy między operatorami.

---

³⁹ Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Międzygminnego Związku Komunikacji Pasażerskiego w Tarnowskich Górach na lata 2013-2023, Tarnowskie Góry, Katowice, 2013.

⁴⁰ Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru właściwości organizatora publicznego transportu zbiorowego - Gminy Tychy, Tychy, grudzień 2013.

⁴¹ Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Powiatu Zawierciańskiego, Marcin Ułański, Luty, 2014.

⁴² Diagnoza Systemu Transportu Województwa Śląskiego, załącznik do Założeń Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego z marca 2012 r.

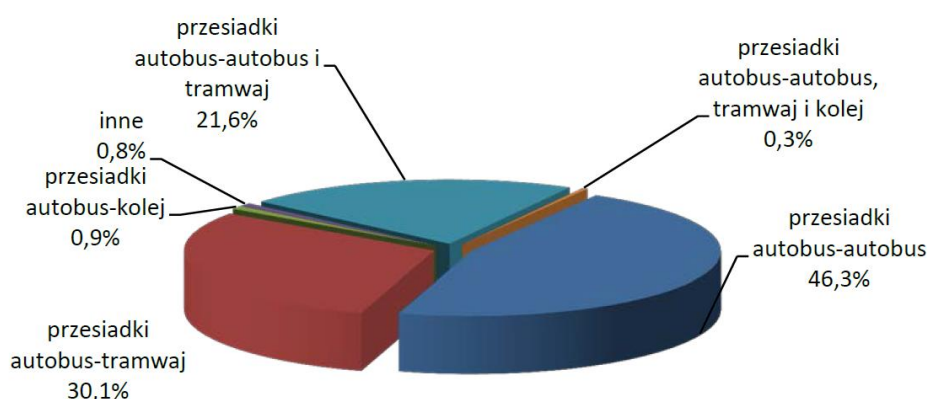
Dodatkowo należy zaznaczyć, iż zgodnie z badaniami ankietowymi przeprowadzonymi przez KZK GOP na próbie respondentów, aż blisko 60% osób korzystających z komunikacji miejskiej dokonuje w trakcie podróży przesiadki na inny autobus, tramwaj czy pociąg.

Rysunek 22. Przesiadkowość ankietowanych pomiędzy różnymi środkami transportu

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

Wśród osób przesiadających się najliczniejszą grupę stanowią pasażerowie przesiadający się z autobusu na autobus (46,3%) oraz z autobusu na tramwaj (30,1%). Sporadycznie natomiast zdarzają się przesiadki pomiędzy komunikacją autobusową a kolejową oraz innymi środkami transportu, np. na samochód, rower. Strukturę udziału poszczególnych środków transportu w przesiadkach zobrazowano na poniższym rysunku.

Rysunek 23. Przesiadki ankietowanych pomiędzy różnymi środkami transportu w KZK GOP

Źródło: Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

Mając na uwadze niwelowanie powyższych problemów, w swoich planach rozwoju transportu publicznego operatorzy w SC identyfikują potrzeby tworzenia nowych rozwiązań w zakresie systemów *park&ride*. Obecnie w SC można stwierdzić, iż założenia dla węzła przesiadkowego:

- o akceptowalnych warunkach obsługi pasażerów realizuje jedynie dworzec PKP Katowice;
- o korzystnej lokalizacji realizują dworzec PKP Bytom, Gliwice Plac Piastów oraz dworzec MZKP Tarnowskie Góry;
- o braku elementarnych warunków obsługi realizuje węzeł Katowice Zawodzie.

W szerszym kontekście dla sprawnej obsługi lokalnej populacji gminy członkowskie KZK GOP przewidują utworzenie na obszarze związku sieci węzłów przesiadkowych umożliwiających przesiadkę w ramach różnych systemów transportu (uwzględniając także transport indywidualny – systemy *park&ride*). Przewiduje się budowę lub rozwój następujących węzłów:

- w Bytomiu w rejonie placu Wolskiego,
- w Chorzowie w rejonie rynku i w rejonie skrzyżowania ulic Metalowców i Katowickiej,
- w Czeladzi przy ulicy Kombatantów,
- w Gliwicach oraz w gminach sąsiadujących,
- w Zabrze w rejonie Dworca PKP i dworca autobusowego,
- w Imielinie w rejonie dworca kolejowego Imielin,
- w Katowicach: węzły „Ligota”, „Podlesie” i „Piotrowice” planowane są w rejonie istniejących przystanków kolejowych, węzły „Brynów Pętla” i „Zawodzie” w rejonie istniejących pętli tramwajowych, natomiast węzeł „Sądowa” w rejonie ulicy Sądowej,
- w Knurowie w rejonie skrzyżowania ulic Książenickiej i Parkowej w dzielnicy Szczygłowice,
- w Mysłowicach na terenach po kopalni Mysłowice,
- w Piekarach Śląskich w rejonie planowanego dworca linii kolejowej do lotniska w Pyrzowicach,
- w Pyskowicach w rejonie dworca przy ulicy Wolności,
- w Rudzie Śląskiej w rejonie dworca kolejowego Ruda Chebzie,
- w Siewierzu,
- w Sosnowcu,
- w Świętochłowicach.⁴³

Słabości systemu publicznego transportu zbiorowego w SC generują nadmierne obciążenie MG ruchem pojazdów prywatnych (jednym z przejawów tego jest wciąż rosnąca liczba zarejestrowanych pojazdów w SC – zob. tabela 35), co przekłada się na negatywny efekt emisyjny oraz na kongestię. Na terenie SC znajduje się 9 dużych miast, których liczba mieszkańców przekracza 100 tys.; każde z nich średnio zamieszkuje 174,3 tys. osób, w sumie około 1 568,5 tys., co stanowi 56,3% ogółu mieszkańców województwa i 65,6% ludności miejskiej SC. SC jest obszarem posiadającym ponad 3-krotnie większą gęstość dróg szybkiego ruchu (35,7km/1 tys. km²) w stosunku do średniej wartości wskaźnika dla Polski (8,1km/1 tys. km²) i o ponad połowę w porównaniu ze średnią gęstością tych dróg w całym województwie śląskim (22,0 km/1 tys. km²). Wartości demograficznego wskaźnika gęstości dróg szybkiego ruchu są natomiast do siebie zbliżone (SC 0,72 km/10 tys. mieszkańców, województwo śląskie 0,59 km i Polska odpowiednio 0,66 km/10 tys. mieszkańców).

Tabela 35. Pojazdy samochodowe zarejestrowane w SC

Obszar	Rok	Ogółem	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe
Województwo śląskie	2011	2 648 070	2 144 926	295 472
	2012	2 715 973	2 206 940	322 399
	2013	2 795 667	2 273 850	327 135
	2014	2 866 778	2 330 091	335 673
Podregion bytomski	2011	232 324	190 198	22 970
	2012	237 949	194 958	25 348
	2013	244 704	200 242	26 189

⁴³ Plan Zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla obszaru komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego na lata 2013-2020, 2013.

	2014	250 896	205 080	27 012
Podregion gliwicki	2011	266 851	222 772	27 839
	2012	275 291	230 466	30 204
	2013	285 031	239 057	30 666
	2014	293 112	246 037	31 126
Podregion katowicki	2011	413 766	338 483	52 778
	2012	426 337	350 643	56 833
	2013	442 242	364 830	57 514
	2014	457 148	376 619	59 825
Podregion sosnowiecki	2011	390 841	320 887	41 321
	2012	401 294	330 257	45 233
	2013	412 195	339 157	46 027
	2014	420 992	346 051	46 863
Podregion tyski	2011	233 282	186 850	26 399
	2012	239 479	192 669	30 681
	2013	246 080	198 256	30 889
	2014	252 735	203 204	31 805

Źródło: Województwo śląskie 2012, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2012; Województwo śląskie 2013, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2013; Województwo śląskie 2014, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2014; Województwo śląskie 2015, podregiony, powiaty, gminy; Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2015.

W skali całego SC, największe **obciążenia na sieci drogowej występują na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do MG**, a przede wszystkim jej centrum (Katowice) oraz do wiodących ośrodków metropolitalnych (Bytom, Gliwice, Sosnowiec), a także na drogach łączących ze sobą największe miasta, czego przykładem jest odcinek drogi S86 pomiędzy Sosnowcem i Katowicami oraz w korytarzach transportowych i na ciągach drogowych obsługujących ruch tranzytowy. Przeciążenie sieci drogowej w wielu lokalizacjach na terenie SC potwierdzają kolejne pomiary ruchu. Ma ono swoje źródła zarówno w dużym ruchu tranzytowym, jak i w sygnalizowanym powyżej nadmiernym korzystaniu z transportu prywatnego w codziennych podróżach mieszkańców dużego obszaru aglomeracyjnego jakim jest SC, głównie MG. Ostatni pomiar w systemie krajowym przeprowadzono w roku 2015 – tzw. GPR 2015. W badaniu dróg krajowych zdecydowanie największe obciążenie ruchem, wynoszące ponad 20.000 poj./dobę, wystąpiło w województwie śląskim. Warto zauważyć, że dla kolejnych silnie obciążonych ruchem regionów (województw: małopolskiego, łódzkiego, mazowieckiego i dolnośląskiego) parametr ten wyniósł średnio ponad 13.000 poj./dobę, a średnia krajowa wynosi 11.178 poj./dobę. Także i na drogach międzynarodowych zdecydowanie największy ruch, wynoszący średnio powyżej 38.000 poj./dobę, występował w województwie śląskim (dla porównania w innych silnie obciążonych województwach: opolskim, mazowieckim, małopolskim i łódzkim obciążenie wynosiło ponad 25.000 poj./dobę)⁴⁴. W tym aspekcie trzeba zauważyć, że na terenie SC opisywane drogi mają duże znaczenie dla ruchu lokalnego (np. A4, A1, S1, 11, 44, 81, S86/86, 94). Wśród czterech najbardziej obciążonych w kraju odcinków dróg krajowych, na których SDRR w 2015 roku przekraczał 100.000 poj./dobę były dwa odcinki zlokalizowane na obszarze SC, tj.: droga nr S86, odcinek Sosnowiec – Katowice (SDRR = 112.212 poj./dobę), autostrada A4 – przejście przez Katowice (SDRR = 100.983 poj./dobę)⁴⁵. Autor raportu z GPR 2015 zwraca także uwagę, że we wszystkich województwach odnotowano w okresie 2010–2015 wzrost ruchu na drogach krajowych w granicach od 4 do 26%. Lecz największy wzrost ruchu, ponad 20%, odnotowano w województwach: łódzkim, kujawsko-pomorskim, małopolskim i śląskim. Z kolei średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych w 2015 roku na sieci dróg

⁴⁴ K. Opoczyński, Synteza wyników GPR 2015 na zamiejsczej sieci dróg krajowych, Transprojekt-Warszawa, Warszawa, marzec 2016, materiał opublikowany w serwisie GDDKiA.

⁴⁵ Ibid.

wojewódzkich w Polsce wynosił 3.520 poj./dobę, a największe obciążenie ruchem, wynoszące ponad 5.000 poj./dobę, wystąpiło w województwach: małopolskim i śląskim⁴⁶. Drogi wojewódzkie z obszaru SC nie są wymieniane jako najsilniej obciążone w raporcie z GPR, jednak wynika to z faktu, iż na większości obszaru SC (w miastach na prawach powiatu) są one wyłączone z pomiaru GDDKiA (np. DTŚ – 902 nie jest w ogóle objęta pomiarami GPR, a pomiar drogi 925 prowadzony jest tylko na południe od Rudy Śląskiej). Jednak dla Drogowej Trasy Średnicowej statystyki lokalne wskazują, iż średnie natężenie ruchu w Chorzowie wynosi obecnie około 66.000 poj./dobę⁴⁷, a po uruchomieniu tunelu DTŚ w Gliwicach odnotowuje się w nim ruch około 30.000 poj./dobę⁴⁸. Dla porównania, wg cytowanego raportu z GPR 2015 dla dróg wojewódzkich w całym kraju, najbardziej obciążony dwujezdniowy odcinek drogi wojewódzkiej pokonywały 34.844 poj./dobę (4 odcinki przekroczyły próg 30.000 poj./dobę), a najbardziej obciążony jednojezdniowy odcinek dróg wojewódzkich cechuje się SDRR równym 30.107 poj./dobę.

Na jakość przepływów potoków ruchu drogowego w SC oddziałują niekorzystne zjawiska obserwowane w jego sieci drogowej. Można w tym zakresie wymienić m.in.:

- nieprzystosowanie układu drogowego i organizacji ruchu w MG do przenoszenia dużych natężeń ruchu kołowego, szczególnie w sytuacjach odbiegających od normalnego trybu funkcjonowania układu drogowego MG;
- zły lub niezadowalający stan techniczny elementów sieci drogowej obsługującej potoki ruchu wewnątrzmiastowego i metropolitalnego;
- wielofunkcyjność ulic i dróg miejskich stanowiącą jeden z zasadniczych czynników ograniczających ich przepustowość i będącą dużą uciążliwością dla mieszkańców miast;
- niezadowalający stan techniczny i zatłoczenie ukształtowane m.in. przez potrzeby publicznego transportu zbiorowego, ciągów ulicznych w MG, przebiegających poza siecią dróg krajowych i wojewódzkich.

Ograniczone bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego wynika z przeciążenia systemu transportowego. W 2010 roku na obszarze SC miało miejsce najwięcej wypadków drogowych z obszaru całego województwa śląskiego - 3161, skutkowały one największą ilością ofiar śmiertelnych - 218 i osób rannych – 3845.⁴⁹

Poprzez budowę węzłów przesiadkowych z systemami typu *park&ride* możliwe będzie pozostawienie prywatnych środków transportu w wybranych miejscach i kontynuowanie dalszej podróży środkami transportu zbiorowego. Rozwiązanie to stanowi odpowiedź na narastający problem związany ze zwiększającą się liczbą pojazdów prywatnych oraz złym stanem infrastruktury transportowej, a tym samym pozwoli odciążyć nadmierny ruch samochodowy w centrach miast, w szczególności największych ośrodków MG. Dodatkowo, jak wskazano w *Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego...*, dzięki rozwojowi komunikacji publicznej z systemami

⁴⁶ K. Opoczyński, Synteza wyników GPR 2015 na zamiejsciej sieci dróg wojewódzkich, Transprojekt-Warszawa, Warszawa, maj 2016, materiał opublikowany w serwisie GDDKiA.

⁴⁷ <http://www.dziennikzachodni.pl/motofakty/na-drogach/a/chorzow-od-dzis-remont-dts-droga-ma-juz-15-lat,10415076/>

⁴⁸ <http://infogliwice.pl/?p=31823>

⁴⁹ Diagnoza Systemu Transportu Województwa Śląskiego – załącznik do Założeń Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego, marzec 2012.

park&ride poprawie ulegnie w ciągu najbliższych kilku lat jakość powietrza w odniesieniu do zanieczyszczenia dwutlenkiem azotu oraz pyłem ze źródeł związanych z transportem.

W *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym*, w grupie celów strategicznych odnoszących się do 2030 roku, założono następujące cele związane z infrastrukturą przesiadkową:

- **Wysoki poziom komplementarności transportu**, poprzez realizację takich działań strategicznych jak:
  - **Budowa parkingów „park&ride” na potrzeby systemu powiązanego parkowania i korzystania z publicznego transportu miejskiego**; potencjalnymi miejscami lokalizacji tego rodzaju obiektów punktowych infrastruktury transportu miejskiego mogą być:
    - obrzeża Metropolii Górnośląskiej (MG) – jej BOF, w tym przede wszystkim miejsca o dobrym powiązaniu z Metropolią transportem kolejowym;
    - na obrzeżach niektórych dużych miast MG, w bezpośrednim sąsiedztwie pętli autobusowych i tramwajowych, obsługujących główne korytarze transportu miejskiego, usytuowanych na terenach, na których parking systemu „park&ride”, będzie dobrze powiązany z układem drogowo-ulicznym, nie będzie uciążliwy dla otoczenia społecznego i przyrodniczego;
  - **Budowa węzłów przesiadkowych w miastach MG**, którymi powinny być punkty sieci publicznego transportu zbiorowego obsługiwane przez dużą liczbę zbiegających się linii komunikacyjnych jednej lub wielu gałęzi transportu oraz obsługujących duże potoki pasażerskie (m.in. stacje kolejowe, autobusowe); system węzłów przesiadkowych kreuje infrastrukturę niezbędną dla realizacji procesu integracji gałęziowej i międzygałęziowej publicznego transportu miejskiego oraz w przypadku uzupełnienia infrastruktury węzła o infrastrukturę transportu rowerowego i ruchu pieszego, również dla realizacji procesu integracji transportu indywidualnego niezmotoryzowanego i transportu publicznego;
  - **Prowadzenie prac nad integracją transportu miejskiego MG w układzie międzygałęziowym (kolejowe przewozy regionalne, SKR, kolejowy transport metropolitalny) oraz obszarowym (Jaworzno, Tychy)**;
- **Bezpieczny transport miejski**, dzięki m.in. następującym kierunkom rozwoju:
  - **Rozwój monitoringu zawierającego funkcje zapisu zdarzeń wszystkich rodzajów punktów odprawy pasażerów na sieci transportu miejskiego oraz realizujących przewozy środków transportowych**;
  - **Promowanie udoskonalonych metod kontroli bezpieczeństwa, przy pełnym poszanowaniu podstawowych praw jednostki i minimalizacji niedogodności**, co będzie mieć miejsce m.in. w głównych węzłach przesiadkowych na obszarze MG;
- **Większa liczba podróży transportem zbiorowym**, w skutek realizacji takich działań strategicznych jak:
  - **Wykreowanie głównych węzłów przesiadkowych na platformy połączeń multimodalnych dla pasażerów**, oferujących wysoki poziom sprawności i niezawodności funkcjonowania;
  - **Wspieranie funkcjonowania węzłów przesiadkowych przez rozwój systemów ITS** w zakresie informacji internetowej oraz elektronicznego zakupu biletów, rezerwacji i opłat.

Słabości: Niedorozwój infrastruktury przesiadkowej. Dysproporcje w wartości średniego promienia dojazdu (odejścia) do (z) przystanku oraz znaczne obciążenia sieci drogowej na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do MG.

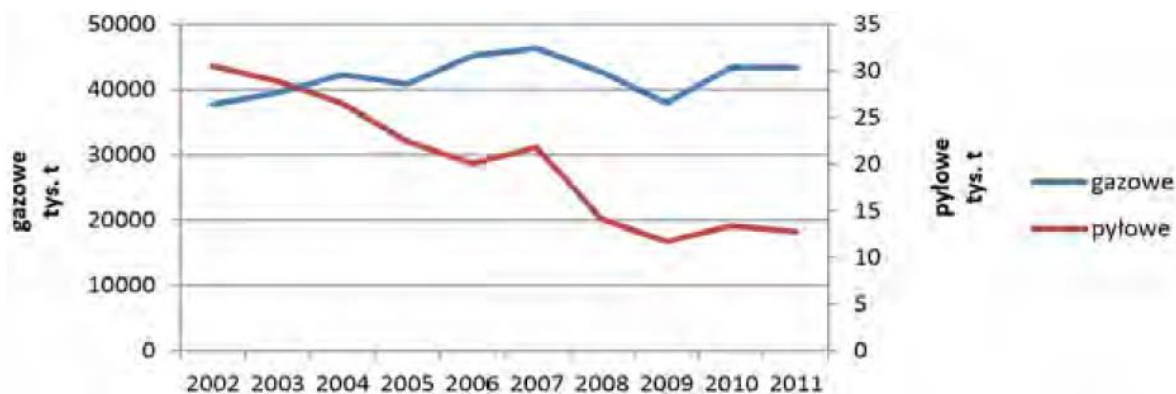
Obszar problemowy: Niewystarczająca infrastruktura w newralgicznych punktach przesiadkowych i wysoka kongestia potoków ruchu drogowego

Rozwiązanie: Program POIS_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

7.6. Transport rowerowy

Aby sprostać wymogom lepszego połączenia obszarów zewnętrznych (zazwyczaj wiejskich) oraz zmniejszenia natężenia ruchu samochodowego w centrach miast, należy dążyć do zwiększania atrakcyjności i dostępności transportu publicznego. Rozwiązanie to można osiągnąć m.in. przez ułatwienie dostępu rowerowego do komunikacji publicznej, w tym do zintegrowanej infrastruktury przesiadkowej. W SC z istniejącej infrastruktury drogowej korzystają głównie samochody (w całym województwie natężenie ruchu rowerowego wyniosło w 2010 roku zaledwie 46 rowerów/dobę wg GPR2010 – jedno z czterech województw w kraju, oprócz małopolskiego, dolnośląskiego i świętokrzyskiego, gdzie ruch ten jest najmniejszy⁵⁰). W skutek tego w znacznym stopniu ruch samochodowy przyczynia się do ilości emisji zanieczyszczeń występujących na terenie SC i całego województwa.

Województwo śląskie należy do regionów o największej w Polsce emisji zanieczyszczeń gazowych (19,63% gazowej emisji krajowej) i pyłowych (22,14% pyłowej emisji krajowej). Mimo zaobserwowanego w ostatnich latach ich spadku, należy w dalszym ciągu podejmować starania wpływające na zmniejszenie jego przyczyn, m.in. ilości samochodów poruszających się po drogach, w szczególności dużych aglomeracjach miejskich.

Rysunek 24. Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w [tys. t/rok] w województwie śląskim w latach 2002-2011

Źródło: Strategia Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym, Katowice 2013

⁵⁰ Ruch Rowerowy w Generalnym Pomiarze Ruchu, GDDKiA, styczeń 2013.

Upowszechnienie kultury rowerowej, w tym wykorzystywania tego środka transportu do poruszania się po centrach miast lub dojazdu do punktów przesiadkowych, gdzie następnie istnieje możliwość przesiadki na publiczny transport zbiorowy, daje ogromne szanse walki z ilością występujących zanieczyszczeń, a tym samym poprawy warunków zdrowotnych i środowiskowych tego terenu. Rower najczęściej wykorzystywany jest rekreacyjnie, natomiast jako alternatywny środek transportu do pracy lub do punktu przesiadkowego wybierany jest bardzo rzadko, głównie właśnie z powodu **braku odpowiedniej infrastruktury przeznaczonej wyłącznie do ruchu rowerowego, która zwiększałaby bezpieczeństwo podróżujących.**

Brak również dobrze zorganizowanych parkingów rowerowych w pobliżu przystanków, zachęcających do jazdy systemem *bike&ride* (dojazd rowerem do przystanku transportu zbiorowego i dalej dojazd tym transportem do celu). Obserwowany jest także brak spójności tras rowerowych wykonywanych przez gminy lub grupy gmin - trasy te funkcjonują w oderwaniu od otoczenia, niekiedy są połączone z otoczeniem tylko formalnie - trzeciorzędowymi łącznikami, skutkiem czego wiele szlaków urywa się na granicach gmin. Województwo śląskie, w tym SC, nie posiada jednolitego systemu tras rowerowych oraz sposobu ich oznakowania na poziomie lokalnym i regionalnym. Brakuje (poza krótkimi odcinkami) układów dróg rowerowych łączących obszary zamieszkania z dworcami i przystankami. Przekłada się to na bezpieczeństwo uczestników ruchu – do grup szczególnie wysokiego ryzyka poniesienia śmierci w wypadku drogowym w Polsce należą rowerzyści. Zgodnie z Narodowym Programem Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013 – 2020 wśród ofiar wypadków drogowych w 2011 r. warto szczególną uwagę zwrócić na rowerzystów, którzy stanowią ok. 8% zabitych i 9% ofiar ciężko rannych, podczas gdy ich udział w ruchu drogowym stanowi zaledwie ok. 1%. Konieczne jest zatem stworzenie bezpiecznej infrastruktury drogowej dla rowerzystów, ponieważ niepotrzebnie narasta intensywność działalności przewozowej transportu indywidualnego, co powoduje nadzwyczajne nakłady energetyczne oraz duże zanieczyszczenie powietrza. Zanieczyszczenia rozprzestrzeniają się w dużych stężeniach na niskich wysokościach, w bezpośrednim sąsiedztwie ludzi.

Rozwiązania takie jak budowa odpowiednich ścieżek i tras rowerowych, systemów parkingów i węzłów typu *bike&ride*, zdecydowanie pomogą zwiększyć zainteresowania dojazdami rowerowymi oraz komunikacją publiczną do pracy. Tym samym zwiększy się bezpieczeństwo na drogach i odciążą centra miast od nadmiernego ruchu samochodowego, co również wpłynie na efekt środowiskowy SC. Warto również wspomnieć, że działania te stanowią kluczowy element w kreowaniu zrównoważonej mobilności miasta, której wyrazem jest możliwość różnorodnej realizacji podróży na ich terenie, głównie poprzez łączenie różnych środków transportu. Dlatego też ważne jest odpowiednie ukształtowanie struktury przestrzennej miasta i transportu na rzecz rozwoju nowej kultury mobilności jako typu zachowań komunikacyjnych użytkowników transportu.

O szczególnej wadze tego typu działań świadczy fakt ujęcia ich w strategiach rozwoju obszaru, polityk wspólnotowych, krajowych i regionalnych w zakresie transportu publicznego, np.:

- *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”;*
- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;*
- *Strategia Rozwoju Systemu Transportu Miejskiego Województwa Śląskiego;*
- *Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025;*
- *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku);*

– *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony miasta, obszary wiejskie.*

Również w samej *Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym* za jeden z celów strategiczny przyjęto **spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz Subregion**, który realizowany jest m.in. przez takie działania jak:

- **Budowa dróg rowerowych o funkcjach transportowych realizujących obsługę podróży obligatoryjnych i funkcjach rekreacyjnych oraz turystycznych**, w tym m.in. dróg zlokalizowanych wzdłuż lub w bliskim sąsiedztwie ulic i dróg o funkcjach ruchowych, umożliwiających dostęp do punktów odprawy pasażerów miejskiego transportu zbiorowego na terenach wokół LOR, w miastach MG i jej BOF;
- **Budowa i utrzymanie parkingów dla rowerów w punktach docelowych ruchu rowerowego** (w tym m.in. przystanki, węzły przesiadkowe, dworce transportu miejskiego na terenach wokół LOLR, w miastach MG i jej BOF

Słabości: Brak infrastruktury przeznaczonej wyłącznie do ruchu rowerowego oraz zapewniającej połączenie jazdy rowerem i transportem zbiorowym.

Obszary problemowe: Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego. Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji.

Rozwiązanie: Program POIŚ_TRA i wiązka projektów Transport publiczny (zob. tab. 69).

Powyższa diagnoza strategiczna mobilności w SC pozwala zrozumieć istotę problemów i wyzwań jakie stawiane są na tym obszarze. Wszelkie opisane powyżej działania dają możliwość m.in. zwiększenia atrakcyjności SC w skali województwa, jak i całego kraju. Ważne jest podjęcie odpowiednich działań niwelujące opisane powyżej problemy na obszarze wszystkich podregionów tworzących SC.

8. Pozostałe projekty przyczyniające się do rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego

Poza projektami realizowanymi w formule ZIT oraz w ramach projektów komplementarnych finansowanych ze środków PO IiŚ 2014-2020, planowane są do realizacji projekty finansowane z dotacji zewnętrznych udzielanych w trybach konkursowych. Ich wdrażanie ma przyczynić się do rozwoju nie tylko tych miejsc, w których będą one realizowane, ale całego Subregionu Centralnego.

Przedstawione poniżej projekty transportowe będą mogły ubiegać się o dofinansowanie ze środków PO IiŚ 2014-2020 pod warunkiem spełnienia warunków określonych w kryteriach wyboru projektów. W przypadku projektów drogowych, możliwość otrzymania dofinansowania ze środków PO IiŚ 2014-2020 w trybie konkursowym dotyczy odcinków dróg krajowych, które przebiegają przez miasta na prawach powiatu. Projekty obejmujące odcinki dróg krajowych poza miastami na prawach powiatu będą mogły być składane w trybie pozakonkursowym, o ile zostaną ujęte w obowiązującym **Programie Budowy Dróg Krajowych 2014-2023** lub zostaną wskazane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad jako odcinki dróg krajowych do przebudowy w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

8.1. Projekty infrastrukturalne

Przedsięwzięciami transportowymi, mającymi na celu odciążenie ruchu w centrum konurbacji, są projekty miasta Chorzów pn. „Zmiana przebiegu drogi krajowej nr 79 na terenie miast: Katowice, Chorzów, Bytom – od węzła z ul. Katowicką do węzła Al. Jana Pawła II”, po dwie inwestycje miasta Gliwice i Sosnowiec niosące za sobą poprawę stanu infrastruktury drogowej, projekt miasta Tychy pn. „Budowa bezkolizyjnego węzła drogowego w rejonie ul. Turyńskiej i ul. Oświęcimskiej wraz z przebudową ul. Oświęcimskiej w Tychach” oraz przedsięwzięcia miasta Katowice dot. rozbudowy DK 81 (etap I i IV), które zostały opisane w części 7.2 niniejszej STRATEGII.

Pierwsza inwestycja ma na celu rozwiązanie problemu nadmiernego natężenia ruchu, co łączy się z ograniczeniem jego przepustowości w śródmieściu Chorzowa, a tym samym ma negatywne oddziaływanie na mieszkańców tego obszaru poprzez wzrost natężenia hałasu i spotęgowane wydzielanie spalin. Jak pokazują przeprowadzone badania, aktualnie dobowe natężenie ruchu samochodowego przekracza nawet 30 tysięcy pojazdów.

Realizacja tego przedsięwzięcia pozwoli na osiągnięcie takich rezultatów jak: **zmniejszenie ruchu pojazdów w centrum miasta** poprzez wyprowadzenie go na obrzeża miasta, dzięki czemu zostaną **wyeliminowane również wpływające negatywnie na środowisko takie czynniki jak emisja spalin, hałas, drgania itp.**; **poprawa dostępności komunikacyjnej w regionie** poprzez utworzenie regionalnego połączenia między Żorami, Łaziskami, Mikołowem, Katowicami, Chorzowem, Piekarami Śląskimi i Bytomiem, a także Pyrzowicami; **poprawa dostępności komunikacyjnej w wymiarze krajowym i międzynarodowym** poprzez połączenie Katowic, Chorzowa i śródkowych obszarów aglomeracji z autostradą A1, połączenie Bytomia i Chorzowa z autostradą A4, połączenie obszarów z Międzynarodowym Portem Lotniczym w Pyrzowicach, uzyskanie płynnego połączenia dróg krajowych na odcinku Skoczów-Katowice-Chorzów-Bytom-Poznań oraz Pyrzowice; **poprawa**

bezpieczeństwa użytkowników ruchu; skrócenie czasu przejazdu pomiędzy największymi miastami; zwiększenie przepustowości drogi.

Przedmiotowa inwestycja jest ujęta w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Śląskiego.

W przypadku zadań inwestycyjnych mających na celu poprawę infrastruktury drogowej miasta Sosnowiec, planowane są dwa przedsięwzięcia:

- **Wsparcie multimodalnego europejskiego obszaru transportu poprzez budowę łącznika pomiędzy S-1, w celu połączenia terenów inwestycyjnych Zagłębia Dąbrowskiego z Euroterminalem w Sławkowie;**
- **Modernizacja i przebudowa węzłów na najbardziej obciążonej drodze regionu – DK94/86 w przebiegu Katowice-Sosnowiec-Będzin-Czeladź (DK 86) oraz Czeladź-Będzin-Sosnowiec do Dąbrowy Górniczej (DK 94) na terenie miasta Sosnowiec.**

Realizacja pierwszego z wymienionego wyżej projektów, pozwoli na stworzenie połączenia drogowego o ponadregionalnym znaczeniu, dzięki któremu zostanie zahamowany proces degradacji istniejącej już infrastruktury drogowej oraz terenów przyległych na terenie Sosnowca, Dąbrowy Górniczej i Sławkowa. Inwestycja ta wpłynie na udrożnienie i usprawnienie ruchu kołowego oraz odciążą lokalne drogi przy jednoczesnym wyeliminowaniu skutków społecznych związanych z uciążliwością transportu ciężkiego. Natomiast drugie przedsięwzięcie skupia się na niezwykle istotnym elemencie układu komunikacyjnego regionu. Droga Krajowa nr 94 stanowi, w układzie równoleżnikowym, główną oś międzynarodowego transportu dla szlaku komunikacyjnego Wrocław-Kraków. Z kolei DK 94 i DK 86 na wspólnym odcinku w Sosnowcu jest najbardziej obciążoną ruchem drogą w Polsce o SDR dochodzącym do 110-140 tys. pojazdów na dobę. Najistotniejszą kwestią związaną z przebudową trasy, a zwłaszcza węzłów w jej przebiegu, będzie znacząca poprawa bezpieczeństwa związana z upłynnieniem ruchu. W związku z tym, iż projekt ten jest bardzo złożony zostanie on wykonany etapowo – pierwszym zadaniem będzie „Rozbudowa i przebudowa DK 94 w Sosnowcu – Etap I Rozbudowa skrzyżowania DK 94 z ul. Długosza” w celu m.in. likwidacji wąskiego gardła na skrzyżowaniu DK 94 z ul. Długosza aby zapobiec dużej stratom czasu u poruszających się ciągiem głównym, jak i utrudnieniom w skomunikowaniu terenów usługowych i inwestycyjnych wokół pobliskich centrów handlowych. Niewątpliwie już wykonanie I etapu pozwoli uzyskać zwiększenie płynności ruchu, a co za tym idzie zmniejszenie uciążliwości dla mieszkańców, obniżenia emisji spalin, hałasu oraz drgań od taboru samochodowego.

Kolejnym przedsięwzięciem mającym poprawić komunikację z ościennymi gminami jest projekt miasta Gliwice pn. **„Stworzenie nowej strefy terenów inwestycyjnych i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum poprzez rozbudowę Drogi Głównej Zachodniej”**. Projekt ten został uwzględniony na liście najistotniejszych projektów drogowych proponowanych do realizacji z poziomu krajowego w ramach Kontraktu Terytorialnego, przyjętego przez Zarząd Województwa 4 kwietnia 2013 r.

Droga Główna Zachodnia ma strategiczne znaczenie dla mieszkańców Gliwic oraz gmin ościennych, które położone są wzdłuż zachodniej granicy miasta, jak również dla mieszkańców całego podregionu gliwickiego. Jej przebieg ma tworzyć pierścień umożliwiający połączenie DK 88, DK 78 oraz autostrady A4. Będzie ona również przedłużeniem planowanej obwodnicy Sośnicowic – ciągu DW 408, która uznawana jest za inwestycją strategiczną dla regionu. Nowe odcinki dróg otworzą nowe możliwości komunikacyjne z ościennymi gminami i stworzą sieć połączeń pozwalającą na wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta. Docelowo, na projektowaną Drogę Główną Zachodnią, planowane jest przełożenie przebiegu DK 78.

Drugim projektem tego miasta jest „Budowa odcinka drogi od ul. Daszyńskiego do ul. Rybnickiej w Gliwicach – Zachodnia część obwodnicy miasta”, która ma na celu powstanie kolejnego odcinka obwodnicy śródmieścia. Odcinek ten ma przejąć ruch i funkcję drogi krajowej z infrastruktury niedostosowanej do przenoszenia dużych potoków ruchu, stanowiąc dojazd do terenów inwestycyjnych w specjalnej strefie ekonomicznej oraz terenów inwestycyjnych zaplanowanych w sąsiedztwie obwodnicy.

Głównym celem powyższej inwestycji jest zwiększenie dostępności transportowej Gliwic i wyprowadzenie ruchu ciężarowego poza obszar zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz skomunikowanie terenów inwestycyjnych położonych w specjalnej strefie ekonomicznej. Zakres przedsięwzięcia obejmuje budowę obwodnicy zachodniej Gliwic od ul. Daszyńskiego do ul. Rybnickiej, w tym przede wszystkim budowę drogi od ul. Daszyńskiego do ul. Rybnickiej o długości ok. 3,2 km oraz przebudowę ul. Rybnickiej w rejonie skrzyżowania i węzła drogowego z A4.

W przypadku projektu tyskiego pn. „Budowa bezkolizyjnego węzła drogowego w rejonie ul. Turyńskiej i ul. Oświęcimskiej wraz z przebudową ul. Oświęcimskiej w Tychach” podstawą jego realizacji jest likwidacja problemów takich jak: **duże natężenie ruchu na drodze, występowanie wąskich gardeł na skrzyżowaniach, co wpływa na wydłużanie czasu przejazdu, spadek prędkości podróży, duża liczba zdarzeń drogowych.** Należy też wziąć pod uwagę **zły stan i niski techniczny obecnej nawierzchni i urządzeń towarzyszących, jak i niski komfort podróżowania.**

Realizacja powyższego projektu poza usunięciem powyższych problemów pomoże też podnieść atrakcyjność terenów inwestycyjnych znajdujących się w otoczeniu, co znacznie poprawi konkurencyjność gospodarczą regionu - początek przebudowywanego odcinka DK nr 44 znajduje się bezpośrednio za węzłem dróg DK 44 i DK 1 w dzielnicy Tychy – Urbanowice i przebiega do planowanego węzła drogowego typu kargo łączącego drogę Fiat Auto Poland, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna i dzielnicami Tychów, a także Bieruniem. Przebudowa DK 44 pozwoli też na szybki dojazd do drogi ekspresowej S 1, a pośrednio do lotniska w Pyrzowicach.

Projekty odnoszące się do infrastruktury drogowej nie są jedynymi, jakie mają wpłynąć na poprawę jakości transportu w Subregionie Centralnym.

Zarząd Województwa Śląskiego we współpracy z samorządami lokalnymi jak miasta Tarnowskie Góry i Zawiercie, podjął inicjatywę pn. „**Rewitalizacja i odbudowa częściowo nieczynnej linii kolejowej nr 182 Tarnowskie Góry - Zawiercie**”, która ma na celu racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej. Realizacja projektu jest możliwa m.in. dzięki umieszczeniu go w Kontrakcie Terytorialnym Województwa Śląskiego podpisanym 25 września 2014 r., na liście przedsięwzięć podstawowych w dziedzinie infrastruktury kolejowej w ramach celu rozwojowego KT 2 – Modernizacja istniejących systemów transportowych oraz lepsze skomunikowanie obszarów południowej i północnej części województwa. Projekt ten wpisuje się w główne założenia Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.) w zakresie transportu kolejowego, czyli: konsekwentną modernizację i rewitalizację istniejącej sieci linii kolejowych oraz rewitalizację i rozbudowę linii kolejowych w obszarach funkcjonalnych miast wraz z podejmowaniem działań zmierzających do lepszej integracji transportu szynowego i kołowego.

Realizacja projektu umożliwi połączenie miast Aglomeracji Górnośląskiej z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice-Pyrzowice i przyczyni się do powstania północnej obwodnicy kolejowej GOP, a także do podniesienia rangi transportu kolejowego nie tylko w Subregionie Centralnym, ale i w całym województwie śląskim. Koncepcja ta znalazła odzwierciedlenie w przyjętym 30 czerwca 2015 r. rządowym dokumencie pn. „Śląsk 2.0 Program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego

i Małopolski Zachodniej”, w którym przewiduje się, że inwestycja ta będzie realizowana przez PKP PLK S.A. z wykorzystaniem środków PO IiŚ dla perspektywy 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej V – Rozwój transportu kolejowego w Polsce, Działania 5.2. „Rozwój kolejowej sieci TEN-T” część B: Kolej miejska. Projekt ten zostaje wskazany w Strategii ZIT jako przedsięwzięcie komplementarne do inwestycji realizowanych w ramach Strategii.

8.2. Projekty przyczyniające się do ochrony środowiska i wzmocnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

Poza projektami infrastrukturalnymi, na terenie Subregionu Centralnego realizowane będą również przedsięwzięcia przyczyniające się do ochrony środowiska i wzmocnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na jego obszarze. Do tych działań zaliczają się m.in. dwa projekty realizowane przez miasto Gliwice.

Realizacja pierwszego z nich pn. **„Modernizacja systemu oczyszczania i odprowadzania wód opadowych w Gliwicach”** ma za zadanie wpłynąć pozytywnie na środowisko naturalne poprzez oczyszczanie wód opadowych wpływających do rzeki Kłodnica i wpływających do niej potoków, a także ochronić obszar dotychczas zalewowy przed kolejnymi powodziąmi.

Z kolei projekt pn. **„Poprawa stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w górnym dorzeczu Wisły i Odry”**, dotyczy pięciu gmin Subregionu Centralnego: Gierałtowic, Gliwic, Katowic, Rudy Śląskiej i Zabrze. Zakłada on przeprowadzenie takich działań jak m.in. budowa polderu poniżej ujścia rzeki Bytomki w Gliwicach, budowa suchych zbiorników w Gliwicach na cieku Ostropka, budowę zbiornika retencyjnego na prawym zawału Kłodnicy, budowa zbiorników na Potoku Mikulczyckim i Rokitnickim, wykonanie i realizacja projektu wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej, która może być wykorzystana do retencji wód opadowych i roztopowych czy budowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego urządzeń przeciwpowodziowych, które mają na celu wzmocnienie poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w Subregionie Centralnym.

Kolejnym przedsięwzięciem, mającym na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego jest projekt pn. **„Zagłębiowski Park Linearny – rewitalizacja obszaru funkcjonalnego doliny rzek Przemszy i Brynicy”**, którego liderem jest gmina Dąbrowa Górnicza, a partnerami miasto Będzin, gminy Sosnowiec, Siewierz, Sławków, Psary oraz powiat będziński. Projekt ten wpisany jest do Kontraktu Terytorialnego i realizuje cel rozwojowy wskazany w art. 5 KT „zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego” poprzez zachowanie bioróżnorodności na obszarach chronionych objętych projektem. Bazuje on na zasobach przyrodniczych Zagłębiowskiego Parku Linearnego, który posiada łącznie kilkadziesiąt obszarów cennych przyrodniczo i chronionych, na których występuje szereg gatunków flory i fauny objętych częściową lub ścisłą ochroną, w tym ochroną siedliskową.

8.3. Projekty społeczno-kulturalne

Innym przedsięwzięciem mającym przyczynić się do rozwoju Subregionu Centralnego, również w wymiarze społeczno-kulturalnym, jest projekt miasta Gliwice pn. **„Rewitalizacja Ruin Teatru Miejskiego w Gliwicach”**. Ma on na celu nadanie temu zabytkowemu obiektowi nowych funkcji kulturalnych i społecznych o charakterze ponadlokalnym i ponadregionalnym.

Obecnie w ruinach teatru wydarzenia kulturalne odbywać się mogą tylko w okresie od maja do października, a sam obiekt jest warunkowo dopuszczony do eksploatacji. Niezbędna jest modernizacja budynku przy jednoczesnym zachowaniu jego niepowtarzalnego charakteru. Usytuowanie obiektu w centrum miasta, na obszarze objętym rewitalizacją, stanowi dodatkową wartość tego projektu – jego realizacja przyczyni się do ożywienia kulturalnego, społecznego i gospodarczego tego terenu.

9. Kluczowe ustalenia z analizy SWOT Subregionu Centralnego

W wyniku przedstawionych we wcześniejszych rozdziałach prac diagnostycznych zidentyfikowano siły i słabości SC w aspektach, których dotyczyć może interwencja ZIT. Dla nich oszacowano szanse i zagrożenia, które mogą wzmacniać lub osłabiać czynniki wewnętrzne. Zestawienie kluczowych czynników SWOT dla SC przedstawione zostało w tabeli 36.

Tabela 36. Zestawienie SWOT dla SC w kontekście realizacji ZIT

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> – Duży potencjał ludnościowy, czyniący SC istotnym obszarem miejskim Polski. – Najsilniejszy gospodarczo organizm województwa śląskiego oraz obszar o istotnym potencjale przemysłowym w skali kraju. – Pozytywny wizerunek SC jako lokalizacji inwestycji, w tym dzięki sile KSSE. – Silne zaplecze inkubatorów, parków przemysłowych i technologicznych oraz innych instytucji otoczenia biznesu. – Nowe inicjatywy w dziedzinie ekonomii społecznej. – Rosnące znaczenie i skala aktywności organizacji pozarządowych, w tym działających w sferze włączenia społecznego i aktywizacji. – Dobre przykłady współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego a lokalnymi aktorami, która skutkowałą poprawą jakości życia mieszkańców żyjących do tej pory w izolacji lub zagrożonych wykluczeniem. – Rozwój BOF MG jako obszaru suburbanizacji. – Wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. – Rozbudowane zaplecze sieci ciepłowniczych. – Doświadczenia z realizacji programów niskoemisyjnych dotyczących gospodarstw domowych. – Doświadczenia z realizacji programów wytwarzania energii z odpadów komunalnych i na oczyszczalniach ścieków. – Lokalizacja w obszarze węzłowym dwóch głównych transeuropejskich korytarzy transportowych – Doświadczenia z realizacji pilotażowych projektów z zakresu inteligentnych systemów transportowych – zarządzania ruchem w centrach dużych miast. – Zaawansowanie procesów zastępowania starego taboru nowszym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Złożona struktura terytorialna zróżnicowana pod względem powierzchni, demografii oraz pełnionych funkcji. – Trudności istotnej grupy przedsiębiorstw z przystosowaniem się do zmieniającej się sytuacji na rynku. – Zmniejszająca się liczba uczestników rynku pracy – Brak właściwego przygotowania uczniów na poziomie szkolnictwa zawodowego i technicznego do obecnej i prognozowanej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz struktury branżowej. – Degradacja środowiskowa i nadmierna antropopresja na znacznych obszarach SC. – Degradacja centrów miast, szczególnie MG. – Nagromadzenie obszarów zdegradowanych, głównie postindustrialnych. – Wewnętrzne zróżnicowanie w jakości i trwałości miejsc pracy na terenie SC. – Stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym; systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. – Rosnąca tendencja liczby osób biernych zawodowo. – Istnienie w SC wielu procesów charakterystycznych dla nowoczesnej i dynamicznej gospodarki, nie niwelujące problemu basenów biedy i wykluczenia w dzielnicach, które w wyniku restrukturyzacji utraciły gospodarczy fundament swego istnienia. – Kumulacja form wykluczenia społecznego w dzielnicach postindustrialnych i w centrach miast. – Intensyfikacja ubóstwa w obszarach silnie zurbanizowanych. – Wzrost bezrobocia w grupie osób powyżej 45 roku życia, które razem z emerytami o niskich dochodach stanowią grupę potencjalnie zagrożoną wykluczeniem społecznym. – Silne zróżnicowanie stopy bezrobocia, zarówno pod względem natężenia, jak i jego struktury. – Trudniejsza sytuacja kobiet zamieszkujących SC na rynku pracy w odniesieniu do pozostałych obszarów województwa. – Zróżnicowanie wewnętrzne SC w upowszechnieniu edukacji przedszkolnej połączone z niedoborem dostępnych ekonomicznie miejsc w przedszkolach głównie na obszarze MG. – Wysoka liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)piranu. – Wysoki odsetek mieszkań ogrzewanych paliwami stałymi, w szczególności na obszarach słabiej zurbanizowanych SC oraz w starych osiedlach robotniczych w rdzeniowej części MG. – Znaczna ilość ścieków wymagających oczyszczenia. – Znaczna ilość komunalnych osadów ściekowych wymagających zagospodarowania. – Brak „śląskiego modelu” zarządzania zlewniowego. – Bardzo wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych z powodu zanieczyszczeń antropogenicznych. – Nagromadzenie budynków wykonanych w technologiach wykorzystujących azbest. – Zbyt wolny postęp w zakresie osiągnięcia poziomów odzysku odpadów komunalnych. – Niewystarczające wydajności regionalnych instalacji do przetwarzania wytworzonych odpadów komunalnych.

	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zintegrowanego inteligentnego systemu zarządzania ruchem w warunkach silnych potoków dojazdów do Katowic i centralnej części regionu. – Niezadowalający poziom techniczny dróg i inżynierii ruchu, w tym brak rozwiniętych rozwiązań usprawniających przewozy zbiorowym transportem publicznym. – Bardzo niski poziom zastępowalności transportu prywatnego zbiorowym transportem publicznym. – Pogorszenie jakości powietrza ze względu na nadmierne obciążenie transportem prywatnym. – Zły stan infrastruktury pasażerskiego transportu kolejowego o znaczeniu aglomeracyjnym. – Zapóźnienia w standardzie obsługi wybranych linii autobusowych i tramwajowych, w głównej mierze wynikające z jakości taboru. – Niedopasowanie taboru autobusowego do oczekiwanych współcześnie norm emisyjnych. – Niedorozwój infrastruktury przesiadkowej. – Dysproporcje w wartości średniego promienia dojazdu (odejścia) do (z) przystanku. – Brak infrastruktury przeznaczonej wyłącznie do ruchu rowerowego oraz zapewniającej połączenie jazdy rowerem i transportem zbiorowym. – Występowanie różnych systemów taryfowo-biletowych oraz różniących się systemów informacji pasażerskiej ze względu na wielość organizatorów publicznego transportu zbiorowego. – Znaczne obciążenia sieci drogowej na układzie o podstawowym znaczeniu, doprowadzającym ruch do MG.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Zainteresowanie inwestorów lokowaniem działalności biznesowej w SC – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w kształceniu technicznym i zawodowym w polityce krajowej i europejskiej. – Rosnąca podaż technologii rekultywacji terenów zdegradowanych i unieszkodliwiania związków niebezpiecznych. – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w rewitalizacji w polityce krajowej i europejskiej. – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w animowaniu ekonomii społecznej w polityce krajowej i europejskiej. – Istnienie dobrych europejskich praktyk w adaptacji infrastruktury społecznej do zmieniającego się profilu ludnościowego oraz stylów życia. – Skłonność operatorów do powiększania sieci dystrybucji ciepła systemowego. – Podejmowanie działań politycznych i uruchamianie instrumentów finansowych w związku z celem energetycznym 20/20/20 strategii „Europa 2020”. – Podejmowanie działań politycznych i uruchamianie instrumentów finansowych w związku z wdrażaniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. – Dostępność nowoczesnych technologii sprzyjających zmniejszeniu zużycia energii oraz wzrastającej świadomości proekologicznej społeczności. – Dostępność nowoczesnych technologii pozwalających na wytwarzanie energii z odpadów komunalnych i na oczyszczalniach ścieków. – Dostępność bezpiecznych technologii pozwalających na usuwanie i utylizację azbestu. – Duży nacisk na nowoczesne rozwiązania w publicznym transporcie zbiorowym w polityce krajowej i europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Prawdopodobna druga fala restrukturyzacji górnictwa. – Możliwa druga fala restrukturyzacji przemysłu metalurgicznego i energetycznego. – Zachwianie procesu inwestycyjnego w gospodarce SC ze względu na niemożliwość spełnienia oczekiwań pracodawców co do profilu kadr – Zmiana modelu rodziny i stylu życia rodzinnego. – Preferowanie przez uczniów oraz ich rodziców innych kierunków kształcenia niż te, co do których przewidywane jest zapotrzebowanie rynku pracy na absolwentów. – Występowanie trendów społeczno-gospodarczych sprzyjających dualizacji lub antagonizacji społeczeństwa. – Malejące, z powodów ekonomicznych i społecznych, możliwości zapewnienia dzieciom w wieku 3-4 lat całodniowej opieki w domach. – Bierność i niechęć lokalnych społeczności względem przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących tkankę społeczną. – Brak wystarczającej płynności finansowej lub instrumentów finansowych pozwalających słabszym ekonomicznie podmiotom realizować inwestycje związane z gospodarką energetyczną oraz likwidacją azbestu. – Dystans wobec podejmowania prób poruszania się modernizowanym publicznym transportem zbiorowym w gronie podróżujących do pracy samochodami.

Opracowanie własne

Dzięki zbadaniu interakcji pomiędzy grupą sił i słabości oraz grupą szans i zagrożeń, a także wewnątrz w ramach każdej z grup, sformułowane zostały obszary problemowe, których dotyczyć powinna interwencja w ramach STRATEGII. Powiązanie diagnozy z identyfikacją obszarów problemowych oraz dokonaniem wyborów strategicznych jest rdzeniowe dla metody opracowywania strategii ZIT zaproponowanej przez JASPERS Warszawa – grupę zadaniową ZIT. Związana z tą metodą matryca pokazująca powyższe związki stanowi element rozdziału 11. (tab. 69).

Konstrukcja instrumentu ZIT w RPO WSL 2014-2020, a precyzyjniej wskazanie PI objętych instrumentem ZIT, wskazuje na jego rolę głównie w zaspokajaniu znaczących deficytów identyfikowanych na terytorium SC. Podejście to wspólgra z opisaną powyżej logiką proponowaną przez JASPERS. W praktyce oznacza ono **zorientowanie STRATEGII na opcję konkurencyjną, gdyż w pierwszej kolejności zakłada niwelowanie słabości w związku z wachlarzem szans stojących przed SC.**

W związku z tym **obszarami problemowymi o dużym potencjale zmiany** w SC dzięki interwencji ZIT w warunkach szans istniejących w otoczeniu są:

- ograniczone zdolności adaptacyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- niedopasowanie strukturalne rynku pracy,
- zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo,
- dziedziczenie biedy i wykluczenia,
- zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych,
- zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy,
- niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji,
- brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych,
- trudności w organizacji zarządzania zlewniowego,
- zagrożona bioróżnorodność środowiska,
- niezakończone procesy likwidacji azbestu,
- niewystarczająca infrastruktura w newralgicznych punktach przesiadkowych,
- niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego
- kongestia potoków ruchu drogowego.

10. Misja, cele, priorytety i działania ZIT Subregionu Centralnego

Realizacja ZIT SC jest ukierunkowana na **osiągnięcie wizji SC w perspektywie roku 2025**, zapisanej w poniższy sposób:

W 2025 roku obszar Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego jest ważnym ośrodkiem metropolitalnym Polski i Europy Środkowej. Inwestycje i przedsięwzięcia rozwojowe konsekwentnie realizowane w poprzedzającym trzydziestoleciu, w tym ze znaczącym udziałem finansowania Unii Europejskiej, pozwoliły na udane przeprowadzenie zarówno znaczącej restrukturyzacji gospodarczej, jak i odnowy tkanki urbanistycznej Katowic oraz ich otoczenia funkcjonalnego.

Katowice i miasta znajdujące się w rdzeniu obszaru metropolitalnego są ośrodkami, w których koncentruje się działalność gospodarcza obsługująca głównie funkcje zewnętrzne i stanowiąca o zamożności całego obszaru metropolitalnego. Strefa zewnętrzna ma charakter rezydencjalny, silnie powiązany z rynkiem pracy całego subregionu a w szczególności obszaru rdzeniowego. Trzy ośrodki lokalne: Lubliniec, Pszczyzna oraz Zawiercie pełnią w przestrzeni podwójną rolę. Z jednej strony tworzą wraz z obszarem rdzeniowym jeden układ metropolitalny Metropolii Górnośląskiej, ale także organizują życie społeczno-gospodarcze w skali ponadlokalnej w zasięgu swego oddziaływania. Subregion Centralny jest na ścieżce zrównoważonego, policentrycznego rozwoju.

Gospodarka Subregionu Centralnego z powodzeniem przeszła przez drugą fazę restrukturyzacji przemysłowej przypadającą na lata 2008-2020. W subregionie wzrosły nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw – w tym pojawiły się inwestycje pozwalające zagospodarować tereny typu „brownfield”, a firmy które podlegały intensywnym transformacjom przeprowadziły je z powodzeniem. Zarówno pracownicy firm, stojący przed obliczem zmian, jak i osoby potrzebujące wsparcia na rynku pracy wykorzystały wykreowane w latach 2015-2023 przedsięwzięcia szkoleniowe i aktywizujące. Konsekwentne działania pozwoliły także na podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego. Subregion Centralny jest obszarem cechującym się niskim bezrobociem długookresowym, dzięki dobrym i trwałym miejscom pracy oraz przedsiębiorczości mieszkańców. Udział osób młodych w rynku pracy wspierany jest wysoką dostępnością i jakością usług związanych z opieką nad dziećmi i edukacją przedszkolną. Natomiast osoby obciążone ryzykami zdrowotnymi w związku z wykonywaną pracą objęte są odpowiednimi programami przesiewowymi i prewencyjnymi.

Dzięki skoncentrowanym działaniom inwestycyjnym, w Subregionie udało się przeprowadzić procesy rewitalizacyjne na terenach, które ulegały stopniowej marginalizacji w poprzedzających dekadach. Coraz mniej jest dzielnic czy też osiedli, które wymagają gruntownej aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności i odnowy tkanki urbanistycznej. Wysoka jest także dostępność do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. Zauważalne są również efekty działań, które ukierunkowane były na zapobieganie niszczeniu dziedzictwa przyrodniczego i ochronę bioróżnorodności.

W Subregionie Centralnym w znaczący sposób poprawiła się jakość powietrza. Przez cały rok na niskim poziomie utrzymują się stężenia pyłu zawieszonego oraz innych niekorzystnych substancji. Osiągnięto to dzięki działaniom w dwóch sferach: transportu i zarządzania energią wykorzystywaną w nieruchomościach. W sferze transportowej kluczową rolę odegrały przedsięwzięcia uatrakcyjnijające korzystanie z publicznego transportu zbiorowego oraz zmniejszające presję środowiskową wywoływaną przez tabor. Znaczącą rolę odegrały także: zmiana układu drogowego, w tym wykreowanie nowych rozwiązań w części rdzeniowej Metropolii Górnośląskiej, a w szczególności w Katowicach jak i konsekwentne rozwijanie nowoczesnych rozwiązań inżynierii drogowej, w tym wdrażanie i integrowanie inteligentnych systemów transportowych. Dzięki temu mieszkańcy w większym stopniu korzystają z publicznego transportu zbiorowego, który działa w zintegrowanym systemie pozwalającym obsłużyć potrzeby rynku pracy w skali całego Subregionu. Poruszanie się po rdzeniowej części obszaru metropolitalnego jest w znaczącym stopniu spowodowane do dojazdu publicznym transportem zbiorowym lub do dojazdu prywatnego do punktów „park & ride” i dalszego poruszania się komunikacją publiczną. W sferze związanej z gospodarką energetyczną w nieruchomościach swoje silne piętno wywarł subregionalny program likwidacji niskiej emisji. W połączeniu z działaniami termomodernizacyjnymi i promującymi wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii stworzył on pakiet przedsięwzięć, które sprawiły, że w nieruchomościach budynkowych konsumuje się mniej energii, a wykorzystywana energia pochodzi ze źródeł odnawialnych lub jest energią „czystą”. Ponadto antropopresja na środowisko w Subregionie Centralnym została zmniejszona dzięki doinwestowaniu sfery gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów komunalnych oraz azbestu, a także rozbudowie sieci kanalizacyjnej.

W 2025 roku Subregion Centralny Województwa Śląskiego jest jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc dla ludności aktywnej zawodowo w Polsce. Jest obszarem, z którym trwale związany jest nowoczesny przemysł oraz gdzie rozwijają się usługi o zasięgu ponadlokalnym. Dobra komunikacja i wysoka – jak na duży ośrodek miejski – jakość powietrza, połączone z szeroką gamą dostępnych usług publicznych, skłaniają zarówno dotychczasowych mieszkańców jak i przyjezdnych do zamieszkania i długookresowego związania się z Metropolią Górnośląską.

Uchwałą nr 1971/375/IV/2014 z dnia 28.10.2014 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął „Koncepcję regionalnej polityki miejskiej”, w której formułuje się model opisujący tę politykę m.in. przez pryzmat dwóch procesów:

- urbanizacji regionu, która obejmuje dwa stadia a mianowicie: stadium reurbanizacji, którego istotną składową w warunkach regionu postindustrialnego są procesy rewitalizacyjne oraz stadium metropolizacji regionu, na które nakłada się nasilający się proces suburbanizacji zachodzący w MG i w pozostałych aglomeracjach miejskich;
- rozwoju regionu, który zawiera dwa typy rozwoju pożądane w przestrzeni województwa śląskiego, jest to *redevelopment* oraz rozwój inteligentny; przy czym obydwa typy rozwoju wiąże ze sobą dążenie do zapewnienia województwu międzynarodowej i globalnej konkurencyjności globalnej.

Mając na uwadze te ustalenia oraz przytoczone wcześniej wyniki przeprowadzonych diagnoz i zidentyfikowane problemy zakłada się, iż **w perspektywie roku 2020 instrument ZIT w SC**

zorientowany jest na zaspokojenie występujących deficytów, czyli wprowadzenie na terenie MG i jej obszaru funkcjonalnego intensywnych procesów *redevelopmentu* i reurbanizacji. Pozostałe, ważne i duże projekty zorientowane na metropolizację i rozwój inteligentny będą realizowane przez władze samorządowe regionu i podmioty działające na terenie SC w innej formule, również jako projekty RPO WSL 2014-2020, projekty w ramach innych programów operacyjnych oraz inne projekty w tym publiczno-prywatne i prywatne. Innymi słowy, **misją ZIT jest osiągnięcie spójności wewnętrznej SC i niwelowanie problemów stojących na przeszkodzie pełnemu aktywowaniu potencjałów inteligentnego oraz metropolitalnego rozwoju SC.**

STRATEGIA zogniskowana jest na realizacji dwóch celów strategicznych, dla których określono priorytety strategiczne grupujące działania i związane z nimi cele szczegółowe (tab. 37). Celom szczegółowym przypisano wskaźniki rezultatu strategicznego (tab. 38-50).

Realizacja celu strategicznego CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC zorientowana jest na zapewnienie zintegrowanego w skali SC podejścia do rozwoju stref biznesowych, w powiązaniu z kształceniem zawodowym oraz ustawicznym, adaptacyjnością MŚP oraz zwiększaniem możliwości prowadzenia aktywności zawodowej; a także na zmniejszenie dystansu rozwojowego zaniedbanych centrów miast oraz dzielnic miast podlegających procesom wykluczenia społecznego. Ponadto, w obszarze realizacji celu leży punktowe zwiększanie atrakcyjności, włącznie z nadawaniem nowych funkcji, istniejących obiektów i przestrzeni ważnych z perspektywy rozwoju lokalnego, w tym stanowiących dziedzictwo poprzemysłowe lub przyrodnicze SC. Mając to na uwadze, CS1. dekomponowany jest na dwa priorytety strategiczne, tj. P1.1. **Gospodarka i miejsca pracy** oraz P1.2. **Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom**, na które składają się pakiety opisanych poniżej działań.

Tabela 37. Struktura postanowień strategicznych ZIT SC

Misja ZIT SC	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Subregionu Centralnego zapewniają osiągnięcie spójności wewnętrznej jego terytorium i niwelowanie problemów stojących na przeszkodzie pełnemu aktywowaniu potencjałów inteligentnego oraz metropolitalnego rozwoju									
Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji				
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody		
Działania	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1..2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3 Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej	
Cele szczegółowe	C1.1.1.1. Ulepszone warunki do rozwoju MŚP C1.1.1.2. Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego C1.1.2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej	C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce	C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny C1.2.1.2. Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	C1.2.2.1. Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie	C2.1.1.1. Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów	C2.1.2.1. Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych C2.1.2.2. Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym	C2.2.1.1. Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)	C2.2.2.1. Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych	

Opracowanie własne

Realizacja CS1. odpowiada na wybrane problemy zidentyfikowane w STRATEGII. Powiązanie decyzji strategicznych z rozwiązywanymi przez nie problemami zilustrowano w tabeli 69. Realizacja CS1. odpowiada także na następujące wyzwania rozwojowe SC zidentyfikowane w SRW:

- utrzymywanie wysokiej pozycji subregionu w zakresie poziomu kapitału ludzkiego – dalsze podnoszenie poziomu kształcenia wyższego i zawodowego i dostosowanie go do aktualnych potrzeb rynku pracy;
- podniesienie poziomu zatrudnienia przez tworzenie atrakcyjnej, konkurencyjnej spójnej oferty miejsc pracy;
- przyciąganie kolejnych inwestorów wzmacniających rozwój inteligentnych specjalizacji w subregionie i wykorzystujących kapitał intelektualny subregionu;
- rewitalizacja terenów poprzemysłowych;
- rewitalizacja centrów i podniesienie jakości przestrzeni publicznych wpływających na poprawę wizerunku miast;
- stworzenie mechanizmów wsparcia działań rewitalizacyjnych, w tym PPP, rewitalizacja przestrzeni zainwestowanej i zielonej oraz włączenie ich w spójny system aglomeracyjny;
- wzmocnienie procesu metropolizacji MG;
- utrzymanie pozycji MG na tle innych polskich i europejskich metropolii, szczególnie w zakresie gospodarki i rozwoju funkcji metropolitalnych (kultura, nauka, edukacja);
- przeciwdziałanie depopulacji – wykreowanie wizerunku miejsca atrakcyjnego do zamieszkania;
- rozwój i zwiększenie dostępności usług dla starzejącego się społeczeństwa;
- poszerzanie oferty czasu wolnego.

W konsekwencji realizacja CS1. wspiera osiągnięcie wybranych celów SRW, tj.:

A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy.

A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych.

A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały.

B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców.

B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.

C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.

C.3. Wysoki poziom ład przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Zgodność z celami RPO wykazano w opisach wiązek projektów, tj. w tabelach 51-68.

Istotą działania D1.1.1. **Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych** jest likwidacja obszarów i pasm nieruchomości typu *brownfield*, pozostałych w SC w pierwszej kolejności w wyniku upadku starych działalności przemysłowych. Przewiduje się odtwarzanie tkanki przemysłowo-usługowej przez przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz ich udostępnianie pod nowe działalności. W szczególności działanie to dotyczy przywrócenia do życia terenów niejednokrotnie znajdujących się na obszarach centralnych miast lub w bezpośredniej bliskości dzielnic mieszkaniowych. Ze względu na skalę majątku w dyspozycji oraz łatwość koordynacji polityki inwestycyjnej, ważną rolę odgrywają tu projekty dotyczące terenów inwestycyjnych zarządzanych przez JST. Wraz ze wspomnianymi aktywnościami prowadzona będzie w spójny sposób polityka rozwoju przedsiębiorczości lokalnej i ułatwiania wejścia na rynek pracy (w tym przez adaptację

systemu szkolnictwa zawodowego i technicznego). Skupienie na tym działaniu przyczynia się do stworzenia nowych, trwałych miejsc pracy oraz zapewnienia przepływów fiskalnych do budżetów JST. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C1.1.1.1. Ulepszone warunki do rozwoju MŚP

Tabela 38. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	%	Regiony słabiej rozwinięte	9,47	2011	11,50	GUS	Roczna

Opracowanie własne

C1.1.1.2. Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach

Tabela 39. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.1.2.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Zdawalność egzaminów zawodowych	%	Regiony słabiej rozwinięte	68,09	2013	79,00	OKE Jaworzno	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D1.1.2. **Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy** jest zapewnienie możliwości uczestniczenia w rynku pracy. Obejmuje ono zarówno kształcenie zawodowe młodych ludzi, jak i stworzenie ludności w wieku produkcyjnym możliwości podejmowania pracy dzięki doksztalcaniu oraz rozwiniętemu systemowi dostępnej ekonomicznie opieki nad dziećmi do lat 3, opieki przedszkolnej i opieki nad innymi osobami zależnymi. Działanie to jest skierowane do osób przygotowujących się do wejścia na rynek pracy oraz do osób, które przerwały aktywność zawodową – lub są zagrożone jej przerwaniem – ze względu na zwolnienia, czynności opiekuńcze lub stan zdrowia. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do trwałej zatrudnialności na terenie SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego

Tabela 40. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w ogóle bezrobotnych	%	Regiony słabiej rozwinięte	36,8	2014	34,0	GUS	Roczna

Opracowanie własne

C1.1.2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Tabela 41. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.2.2.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w ogóle ludności	%	Regiony słabiej rozwinięte	7,0	2014	7,5	GUS	Roczna

Opracowanie własne

C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej

Tabela 42. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.2.3.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Upowszechnienie opieki nad dziećmi w wieku 0-4 lat w żłobkach i przedszkolach	%	Regiony słabiej rozwinięte	31,55	2013	33,00	GUS	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D1.1.3. **Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców** jest stworzenie tym grupom możliwości kształcenia ustawicznego, włącznie z przekwalifikowaniami oraz w razie potrzeby tworzenia dopasowywanych instrumentów rynku pracy i instrumentów wsparcia przedsiębiorczości, które pozwolą zachować ciągłość funkcjonowania i zatrudnienia w sytuacjach dekonunktury gospodarczej lub zmian w strukturze gospodarki. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do trwałej zatrudnialności na terenie SC. Cechować się ona powinna równowagą przestrzenną, stąd też istotne jest zachowanie zrównoważonego dostępu do wsparcia w układzie podregionów tworzących SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cel szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce

Tabela 43. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.1.3.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	Szt.	Regiony słabiej rozwinięte	3.772	2013	4.678	LSI	Roczna

Opracowanie własne, przyjęto wartości przeliczone proporcjonalnie względem wartości założonych dla Województwa Śląskiego ze względu na brak danych w układzie subregionów

Istotą działania D1.2.1. **Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja** jest rewitalizacja ważnych dla społeczności lokalnych SC obszarów i obiektów. Proces ten rozumiany jest kompleksowo jako odnowienie zabudowy oraz wprowadzanie do niej nowych funkcji, np. biznesowych, społecznych czy kulturowych. Obejmuje zarówno projekty o większej skali wiążące się z kompleksową rewitalizacją zdegradowanych centrów i dzielnic miejskich, jak i projekty mniejsze, wykorzystujące potencjał pojedynczych obiektów. Towarzyszą temu działania społecznościowe, wsparcie inicjatyw lokalnych oraz aktywizacja zawodowa i wspieranie osób podlegających wykluczeniu. Działanie to obejmuje także przygotowanie się do radzenia sobie z przyszłymi wyzwaniami społecznymi, takimi jak np. społeczeństwo seniorów. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej całego obszaru SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cel szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny

Tabela 44. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.2.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba obszarów poddanych rewitalizacji społeczno-gospodarczej w okresie programowania	Szt.	Regiony słabiej rozwinięte	30	2014	36	LSI	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D1.2.2. **Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego** jest zapobieganie niszczeniu dziedzictwa przyrodniczego, a także wspieranie lokalnych i subregionalnych inicjatyw zmierzających do ochrony bioróżnorodności. Jego realizacja może przybierać postać projektów z zakresu: ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków; zwalczania rozprzestrzeniania się i eliminowania obcych gatunków inwazyjnych; rozwoju ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej oraz z zakresu budowy infrastruktury użytku publicznego służącej zmniejszeniu presji ruchu turystycznego. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zachowania dziedzictwa przyrodniczego wspólnot lokalnych tworzących SC oraz stworzenia nowych możliwości uczestniczenia w rekreacji na terenie SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cel szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat: C1.2.2.1. Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.

Tabela 45. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C1.2.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem	%	Regiony słabiej rozwinięte	14,68	2013	14,8	GUS	roczna

Opracowanie własne

Realizacja celu strategicznego CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji zorientowana jest na zintegrowane w skali SC podejście do zagadnień: zapewniania

możliwości swobodnego i dogodnego poruszania się zintegrowanym, niskoemisyjnym transportem publicznym, jako alternatywy dla transportu prywatnego; zmniejszania nakładów energetycznych w nieruchomościach publicznych i mieszkaniowych wraz z minimalizowaniem niskiej emisji, mającej swoje źródło w tych nieruchomościach; zagospodarowania odpadów komunalnych oraz racjonalizacji gospodarki wodno-ściekowej. Mając to na uwadze, CS2. dekomponowany jest na dwa priorytety strategiczne, tj. P2.1. **Ochrona powietrza i efektywność energetyczna** oraz P2.2. **Ochrona zasobów przyrody**, na które składają się pakiety opisanych poniżej działań.

Realizacja CS2. odpowiada na wybrane problemy zidentyfikowane w STRATEGII. Powiązanie decyzji strategicznych z rozwiązywanymi przez nie problemami zilustrowano w tabeli 69. Realizacja CS2. odpowiada także na następujące wyzwania rozwojowe SC zidentyfikowane w SRW:

- poprawa jakości drogowych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych oraz rozwój zintegrowanego systemu transportu publicznego i inteligentnych systemów zarządzania transportem;
- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz wdrożenie procedur zwiększających poziom samowystarczalności energetycznej gmin/miast;
- ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego i miejskiego, w tym poprzez wspólne inwestycje: podnoszenie jakości wód – budowa oczyszczalni, systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowa sieci wodociągowej, ochrona powietrza i przeciwdziałanie niskiej emisji, uporządkowanie gospodarki odpadami - budowa zakładu termoutylizacji odpadów, monitoring składowych środowiska;
- poprawa bezpieczeństwa publicznego i zabezpieczeń przeciwpowodziowych;
- wzmocnienie procesu metropolizacji MG;
- przeciwdziałanie depopulacji – wykreowanie wizerunku miejsca atrakcyjnego do zamieszkania.

W konsekwencji realizacja CS2. wspiera osiągnięcie wybranych celów SRW, tj.:

A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy.

C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.

C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.

Zgodność z celami RPO WSL 2014-2020 wykazano w opisach wiązek projektów, tj. w tabelach 51-68.

Istotą działania D2.1.1. **Równoważenie mobilności** jest zmniejszenie antropopresji na środowisko przez stworzenie oferty oraz systemu zachęt sprzyjających korzystaniu przez mieszkańców SC ze zróżnicowanych form przemieszczania się. Przede wszystkim zakłada się zwiększenie zainteresowania komunikacją zbiorową, osiągnięte w pierwszej kolejności dzięki stworzeniu na terenie SC sprawnie funkcjonującej sieci transportu publicznego. W szczególności dotyczy to poprawy dostępności i jakości usług świadczonych w ramach KZK GOP oraz oferty innych operatorów transportu autobusowego, tramwajowego i trolejbusowego, a także komplementarności tych form z transportem publicznym, którego gestorem nie są samorządy lokalne, czyli w pierwszej kolejności z transportem kolejowym organizowanym przez Koleje Śląskie oraz PKP Przewozy Regionalne. Mając to na uwadze realizacja działania związana jest również z tworzeniem ścieżek rowerowych, systemów parkingów i węzłów typu *park & ride*, *bike & ride*. Rozwiązania te zostaną zintegrowane z wykorzystaniem inteligentnych systemów transportowych nadających priorytet transportowi publicznemu oraz pozwalających pasażerom korzystać z bieżących informacji o ruchu środków transportu. Skupienie na tym działaniu przyniesie pozytywny, niskoemisyjny efekt

środowiskowy; przyczyni się do odciążenia z nadmiernego ruchu samochodowego centrów miast, w szczególności największych miast MG, promowania ekomobilności oraz zwiększenia dostępu do rynku pracy i usług wyższego rzędu. Wzmocni także pozycję konkurencyjną i wizerunek całego SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cel szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C2.1.1.1. Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów

Tabela 46. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.1.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej	Mln osób	Regiony słabiej rozwinięte	340	2013	376	Operatorzy transportu	Roczna

Opracowanie własne

Istotą działania D2.1.2. **Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych** jest infrastrukturalne i mentalnościowe zmierzenie się z wyzwaniem stopniowej konwersji lokalnych systemów zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą przy jednoczesnym działaniu na rzecz zmniejszenia zużycia energii w budynkach lub na cele publiczne. Realizacja priorytetu obejmuje głównie inwestycje w OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne wspierane kampaniami społecznymi skierowanymi do różnych grup odbiorców, a także inwestycje w wymianę lub uzupełnienie oświetlenia publicznego pozwalające na osiągnięcie dodatniego efektu oszczędności energii. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do poprawy stanu powietrza w SC i w regionie oraz do zmniejszenia lub przynajmniej równoważenia obciążeń budżetów gospodarstw domowych i samorządów wynikających z wydatków na zakup energii. Zasadność realizacji projektów z tego zakresu musi wynikać z lokalnych planów gospodarki niskoemisyjnej.

Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujące cele szczegółowe oraz powiązane z nimi rezultaty:

C2.1.2.1. Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych

Tabela 47. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.1.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Regiony słabiej rozwinięte	7,1	2012	17,32	GUS	Roczna

Opracowanie własne, przyjęto wartości założone dla Województwa Śląskiego ze względu na agregację danych GUS na poziomie NTS2

C2.1.2.2. Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Tabela 48. Wskaźniki rezultatu dla celu szczegółowego C2.1.2.2.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Sprzedaż energii ciepłej na cele komunalno-bytowe obejmująca mieszkalnictwo i budynki publiczne*	GJ	Regiony słabiej rozwinięte	19.526.897	2013	14.262.898	GUS	Roczna
Średnioroczne stężenie pyłu zawieszanego (PM10)	µg/m3	Regiony słabiej rozwinięte	45,88	2013	43,00	WIOŚ	Roczna

Opracowanie własne, *przyjęto wartości przeliczone proporcjonalnie względem wartości założonych dla Województwa Śląskiego ze względu na agregację danych GUS na poziomie NTS2

Istotą działania D2.2.1. **Bezpieczne gospodarowanie odpadami** jest z jednej strony pełne wprowadzenie i ugruntowanie rozwiązań związanych z reformą systemów zagospodarowania odpadów komunalnych – tak, by uzyskiwać zamierzone efekty ekologiczne przy racjonalnym gospodarowaniu budżetami samorządowymi. Z drugiej zaś strony istotą działania jest wypracowanie systemowych rozwiązań dotyczących usuwania odpadów niebezpiecznych, przede wszystkim powstałych w wyniku zmian technologicznych w budownictwie, czy też wynikających z działalności komunalnej prowadzonej w regionie. Szczególnie miejsce w tym aspekcie ma usuwanie azbestu oraz zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do uzyskania bezpieczeństwa środowiskowego i zdrowotnego w SC. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następując cel szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C2.2.1.1. Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)

Tabela 49. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.2.1.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych	%	Regiony słabiej rozwinięte	9,1	2012	50	GUS	Roczna

Opracowanie własne, przyjęto wartości założone dla Województwa Śląskiego ze względu na agregację danych GUS na poziomie NTS2

Istotą działania D2.2.2. **Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej** jest doprowadzenie do zintegrowanego, zlewniowego zarządzania systemem wodnym. Obejmuje ono konsekwentne i przemyślane realizowanie inwestycji, zapewniające uzyskanie efektu ekonomicznego oraz środowiskowego – w tym bezpieczeństwa sanitarnego i przeciwpowodziowego – w skali ponadlokalnej a nawet ponad terytorium SC. Ze względu na silne zurbanizowanie SC oraz jego lokalizację na górnych biegach rzek, Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zmniejszenia antropopresji na środowisko w skali ogólnokrajowej. Realizacja działania pozwoli osiągnąć następujący cele szczegółowy oraz powiązany z nim rezultat:

C2.2.2.1. Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.

Tabela 50. Wskaźnik rezultatu dla celu szczegółowego C2.2.2.1.

Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	Regiony słabiej rozwinięte	83,26	2013	85,00	GUS	Roczna

Opracowanie własne

Zintegrowany charakter działań w ramach STRATEGII jest zapewniony przez podejście bazujące na ich realizacji za pomocą wiązek uzupełniających się projektów, składających się na kompleksową realizację celów strategicznych w priorytetowych dziedzinach. Charakterystykę wiązek projektów opisano w rozdziale 11. Pełna lista wskaźników, których osiągnięcie będzie możliwe dzięki realizacji zadań w formule ZIT, znajduje się w Aneksie nr 1.

Wsparcie w ramach działań jest realizowane przez alokację środków w układzie PI wskazanych w Rozporządzeniu nr 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie EFRR oraz Rozporządzeniu nr 1304/2013 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie EFS. Zasady udzielania wsparcia będą zgodne z zapisami RPO WSL 2014-2020 oraz dla P2.1. także z zapisami PO liŚ 2014-2020.

11. Charakterystyka wiązek projektów ZIT Subregionu Centralnego

Do każdego z działań STRATEGII przypisane są odpowiadające mu skwantyfikowane wiązki projektów. Każda z wiązek obejmuje interwencję w ramach pojedynczego lub komplementarnych PI. Podejście to umożliwia włączenie realizacji STRATEGII w system wdrażania EFRR i EFS w Polsce, gdyż wiązki projektów odpowiadają swojej szczegółowością poziomowi dezagregacji stosowanemu w RPO WSL 2014-2020 i PO liś 2014-2020, tj. poziomowi PI, oraz opisywane są z wykorzystaniem wskaźników przyjętych dla RPO WSL 2014-2020 i PO liś 2014-2020. Metodyka pomiaru wskaźników jest zgodna z przyjętą dla RPO WSL 2014-2020.

Ponadto w poniższym opisie wiązek projektów (tab. 51-68) podaje się brzegowe kryteria realizacji projektów wynikające z zapisów RPO WSL 2014-2020 i PO liś 2014-2020. Dla P2.1. opis wiązek poszerzono o syntetyczny opis projektów komplementarnych finansowanych z PO liś 2014-2020.

Założone w STRATEGII wiązki projektów wypełniają swoim zakresem wszystkie wytypowane działania STRATEGII (co obrazuje tabela 69). Jednocześnie w całości zakres wiązek odpowiada zakresowi interwencji przewidzianej dla ZIT w RPO WSL 2014-2020 oraz dedykowanemu projektom komplementarnym ZIT zakresowi interwencji PO liś 2014-2020. Wiazki projektów cechują się wzajemną komplementarnością w układzie celów i priorytetów STRATEGII.

Tabela 51. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Brownfield”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.1.1. Ulepszone warunki do rozwoju MŚP
Wiązka projektów	Brownfield
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.
Poddziałanie RPO	3.1.1. Tworzenie terenów inwestycyjnych na obszarach typu <i>brownfield</i> – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Ulepszone warunki do rozwoju MŚP.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych typu <i>brownfield</i> w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych wraz z możliwością ich promocji.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.

<p>Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO</p>	<p>Możliwe działania będą polegały na kompleksowym przygotowaniu terenów pod inwestycje (w tym rekultywacja z zastrzeżeniem, iż powyższe koszty nie mogą stanowić wiodącego zakresu przedsięwzięcia) wraz z możliwością ich promocji.</p> <p>Preferencje uzyskają projekty realizowane na terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności.</p> <p>Projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych są realizowane pod warunkiem nie powielania dostępnej infrastruktury, chyba, że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany.</p> <p>W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Projekty te uwarunkowane będą zapewnieniem właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych finansowanych ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI.</p> <p>Rezultatem bezpośrednim projektów dotyczących wsparcia terenów inwestycyjnych będzie liczba małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych we wspartej infrastrukturze oraz liczba miejsc pracy utworzonych w tych MŚP. W umowie o dofinansowanie projektu wpisany będzie wskaźnik rezultatu związany z pełnym wykorzystaniem wspartych terenów inwestycyjnych. Brak osiągnięcia rezultatów bezpośrednich wskazanych w umowie na koniec okresu trwałości projektu będzie skutkowało zgodnie z zasadą proporcjonalności odpowiednim zwrotem środków pomocowych.</p> <p>Przed udzieleniem wsparcia terenom inwestycyjnym, IZ będzie dokonywała oceny projektów, w celu weryfikacji osiągnięcia pełnego wykorzystania dostępnych powierzchni terenów inwestycyjnych, wspartych ze środków RPO 2007-2013. Zadanie to będzie monitorowane w trybie, wynikającym z zapisów rozporządzenia ogólnego z dn. 17 grudnia 2013 r. nr 1303/2013. IZ będzie regularnie sprawozdawać, w rocznych sprawozdaniach z realizacji oraz w sprawozdaniu końcowym, postępy w realizacji przedsięwzięć.</p> <p>Ulokowanie dużego przedsiębiorcy na przygotowanych terenach inwestycyjnych będzie skutkowało, zgodnie z zasadą proporcjonalności, odpowiednim zwrotem środków pomocowych na koniec okresu trwałości projektu.</p> <p>Wydatki związane z budową nowych obiektów, adaptacją istniejących obiektów na cele działalności inkubatora stanowią uzupełniający element projektu polegającego na uzbrojeniu terenu inwestycyjnego.</p> <p>Wsparcie infrastrukturalne inkubatorów przedsiębiorczości i akademickich inkubatorów przedsiębiorczości możliwe będzie tylko po spełnieniu następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działalność IOB wpisuje się w krajową lub regionalną strategię inteligentnej specjalizacji, • IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia, • przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych, • przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany, • w realizacji przez IOB specjalistycznych usług zapotrzebowanych przez konkretnych przedsiębiorców wykorzystują dostępne standardy świadczenia usług wypracowanych co najmniej na poziomie krajowym, • IOB dążyć będą do prowadzenia działalności na zasadach rynkowych, w oparciu o otwartą konkurencję. <p>Powierzchnia tworzonego terenu inwestycyjnego, przeznaczonego do udostępnienia przedsiębiorcom w celu prowadzenia działalności gospodarczej musi mieć co najmniej 2 ha.</p>
<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)</p>	<p>Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.]: 5 Liczba MŚP zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych [szt.]: 4 Liczba miejsc pracy utworzonych w MŚP [szt.]: 30</p>
<p>Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)</p>	<p>Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha]: 28,6</p>
<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

Opracowanie własne

Tabela 52. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Szkoły zawodowe”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.1.2. Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach
Wiązka projektów	Szkoły zawodowe
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI10iv. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu zrealizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami. EFRR: PI10a. Inwestycje w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Poddziałanie RPO	EFS: 11.2.1. Wsparcie szkolnictwa zawodowego – ZIT EFRR: 12.2.1. Infrastruktura kształcenia zawodowego - ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzrost zatrudnienia wśród absolwentów szkół i placówek kształcenia zawodowego poprzez poprawę efektywności realizowanego wsparcia. EFRR: Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach.
Cel szczegółowy POiŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS: 1. Poprawa jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe we współpracy z otoczeniem, w szczególności z pracodawcami, poprzez: a. doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu; b. podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i wzmocnianie ich zdolności do zatrudnienia; c. rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym; d. rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego; 2. Realizacja działań w zakresie stworzenia w szkole i placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków kształcenia zawodu, odzwierciedlających naturalne warunki pracy. EFRR: Przebudowa, budowa, remont laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	EFS: Udział nauczycieli, kadry pedagogicznej oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu będzie możliwy jedynie jako dodatkowe, uzupełniające działanie względem działań skierowanych do uczniów. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną. Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań. Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross-financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie, jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. Kryteria będą uwzględniać wyniki edukacyjne szkół i premiować szkoły położone na terenach

	<p>wiejskich.</p> <p>EFRR:</p> <p>Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR. Wobec powyższego, interwencja ze środków EFRR musi przyczynić się do zwiększenia efektywności szkolnictwa zawodowego.</p> <p>Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego.</p> <p>Podjęte działania będą realizowane na obszarach miejskich i wiejskich w oparciu o przeprowadzoną analizę potrzeb rynku pracy lub specjalizacji regionalnych w celu dostosowania efektów kształcenia do wymagań i potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem trendów demograficznych oraz stanu istniejącej infrastruktury.</p> <p>Budowa, przebudowa czy remont infrastruktury kształcenia zawodowego wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia będzie uwzględniała również usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych oraz specjalistyczny sprzęt wspomagający proces uczenia się osób niepełnosprawnych.</p>
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	<p>EFS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS [szt]: 32 - Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 104
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	<p>EFS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy [osoby]: 3.232 - Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie [osoby]: 130 - Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego [szt.]: 32 <p>EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoby]: 16.874 - Liczba wspartych obiektów kształcenia zawodowego [szt.]: 31
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 53. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Zatrudnienie”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego
Wiązka projektów	Zatrudnienie
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.
Poddziałanie RPO	7.1.1. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podjęte w ramach poddziałania 7.1.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <p>Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób ma opierać się na co najmniej trzech elementach indywidualnej i kompleksowej pomocy (dwa z nich wskazane jako obligatoryjne, trzeci i kolejne – fakultatywne – wybierane w zależności od potrzeb i możliwości osób, którym udzielane jest wsparcie.</p> <ol style="list-style-type: none"> Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne) : <ol style="list-style-type: none"> identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy; kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji, w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców jak i przedsiębiorców, w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży; wspieranie zatrudnienia osoby pozostającej bez zatrudnienia u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez pokrycie kosztów subsydiowania zatrudnienia dla osób, u których zidentyfikowano adekwatność tej formy wsparcia, refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem). Działania EURES związane z bezpośrednim świadczeniem usług dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i pracodawców: <ol style="list-style-type: none"> pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES obejmujące działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149)) oraz inne usługi świadczone w ramach tej sieci, określone w przepisach Unii Europejskiej.
Formuła wyboru projektów w	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.

ramach wiązki	
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>Dodatkowo w zakresie zapotrzebowania na wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy zostanie przeprowadzona analiza, której wyniki będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.</p> <p>Grupę odbiorców wsparcia udzielanego w ramach projektów realizowanych w poddziałaniu 7.1.1. RPO WSL 2014-2020 są osoby pozostające bez zatrudnienia, powyżej 30 roku życia (od dnia 30 urodzin):</p> <p>a) bezrobotne;</p> <p>b) nieaktywne zawodowo</p> <p>zwłaszcza te należące co najmniej do jednej z poniższych, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby powyżej 50 roku życia; - kobiety; - osoby z niepełnosprawnościami; - osoby długotrwale bezrobotne; - osoby o niskich kwalifikacjach. <p>Z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p>
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [osoby]: 526 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu [osoby]: 316 - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [osoby]: 247 - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [osoby]: 237 - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoby]: 237 - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [osoby]: 210 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie [osoby]: 101 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [osoby]: 104 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [osoby]: 98 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [osoby]: 85
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie [osoby]: 822 - Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 460 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 24 - Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 138 - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby]: 178 - Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby]: 761
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 54. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Przedsiębiorczość”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.2. Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia
Wiązka projektów	Przedsiębiorczość
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8iii. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.
Poddziałanie RPO	7.3.1. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych– ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podjęwane w ramach poddziałania 7.3.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej; 2. Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności (Wsparcie funkcjonujące w powiązaniu z typem operacji nr 1); 3. Wsparcie pomostowe (Wsparcie funkcjonujące w powiązaniu z typem operacji nr 1).
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Wsparcie aktywizacyjne w PI skierowane jest do osób powyżej 30 roku życia (od dnia 30 urodzin), planujących rozpocząć działalność gospodarczą, tj. osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, należących co najmniej do jednej z poniższych, znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby powyżej 50 roku życia; - kobiety; - osoby z niepełnosprawnościami; - osoby długotrwale bezrobotne; - osoby o niskich kwalifikacjach. <p>Z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>Dodatkowo wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy będzie uwzględniane na bieżąco w oparciu o analizę potrzeb regionu w tym zakresie. Wyniki tej analizy będą brane pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.</p>
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej [szt.]: 258
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie [osoby]: 253
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 55. Tabela. 55 Kluczowe informacje o wiązce projektów „Opieka nad dziećmi do lat 3”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej
Wiązka projektów	Opieka nad dziećmi do lat 3
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8iv. Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.
Poddziałanie RPO	8.1.1. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 lat – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do 3 roku życia.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podjęte w ramach poddziałania 8.1.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobków (m.in. przyzakładowych), klubów dziecięcych i punktów dziennej opieki. 2. Wsparcie dla tworzenia nowych miejsc opieki w podmiotach opieki nad dzieckiem do lat 3 już istniejących. 3. Wsparcie dla tworzenia i rozwijania miejsc opieki nad dziećmi w innych formach opieki wymienionych w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3 obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a. sprawowanie opieki przez nianię, b. sprawowanie opieki przez opiekuna dziennego. 4. Zwiększenie dostępności usług opieki nad dziećmi (w tym poprzez pokrycie kosztów opieki) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy. <p>Sprawowanie opieki przez nianię w ramach 3-go typu operacji może być realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań realizowanych w ramach 1-go, 2-go i 4-go typu operacji.</p>
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Kryteria formułowane będą w oparciu o terytorialne zróżnicowanie w dostępności do usług opieki nad dziećmi, w szczególności na obszarach cechujących się największymi zapóźnieniami społeczno-gospodarczymi.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiuwane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p>
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartość docelowa (2023)	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu [osoby]: 57 - Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu [osoby]: 23
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat [szt.]: 620 - Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie [osoby]: 117
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Tabela 56. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Profilaktyka zdrowotna”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego
Wiązka projektów	Profilaktyka zdrowotna
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8vi. Aktywne i zdrowe starzenie się.
Poddziałanie RPO	8.3.1. Realizowanie aktywizacji zawodowej poprzez zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podjęte w ramach poddziałania 8.3.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie programów zdrowotnych dot. rehabilitacji leczniczej, ułatwiających powroty do pracy i utrzymanie zatrudnienia we współpracy z pracodawcami. 2. Wdrażanie programów zdrowotnych dot. rehabilitacji leczniczej, ułatwiających powroty do pracy i utrzymanie zatrudnienia we współpracy z pracodawcami; 3. Wdrażanie programów zdrowotnych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów m.in. jelita grubego, piersi, szyjki macicy. 4. Wdrażanie programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. 5 Działania ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, z uwzględnieniem działań szkoleniowych. 6. Działania w zakresie przekwalifikowania osób starszych pracujących w trudnych warunkach, pozwalające im na zdobycie kwalifikacji do wykonywania prac, które będą uwzględniały ich umiejętności i stan zdrowia.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Przedsięwzięcia podejmowane w ramach RPO w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się będą przede wszystkim wpływać na aktywizację zawodową dzięki kompleksowym programom zdrowotnym obejmującym także jako uzupełnienie wsparcia działania edukacyjne i profilaktyczne wspierane lokalną polityką. Zakres interwencji odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w dokumencie Policy paper dla ochrony zdrowia 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne i przewiduje zastosowanie mechanizmów koordynacyjnych, zapobiegających powielaniu się wsparcia.</p> <p>Kryteria wyboru projektów uwzględniać będą koncentrację na grupach docelowych najbardziej narażonych na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych. Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego będzie poprzedzana analizą epidemiologiczną terytorium i grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów: skali zapadalności, czynników wykluczających z rynku pracy, wieku, płci oraz profilu zawodowego osób planowanych do objęcia programem zdrowotnym. Działania uwzględniać będą kompleksową realizację wsparcia w zakresie profilaktyki zdrowotnej, z uwzględnieniem zaangażowania wielu podmiotów w realizacji zadań i efektywnych form docierania do priorytetowych grup docelowych w celu osiągnięcia maksymalnych efektów. Kryteria wyboru projektów uwzględniać będą rekomendacje wypracowane przez Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w obszarze zdrowia oraz potrzeby terytorialne.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p>

	Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby]: 731 - Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne [osoby]: 622
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS [osoby]: 860 - Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców [szt.]: n/d
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 57. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Kształcenie językowe i ICT”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.1. Obniżenie skali bezrobocia długookresowego
Wiązka projektów	Kształcenie językowe i ICT
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI10iii. Wyrównanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzenie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.
Poddziałanie RPO	11.4.1. Kształcenie ustawiczne – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Uzyskanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podejmowane w ramach poddziałania 11.4.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarze umiejętności ICT i znajomości języków obcych. 2. Programy walidacji i certyfikacji kompetencji uzyskanych poza projektem w zakresie TIK i języków obcych
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.

<p>Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO</p>	<p>Wsparcie obejmuje działania ukierunkowane na przeprowadzenie walidacji (program formalnej oceny) i certyfikacji umiejętności, kwalifikacji lub udokumentowania nabytych kompetencji osiągniętych przez uczestników wsparcia. W celu zapewnienia wysokiej jakości działań realizowanych przy udziale interwencji EFS dążyć się będzie do tego, aby system walidacji i certyfikacji stanowił obligatoryjny element działań projektowych.</p> <p>W związku z powyższym:</p> <p>1) W przypadku szkoleń i kursów realizowanych w zakresie języków obcych, kursy lub szkolenia muszą zakończyć się formalnym wynikiem oceny i walidacji oraz będą dawać możliwość otrzymania certyfikatu zewnętrznego (nadania kwalifikacji) potwierdzającego zdobycie przez uczestników/ uczestniczki projektu kwalifikacji językowych realizowanych zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego;</p> <p>2) W przypadku szkoleń i kursów realizowanych w zakresie umiejętności dotyczących ICT, zakres wsparcia musi obejmować kursy lub szkolenia kończące się certyfikatem zewnętrznym potwierdzającym zdobycie przez uczestników projektu określonych kwalifikacji lub uzyskaniem dokumentu potwierdzającego zdobycie i poprawę kompetencji cyfrowych zgodnie z zaplanowanymi we wniosku o dofinansowanie projektu etapami.</p> <p>Grupę odbiorców wsparcia udzielanego w ramach projektów realizowanych w poddziałaniu 11.4.1. RPO WSL 2014-2020 stanowią osoby dorosłe pracujące, uczestniczące z własnej inicjatywy w szkoleniach i kursach, należące do grup defaworyzowanych, czyli wykazujących największą lukę kompetencyjną i posiadających największe potrzeby w dostępie do edukacji, w tym m. in. osoby o niskich kwalifikacjach i osoby powyżej 50 roku życia, z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>Projekty w większym stopniu będą odpowiadać na potrzeby mieszkańców regionu, dawać im możliwość samodzielnego wyboru narzędzi i metod wsparcia, zapewniać szybką reakcję na zmiany sytuacji na rynku pracy. Dystrybucja środków oparta będzie na podejściu popytowym pozwalając na to, że centralnym podmiotem podejmowanych działań edukacyjnych będzie osoba dorosła i jej potrzeby.</p>
<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 1.421 - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 334 - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 1.338
<p>Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoba]: 2.369 - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba]: 557 - Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoba]: 2.230
<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

Opracowanie własne

Tabela 58. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Przedszkola”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.2.3. Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej
Wiązka projektów	Przedszkola
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI10i. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia. EFRR: PI10a. Inwestycje w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
Poddziałanie RPO	EFS: 11.1.1. Wzrost upowszechnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej – ZIT EFRR: 12.1.1. Infrastruktura wychowania przedszkolnego – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzrost dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w województwie śląskim. EFRR: Zwiększona liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS: Programy zapewniania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oparte na subregionalnej analizie deficytów w zakresie dostępności miejsc przedszkolnych zawartej w Strategii ZIT/RIT, zwiększające liczbę miejsc przedszkolnych oraz podnoszące jakość edukacji, obejmujące: a. utworzenie dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego, w liczbie odpowiadającej faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi przedszkolne, w tym ewentualnie adaptacja pomieszczeń i/lub doposażenie danej placówki w pomoce dydaktyczne, b. wydłużenie godzin pracy placówek wychowania przedszkolnego, c. podniesienie jakości edukacji przedszkolnej poprzez doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, d. rozszerzenie oferty placówek wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów oraz zajęcia na rzecz podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej. Formy wsparcia wskazane w lit. b, c i d mogą być realizowane wyłącznie, jako uzupełnienie działań w zakresie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego (nie dotyczy realizacji wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych). EFRR: Przebudowa , budowa (jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania /adaptacji istniejących budynków) przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia, w tym przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	EFS: Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia projektowego nowych miejsc edukacji przedszkolnej będzie odpowiadała faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w regionie z uwzględnieniem prognoz demograficznych. Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie

	<p>etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>EFRR:</p> <p>Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS, które pełnią rolę wiodącą względem EFRR. Wobec powyższego, interwencja ze środków EFRR musi przyczynić się do wzrostu upowszechniania edukacji przedszkolnej w regionie.</p> <p>Budowa nowej infrastruktury będzie możliwa do realizacji jedynie w przypadku udokumentowanego braku możliwości zaadaptowania istniejących obiektów, a także z uwzględnieniem trendu demograficznego.</p> <p>Podjęmowane działania będą realizowane z uwzględnieniem terytorialnych deficytów w dostępie do placówek wychowania przedszkolnego (na obszarach miejskich i wiejskich), trendów demograficznych, stanu istniejącej infrastruktury oraz analizy ekonomicznej po zakończeniu realizacji projektu.</p> <p>Budowa czy przebudowa infrastruktury wychowania przedszkolnego wraz z zapewnieniem niezbędnego wyposażenia będzie uwzględniała również usuwanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych oraz specjalistyczny sprzęt wspomagający proces uczenia się osób niepełnosprawnych.</p>
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	<p>EFS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 65 <p>EFRR: brak</p>
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	<p>EFS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.]: 998 - Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [osoba]: 4.403 - Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby]: 81 <p>EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej [osoby]: 2.366 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej [szt.]: 28
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 59. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Restrukturyzacja i outplacement”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce
Wiązka projektów	Restrukturyzacja i outplacement
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.
Poddziałanie RPO	7.4.1. Outplacement – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Złagodzenie skutków restrukturyzacji przedsiębiorstw w regionie.
Cel szczegółowy POIS, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podjęte w ramach poddziałania 7.4.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <p>1. Wsparcie typu <i>outplacement</i> dla pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania jako obowiązkowy element wsparcia; b. poradnictwo psychologiczne; c. pośrednictwo pracy; d. szkolenia, kursy, studia podyplomowe; e. staże, praktyki zawodowe; f. subsydiowanie zatrudnienia; g. dodatek relokacyjny; h. wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezwrotnej połączone ze wsparciem doradczo-szkoleniowym. O uzyskanie wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej może ubiegać się osoba, która spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków: jest osobą z niepełnosprawnością, jest osobą powyżej 50 roku życia, jest kobietą, jest pracownikiem o niskich kwalifikacjach, jest osobą poniżej 30 roku życia; i. wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień wypłacenia wsparcia bezwrotnego lub zwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej – realizowane jedynie w połączeniu ze wsparciem wymienionym w literze h.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiovane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>Ostatecznymi odbiorcami pomocy w projektach realizowanych w ramach poddziałania 7.4.1. RPO WSL 2014-2020 są :</p> <p>1. Pracownicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. przedsiębiorstw sektora MŚP; b. przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne; c. przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmiany gospodarczej; d. przedsiębiorstw znajdujących się w sytuacji kryzysowej; zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. <p>Z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p>

Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 160 - Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie [osoby]:173
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie [osoby]: 267
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 60. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Adaptacyjność”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy.
Działanie STRATEGII	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.1.3.1. Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce
Wiązka projektów	Adaptacyjność
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI8v. Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.
Poddziałanie RPO	8.2.1. Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Poprawa kompetencji i kwalifikacji kadr pracowniczych przedsiębiorstw sektora MŚP zgodnie z ich potrzebami
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	<p>Podjęwane w ramach poddziałania 8.2.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych programów rewitalizacji.</p> <p>EFS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dostarczenie usług rozwojowych doradczych, szkoleniowych zgodnych z potrzebami przedsiębiorstwa (m.in.: usług w zakresie wsparcia kapitałowego, zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej, budowania i rozwoju biznesu, organizacyjnych, ekonomiczno-finansowych, prawnych, marketingowych, w zakresie zarządzania strategicznego, audytów strategicznych, szkolenia z transferu i komercjalizacji wiedzy oraz ochrony własności przemysłowej); 2. Wspieranie rozwoju kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami pracodawców.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Wsparcie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorstw sektora MŚP będzie realizowane zgodnie z założeniami podejścia popytowego i zostanie skoncentrowane na usługach najbardziej skutecznych z punktu widzenia potrzeb przedsiębiorców, w tym w szczególności na usługach doradczych, w zakresie zarządzania strategicznego i zasobami ludzkimi oraz szkoleniowych. Tym samym, działania będą koncentrować się na bezpośrednim wsparciu przedsiębiorstw gdzie to przedsiębiorca w oparciu o zidentyfikowane potrzeby będzie dokonywał wyboru usług w ramach oferty dostępnej w RUR, odpowiadających w największym stopniu na aktualne potrzeby przedsiębiorstwa. Mechanizmy systemu popytowego zakładają częściową partycypację przedsiębiorcy w kosztach usługi rozwojowej.</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Ponadto, premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz zasady partnerstwa wielosektorowego w realizacji zadań.</p> <p>Docelową grupę odbiorców wsparcia udzielanego w ramach poddziałania 8.2.1. RPO WSL 2014-2020 stanowią:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pracownicy przedsiębiorstw sektora MŚP; 2. Kadra zarządzająca przedsiębiorstwem sektora MŚP. <p>Z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p>

Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu [osoby]: 758 - Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie [szt.]: 144
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie (C) [osoby]: 1.011 - Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie [szt.]: 240 - Liczba osób pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby]: 101 - Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie [osoby]: 293
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 61. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Rewitalizacja”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.
Działanie STRATEGII	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny
Wiązka projektów	Rewitalizacja
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI9i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie. EFS: PI9iv. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym. EFRR: PI9b. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.
Poddziałanie RPO	EFS: 9.1.1. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – ZIT EFS: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT EFRR: 10.3.1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne. EFS: Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. EFS: Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie. EFRR: Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS, poddziałanie 9.1.1.: Programy na rzecz wzmacniania potencjału społecznego i zawodowego lokalnych społeczności uwzględniające specyfikę terytorium i zamieszkujących je społeczności z uwzględnieniem działań: a. opartych o samopomoc i wolontariat b. środowiskowych c. prozatrudnieniowych d. edukacyjnych. Działania kulturalne mogą być realizowane wyłącznie jako wsparcie uzupełniające. EFS, poddziałanie 9.2.1.: 1. Działania w zakresie podniesienia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny wspierające proces deinstytucjonalizacji, w tym: a. wsparcie dla tworzenia nowych miejsc w funkcjonujących placówkach w połączeniu z rozszerzeniem oferty wsparcia lub tworzenie nowych placówek oferujących wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą (np. świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe), b. wsparcie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz podnoszenie jakości usług realizowanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, w tym kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, doskonalenie kompetencji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, c. wsparcie i rozwój form pracy z rodziną, asystentury rodzinnej, instytucji rodzin wspierających, pomocowych jako wspierających rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; 2. Działania na rzecz rozwoju usług mieszkalnictwa wspieranego, poprzez zapewnienie dostępu do usług świadczonych w mieszkaniach chronionych, treningowych i wspieranych skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych wspierających proces ich integracji społecznej i zawodowej; 3. Działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z uwzględnieniem priorytetyzacji w kierunku środowiskowej formuły świadczenia, w tym prowadzone w miejscu zamieszkania, obejmujące m.in.:

	<p>a. tworzenie miejsc opieki w istniejących lub nowotworzonych ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową, w tym miejsc opieki krótkoterminowej w zastępstwie osób na co dzień opiekujących się osobami niesamodzielnymi,</p> <p>b. usługi asystenckie lub opiekuńcze w celu umożliwienia opiekunom osób niesamodzielnych podjęcie aktywności społecznej, zawodowej lub edukacyjnej,</p> <p>c. usługi dziennej opieki środowiskowej, w tym usługi świadczone przez opiekunów dla osób niesamodzielnych, asystentów osób niepełnosprawnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka i inne formy samopomocowe</p> <p>d. rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie, np. teleopieki, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) form samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii),</p> <p>e. usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków) – wyłącznie jako wsparcie uzupełniające projekty dotyczące usług asystenckich lub opiekuńczych.</p> <p>4. Działania w zakresie deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodnie z kierunkami określonymi w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia na lata 2014-2020.</p> <p>EFRR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach poprzemysłowych/powojennych/popegeerowskich/ pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia. 2. Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia. 3. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC na obszarach rewitalizacji.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>EFS:</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę wielosektorowego partnerstwa w realizacji zadań.</p> <p>Co do zasady w ramach PI9iv nie będą wspierane usługi opiekuńcze dla dzieci (usługi opieki nad dzieckiem do lat 3realizowane są w PI8iv, w zakresie opieki przedszkolnej w PI10i), jednak w przypadku opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym dopuszcza się możliwość realizacji wsparcia w zakresie zapewnienia opieki dzieciom niepełnosprawnym w PI9iv.</p> <p>Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form wsparcia oraz działania realizowane w partnerstwie.</p> <p>Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv stanowią dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji, kryteria wyboru projektów wspierać będą kompleksowe działania na obszarach rewitalizowanych.</p> <p>Pożądaną będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb.</p> <p>Kryteria wyboru ukierunkowane zostaną na grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji, z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych i terytorialnych. Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami niepełnosprawnymi, osobami mającymi problemy ze zdrowiem psychicznym, osobami starszymi, osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>Pożądaną będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb.</p> <p>Kwalifikowane będą projekty zgodne z zakresem wsparcia, celami i narzędziami określonymi w <i>Policy Paper</i> dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Warunkiem wyboru przedsięwzięć do dofinansowania jest ich zgodność z Planem działań dotyczącym ochrony zdrowia uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.</p> <p>EFRR:</p> <p>Projekty finansowane z EFRR będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia EFS, w szczególności przewidzianych w ramach PI9i oraz PI9iv.</p> <p>Wsparcie będą mogły uzyskać wyłącznie projekty oparte o istniejącą infrastrukturę, nie ma</p>

	<p>możliwości budowy nowych budynków. Ponadto projekty muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji przygotowanych zgodnie z wytycznymi IZ. Ponadto każda wsparta infrastruktura powinna być dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Jako iż każda ze społeczności charakteryzuje się innymi potrzebami, ich diagnoza powinna zawierać się w kompleksowym Programie Rewitalizacji tworzonego przy zaangażowaniu wszystkich aktorów lokalnej sceny, zarówno władzy samorządowej, biznesu i organizacji obywatelskich jak i samych mieszkańców.</p> <p>Inwestycje w zakresie kultury realizowane będą w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji oraz będą miały na celu poprawę spójności społecznej dzięki umożliwieniu lepszego dostępu do usług społecznych i kulturalnych oraz umożliwienia nowych form uczestnictwa w kulturze.</p> <p>W ramach kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, finansowane w ograniczonym zakresie będą również inwestycje (części wspólne budynków), dotyczące tkanki mieszkaniowej, tylko jako część większego projektu mającego na celu rewitalizację zubożałych obszarów przestrzeni publicznych.</p>
<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)</p>	<p>EFS:</p> <p>Dla poddziałania 9.1.1.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 2.138 <p>Dla poddziałania 9.2.1*:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 71 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 401 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 24 <p>EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby]: 288.800 <p>*- wartości wskaźników dotyczą projektów w ramach całego poddziałania 9.2.1.</p>
<p>Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)</p>	<p>EFS:</p> <p>Dla poddziałania 9.1.1.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej [szt.]: 272 - Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe [szt.]: 232 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby]: 5.975 <p>Dla poddziałania 9.2.1*:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [osoby]: 3. 480 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie [osoby]: 1. 244 <p>EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich [osoby]: 317.837 - Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów [ha]: 37,5 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]: 56 <p>*- wartości wskaźników dotyczą projektów w ramach całego poddziałania 9.2.1.</p>
<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

Opracowanie własne

Tabela 62. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Usługi społeczne”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC.
Priorytet STRATEGII	P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.
Działanie STRATEGII	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.2.1.2. Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.
Wiązka projektów	Usługi społeczne
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	EFS: PI9iv. Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym. EFRR: PI9a. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.
Poddziałanie RPO	EFS: 9.2.1 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT EFRR: 10.2.1. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	EFS: Wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. EFS: Wzrost dostępności do usług zdrowotnych w regionie. EFRR: Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFS, poddziałanie 9.2.1 Podejmowane w ramach Poddziałania 9.2.1 przedsięwzięcia stanowią dopełnienie kompleksowego programu rewitalizacji podejmowanego na obszarze zdegradowanym, co oznacza, że projekty w ramach Poddziałania powinny stanowić uzupełnienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach opracowanych PR oraz wpisywać się w Strategię ZIT/RIT poszczególnych Subregionów: 1. Działania w zakresie podniesienia jakości i dostępności usług wsparcia rodziny wspierające proces deinstytucjonalizacji, w tym: a. wsparcie dla tworzenia nowych miejsc w funkcjonujących placówkach w połączeniu z rozszerzeniem oferty wsparcia lub tworzenie nowych placówek oferujących wsparcie dzienne dla dzieci i młodzieży, rozwijanie środowiskowych form opieki nad dziećmi i młodzieżą (np. świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe), b. wsparcie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz podnoszenie jakości usług realizowanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, w tym kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, doskonalenie kompetencji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, c. wsparcie i rozwój form pracy z rodziną, asystentury rodzinnej, instytucji rodzin wspierających, pomocowych jako wspierających rodzinę w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; 2. Działania na rzecz rozwoju usług mieszkalnictwa wspieranego, poprzez zapewnienie dostępu do usług świadczonych w mieszkaniach chronionych, treningowych i wspieranych skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych wspierających proces ich integracji społecznej i zawodowej; 3. Działania na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z uwzględnieniem priorytetyzacji w kierunku środowiskowej formuły świadczenia, w tym prowadzone w miejscu zamieszkania, obejmujące m.in.: a. tworzenie miejsc opieki w istniejących lub nowotworzonych ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową, w tym miejsc opieki krótkoterminowej w zastępstwie osób na co dzień opiekujących się osobami niesamodzielnymi, b. usługi asystenckie lub opiekuńcze w celu umożliwienia opiekunom osób niesamodzielnych podjęcie aktywności społecznej, zawodowej lub edukacyjnej, c. usługi dziennej opieki środowiskowej, w tym usługi świadczone przez opiekunów dla osób

	<p>niesamodzielnym, asystentów osób niepełnosprawnych, wolontariat opiekuńczy, pomoc sąsiedzka i inne formy samopomocowe</p> <p>d. rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie, np. teleopieki, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) form samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii),</p> <p>e. usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnym (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, dowożenie posiłków) – wyłącznie jako wsparcie uzupełniające projekty dotyczące usług asystenckich lub opiekuńczych.</p> <p>4. Działania w zakresie deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodnie z kierunkami określonymi w Wytocznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze zdrowia na lata 2014-2020.</p> <p>EFRR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach w celu adaptacji ich na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione 2. Roboty budowlane (za wyjątkiem budowy nowych obiektów) w zdegradowanych budynkach na potrzeby utworzenia centrów usług społecznościowych
Formuła wyboru projektów w ramach wiaźki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>EFS:</p> <p>Na etapie wyboru projektów zostaną zastosowane kryteria promujące równouprawnienie kobiet i męczyzn oraz rozwiązania zapobiegające dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną.</p> <p>Premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę wielosektorowego partnerstwa w realizacji zadań.</p> <p>Co do zasady w ramach PI9iv nie będą wspierane usługi opiekuńcze dla dzieci (usługi opieki nad dzieckiem do lat 3realizowane są w PI8iv, w zakresie opieki przedszkolnej w PI10i), jednak w przypadku opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym dopuszcza się możliwość realizacji wsparcia w zakresie zapewnienia opieki dzieciom niepełnosprawnym w PI9iv.</p> <p>Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form wsparcia oraz działania realizowane w partnerstwie.</p> <p>Działania w ramach priorytetu inwestycyjnego 9iv stanowią dopełnienie przewidzianego do realizacji kompleksowego katalogu działań w obszarze rewitalizacji, kryteria wyboru projektów wspierać będą kompleksowe działania na obszarach rewitalizowanych.</p> <p>Pożądaną będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb.</p> <p>Kryteria wyboru ukierunkowane zostaną na grupy znajdujące się w szczególnej sytuacji, z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych i terytorialnych. Preferencyjnie będą traktowane przedsięwzięcia mające na celu powstawanie i rozwój środowiskowych form opieki nad osobami niepełnosprawnymi, osobami mającymi problemy ze zdrowiem psychicznym, osobami starszymi, osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>Pożądaną będą działania mające charakter zintegrowanego świadczenia usług, zakładające zaangażowanie osób z nich korzystających, przy uwzględnieniu ich różnorodnych potrzeb.</p> <p>Kwalifikowane będą projekty zgodne z zakresem wsparcia, celami i narzędziami określonymi w <i>Policy Paper</i> dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Warunkiem wyboru przedsięwzięć do dofinansowania jest ich zgodność z Planem działań dotyczącym ochrony zdrowia uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.</p> <p>EFRR:</p> <p>Projekty finansowane z EFRR będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia EFS, w szczególności przewidzianych w ramach PI9i oraz PI9iv.</p> <p>Wsparcie będą mogły uzyskać wyłącznie projekty oparte o istniejącą infrastrukturę, nie ma możliwości budowy nowych obiektów.</p> <p>Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.</p> <p>Inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione oraz infrastruktury usług społecznych, muszą być realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w powiązaniu z procesem aktywizacji społeczno-zawodowej, mającym na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>

	<p>Wsparcie powiązane będzie z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług (włączając formy stacjonarne). Tworzenie efektywnej opieki środowiskowej będzie elementem równoległym do dostosowania usług społecznych do potrzeb społeczeństwa. Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.</p> <p>W zakresie centrów usług społecznościowych zintegrowane wykorzystanie wsparcia jest szczególnie istotne w odniesieniu do terytorialnej koncentracji problemów, dlatego pożądane będą działania przyjmujące formę przedsięwzięć odpowiadających kompleksowo na potrzeby grup wykluczonych w zakresie ich aktywizacji, które będą miały charakter długofalowego organizowania społeczności lokalnej.</p>
<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)</p>	<p>EFSS*:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 71 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu [osoby]: 401 - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]: 24 <p>EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby]: 725.391 <p>*- wartości wskaźników dotyczą projektów w ramach całego poddziałania 9.2.1.</p>
<p>Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)</p>	<p>EFSS*:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie [osoby]: 3. 480 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie [osoby]: 1. 244 <p>EFRR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych / objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.]: 28 - Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach [szt.]: 558 <p>*- wartości wskaźników dotyczą projektów w ramach całego poddziałania 9.2.1.</p>
<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

Opracowanie własne

Tabela 63. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Bioróżnorodność”

Cel STRATEGII	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej Subregionu Centralnego.
Priorytet STRATEGII	P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.
Działanie STRATEGII	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego.
Cel szczegółowy STRATEGII	C1.2.2.1. Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.
Wiązka projektów	Bioróżnorodność
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI6d. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.
Poddziałanie RPO	5.4.1. Ochrona różnorodności biologicznej – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: 1. Kompleksowe projekty z zakresu ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków. 2. Zwalczanie rozprzestrzeniania się i eliminowanie obcych gatunków inwazyjnych. 3. Budowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej. 4. Ochrona przyrody poprzez zmniejszenie presji ruchu turystycznego za pomocą budowy infrastruktury użytku publicznego.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Nie dotyczy
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [osoby]: 60 000 - Powierzchnia obszarów/ siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody [ha]: 5
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	- Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów [ha]: 4 - Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony [ha]: 10 - Liczba zakupionego sprzętu/wyposażenia [szt.]: 20 - Długość szlaków turystycznych [km]: 4 - Długość utworzonych szlaków turystycznych [km]: 3 - Długość odnowionych szlaków turystycznych [km]: 1 - Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych [szt.]: 2 - Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne [szt.]: 5 - Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną [szt.]: 5 - Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok]: 6.000
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 64. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Transport publiczny”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna.
Działanie STRATEGII	D2.1.1. Równoważenie mobilności.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.1.1.1. Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów
Wiązka projektów	Transport publiczny
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI4e. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
Poddziałanie RPO	4.5.1. Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Większe wykorzystanie niskoemisyjnego transportu miejskiego.
Typy projektów	Projekt komplementarny POIŚ_TRA opisany szerzej w rozdziale 13. Projekty RPO, EFRR: 1. Budowa, przebudowa liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowane węzły przesiadkowe, drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Bike&Ride, buspasy, budowa systemów miejskich wypożyczalni rowerów wraz z zakupem rowerów). 2. Wdrażanie inteligentnych systemów transportowych (ITS). 3. Zakup taboru autobusowego na potrzeby transportu publicznego. 4. Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Dla POIŚ_TRA tryb pozakonkursowy. W ramach RPO tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Przy wyborze projektów do realizacji IZ będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami: efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych; wielkość redukcji CO ₂ ; wkład w zwiększenie liczby osób korzystających z transportu publicznego; wkład w poprawę dostępności i mobilności; wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza. Inwestycje w transport miejski ramach PI 4e będą przyczyniać się do osiągnięcia niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach. Muszą one wynikać z przygotowanych przez samorządy planów, zawierających odniesienia do kwestii przechodzenia na bardziej ekologiczne i zrównoważone systemy transportowe w miastach. Funkcją takich dokumentów mogą pełnić plany dotyczące gospodarki niskoemisyjnej lub plany mobilności miejskiej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy). Zakres wsparcia projektów z zakresu niskoemisyjnego transportu miejskiego musi być zgodny z celami i kierunkami działań Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego oraz Programem ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI4e, W miastach posiadających transport szynowy (tramwaje) preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu zbiorowego poprzez inwestycje w infrastrukturę szynową i tabor. Jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów, dozwolony jest zakup pojazdów spełniających co najmniej normę emisji spalin EURO 6. Priorytetowo będzie jednak traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego

	<p>funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.</p> <p>W zakresie ITS, wsparcie uzyskają te inwestycje, które będą zapewniały interoperacyjność stosowanych aplikacji zarządzania oraz będą wskazywały na systemowe usprawnienie komunikacji w regionie/miastach.</p>
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	<p>W związku z realizacją projektów RPO, typ 1-3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” [szt.]: 10.000 <p>W związku z realizacją projektów RPO, typ 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]: 3.200 - Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok]: 640
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	<p>W związku z realizacją projektów RPO, typ 1-3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.]: 165 - Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [osoby]: 8.250 - Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych [szt.]: 53 - Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych [szt.]: 8 - Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” [szt.]: 53 - Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” [szt.]: 300 - Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” [szt.]: 3.225 - Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” [szt.]: 700 - Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride” [szt.]: 15.000 - Długość dróg, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe [km]: 1.200 - Długość dróg dla rowerów [km]: 2.250 - Długość wybudowanych dróg dla rowerów [km]: 1.113 - Długość przebudowanych dróg dla rowerów [km]: 800 - Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych [km]: 337 - Długość wyznaczonych buspasów [km]: 106 <p>W związku z realizacją projektów RPO, typ 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zmodernizowanych energetycznie punktów oświetleniowych [szt.]: 21.120 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW]: 2 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MW]: 2 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (obligatoryjny) [Tony ekwiwalentu CO2/rok]: 1.334
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 65. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Odnawialne źródła energii”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna.
Działanie STRATEGII	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.1.2.1. Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych
Wiązka projektów	Odnawialne źródła energii
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI4a. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
Poddziałanie RPO	4.1.1. Odnawialne źródła energii – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: Budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły. Planowanie przestrzenne w odniesieniu do OZE będzie uwzględniać obszary Natura 2000 i korytarze migracji zwierząt. Przy wyborze projektów do realizacji IZ będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami: efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych, wielkość redukcji CO ₂ , redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii), inwestycje związane ze spalaniem biomasy muszą być zgodne z zapisami wojewódzkiego programu ochrony powietrza. Ze wsparcia wykluczone będą projekty dotyczące współspalania biomasy.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWh/rok]: 7.943 - Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWh/rok]: 11. 915 - Stopień redukcji PM 10 [t/rok]: 79
Wskaźnik produktu i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 20 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 18 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 2 - Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 24 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 21 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 3 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW]: 13 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe]: 3,4 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych [MWt]: 9,6 - Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji [szt.]: 5 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE w ramach kogeneracji [szt.]: 4 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE w ramach kogeneracji [szt.]: 1

	<ul style="list-style-type: none"> - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MW]: 3 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MWe]: 1,5 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji [MWt]: 1,5 - Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii [km]: 2 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu CO2/rok]: 2.283
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 66. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Termomodernizacja i sieci ciepłownicze”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna.
Działanie STRATEGII	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.1.2.2. Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym
Wiązka projektów	Termomodernizacja i sieci ciepłownicze
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	<p>PI4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym.</p> <p>Dla projektu komplementarnego POIŚ_WFOŚ także:</p> <p>PI4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.</p> <p>4vi. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe</p>
Poddziałanie RPO	4.3.1. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Zwiększona efektywność energetyczna w budownictwie wielorodzinnym mieszkaniowym oraz w budynkach użyteczności publicznej.
Typy projektów	<p>Projekt komplementarny POIŚ_WFOŚ opisany szerzej w rozdziale 13.</p> <p>Projekty RPO, EFRR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych. 2. Likwidacja „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła. 3. Budowa instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	<p>Dla POIŚ_WFOŚ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dla poddziałania 1.7.1. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w konurbacji śląsko-dąbrowskiej – tryb konkursowy. Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych PO liŚ 2014-2020, wersja 1.4 z 13 kwietnia 2016 r., ze względu na planowane zastosowanie mechanizmu inżynierii finansowej, ostateczny sposób wyboru określony zostanie na podstawie wyniku przeprowadzonego badania dotyczącego analizy ex ante instrumentów finansowych, zgodnie z art. 37 Rozporządzenia Komisji (UE) 1303/2014. 2. Dla poddziałania 1.7.2. Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w konurbacji śląsko-dąbrowskiej – tryb pozakonkursowy 3. Dla poddziałania 1.7.3. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w konurbacji śląsko-dąbrowskiej – tryb pozakonkursowy <p>W ramach RPO tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC. Warunkiem uzyskania wsparcia będzie posiadanie przygotowanych uprzednio planów gospodarki niskoemisyjnej.</p>
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	<p>Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania (indywidualne źródła ciepła) spalające biomasę lub paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczynić się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.</p> <p>Audyty energetyczne są obowiązkowym elementem realizacji projektów z zakresu efektywności energetycznej w tym priorytecie inwestycyjnym.</p> <p>W przypadku realizacji projektów z zakresu: likwidacji tzw. „niskiej emisji” poprzez</p>

	<p>wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła lub podłączanie budynków do sieciowych nośników ciepła oraz modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32 / EC, w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową dyrektywą Energy Efficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła powinno mieć miejsce zawsze w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane.</p> <p>Zwiększeniu efektywności energetycznej regionalnej gospodarki będą służyć przede wszystkim działania koncentrujące się na realizacji strategii/planów gospodarki niskoemisyjnej w tym Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. W związku z powyższym, działania związane z modernizacją energetyczną budynków (użyteczności publicznej i mieszkalnych wielorodzinnych) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią), uwzględniając również wysokosprawne źródła ciepła oraz modernizację sieci dystrybucji ciepła (w tym wymianę źródeł ciepła). Wspieraniem będą objęte budynki mieszkalne wielorodzinne (m. in. budynki czynszowe, komunalne, które charakteryzują się wysoką – prawie 70% - tzw. luką remontową) oraz budynki użyteczności publicznej (m. in. budynki użyteczności publicznej objęte obowiązkiem modernizacji energetycznej termomodernizacji na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej).</p> <p>Inwestycje w rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczych będą dopuszczalne pod warunkiem dopuszczenia takiego wsparcia przez stosowne zapisy w Umowie Partnerstwa.</p> <p>Przy wyborze projektów do realizacji IZ będzie kierowała się m.in. następującymi kryteriami: efektywność kosztowa w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych; wielkość redukcji CO₂; redukcja emisji pyłu PM10 (w przypadku wymiany źródeł energii); zastosowanie elementów budownictwa niskoenergetycznego / technologii zmniejszających zapotrzebowanie na energię; wpisywanie się w strefy zdiagnozowane w wojewódzkim programie ochrony powietrza; preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania; w zakresie projektów obejmujących modernizację/wymianę indywidualnych źródeł ciepła wspierane będą projekty ograniczające emisję CO₂ przynajmniej o 30% w porównaniu do istniejących urządzeń.</p> <p>Wspierane mogą być inwestycje w instalacje o jak najmniejszej emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. Wsparte projekty muszą skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji.</p> <p>Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.</p> <p>Priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.</p> <p>Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.</p> <p>Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE.</p> <p>Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO).</p> <p>W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb.</p>
<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)</p>	<p>W związku z realizacją projektów RPO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stopień redukcji PM10 [t/rok]: 346 - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok]: 1.735 - Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]: 109 - Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu [GJ/rok]: 200 - Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE[MWhe/rok]: 5.154 - Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji /nowych mocy wytwórczych wykorzystujących OZE[MWht/rok]: 7.732 - Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (obligatoryjny)

	[kWh/rok]: 91.118
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	<p>W związku z realizacją projektów RPO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 23 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 20 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]: 3 - Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 23 - Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 20 - Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]: 3 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]: 328 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych [MW]: 11 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe]: 4,4 - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych [MWt]: 6,6 - Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [szt.]: 379 - Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.]: 2.400 - Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²]: 244.000 - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [Tony ekwiwalentu CO₂/rok] 4.438
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 67. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Gospodarka odpadami”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.2. Ochrona zasobów przyrody.
Działanie STRATEGII	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.2.1.1. Zwiększony udział nieszkodliwych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)
Wiązka projektów	Gospodarka odpadami
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI6a. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
Poddziałanie RPO	5.2.1. Gospodarka odpadami – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Zwiększony udział nieszkodliwych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest).
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: 1. Budowa/rozwój/modernizacja zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. 2. Kompleksowe unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	W zakresie projektów związanych z gospodarką odpadami w ramach PI6a wspierane będą inwestycje dla których podstawą będą: dyrektywa 2008/98/WE ws. odpadów (ramowa dyrektywa odpadowa) i dyrektywa 1999/31/WE ws. składowania odpadów (dyrektywa składowiskowa), Wojewódzki plan gospodarki odpadami (WPGO) i wskazane w nim zadania oraz plan inwestycyjny w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, stanowiący uzupełnienie WPGO.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów [t/rok]: 252.700 - Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów [osoby]: 840.000 - Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów [osoby]: 840.000 - Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów [t/rok]: 79.294
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]: 7 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje [szt.]: 6 - Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw [szt.]: 1 - Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.]: 7 - Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.]: 1 - Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów [szt.]: 6 - Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest [t]: 2.010 - Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami [szt.]: 7 - Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych [t/rok]: 2.030
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Opracowanie własne

Tabela 68. Kluczowe informacje o wiązce projektów „Gospodarka wodno-ściekowa”

Cel STRATEGII	CS2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji.
Priorytet STRATEGII	P2.2. Ochrona zasobów przyrody.
Działanie STRATEGII	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej.
Cel szczegółowy STRATEGII	C2.2.2.1. Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych
Wiązka projektów	Gospodarka wodno-ściekowa
Priorytet inwestycyjny obejmujący projekty tworzące wiązkę	PI6b. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.
Poddziałanie RPO	5.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa – ZIT
Cel szczegółowy RPO, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.
Cel szczegółowy POIŚ, którego osiągnięcie wspiera realizacja wiązki	Nie dotyczy
Typy projektów	EFRR: 1. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej. 2. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych. 3. Budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych. 4. Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę.
Formuła wyboru projektów w ramach wiązki	Tryb konkursowy dedykowany dla projektów realizowanych na obszarze SC.
Warunki brzegowe realizacji projektów wskazane w RPO	W zakresie projektów związanych z gospodarką wodno-ściekową w ramach priorytetu inwestycyjnego 6b RPO WSL 2014-2020 wspierane będą inwestycje, dla których podstawą będą zalecenia wynikające z dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywa ściekowa) oraz z wdrażającego ww. dyrektywę Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie KPOŚK wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy ściekowej, zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. Wsparcie uzyskają projekty realizowane na obszarze aglomeracji, w rozumieniu ustawy Prawo wodne, o wielkości od 2 do 10 tys. RLM. Przedsięwzięcia z zakresu systemów zaopatrzenia w wodę będą realizowane na obszarach objętych sieciami kanalizacji ściekowej. W przypadku inwestycji na rzecz gospodarki osadami ściekowymi możliwa będzie budowa instalacji służących do zagospodarowania osadów ściekowych, m.in.: kompostowni, suszarni - nie wykorzystujących OZE.
Wskaźnik rezultatu bezpośredniego i jego wartości docelowa (2023)	- Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę [osoby]: 2.943 - Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków [RLM]: 16.686
Wskaźnik produktu i jego wartość docelowa (2023)	- Długość sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 122 - Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 74 - Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 42 - Długość wyremontowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km]: 6 - Długość sieci wodociągowej [km]: 7 - Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]: 6 - Długość przebudowanej sieci wodociągowej [km]: 0,5 - Długość wyremontowanej sieci wodociągowej [km]: 0,5 - Liczba wspartych stacji uzdatniania wody [szt.]: 2 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]: 1 - Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje [szt.]: 1 - Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 3 - Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 1 - Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 1 - Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.]: 1
Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

Przesłanki wyboru kryteriów oceny zgodności ze strategią w ramach wiązki	Nie wyznaczono
--	----------------

Opracowanie własne

Logikę interwencji STRATEGII w wymiarze operacyjnym wskazano w poniższej matrycy: problemy – działania – projekty bazującej na metodyce JASPERS. Zawiera ona syntetyczną informację o tym:

- które cele, priorytety i działania STRATEGII pozwalają odpowiedzieć na zidentyfikowane w diagnozie oraz analizie SWOT obszary problemowe,
- które wiązki projektów oraz projekty komplementarne POIŚ są dedykowane rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów.

Zastosowane w tabeli kolory oznaczają wpływ działań na zmianę sytuacji w obszarach problemowych. Nie zidentyfikowano działań ani projektów / wiązek projektów, które niosłyby ze sobą ryzyko pogłębienia istniejących problemów.

Legenda do tabeli 69:

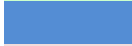

	bardzo pozytywny wpływ działania i zdefiniowanych projektów / wiązek projektów na minimalizowanie problemu
	pozytywny wpływ działania na minimalizowanie problemu, osiągnany dzięki pośredniemu wpływowi realizacji innych wiązek projektów
	neutralny wpływ działania na minimalizowanie problemu
	negatywny wpływ działania na minimalizowanie problemu, w wyniku pośredniego wpływu realizacji innych wiązek projektów
	bardzo negatywny wpływ działania na minimalizowanie problemu, w wyniku pośredniego wpływu realizacji innych wiązek projektów

Tabela 69. Matryca problemu – działania – wiązki projektów

Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C.					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Obszary problemowe									
Ograniczone zdolności adaptacyjne mikro, małych i średnich przedsiębiorstw			Wiązki projektów: Restrukturyzacja i outplacement Adaptacyjność						
Niedopasowanie strukturalne rynku pracy	Wiązka projektów: Szkoły zawodowe	Wiązki projektów: Zatrudnienie Przedsiębiorczość Profilaktyka zdrowotna Kształcenie językowe i ICT							
Zdegradowane tereny i obiekty niewykorzystane społeczno-gospodarczo	Wiązka projektów: Brownfield			Wiązki projektów: Rewitalizacja Usługi społeczne	Wiązka projektów: Bioróżnorodność				
Dziedziczenie biedy i wykluczenia		Wiązka projektów: Zatrudnienie		Wiązki projektów: Rewitalizacja Usługi społeczne					
Zdegradowane dzielnice w ośrodkach postindustrialnych				Wiązki projektów: Rewitalizacja Usługi społeczne				Wiązka projektów: Gospodarka odpadami	

Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C.					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Obszary problemowe									
Zmniejszona aktywność zawodowa kobiet wychowujących dzieci, utrudniająca powrót na rynek pracy		Wiązki projektów: Opieka nad dziećmi do lat 3 Przedszkola							
Niska efektywność energetyczna i zanieczyszczenie środowiska z powodu niskiej emisji						POIŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny	POIŚ_WFOŚ + wiązki projektów: Termomodernizacja i sieci ciepłownicze Odnawialne źródła energii		
Brak gotowości do wypełniania warunków ustalanych w dyrektywach środowiskowych							POIŚ_WFOŚ + wiązki projektów: Termomodernizacja i sieci ciepłownicze Odnawialne źródła energii	Wiązka projektów: Gospodarka odpadami	Wiązka projektów: Gospodarka wodno-ściekowa
Trudności w organizacji zarządzania zlewniowego									Wiązka projektów: Gospodarka wodno-ściekowa
Zagrożona bioróżnorodność środowiska					Wiązka projektów: Bioróżnorodność				

Cele strategiczne SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej S.C.					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania Obszary problemowe	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Niezakończone procesy likwidacji azbestu								Wiązka projektów: Gospodarka odpadami	
Niewystarczająca infrastruktura w newralgicznych punktach przesiadkowych						POiŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny			
Niski poziom zintegrowania środków transportu publicznego						POiŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny			
Kongestia potoków ruchu drogowego						POiŚ_TRA + wiązka projektów: Transport publiczny			

Opracowanie własne

12. Zasady wyboru projektów realizujących Strategię

Co do zasady projekty realizujące STRATEGIĘ wybierane są na dwa sposoby:

- projekty finansowane ze środków PO IiŚ 2014-2020 wybierane są w procedurze konkursowej i pozakonkursowej na zasadach określonych w PO IiŚ 2014-2020,
- projekty finansowane ze środków **RPO WSL 2014-2020 wybierane są w procedurze konkursowej** prowadzonej łącznie przez IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP i ZSC pełniący rolę IP ZIT dla RPO WSL 2014-2020.

Mając na uwadze założenia niniejszej STRATEGII do dofinansowania **w procedurze pozakonkursowej wybrane zostały dwa projekty komplementarne PO IiŚ 2014-2020 opisane w rozdziale 13.**, tj. duże projekty obejmujące zagadnienia niskoemisyjnego transportu publicznego (POIŚ_TRA; zob. Załącznik nr 1 do STRATEGII) oraz ochrony stanu powietrza dzięki zapobieganiu niskiej emisji z użytkowanych nieruchomości (POIŚ_WFOŚ).

Szczegółowy tryb prac nad kryteriami wyboru projektów określają *Instrukcje Wykonawcze IP ZIT* oraz *Zasady realizacji Zintegrowanych i Regionalnych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020* przez IZ RPO WSL i IP RPO WSL – Wojewódzki Urząd Pracy oraz IP ZIT/RIT RPO WSL (*Zasady realizacji ZIT/RIT*). Zgodnie z zapisami zawartymi w tym drugim dokumencie, kryteria dotyczące zgodności ze Strategią ZIT w ramach Działań/Poddziałań RPO WSL są zatwierdzane przez Komitet Monitorujący RPO WSL (KM RPO WSL), w którym IP RPO WSL ZIT ma swoich przedstawicieli. Przed zatwierdzeniem kryteriów przez KM RPO WSL, IZ RPO WSL oraz IP RPO WSL WUP opracowują je oraz ich ewentualne zmiany we współpracy z IP RPO WSL ZIT. Prace nad kryteriami dotyczącymi zgodności ze Strategią ZIT dla właściwych Działań/Poddziałań RPO WSL oraz ich zmiany są inicjowane przez IZ RPO WSL lub IP RPO WSL WUP, jednak IP RPO WSL ZIT może podjąć inicjatywę zmiany kryteriów dotyczących zgodności ze Strategią ZIT. Ostateczne propozycje kryteriów dotyczących zgodności ze Strategią ZIT są przekazywane do IP RPO WSL ZIT najpóźniej na 10 dni roboczych przed terminem posiedzenia KM RPO WSL. KM RPO WSL na posiedzeniu zatwierdza m.in. kryteria dotyczące zgodności ze Strategią ZIT w ramach Działań/Poddziałań RPO WSL zwykłą większością głosów. W przypadku równej liczby głosów oddanych za przyjmowaną uchwałę i przeciw jej przyjęciu, decydujący głos ma Przewodniczący KM RPO WSL, a w przypadku jego nieobecności – osoba go zastępująca.

IP RPO WSL ZIT uczestniczy w ocenie projektów w ramach Komisji Oceny Projektów w zakresie kryteriów zgodności ze Strategią ZIT oraz zatwierdza listy ocenionych projektów wspólnie z IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP. **Ocena wniosków o dofinansowanie w ramach ZIT SC** jest realizowana przez IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP oraz IP RPO WSL ZIT z wykorzystaniem wspólnego Lokalnego Systemu Informatycznego w następujących etapach:

- **ocena formalna** – polega na ocenie złożonych wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem kryteriów o charakterze formalnym, przyjmowanych przez KM RPO WSL;
- **ocena merytoryczna:**
  - **ocena zgodności projektów ze STRATEGIĄ** – polega na ocenie złożonych wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem zapisów zawartych

w STRATEGII, uszczegółowionych uchwałami ZZSC, zaakceptowanych przez KM RPO WSL

- **ocena stopnia spełnienia kryteriów EFRR i EFS** – polega na ocenie złożonych wniosków o dofinansowanie z uwzględnieniem kryteriów programowych o charakterze merytorycznym właściwych dla poszczególnych PI, przyjmowanych przez Komitet Monitorujący RPO WSL.

Listy ocenionych projektów są zatwierdzane przez IZ RPO WSL oraz IP RPO WSL WUP i IP RPO WSL ZIT. Kontraktowanie i dalsze czynności związane z obsługą projektu realizowane są przez IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP. IP RPO WSL ZIT uczestniczy w monitorowaniu realizacji projektów, w szczególności przez dostęp do informacji o harmonogramie rzeczowo-finansowym i postępie płatności oraz do informacji o osiągniętych wskaźnikach.

Zgodnie z *Zasadami realizacji ZIT/RIT*, komórkami odpowiedzialnymi za realizację zadań związanych z udziałem IP RPO WSL ZIT w procesie naboru, oceny i wyboru projektów do dofinansowania w ramach RPO WSL 2014-2020 są odpowiednio:

a) W zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: Wydział Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego:

- Referat Oceny Projektów 1,
- Referat Oceny Projektów 2,
- Referat Oceny Projektów 3,

b) W zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego (OŚ VIII, IX, XI, z wyjątkiem Poddziałań 8.2.1 i 11.4.1): Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego:

- Referat Wsparcia Projektów,
- Referat Wyboru Projektów,

c) W zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego (w ramach Poddziałań 7.1.1, 7.3.1, 7.4.1, 8.2.1 i 11.4.1): Instytucja Pośrednicząca RPO WSL 2014-2020 Wojewódzki Urząd Pracy, Wydział Wyboru Projektów EFS:

- Zespół ds. Wyboru Projektów 1 (dalej: WW1),
- Zespół ds. Wyboru Projektów 2 (dalej: WW2).

Przed ogłoszeniem naboru wniosków w ramach konkursów ZIT/RIT, IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP przygotowuje pakiet aplikacyjny, którego podstawą jest regulamin konkursu przekazywany do zaopiniowania IP RPO WSL ZIT w części dotyczącej ZIT. Zatwierdzenie pakietu aplikacyjnego odbywa się poprzez podjęcie Uchwały przez Zarząd Województwa. Najpóźniej w dniu ogłoszenia konkursu IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP przekazuje IP RPO WSL ZIT ogłoszenie o konkursie wraz z niezbędnymi

załącznikami do umieszczenia na stronie internetowej IP RPO WSL ZIT. IP RPO WSL ZIT zamieszcza w celach informacyjnych na swojej stronie internetowej ogłoszenie o konkursie w dniu opublikowania ww. ogłoszenia na stronie IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP.

IP RPO WSL ZIT bierze udział w ocenie projektów w ramach KOP w zakresie kryteriów zgodności ze Strategią ZIT. KOP stanowi niezależne, bezstronne ogniwo w procesie oceny i wyboru projektów. Zasady powoływania oraz działania KOP określa właściwy Regulamin KOP/Regulamin dokonywania oceny projektów. KOP jest powoływana i organizowana przez IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP, we współpracy z IP RPO WSL ZIT. W skład KOP wchodzi ze strony IP RPO WSL ZIT: pracownicy IP RPO WSL ZIT i/lub wskazani przez nią eksperci zewnętrzni. IP RPO WSL ZIT wybiera członków KOP, którzy będą dokonywać oceny w zakresie kryteriów zgodności ze Strategią ZIT, przesyła listę członków KOP do właściwej komórki odpowiedzialnej za IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP. IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP na podstawie ww. listy przesłanej przez IP RPO WSL ZIT ustala i zatwierdza ostateczny skład członków KOP. Pracownicy IP RPO WSL ZIT i wskazani przez nią eksperci zobowiązani są do podpisania oświadczenia o bezstronności i deklaracji poufności.

SCHEMAT PROCEDURY WYBORU PROJEKTÓW ZIT

1	Przyjęcie kryteriów oceny projektów	Przyjęcie kryteriów oceny stosowanych w ramach Podziałów ZIT przez KM RPO WSL.
2	Ogłoszenie o konkursie	Organizacja naboru wniosków o dofinansowanie – IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP z współudziałem IP RPO WSL ZIT. Zadania IP RPO WSL ZIT: 1) konsultacja pakietu aplikacyjnego przez IP RPO WSL ZIT 2) zamieszczenie ogłoszenia o naborze na stronie IP RPO WSL ZIT
3	Wniosek o dofinansowanie	Składany przez wszystkich wnioskodawców, zgodnie z ogłoszeniem o konkursie. Wnioski o dofinansowanie, wypełnione w LSI 2014, składane są do IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP za pośrednictwem platformy SEKAP lub skrzynki podawczej e-PUAP. IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP rejestruje, przechowuje i obsługuje wnioski złożone w ramach konkursu.
4	Powołanie Komisji Oceny Projektów (KOP)	Wybór członków KOP: <ul style="list-style-type: none"> • Weryfikacja wymogów formalnych/Ocena formalna – pracownicy IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP. • Ocena merytoryczna (eksperti zewnętrzni/pracownicy IP RPO WSL ZIT, pracownicy IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP) – skład wskazany przez IP ZIT oraz przez IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP.
5	Weryfikacja wymogów formalnych/Ocena formalna	Weryfikacja wymogów formalnych. Ocena przeprowadzana przez pracowników IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP. W przypadku EFS etap oceny formalnej i merytorycznej poprzedzony jest etapem weryfikacji poprawności wniosku, której dokonuje pracownik IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP.
6	Ocena merytoryczna	Przeprowadzana dla projektów ocenionych pozytywnie formalnie. Wynik na podstawie średniej ważonej/sumy punktów dla wszystkich kryteriów ocenianych w trakcie oceny merytorycznej, przy tym: <ul style="list-style-type: none"> • waga kryteriów zgodności ze Strategią ZIT– 50% • waga pozostałych kryteriów – 50%

		(konieczność spełnienia kryteriów dostępu i osiągnięcia ustalonej minimalnej liczby punktów przez projekt).
6a	<ul style="list-style-type: none"> • Część 1. ocena w oparciu o kryteria zgodności ze Strategią ZIT (+kryt. dostępu dla EFS) 	Ocena pod kątem wszystkich typów kryteriów zgodności ze Strategią ZIT - (ekspert zewnętrzny i/lub pracownik IP RPO WSL ZIT)
6b	<ul style="list-style-type: none"> • Część 2. ocena w oparciu o pozostałe kryteria merytoryczne 	Ocena pod kątem pozostałych kryteriów (pracownik IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP i/lub eksperci zewnętrzni)
7	Ranking końcowy	Na podstawie ostatecznej liczby punktów uzyskanej przez projekt.
8	Przyjęcie listy projektów wybranych do dofinansowania przez IP RPO WSL ZIT (w pierwszej kolejności) oraz IZ RPO WSL/IP RPO WSL WUP (w drugiej kolejności)	Przyjęcie listy projektów wybranych do dofinansowania sporządzonej w oparciu o ranking końcowy w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia przekazania listy do IP RPO WSL ZIT oraz przekazanie do IZ RPO WSL lub do IP RPO WSL WUP.

Powyższy schemat procedury wyboru projektów może ulec modyfikacjom na skutek dalszych uzgodnień z IZ RPO WSL lub MR.

W przypadku projektów EFRR ocena formalna polega na weryfikacji piętnastu obszarów tematycznych, wśród nich: terminowego wniesienia wniosku, kwalifikowalności podmiotowej wykonawcy oraz poprawności i kompletności dokumentacji projektu na moment zamknięcia naboru. W przypadku projektów EFS ocena formalna jest częścią oceny ogólnej, w której skład wchodzi również ocena merytoryczna oraz ocena zgodności z zasadami horyzontalnymi, w tym z prawodawstwem unijnym i krajowym. Ocena formalna weryfikuje między innymi kwalifikowalność wnioskodawcy i partnerów, niepodleganie wykluczeniu z możliwości otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej oraz potencjał finansowy wnioskodawcy. Na tym etapie oceniana jest również prawidłowość określenia wartości projektu.

Ocena zgodności z celami i priorytetami Strategii ZIT składa się z dwóch etapów. Pierwszy jest wspólny dla projektów EFRR i EFS, a jego celem jest ocena zgodność projektu z trzema kryteriami dostępowymi, których spełnienie jest bezwzględnie wymagane:

1. Lokalizacja projektu na obszarze funkcjonalnym danego ZIT/RIT;
2. Zgodność uzasadnienia i celu projektu z diagnozą i Priorytetami/Celami /Działaniami Strategii ZIT/RIT;
3. Zgodność przedmiotu projektu z zakresem wsparcia wskazanym w Strategii ZIT/RIT.

Drugi etap oceny, w części odnoszącej się do projektów z zakresu EFRR, koncentruje się na sześciu wymienionych poniżej obszarach tematycznych, premiując każdy z nich punktacją w zakresie od 0 lub 1 do 4 oraz odpowiednią wartością wagową. W tej fazie oceny projekt może uzyskać maksymalnie 40

punktów, a wymaganym progiem oceny pozytywnej jest uzyskanie 40%, czyli 16 punktów. Ocenie podlega:

1. Adekwatność projektu do zdiagnozowanych problemów/wyzwań oraz Celów/Priorytetów/ Działań wskazanych w Strategii ZIT/RIT;
2. Stopień realizacji przez projekt celów Strategii ZIT/RIT mierzony stopniem wpływu projektu na osiągnięcie wskaźników danego priorytetu ZIT/RIT;
3. Komplementarny charakter projektu;
4. Wpływ Związków ZIT/RIT /sygnatariuszy Porozumień w sprawie realizacji ZIT/RIT na realizację projektów na obszarze objętym Strategią ZIT/RIT;
5. Udział partnerów lokalnych oraz społeczności lokalnych w planowaniu i realizacji projektu;
6. Doświadczenie wnioskodawcy.

W przypadku projektów z obszaru EFS, drugi etap oceny zgodności ze Strategią ZIT odbywa się w oparciu o szczegółowe kryteria dla poszczególnych poddziałań, w ramach których ocenie podlega między innymi poprawność Programu Rewitalizacji, zgodność projektu z Programem Rewitalizacji lub powiązanie projektu z interwencją podejmowaną w ramach EFRR w przypadku braku Programu Rewitalizacji, oraz komplementarność i partnerstwo wielosektorowe. Maksymalnie można uzyskać 50 punktów, a minimalnym progiem pozytywnej oceny wniosku jest zdobycie 40% punktów możliwych do uzyskania za spełnienie wszystkich kryteriów punktowych, czyli 20. Ocena zgodności projektów z celami oraz priorytetami Strategii ZIT stanowi 50% wartości wagowej całkowitej oceny projektu.

Ocena merytoryczna koncentruje się na weryfikacji zgodności zapisów projektu z regulaminem naboru, w tym, w szczególności, w odniesieniu do wskazanych wartości wskaźników, zasadności ewentualnego partnerstwa i właściwego zaplecza merytoryczno-administracyjnego wnioskodawcy. W tej części oceny weryfikowany jest również budżet projektu pod kątem niezbędności zaplanowanych wydatków, ich racjonalności i efektywności oraz kwalifikowalności wydatków w świetle obowiązujących wytycznych.

W sytuacji, w której projekt **zostanie oceniony negatywnie** w rozumieniu art. 53. ust. 2. Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, instytucja organizująca konkurs pouczy wnioskodawcę o prawie wniesienia protestu, na zasadach określonych w rozdziale 15. tejże ustawy. Procedura odwoławcza odnosi się do właściwej oceny formalnej i właściwej oceny merytorycznej trybu konkursowego. Protest jest rozpatrywany przez IZ RPO WSL, w porozumieniu z IP RPO WSL WUP/ IP RPO WSL ZIT w zakresie go dotyczącym, jeżeli zaistnieje taka konieczność. Wnoszony jest za pośrednictwem IP RPO WSL WUP. Zgodnie z art. 61., w przypadku nieuwzględnienia protestu, negatywnej ponownej oceny projektu lub pozostawienia protestu bez rozpatrzenia (w przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej wyczerpana zostanie kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach działania), wnioskodawca może złożyć skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Od orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wnioskodawca, IZ RPO WSL lub IP RPO WSL WUP może wnieść skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

13. Projekty komplementarne PO Infrastruktura i Środowisko

Na obszarze SC realizowane są dwa projekty komplementarne PO liŚ 2014-2020.

Pierwszy z nich (**POIŚ_TRA: Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym**) stanowi element realizacji wiązki projektów „Transport publiczny” i dotyczy PI4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Drugi (**POIŚ_WFOŚ: Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej**) stanowi element realizacji wiązki projektów „Termomodernizacja i sieci ciepłownicze” i dotyczy trzech PI:

- PI4c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym;
- PI4v. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;
- PI4vi. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

13.1. POIŚ_TRA: Projekt Poprawa transportu publicznego w Subregionie Centralnym

W projekcie **POIŚ_TRA** zakłada się realizację „szkieletowych” rozwiązań z zakresu: budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego, wdrażania inteligentnych systemów transportowych, zakupu taboru autobusowego i tramwajowego na potrzeby transportu publicznego oraz budowy i przebudowy liniowej infrastruktury tramwajowej oraz trolejbusowej, a także opracowania dokumentacji projektowej, przetargowej dla inwestycji infrastrukturalnych, realizowanych ze środków programu lub programów operacyjnych polityki spójności w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020, a także dokumentacji planistycznej w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – SUMP). W skali lokalnej uzupełnieniem projektu POIŚ_TRA są projekty realizowane w ramach RPO WSL 2014-2020 w tym przede wszystkim w formule ZIT.

Na POIŚ_TRA na mocy Uchwały nr 321/2022 ZZSC z dnia 22 marca 2022 roku składa się realizacja następujących zadań:

- Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap I (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 463 337 822,97 PLN).

- Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap II (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 98 031 313,76 PLN).
- Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap III (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 39 724 745,54 PLN).
- Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych (PKM Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 41 003 022,50 PLN).
- Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – Węzeł „Sądowa” (Miasto Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 43 047 280,49 PLN).
- System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II (KZK GOP – szacunkowa kwota dofinansowania 22 280 106,80 PLN).
- Zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z systemem inteligentnego zarządzania flotą pojazdów (Miasto Jaworzno – szacunkowa kwota dofinansowania 39 843 024,38 PLN).
- Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z budową placu parkingowego (PKM Gliwice – szacunkowa kwota dofinansowania 34 865 593,89 PLN).
- Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tuskim (Miasto Tychy – szacunkowa kwota dofinansowania 113 333 333,33 PLN).
- Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego w Gliwicach poprzez zakup 17 autobusów hybrydowych (PKM Gliwice – szacunkowa kwota dofinansowania 18 500 000,00 PLN).
- Zakup taboru autobusowego zasilanego gazem CNG (PKM Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 6 500 000,00 PLN).

Dodatkowo, w ramach projektu komplementarnego do ZIT pozyskać można dofinansowanie na opracowanie dokumentacji planistycznej w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – SUMP), dla przygotowywanego we współpracy z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

Ponadto dopuszcza się możliwość realizacji zadań rezerwowych, tj.

- Budowa przystanków autobusowych na planowanej linii komunikacyjnej publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy Lubliniec (Gmina Lubliniec).
- Zachodnia Brama Metropolii Silesia - Centrum Przesiadkowe w Gliwicach etap II (Miasto Gliwice).
- Budowy wagi do preselekcji w ciągu ul. Kościuszki (Miasto Katowice).
- Zwiększenie atrakcyjności funkcjonowania komunikacji trolejbusowej poprzez modernizację sieci trakcyjnej (Miasto Tychy).
- Rozbiórka oraz przebudowa istniejącego budynku warsztatowego wraz z budową warsztatu oraz wiaty dla pojazdów autobusowych zasilanych wodorem (Miasto Tychy).

- Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim - etap II (Miasto Tychy).
- Czyste niebo nad Zagłębiem - Zakup autobusów hybrydowych w Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej Spółka z o.o. w Sosnowcu - Etap II (PKM Sosnowiec).
- Zakup autobusów o napędzie Diesla na potrzeby świadczenia publicznych usług transportowych przez PKM Sosnowiec (PKM Sosnowiec).
- Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap IV (Tramwaje Śląskie S.A.).
- Rozbudowa systemu dystrybucji biletów w pojazdach o możliwość płacenia kartą EMV (GZM).
- Dokumentacja projektowa dla przedsięwzięć pn.: „Rozbudowa układu drogowego wraz z budową linii tramwajowej od Pętli Brynow do planowanej Pętli Kostuchna oraz „Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – Węzeł Kostuchna” (Miasto Katowice).
- Opracowanie Studium Wykonalności separacji ruchu kolejowego na odcinku Katowice-Gliwice (GZM).

Wszystkie ww. zadania w ramach projektów podstawowych zostały opisane w postaci fiszek projektowych, których korekty są na bieżąco przekazywane do CUPT.

Cele: zadania w ramach POIŚ_TRA poza wymiarem niskoemisyjnym służą rozwojowi transportu zbiorowego, podniesieniu jego bezpieczeństwa, jakości, atrakcyjności i komfortu. Realizacja wiązki projektów „Transport publiczny” obejmującej POIŚ_TRA oraz projekty realizowane w ramach RPO WSL 2014-2020 **usprawni funkcjonowanie całego systemu transportowego w SC**. Nastąpi integracja infrastrukturalna istniejących środków transportu oraz dostosowanie systemu transportowego do obsługi osób o ograniczonej możliwości poruszania się. W miastach posiadających transport szynowy preferowany będzie rozwój tej gałęzi transportu zbiorowego, natomiast w pozostałych miastach finansowane będą inne niskoemisyjne formy transportu miejskiego. Ponadto, istotnym efektem działań będzie także możliwość lepszego przygotowania dokumentacji projektowej, a także planistycznej, zwłaszcza w zakresie tworzonych Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP). To właśnie SUMP-y będą stanowić kluczowy dokument wyznaczający kierunki rozwoju w zakresie transportu i mobilności na obszarach funkcjonalnych, a dobre przygotowanie do realizacji SUMP stanowić będzie dodatkowy atut w postaci dopasowania ukierunkowania działań na realne problemy i bolączki.

13.2. POIŚ_WFOŚ: Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach pełni rolę Instytucji Wdrażającej dla działania 1.7. Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej, realizowanego w ramach PO LiŚ 2014-2020. Mając na uwadze uzyskanie efektu synergii i zwiększenia efektywności energetycznej oraz ochrony powietrza, zakres interwencji będzie obejmował działania dotyczące głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych (poddziałanie 1.7.1.), budowy/przebudowy sieci dystrybucji ciepła i/lub

chłodu (poddziałanie 1.7.2.) oraz wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej (działanie 1.7.3.).

Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji (POIŚ_WFOŚ) realizowany będzie na terenie gmin i powiatów ziemskich wchodzących w skład SC (81 członków subregionu) objętym STRATEGIĄ, - głównie na obszarach o dużych skupiskach budynków mieszkalnych wielorodzinnych. W poszczególnych miastach będą realizowane wszystkie uzasadnione energetycznie, ekologicznie i ekonomicznie inwestycje o zakresie określonym przez dopuszczalne typy projektów działania 1.7. służące tzw. likwidacji niskiej emisji, w tym w szczególności zmniejszenia emisji pyłu zawieszzonego PM10. Wsparcie zostaną projekty dążące również do zmniejszenia poziomu emisji CO₂ oraz jak najniższego kosztu ograniczenia/uniknięcia emisji zanieczyszczeń powietrza.

Cele: interwencja będzie służyła rozwiązaniu najważniejszych problemów SC z punktu widzenia wsparcia przedsięwzięć z obszarów o ponadnormatywnym przekroczeniu poziomów pyłów i innych szkodliwych substancji, w tym ograniczających emisję CO₂. Wsparcie będzie udzielane z uwzględnieniem podejścia zintegrowanego (pod względem przestrzennym, technicznym oraz terminu realizacji poszczególnych projektów).

Warunkiem uzyskania wsparcia będzie posiadanie przygotowanych uprzednio planów gospodarki niskoemisyjnej. Dokumentem takim może być też każda lokalna strategia odnosząca się do kwestii związanej z zapewnieniem lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, a także przyczyniająca się do osiągnięcia celów pakietu energetyczno-klimatycznego 3x20 (w przypadku Polski 2x20 i 1x15% w zakresie OZE).

Realizacja wiązki projektów „Termomodernizacja i sieci ciepłownicze” obejmującej POIŚ_WFOŚ oraz projekty realizowane w ramach RPO WSL 2014-2020 **przyczyni się do realizacji planów gospodarki niskoemisyjnej samorządów wchodzących w skład SC oraz „Ramowego dokumentu wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego”**.

14. Zakres odpowiedzialności w procesie wdrażania Strategii

Zintegrowane podejście terytorialne w ramach ZIT SC jest realizowane z wykorzystaniem unikalnych w skali kraju doświadczeń uzyskanych przy wdrażaniu Programów Rozwoju Subregionów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. W szczególności istotne w tym aspekcie są istniejące dobre praktyki oraz potencjał instytucjonalny m.in. w zakresie partnerskiej współpracy gmin oraz udziału partnerów lokalnych w wyborze przedsięwzięć do dofinansowania. Zasadność kontynuacji podejścia terytorialnego wypracowanego w latach 2007-2013 potwierdzają m.in. badania ewaluacyjne, z których wynika, iż przyczyniło się ono do pogłębienia współpracy jednostek samorządu terytorialnego, a realizowana w jego ramach interwencja w większym stopniu odzwierciedla potrzeby społeczności lokalnych. Ewaluacja *ex-ante* zintegrowanego podejścia terytorialnego w ramach RPO WSL 2014-2020 wykazała, iż zastosowano je poprawnie tj. wprowadzono w osiach priorytetowych i obszarach wsparcia, w których jest to zasadne pod względem efektywności oraz możliwości realizacji projektów przy zastosowaniu ZIT.

Istotnym elementem realizacji ZIT SC jest **zinstytucjonalizowana forma partnerstwa JST**. Zgodnie z wymogami zawartymi w Umowie Partnerstwa w SC partnerstwo to przyjęło formę organizacyjną ZSC – stowarzyszenia 81 jednostek samorządu terytorialnego. **Podstawą interwencji ZIT SC jest niniejsza STRATEGIA**, która uwzględnia wspólne strategiczne wybory uzgodnione przez jednostki wchodzące w skład ZSC. Cele STRATEGII są spójne z celami szczegółowymi RPO WSL 2014-2020 (zob. tab. 51-68).

Proces wdrażania STRATEGII, z wyjątkiem odrębnie kontraktowanych projektów komplementarnych PO IiŚ 2014-2020, **jest organizowany wspólnie przez IZ RPO WSL oraz IP RPO WSL ZIT** co posiada umocowanie w RPO WSL 2014-2020. Szczegółowo relacje między IZ RPO WSL a IP RPO WSL ZIT regulowane są odrębnym porozumieniem. Rolę IZ RPO WSL pełni Zarząd Województwa Śląskiego i realizuje ją zgodnie z posiadanymi uprawnieniami oraz procedurami wewnętrznymi, utworzonymi w związku z autonomią decyzyjną przysługującą samorządowi regionalnemu.

IP RPO WSL ZIT działa na mocy porozumienia zawartego z IZ RPO WSL, jako podmiot, któremu powierza się część zadań związanych z zarządzaniem i wdrażaniem ZIT, w szczególności z wyborem projektów do dofinansowania. IP RPO WSL ZIT występuje w imieniu władz lokalnych (gminnych i powiatowych) SC, jako stowarzyszenie przez nie zawiązane. IP ZIT podlega desygnacji. Szczegółowy zakres zadań i obowiązków IP RPO WSL ZIT oraz postanowienia szczegółowe w zakresie uczestniczenia IP ZIT w procedurach wdrażania RPO WSL 2014-2020 regulowane są przedmiotowym porozumieniem.

W odniesieniu do zarządzania ZIT, IP RPO WSL ZIT:

- prowadzi działalność informacyjną w zakresie ZIT na terytorium SC,
- gromadzi informacje o gotowości podmiotów z terytorium SC do realizacji projektów w ramach ZIT i na tej podstawie rekomenduje IZ harmonogram konkursów i przypisaną im alokację,
- uczestniczy w pracach Komitetu Monitorującego RPO WSL 2014-2020,

- opracowuje roczne i końcowe sprawozdania z wdrażania STRATEGII, korzystając z bezpośredniego dostępu do Lokalnego Systemu Informatycznego,
- w sytuacji zagrożenia wykonania STRATEGII podejmuje procedury zaradcze lub zaleca beneficjentom indywidualne działania naprawcze.

W odniesieniu do wyboru projektów w ramach ZIT, IP RPO WSL ZIT postępuje zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 11.

W obszarach nieuregulowanych porozumieniem między IZ RPO WSL a IP RPO WSL ZIT, IP RPO WSL ZIT działa zgodnie z własnymi postanowieniami statutowymi. W szczególności realizując je w ramach prac BZSC oraz działalności organów statutowych, tj. WZCSC oraz ZZSC. BZSC stanowi zaplecze wykonawcze organów ZSC.

BZSC operacjonalizuje postanowienia organów ZSC, podejmujących uchwały związane z realizowaniem zadań związku, którymi wg zapisów Statutu ZSC są:

„1) pełnienie funkcji Związku ZIT w odniesieniu do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

2) realizacja zadań dotyczących wdrażania projektów dofinansowanych z funduszy krajowych i europejskich, w tym pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w tym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

3) realizacja zadań związanych z pełnieniem funkcji Związku ZIT dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach RPO WSL, w tym w szczególności:

- a) przygotowanie Strategii ZIT w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne i planistyczne;
- b) przedkładanie Strategii ZIT do pozytywnego zaopiniowania Instytucji Zarządzającej RPO WSL oraz Ministrowi Rozwoju Regionalnego;
- c) wskazanie projektów do wsparcia w ramach ZIT na zasadach uzgodnionych z Instytucją Zarządzającą RPO WSL;
- d) przygotowanie raportów monitoringowych oraz sprawozdań nt. wdrażania Strategii ZIT, zgodnie z wymogami Instytucji Zarządzającej RPO WSL, a następnie przekazywanie tego dokumentu do oceny i zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu RPO WSL;
- e) udział w pracach/posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO WSL;
- f) realizacja innych zadań, wynikających z umów i porozumień zawartych pomiędzy Związkiem a Instytucją Zarządzającą RPO WSL.

4) zapewnienie członkom Związku dostępu do informacji na temat aktualnego stanu wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych;

5) monitorowanie programów i funduszy mogących stanowić potencjalne źródło wsparcia jednostek samorządu lokalnego Związku;

6) wyrażanie opinii i wspólnych interesów członków Związku wobec administracji rządowej (centralnej i wojewódzkiej) oraz samorządowej szczebla wojewódzkiego, jak również innych organizacji samorządowych, gospodarczych i społecznych, w szczególności dotyczących spraw związanych z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;

7) rozwijanie współpracy i wymiany informacji pomiędzy samorządem lokalnym a Sejmikiem i Zarządem Województwa Śląskiego oraz Parlamentarzystami;

- 8) wnioskowanie o dofinansowanie podejmowanych inicjatyw z funduszy krajowych i europejskich oraz organizowanie i prowadzenie prac związanych z realizacją projektów z udziałem funduszy zewnętrznych;
- 9) promocja społeczności lokalnych regionu oraz osiągnięć gmin i powiatów należących do Związku, w tym innowacyjnych rozwiązań wypracowanych w gminach i powiatach;
- 10) wspieranie rozwoju współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju gospodarczego, kulturalnego, oświatowego i społecznego, ochrony środowiska naturalnego oraz organizacji usług publicznych pomiędzy gminami i powiatami należącymi do Związku;
- 11) inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego gmin i powiatów Związku;
- 12) podejmowanie działań mających na celu wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- 13) podejmowanie wszystkich innych zadań zmierzających do osiągnięcia celów Związku.”

WZCSC jest najwyższym organem Związku. Członka ZSC na sesji WZCSC reprezentuje organ wykonawczy gminy lub powiatu lub osoba przez niego desygnowana. Liczba głosów członka w WZCSC zależy od liczebności społeczności lokalnej. Uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów statutowego składu, przy wymaganej obecności co najmniej połowy członków ZSC. Przewodniczącym WZCSC jest Prezydent Miasta Katowice. Do statutowych kompetencji WZCSC należy:

- „1) uchwalanie Statutu i jego zmian;
- 2) uchwalanie ramowego planu działalności Związku;
- 3) przyjmowanie Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych;
- 3a) przyjmowanie kluczowych stanowisk dotyczących realizacji RPO WSL oraz ZIT;
- 4) rozpatrywanie i przyjmowanie rocznych sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz udzielanie absolutorium Zarządowi Związku, na podstawie wniosku Komisji Rewizyjnej;
- 5) zatwierdzanie bilansu oraz rachunku zysków i strat Związku za ubiegły rok wraz z informacją dodatkową;
- 6) wybór i odwoływanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej, jak również uzupełnianie składu tych organów;
- 7) uchwalanie rocznego planu finansowego Związku;
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie wysokości składek członkowskich;
- 9) określanie ogólnych zasad gospodarowania majątkiem Związku;
- 10) uchwalanie Regulaminu Obrad Walnego Zebrania Członków;
- 11) zatwierdzanie regulaminu Komisji Rewizyjnej;
- 12) rozpatrywanie odwołań członków Związku od uchwały Zarządu w sprawie wykreślenia członka Zarządu;
- 13) podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania Związku;
- 14) dokonywanie autentycznej wykładni postanowień Statutu;
- 15) podejmowanie decyzji w sprawach zastrzeżonych dla Walnego Zebrania Członków przez inne postanowienia Statutu.”

ZZSC, który kieruje działalnością ZSC, składa się z 15 członków, wybranych przez WZCSC. Statutowa konstrukcja ZZSC stanowi podstawę - pierwszy poziom - skutecznego, operacyjnego włączenia społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację STRATEGII. Jest ono realizowane przez zachowanie parytetów terytorialnych w sprawowaniu władzy wykonawczej w ZSC. W skład ZZSC wchodzi po 3 przedstawiciele każdego z podregionów (NTS3) SC oraz co najmniej 1 przedstawiciel powiatów ziemskich. ZZSC dokonuje wyboru przewodniczącego spośród swoich członków.

W relacjach z IZ RPO WSL, przewodniczący ZZSC występuje wspólnie z przewodniczącym WZCSC. ZZSC zapewnia realizację celów i zadań ZSC poprzez podejmowanie uchwał, stanowisk, decyzji i wszelkich istotnych czynności, niezastrzeżonych w Statucie ZSC do wyłącznej właściwości innych organów ZSC, a w szczególności:

„1) wykonuje uchwały Walnego Zebrania Członków;

2) przygotowuje projekty dokumentów programowych Związku, w tym projekt ramowego planu działalności Związku;

3) realizuje Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych zgodnie z wymogami IZ RPO WSL 2014-2020;

4) akceptuje bieżące plany działalności Związku;

5) przygotowuje projekt rocznego planu finansowego Związku;

6) wnioskuje o zwołanie Walnego Zebrania Członków;

7) podejmuje uchwały o przyjęciu w poczet członków Związku;

8) w drodze uchwały stwierdza wystąpienie członka ze Związku;

9) podejmuje uchwały o wykreśleniu członka ze Związku;

10) gospodaruje majątkiem Związku w ramach uchwalonego rocznego planu finansowego oraz ogólnych zasad gospodarowania majątkiem Związku, w szczególności zaś jest uprawniony do:

a) nabywania i zbywania nieruchomości;

b) zaciągania pożyczek i kredytów oraz emitowania i nabywania obligacji do wysokości i na zasadach określonych przez Walne Zebranie Członków;

c) przyjmowania darowizn, spadków i zapisów;

d) nabywania i zbywania papierów wartościowych do wysokości określonej przez Walne Zebranie Członków;

11) czuwa nad regulowaniem płatności (w tym zwłaszcza wierzytelności) na rzecz Związku;

12) określa w drodze uchwały sposób wpłacania składek członkowskich;

13) opracowuje i ogłasza tekst jednolity Statutu;

14) podejmuje uchwały w sprawie zatrudnienia lub zwolnienia Dyrektora Biura Związku oraz ustala wynagrodzenie dla niego.”

Bieżącą działalnością Związku kieruje dyrektor BZSC, który m.in. realizuje powierzone zadania dotyczące ZIT, pod stałym nadzorem ZZSC. Funkcję zwierzchnika służbowego w stosunku do dyrektora BZSC sprawuje przewodniczący ZZSC. **BZSC w pierwszej kolejności realizuje zadania związane z pełnieniem przez ZSC roli IP RPO WSL ZIT.**

15. Wdrażanie Strategii z wykorzystaniem włączenia społecznego

Prace nad przygotowaniem realizacji ZIT na terenie SC poczyniły od opracowania wstępnych, roboczych założeń prowadzone były **przy pełnym udziale przedstawicieli wszystkich 81 JST na obszarze SC, którzy zapewнили identyfikację lokalnych potencjałów i potrzeb oraz zakreślili zasady koordynacji w skali podregionalnej (5 podregionów NTS3: bytomskiego, gliwickiego, katowickiego, tyskiego i sosnowieckiego) oraz subregionalnej (SC).**

- Od 2012 r. prowadzone były prace nad przygotowaniem zintegrowanych projektów w ramach ZIT oraz opracowaniem zasad współpracy w ramach ZSC. Działania te koordynowane były przez Miasto Gliwice – lidera reprezentującego JST SC.
- W marcu 2013 r. Prezydent Miasta Katowice – jako lider ówczesnie nazywanego „komponentu krajowego ZIT” – powierzył prace nad pakietem rozwiązań dla ZIT SC KZK GOP, który z kolei zlecił przygotowanie warsztatów strategicznych i opracowanie pakietu trzech strategii:
  - Strategii Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
  - Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
  - Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Prace te realizowane były z udziałem wszystkich JST w SC.

- W maju 2013 r. JST SC sformułowały wstępne założenia dotyczące realizacji ZIT SC i podjęły konsultacje z Samorządem Województwa Śląskiego. W czerwcu 2013 r. opublikowano II projekt RPO, a miesiąc później Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego), co sprawiło, że JST SC dokonały aktualizacji wyników dotychczasowych prac względem ww. dokumentów.
- We wrześniu 2013 r. podjęta została uchwała Zarządu Województwa Śląskiego ustanawiająca ramy terytorialne oraz finansowe realizacji ZIT SC. W międzyczasie organy stanowiące JST podejmowały formalne decyzje o przystąpieniu do ZSC.
  - W październiku 2013 r. odbyło się zebranie założycielskie ZSC, a miesiąc później ZZSC przyjął wstępną wersję pakietu trzech wcześniej wymienionych strategii. Dokumenty te złożono Samorządowi Województwa Śląskiego celem dalszego procedowania w negocjacjach dotyczących RPO. **Dokumenty te poddano także procesowi konsultacji społecznych**, którego organizatorem był KZK GOP. W trakcie konsultacji społecznych uwagi zgłosiły 2 osoby fizyczne oraz 10 organizacji pozarządowych. Dotyczyły one m.in. sposobu włączenia społeczeństwa w opracowanie dokumentu, konieczności zwiększenia roli organizacji pozarządowych w procesie programowania i wdrażania strategii, w tym w zakresie monitorowania i ewaluacji, konieczności zwrócenia większej uwagi na kwestie rewitalizacji społecznej, zwiększenia poziomu integracji komunikacji publicznej, konieczności uzupełnienia i zweryfikowania diagnozy. Wyniki konsultacji zostały opublikowane na stronie www KZK GOP i uwzględnione na kolejnych etapach prac. W grudniu 2013 r. uzyskano opinię IZ RPO WSL, co spowodowało uruchomienie kolejnych warsztatów i spotkań Związku oraz IZ RPO WSL, mających na celu uwzględnienie złożonych uwag. W ich wyniku podjęto decyzję o opracowaniu jednego dokumentu – Strategii ZIT SC (wersji II), czyli

pierwotnego niniejszej STRATEGII – na bazie dotychczasowych trzech dokumentów. Decyzja ta warunkowana była nowo pojawiającymi się ustaleniami dotyczącymi wdrażania ZIT w Polsce. W bilateralnych ustaleniach między ZZSC a IZ RPO WSL wypracowano tak zdefiniowany dokument. Przyczynkiem do kolejnej aktualizacji założeń STRATEGII stało się opublikowanie w kwietniu 2014 r. projektu RPO wersji 5.1. a następnie, w maju, projektów 2.0 szczegółowych opisów priorytetów RPO. Ponadto odbyło się spotkanie konsultacyjno-opiniujące z przedstawicielami Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, podczas którego przedstawiono **metody oceny strategii ZIT stosowane przez JASPERS oraz uwagi MliR do STRATEGII**. Na tym etapie prac wszelkie działania związane z ZIT SC koordynowane już były przez ZSC, tj. BZSC i jego statutowe organy.

- W maju 2014 r. zrealizowano kolejny etap spotkań konsultacyjnych w ramach ZSC oraz z IZ RPO WSL, które doprowadziły do stworzenia wersji III STRATEGII.
- W czerwcu 2014 r., III wersja STRATEGII została zaprezentowana podczas WZCSC i przyjęta przez ZZSC. Następnie została złożona Samorządowi Województwa Śląskiego celem dalszego procedowania w negocjacjach dotyczących RPO WSL 2014-2020. Tę wersję STRATEGII, wraz z dokumentami obejmującymi wnioski z oceny MliR oraz z wcześniej prowadzonych konsultacji **społecznych poddano ponownie konsultacjom społecznym** w okresie od lipca do sierpnia 2014 r. Zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych wysłano do 14 instytucji i osób fizycznych, które aktywnie zaangażowały się w trakcie wcześniejszych konsultacji. Otrzymano dwie informacje zwrotne. Pierwsza z nich dotyczyła możliwości załączenia do STRATEGII listy projektów planowanych do realizacji. Udzielono odpowiedzi, iż dokument nie będzie jej zawierał. Druga odnosiła się do zagadnień diagnozy i rekomendacji związanych z ruchem rowerowym. W ramach odpowiedzi wskazano, w którym miejscu STRATEGII opisano tę problematykę. Szczegóły zawiera raport z konsultacji zamieszczony na stronie www ZSC. We wrześniu 2014 r. MliR przekazało ZSC oraz IZ RPO WSL opinię wybranego przez siebie eksperta zewnętrznego, który dokonał **niezależnej oceny STRATEGII**. W konsekwencji tej opinii, jesienią 2014 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne z ekspertem i przedstawicielami MliR. Wydarzenia te zbiegały się w czasie z prezentacją VII wersji projektu RPO WSL 2014-2020, a następnie wersji ostatecznej RPO WSL 2014-2020 zatwierdzonej przez Komisję Europejską. Równoległe **ZSC organizował dla swoich członków spotkania warsztatowe związane z systemem wdrażania STRATEGII oraz zarządzaniem projektami**.
- Zebrane z ww. źródeł wytyczne, informacje oraz opinie posłużyły w grudniu 2014 r. do opracowania IV wersji STRATEGII, będącej przedmiotem akceptacji WZCSC w styczniu 2015 r. Następnie powyższy dokument został przekazany do IZ RPO WSL w celu zaopiniowania pod kątem możliwości finansowania Strategii z tego programu.
- Na podstawie otrzymanych uwag IZ RPO WSL, ZSC opracował wersję IV STRATEGII, przyjętą przez WZCZSC w dniu 31 marca 2015 r., która ponownie została przekazana IZ RPO WSL celem zaopiniowania. Po otrzymaniu ponownej opinii IZ RPO WSL, ZSC przystąpił do dalszych prac nad dokumentem.
- Wersja V.1 STRATEGII została przyjęta uchwałą Walnego Zebrania Członków Związku Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego nr 11/2015 z dnia 26.05.2015 roku, a następnie przekazana do MliR w celu weryfikacji dokumentu pod kątem zgodności z umową partnerstwa oraz w zakresie możliwości finansowania projektów z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

- Na podstawie uwag MliR otrzymanych w lipcu 2015 r., została opracowana VI wersja STRATEGII, przedłożona do akceptacji WZSC oraz do ponownego zaopiniowania przez MliR w trybie ustawowym. Dnia 27 sierpnia 2015 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wydało pozytywną opinię w zakresie zgodności Strategii ZIT z Umową Partnerstwa. 6 października 2015 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął uchwałę dotyczącą opinii o zgodności Strategii ZIT Subregionu Centralnego z możliwościami finansowania ZIT w ramach RPO WSL 2014-2020.

W fazie wdrożeniowej STRATEGII, dla zapewnienia jeszcze większej reprezentatywności działań ZSC oraz pogłębienia włączenia społecznego w realizację STRATEGII, utworzono przy ZSC **Radę Konsultacyjną ds. ZIT**, która jest ciałem doradczym ZZSC w procesach związanych z wdrażaniem i ewaluacją STRATEGII. Rada Konsultacyjna została powołana 27 czerwca 2016 r. uchwałą ZZSC nr 103/2016. W skład Rady Konsultacyjnej może wejść nie mniej niż 10 i nie więcej niż 25 przedstawicieli partnerów społecznych: pracodawców; instytucji publicznych - przede wszystkim działających w obszarze edukacji, ochrony środowiska oraz polityki społecznej; organizacji pozarządowych. Członkiem Rady Konsultacyjnej może zostać wybrana również osoba pozostająca w bezpośredniej zależności służbowej względem organów JST tworzących ZSC. Natomiast prawo rekomendowania członków Rady Konsultacyjnej przysługuje wszystkim Członkom ZSC. Wyboru składu Rady Konsultacyjnej na dwuletnie kadencje dokonuje ZZSC.

Jak zostało to już zapisane w rozdziale 13. **ZZSC stanowi podstawę – pierwszy poziom – skutecznego, operacyjnego włączenia społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację STRATEGII.** Jest ono realizowane przez zachowanie parytetów terytorialnych w sprawowaniu władzy wykonawczej w ZSC.

Drugi poziom skutecznego, operacyjnego włączenia społeczności lokalnych w przygotowanie i realizację STRATEGII związany jest z pracą na poziomie podregionów (NTS3). Dzięki parytetom przedstawicielskim w ZZSC reprezentanci każdego z podregionów organizują na swoim terytorium zespoły robocze, zapewniające bieżący wkład koncepcyjny i operacyjny w procesy strategiczne SC. Koordynacja następuje na poziomie JST leżących na terytorium danego podregionu. W wymiarze podregionalnym w pracach uczestniczą w pierwszej kolejności koordynatorzy wskazani przez każdą z JST. Koordynatorami tymi są zazwyczaj naczelnicy wydziałów właściwych ds. rozwoju lokalnego lub funduszy strukturalnych.

Trzecim poziomem włączenia społeczności lokalnych jest upowszechnianie założeń ZIT SC w wymiarze lokalnym oraz inspirowanie aktorów rozwoju lokalnego do podejmowania inicjatyw projektowych wchodzących w skład wiązek projektów ZIT SC. Prace na poziomie lokalnym są prowadzone przez koordynatorów uczestniczących w pracach na poziomie podregionalnym.

Całościowo, trójstopniowy układ zapewniania włączenia społeczności lokalnych w realizację STRATEGII stanowi skuteczny system współuczestniczenia w procesach rozwojowych SC w warunkach dużej wielopodmiotowości. Partnerstwo na rzecz ZIT SC obejmuje największą w kraju liczbę podmiotów, wśród partnerstw ZIT. Wynika to z faktu, że obszar funkcjonalny podlegający wsparciu ZIT SC ma specyfikę zupełnie inną niż pozostałe obszary objęte ZIT w Polsce. W SC aglomeracyjny układ licznych ośrodków miejskich o podobnej randze oraz podlegających intensywnej urbanizacji obszarów wiejskich sprawia, że koordynacja działań musi mieć charakter wielopoziomowy, wręcz

sieciowy, a podejście partnerskie jest nieuniknione i od dawna zakorzenione w procesach współpracy między społecznościami lokalnymi oraz instytucjami lokalnymi, w tym JST.

Udział partnerów społecznych

Partnerzy spoza sektora finansów publicznych są włączani w realizację zadań w ramach ZIT SC w zgodności z art. 33. Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Warunki tam nakreślone są rozwinięte oraz uszczegółowione, głównie w obszarze dokumentowania wymogów proceduralnych. Według przedmiotowych zasad wybór partnera następuje przed złożeniem wniosku o dotację w drodze publicznego naboru, z co najmniej 21-dniowym terminem przyjmowania zgłoszeń. Wnioskodawcy mogą składać oferty indywidualne bądź wspólnie z innymi podmiotami. Ponadto, potencjalny partner musi legitymować się zgodnością profilu działalności z celami partnerstwa, co jest weryfikowane na podstawie zapisów w statucie. Jeśli zakres współpracy wymaga stosownych zezwoleń, uprawnień lub certyfikatów po stronie potencjalnego partnera, to wnioskodawca musi takie dokumenty przedstawić. Potencjalny partner musi również wykazać się posiadaniem doświadczenia w realizacji projektów o podobnym do zakresu partnerstwa charakterze. Weryfikacji jest również poddawany potencjał organizacyjny wnioskodawcy. Zgodnie z tym założeniem o pozycję partnera mogą ubiegać się podmioty, których wiedza i doświadczenie pozwolą na prawidłowe wykonanie projektu, ze szczególnym uwzględnieniem doświadczenia w realizacji zadań na terenie danej gminy lub regionu. Powyższy wymóg jest weryfikowany na podstawie oświadczenia o realizacji przynajmniej dwóch przedsięwzięć o przedmiotowym charakterze w przeciągu ostatnich pięciu lat działalności, a jeśli podmiot istnieje krócej to w okresie swojej dotychczasowej działalności. Potwierdzeniem potencjału kadrowego potencjalnej organizacji partnerskiej jest lista osób wraz z zakresem stosownych kwalifikacji niezbędnych do wykonania zadania. Potencjalny partner musi również zadeklarować w formie oświadczenia zdolność do wniesienia finansowego lub niefinansowego wkładu własnego w realizację celów partnerstwa, zgodnie z obowiązującymi zasadami; musi również znajdować się sytuacji ekonomicznej i finansowej, która pozwoli na prawidłową realizację zadań partnerstwa. Dokumentem wypełniającym ten warunek jest również oświadczenie, w tym przypadku: o niepodleganiu wykluczeniu z prawa do otrzymania dotacji, o którym mowa w art. 145 ust. 6 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Zapisem procedury, którego nie znajdziemy w ustawie wdrożeniowej jest wymóg przynajmniej rocznego funkcjonowania organizacji wnioskującej o partnerstwo. Weryfikacja odbywa się na podstawie aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego, innego rejestru, ewidencji lub innych dokumentów potwierdzających status prawny organizacji. Dodatkowo, potencjalny partner musi przedstawić do oceny koncepcję własnego wkładu merytorycznego w planowane przedsięwzięcie z uwzględnieniem np.: lokalnych planów rewitalizacji i strategii ZIT. Oceny dokonuje komisja rekrutacyjna według przejrzystych kryteriów podanych do wiadomości potencjalnych beneficjentów. Podsumowaniem procedury jest podanie do publicznej wiadomości na stronie internetowej jednostki informacji o podmiotach wybranych do pełnienia funkcji partnera.

16. Monitorowanie i ewaluacja Strategii

Monitoring STRATEGII jest prowadzony w sposób ciągły i stanowi naturalną kontynuację prac diagnostycznych i programowych związanych z jej przygotowaniem. Podobnie, procesem ciągłym jest ewaluacja STRATEGII, na którą składają się zarówno oceny strategicznego charakteru przyjętych i wdrażanych rozwiązań, jak i formalnej zgodności STRATEGII z innymi dokumentami programowymi, w tym przede wszystkim z RPO. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie i ewaluację jest ZSC, a szczegółowe role w ramach jego struktury zostały opisane poniżej.

W warstwie związanej z monitorowaniem prowadzone są trzy ciągłe działania. Pierwsze z nich związane jest z diagnozą strategiczną SC i obejmuje gromadzenie najważniejszych danych ilościowych i jakościowych o procesach rozwojowych na obszarze SC, dotyczących w pierwszej kolejności zagadnień wskazanych w rozdziałach 3-7, tj. aspektów przestrzennych, gospodarki i rynku pracy, społeczeństwa, gospodarowania zasobami oraz mobilności. Posiadane dane jakościowe są aktualizowane na bieżąco, a dane ilościowe w cyklach związanych z funkcjonowaniem sprawozdawczości prowadzonej przez JST oraz z publikowaniem danych statystycznych przez GUS. Wynikiem tego działania jest doroczny **raport o sytuacji w SC**, publikowany od roku 2016. Prace nad raportem realizowane są przez BZSC, a członkowie ZSC zapewniają wkład informacyjny w sytuacjach, w których wymagane jest uzyskanie bezpośrednich danych od JST. Raport jest przyjmowany uchwałą ZZSC, a następnie przekazywany członkom Rady Konsultacyjnej ds. ZIT oraz publikowany na stronie www ZSC.

Działanie drugie związane jest z bieżącym monitorowaniem **mierników produktów i postępu finansowego projektów wybranych do realizacji w formule ZIT**. Mierniki te są zgodne z przyjętymi dla RPO oraz wpisują się w system monitorowania postępów i efektów wdrażania programu w całości oraz w obrębie poszczególnych PI. Dodatkowo, ze względu na postanowienia STRATEGII, uwzględniane jest agregowanie danych na poziomie wiązek projektów. Dane pozyskiwane są przez IP ZIT bezpośrednio z Lokalnego Systemu Informatycznego, a w razie potrzeby uzupełniane są danymi pozyskanymi od beneficjentów wsparcia uzyskanego w ramach ZIT lub od IZ RPO WSL. IP ZIT opracowuje i przekazuje IZ RPO WSL sprawozdania (roczne i końcowe) oraz informacje kwartalne na zasadach określonych przez IZ RPO WSL, ramowo wskazanych w porozumieniu między IZ RPO WSL a IP ZIT, a także opisanych w Zasadach współpracy przy realizacji ZIT/RIT.

Wyniki i wnioski zawarte w tych sprawozdaniach i informacjach są przedmiotem analiz ZZSC. W sytuacji zagrożenia wykonania STRATEGII, w szczególności gdy powstanie ryzyko nieosiągnięcia zakładanych wskaźników produktu i rezultatu, IP ZIT podejmuje procedury zaradcze na poziomie ZSC lub zaleca beneficjentom indywidualne działania naprawcze.

Trzecim z działań jest monitorowanie bieżącej gotowości do uruchomienia projektów przewidywanych do realizacji w ramach ZIT SC. Jest ono kontynuacją prac prowadzonych w fazie przygotowania STRATEGII. BZSC rozwija posiadaną bazę informacji o potencjalnych projektach i pozostaje w bieżącym kontakcie z JST celem pozyskiwania aktualnych informacji. Do tego celu udostępniony został członkom Związku system informatyczny, w którym na bieżąco gromadzone i aktualizowane są wszystkie istotne dane. Pozwala to na rekomendowanie IZ RPO WSL harmonogramu konkursów i przypisanej im alokacji.

Na warstwę związaną z ewaluacją składają się cztery działania. Pierwszym jest **bieżąca ewaluacja dopasowania** STRATEGII do sytuacji w SC i oczekiwań JST oraz partnerów społecznych połączona z ewaluacją **wdrażalności** STRATEGII. Jest ona prowadzona przez BZSC. Konieczne zmiany są rekomendowane do przyjęcia ZZSC lub WZCSC, a także konsultowane z IZ RPO WSL oraz Radą Konsultacyjną ds. ZIT. Warstwa ta obejmuje także aktualizowanie STRATEGII w sytuacji istotnej zmiany dokumentów programowych warunkujących jej treść, tj. przede wszystkim RPO.

Działaniem drugim jest **przeгляд śródkresowy** realizacji STRATEGII bazujący na autoewaluacji. Zostanie on uruchomiony w 2017 r. uchwałą ZZSC. Wynikiem przeglądu będzie raport wewnętrzny przedstawiony WZCSC oraz IZ RPO WSL nie później niż do końca 2018 r. Konieczne zmiany będą przyjmowane przez ZZSC lub rekomendowane do przyjęcia WZCSC, a także konsultowane z IZ RPO WSL.

Trzecie działanie związane jest z **aktualizacją STRATEGII na lata 2020-2030** w świetle przyszłości ZSC oraz kontynuacji inicjatyw podjętych w ramach ZIT. W związku z tym działaniem w 2019 r. zostanie uruchomiony drugi przegląd śródkresowy, który stanie się podstawą do dokonania aktualizacji. Prace zostaną zainicjowane uchwałą ZZSC i powierzone podmiotowi niezależnemu.

Ostatnim działaniem ewaluacyjnym przewidzianym w perspektywie STRATEGII jest **ewaluacja ex post**, która zostanie wykonana przez niezależny podmiot po zakończeniu wydatkowania środków w ramach ZIT SC. Prace zostaną zainicjowane uchwałą ZZSC.

Prowadząc monitorowanie i ewaluację STRATEGII, BZSC **zapewnia zachowanie zasad**:

- wiarygodności, czyli gromadzenia i przetwarzania niepodważalnych danych, których wykorzystanie minimalizuje ryzyko podejmowania błędnych działań korygujących;
- aktualności, czyli ciągłego gromadzenia i analizowania informacji, co umożliwia reagowanie we właściwym czasie;
- koordynacji, czyli takiego gromadzenia, analizowania i udostępniania informacji, w którym unikać się będzie powtórzeń oraz minimalizowane będą obciążenia wszystkich zaangażowanych stron związane z opracowywaniem informacji i korzystaniem z nich;
- obiektywności, czyli stosowania wskaźników i kryteriów nieobciążonych subiektywizmem;
- realizmu, czyli uwzględniania kontekstu społeczno-gospodarczego oraz innych kontekstualnych czynników warunkujących wdrażanie strategii;
- strategiczności, czyli odnoszenia się do procesów istotnych z perspektywy wdrażania strategii.

17. Indykatywna tablica finansowa Strategii

Alokacja przeznaczona na realizację działań ZIT SC jest dokonywana za pośrednictwem RPO WSL 2014-2020, w którym znajduje się odniesienie do niniejszej STRATEGII. STRATEGIA pełni rolę „strategii określającej zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na obszary miejskie”, o której mowa w art. 7 Rozporządzenia EFRR 1301/2013 z 17 grudnia 2013 r. Ponadto ze środków PO IiŚ 2014-2020 finansowane będą dwa projekty komplementarne opisane w rozdziale 13.

Na realizację działań opisanych w STRATEGII z RPO WSL 2014-2020 przeznaczone są środki w wysokości 639,12 mln EUR EFRR oraz 99,98 mln EUR EFS, opisane w tabeli 70.

Tabela 70. Szacunkowa wartość wsparcia ZIT SC (bez projektów komplementarnych PO IiŚ 2014-2020)

Pozycja	EFRR	EFS
Środki wyodrębnione z rezerwy ogólnej	421,7 mln EUR	62,3 mln EUR
Dodatkowe środki przekazane z RPO	271,4 mln EUR	37,7 mln EUR

Źródło: Opracowanie własne

Na realizację projektów komplementarnych z PO IiŚ 2014-2020 przewidziano alokację: 241 mln EUR dla POIŚ_WFOŚ oraz 194 mln EUR dla POIŚ_TRA. Poszczególne priorytety inwestycyjne uzyskują wsparcie o wartości wskazanej w tabeli 71.

Tabela 71. Alokacja przewidziana na projekty komplementarne PO IiŚ 2014-2020 w układzie PI

Priorytet inwestycyjny	Wielkość alokacji [EUR]
4iii (kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych)	30.442.232
4v (sieci ciepłownicze)	26.647.784
4v (sieci ciepłownicze – obszary, na których występują ponadnormatywne stężenia PM10)	160.000.000
4vi (sieci ciepłownicze w zakresie kogeneracji)	23.781.040
4v (transport miejski)	193.989.256

Źródło: Pismo Sekretarza Stanu w MIIIR DPI-I-860-24-SP/15 z dnia 03.02.2015 r.

Głównym źródłem finansowania projektów realizujących STRATEGIĘ będą środki EFRR i EFS wskazane w tabelach 70 i 71. Środki własne na dofinansowanie będą pochodziły z budżetów beneficjentów. Zakłada się także, celem zapewnienia wkładu własnego, korzystanie przez beneficjentów z instrumentów rynku finansowego tj. zaciąganie pożyczek lub kredytów, a także ewentualną emisję obligacji.

Całościową strategię inwestycyjną w ramach ZIT SC można zobrazować za pomocą matrycy logicznej, którą przedstawiono w tabeli 72.

Tabela 72. Matryca logiczna strategii inwestycyjnej ZIT SC

Cel ZIT	Priorytet ZIT	Działania ZIT / Wiązki projektów ZIT	Oś priorytetowa RPO / poddziałanie	Cel tematyczny UE	Priorytet inwestycyjny UE	Wsparcie UE [EUR]	Środki własne na dofinansowanie [EUR]	Udział wsparcia UE w całości środków PO	
								EFS%	EFRR%
1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej Subregionu Centralnego	1.1. Gospodarka i miejsca pracy	1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych <i>Wiązka „Brownfield”</i>	III / 3.1.1.	3	3a	25.972.958	7.639.106	N/d	0,75
		1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych <i>Wiązka „Szkoły zawodowe”</i>	XI / 11.2.1. XII / 12.2.1.	10 10	10iv 10a	25.941.662 19.298.111	4.595.111 6.222.991	0,75	0,56
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy <i>Wiązka „Zatrudnienie”</i>	VII / 7.1.1.	8	8i	2.837.703	500.771	0,08	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy <i>Wiązka „Przedsiębiorczość”</i>	VII / 7.3.1.	8	8iii	5.638.961	995.111	0,16	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy <i>Wiązka „Opieka nad dziećmi do lat 3”</i>	VIII / 8.1.1.	8	8iv	5.807.941	1.024.931	0,17	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy <i>Wiązka „Profilaktyka zdrowotna”</i>	VIII / 8.3.1.	8	8vi	1.294.531	228.447	0,04	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy <i>Wiązka „Kształcenie językowe i ICT”</i>	XI / 11.4.1.	10	10iii	4.638.759	818.605	0,13	N/d
		1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy <i>Wiązka „Przedszkola”</i>	XI / 11.1.1. XII / 12.1.1.	10 10	10 i 10a	8.109.392 14.167.342	1.431.069 4.568.490	0,23	0,41
		1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców <i>Wiązka „Restrukturyzacja i outplacement”</i>	VII / 7.4.1.	8	8v	3.092.495	545.735	0,09	N/d
	1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców <i>Wiązka „Adaptacyjność”</i>	VIII / 8.2.1.	8	8v	1.831.070	323.130	0,05	N/d	
	1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom	1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja <i>Wiązka „Rewitalizacja”</i>	IX / 9.1.1. IX / 9.2.1. X / 10.3.1.	9 9 9	9i 9iv 9b	10.772.458 9.620.229 50.670.600	1.901.022 1.697.688 16.339.562	0,31 0,28	1,46
		1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja <i>Wiązka „Usługi społeczne”</i>	IX / 9.1.1. IX / 9.2.1. X / 10.2.1.	9 9 9	9i 9iv 9a	10.772.458 9.620.229 16.347.099	1.901.022 1.697.688 5.271.388	0,31 0,28	0,47
		1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego <i>Wiązka „Bioróżnorodność”</i>	V / 5.4.1.	6	6d	2.230.595	401.507	N/d	0,06
	2. Zdrowe środowisko życia w Subregionie Centralnym dzięki zmniejszonej antropopresji	2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna	2.1.1. Równoważenie mobilności <i>Wiązka „Transport publiczny”</i>	IV / 4.5.1.	4	4e (RPO) 4e (POIS) 4e (łącznie)	348.244.103 193.989.256 542.233.359	95.970.430 29.098.388 125.068.818	N/d
2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych <i>Wiązka „Odnawialne źródła energii”</i>			IV / 4.1.1.	4	4a	28.069.363	6.161.568	N/d	0,81
2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych <i>Wiązka „Termomodernizacja”</i>			IV / 4.3.1.	4 4 4 4	4c (RPO) 4c (POIS) 4c (łącznie) 4v (POIS) 4vi (POIS)	123.286.742 30.442.232 153.728.974 186.647.784 23.781.040	31.559.785 4.566.335 36.126.120 27.997.168 3.567.156	N/d	3,55 0,11 N/d 0,68 0,09
2.2. Ochrona zasobów przyrody			2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami <i>Wiązka „Gospodarka odpadami”</i>	V / 5.2.1.	6	6a	25.260.100	6.315.026	N/d
2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej <i>Wiązka „Gospodarka wodno-ściekowa”</i>		V / 5.1.1.	6	6b	39.572.898	11.918.074	N/d	1,14	

Źródło: Opracowanie własne

Aneks nr 1. Tabela wskaźników produktu, rezultatu bezpośredniego i rezultatu strategicznego

Cel strategiczny/ Priorytet/ działanie/ cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika	Typ wskaźnika (P/RB/RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (2013)	Wartość docelowa (2023)	Częstotliwość pomiaru	Źródło
CS 1. – Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC							
P 1.1. – Gospodarka i miejsca pracy							
D 1.1.1. – Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych							
C 1.1.1.1. – Ulepszone warunki rozwoju dla MŚP	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	P	ha	0	28,6	rok	LSI/KSI
	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (obligatoryjny)	RB	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Liczba MŚP zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych (obligatoryjny)	RB	szt.	0	4	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc pracy utworzonych w MŚP (obligatoryjny)	RB	szt.	0	30	rok	LSI/KSI
	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB	RS	%	9,47*	11,50	rok	GUS
C 1.1.1.2. – Zwiększone kompetencje uczniów szkół kształcących w zawodach	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	P	os.	0	3.232	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	P	os.	0	130	rok	LSI/KSI
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	P	szt.	0	32	rok	LSI/KSI
	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	P	os.	0	16.874	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych obiektów kształcenia zawodowego	P	szt.	0	31	rok	LSI/KSI
	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS	RB	szt.	0	32	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	RB	os.	0	104	rok	LSI/KSI
	Zdawalność egzaminów zawodowych	RS	%	68,09	79,00	rok	OKE Jaworzno
D 1.1.2. – Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy							
C 1.1.2.1. – Obniżenie skali bezrobocia długookresowego	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie”)	P	os.	0	822	rok	LSI/KSI
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie”)	P	os.	0	460	rok	LSI/KSI

Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie”)	P	os.	0	24	rok	LSI/KSI
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie”)	P	os.	0	138	rok	LSI/KSI
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie”)	P	os.	0	178	rok	LSI/KSI
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (wiązka „Zatrudnienie”)	P	os.	0	761	rok	LSI/KSI
Liczba osób objętych programem zdrowotnym współfinansowanym z EFS (wiązka „Profilaktyka zdrowotna”)	P	os.	0	860	rok	LSI/KSI
Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców (wiązka „Profilaktyka zdrowotna”)	P	szt.	0	n/d	rok	LSI/KSI
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (wiązka „Kształcenie językowe i ICT”)	P	os.	0	2.369	rok	LSI/KSI
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Kształcenie językowe i ICT”)	P	os.	0	557	rok	LSI/KSI
Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Kształcenie językowe i ICT”)	P	os.	0	2.230	rok	LSI/KSI
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	526	rok	LSI/KSI
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (wiązka „Zatrudnienie”)	RB	os.	0	316	rok	LSI/KSI
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	247	rok	LSI/KSI
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	237	rok	LSI/KSI
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	237	rok	LSI/KSI
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	210	rok	LSI/KSI
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób bezrobotnych	RB	os.	0	101	rok	LSI/KSI

	(łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]						
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	104	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	98	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu obliczana na podstawie liczby osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie [wiązka „Zatrudnienie”]	RB	os.	0	85	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (wiązka „Profilaktyka zdrowotna”)	RB	os.	0	731	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne (wiązka „Profilaktyka zdrowotna”)	RB	os.	0	622	rok	LSI/KSI
	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Kształcenie językowe i ICT”)	RB	os.	0	1.421	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Kształcenie językowe i ICT”)	RB	os.	0	334	rok	LSI/KSI
	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Kształcenie językowe i ICT”)	RB	os.	0	1.338	rok	LSI/KSI
	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w ogóle bezrobotnych	RS	%	36,8***	34,0	rok	GUS
C 1.1.2.2. – Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	P	os.	0	253	rok	LSI/KSI
	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	RB	szt.	0	258	rok	LSI/KSI
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w ogóle ludności*	RS	%	7,0***	7,5	rok	GUS
C 1.1.2.3. – Poprawa dostępności do usług opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 i nieobligatoryjnej edukacji przedszkolnej	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat (wiązka „Opieka nad dziećmi do lat 3”)	P	szt.	0	620	rok	LSI/KSI
	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie (wiązka „Opieka nad dziećmi do lat 3”)	P	os.	0	117	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie (wiązka „Przedszkola”)	P	szt.	0	998	rok	LSI/KSI

	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (wiązka „Przedszkola”)	P	os.	0	4.403	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie (wiązka „Przedszkola”)	P	os.	0	81	rok	LSI/KSI
	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (wiązka „Przedszkola”)	P	os.	0	2.366	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej (wiązka „Przedszkola”)	P	szt.	0	28	rok	LSI/KSI
	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Przedszkola”)	RB	os.	0	65	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu	RB	os.	0	57	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	RB	os.	0	23	rok	LSI/KSI
	Upowszechnienie opieki nad dziećmi w wieku 0-4 lat w żłobkach i przedszkolach	RS	%	31,55	33,00	rok	GUS
D 1.1.3. – Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców							
C 1.1.3.1. – Złagodzenie skutków zmian strukturalnych w gospodarce	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie (wiązka „Restrukturyzacja i outplacement”)	P	os.	0	267	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie (wiązka „Adaptacyjność”)	P	os.	0	1.011	rok	LSI/KSI
	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie (wiązka „Adaptacyjność”)	P	szt.	0	240	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (wiązka „Adaptacyjność”)	P	os.	0	101	rok	LSI/KSI
	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie (wiązka „Adaptacyjność”)	P	os.	0	293	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Restrukturyzacja i outplacement”)	RB	os.	0	160	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie (wiązka „Restrukturyzacja i outplacement”)	RB	os.	0	173	rok	LSI/KSI
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu (wiązka „Adaptacyjność”)	RB	os.	0	758	rok	LSI/KSI

	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie [wiązka „Adaptacyjność”]	RB	szt.	0	144	rok	LSI/KSI
	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	RS	szt.	3.772	4.678	rok	LSI
P 1.2. – Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom							
D 1.2.1. – Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja							
C 1.2.1.1. – Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny	Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	P	szt.	0	272	rok	LSI/KSI
	Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe	P	szt.	0	232	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	P	os.	0	5.975	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1. RPO WSL 2014-2020)	P	os.	0	3.480	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1 RPO WSL 2014-2020)	P	os.	0	1.244	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	P	ha	0	37,5	rok	LSI/KSI
	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	P	szt.	0	56	rok	LSI/KSI
	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	P	os.	0	317.837	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1. RPO WSL 2014-2020)	RB	szt.	0	24	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1. RPO WSL 2014-2020)	RB	szt.	0	401	rok	LSI/KSI
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	RB	os.	0	2.138	rok	LSI/KSI	

	Liczba obszarów poddanych rewitalizacji społeczno-gospodarczej w okresie programowania	RS	szt.	30***	36	rok	LSI
C 1.2.1.2. – Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	P	os.	0	3.480	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi	P	os.	0	1.244	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych / przebudowanych / wyremontowanych / objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	P	szt.	0	28	rok	LSI/KSI
	Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach	P	szt.	0	558	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1. RPO WSL 2014-2020)	RB	szt.	0	24	rok	LSI/KSI
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1. RPO WSL 2014-2020)	RB	os.	0	401	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (wartość wskaźnika łączna dla poddziałania 9.2.1. RPO WSL 2014-2020)	RB	szt.	0	71	rok	LSI/KSI
	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	RB	os.	0	725.391	rok	LSI/KSI
D 1.2.2. – Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego							
C 1.2.2.1. – Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej w regionie	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	P	ha	0	4	rok	LSI/KSI
	Liczba zakupionego sprzętu/wyposażenia	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Długość szlaków turystycznych	P	km	0	4	rok	LSI/KSI
	Długość utworzonych szlaków turystycznych	P	km	0	3	rok	LSI/KSI
	Długość odnowionych szlaków turystycznych	P	km	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych	P	szt.	0	2	rok	LSI/KSI
	Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne	P	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną	P	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	P	odwiedziny/rok	0	6.000	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania	P	ha	0	10	rok	LSI/KSI

	lepszego statusu ochrony						
	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych	RB	os.	0	60.000	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia obszarów/ siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody	RB	ha	0	5	rok	LSI/KSI
	Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem	RS	%	14,68	14,8	rok	GUS
CS 2. – Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji							
P 2.1. – Ochrona powietrza i efektywność energetyczna							
D 2.1.1. – Równoważenie mobilności							
C 2.1.1.1. – Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	P	szt.	0	165	rok	LSI/KSI
	Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	P	os.	0	8.250	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	P	szt.	0	53	rok	LSI/KSI
	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	P	szt.	0	8	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”	P	szt.	0	53	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”	P	szt.	0	300	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	P	szt.	0	3.225	rok	LSI/KSI
	Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	P	szt.	0	700	rok	LSI/KSI
	Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”	P	szt.	0	15.000	rok	LSI/KSI
	Długość dróg, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe	P	km	0	1.200	rok	LSI/KSI
	Długość dróg dla rowerów	P	km	0	2.250	rok	LSI/KSI
	Długość wybudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	1.113	rok	LSI/KSI
	Długość przebudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	800	rok	LSI/KSI
	Długość wyznaczonych ścieżek rowerowych	P	km	0	337	rok	LSI/KSI
	Długość wyznaczonych buspasów	P	km	0	106	rok	LSI/KSI
	Liczba zmodernizowanych energetycznie punktów oświetleniowych	P	szt.	0	21.120	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	0	2	rok	LSI/KSI
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (obligatoryjny)	P	tony ekwiwalentu CO ₂ /rok	0	1.334	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł	P	MWe	0	2	rok	LSI/KSI

	odnawialnych						
	Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź”	RB	szt.	0	10.000	rok	LSI/KSI
	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	RB	MWh/rok	0	3.200	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWhe/rok	0	640	rok	LSI/KSI
	Przewozy pasażerów środkami komunikacji miejskiej	RS	mln os.	340	376	rok	Operatorzy transportu
D 2.1.2. – Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych							
C 2.1.2.1. – Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	18	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	2	rok	LSI/KSI
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	24	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	21	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	0	13	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	P	MWe	0	3,4	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	P	MWt	0	9,6	rok	LSI/KSI
	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE w ramach kogeneracji	P	szt.	0	5	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE w ramach kogeneracji	P	szt.	0	4	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z OZE w ramach kogeneracji	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	P	MW	0	3	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	P	MWe	0	1,5	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	P	MWt	0	1,5	rok	LSI/KSI
	Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii	P	km	0	2	rok	LSI/KSI
Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	P	tony ekwiwalentu	0	2.283	rok	LSI/KSI	

			CO ₂ /rok				
	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWhe/rok	0	7.943	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWht/rok	0	11.915	rok	LSI/KSI
	Stopień redukcji PM 10 (obligatoryjny)	RB	t/rok	0	79	rok	LSI/KSI
	Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	RS	%	7,1**	17,32	rok	GUS
C 2.1.2.2. – Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	23	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	23	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	20	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	P	szt.	0	328	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych	P	MW	0	11	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	P	MWe	0	4,4	rok	LSI/KSI
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	P	MWt	0	6,6	rok	LSI/KSI
	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii	P	szt.	0	379	rok	LSI/KSI
	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	P	szt.	0	2.400	rok	LSI/KSI
	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	P	m ²	0	244.000	rok	LSI/KSI
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	P	tony ekwiwalentu CO ₂ /rok	0	4.438	rok	LSI/KSI
	Stopień redukcji PM10	RB	t/rok	0	346	rok	LSI/KSI
	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	RB	MWh/rok	0	1.735	rok	LSI/KSI
	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	RB	GJ/rok	0	109	rok	LSI/KSI
	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektu	RB	GJ/rok	0	200	rok	LSI/KSI
	Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	RB	MWhe/rok	0	5.154	rok	LSI/KSI

	Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji /nowych mocy wytwórczych wykorzystujących OZE	RB	MWht/rok	0	7.732	rok	LSI/KSI
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (obligatoryjny)	RB	kWh/rok	0	91.118	rok	LSI/KSI
	Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe obejmująca mieszkalnictwo i budynki publiczne	RS	GJ	19.526.897	14.262.898	rok	GUS
	Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego (PM10)	RS	µg/m3	45,88	43,00	rok	WIOŚ
P 2.2. – Ochrona zasobów przyrody							
D 2.2.1. – Bezpieczne gospodarowanie odpadami							
C 2.2.1.1. – Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest)	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	P	szt.	0	7	rok	LSI/KSI
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	P	szt.	0	6	rok	LSI/KSI
	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	P	szt.	0	7	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	P	szt.	0	6	rok	LSI/KSI
	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	P	t	0	2.010	rok	LSI/KSI
	Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami	P	szt.	0	7	rok	LSI/KSI
	Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych	P	t/rok	0	2.030	rok	LSI/KSI
	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	RB	t/rok	0	252.700	rok	LSI/KSI
	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	RB	os.	0	840.000	rok	LSI/KSI
	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów	RB	os.	0	840.000	rok	LSI/KSI
	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	RB	t/rok	0	79.294	rok	LSI/KSI
Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych	RS	%	9,1**	50	rok	GUS	
D 2.2.2. – Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej							
C 2.2.2.1. – Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	122	rok	LSI/KSI
	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	74	rok	LSI/KSI
	Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	42	rok	LSI/KSI
	Długość wyremontowanej sieci kanalizacji sanitarnej	P	km	0	6	rok	LSI/KSI
	Długość sieci wodociągowej	P	km	0	7	rok	LSI/KSI
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	P	km	0	6	rok	LSI/KSI
	Długość przebudowanej sieci wodociągowej	P	km	0	0,5	rok	LSI/KSI
	Długość wyremontowanej sieci wodociągowej	P	km	0	0,5	rok	LSI/KSI
	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody	P	szt.	0	2	rok	LSI/KSI
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI

	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	3	rok	LSI/KSI
	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	rok	LSI/KSI
	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę	RB	os.	0	2.943	rok	LSI/KSI
	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków	RB	RLM	0	16.686	rok	LSI/KSI
	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	RS	%	83,26	85,00	rok	GUS

*- w przypadku tego wskaźnika, wartość bazowa odnosi się do roku 2011

** - w przypadku tego wskaźnika, wartość bazowa odnosi się do roku 2012

***- w przypadku tego wskaźnika, wartość bazowa odnosi się do roku 2014

Wyjaśnienia do tabeli:

P – wskaźnik produktu

RB – wskaźnik rezultatu bezpośredniego

RS – wskaźnik rezultatu strategicznego

1 – wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego określone w Porozumieniu nr 12/RR/2015 w sprawie powierzenia zadań z zakresu realizacji instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, zawartym w dniu 17 marca 2015 r. pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego, działającym jako Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, a Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego z siedzibą w Gliwicach.

Aneks nr 2. Zgodność Strategii ZIT Subregionu Centralnego z innymi strategiami, politykami, wytycznymi

Cele strategiczne ZIT SC	CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC					CS2. Zdrowe środowisko życia w SC dzięki zmniejszonej antropopresji			
Priorytety ZIT SC	P1.1. Gospodarka i miejsca pracy			P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom		P2.1. Ochrona powietrza i efektywność energetyczna		P2.2. Ochrona zasobów przyrody	
Działania ZIT SC	D1.1.1. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	D1.1.2. Wyrównywanie szans wejścia i powrotu na rynek pracy	D1.1.3. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	D1.2.2. Zapewnienie dostępu do dziedzictwa przyrodniczego	D2.1.1. Równoważenie mobilności	D2.1.2. Zapobieganie niskiej emisji w nieruchomościach publicznych i budynkach mieszkaniowych	D2.2.1. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	D2.2.2. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej
Priorytety strategii „Europa 2020”	Wzrost inteligentny	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu Wzrost inteligentny	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu Wzrost inteligentny	Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony	Wzrost zrównoważony
Zalecenia Rady w sprawie Krajowego Programu Reform Polski z 2013 r.	---	Zalecenie Rady nr 1 na lata 2013-2014: (...) dokonanie przeglądu wydatków w celu lepszego ukierunkowania polityk społecznych oraz zwiększenia oszczędności kosztowej i efektywności wydatków na opiekę zdrowotną (...) Zalecenie Rady nr 3 na lata 2013-2014: Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancje dla młodzieży, zwiększenie dostępności przyuczenia do zawodu i uczenia się poprzez	Zalecenie Rady nr 3 na lata 2013-2014: Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancje dla młodzieży, zwiększenie dostępności przyuczenia do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie (...) Zalecenie Rady nr 4 na lata 2013-2014: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie poprzez inwestowanie w	Zalecenie Rady nr 1 na lata 2013-2014: (...) dokonanie przeglądu wydatków w celu lepszego ukierunkowania polityk społecznych oraz zwiększenia oszczędności kosztowej i efektywności wydatków na opiekę zdrowotną (...) Zalecenie Rady nr 3 na lata 2013-2014: Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, np. poprzez gwarancje dla młodzieży, zwiększenie dostępności przyuczenia do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i	Zalecenie Rady nr 6 na lata 2013-2014: (...) Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodnej	---	---	Zalecenie Rady nr 6 na lata 2013-2014: (...) Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodnej	Zalecenie Rady nr 6 na lata 2013-2014: (...) Poprawa gospodarki odpadami i gospodarki wodnej

		<p>praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie (...)</p> <p>Zalecenie Rady nr 4 na lata 2013-2014: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie poprzez inwestowanie w wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, oraz przez zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania KRUS w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników (...)</p> <p>Wsparcie ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywacji</p>	<p>wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, oraz przez zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania KRUS w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników (...)</p> <p>Wsparcie ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywacji</p>	<p>pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie (...)</p> <p>Zalecenie Rady nr 4 na lata 2013-2014: Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie poprzez inwestowanie w wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, oraz przez zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania KRUS w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników (...)</p> <p>Wsparcie ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywacji</p>					
--	--	---	---	---	--	--	--	--	--

Position Paper – priorytety finansowania	Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji Równość mężczyzn i kobiet oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji Otoczenie biznesu sprzyjające innowacjom	Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej poprzez poprawę polityki w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego i edukacji	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna	Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna
Cele szczegółowe Umowy Partnerstwa	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy Lepsze kompetencje kadr gospodarki Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy Lepsze kompetencje kadr gospodarki Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw	Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy Lepsze kompetencje kadr gospodarki Poprawa spójności społecznej i terytorialnej Włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane Wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym Ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie	Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie	Zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”	Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i Innowacyjności	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa

	terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	gospodarki Osiągnięcie dobrobytu poprzez pracę dzięki wsparciu aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz powszechny dostęp do usług publicznych na każdym etapie życia. Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Wzrost społecznego kapitału rozwoju	stanu środowiska Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym	stanu środowiska	stanu środowiska	stanu środowiska
Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.2. Wzrost wydajności gospodarki III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.7. Zwiększenie efektywności transportu III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych	1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
Cele Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów 4. Kształtowanie struktur	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów

	6. Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego	wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski	3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej	5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
Cele Krajowej Polityki Miejskiej (wg jej projektu)	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.	3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. 2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. 4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
<p>Cel KPM wspierany horyzontalnie przez Strategię ZIT SC:</p> <p>5. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.</p>									

Cele Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki	2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	---	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
Cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	1. Wzrost zatrudnienia	1. Wzrost zatrudnienia 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych	1. Wzrost zatrudnienia	1. Wzrost zatrudnienia 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	---	---	---	---	---
Cele Strategii Rozwoju Transportu w Polsce do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	---	---	---	---	---	1. Stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej 2. Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym	---	---	---
Cele Strategii Sprawne Państwo 2020	---	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	---	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	---	5. Efektywne świadczenie usług publicznych	5. Efektywne świadczenie usług publicznych
Cele Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	---	1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego	---	---	---	---

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	---	---	---	---	1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię 3. Poprawa stanu środowiska	3. Poprawa stanu środowiska	1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
Cele SRW	A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni	A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców	A.1. Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa A.3. Konkurencyjna gospodarka województwa oparta na elastyczności i specjalizacji firm oraz strukturach sieciowych A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców	A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni	A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni	A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi	C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska	C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska	C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska
Cele Strategii Rozwoju SC Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	C1.2. Przywrócenie funkcji gospodarczych na obszarach zdegradowanych	C3.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wejścia na rynek pracy	C3.2. Wzmacnianie zdolności adaptacyjnej pracowników i przedsiębiorców	C3.4. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja	C3.4. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja C3.5. Ochrona dziedzictwa i rozwój kultury	C1.3. Integracja transportu publicznego C3.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i wejścia na rynek pracy C4.1. Równoważenie mobilności	C4.2. Efektywne gospodarowanie energią C4.3. Bezpieczne gospodarowanie odpadami C4.4. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej	C4.2. Efektywne gospodarowanie energią C4.3. Bezpieczne gospodarowanie odpadami	C4.4. Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej

						C4.2. Efektywne gospodarowanie energią			
Cele Założeń Koncepcji Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego	1.1. Przyspieszenie zagospodarowania dużych obszarów terenów poprzemysłowych i przebudowy substandardowej tkanki mieszkaniowej oraz terenów odzyskanych po zagospodarowaniu odpadów przemysłowych.	---	---	1.1. Przyspieszenie zagospodarowania dużych obszarów terenów poprzemysłowych i przebudowy substandardowej tkanki mieszkaniowej oraz terenów odzyskanych po zagospodarowaniu odpadów przemysłowych. 2.2. Kreowanie nowych aktywności w przestrzeniach symbolicznych dziedzictwa kulturowego, postindustrialnego oraz dziedzictwa kultu religijnego, budujące tożsamość metropolitalną województwa śląskiego.	2.2. Kreowanie nowych aktywności w przestrzeniach symbolicznych dziedzictwa kulturowego, postindustrialnego oraz dziedzictwa kultu religijnego, budujące tożsamość metropolitalną województwa śląskiego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.	2.1. Rozwój węzłów i skupisk inteligentnej gospodarki województwa śląskiego jako regionu metropolitalnego.
Cele Strategii Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego	---	---	---	---	---	1. Otwarta i spójna sieć ośrodków różnej rangi 2. Komplementarność systemu transportowego 3. Efektywna mobilność 4. Wzrost bezpieczeństwa systemu transportowego 5. Wysoka innowacyjność transportu	---	---	---

Cele Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030	---	---	---	---	1. Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiający korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom 2. Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego 4. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę	---	---	---	---
Cele Programu Ochrony Powietrza w województwie śląskim	---	---	---	---	---	Ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych w tym emisji wtórnej oraz emisji z pojazdów ciężarowych, autobusowych oraz niespełniających norm EURO na obszarach przekroczeń	Wylimitowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych Wylimitowanie spalania węgla złej jakości w kotłach i piecach domowych Stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie POP	---	---
Cele Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego	---	---	---	---	---	---	---	Gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o regionalne instalacje	---

								<p>przetwarzania odpadów</p> <p>Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska</p> <p>Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów</p> <p>Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych</p> <p>Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów</p> <p>Osiąganie celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010r. przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” oraz „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032”</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

								<p>Ograniczenie składowania osadów ściekowych</p> <p>Zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przekształcanych metodami termicznymi (w tym współspalanie, produkcja paliwa alternatywnego)</p> <p>Maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego</p>	
Założenia Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032								Program w pełni zgodny w zakresie usuwania azbestu	
Cele Strategii Rozwoju Transportu Miejskiego w SC Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	---	---	---	---	---	<p>I. 1. Spójny wewnętrznie i otwarty na zewnątrz Subregion</p> <p>I. 2. Nowoczesność taboru w transporcie miejskim</p> <p>II. 1. Wysoki poziom komplementarności transportu miejskiego</p> <p>II. 2. Dostosowany do oczekiwań użytkowników standard jakości</p>	---	---	---

						zamawianych usług przewozowych II. 3. Wysoka efektywność usług w transporcie miejskim III.1. Inteligentny system transportu miejskiego III.2. Bezpieczny transport miejski III.3. Transport miejski z możliwością wyboru sposobu podróży IV.1. Lepsze warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni miejskiej IV.2. Większa liczba podróży transportem zbiorowym			
Cele strategiczne Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii „Silesia” do 2025 r.	1. Silna i konkurencyjna metropolia 3. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność gospodarki 4. Sprzyjające warunki dla rozwoju gospodarczego	1. Silna i konkurencyjna metropolia 3. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność gospodarki 10. Zabezpieczanie potrzeb społecznych	1. Silna i konkurencyjna metropolia 3. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność gospodarki 4. Sprzyjające warunki dla rozwoju gospodarczego	10. Zabezpieczanie potrzeb społecznych	7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami	5. Dostępność i otwartość komunikacyjna 6. Zwiększenie udziału transportu publicznego w przewozach pasażerskich 7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami	7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami	8. Zintegrowana gospodarka odpadami komunalnymi	7. Wysoka jakość środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami

Aneks nr 3. Stan prac nad przygotowaniem dokumentów wdrożeniowych w gminach Subregionu Centralnego stan na lipiec 2016 r.

JST	Lokalny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Gminny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Plan gospodarki niskoemisyjnej obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu
Będzin	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	bedzin.bip.info.pl/plik.php?id=313824&wer=1
Bieruń	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.bierun.pl/prawo/maj_2015/15/15/6636.html
Bobrowniki	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.bobrowniki.pl/?a=17269
Bojszowy	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST nie zamierza opracowywać PGN	
Boronów	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST nie zamierza opracowywać PGN	
Bytom	JST posiada aktualny LPR	http://www.bytom.pl/rozwoj	JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	
Chelm Śląski	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.chelmsl.pl/images/2016/UCHWA%C5%81Y_2016/109.pdf
Chorzów	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.chorzow.eu/addwww/file/uchwala_425.pdf
Ciasna	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://ciasna.bigmina.pl/
Czeladź	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.czeladz.pl/main/dokumenty/11438.html
Dąbrowa Górnicza	JST posiada aktualny LPR	http://www.bip.dabrowa-gornicza.pl/BIP.aspx?Sel=5913&ident=91082	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST jest w trakcie opracowywania PGN	
Gierałtówice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	
Gliwice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	
Goczałkowice-Zdrój	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://goczalkowicezdroj.pl/strona-476-plan-gospodarki-niskoemisyjnej.html
Herby	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	herby.bigmina.pl zakładka Prawo lokalne, Uchwały Rady Gminy, Uchwała Nr XIV/137/2016 z dn. 30.03.2016 r.

JST	Lokalny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Gminny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Plan gospodarki niskoemisyjnej obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu
Imielin	JST posiada aktualny LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST jest w trakcie opracowywania PGN	
Irządze	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	
Jaworzno	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.jaworzno.pl/Article/get/id.28171.html
Kalety	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.kalety.pl/upload/uchwala%2011%20XIV%202016.pdf
Katowice	JST posiada aktualny LPR	http://bip.katowice.eu/Lists/Dokumenty/Attachments/98836/sesja%20XXVII-559-16.pdf	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.katowice.eu/Lists/Dokumenty/Attachments/95391/1450772025.pdf
Knurów	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.knurow.bip.info.pl/dokument.php?iddok=22072&idmp=1547&r=o
Kobiór	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST nie zamierza opracowywać PGN	
Koszęcin	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	
Kroczyce	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.kroczyce.bip.jur.pl/artykuly/3236
KrupskMlyn	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.krupskimlyn.pl/grafiki/zalaczniki/9447/pgn-pdf.pdf
Lędziny	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.umledziny.finn.pl/bipko/d/3459469
Lubliniec	JST posiada aktualny LPR	http://lubliniec.eu/index.php/fundusze/dokumenty-strategiczne/381-lokalny-program-rewitalizacji.html	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://lubliniec.eu/index.php/fundusze/dokumenty-strategiczne/377-dokumenty-strategiczne.html
Łaziska Górne	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.laziska.pl/plan-gospodarki-niskoemisyjnej-dla-gminy-laziska-gorne
Łazy	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.lazy.pl/userfiles/file/Plan%20strategie%20Plan%20Gospodarki%20Niskoemisyjnej.pdf
Miasteczko Śląskie	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://prawomiejscowe.pl/instituti on/19239/legalact/1636/19239/htmlpreview
Miedźna	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.miedzna.pl/?a=7205
Mierzęcice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST jest w trakcie opracowywania PGN	
Mikołów	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST jest w trakcie opracowywania PGN	
Mysłowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.myslowice.pl/page/3044.plan-gospodarki-

JST	Lokalny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Gminny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Plan gospodarki niskoemisyjnej obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu
						niskoemisyjnej.html
Ogrodzieniec	JST posiada aktualny LPR	www.ogrodzieniec.pl/pliki/plany.htm	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	www.ogrodzieniec.pl/pliki/plany.htm
Ormontowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.ormontowice.pl/bip/kod/017/003
Orzesze	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.orzesze.pl/
Ożarówce	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.ozarowice.pl/grafiki/zalaczniki/8217/skmbtc25316053017421.pdf
Pawłowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.gwpawlowice.finn.pl/res/serwisy/pliki/13107434?version=1.0
Pawonków	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST jest w trakcie opracowywania PGN	
Piekary Śląskie	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.piekary.pl/?a=26525
Pilchowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.pilchowice.pl/attachments/5878_195.pdf
Pilica	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	www.pilica.pl
Poręba	JST posiada aktualny LPR	http://www.umporeba.pl/index.php/do-pobrania	JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.umporeba.cal.pl/katalog/uchwaly/Uch_X_58_15.pdf
Psary	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST nie zamierza opracowywać PGN	
Pszczyna	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://pszczyna.pl/ver/images/pliki/europejskie/Uchwala_Nr_XXII_234_16_Plan%20Gospodarki_Niskoemisyjnej_na_lata_2015-2022.pdf
Pyskowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	
Radzionków	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR	http://bip.radzionkow.pl/?c=2195	JST posiada aktualny PGN	http://bip.radzionkow.pl/?a=17662
Ruda Śląska	JST posiada aktualny LPR	http://www.rudaslaska.bip.info.pl/dokument.php?iddok=14700&idmp=2780&r=r	JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.rudaslaska.bip.info.pl/dokument.php?iddok=48132&idmp=12&r=r
Rudziniec	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	
Siemianowice Śląskie	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.pgn.siemianowice.pl/
Siewierz	JST posiada aktualny LPR	http://www.siewierz.pl/1/program/15/#menu	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.siewierz.pl/1/program/16/#menu

JST	Lokalny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Gminny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Plan gospodarki niskoemisyjnej obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu
Sławków	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.slawkow.pl/
Sławków	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.slawkow.pl/
Sosnowiec	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.sosnowiec.pl/pgn
Sośnicowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/fs.siteor.com/sosnicowice/article_attachments/95007/original/Uchwa%C5%82a.XIX.156.2016.2016-06-23.pdf?1467359107
Suszec	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST jest w trakcie opracowywania PGN	
Szczekociny	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST nie zamierza opracowywać PGN	
Świerklaniec	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://swierklaniec.i-gmina.pl/files/23424_uchwala_nr_156.pdf
Świętochłowice	JST posiada aktualny LPR	http://www.swietochlowice.pl/dokumenty-strategiczne.html	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.swietochlowice.pl/plan-gospodarki-niskoemisyjnej.html
Tarnowskie Góry	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	
Toszek	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.toszek.pl/2068/398/plan-gospodarki-niskoemisyjnej-dla-gminy-toszek.html
Tworóg	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	
Tychy	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	
Wielowieś	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.wielowies.pl/ugwielowies/Article/id.395.html
Włodowice	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	www.bip.wlodowice.pl/dokumenty/uchw_nr33_v_2015.pdf www.bip.wlodowice.pl/dokumenty/pgn_wlodowice.pdf www.bip.wlodowice.pl/dokumenty/uchwala_83_xi_2015.pdf
Wojkowice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.wojkowice.pl/index.php/aktualnosci/950-planu-gospodarki-niskoemisyjnej-dla-miasta-wojkowice

JST	Lokalny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Gminny program rewitalizacji obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu	Plan gospodarki niskoemisyjnej obejmujący perspektywę 2014-2020	Repozytorium dokumentu
Woźniki	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST jest w trakcie opracowywania GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.bip.wozniki.pl/wiadomosci/9386/lista/plan_gospodarki_niskoemisyjnej
Wyry	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.ugwyry.rekord.pl/BIP.aspx?Sel=3319982&ident=21104
Zabrze	JST jest w trakcie opracowywania LPR	http://www.um.zabrze.pl/mieszkanicy/rewitalizacja/lokalny-program-rewitalizacji-obszarow-miejskich-miasta-zabrze	JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.um.zabrze.pl/mieszkanicy/ekologia/plan-gospodarki-niskoemisyjnej-dla-miasta-zabrze
Zawiercie	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://www.zawiercie.bip.net.pl/?a=11566
Zbrosławice	JST jest w trakcie opracowywania LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.zbroslawice.pl/Download/get/id.22782.html
Żarnowiec	JST nie zamierza opracowywać LPR		JST nie zamierza opracowywać GPR		JST posiada aktualny PGN	http://bip.ugzarnowiec.madkom.pl/Article/get/id.16549.html

Aneks nr 4. Zestawienie lokalnych strategii i programów powiązanych z interwencją ZIT Subregionu Centralnego

1. Obowiązujące i przyszłe plany gospodarki niskoemisyjnej / programy i strategie energetyczne, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW	EMISJA CO2 NA TERENIE JST Z PODANIEM ŹRÓDŁA DANYCH	SZACOWANY SPADEK EMISJI CO2 W WYNIKU PLANOWANYCH DZIAŁAŃ
TYCHY	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ MIASTA TYCHY W PERSPEKTYWIE DO 2020+	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: CZERWIEC 2015 ROK (OBECNE TRWA PROCEDURA ZAWIERANIA UMOWY O DOFINANSOWANIE Z NARODOWYM FUNDUSZEM OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ)	REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH (CO2), ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ, ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ NA TERENIE MIASTA TYCHY	-	-
BIERUŃ	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BIERUŃ	2015-2020 GMINA UZYSKAŁA DOFINANSOWANIE NA OPRACOWANIE PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, W RAMACH DZIAŁANIA 9.3. TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ – PLANY GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013. OBECNIE GMINA JEST NA ETAPIE PODPISYWANIA UMOWY O DOFINANSOWANIE. TERMIN OPRACOWANIA	GŁÓWNYM CELEM PROJEKTU JEST OPRACOWANIE "PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BIERUŃ", KTÓRY POZWOLI ZDEFINIOWAĆ MOŻLIWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OGRANICZENIA EMISJI, POPRAWY EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI ORAZ ZWIĘKSZENIA ILOŚCI ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ. PROJEKT OBEJMUJE RÓWNIEŻ STWORZENIE BAZY INWENTARYZACJI CO2, SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW ORAZ PROMOCJĘ PROJEKTU. ZADANIE PRZYCZYNI SIĘ DO REALIZACJI ZOBOWIĄZAŃ WYNIKAJĄCYCH Z DYREKTYW UNIJNYCH MAJĄCYCH NA CELU WDROŻENIE PRIORYTETÓW POLSKIEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ, POPRZEC DĄŻENIE DO WYPEŁNIENIA CELÓW PAKIETU KLIMATYCZNO-ENERGETYCZNEGO, WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI I JEJ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, A TAKŻE OCHRONĘ ŚRODOWISKA NATURALNEGO PRZED NEGATYWNYMI SKUTKAMI DZIAŁALNOŚCI		

		ZGODNIE Z WNIOSEM O DOFINANSOWANIE – DO KOŃCA 2014 R.	ENERGETYCZNEJ, ZWIĄZANEJ Z WYTWARZANIEM, PRZESYŁANIEM I DYSTRYBUCJĄ ENERGII I PALIW.		
BOJSZOWY	<p>PROJEKT ROZBUDOWY INSTALACJI C.W.U. GSP ŚWIERCZYNIĘC - PRZEZ ZAINSTALOWANIE KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH</p> <p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY BOJSZOWY</p> <p>PROJEKT ROZBUDOWY INSTALACJI C.W.U. SP BOJSZOWY – POPRZEZ ZASILENIA Z BATERII KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH</p>	<p>REALIZACJA 2014 R.</p> <p>PLANOWANY TERMIN WYKONANIA DO 31.12.2014 R.</p> <p>PLANOWANY TERMIN WYKONANIA PROJEKTU BUDOWLANEGO - 2015 R.</p>	<p>ZMNIJSZENIE EMISJI CO2 POPRZEZ ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA OLEJU OPAŁOWEGO</p> <p>OKREŚLENIE ŹRÓDEŁ EMISJI CO2 ORAZ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ DLA JEGO OGRANICZENIA</p> <p>ZMNIJSZENIE EMISJI CO2 POPRZEZ ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII</p>	<p>140 000 KG/ROK</p> <p>W TRAKCIE OPRACOWANIA</p> <p>W TRAKCIE OPRACOWANIA</p>	<p>O OK. 10 000 KG/ROK</p> <p>BRAK DANYCH</p> <p>W TRAKCIE OPRACOWANIA</p>
CHEŁM ŚLĄSKI	<p>TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ – PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI</p> <p>PLAN ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE GMINY CHEŁM ŚLĄSKI</p>	<p>PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: CZERWIEC 2014 – LUTY 2015</p> <p>2002 - 2015</p>	<p>W RAMACH OPRACOWANIA POWSTANIE PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI ORAZ ZAKTUALIZOWANY ZOSTANIE PLAN ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ ORAZ GAZ.</p> <p>RACJONALIZACJA ZUŻYCIA ENERGII (MODERNIZACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA, MODERNIZACJA INSTALACJI GRZEWCZEJ I WENTYLACJI, POPRAWA SZCZELNOŚCI PRZEGRÓD ZEWNĘTRZNYCH, POPRAWA IZOLACYJNOŚCI CIEPLNEJ PRZEGRÓD, MODERNIZACJA OŚWIETLENIA).</p>		
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	<p>ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ NA LATA 2012-2030</p>	<p>OKRES: 2012-2030</p>	<p>CEL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ - OBNIŻENIE KOSZTÓW ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY POPRZEZ WSKAZANIE OPTYMALNYCH SPOSOBÓW REALIZACJI POTRZEB ENERGETYCZNYCH - WSKAZANIE KIERUNKÓW ROZWOJU ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ, KTÓRE MOGĄ BYĆ WSPIERANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH 		

	7. PROGRAM AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ GMINY GÓRNICZEJ GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	OKRES: 02.10.2001 -	- UMOŻLIWIENIE MAKSYMALNEGO WYKORZYSTANIA ENERGII ODNAWIALNEJ - ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ CEL: DZIAŁANIA SAMORZĄDU LOKALNEGO MAJĄ PRZYNIĘĆ : - WZROST LICZBY STABILNYCH I ROZWIJAJĄCYCH SIĘ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY, - POPRAWĘ WARUNKÓW BYTOWYCH MIESZKAŃCÓW, WCZASOWICZÓW I KURACJUSZY, - ZWIĘKSZENIE SZANS OSOBISTEGO ROZWOJU MIESZKAŃCÓW, - ELIMINACJĘ ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH I UTRZYMANIE STANU ŚRODOWISKA WŁAŚCIWEGO DLA GMINU UZDROWISKOWEJ		
KOBIÓR	PLAN ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: IV KWARTAŁ 2014 R.	DO USTALENIA	DO OKREŚLENIA	DO OKREŚLENIA
ŁĘDZINY	SYSTEM ZARZĄDZANIA ENERGIĄ I ŚRODOWISKIEM W GMINIE ŁĘDZINY	BEZTERMINOWO	- IDENTYFIKACJA I INWENTARYZACJA OBIEKTÓW I BUDYNKÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE GMINY - OKRESOWA I CIĄGŁA DIAGNOZA STANU ENERGETYCZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO - PROGRAMOWANIE I PLANOWANIE DZIAŁAŃ, ORGANIZACJA, WSPÓLDZIAŁANIE I NADZOROWANIE WYKONAWSTWA PLANÓW I PROGRAMÓW GMINY - MONITOROWANIE ZMIAN - RAPORTOWANIE - BIEŻĄCE ZARZĄDZANIE W OBIEKTACH I BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ GMINY - KOMUNIKOWANIE SIĘ Z LOKALNYM SPOŁECZEŃSTWEM	242 884 MG/A INWENTARYZACJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH NA TERENIE GMINY ŁĘDZINY W PODZIALE NA GŁÓWNE SEKTORY UŻYTKOWNIKÓW ENERGII I PALIW	23%
ŁAZISKA GÓRNE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ŁAZISKA GÓRNE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: II KWARTAŁ 2015 R.	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU
ORZESZE	PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY	UCHWALONY UCHWAŁĄ NR IV/22/03 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 17 STYCZNIA 2003R. - UCHWAŁA WESZŁA	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA: 1. PROJEKT ZAŁOŻEŃ - WPROWADZENIE (M.IN. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PLANOWANIA ENERGETYCZNEGO), 2. CHARAKTERYSTYKA GMINY (M.IN.	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH

	ORZESZE	W ŻYCIU Z DNIEM PODJĘCIA (W 2015R. - PLANOWANA AKTUALIZACJA)	UTRUDNIENIA TERENOWE W ROZWOJU SYSTEMÓW ENERGETYCZNYCH), 3. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO (M.IN. SPOŚÓB POKRYCIA POTRZEB CIEPLNYCH), 4. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W GAZ ZIEMNY (M.IN. PLANY INWESTYCYJNO- MODERNIZACYJNE, PROGNOZY ZMIAN ZUŻYCIA GAZU), 5. CHARAKTERYSTYKA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ (M.IN. PLANY INWESTYCYJNE, MODERNIZACYJNE, REMONTOWE DLA OBSZARU ORZESZA), 6. OCENA STANU AKTUALNEGO ZAOPATRZENIA GMINY W MEDIA ENERGETYCZNE (M.IN. OGÓLNA OCENA BEZPIECZEŃSTWA ZAOPATRZENIA MIASTA W NOŚNIKI ENERGII), 7. RACJONALIZACJA WYTWARZANIA I UŻYTKOWANIA ENERGII; MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ISTNIEJĄCYCH NADWYŻEK; WYKORZYSTANIE NIEKONWENCJONALNYCH I ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, 8. ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE (M.IN. MOŻLIWOŚCI ZAOPATRZENIA GMINY W NOŚNIKI ENERGII), 9. ZAKRES WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SĄSIEDNIMI GMINAMI, 10. WNIOSKI KOŃCOWE.		
PAWŁOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY PAWŁOWICE	PROJEKT W TRAKCIE OPRACOWANIA UCHWALENIE 2015R.	- REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH, - ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, - PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ		
PSZCZYNA	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY PSZCZYNA WRAZ Z OKREŚLENIEM EFEKTU EKOLOGICZNEGO	2007-2009 (* W TRAKCIE OPRACOWANIA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2014- 2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020)	CELEM OPRACOWANIA JEST WYKONANIE DOKUMENTACJI - PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI (PONE) DLA GMINY PSZCZYNA WRAZ Z OKREŚLENIEM EFEKTU EKOLOGICZNEGO. ZAKRES PRACY OBEJMUJĄŁ: - OKREŚLENIE ISTNIEJĄCEGO STANU W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE GMINY; - OPRACOWANIE WZORU ANKIET DOTYCZĄCYCH SYSTEMÓW GRZEWCZYCH, PRZESZKOLENIE ANKIETERÓW I POMOC W ANKIETYZACJI; - INWENTARYZACJĘ ŹRÓDEŁ NISKIEJ EMISJI NA		

			<p>TERENIE GMINY;</p> <ul style="list-style-type: none"> - OKREŚLENIE EMISJI Z WW. ŹRÓDEŁ; - WYTYPOWANIE WSPÓLNIE Z ZAMAWIAJĄCYM MOŻLIWYCH WARIANTÓW DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI; - OKREŚLENIE HARMONOGRAMÓW CZASOWYCH WYBRANYCH WARIANTÓW; - OBLICZENIE EFEKTU EKOLOGICZNEGO WARIANTÓW. <p>DO ŹRÓDEŁ NISKIEJ EMISJI, ANALIZOWANYCH W RAMACH NINIEJSZEGO OPRACOWANIA, ZALICZONO ŹRÓDŁA SEKTORA BYTOWO-KOMUNALNEGO W POSTACI BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH, WYPOSAŻONYCH W INDYWIDUALNE PALENISKA DOMOWE. Z UWAGI NA BRAK WYSTARCZAJĄCEJ ILOŚCI DANYCH NIE UWZGLĘDNIONO ŹRÓDEŁ SPALANIA SEKTORA USŁUG I UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. OPRACOWANIE NIE DOTYCZY ŹRÓDEŁ KOMUNIKACYJNYCH.</p>		
WYRY	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W GMINIE WYRY	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: II KWARTAŁ 2015 R.	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PLANU
GLIWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA GLIWICE	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA PRZEZ WYŁONIONEGO W PRZETARGU WYKONAWCĘ; PLANOWANY TERMIN UCHWALENIA: MARZEC 2015	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA
KNURÓW	„PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA OBSZARU GMINY MIASTA KNURÓW”.	PLANOWANY TERMIN AKTUALIZACJI KONIEC 2014 R.	ZASTĄPIENIE UCIAŹLIWYCH DLA ŚRODOWISKA INDYWIDUALNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA NA PALIWA STAŁE NA RZECZ ROZWOJU ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWAMI EKOLOGICZNYMI LUB STOSOWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA. TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW KUBATUROWYCH. WYMIANA OŚWIETLENIA DRÓG, PLACÓW NA ENERGOOSZCZĘDNE.	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
PILCHOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY PILCHOWICE	ZŁOŻONO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE DO NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W RAMACH DZIAŁANIA 9.3	CELE: <ul style="list-style-type: none"> - REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH - REDUKCJA ZUŻYCIA ENERGII - ZWIĘKSZENIE ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH 	PRZEKROCZENIE PYŁU ZAWIESZONEGO PN10, DWUTLENKU AZOTU NO2, OZONU O3.	BRAK DANYCH

		POIŚ W DNIU 30.10.2013R., JEST W TRAKCIE OCENY.			
SOŚNICOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY SOŚNICOWICE	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> • TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, • TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW SEKTORA MIESZKANIOWEGO, • ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NA TERENIE GMINY, • OGRANICZENIE ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, • ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ 	39747 MgCO ₂ (dane dot. 2013 r. na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji)	8640 MgCO ₂
WIELOWIEŚ	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIELOWIEŚ	DO 2015	<ul style="list-style-type: none"> • REDUKCJA NISKIEJ EMISJI, • ZINTEGROWANIE I ROZBUDOWA SYSTEMU CIEPŁOWNICZEGO REGIONU, • IPROMOCJA WYKORZYSTANIA ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII CIEPLNEJ. • MONITORING JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE GMINY, • LIKWIDACJA LUB MODERNIZACJA ŹRÓDEŁ „NISKIEJ EMISJI”, • KONTYNUOWANIE ROZWOJU SIECI GAZOWEJ, • PROPAGOWANIE PROEKOLOGICZNYCH NOŚNIKÓW ENERGII WŚRÓD MIESZKAŃCÓW. 	0,73 MG/ M3 W 2008 - BADANIA JAKOŚCI ŚRODOWISKA W WIELOWSI PRZEPROWADZAŁ W LATACH 1993, 1997 I 1998 OŚRODEK BADAŃ I KONTROLI ŚRODOWISKA Z KATOWIC	<ul style="list-style-type: none"> • PYŁU ZAWIESZONEGO (PM10) NA POZIOMIE 40 MG/M3, • IDWUTLENKU SIARKI NA POZIOMIE 20 MG/M3, • ITLENKÓW AZOTU NA POZIOMIE 30 MG/M3, • IORAZ ZMNIEJSZENIA STĘŻEŃ POZOSTAŁYCH SUBSTANCJI, PRZEDĘ WSZYSTKIM MAJĄCYCH WPŁYW NA STAN KLIMATU ZIEMI- NA TERENIE CAŁEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
ZABRZE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA ZABRZE	<p>MIASTO ZABRZE ZŁOŻYŁO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE PRZYGOTOWANIA PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W RAMACH PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013, IX OSI PRIORYTETU POIIS, DZIAŁANIE 9.3 TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ-PLANY GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ</p>	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA ZABRZE W ZAKRESIE ŹRÓDEŁ ZASILANIA, SIECI PRZEMYSŁOWYCH I INSTALACJI ODBIORCZYCH BILANS ZUŻYCIA ENERGII I PALIW ANALIZA AKTUALNEGO STANU POWIETRZA NA TERENIE MIASTA ZABRZE OCENA ISTNIEJĄCYCH MECHANIZMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	ZOSTANIE USZCZEGÓLOWIONE PO DOKONANIU INWENTARYZACJI W MIEŚCIE	ZOSTANIE USZCZEGÓLOWIONE PO DOKONANIU INWENTARYZACJI W MIEŚCIE
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY.	2010-2013, DOCELOWO	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA	WARTOŚĆ EMISJI NA TERENIE POWIATU JEST SUMĄ	PROGRAM NIE

	NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA NIESKOEMISYJNA. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	2014 - 2017	KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO	EMISJI Z TERENU 8 GMIN	PRZEWIDUJE WSPARCIA BENEFICJENTÓW
BYTOM	AKTUALIZACJA ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA BYTOM	OKRES OBOWIĄZYWANIA DO 2016 R.	1. ZAPEWNIENIE CIĄGŁOŚCI DOSTAW NOŚNIKÓW ENERGII Z JEDNOCZESNYM ZACHOWANIEM PARAMETRÓW EKOLOGICZNYCH I EKONOMICZNYCH DOSTAWY DLA ODBIORCÓW Z TERENU BYTOMIA RACJONALIZACJĘ UŻYTKOWANIA ENERGII I JEJ NOŚNIKÓW NA WSZYSTKICH ETAPACH PROCESU ZAOPATRZENIA 3. ZABEZPIECZENIE DOSTAW ENERGII I JEJ NOŚNIKÓW NA POTRZEBY NOWEJ, ROZWIJAJĄCEJ SIĘ ZABUDOWY NA TERENIE MIASTA 4. ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE) UKIERUNKOWANY NA WYKORZYSTANIE KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH POMP CIEPŁA, KTÓRE MOGĄ STANOWIĆ CZYSTE I ATRAKCYJNE ŹRÓDŁO CIEPŁA DLA NOWEJ ZABUDOWY		
BYTOM	PLAN GOSPODARKI	PLANOWANY TERMIN	1. ZAPLANOWANIE DZIAŁAŃ NISKOEMISYJNYCH		

	NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA BYTOM	OPRACOWANIA GRUDZIEŃ 2014	<p>1. EFEKTYWNE WYKORZYSTUJĄCYCH ZASOBY, W TYM POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, WYKORZYSTANIE OZE, I WSZYSTKICH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZMNIEJSZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW, NA KTÓRYCH ODNOTOWANO PRZEKROCZENIA DOPUSZCZALNYCH STEŻEŃ W POWIETRZU,</p> <p>2. ZAPLANOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU WSPIERANIE PRODUKTÓW I USŁUG EFEKTYWNYCH ENERGETYCZNIE (NP. W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH),</p> <p>3. ZAPLANOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA ZMIANY POSTAW KONSUMPCYJNYCH UŻYTKOWNIKÓW ENERGII (WSPÓŁPRACA Z MIESZKAŃCAMI I ZAINTERESOWANYMI STRONAMI, DZIAŁANIA EDUKACYJNE),</p> <p>4. ZAPEWNIENIE WSPÓŁUCZESTNICTWA PODMIOTÓW BĘDĄCYCH PRODUCENTAMI, DYSTRYBUTORAMI I/LUB ODBIORCAMI ENERGII,</p> <p>5. ZAPEWNIENIE SPÓJNOŚCI Z ZAŁOŻENIAMI DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE ORAZ PROGRAMEM OCHRONY POWIETRZA.</p>		
CIASNA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY CIASNA	GMINA PRZYSTĄPIŁA DO OPRACOWANIA PLANU	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
KOCHANOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KOCHANOWICE	GMINA PRZYSTĄPIŁA DO OPRACOWANIA PLANU	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
KOSZĘCIN	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KOSZĘCIN	GMINA PRZYSTĄPIŁA DO OPRACOWANIA PLANU	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
LUBLINIEC	PROGRAM GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	2015-2020	<p>CEL GŁÓWNY: DAŻENIE DO UTRZYMANIA NISKOEMISYJNEGO ROZWOJU I ZASPOKAJANIA POTRZEB SPOŁECZEŃSTWA, T.J. ROZWOJU GOSPODARczo-SPOŁECZNEGO MIASTA LUBLIŃCA DO 2020 ROKU BEZ WZROSTU ZAPOTRZEBOWANIA NA ENERGIĘ PIEROWTNA 1 FINALNĄ.</p> <p>CELE SZCZEGÓŁOWE:</p> <p>1) WDRAŻANIE WIZJI MIASTA LUBLIŃCA JAKO OBSZARU ZARZĄDZANEGO W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY I EKOLOGICZNY, STANOWIĄCEGO PRZYKŁAD ZARÓWNO DLA GMIN REGIONU JAK I KRAJU .</p> <p>2) OGRANICZENIE EMISJI CO₂ ORAZ EMISJI</p>	126 540,8 MgCO ₂ /rok	PRZEWIDZIANE W PLANIE DZIAŁANIA POZWOLĄ NA OGRANICZENIE DO 2020 ROKU EMISJI O 5 121,2 MgCO ₂ /ROK, A DODATKOWO POZWOLĄ OBNIŻYĆ EMISJĘ CO ₂ DO POZIOMU WYNOŚĄCEGO 124 393,1 MgCO ₂ /ROK

			<p>ZANIECZYSZCZEN Z INSTALACJI WYKORZYSTYWANYCH NA TERENIE MIASTA, A TAKŻE EMISJI POCHODZĄCEJ Z TRANSPORTU, SPELNIENIE NORM W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA.</p> <p>3) ZWIĘKSZENIE STOPNIA WYKORZYSTANIA ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH.</p> <p>4) ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYTWARZANIA/DOSTARCZANIA/WYKORZYSTANIA ENERGII.</p> <p>5) ROZWÓJ SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA W PALIWA I ENERGIĘ ZMNIJSZAJĄCYCH WYSTĘPOWANIE EFEKTU NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ (W TYM EMISJI PYŁÓW I BENZO(I)PIRENU).</p> <p>6) POPRAWA ŁADU PRZESTRZENNEGO, ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.</p> <p>7) REALIZACJA IDEI WZORCOWEJ ROLI SEKTORA PUBLICZNEGO W ZAKRESIE OSZCZĘDNEGO GOSPODAROWANIA ENERGIĄ I POZOSTAŁYMI MEDIAMI.</p> <p>8) ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW DOTYCZĄCEJ ICH WPŁYWU NA LOKALNĄ GOSPODARKE EKO-ENERGETYCZNĄ ORAZ JAKOŚĆ POWIETRZA.</p> <p>9) PROMOCJA I REALIZACJA WIZJI ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU – Z UWAGLĘDNIENIEM TRANSPORTU PUBLICZNEGO, INDYWIDUALNEGO I ROWEROWEGO.</p> <p>10) PROMOCJA I WDRAŻANIE IDEI BUDOWNICTWA ENERGOOSZCZĘDNEGO I ZEROENERGETYCZNEGO.</p> <p>11) PROMOCJA ENERGOOSZCZĘDNYCH SYSTEMÓW OŚWIETLENIOWYCH.</p>		
	„PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE NA OBSZARZE GMINY LUBLINIEC” – AKTUALIZACJA 2015 R.	2015-2018	<p>GŁÓWNE DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z ZAGADNIENIAMI LUB MAJĄCE WPŁYW NA STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE GMINY TO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KOMPLEKSOWA TERMOMODERNIZACJA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ BUDYNKÓW MIESZKALNYCH NA TERENIE LUBLINCA, - ROZBUDOWA I MODERNIZACJA OŚWIETLENIA NA TERENIE MIASTA LUBLINCA, - OGRANICZANIE NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY LUBLINIEC, - MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ 	EMISJA ZE ŹRÓDEŁ CIEPŁA 128.303 MG/ROK	PYŁU: 10 ÷ 20%, DWUTLENKU SIARKI: 15 ÷ 20%, TLENKÓW AZOTU: 5 ÷ 10%.

			<p>NA OBSZARZE GMINY LUBLINIEC,</p> <ul style="list-style-type: none"> - PRZYGOTOWANIE I PRZEPROWADZENIE KAMPANII SPOŁĘCZNYCH O CHARAKTERZE EDUKACYJNYM, INFORMACYJNYM Z DZIEDZIN EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OCHRONY ŚRODOWISKA. - ROZWÓJ ZARZĄDZANIA ENERGIĄ W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. - WDRAŻANIE SYSTEMU ZIELONYCH ZAMÓWIEŃ/ZAKUPÓW PUBLICZNYCH. <p>PONADTO REKOMENDUJE SIĘ KONTYNUACJĘ DZIAŁAŃ ZARZĄDCZYCH ZWIĄZANYCH Z KONTRAKTOWANIEM DOSTAW ENERGII ELEKTRYCZNEJ NA POTRZEBY ODBIORCÓW GMINNYCH</p>		
WOŹNIKI	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY WOŹNIKI	GRUDZIEŃ 2011 - 2019	OKREŚLENIE PLANU DZIAŁANIA W ZAKRESIE OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI PRZYCZYNIĄCEGO SIĘ DO POPRAWY JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO, KOMFORTU ŻYCIA, A PRZED E WSZYSTKIM ZDROWIA MIESZKAŃCÓW GMINY WOŹNIKI	BRAK DANYCH	
	PROJEKT ZAŁOŻEN DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIE ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE GMINY WOŹNIKI		<ul style="list-style-type: none"> - UMOŻLIWIENIE PODEJMOWANIA DECYZJI W CELU ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO GMINY WOŹNIKI, - OBNIŻENIE KOSZTÓW ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY POPRZECZ WSKAZANIE OPTYMALNYCH SPOSOBÓW REALIZACJI POTRZEB ENERGETYCZNYCH - WSKAZANIE KIERUNKÓW ROZWOJU ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ, KTÓRE MOGĄ BYĆ WSPIERANE ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH - UMOŻLIWIENIE MAKSYMALNEGO WYKORZYSTANIA ENERGII ODNAWIALNEJ - ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ 	BRAK DANYCH	
POWIAT LUBLINECKI	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU	BUDYNKI STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ POWIATU LUBLINECKIEGO ZOSTAŁY UMIESZCZONE W PGN POSZCZEGÓLNYCH GMIN WCHODZĄCYCH W SKŁAD POWIATU			
KATOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	UCHWALONY UCHWAŁĄ NR LVI/1319/14 RADY	DAŻENIE DO UTRZYMANIA NISKOEMISYJNEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO I ZASPOKAJANIA POTRZEB SPOŁECZEŃSTWA, T.J. ROZWOJU GOSPODARCO-SPOŁECZNEGO MIASTA	2 660 770 TCO2/ROK ROK BAZOWY: 2012 ŹRÓDŁO DANYCH: PROJEKT PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	W ZAKRESIE EMISJI CO2 W LATACH 2012 – 2020 PROGNOZUJE SIĘ WZROST O OK. 3%.

		<p>MIASTA KATOWICE Z DNIA 29 PAŹDZIERNIKA 2014 r.,</p>	<p>KATOWICE DO 2030 ROKU NASTĘPUJĄCEGO BEZ WZROSTU ZAPOTRZEBOWANIA NA ENERGIĘ PIERWOTNĄ I FINALNĄ, WDROŻENIE WIZJI MIASTA KATOWICE JAKO OBSZARU ZARZĄDZANEGO W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY I EKOLOGICZNY, STANOWIĄCEGO PRZYKŁAD ZARÓWNO DLA GMIN REGIONU JAK I KRAJU. OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ Z INSTALACJI WYKORZYSTYWANYCH NA TERENIE MIASTA, A TAKŻE POCHODZĄCEJ Z TRANSPORTU, MAJĄCE NA CELU SPEŁNIENIE NORM W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA. ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI WYKORZYSTANIA/WYTWARZANIA ENERGII ORAZ WYKORZYSTYWANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, ROZWÓJ INNOWACYJNEJ GOSPODARKI OPARTEJ O WIEDZĘ ORAZ NOWOCZESNE TECHNOLOGIE, POPRAWA ŁADU PRZESTRZENNEGO, ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, A TAKŻE REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH.</p>		<p>PROCENTOWY WZROST EMISJI WYNIKAĆ BĘDZIE Z TEGO, ŻE DZIAŁANIA RACJONALIZUJĄCE ZUŻYCIE ENERGII PODEJMOWANE PRZEZ SAMORZĄD LOKALNY ORAZ PRYWATNYCH UŻYTKOWNIKÓW ENERGII NIE BĘDĄ W STANIE ZREKOMPENSOWAĆ ZWIĘKSZONEGO ZUŻYCIA ENERGII WYNIKAJĄCEGO Z ROZWOJU MIASTA. SPADEK EMISJI PROGNOZUJE SIĘ W GRUPIE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ (9%) ORAZ SEKTORZE MIESZKALNYM (1,5%). NATOMIAST WYSTĄPIENIE NAJWIĘKSZEGO PRZYROSTU PRZEWIDUJE SIĘ W GRUPIE HANDEL, USŁUGI, PRZEDSIĘBIORSTWA (13%) ORAZ W GRUPIE PRZEMYSŁ (5%).</p>
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	<p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W MIEŚCIE SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE</p> <p>ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE</p>	<p>PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA DOKUMENTU – CZERWIEC 2015R.</p> <p>LATA 2013 - 2030</p>	<p>DOKUMENT PRZED OPRACOWANIEM – BRAK INFORMACJI</p> <p>BRAK</p>	<p>DOKUMENT PRZED OPRACOWANIEM – BRAK INFORMACJI</p> <p>BRAK</p>	<p>DOKUMENT PRZED OPRACOWANIEM – BRAK INFORMACJI</p> <p>BRAK</p>
ŚWIĘTOCHŁOWICE	<p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ</p>	<p>PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA „PLANU...” 2014 ROK</p>	<p>AKTUALIZACJA PROJEKTU ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE, STWORZENIE BAZY DANYCH</p>	<p>BRAK DANYCH</p>	<p>BRAK DANYCH</p>

	ŚWIĘTOCHŁOWICE		(OCENA GOSPODARKI ENERGIĄ W GMINIE I INWENTARYZACJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH)		
RUDA ŚLĄSKA	AKTUALIZACJA ZAŁOŻEN DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA	Aktualizacja przyjęta Uchwałą Rady Miasta z dnia 27 września 2012 r.	<p>W Planie określano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bieżący stan zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz perspektywy zmian zapotrzebowania na ww. media w przedziale czasowym do 2027 r. z uwzględnieniem rozwoju przedsiębiorstw energetycznych; - Perspektywy rozwoju wewnętrznego rynku energii w świetle zmian własnościowych, jakie nastąpiły w przedsiębiorstwach energetycznych zaopatrujących gminę wraz z uwzględnieniem postępującej konsolidacji przedsiębiorstw energetycznych; - Propozycje przedsięwzięć racjonalizujących zużycie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, dla których gmina jest właścicielem lub zarządcą; - Możliwości wykorzystania nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii z uwzględnieniem skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej; - Zasoby odnawialnych źródeł energii wraz z analizą ich wykorzystania w lokalnej gospodarce energetycznej oraz możliwości zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych; - Charakterystyki energetyczne gminy oraz bilans paliw i energii z uwzględnieniem istniejących tendencji zmierzających do racjonalnego korzystania z Pnośników energii; - Obecne oraz perspektywiczne bezpieczeństwo energetyczne gminy z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych, regionalnych i globalnych oraz możliwej dywersyfikacji dostaw nośników energii; - Wpływ liberalizacji rynku energii (zasada TPA) na gospodarkę energetyczną gminy. 	N/D	N/D
RUDA ŚLĄSKA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA	UCHWALONY UCHWAŁĄ NR PR.0007.147.2015 RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA Z DNIA 27 SIERPNIA 2015 R.	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości powietrza - Redukcja emisji gazów cieplarnianych, - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, - Podniesienie efektywności energetycznej 	1 034 927,76 mgco2/rok Rok bazowy: 2013. Źródło danych: inwentaryzacja emisji co2 wykonana przy realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta ruda śląska	25 395 mgco2/rok do roku 2030 czyli spadek o 2,5% w stosunku do emisji zinwentaryzowanej dla roku bazowego 2013
MYSŁOWICE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA MYSŁOWICE	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021	1. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW WYSTĘPOWANIA PRZEKROCZEŃ POZIOMÓW ODNIESIENIA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	N/D	N/D

	<p>NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021</p> <p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA MYSŁOWICE</p>	<p>PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: MARZEC 2015 R.</p>	<p>2. REALIZACJA POSTANOWIEN PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY 3. PROWADZENIE MONITOROWANIA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ I JAKOŚCI ŚRODOWISKA, W TYM OCENA BIEŻĄCA JAKOŚCI POWIETRZA 4. OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ KOMUNIKACYJNYCH NA TERENACH ZAMIESZKANIA ZBIOROWEGO, W SZCZEGÓLNOŚCI: 5. - POPRAWA STANU TECHNICZNEGO DRÓG O ZŁYM STANIE TECHNICZNYM, 6. - ZMIANY W ORGANIZACJI RUCHU KOMUNIKACYJNEGO, 7. - SPRZĄTANIE DRÓG PRZEZ ICH ZARZĄDCÓW 8. MODERNIZACJA SYSTEMÓW GRZEWCZYCH I ELIMINACJA NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ, W TYM: 9. - OGRANICZENIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZE SPALANIA PALIW W SEKTORZE PRODUKCYJNYM I KOMUNALNYM, 10. - WPROWADZANIE PALIW NISKOEMISYJNYCH , 11. - MODERNIZACJA KOTŁOWNI, 12. - TERMOMODERNIZACJE OBIEKTÓW 13. SUKCESYWNE PODŁĄCZANIE INDYWIDUALNYCH ODBIORCÓW ENERGII CIEPLNEJ DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ MIASTA 14. MODERNIZACJA I HERMETYZACJA PROCESÓW TECHNOLOGICZNYCH W CELU LIKWIDACJI POWSTAWANIA EMISJI „U ŹRÓDŁA” ORAZ ZASTOSOWANIE INSTALACJI 15. OCHRONNYCH 16. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII 17. WYKONYWANIE OBOWIĄZKOWYCH POMIARÓW W ZAKRESIE WPROWADZANIA GAZÓW I PYŁÓW DO POWIETRZA 18. PRZYSTĄPIENIE DO PONOWNEJ REALIZACJI PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI 19. SPRZĄTANIE DRÓG PRZEZ ICH ZARZĄDCÓW W SZCZEGÓLNOŚCI SYSTEMATYCZNE SPRZĄTANIE NA MOKRO DRÓG, CHODNIKÓW, W MIEJSCACH 20. ZAGĘSZCZONEJ ZABUDOWY ZE SZCZEGÓLNA STARANNOŚCIĄ PO SEZONIE ZIMOWYM, PO USTĄPIENIU ŚNIEGÓW 21. PROMOCJA KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ 22. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY</p>	<p>N/D</p>	<p>N/D</p>
--	--	---	---	------------	------------

			<p>POWIETRZA, W TYM OSZCZĘDNOŚCI ENERGII I STOSOWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ SZKODLIWOŚCI SPALANIA ODPADÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH</p> <p>CELEM PROJEKTU JEST OPRACOWANIE DLA OBSZARU MIASTA MYSŁOWICE SYSTEMOWYCH I DŁUGOFALOWYCH DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z EFEKTYWNOŚCIĄ ENERGETYCZNĄ, OGRANICZANIEM EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ, A TYM SAMYM POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA. REALIZACJA CELU PRZYCZYNI SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW OKREŚLONYCH W PAKIECIE KLIMATYCZNO – ENERGETYCZNYM UE „3 X 20” DO ROKU 2020, T.J.: REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH, ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH, PODNIESIENIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ DZIĘKI REDUKCJI ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ. DZIAŁANIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OPRACOWANIE PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, - STWORZENIE BAZY DANYCH EMISJI, - AKTUALIZACJA ELEMENTÓW ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE ZGODNIE Z OPRACOWANYM PROJEKTEM PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, - PRZEPROWADZENIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (SOOŚ), - SZKOLENIE. 		
CHORZÓW	<p>PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWEJ MIASTA CHORZOWA.</p> <p>PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ</p>	<p>DO MARZEC 2016R.</p> <p>OD 1 CZERWCA 2015R</p>	<p>PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZUJĄCE UŻYTKOWANIE CIEPŁA, ENERGII ELEKTRYCZNEJ I PALIW GAZOWYCH. ANALIZA POTRZEB CIEPLNYCH ELEKTROENERGETYCZNYCH I GAZOWYCH MIASTA W PERSPEKTYWIE ROKU 2030.</p> <p>W TRAKCJE OPRACOWYWANIA</p>	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH
BĘDZIN	<p>AKTUALIZACJA ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE NA OBSZARZE</p>	<p>OD 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> - OCENA STANU AKTUALNEGO I PRZEWIDYWANIE ZMIAN ZAPOTRZEBOWANIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKT. I PALIWA GAZOWE - PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZACYJNE UŻYT. CIEPŁA, ENERGII ELEKTR. I PALIW 		

	MIASTA BĘDZINA		GAZOWYCH - PROPOZYCJA MOŻLIWYCH DO ZASTOSOWANIA ŚRODKÓW POPRAWY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ - ZAKRES WSPÓŁPRACY Z INNYMI GMINAMI		
BOBROWNIKI	-	-	-	-	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005 -2015	2005 - 2015	1. PROGRAM ZARZĄDZANIA MIASTEM 1 – POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE: DZIAŁANIE 2 – PRZEŁĄCZENIE DUŻYCH OBIEKTÓW GMINNYCH NA EKOLOGICZNE ŹRÓDŁA OGRZEWANIA (SZKOŁY, BIBLIOTEKI, PRZEDSZKOLA ITP.); DZIAŁANIE 3 – TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW KOMUNALNYCH: MIESZKALNYCH, UŻYTKOWYCH ORAZ UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ; 2. PROGRAM ZARZĄDZANIA MIASTEM 5 – POPRAWA STANU ŚRODOWISKA W MIEŚCIE: DZIAŁANIE 1 – REALIZACJA „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA CZELADŹ NA LATA 2004 – 2015”;	BRAK DANYCH.	BRAK DANYCH.
DĄBROWA GÓRNICZA	„PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEJ ENERGII SEAP DLA DĄBROWY GÓRNICZEJ”	2012 – 2020	CELEM OPRACOWANIA JEST PRZEDSTAWIENIE PLANU DZIAŁAŃ I JEGO UWARUNKOWAŃ, SŁUŻĄCYCH REDUKCJI ŻUŻYCIA ENERGII FINALNEJ NA TERENIE DĄBROWY GÓRNICZEJ, A PRZEZ TO REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH (CO ₂). POLITYKA ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNA ZAWARTA W SEAP DLA DĄBROWY GÓRNICZEJ POZA CELEM OCHRONY KLIMATU I REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH REALIZUJE RÓWNIEŻ LOKALNE CELE W ZAKRESIE: REALIZACJI DZIAŁAŃ NA RZECZ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO, ŁAGODZENIA SKUTKÓW WZROSTU CEN ENERGII, ZAPOBIEGANIA WYCZERPYWANIU SIĘ ZASOBÓW, ZAPEWNIENIA KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI, ADAPTACJI DO SKUTKÓW ZMIAN KLIMATU, OCHRONY ZDROWIA I LEPSZEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA, EDUKACJI EKOLOGICZNEJ, ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. CELEM „PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ” JEST WYZNACZENIE KIERUNKÓW DLA GMINY NA	WIELKOŚĆ EMISJI CO ₂ W 2001 ROKU – 482 507 MG CO ₂ E (OBLICZENIA WŁASNE), WIELKOŚĆ EMISJI CO ₂ W 2011 ROKU – 502 326 MG CO ₂ E (OBLICZENIA WŁASNE).	MINIMUM 20% W ROKU 2020, W STOSUNKU DO ROKU BAZOWEGO, ZA KTÓRY PRZYJĘTO ROK 2001 – SPADEK DO 386 006 MG CO ₂ E.

DĄBROWA GÓRNICZA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – GRUDZIEŃ 2014	LATA 2015 – 2020, W ZAKRESIE DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH I NIEINWESTYCYJNYCH W TAKICH OBSZARACH JAK: TRANSPORT PUBLICZNY I PRYWATNY, BUDOWNICTWO PUBLICZNE, GOSPODARKA PRZESTRZENNA, ZAOPATRZENIE W CIEPŁO I ENERGIĘ, GOSPODARKA ODPADAMI	WIELKOŚĆ EMISJI CO2 W 2001 ROKU – 482 507 MG CO2E (OBLICZENIA WŁASNE), WIELKOŚĆ EMISJI CO2 W 2011 ROKU – 502 326 MG CO2E (OBLICZENIA WŁASNE).	MINIMUM 20% W ROKU 2020, W STOSUNKU DO ROKU BAZOWEGO, ZA KTÓRY PRZYJĘTO ROK 2001 – SPADEK DO 386 006 MG CO2E.
IRZĄDZE	BRAK PROGRAMU	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA.	- POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ - OGRANICZENIE ZUŻYCIA ENERGII I OGRANICZENIE EMISJI PYŁÓW I GAZÓW		BĘDZIE WYNIKAĆ Z OPRACOWANEJ DOKUMENTACJI
JAWORZNO		BRAK TERMINU – CZEKAMY NA DECYZJE NFOŚ O DOFINANSOWANIU			
KROCZYCE	-	-	-	-	-
ŁĄZY	-	-	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	ZŁOŻONO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE DO WFOŚIGW O DOFINANSOWANIE OPRACOWANIA PROGRAMU EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (POROZUMIENIE PARTNERSKIE Z GMINAMI OŻAROWICE, BOBROWNIKI ŚWIERKLANIEC)- BRAK DECYZJI O DOFINANSOWANIU	BILANS ENERGETYCZNY Z UWZGLĘDNIENIEM ENERGII ODNAWIALNEJ DZIAŁANIA TERMOMODERNIZACYJNE OBEJMUJĄCE MAJĄTEK GMINY OPIS AKTUALNEGO STANU I PROGNOZA ZAPOTRZEBOWANIA NA CIEPŁO	-	-
OGRODZIENIEC	ZAŁOŻENIA DO PLANU	2014-2029	1. INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY OBNIŻENIA	BRAK DANYCH	BRAK DANYCH

	<p>ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY OGRODZIEŃC - PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR LI/393/2014 RADY MIEJSKIEJ Z DNIA 19 MARCA 2014 R.</p>		<p>ZUŻYCIA PALIW WYKORZYSTYWANYCH DO CELÓW GRZEWCZYCH: -TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW GMINNYCH I PRYWATNYCH -WYMIANA KOTŁÓW I PIECÓW WĘGLOWYCH ORAZ KOTŁÓW I PODGRZEWACZY GAZOWYCH W BUDYNKACH PRYWATNYCH I GMINNYCH -BUDOWA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH W BUDYNKACH GMINNYCH I PRYWATNYCH -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 2. INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY OBNIŻENIA ZUŻYCIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ: -WYMIANA SPRZĘTU RTV I AGD ORAZ OŚWIETLENIA W BUDYNKACH GMINNYCH I PRYWATNYCH -WYMIANA GMINNEGO OŚWIETLENIA ZEWNĘTRZNEGO -WPROWADZENIE AUTOMATYCZNEGO SYSTEMU STEROWANIA OŚWIETLENIEM GMINNYM -WPROWADZENIE PROGRAMU LIKWIDACJI NIELEGALNYCH PUNKTÓW POBORU ENERGII ELEKTRYCZNEJ -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 3.INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY OBNIŻENIA ZUŻYCIA GAZU ZIEMNEGO Z SIECI: -INWESTYCJE DOTYCZĄCE WYKORZYSTANIA GAZU DO CELÓW GRZEWCZYCH -WYMIANA GAZOWYCH PRZEPLYWOWYCH PODGRZEWACZY WODY ORAZ KUCHNI GAZOWYCH W BUDYNKACH PRYWATNYCH I GMINNYCH -WPROWADZENIE PROGRAMU LIKWIDACJI NIELEGALNYCH PUNKTÓW POBORU GAZU -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 4.INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY ZMNIEJSZENIA OBCIĄŻENIA DLA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO -INWESTYCJE DOTYCZĄCE OGRANICZENIA ZUŻYCIA PALIW DO CELÓW GRZEWCZYCH -WPROWADZENIE PROGRAMÓW OCHRONY POWIETRZA ORAZ OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI -WPROWADZENIE PROGRAMÓW PROMUJĄCY ŹRÓDŁA CIEPŁA ZASILANE GAZEM ZIEMNYM I</p>		
--	---	--	--	--	--

			<p>BIOMASĄ</p> <ul style="list-style-type: none"> -WPROWADZENIE GMINNEGO PROGRAMU SZKOLEŃ NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, -WPROWADZENIE PROGRAMU PROMUJĄCEGO TECHNOLOGIE OPARTE NA ODNAWIALNYCH I NIEKONWENCJONALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII 5.INWESTYCJE REALIZUJĄCE PLANY ROZWOJU TECHNOLOGII OPARTYCH O ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII -ZLECENIE DOKŁADNEJ ANALIZY TECHNICZNYCH I EKONOMICZNYCH MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA TERENÓW GMINNYCH POD HODOWLĘ ROŚLIN ENERGETYCZNYCH -ZLECENIE DOKŁADNEJ ANALIZY TECHNICZNEJ I EKONOMICZNEJ W ZAKRESIE MOŻLIWOŚCI BUDOWY MAŁEJ ELEKTROWNI WODNEJ -ZDIAGNOZOWANIE MOŻLIWOŚCI UREGULOWANIA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY ORAZ WYKORZYSTANIA OSADÓW ŚCIEKOWYCH DO PRODUKCJI BIOGAZU -BUDOWA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH 		
PILICA	PROJEKT ZAŁOŻEN DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY PILICA	JESZCZE NIE PRZYJĘTY	-	-	-
PORĘBA	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA DO KOŃCA 2014 R.	WYKONANIE PLANU GOSP. NISKOEM., WYKONANIE BAZY DANYCH, SZKOLENIA DLA PRAC.GMINY, DZIAŁANIA PROMOCYJNE	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU	-	-	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-	-	-
SIEWIERZ	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ	OD 2010 R. DO 2015 R. W NAJBLIŻSZYM CZASIE BĘDZIE ZLECONA AKTUALIZACJA NINIEJSZEGO PROGRAMU.	<ul style="list-style-type: none"> - SPEŁNIENIE WYMAGAŃ PRAWNYCH Z ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA POPRZECZ OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI, -TERMOMODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH BUDYNKÓW DLA OSZCZĘDNOŚCI STRAT ENERGII CIEPLNEJ, - WYMIANA STARYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH NA KOTŁY NOWEJ GENERACJI - WSPIERANIE ROZWOJU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, - BUDOWA OBWODNIC, - MODERNIZACJA NAWIERZCHNI DRÓG, - BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, - ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI OCHRONY 	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2004 - 2015	BD

			POWIETRZA, W TYM OSZCZĘDNOŚCI ENERGII, MODERNIZACJI OGRZEWANIA I STOSOWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII - WSPIERANIE ROZWIĄZAŃ POZWALAJĄCYCH NA ZMNIJSZENIE WIELKOŚCI EMISJI Z TRANSPORTU ORAZ MAJĄCYCH NA CELU WDROŻENIE EUROPEJSKICH STANDARDÓW EMISJI ZE ŚRODKÓW TRANSPORTU I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI PALIW.		
SŁAWKÓW	BRAK	-	-	-	-
SZCZEKOCINY	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2015 ROK	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY-PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY-PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY-PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA
WŁODOWICE	BRAK PROGRAMU	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA.	- POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ - OGRANICZENIE ZUŻYCIA ENERGII I OGRANICZENIE EMISJI PYŁÓW I GAZÓW		BĘDZIE WYNIKAĆ Z OPRACOWANEJ DOKUMENTACJI
WOJKOWICE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA WOJKOWICE	OBECNIE MIASTO PRZYSTĄPIŁO DO OPRACOWANIA PGN. W TRAKCIE PROCEDURA WYBORU WYKONAWCY OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA PRAC I PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIEJSKĄ: I KW. 2015	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA
ZAWIERCIE	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ZAWIERCIE	OD 2014 (PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: PAŹDZIERNIK 2014R.)	W TRAKCIE OPRACOWANIA	AKTUALNE DANE DLA ZAWIERCIA DO POBRANIA NA STRONACH WIOŚ : HTTP://STACJE.KATOWICE.PIOS.GOV.PL/MONITORING/	W TRAKCIE OPRACOWANIA
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-	-	-
ŻARNOWIEC	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY ŻARNOWIEC	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA	KONCEPCJA OPRACOWANIA	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	PLANOWANY TERMIN PRZYGOTOWANIA – MAJ 2015 R.	CELE: 1. REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH, 2. ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ENERGII POCHODZĄCEJ Z OZE , 3. REDUKCJA ZUŻYCIA ENERGII FINALNEJ POPRZEC PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, 4. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA	143 482 TYS. TON (2012 R.) ŹRÓDŁO: WWW.STAT.GOV.PL	BRAK DANYCH (ZOSTAŁY OKREŚLONE NA ETAPIE OPRACOWYWANIE PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ)

2. Programy ograniczania niskiej emisji dla mieszkańców w latach 2004-2013, aktualne i przyszłe, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA PROGRAMU(ÓW)	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE REALIZACJI)	ZAKRES DZIAŁAŃ	LICZBA BENEFICJENTÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM
TYCHY	KOMPLEKSOWY PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI Z BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH W OBRZEŻNYCH DZIELNICACH MIASTA	2002-2004	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW MIASTA TYCHY NA KOTŁY EKOLOGICZNE	OK. 1500 WŁAŚCICIELI BUDYNKÓW MIESZKALNYCH
	KOMPLEKSOWY PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO ATMOSFERY W MIEŚCIE TYCHY Z BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH Z INDYWIDUALNYCH KOTŁOWNI WĘGLOWYCH	2006-2007	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW MIASTA TYCHY NA KOTŁY EKOLOGICZNE	OK. 700 WŁAŚCICIELI BUDYNKÓW MIESZKALNYCH
BIERUŃ	PROGRAM OGRANICZENIA EMISJI NA TERENIE MIASTA BIERUNIA - ETAP IV	15.03.2013R. - 30.06.2014R.	W BUDYNKACH INDYWIDUALNYCH, ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY BIERUŃ: ZLIKWIDOWANIE ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM W 88 BUDYNKACH; 88 ZMODERNIZOWANYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA; 113 INSTALACJI SOLARNYCH; 11 INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH.	212 GOSPODARSTW
BOJSZOWY	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE BOJSZOWY	2004 – 2008	MODERNIZACJA KOTŁOWNI – 474 SZT., MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	671
	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE BOJSZOWY	2015-2018	MODERNIZACJA KOTŁOWNI – 100 SZT., MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH – 80 KPL	180
CHELM ŚLĄSKI	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE CHELM ŚLĄSKI	2010 – 2013	WYMIANA STARYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM	351
	AKTUALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE CHELM ŚLĄSKI	2014 - 2016	WYMIANA STARYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM	150
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	KOMPLEKSOWY PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO ATMOSFERY Z BUDYNKÓW NA TERENIE GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	2004-2008	WYMIANA KOTŁÓW	679
IMIELIN	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	2005-2009	REALIZACJA 455 ZADAŃ W TYM WYMIANA 433 KOTŁÓW I MONTAŻ 50 KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	MIESZKAŃCY MIASTA

KOBIÓR	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY KOBIÓR	OPRACOWANY W MAJU 2007 R. KONIECZNA AKTUALIZACJA	WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA KOTŁY RETORTOWE LUB GAZOWE WRAZ Z TERMOMODERNIZACJĄ BUDYNKÓW	W ZAŁOŻENIU 300 ROZPOCZĘTO REALIZACJĘ W ZAKRESIE OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
ŁĘDZINY	PROGRAM LIKWIDACJI NISKIEJ EMISJI W GMINIE ŁĘDZINY	2005 - 2013	ANALIZA JAKOŚCI POWIETRZA W GMINIE ŁĘDZINY STAN PRZEWIDYWANY WYKONANIE PRAC TERMOMODERNIZACYJNYCH WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII OPTYMALIZACJA RODZAJU ŹRÓDŁA ENERGII CIEPLNEJ ANALIZA WARIANTOWA FINANSOWANIE Z OSZCZĘDNOŚCI KOSZTÓW EKSPLOATACYJNYCH	753
ŁAZISKA GÓRNE	AKTUALIZACJA PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ŁAZISKA GÓRNE	2012-2014 Z MOŻLIWOŚCIĄ PRZEDŁUŻENIA	DZIAŁANIA ODNOSZĄCE SIĘ DO ZABUDOWY JEDNO- I WIELORODZINNEJ ORAZ OBIEKTÓW PUBLICZNYCH: WYMIANA ŹRÓDEŁ CIEPŁA, WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII, TERMOMODERNIZACJA	MOŻLIWA DO OKREŚLENIA PO ZAKOŃCZENIU REALIZACJI PROGRAMU
MIEDŹNA	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY MIEDŹNA	2006-2008	MODERNIZACJA KOTŁOWNI, POLEGAJĄCA NA WYMIANIE NIEEFEKTYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII NA NOWOCZESNE, EKOLOGICZNE URZĄDZENIA GRZEWCZE	308
MIKOŁÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY MIKOŁÓW W LATACH 2012 - 2016 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020. OBSZAROWY PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI POPRZECZ DOFINANSOWANIE ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY MIKOŁÓW W LATACH 2012 – 2014 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016.	2012 - 2016 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020. 2012 – 2014 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2016.	REDUKCJA ILOŚCI ZANIECZYSZCZEN EMITOWANYCH DO POWIETRZA W PROCESIE SPALANIA PALIW NA CELE GRZEWCZE W INDYWIDUALNYCH BUDYNKACH MIESZKALNYCH POPRZECZ WYMIANĘ NISKOSPRAWNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH I/LUB MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH DLA WSPOMAGANIA PRZYGOTOWANIA CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ ORAZ POMP CIEPŁA. PROGRAM WSPOMAGAJĄCY WYMIANĘ NISKOSPRAWNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH I MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH DLA WSPOMAGANIA PRZYGOTOWANIA CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ ORAZ POMP CIEPŁA.	650 BUDYNKÓW 650 BUDYNKÓW

	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY MIKOŁÓW NA LATA 2016-2032	DOKUMENT JEST W TRAKCIE OPRACOWYWANIA		
ORNONTOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ORNONTOWICE 2011R.	2012-2014	-WYMIANA ŹRÓDEŁ ENERGII CIEPLNEJ NA ENERGOOSZCZĘDNE I EKOLOGICZNE, - WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII – PRZEDĘ WSZYSTKIM KOLEKTORY SŁONECZNE, ALE I BIOMASA, - TERMOMODERNIZACJA (DOCIEPLENIE ŚCIAN, DACHU/STROPODACHU, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ)	38
ORZESZE	1. PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY ORZESZE	2011 – 2012	- PIECE Z PODAJNIKIEM NA EKOGROSZEK - PIECE OPALANE OLEJEM OPAŁOWYM - PIECE OPALANE GAZEM - MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	50
	2. DOTACJE CELOWE Z BUDŻETU MIASTA UDZIELANE OSOBOM FIZYCZNYM NA LIKWIDACJĘ NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY ORZESZE	2013 - 2014	- MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH - PIECE Z PODAJNIKIEM NA EKOGROSZEK	46
SUSZEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY SUSZEC – ETAP I	2006 ROK	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW GMINY SUSZEC NA KOTŁY EKOLOGICZNE	70 DOMÓW
	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY SUSZEC – ETAP II	2007 ROK	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW GMINY SUSZEC NA KOTŁY EKOLOGICZNE	100 DOMÓW
	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE GMINY SUSZEC – ETAP III	2008 ROK	WYMIANA KOTŁÓW U MIESZKAŃCÓW GMINY SUSZEC NA KOTŁY EKOLOGICZNE	150 DOMÓW
WYRY	BRAK PROGRAMU	ZAGADNIENIA ODNOŚĄCE SIĘ DO OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIESZKAŃCÓW BĘDĄ CZĘŚCIOWO ZAWARTE W PLANIE GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ W GMINIE WYRY	BRAK PROGRAMU	BRAK PROGRAMU
GLIWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA GLIWICE	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA PRZEZ WYŁONIONEGO W PRZETARGU WYKONAWCĘ; PLANOWANY TERMIN UCHWALEŃ: LISTOPAD – GRUDZIEŃ 2014	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA
GIERAŁTOWICE	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI	OPRACOWANIE PROGRAMU PLANOWANE	ZAKRES DZIAŁAŃ NIE ZOSTAŁ	

	GMINY GIERAŁTOWICE	NA 2014/2015 R. (REALIZACJA W LATACH 2015-2020)	JESZCZE USTALONY	
KNURÓW	REALIZACJA ZADANIA WYNIKAJĄCEGO Z „PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA STREF GLIWICKO-MIKOŁOWSKIEJ I CZĘSTOCHOWSKO-LUBLINIECKIEJ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO, W KTÓRYCH STWIERDZONE ZOSTAŁY PONADNORMATYWNE POZIOMY SUBSTANCJI W POWIETRZU”, W OPARCIU O UCHWAŁĘ RADY MIASTA KNURÓW.	DO 2020	DOTACJA CELOWA ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY KNURÓW NA DOFINANSOWANIE KOSZTÓW INWESTYCJI Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA.	356 (2004 -2013)
PILCHOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY PILCHOWICE	OD 2011 ROKU – DO OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW	DOFINANSOWANIE DO: - WYMIANY KOTŁA NIEEKOLOGICZNEGO NA KOCIOŁ EKOLOGICZNY - WYMIANY KOTŁA NIEEKOLOGICZNEGO NA KOCIOŁ EKOLOGICZNY WRAZ Z ZABUDOWĄ INSTALACJI SOLARNEJ - ZABUDOWY INSTALACJI SOLARNEJ	374
RUDZINIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY RUDZINIEC	DOKUMENT OPRACOWANY NA LATA 2013-2017	WYMIANA KOTŁA, WYMIANA KOTŁA +KOLEKTORY SŁONECZNE, MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	
SOŚNICOWICE	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY SOŚNICOWICE	2012 - 2017	WYMIANA ŹRÓDŁA ENERGII CIEPLNEJ NA ENERGOOSZCZĘDNE I EKOLOGICZNE, WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	216
WIELOWIEŚ	PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY WIELOWIEŚ	OKRES REALIZACJI PROJEKTU DO 31 GRUDNIA 2014 R.	ZGODNIE Z ZAŁĄCZNIKIEM NR9 "SZCZEGÓŁOWE ZALECENIA DOTYCZĄCE STRUKTURY PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ" DO REGULAMINU W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	1251
ZABRZE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	2009-2013	OGRANICZENIE EMISJI SZKODLIWYCH SUBSTANCJI EMITOWANYCH DO ATMOSFERY PRZEZ KOTŁY ZAINSTALOWANE W PRYWATNYCH DOMACH JEDNORODZINNYCH	970
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA NISKOEMISYJNA. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO	PROGRAM NIE PRZEWIJDUJE WSPARCIA BENEFICJENTÓW

	AKTUALIZACJĄ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO			
BYTOM	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA ZABUDOWY INDYWIDUALNEJ NA TERENIE MIASTA BYTOMIA.	01-08.2008 – 30.11.2009	OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI DLA ZABUDOWY INDYWIDUALNEJ NA TERENIE MIASTA BYTOM	135 OBIEKTÓW
BORONÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY BORONÓW	2010-2020	WYMIANA ŹRÓDEŁ CIEPŁA MONTAŻ INSTALACJI SOLARNYCH LIKWIDACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA OPALANYCH PALIWEM STAŁYM	35 ZMODERNIZOWANYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA 36 INSTALACJI SOLARNYCH
HERBY	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI	2007-2012	WYMIANA PIECÓW I MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	59
KOCHANOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY KOCHANOWICE	2007-2009	WYMIANA PIECÓW I MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	45
LUBLINIEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY LUBLINIEC	DOKUMENT OPRACOWANY W 2006 R. REALIZACJA PONE 2007-2009	ZAKRES PROGRAMU PRZEWIDYWAŁ DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA: •WYMIANIE ŹRÓDŁA CIEPŁA •ZABUDOWIE KOLEKTORA SŁONECZNEGO •ZABUDOWIE POMPY CIEPŁA •PRZEPROWADZENIU TERMOMODERNIZACJI BUDYNKU	505 SZT.
PAWONKÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI (PONE)	10.12.2007-15.11.2008	WYMIANA ŹRÓDŁA CIEPŁA ORAZ BUDOWA UKŁADÓW SOLAROWYCH	64
WOŹNIKI	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA W GMINIE WOŹNIKI POPRZECZ INSTALACJĘ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH	2014 - 2015	GMINA WOŹNIKI	907
MIASTO KATOWICE	DOFINANSOWANIE Z MIEJSKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ „PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI” DOTACJE CELOWE – UCHWAŁA W SPRAWIE ZASAD I TRYBU POSTĘPOWANIA PRZY UDZIELANIU DOTACJI CELOWEJ NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ORAZ KRYTERIÓW WYBORU INWESTYCJI DO FINANSOWANIA.	2004 – 26.04.2009R. 27.04.2009R. - 31.12.2009R. 31.01.2011R. - 31.12.2013R.	DOFINANSOWANIE DO ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA DLA MIESZKAŃCÓW DOFINANSOWANIE DO ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA DLA MIESZKAŃCÓW DOTACJE CELOWE DO ZMIANY SYSTEMU OGRZEWANIA	OK 2000 194 843
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	PROGRAM LIKWIDACJI NISKIEJ EMISJI W SIEMIANOWICACH ŚLĄSKICH”	2007 - 2010	MODERNIZACJA ŹRÓDEŁ CIEPŁA W BUDYNKACH MIESZKALNYCH ORAZ W MIESZKANIACH	

RUDA ŚLĄSKA	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA	LATA 2014- 2025	DOFINANSOWANIE WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA NA EKOLOGICZNE, ABY OGRANICZAĆ NISKĄ EMISJĄ.	PLANUJĘ SIĘ ZREALIZOWAĆ OKOŁO 2000 INWESTYCJI POLEGAJĄCYCH NA WYMIANIE ŹRÓDŁA CIEPŁA
CHORZÓW	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	OD 2011-2020 ROKU, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIASTA W 2011 R.	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POPRZECZ MODERNIZACJĘ LUB LIKWIDACJĘ INDYWIDUALNYCH ŹRÓDEŁ SPALANIA OPALANYCH WĘGLEM	16 000
BĘDZIN	PROGRAM OCHRONY POWIETRZA NA TERENIE GMINY BĘDZIN ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DO POWIETRZA	PRZEWDYWANY TERMIN REALIZACJI W ZAKRESIE NISKIEJ EMISJI – 4 LATA. DZIAŁANIE PROWADZONE JEST DO CHWILI OBECNEJ I PLANOWANE NA LATA NASTĘPNE.	DOFINANSOWANIE MODERNIZACJI OGRZEWANIA MIESZKAŃ NA TERENIE BĘDZINA	630
BOBROWNIKI	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI	OD 2009 DO MOMENTU OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻEN	DO ZADAŃ GMINY W REALIZACJI PROGRAMU NALEŻĄ: PODJĘCIE INICJATYWY PRZEZ URZĄD GMINY I UZYSKANIE POPARCIA RADY GMINY I MIESZKAŃCÓW DLA PROGRAMU – DECYZJE, UCHWAŁY, ANKIETYZACJA MIESZKAŃCÓW POTENCJALNYCH WSPÓŁUCZESTNIKÓW W REALIZACJI PROGRAMU, CO ZOSTAŁO UCZYNIONE NA POTRZEBY REALIZACJI NINIEJSZEJ DOKUMENTACJI, PODJĘCIE UCHWAŁY O WDROŻENIU PROGRAMU W ŻYCIU ZABEZPIECZENIE ŚRODKÓW WŁASNYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ ZGODNIE Z PRZEDSTAWIONYM HARMONOGRAMEM, WYSTĄPIENIE O ŚRODKI DOTACYJNE I KREDYTY PREFERENCYJNE NA REALIZACJĘ PROGRAMU - PROMESA, PRZYGOTOWANIE REGULAMINU PROGRAMU WYBÓR OPERATORA PO UZYSKANIU FINANSOWANIA (LUB WCZEŚNIEJ) WYSTĄPIENIE O ŚRODKI NA REALIZACJĘ ETAPU PROGRAMU, ZAWARCIE UMÓW Z INSTYTUCJAMI FINANSUJĄCYMI. ROZLICZENIE ZADANIA ZE ŹRÓDŁAMI FINANSOWANIA DO ZADAŃ OPERATORA PROGRAMU	370 OBIEKTÓW INDYWIDUALNYCH

			<p>NALEŻEC BĘDĄ M.IN.:</p> <p>NA PODSTAWIE UMÓW WSTĘPNYCH OKREŚLENIE CZASU REALIZACJI, USTALENIE HARMONOGRAMU RZECZOWO-ILOŚCIOWEGO, HARMONOGRAMU FINANSOWEGO, NA BAZIE UZYSKANYCH OD GMINY UPOWAŻNIEN, ZAWIERANIE Z MIESZKAŃCAMI – UCZESTNIKAMI PROGRAMU UMÓW NA MODERNIZACJĘ SYSTEMÓW CIEPLNYCH, ZORGANIZOWANIE SPOTKAŃ INFORMACYJNYCH DLA POTENCJALNYCH UCZESTNIKÓW PROGRAMU, KOMPLEKSOWA OBSŁUGA PROGRAMU W ZAKRESIE DOKUMENTACYJNYM, PRZYGOTOWANIE LOGISTYCZNE I REALIZACJA FAZY ZASADNICZEJ PROGRAMU.</p>	
CZELADŹ	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH ZABUDOWY ROZPROSZONEJ (BUDYNKÓW JEDNORODZINNYCH) DLA MIASTA CZELADŹ	2010 – 2012 (2015)	<p>1. WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA KOTŁY WĘGLOWE RETORTOWE; 2. WYMIANA KOTŁÓW WĘGLOWYCH NA KOTŁY GAZOWE; 3. DOCIEPLENIE PRZEGRÓD BUDOWLANYCH, WYMIANA OKIEN; 4. INSTALACJA KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH; ZASTOSOWANIE POMP CIEPŁA.</p>	170
DĄBROWA GÓRNICZA	„EURONET 50/50 MAX”	2014 – 2020	<p>PROGRAM OBEJMUJE SWYM ZASIĘGIEM WSZYSTKIE SZKOŁY PODSTAWOWE ORAZ GIMNAZJA NA TERENIE GMINY. SZKOŁY WPROWADZAJĄ W NALEŻĄCYCH DO NICH BUDYNKACH, ŚRODKI EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ. DZIĘKI PODJĘTYM DZIAŁANIOM UDA SIĘ OSIĄGNAĆ OSZCZĘDNOŚCI ENERGII, KTÓRE PRZYNIOSĄ KORZYŚCI ENERGII WSZYSTKIM PDMOTOM UCZESTNICZĄCYM W JEGO REALIZACJI. PROJEKT, W KTÓRYM UCZESTNICZA DĄBROWSKIE SZKOŁY WPŁYNIE Z PEWNOŚCIĄ NA POSTAWY PROEKOLOGICZNE JEGO UCZESTNIKÓW I PRZYCZYNI SIĘ BEZPOŚREDNIO DO ZMNIEJSZENIA</p>	30 SZKÓŁ

DĄBROWA GÓRNICZA	„PROGRAM ZIELONE ZARZĄDZANIE MIASTEM – LOKALNY PLAN WDROŻENIOWY DLA DĄBROWY GÓRNICZEJ NA LATA 2014 - 2020”	2014 – 2020	<p>EMISJI ZANIECZYSZCZEN ORAZ AKTYWNE WŁĄCZY SPOŁECZNOŚĆ SZKOŁY W WALKĘ ZE ZMIANAMI KLIMATYCZNYMI. OPIERA SIĘ ON NA MOŻLIWIE NAJLEPSZYM WYKORZYSTANIU ENERGII ELEKTRYCZNEJ, CIEPLNEJ I WODY ORAZ WŁAŚCIWEJ SEGREGACJI ODPADÓW W SZKOŁACH. PROGRAM TEN NIE OGRANICZA SIĘ DO SZKÓŁ, PONIEWAŻ DZIECI WYNOŚĄ WIEDZĘ I ZACHOWANIA DO WŁASNYCH DOMÓW I UCZĄ RODZENSTWO, A NIEJEDNOKROTNIE RÓWNIEŻ RODZICÓW PRAWIDŁOWYCH ZACHOWAŃ Z ZAKRESU EFEKTYWNEGO, EKONOMICZNEGO I EKOLOGICZNEGO ŻYCIA.</p> <p>RAPORT SAMOCENY ORAZ PROGRAM DZIAŁAŃ GMINY W TRZECH ASPEKTACH: ZIELONE ZARZĄDZANIE MIASTEM, ZIELONE SYSTEMY MIEJSKIE, ZIELONE BUDOWNICTWO.</p>	BENEFICJENCI POŚREDNI: MIESZKAŃCY DĄBROWY GÓRNICZEJ ORAZ PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE W OBRĘBIE MIASTA.
IRZĄDZE	BRAK PROGRAMU	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO OPRACOWANIA.	CELEM BĘDZIE POLEPSZENIE JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POLEGAJĄCEGO NA ZMNIEJSZENIU NISKIEJ EMISJI Z PROCESÓW SPALANIA PALIW, OGRANICZENIU EMISJI Z POZOSTAŁYCH ŹRÓDEŁ PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH, ZASTOSOWANIU ODNAWIALNYCH I ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OGRANICZENIU STRAT ENERGETYCZNYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH.	DANE BĘDĄ WYNIKAŁY Z TREŚCI OPRACOWANIA
JAWORZNO	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI NA TERENIE MIASTA JAWORZNA NA LATA 2013-2016	2013-2016	<p>ZAKRES OPRACOWANIA UWZGLĘDNIĄ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CHARAKTERYSTYKĘ NISKIEJ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA NA TERENIE MIASTA. 2. OCENĘ EFEKTÓW EKOLOGICZNYCH OSIĄGNIĘTYCH W WYNIKU REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH DZIAŁAŃ Z ZAKRESU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI. 	2013 -247 OSÓB 2014 (DO 29.05.2014) – 341 OSÓB

			3. ANALIZĘ TECHNICZNO - EKONOMICZNĄ PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE REDUKCJI EMISJI. 4. CHARAKTERYSTYKĘ EKONOMICZNĄ I EKOLOGICZNĄ PRZEDSIĘWZIĘĆ TERMOMODERNIZACYJNYCH. 5. METODYCZNE I DECYZYJNE PODSTAWY BUDOWY PROGRAMU ZMNIEJSZENIA NISKIEJ EMISJI.	
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIEŃNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	WYKORZYSTANIE OZE, W TYM BIOMASA, BIOGAZ, WODY GEOTERMALNE	3000
ŁĄZY	-	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY MIERZĘCICE	PROGRAM NIE ZAWIERA TERMINU OBOWIĄZYWANIA	WYKONANIE PRAC TERMOMODERNIZACYJNYCH WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII OPTIMALIZACJA RODZAJU ŹRÓDŁA ENERGII CIEPLNEJ	2 000
OGRODZIENIEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2015-2018	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA DO KOŃCA 2014 R	W TRAKCIE OPRACOWANIA	MIN. 50 GOSPODARSTW DOMOWYCH
PILICA	BRAK PONE, NAMIASTKA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PILICA NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019	2012-2015	-	-
POREBA	-	-	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU. PROGRAMY OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI OPRACOWUJĄ GMINY.	-	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-	-
SIEWIERZ	PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ UCHWAŁA W SPRAWIE: ZASAD UDZIELANIA DOTACJI CELOWEJ OSOBOM FIZYCZNYM ORAZ TRYBU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE UDZIELANIA DOTACJI I SPOSOBU JEJ ROZLICZANIA	OD 2010 R. DO 2015 R. OD 2011 R. DO CHWILI OBECNEJ	UDZIELANIE DOTACJI CELOWEJ Z BUDŻETU GMINY OSOBOM FIZYCZNYM, KTÓRE NA TERENIE NIERUCHOMOŚCI POŁOŻONEJ W GMINIE SIEWIERZ, DO KTÓREJ POSIADAJĄ TYTUŁ PRAWNY, ZREALIZOWAŁY ZADANIA MODERNIZACYJNE LUB INWESTYCYJNE POLEGAJĄCE NA LIKWIDACJI STAREGO, NIEEFEKTYWNEGO ŹRÓDŁA CIEPŁA I WPROWADZENIU W ZAMIAN NOWEGO ŹRÓDŁA CIEPŁA	66 GOSPODARSTW DOMOWYCH
SŁAWKÓW	PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI DLA	LATA 2004 – 2007, LATA 2011 - 2016	WYMIANA STARYCH PIECY	88 BENEFICJENTÓW

	GMINY SŁAWKÓW W LATACH 2004 – 2007, PROGRAM OBNIŻENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY SŁAWKÓW W LATACH 2011 – 2016,		WĘGLOWYCH NA NOWE EKOLOGICZNE KOTŁY WĘGLOWE I GAZOWE, DOCIEPLENIE BUDYNKÓW MIESZKAŁNYCH, MONTAŻ KOLEKTORÓW SŁONECZNYCH.	
SZCZEKOCINY	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2015 ROK	PODSTAWOWYM CELEM PROGRAMU OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI JEST SYSTEMOWE OGRANICZENIE EMISJI SUBSTANCJI SZKODLIWYCH DO ATMOSFERY, POPRZEZ KOMPLEKSOWĄ LIKWIDACJĘ ISTNIEJĄCYCH, NIEEFEKTYWNYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA. ZAŁOŻONY CEL OSIĄGA SIĘ POPRZEZ WPROWADZENIE SYSTEMU DOTACJI DLA ODBIORCÓW, KTÓRZY ZAMIENIAJĄ STARE NIEEFEKTYWNE ŹRÓDŁA CIEPŁA NA EKOLOGICZNE, ENERGOOSZCZĘDNE URZĄDZENIA GRZEWCZE ORAZ ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII - UKŁADY SOLARNE.	BRAK DANYCH NA DZIEŃ DZISIEJSZY- PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO OPRACOWANIA
WŁODOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY WŁODOWICE	OD 2014R.	CELEM BĘDZIE POLEPSZENIE JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO POLEGAJĄCEGO NA ZMNIEJSZENIU NISKIEJ EMISJI Z PROCESÓW SPALANIA PALIW, OGRANICZENIU EMISJI Z POZOSTAŁYCH ŹRÓDEŁ PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH, ZASTOSOWANIU ODNAWIALNYCH I ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII ORAZ OGRANICZENIU STRAT ENERGETYCZNYCH OBIEKTÓW BUDOWLANÝCH.	DANE BĘDĄ WYNIKAŁY Z TREŚCI OPRACOWANIA
WOJKOWICE	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI W GMINIE WOJKOWICE	OBECNIE MIASTO PRZYSTĄPIŁO DO OPRACOWANIA PROGRAMU. W TRAKCIE PROCEDURA WYBORU WYKONAWCY OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA PRAC – DO KOŃCA 2014R.	DOKUMENT W TRAKCIE PRZYGOTOWANIA	DOKUMENT W TRAKCIE PRZYGOTOWANIA
ZAWIERCIE	1)„PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ZAWIERCIE” 2)„PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI DLA GMINY ZAWIERCIE”	2008-2011 OD 2011 – DO NADAL	 OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI W BUDYNKACH MIESZKAŁNYCH NA TERENIE GMINY ZAWIERCIE	379 59
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO	KONCEPCJA OPRACOWANIA	KONCEPCJA OPRACOWANIA

	DLA MIESZKAŃCÓW GMINY ŻARNOWIEC NA LATA 2016 - 2018	OPRACOWANIA W 2014		
SOSNOWIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020, PROGRAM OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI DLA MIASTA SOSNOWCA	2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017- 2020 OD 2011 ROKU	OGRANICZANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA ZE ŹRÓDEŁ KOMUNALNYCH. MODERNIZACJA SYSTEMÓW GRZEWCZYCH, INSTALACJA SYSTEMÓW WYKORZYSTUJĄCYCH ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.	1530 (LATA 2004-2013)

3. Obowiązujące i przyszłe lokalne programy rewitalizacji, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA TYCHY	PROGRAM PRZYJĘTY W CZERWCU 2009 R. OBEJMUJE 24 PROJEKTY DO REALIZACJI W LATACH 2009-2016	- TWORZENIE WARUNKÓW WZROSTU KONKURENCYJNOŚCI, - PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI NIEKTÓRYCH OBSZARÓW POPRZEZ OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE MIASTA, W TYM NADANIE OBIEKTOM TERENOM ZDEGRADOWANYM NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH
BIERUŃ	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI AKTUALIZACJA	2010-2013 GMINA PRZYMIERZA SIĘ DO AKTUALIZACJI DOKUMENTU, JEDNAK W CHWILI OBECNEJ CZEKA NA NOWE WYTYCZNE.	POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI MIEJSKIEJ; ZATRZYMANIE DEGRADACJI BUDYNKÓW I TERENÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ; PODWYŻSZENIE STANDARDU ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH; WZMOCNIENIE IDENTYFIKACJI MIESZKAŃCÓW Z MIASTEM ORAZ ICH INTEGRACJI; OŻYWIENIE TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH; WPROWADZENIE FUNKCJI USŁUGOWYCH, UMOŻLIWIĄJĄCYCH UTWORZENIE NOWYCH DODATKOWYCH MIEJSC PRACY.
BOJSZOWY	BRAK OBOWIĄZUJĄCEGO PROGRAMU	REWITALIZACJA TERENU PO BYŁEJ SPÓŁDZIELNI HANDLOWO-USŁUGOWEJ W BOJSZOWACH	FAZA KONCEPCYJNA – W TRAKCIE OPRACOWYWANIA
CHELM ŚLĄSKI		GMINA CHELM ŚLĄSKI NA DZIEŃ DZISIEJSZY NIE PRZYSTĘPUJE DO TWORZENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.	
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	OKRES 2009-2015	CEL: WSPIERANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH WPŁYWAĆ NA POPRAWĘ JAKOŚCI ŻYCIA NA OBSZARACH WIEJSKICH PRZEZ ZASPOKOJENIE POTRZEB SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH MIESZKAŃCÓW WSI. PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ JEST DOKUMENTEM O CHARAKTERZE PLANOWANIA STRATEGICZNEGO I MA NA CELU STWORZENIE SZCZEGÓŁOWEJ KONCEPCJI I WIZJI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI.
IMIELIN	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IMIELIN	W TRAKCIE OPRACOWANIA NOWEGO PROGRAMU TERMIN REALIZACJI 31.10.2014R.	-
KOBIÓR	PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KOBIÓR	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: IV KWARTAŁ 2014 R.	REWITALIZACJA OBIEKTÓW MIESZKALNYCH PO BYŁYCH ZAKŁADACH DRZEWNYCH PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO ORAZ OBIEKTÓW NA DWORCA PKP WRAZ Z TERENAMI PRZYLEGLYMI
ŁĘDZINY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	2005 – 2013 PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: 2014 R.	ODNOWA, INTEGRACJA I AKTYWIZACJA ZDEGRADOWANYCH, POGÓRNICZYCH I POWOJSKOWYCH TERENÓW GMINY POPRZEZ: · PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ CELEM PRZYWRÓCENIA OBSZAROM POPRZEMYSŁOWYM UTRACONYCH FUNKCJI · NADANIE NOWYCH FUNKCJI ZDEGRADOWANYM PRZESTRZENIOM MIEJSKIM, TERENOM

			<p>POGÓRNICZYM I POWOJSKOWYM</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZACHĘCANIE DO ROZWIJANIA NOWYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I WSPIERANIE INICJATYW PROWADZĄCYCH DO UTWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY, - WSPÓLDZIAŁANIE ŚRODOWISK I INSTYTUCJI ORAZ AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA I ZAPOBIEGANIA PATOLOGIOM SPOŁECZNYM, - AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISK KULTURALNYCH, EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH STANOWIĄCYCH ZAPLECZE KULTURALNE I TURYSTYCZNE.
ŁAZISKA GÓRNE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI W GMINIE ŁAZISKA GÓRNE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: III KWARTAŁ 2015 R.	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PROGRAMU
MIKOŁÓW	<p>LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA MIKOŁÓW NA LATA 2010-2015.</p> <p>LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI NA LATA 2016-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2022 R.</p>	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2010 – 2015	<p>KOMPLEKSOWA MODERNIZACJA I ZABUDOWA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, REWALORYZACJA ZABYTKÓW NA WYBRANYCH OBSZARACH MIASTA BEZPOŚREDNIO POWIĄZANA Z ROZWOJEM GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM ORAZ ZACHOWANIEM ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA. PROGRAM ZAKŁADA REALIZACJĘ OK. 70 INWESTYCJI O CHARAKTERZE EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZYM I TURYSTYCZNYM, SPORTOWO-REKREACYJNYM I INNE.</p>
ORNONTOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ORNONTOWICE 2008-02014	2008-2014	<p>CEL GŁÓWNY: WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH POPRZECZ LIKWIDACJĘ ISTOTNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNO – GOSPODARCZYCH I PRZYWRÓCENIE ŁADU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.</p> <p>CELE SZCZEGÓŁOWE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PODNIESIENIE ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, - PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA, - ODNOWIENIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH I WYPOSAŻENIE ICH W NOWE FUNKCJE, - STWORZENIE INFRASTRUKTURY DO BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWEGO SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU, - STWORZENIE PODSTAW INFRASTRUKTURALNYCH DO ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, - DYWERSYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, - PODNIESIENIE OFERTY USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW I PRZEJEZDNYCH, A TAKŻE PODNIESIENIE JAKOŚCI TYCH USŁUG, - STWORZENIE BARDZIEJ KONKURENCYJNEJ OFERTY INWESTYCYJNEJ, - ZAPEWNIENIE KOMFORTOWYCH WARUNKÓW ŻYCIA OBECNYM I POTENCJALNYM MIESZKAŃCOM, - PRZECIWDZIAŁANIE STANOM GROŻĄCYM DEGRADACJĄ SPOŁECZNĄ, BEZRADNOŚCIĄ SPOŁECZNĄ, - OCHRONA DZIECI I MŁODZIEŻY, A TAKŻE RODZIN PRZED PORZUCENIEM, ZANIEDBANIEM, PRZEMOCĄ, UZALEŻNIENIAMI, DEPRAWACJĄ, WYKOLEJENIEM ORAZ PRZESTĘPCZOŚCIĄ, - INTEGRACJA PODMIOTÓW STANOWIĄCYCH BEZPOŚREDNIE OTOCZENIE WYCHOWAWCZE DZIECKA ORAZ PREWENCJA, REDUKCJA, LIKWIDACJA CZYNNIKÓW DEZORGANIZUJĄCYCH ŚRODOWISKO WYCHOWAWCZE DZIECI

ORZESZE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	2010-2015	I MŁODZIEŻY. CELEM LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI JEST WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. ZOSTANIE TO DOKONANE POPRZEC LIKWIDACJĘ ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH NA OBSZARACH REWITALIZOWANYCH I PRZYWRACANIE ŁADU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ. REWITALIZACJA PRZYCZYNI SIĘ DO NADANIA M.IN. NOWYCH FUNKCJI GOSPODARCZYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH OBIEKTOM I TERENOM ZDEGRADOWANYM.
	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	W TRAKCIE OPRACOWANIA NA LATA 2014-2022	
PAWŁOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY PAWŁOWICE	UCHWALONY 14.03.2008 R.	PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW POPRZEMYSŁOWYCH/POWOJSKOWYCH/POPEGEEROWSKICH ZAGOSPODAROWYWANIE PRZESTRZENI, W TYM BUDOWA, PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW NA CELE GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGŁEGO OTOCZENIA, KOMPLEKSOWE PRZYGOTOWANIE TERENU PRZEZNACZONEGO POD DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ, Z WYŁĄCZENIEM INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ MIESZKAŃCOM. TWORZENIE I ROZBUDOWĄ SYSTEMÓW MONITORINGU W CELU PODNIESIENIA BEZPIECZEŃSTWA W PRZESTRZENIACH PUBLICZNYCH. ZASTĘPOWANIE AZBESTOWYCH ELEMENTÓW BUDYNKÓW WIELORODZINNYCH MIESZKALNYCH Z UTYLIZACJĄ AZBESTU.
PSZCZYNA	PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2007 – 2013	2007-2013	PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2007-2013” JEST ZGODNY Z KRAJOWYMI, REGIONALNYMI I LOKALNYMI PRIORYTETAMI I CELAMI ROZWOJOWYMI, ZAPISANYMI W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH. DOKUMENTY TE TWORZĄ RAMY FUNKCJONOWANIA ZARÓWNO SAMORZĄDU, JAK I PODMIOTÓW ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE JEGO DZIAŁANIA. „PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2007-2013” OBEJMUJE SWOIM ZAKRESEM CAŁY OBSZAR GMINY I DOTYCZY OKRESU PROGRAMOWANIA UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2007-2013. PLAN STANOWI ZAKTUALIZOWANĄ CZĘŚĆ POPRZEDNIEJ WERSJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2004-2006. PLAN ZOSTAŁ PRZYGOTOWANY W OPARCIU O WYTYCZNE MINISTERSTWA ROZWOJU REGIONALNEGO I ZALECENIA ZAWARTE W „REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007-2013”, ŁĄCZNIE Z DOKUMENTEM USZCZEGÓLWIAJĄCYM REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2007-2013
SUSZEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY SUSZEC	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2015 R. PLANOWANY OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2015 - 2022	- REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE GMINY SUSZEC ZARÓWNO POD KĄTEM INFRASTRUKTURALNYM JAK I SPOŁECZNYM
WYRY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI W GMINIE	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA : III	INFORMACJA BĘDZIE DOSTĘPNA PO OPRACOWANIU PROGRAMU

<p>POWIAT BIERUŃSKO – ŁĘDZIŃSKI</p>	<p>WYRY LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI POWIATU BIERUŃSKO-ŁĘDZIŃSKIEGO NA LATA 2005-2013</p>	<p>KWARTAŁ 2015 R. 2005-2013 OPRACOWANIE AKTUALIZACJI LPR PLANOWANE JEST NA IV KW. 2014 R.</p>	<p>PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ (ODNOWA, REMONTY, RENOWACJE, MODERNIZACJE) CELEM PRZYWRÓCENIA OBSZAROM POPRZEMYSŁOWYM UTRACONYCH FUNKCJI, NADANIE NOWYCH FUNKCJI ZDEGRADOWANYM PRZESTRZENIOM MIEJSKIM (ADAPTACJA DLA FUNKCJI GOSPODARCZYCH, SPOŁECZNYCH, KULTURALNYCH, TURYSTYCZNYCH, ZDROWOTNYCH), ZACHĘCANIE DO ROZWIJANIA NOWYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, I WSPIERANIE INICJATYW GENERUJĄCYCH NOWE MIEJSCA PRACY, WSPÓLDZIAŁANIE ŚRODOWISK I INSTYTUCJI NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA I ZAPOBIEGANIA PATOLOGIOM SPOŁECZNYM, AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISK KULTURALNYCH, EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH STANOWIĄCYCH ZAPLECZE KULTURALNE I TURYSTYCZNE. CELEM USPRAWNIEŃ ICH DZIAŁALNOŚCI I AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.</p>
<p>GLIWICE</p>	<p>RAMOWY LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH W GLIWICACH NA LATA 2005-2006 I NASTĘPNE, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA LIGOTY ZABRSKIEJ, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA SOŃNICY, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA ŁABĘD, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA KOPERNIKA, OBSZAROWY PROGRAM REWITALIZACJI DLA ŚRÓDMIEŚCIA, PROGRAM REWITALIZACJI TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH, POWOJSKOWYCH I POPEGEEROWSKICH W MIEŚCIE GLIWICE</p>	<p>WSZYSTKIE DOKUMENTY SĄ OBOWIĄZUJĄCE, RAMOWY LPR ZOSTAŁ UCHWALONY W ROKU 2005, OPR DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIELNIC ZOSTAŁY UCHWALONE W ROKU 2008 – OD TEGO CZASU BYŁY 6 KROTNIENIE AKTUALIZOWANE – OSTATNIA AKTUALIZACJA MIAŁA MIEJSCE W 2014 ROKU. PROGRAM REWITALIZACJI TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH ZOSTAŁ UCHWALONY W 2005 ROKU I ZAKTUALIZOWANY W 2012. OBECNIE CZEKAMY NA OSTATECZNE WYTYCZNE URZ. MARSZ. WOJ. ŚL / MIIR W ZAKRESIE PRZYGOTOWYWANIA LPR W NOWYM OKRESIE PROGRAMOWANIA UE W CELU ZAKTUALIZOWANIA DOKUMENTÓW.</p>	<p>CELEM OPRACOWAŃ JEST ANALIZA SYTUACJI W MIEŚCIE W ASPEKTCIE DEGRADACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POSZCZEGÓLNYCH REJONÓW MIASTA, IDENTYFIKACJA OBSZARÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W NAJGORSZEJ SYTUACJI, WYMAGAJĄCYCH INTERWENCJI W ZAKRESIE ICH AKTYWIZACJI PRZY WSPÓŁUDZIAŁE PARTNERÓW SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, SŁUŻB MIEJSKICH ODPOWIEDZIALNYCH ZA SPRAWY ROZWOJU I UTRZYMANIA TKANKI MIEJSKIEJ. PONADTO DOKUMENTY ZAWIERAJĄ OPIS NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ POTRZEBNYCH DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO REWITALIZOWANYCH TERENÓW, PROPONOWANE SPOSOBY ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, PROPOZYCJE SPOSOBU ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI PROGRAMAMI A TAKŻE KILKULETNI PLAN FINANSOWY REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH. LISTA CELÓW ZIDENTYFIKOWANYCH W RAMACH PROGRAMU RAMOWEGO: CEL 1: „POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA I STANDARDÓW ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNYCH” CEL 1.1. ZWIĘKSZANIE KAPITAŁU URBANISTYCZNEGO OBSZARÓW REWITALIZACJI CEL 1.2. PRZECIWDZIAŁANIE DEKAPITALIZACJI I DEGRADACJI ZASOBÓW CEL 1.3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ DLA AKTYWIZACJI SPOŁECZNO – GOSPODARCZEJ OBSZARU REWITALIZACJI CEL 1.4. LIKWIDACJA UCIAŻLIWOŚCI ŚRODOWISKOWYCH CEL 1.5. LIKWIDACJA UCIAŻLIWOŚCI KOMUNIKACYJNYCH CEL 1.6. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ CEL 2: „TWORZENIE WARUNKÓW DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO” CEL 2.1. WZROST UDZIAŁU SEKTORÓW GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY ORAZ SEKTORA USŁUG W RYNKU PRACY I W DOCHODACH ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I USŁUG. CEL 2.2. ROZWÓJ ZASOBÓW I WZROST ATRAKCYJNOŚCI LOKALI UŻYTKOWYCH CEL 2.3. TWORZENIE WARUNKÓW DLA RÓŻNORODNOŚCI BRANŻOWEJ ZAKŁADÓW I ROZWOJU BRANŻ ZANIKAJĄCYCH CEL 2.4.</p>

			<p>PODNOSZENIE POZIOMU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW CEL 2.5. TWORZENIE NOWYCH, TRWAŁYCH MIEJSC PRACY CEL 2.6. ROZWÓJ USŁUG OBSŁUGI BIZNESU CEL 3: „WSPIERANIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU” CEL 3.1. WZROST POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW I WZROST WYKRYWALNOŚCI PRZESTĘPSTW CEL 3.2. PRZECIWDZIAŁANIE PERYFERYZACJI OSIEDLI (SYPIALNI MIEJSKICH) I ODPLYWOWI ZAMOŻNIEJSZEJ CZĘŚCI MIESZKAŃCÓW CEL 3.3. PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI NIEUPRZYWILEJOWANYCH GRUP SPOŁECZNYCH CEL 3.4. ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNIEGO STANDARDU OPIEKI NAD OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI, STARSZYMI I CHORYMI ORAZ DZIEĆMI CEL 3.5. BUDOWANIE PŁASZCZYZNY WSPÓŁPRACY I PARTNERSTWA Z AKTYWNYMI SPOŁECZNIE MIESZKAŃCAMI (ZRZESZONYMI I NIEZRZESZONYMI)</p> <p>PONADTO W PROGRAMIE REWITALIZACJI OBSZARÓW POPRZEMYSŁOWYCH ZIDENTYFIKOWANO CEL STRATEGICZNYCH, KTÓRYM JEST ZAINICJOWANIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO PRZYWRÓCENIA LUB NADANIE NOWYCH FUNKCJONALNOŚCI ZDEGRADOWANYM TERENOM POPRZEMYSŁOWYM, POWOJSKOWYM ORAZ POPEGEEROWSKIM W CELU UTWORZENIA TRWAŁYCH MIEJSC PRACY I STYMULOWANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI. PROGRAM W SWOIM ZAŁOŻENIU MA RÓWNIEŻ UŁATWIAĆ MONITOROWANIE I KOORDYNOWANIE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH PROWADZONYCH W MIEŚCIE.</p>
GIERAŁTOWICE	PROGRAM REWITALIZACJA PARKU I ZABYTKOWEGO PAŁACU W PRZYSZOWICACH.	PRZEWIDYWANY CZAS REALIZACJI PROGRAMU: 2016 ROK.	CELEM PROJEKTU JEST STWORZENIE MIEJSCA BĘDĄCEGO OŚRODKIEM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY GIERAŁTOWICE – MIEJSCEM SPOTKAŃ ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH. PRZEDMIOTEM PROJEKTU JEST REWITALIZACJA PARKU I ZABYTKOWEGO PAŁACU.
KNURÓW	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA OBSZARU STAREGO KNUROWA	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA : DO KOŃCA I KW. 2015	KONTYNUACJA PROCESU REWITALIZACJI OBJĘTEJ PROGRAMEM NA LATA 2010-13. REWITALIZACJA SPOŁECZNA OBSZARU STARY KNURÓW: AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH, PROGRAMY OCHRONNE OSÓB ZAGROŻONYCH BEZDOMNOŚCIĄ, ROZWÓJ PARTNERSTWA INSTYTUCJONALNEGO Z SEKTOREM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH REWITALIZACJA GOSPODARCZA: POWOŁANIE AGENCJI PRACY, WSPARCIE SAMOZATRUDNIENIA, UTWORZENIE STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENACH TYPU BROWNFIELD REWITALIZACJA PRZESTRZENNA: REMONT ZDEGRADOWANYCH BUDYNKÓW Z PRZEZNACZENIEM NA LOKALE SOCJALNE, CENTRUM USŁUG I INICJATYW SPOŁECZNYCH, ODNOWA TKANKI URBANISTYCZNEJ, TERMOMODERNIZACJA, UPORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ WOKÓŁ ZESPOŁU BUDYNKÓW MIESZKALNYCH REJONU III KOLONII
PILCHOWICE	STRATEGIA ROZWOJU "GMINA PILCHOWICE 2020", W KTÓRYM SĄ OPISANE WSZYSTKIE PONIŻEJ WSKAZANE W ANKIECIE	DO 2020	

	OBSZARY.		
SOŚNICOWICE	PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2016-2023	2016-2023; PRZEWIDYWANY TERMIN PRZYJĘCIA DO REALIZACJI – I KWARTAŁ 2017	W TRAKCIE OPRACOWYWANIA
ZABRZE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH DLA MIASTA ZABRZE	2007 - 2015	REWITALIZACJA MIASTA ZABRZE W OBSZARZE PRZESTRZENNYM, GOSPODARCZYM I SPOŁECZNYM
BYTOM	PROGRAM REWITALIZACJI BYTOMIA NA LATA 2007-2020	2007-2020	CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI GOSPODARCZEJ MIASTA BYTOMIA JEST ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, WZROST DYNAMIKI ISTNIEJĄCYCH MAŁYCH I ŚREDNICH FIRM ORAZ WYSOKA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA I BIZNESOWA MIASTA. CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI SPOŁECZNEJ MIASTA BYTOM JEST RADYKALNE POLEPSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ WZMOCNIENIE SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ MIASTA. CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI KULTUROWEJ MIASTA BYTOMIA JEST ODNOWA HISTORYCZNEGO UKŁADU URBANISTYCZNEGO, ZACHOWANIE ZABYTKÓW PRZEMYSŁOWYCH ORAZ ODZYSKANIE POZYCJI JEDNEGO Z CENTRALNYCH MIAST AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ W DZIEDZINIE KULTURY, A TAKŻE ODBUDOWA KRAJOBRAZU I KLIMATU MIEJSKIEGO. CELEM STRATEGICZNYM REWITALIZACJI ŚRODOWISKOWEJ MIASTA BYTOMIA JEST ZDECYDOWANA POPRAWA EKOLOGICZNYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA I UMOŻLIWIENIE MIESZKAŃCOM ZDROWEGO I CZYNNEGO WYPOCZYNKU NA TERENACH ZIELONYCH MIASTA.
PIEKARY ŚLĄSKIE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE NA LATA 2008-2015 DLA OBSZARÓW MIEJSKICH I POPRZEMYSŁOWYCH	2008 - 2015	GLÓWNYM CELEM „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI PIEKAR ŚLĄSKICH NA LATA 2008-2015 DLA OBSZARÓW MIEJSKICH I POPRZEMYSŁOWYCH” JEST SYSTEMOWE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, PRZYWRÓCENIE ŁADU PRZESTRZENNEGO, OŻYWIENIE GOSPODARCZE I ODBUDOWA WIEZI SPOŁECZNYCH. CELEM STRATEGICZNYM NINIEJSZEGO PROGRAMU JEST: „PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ I PERYFERYZACJI PIEKAR ŚLĄSKICH W AGLOMERACJI ŚLĄSKIEJ”.
KOCHANOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOCHANOWICE NA LATA 2007 – 2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 ROKU	2007-2018	CELEM TEGO DOKUMENTU JEST ŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE W GMINIE REALIZOWANE W OPARCIU O ISTNIEJĄCE ZASOBY PRZYRODNICZE I KULTUROWE ORAZ DOBRA HISTORYCZNE, KTÓRYCH GMINA POSIADA WYJĄTKOWO DUŻO, POD KĄTEM WZMOCNIENIA DOTYCHCZASOWYCH PEŁNIONYCH PRZEZ NIE ZADAŃ LUB NADANIA IM NOWYCH FUNKCJI ZWIĄZANYCH Z ROZWOJEM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI LOKALNEJ. SZCZEGÓLNĄ UWAGĘ SKUPIONO NA PRZEDSIĘWZIĘCIACH WZMACNIAJĄCE POTENCJAŁ WYPOCZYNKOWO – REKREACYJNY GMINY, CO JEST ZGODNE Z JEJ NATURALNYMI I HISTORYCZNYMI UWARUNKOWANIAM.
LUBLINIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA LUBLINCA NA LATA 2010—2015 – AKTUALIZACJA –	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 ROKU. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2010-2015. PLANOWANA AKTUALIZACJA 2014-2015	CEL SZCZEGÓLOWY: DYNAMIZACJA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO LUBLINCA ORAZ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNO-KULTURALNEGO PO-PRZEZ WIELOPLASZCZYZNOWĄ NEUTRALIZACJĘ ZJAWISK KRYZYSOWYCH NA TERENIE MIASTA. PRIORYTET OPERACYJNY(-) KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE

			<p>INFRASTRUKTURALNO-PRZESTRZENNYM WARUNKUJĄCE OŻYWIENIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE MIASTA [SFERA PRZESTRZENNA].</p> <p>PRIORYTET OPERACYJNY -II) DZIAŁANIA ZORIENTOWANE NA PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ MIASTA ORAZ ROZWÓJ LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI [SFERA GOSPODARCZA].</p> <p>PRIORYTET OPERACYJNY -III) WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH I AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA POPRZEZ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO [SFERA SPOŁECZNA]</p>
LUBLINIEC	<p>GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2012 – 2020.</p>	PLANOWANA AKTUALIZACJA 2014-2015	<p>CEL STRATEGICZNY:</p> <p>POMOC MIESZKAŃCOM POZOSTAJĄCYM BEZ PRACY I ICH RODZINOM W SAMOORGANIZOWANIU SIĘ I PODEJMOWANIU DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO WYJŚCIA Z IZOLACJI I POSZUKIWANIA PRACY.</p> <p>POMOC RODZINOM POZOSTAJĄCYM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ.</p> <p>INTEGRACJA SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU POPRZEZ ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.</p> <p>SKOORDYNOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE WSZECHESTRONNEJ POMOCY OSOBOM W WIEKU EMERYTALNYM, SAMOTNYM I OSAMOTNIONYM ORAZ PRZEWLEKLE CHORYM.</p> <p>OBJĘCIE POMOCA W SZEROKIM ZAKRESIE OSÓB BEZDOMNYCH, NIEZARADNYCH ŻYCIOWO, UBOGICH, ZAGROŻONYCH PATOLOGIĄ.</p> <p>OGRANICZANIE ZJAWISK UZALEŻNIEŃ OD ALKOHOLU I SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH.</p> <p>STWORZENIE SYSTEMU PODNOSZENIA KWALIFIKACJI I SPRAWNOŚCI ZAWODOWEJ ORAZ ROZSZERZENIA KOMPETENCJI SŁUŻB SPOŁECZNYCH MIASTA.</p>
	<p>LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY LUBLINIEC NA LATA 2015-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2022</p>	2015-2020	<p>WIZJA: LUBLINIEC TO MIASTO INTENSYWNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO POD WZGLĘDEM PRZESTRZENNYM ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO, TWORZĄCE PRZYJAZNĄ I ATRAKCYJNĄ PRZESTRZEŃ DO ŻYCIA DLA MIESZKAŃCÓW, TURYSTÓW I POTENCJALNYCH INWESTORÓW.</p> <p>CEL: PRZECIWDZIAŁANIE ROSNĄCYM ZAGROŻENIOM SPOŁECZNYM ORAZ MARGINALIZACJI OBSZARÓW KRYZYSOWYCH CECHUJĄCYCH SIĘ NATĘŻENIEM ZJAWISK PATOLOGICZNYCH ORAZ POSTĘPUJACĄ DEGRADACJĄ TKANKI MIEJSKIEJ.</p> <p>CELE STRATEGICZNE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY LUBLINIEC NA LATA 2015-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2022 r.:</p>

			<p>1. ZATRZYMANIE PROCESU MARGINALIZACJI REWITALIZOWANYCH CZĘŚCI MIASTA – ŚRÓDMIEŚCIA ORAZ KOKOTKA – WYPROWADZENIE OBSZARÓW Z SYTUACJI KRYZYSOWEJ.</p> <p>2. PPRZYWRÓCENIE OBSZAROM ZDEGRADOWANYM DAWNYCH FUNKCJI I UMOŻLIWIENIE ROZWOJU W OPRACIU O POSIADANE ATRYBUTY, GŁÓWNI W ZAKRESIE INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW I PEŁNIENIA FUNKCJI SYMBOLICZNYCH.</p> <p>3. WZROST ZNACZENIA ŚRÓDMIEŚCIA I KOKOTKA W ORGANIZMIE MIEJSKIM GMINY LUBLINIEC – WZMOCNIENIE SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ I PRZESTRZENNEJ MIASTA– POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA NA OBSZARACH KRYZYSOWYCH.</p> <p>4. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO MIESZKAŃCOM MIASTA, W SZCZEGÓLNOŚCI MIESZKAJĄCYCH NA TERENACH PODELGAJĄCYCH PROCESOM MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ.</p> <p>5. AKTYWIZACJA I WZROST KONKURENCYJNOŚCI MIASTA W OPARCIU O WYKORZYSTANIE UNIKALNYCH ZASOBÓW I CECH ENDOGENICZNYCH OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH.</p>
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU	BUDYNKI STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ POWIATU LUBLINIECKIEGO ZOSTAŁY UMIESZCZONE W LPR POSZCZEGÓLNYCH GMIN WCHODZĄCYCH W SKŁAD POWIATU	
KATOWICE	„LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA KATOWICE NA LATA 2016-2022” – W TRAKCIE OPRACOWYWANIA	PLANOWANY OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2016 - 2022 PLANOWANY TERMIN UCHWALENIA PROGRAMU - II KWARTAŁ 2016 r	MOŻLIWE DO UZUPEŁNIENIA PO UCHWALENIU PROGRAMU
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE NA LATA 2007-2013	DOKUMENT JEST W DALSZYM CIĄGU OBOWIĄZUJĄCY. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI NA LATA NASTĘPNE BĘDZIE OPRACOWANY PO OPUBLIKOWANIU WYTYCZNYCH DO LPR DLA OBECNEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ.	<p>GŁÓWNYM CELEM REWITALIZACJI JEST ODZYSKANIE DLA MIASTA ZDEGRADOWANYCH TERENÓW MIEJSKICH I POPRZEMYSŁOWYCH Z JEGO MIESZKAŃCAMI, FUNKCJAMI MIEJSKIMI ORAZ SPOŁECZNO-GOSPODARCZYMI. CEL TEN ZOSTANIE OSIĄGNIĘTY POPRZEZ:</p> <p>1. WSTRZYMANIE DEGRADACJI I ODBUDOWĘ INFRASTRUKTURY;</p> <p>2. ODBUDOWĘ I/LUB ADAPTACJĘ DO NOWYCH FUNKCJI ZDEKAPITALIZOWANEJ SUBSTANCJI MIEJSKIEJ WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ;</p> <p>3. WSTRZYMANIE I ZAPOBIEGANIE ROZWOJOWI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW MIASTA;</p> <p>4. POWSTRZYMYWANIE PROCESÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO; BUDOWA INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ POWSTAWANIE I ROZWÓJ NOWYCH FUNKCJI DLA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW.</p> <p>5. BUDOWA INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ POWSTAWANIE I ROZWÓJ NOWYCH FUNKCJI DLA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W TYM MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW.</p>
ŚWIĘTOCHŁOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH ŚWIĘTOCHŁOWIC NA	2007-2015	1. WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH

	<p>LATA 2007-2015</p> <p>MIASTO PRZYSTĄPI W CZERWCU BR. DO OPRACOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DO ROKU 2030 – W NAJBLIŻSZYCH DNIACH ZOSTANIE WYŁONIONY W DRODZE PRZETARGU WYKONAWCA DOKUMENTU</p>		<p>2.TWORZENIE W ZDEGRADOWANYCH DZIELNICACH WARUNKÓW LOKALOWYCH I INFRASTRUKTURALNYCH DLA ROZWOJU MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI</p> <p>3.ROZWIĄZYWANIE W PROCESIE DIALOGU SPOŁECZNEGO ZJAWISK I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MARGINALIZUJĄCYCH I WYKLUCZAJĄCYCH, ZIDENTYFIKOWANYCH NA OBSZARACH REWITALIZACJI</p>
RUDA ŚLĄSKA	<p>LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2007-2015</p> <p>LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA RUDA ŚLĄSKA DO ROKU 2030</p>	<p>OKRES OBOWIĄZYWANIA DO ROKU 2015</p> <p>PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA - GRUDZIEŃ 2014R.</p>	<p>1. PROJEKTY UJĘTE W PROGRAMIE MAJĄ NA CELU PODNIESIENIE RANGI MIASTA, POPRAWĘ WARUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO POPRZEC WYKREOWANIE CENTRUM MIASTA, PODNIESIENIE JAKOŚCI ZDEGRADOWANEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ INWESTYCJE W TERENY I OBIEKTY POPRZEMYSŁOWE, CELEM PRZYWRÓCENIA IM ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ ROZWIJANIA NOWYCH FUNKCJI: GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH.</p> <p>WYZNACZA SIĘ STRATEGICZNE CELE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CELE GOSPODARCZE – WZROST GOSPODARCZY I ZWIĘKSZENIE ZATRUDNIENIA, ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY I INNOWACJE, RESTRUKTURYZACJA I DYWERSYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ. - CELE SPOŁECZNE – POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, WZBOGACENIE TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ I PROCESY INTEGRACYJNE, ROZWÓJ USŁUG I ZASOBÓW SPOŁECZNYCH, WZROST MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ. - CELE ŚRODOWISKOWE – ZMNIEJSZENIE OBCIĄŻEŃ I POLEPSZENIE JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, ZACHOWANIE BIORÓŻNORODNOŚCI. - CELE INFRA-TECHNICZNE – PODNOSZENIE JAKOŚCI, ROZBUDOWA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. <p>CELEM REWITALIZACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH JEST WIELOFUNKCYJNE WYKORZYSTANIE ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZLOKALIZOWANYCH NA TERENACH MIEJSKICH. W RAMACH DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE JEST WSPARCIE DLA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, PRZEDĘ WSZYSTKIM POWSTAŁYCH W WYNIKU PRZEMIAN RYNKOWYCH TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH ORAZ NISZCZĄCYCH I TRACĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ, CENTRÓW I DZIELNIC MIAST PODLEGAJĄCYCH PROCESOWI SUBURBANIZACJI. PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH DZIAŁANIA 6.2 REWITALIZACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH MUSZĄ WYNIKAĆ Z LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I BYĆ ZLOKALIZOWANE NA TERENIE MIASTA LICZĄCEGO POWYŻEJ 50 TYS. MIESZKAŃCÓW. GŁÓWNY NACISK POŁOŻONY JEST NA PODNOSZENIE WARTOŚCI SUBSTANCJI MIEJSKIEJ I NADAWANIE JEJ FUNKCJI GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH, CO WYNIKA Z</p>

			<p>LOKALIZACJI NA TERENIE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI. UZUPEŁNIENIEM TYCH DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO KOMPLEKSOWEJ REWITALIZACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH, BĘDĄ RÓWNIEŻ INWESTYCJE W ZAKRESIE TKANKI MIESZKANIOWEJ. LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI ZAWIERA PROJEKTY UKIERUNKOWANE NA INTEGRACJĘ ZDEGRADOWANYCH TERENÓW Z POZOSTAŁYMI OBSZARAMI MIASTA POPRZEZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ (PRZEBUDOWA, REMONTY, BUDOWA, ZASTĘPOWANIE AZBESTOWYCH ELEMENTÓW BUDYNKÓW MATERIAŁAMI MNIEJ SZKODLIWYMI) CELEM PRZYWRÓCENIA ZDEGRADOWANYM OBSZAROM UTRACONYCH FUNKCJI, - NADANIE NOWYCH FUNKCJI ZDEGRADOWANYM PRZESTRZENIOM MIEJSKIM (ADAPTACJA DLA FUNKCJI GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH), - ZACHĘCANIE DO ROZWIJANIA NOWYCH FORM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I WSPIERANIE INICJATYW GENERUJĄCYCH NOWE MIEJSCA PRACY, - WSPÓLDZIAŁANIE ŚRODOWISK I INSTYTUCJI NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI W MIEŚCIE, - AKTYWIZACJĘ ŚRODOWISK KULTURALNYCH, EDUKACYJNYCH I TURYSTYCZNYCH STANOWIĄCYCH ZAPLECZE KULTURALNE CZY TURYSTYCZNE, CELEM USPRAWNIEŃ ICH DZIAŁALNOŚCI I AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ WOKÓŁ PROBLEMÓW DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNEJ. <p>2. NIE DOTYCZY.</p>
MYSŁOWICE	<p>MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA MYSŁOWICE NA LATA 2008-2013</p> <p>MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA MYSŁOWICE DO ROKU 2020</p>	<p>2008-2014</p> <p>PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA - LIPIEC 2014 R.</p>	<p>CELEM PROGRAMU REWITALIZACJI JEST PRZYWRÓCENIE ŁADU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ORAZ PODNOSZENIE WARTOŚCI SUBSTANCJI MIEJSKIEJ POPRZEZ NADAWANIE I PRZYWRACANIE JEJ FUNKCJI GOSPODARCZYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, SPOŁECZNYCH I KULTURALNYCH Z JEDNOCZESNYM NADANIEM JEJ WYSOKICH PARAMETRÓW JAKOŚCIOWYCH I ESTETYCZNYCH. DZIAŁANIA PROWADZĄCE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW REWITALIZACJI BĘDĄ PROWADZONE ZGODNIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, CZYLI Z DBAŁOŚCIĄ O OCHRONĘ STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO. ZASADNICZYM CELEM DZIAŁANIA JEST OŻYWIENIE GOSPODARSTWA I SPOŁECZNE OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH, A TAKŻE WZBOGACENIE OFERTY KULTURALNEJ ORAZ POPRAWA OFERTY TURYSTYCZNEJ MIASTA. DZIAŁANIA TE BĘDĄ REALIZOWANE POPRZEZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - REWITALIZACJĘ I ODNOWĘ ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW MIEJSKICH, W TYM DZIELNIC MIESZKANIOWYCH, - REWITALIZACJĘ I AKTYWIZACJĘ GOSPODARSTWA TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH POPRZEZ ZMIANĘ ICH DOTYCHCZASOWYCH FUNKCJI NA GOSPODARSTWO, EDUKACYJNE,

			TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE. W TRAKCIE OPRACOWANIA
CHORZÓW	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI - OBOWIĄZUJĄCY	2009-2014, PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIASTA W 2009 (ZMIANY UZUPEŁNIANE KOLEJNYMI UCHWAŁAMI)	PROGRAM UJMUJE TYPY REALIZOWANYCH OPERACJI I TAK: PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW POPRZEMYSŁOWYCH /POWOJSKOWYCH/POPEGEEROWSKICH, ŁĄCZNIE Z ADAPTACJĄ NA CELE : GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE, WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGLĘGO OTOCZENIA ,PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO LIKWIDACJI ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH LUB SPOŁECZNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM (ZA WYJĄTKIEM BUDYNKÓW MIESZKALNYCH), ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI MIEJSKICH ,W TYM BUDOWA, PRZEBUDOWA I REMONT OBIEKTÓW NA CELE GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGLĘGO OTOCZENIA ,PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO LIKWIDACJI ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH LUB SPOŁECZNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM (ZA WYJĄTKIEM BUDYNKÓW O CHARAKTERZE MIESZKALNYM), UZUPEŁNIENIE I REMONT ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY, W TYM ZABUDOWY PLOMB ,REMONT UŻYTKOWANYCH ORAZ NIEZAGOSPODAROWANYCH BUDYNKÓW NA CELE: GOSPODARCZE, EDUKACYJNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, SPOŁECZNE I KULTURALNE ,WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM PRZYLEGLĘGO OTOCZENIA ,PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO LIKWIDACJI ISTOTNYCH PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH LUB SPOŁECZNYCH NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM (ZA WYJĄTKIEM BUDYNKÓW O CHARAKTERZE MIESZKALNYM), KOMPLEKSOWE PRZYGOTOWANIE TERENU PRZEZNACZONEGO POD DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ , Z WYŁĄCZENIEM INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ MIESZKAŃCOM , TWORZENIE ROZBUDOWA SYSTEMÓW MONITORINGU W CELU PODNIESIENIA BEZPIECZEŃSTWA W PRZESTRZENIACH PUBLICZNYCH, ZASTĘPOWANIE AZBESTOWYCH ELEMENTÓW BUDYNKÓW WIEŁORODZINNYCH MIESZKALNYCH MATERIAŁAMI MNIEJ SZKODLIWYMI DLA ZDROWIA CZŁOWIEKA , TYLKO WRAZ Z UTYLIZACJĄ AZBESTU.
SOSNOWIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2010-2020	2010-2020	-
BĘDZIN	„PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA” OPRACOWANY W 2005 R. WRAZ Z AKTUALIZACJAMI W LATACH 2007 R., 2009 R., 2010 R. , 2013 R., 2014.	PLANOWANE OPRACOWANIE TEKSTU JEDNOLITEGO „PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BĘDZINA” W 2015 R.	W PROGRAMIE REWITALIZACJI PRZYJĘTO NASTĘPUJĄCE OGÓLNE CELE STRATEGICZNE: 1.GOSPODARCZY – ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI MIASTA POPRZECZ PRZEKSZTAŁCENIE ŚRÓDMIEŚCIA W LOKALNE CENTRUM HANDLOWO-USŁUGOWE, A POPRZECZ TO ZAINTERESOWANIE INWESTORÓW TYM TERENEM I W EFEKCIE ZWIĘKSZENIE MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA. 2.SPOŁECZNY – PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA POPRZECZ POPRAWĘ

			<p>SYTUACJI MIESZKANIOWEJ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO, STWORZENIE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z BOGATEGO PROGRAMU USŁUG PUBLICZNYCH, W TYM SZEROKIEJ OFERTY KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ POPRZEC EFEKTYWNA WSPÓŁPRACĘ Z PARTNERAMI INSTYTUCJONALNYMI.</p> <p>3. PRZESTRZENNY – TWORZENIE WARUNKÓW PRZESTRZENNYCH DLA ROZWOJU MIASTA POPRZEC REWITALIZACJĘ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ WYKORZYSTANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH JAKIE POTENCJALNIE STWARZAJĄ TERENY MIEJSKIE.</p>
BOBROWNIKI	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: 2014/2015	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 – 2015	<p>1. PROGRAM ZARZĄDZANIA MIASTEM 3 REWITALIZACJA STAREGO MIASTA: DZIAŁANIE 1 – ROZBUDOWA I WYMIANA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ STAREGO MIASTA; DZIAŁANIE 2 – PRZEBUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO DLA STAREGO MIASTA; DZIAŁANIE 3 – RENOWACJA UKŁADU URBANISTYCZNEGO STAREGO MIASTA WRAZ Z UPORZĄDKOWANIEM TERENÓW PRZYLEGLYCH; DZIAŁANIE 4 – PROMOCJA TERENÓW PODDANYCH REWITALIZACJI, W TYM STARÓWKI.</p> <p>2. PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO 2 ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW I OBIEKTÓW POPRZECMYSŁOWYCH: DZIAŁANIE 1 – ZAPOBIEGANIE DALSZEJ DEWASTACJI OBSZARÓW I OBIEKTÓW ORAZ ICH ZAGOSPODAROWANIE (WRAZ Z TERENAMI PRZYLEGAJĄCYMI) NA CELE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE.</p> <p>3. PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO – REWITALIZACJA RZEKI BRYNICY I ZAGOSPODAROWANIE JEJ DOLINY NA CELE REKREACYJNO – SPORTOWE: DZIAŁANIE 1 – OGRANICZENIE ILOŚCI ZRZUCANYCH ŚCIEKÓW DO RZEKI – LIKWIDACJA WLOTÓW NIECZYSZCZONYCH ŚCIEKÓW I SKIEROWANIE ICH DO OCZYSZCZALNI, PRZEBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ W MIEŚCIE; DZIAŁANIE 2 – ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO RZEKI NA CELE REKREACYJNO – SPORTOWE WRAZ ZABUDOWĄ BAZY SPORTOWEJ. STWORZENIE W DOLINIE RZEKI SYSTEMU ŚCIEŻEK ROWEROWYCH I ICH POŁĄCZENIA ZE ŚCIEŻKAMI I SZLAKAMI W SĄSIEDNICH MIASTACH; DZIAŁANIE 3 – UDOSTĘPNIENIE CZĘŚCI TERENÓW W DOLINIE RZEKI BRYNICY POD DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ ZWIĄZANĄ Z REKREACJĄ I SPORTEM.</p> <p>CELE PROM: 1. OŻYWIENIE SPOŁECZNO – GOSPODARCZE ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW REWITALIZACJI; 2. POPRAWA WIZERUNKU MIASTA; 3. WZMOCNIENIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ MIESZKAŃCÓW; 4. POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W STAREJ ZABUDOWIE;</p>
CZELADŹ	PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH CZELADZI NA LATA 2009 - 2015	2009 - 2015	

			<p>5. PORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNYCH POD KĄTEM DOSTOSOWANIA DO WSPÓŁCZESNYCH WYMAGAŃ ORAZ POPRAWY ICH STRUKTURY (UCZYTELNIANIA);</p> <p>6. ODNOWA I OCHRONA DZIEDZICTWA PRZEMYSŁOWEGO, KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO;</p> <p>7. ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI;</p> <p>8. POPRAWA WARUNKÓW PROWADZENIA I FUNKCJONOWANIA FIRM, W SZCZEGÓLNOŚCI MSP I MIKROPRZEDSIĘBIORSTW;</p> <p>9. REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ I PROJEKTÓW DOTYCZĄCYCH PRZECIWDZIAŁANIU WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, ZAPOBIEGANIA PATOLOGIOM I DYSFUNKCJOM SPOŁECZNYM, POPRAWIE SYTUACJI NA RYNKU PRACY OSOBOM BEZRÓBOTNYM, AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, W TYM, PRZY WYKORZYSTANIU ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH DZIAŁAJĄCYCH W MIEŚCIE.</p> <p>TERENY REWITALIZACJI PROM:</p> <p> OBSZAR 1. STARE MIASTO</p> <p> OBSZAR 2 SATURN</p> <p> OBSZAR 3 STARE PIASKI</p> <p> OBSZAR 4. NOWIE MIASTO.</p> <p>DZIAŁY O KOMPLEMENTARNYCH PROBLEMACH</p> <p>REWITALIZACYJNYCH:</p> <p> STARE MIASTO I CENTRUM ADMINISTRACYJNO – USŁUGOWE;</p> <p> TERENY MIESZKANIOWE I OBSZARY DAWNYCH OSIEDLI I KOLONII ROBOTNICZYCH;</p> <p> TERENY PRZEMYSŁOWE.</p>
DĄBROWA GÓRNICZA	„LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DĄBROWY GÓRNICZEJ DO ROKU 2020”	2014 – 2020 W TRAKCIE AKTUALIZACJA.	<p>„LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA DO 2020 ROKU” UWZGLĘDNIA KOMPLEKSOWY, ZAPLANOWANY PROCES ZMIAN, PROWADZONY Z UDZIAŁEM RÓŻNYCH PARTNERÓW, POWIĄZANY Z USTALENIAMI WYNIKAJĄCYMI ZE STRATEGII ROZWOJU MIASTA.</p> <p>W PRAKTYCE NINIEJSZY PROGRAM REWITALIZACJI POWINIEN PRZYCZYNIĆ SIĘ DO: WSPÓŁPRACY PRZEDSTAWICIELI SEKTORÓW: PUBLICZNEGO, BIZNESOWEGO I OBYWATELSKIEGO W RAMACH ZINTEGROWANYCH PROJEKTÓW ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH, WYPRACOWANIU I WDROŻENIU POLITYKI LOKALNEJ W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA PRZESTRZENIĄ MIEJSKĄ, W SZCZEGÓLNOŚCI REPREZENTACYJNYMI PRZESTRZENIAMI PUBLICZNYMI ORAZ NIERUCHOMOŚCIAMI POSIADAJĄCYMI STRATEGICZNE ZNACZENIE DLA ROZWOJU MIASTA, UMOŻLIWIENIE WYKREOWANIA ZESTAWU NARZĘDZI ORGANIZACYJNO-PRAWNYCH I FINANSOWYCH WSPOMAGAJĄCYCH PROCES WDRAŻANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH W MIEŚCIE, WYKORZYSTANIE MOŻLIWOŚCI ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM MONTAŻU FINANSOWEGO OPARTEGO NA NOWOCZESNYCH INSTRUMENTACH FINANSOWYCH, W TYM FUNDUSZU POWIERNICZYM JESSICA.</p>
IRZĄDZE	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTÓW GMINA PRZYSTĄPI DO JEGO	-	-

	OPRACOWANIA		
JAWORZNO	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA JAWORZNA DO 2013 R.	AKTUALIZACJA II POŁOWA 2014 ROKU	CELEM GŁÓWNYM JEST: PRZEPROWADZENIE, SŁUŻĄCEJ POPRAWIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, ODNOWY PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ OBSZARÓW KRZYZYSOWYCH, ISTNIEJĄCYCH NA TERENIE JAWORZNA.
KROCZYCE	-	-	-
ŁĄZY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA TERENIE GMINY ŁĄZY NA LATA 2010-2015	2010-2015	GŁÓWNYM CELEM LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH GMINY ŁĄZY JEST STWORZENIE PODSTAW DLA DZIAŁAŃ OPERACYJNYCH, ZMIERZAJĄCYCH DO ZAPEWNIENIA OPTYMALNYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA MIASTA I GMINY. KOLEJNYM CELEM JEST ZASYGNALIZOWANIE KONIECZNOŚCI PODJĘCIA NA REWITALIZOWANYM TERENIE DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU POPRAWĘ STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY I STWORZENIE JEJ ATRAKCYJNEGO WIZERUNKU, POPRZEC ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY MIEJSKIEJ. REWITALIZACJA PROGRAMU PRZYCZYNI SIĘ DO: OŻYWIENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO TERENÓW PODDANYCH PROCESOWI REWITALIZACJI; NADANIE REWITALIZOWANYM OBSZAROM NOWYCH FUNKCJI SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH, KULTURALNYCH ORAZ REKREACYJNYCH; ZAPOBIEŻENIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I CYFROWEMU OSÓB GORZEJ SYTUOWANYCH; ZMNIEJSZENIA LICZBY BEZROBOTNYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA; PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PROGRAMEM REWITALIZACJI; ZATRZYMANIA DEGRADACJI OBSZARÓW I OBIEKTÓW OBJĘTYCH PROGRAMEM; POPRAWA ESTETYKI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ; WZMOCNIENIE SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ TERENÓW PKP Z POZOSTAŁYM OBSZAREM MIASTA.
MIERZĘCICE	PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW POWOJSKOWYCH	PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW POWOJSKOWYCH NA TERENIE GMINY REALIZOWANY W LATACH : 2005-2006 I 2007-2013	INTEGRACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ SOŁECTWA MIERZĘCICE-OSIEDLE (ZAMIESZKAŁEJ PRZEDĘ WSZYSTKIM PRZEZ BYŁYCH PRACOWNIKÓW WOJSKA I ICH RODZINY) Z MIESZKAŃCAMI POZOSTAŁYCH SOŁECTW, STWORZENIA NOWYCH MOŻLIWOŚCI DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ DLA MIESZKAŃCÓW GMINY, WYKREOWANIE W SOŁECTWIE MIERZĘCICE-OSIEDLE LOKALNEGO CENTRUM KULTURY, PODNIESIENIE WALORÓW INWESTYCYJNYCH GMINY W KONTEKŚCIE BUDOWY WIELOFUNKCYJNEGO BOISKA SPORTOWEGO ORAZ CAŁOROCZNEGO BASENU, ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ GMINY, STWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY W GMINIE, DOSTOSOWANIE DO WYMAGAŃ UNII EUROPEJSKIEJ W PRZEDMIOTOWYM ZAKRESIE.
OGRODZIENIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2009-2015 – PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIEJSKIEJ NR XXXII/259/2012	2009-2015	OBSZAR A 1. BUDOWA PLACU MIEJSKIEGO WRAZ Z ALEJĄ SPACEROWĄ 2. USUNIĘCIE AZBESTOWYCH POKRYĆ DACHOWYCH OBSZAR B 1. PRZEBUDOWA ZALEWU NA KRĘPIE OBSZAR C 1. USUNIĘCIE AZBESTOWYCH POKRYĆ DACHOWYCH

			2.REWITALIZACJA TERENU BYŁEJ CEMENTOWNI „WIEK” OBSZAR D 1.REWITALIZACJA ZAMKU OGRODZIENIECKIEGO
PILICA	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA PILICA NA LATA 2007-2013	2007-2013 (PLANOWANA AKTUALIZACJA W 2014R)	PRZYWRÓCENIE DAWNEJ ŚWIETNOŚCI MIASTA. PRZEBUDOWA ULIC W OBRĘBIE LOKACJI ŚREDNIOWIECZNEGO MIASTA; ODNOWA ELEWACJI ZABYTKOWYCH KAMIENIC W OBRĘBIE RYNKU; REKONSTRUKCJA XVI –WIECZNEGO RATUSZA; KONSERWACJA ZABYTKOWYCH KOŚCIOŁÓW; ODBUDOWA PARKU MIEJSKIEGO LIPIE; KONSERWACJA CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO I EWANGELICKIEGO; WDROŻENIE PROGRAMÓW PROMOCJI MIASTA
POREBA			
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	PROGRAM REWITALIZACJI POWIATU BĘDZIŃSKIEGO OBOWIĄZYWAŁ W LATACH 2010- 2013. PRZEWIDYWANY TERMIN AKTUALIZACJI TO 2015 ROK.	
PSARY	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY PSARY – ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR XLVIII/393/2010 RADY GMINY PSARY Z DNIA 28 PAŹDZIERNIKA 2010 ROKU	2009-2016	CELEM OGÓLNYM LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY PSARY JEST ROZWÓJ GMINNEJ STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ ORAZ KREOWANIE CENTRUM GMINY POPRZECZ: - KOMPLEKSOWĄ ODNOWĘ PRZESTRZENI GMINNEJ (KREOWANIE KORZYSTNEGO KLIMATU DLA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ RESTRUKTURYZACJA PRZEMYSŁU), JAK RÓWNIEŻ SPOŁECZNĄ (BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I SOCJALNE, OFERTĘ KULTURALNO- SPORTOWĄ, WSPIERANIE OSÓB POTRZEBUJĄCYCH). CELE SZCZEGÓŁOWE: BUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W RAMACH KOMPLEKSOWEJ REWITALIZACJI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ, UTWORZENIE TERENÓW POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE, USŁUGI I PRODUKCJĘ,. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ (W SZCZEGÓLNOŚCI EDUKACYJNĄ, REKREACYJNĄ I SPORTOWĄ), SŁUŻĄCE POPRAWIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, BUDOWA LUB MODERNIZACJA LOKALNEJ BAZY KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ, WZMOCNIENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE PSARY, INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ OCHRONY ŚRODOWISKA.
SIEWIERZ	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY SIEWIERZ	2007-2015	POTENCJALNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE 1. DZIAŁANIA PRZESTRZENNE (TECHNICZNO – MATERIALNE) CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI: - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE RESTRUKTURYZACJI PRZEMYSŁU, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE REMONTÓW I RENOWACJI ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ. 2. DZIAŁANIA GOSPODARCZE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI: - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU TURYSTYKI BĄDŹ INNYCH SEKTORÓW GOSPODARKI LOKALNEJ. 3. DZIAŁANIA SPOŁECZNE NA OBSZARZE REWITALIZOWANYM

			<p>CELE SZCZEGÓŁOWE REWITALIZACJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE WALKI Z PATOLOGIAMI SPOŁECZNYMI, - DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ZAPOBIEGANIU ZJAWISKU BEZROBOCIA, - DZIAŁANIA NA RZECZ AKTYWIZACJI ŚRODOWISK DZIECIĘCYCH I MŁODZIEŻOWYCH.
SŁAWKÓW	PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SŁAWKOWA NA LATA 2005 - 2013	LATA 2005 – 2013 OBECNIE GMINA SŁAWKÓW JEST W TRAKCIE AKTUALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI	<p>OGÓLNY CEL STRATEGICZNY: ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI MIASTA POPRZEC PRZEKSZTAŁCENIE CENTRUM SŁAWKOWA W LOKALNĄ STREFĘ HANDLOWO – USŁUGOWĄ CO DOPROWADZI DO WZROSTU AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TYM TERENIE I W EFEKCIE DO ZWIĘKSZENIA MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA, PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEC POPRAWĘ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO, STWORZENIE MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z ROZWINIĘTEGO PROGRAMU USŁUG PUBLICZNYCH, W TYM SZEROKIEJ OFERTY KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ POPRZEC EFEKTYWNA WSPÓLPRACĘ Z PARTNERAMI INSTYTUCJONALNYMI, STWORZENIE WARUNKÓW PRZESTRZENNYCH DLA ROZWOJU MIASTA POPRZEC REWITALIZACJĘ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ EFEKTYWNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.</p> <p>I PRIORYTET STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO I SOCJALNEGO MIESZKAŃCOM MIASTA. DZIAŁANIA: WSPIERANIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH, POPRAWA WARUNKÓW SOCJALNYCH, AKTYWIZACJA, INTEGRACJA SPOŁECZNA ORAZ PODTRZYMANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ, BUDOWA SYSTEMU MONITORINGU W CENTRUM MIASTA, ROZWINIĘCIE SYSTEMU USŁUG OPIEKUŃCZYCH, PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO, STWARZANIE WARUNKÓW DO ZMNIEJSZENIA BEZROBOCIA, BUDOWA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ BEZPIECZEŃSTWA RUCHU, WZBOGACANIE OBSZARU O NOWE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ. II PRIORYTET STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE DOBREGO STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SUBSTANCJI BUDOWLANEJ I JEJ OTOCZENIA.</p> <p>DZIAŁANIA: PROWADZENIE REMONTÓW, MODERNIZACJI I RENOWACJI ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY, W TYM SZCZEGÓLNIIE ZABUDOWY O WYSOKIEJ WARTOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ I ZNACZENIU HISTORYCZNYM, INWENTARYZACJA KOMUNALNYCH I PRYWATNYCH ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH, PODNIESIENIE STANDARDU KOMUNALNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ ORAZ OPTYMALIZACJA ROZWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH, WYPOSAŻENIE OBSZARU MAŁĄ ARCHITEKTURĘ POSIADAJĄCĄ WYSOKI POZIOM TECHNICZNY I ESTETYCZNY, WSPIERANIE INICJATYW LOKALNYCH ZMIERZAJĄCYCH DO PODNIESIENIA STANDARDÓW SUBSTANCJI MIESZKANIOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIA ILOŚĆ ZASOBÓW</p>

			<p>MIESZKANIOWYCH. III PRIORYTET STRATEGICZNY: AKTYWIZACJA I WZROST KONKURENCYJNOŚCI MIASTA. DZIAŁANIA: WZMACNIANIE FUNKCJI HANDLOWO – USŁUGOWYCH I GOSPODARCZYCH CENTRUM MIASTA, BUDOWA SIECI I POWIĄZAŃ WSPÓŁPRACY PUBLICZNO – PRYWATNEJ, UAKTYWNIANIE I UDOSTĘPNIANIE DLA CELÓW INWESTYCYJNYCH LUB SPOŁECZNYCH NIEEFEKTYWNE WYKORZYSTANYCH DZIAŁEK W CENTRUM MIASTA, REWITALIZACJA OBSZARÓW PRZEMYSŁOWYCH I POPRZEMYSŁOWYCH CENTRUM MIASTA, PODEJMOWANIE I WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI OTOCZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ. IV PRIORYTET STRATEGICZNY: ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO. DZIAŁANIA: ZACHOWANIE WALORÓW URBANISTYCZNO – ARCHITEKTONICZNYCH STAREJ ZABUDOWY, ODNOWIENIE INFRASTRUKTURY URBANISTYCZNEJ POD KATEM JEJ WIELOFUNKCYJNOŚCI, POPRAWA STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, REDUKCJA NISKIEJ EMISJI. V PRIORYTET STRATEGICZNY: KOMPLEKSOWA OFERTA ORAZ BAZA KULTURALNA, EDUKACYJNA, SPORTOWO – REKREACYJNA I TURYSTYCZNA. DZIAŁANIA: OŻYWIENIE MIEJSKICH TERENÓW SPORTOWO – REKREACYJNYCH I WYKORZYSTANIE ATRAKCYJNEGO OTOCZENIA, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY KULTURALNEJ, EDUKACYJNEJ, SPORTOWO – REKREACYJNEJ, TURYSTYCZNEJ, WZROST ATRAKCYJNOŚCI PROPOZYCJI KULTURALNYCH I EDUKACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA, PROMOWANIE MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ I AKTYWIZOWANIE ŚRODOWISK TWÓRCZYCH MIASTA.</p>
SZCZEKOCINY		NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD NA TERENIE GMINY NIE MA OBSZARÓW WYMAGAJĄCYCH REWITALIZACJI	
WŁODOWICE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI PLANU		
WOJKOWICE	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2010-2013	PROGRAM OPRACOWANY ZOSTAŁ NA LATA 2010-2013 Z KATALOGIEM ZADAŃ NA LATA NASTĘPNE. W 2013R. RADA MIEJSKA W WOJKOWICACH PODJĘŁA UCHWAŁĘ W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO AKTUALIZACJI PROGRAMU. PRACĘ W TRAKCIE.	W RAMACH PROGRAMU ZADANIA PODZIELONO NA 3 KATEGORIE: ZADANIA PRZESTRZENNE ZADANIA GOSPODARCZE ZADANIA SPOŁECZNE.
ZAWIERCIE	ZAKTUALIZOWANY „LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA TERENIE MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2007-2014” „STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZAWIERCIE 2025 PLUS”	2007-2014 2011 – 2025	PROGRAM STANOWI AKTUALIZACJĘ I KONTYNUACJĘ „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI OBSZARÓW MIEJSKICH NA TERENIE MIASTA ZAWIERCIE 2007-13” ZA KLUCZOWE DLA ROZWOJU ZAWIERCIA UZNANE ZOSTAŁY 3 PRIORYTETY: 1. STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU FUNKCJI MIESZKALNEJ I TURYSTYCZNEJ W GMINIE – ZAWIERCIE: TU WARTO ZAMIESZKAĆ! 2. STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ W MIEŚCIE – BIZNES ROZKRĘCA SIĘ W ZAWIERCIU!

	<p>„STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2014-2020”</p> <p>„WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM MIASTA ZAWIERCIE NA LATA 2012-2016”</p>	<p>2014-2020</p> <p>2012-2016</p>	<p>3. BUDOWA ADMINISTRACYJNEGO, KULTUROWEGO I USŁUGOWEGO CENTRUM MIASTA – ZAWIERCIE: NOWOCZESNE I DYNAMICZNE!</p> <p>NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ I PRZEPROWADZONEJ ANALIZY SWOT OKREŚLONO NASTĘPUJĄCE CELE DLA MIASTA ZAWIERCIE: CEL STRATEGICZNY 1: SKUTECZNA INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW MIASTA ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM, ANGAŻUJĄCA MOŻLIWOŚCI PODMIOTÓW PUBLICZNYCH, SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH CEL STRATEGICZNY 2: OGRANICZENIE SKUTKÓW NIŻU DEMOGRAFICZNEGO POPRZEC WSPARCIE RODZINY I POPRAWĘ WARUNKÓW JEJ FUNKCJONOWANIA. CEL STRATEGICZNY 3: ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG MEDYCZNYCH ORAZ SIECI WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I SENIORÓW. CEL STRATEGICZNY 4: STWORZENIE WARUNKÓW DO ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW MIASTA W DZIAŁANIA KULTURALNE, SPORTOWE I EDUKACYJNE ORAZ KORZYSTANIA ZE WSPARCIA SPECJALISTÓW. CEL STRATEGICZNY 5: PRZECIWDZIAŁANIE SYTUACJOM KRYZYSOWYM PRZY WYKORZYSTANIU ZASOBÓW PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ MIESZKAŃCÓW MIASTA.</p> <p>TWORZENIE WARUNKÓW DO ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKANIOWYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZAWIERCIE</p>
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM REWITALIZACJI OTOCZENIA BYŁEJ SZKOŁY W WOLI LIBERTOWSKIEJ NA LATA 2016 - 2018	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2010-2020	2010-2020	<p>ZESTAWIENIE PROJEKTÓW W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI I JEGO AKTUALIZACJACH</p> <p>GLÓWNY DOKUMENT LPR PRZEBUDOWA UL. MAŁACHOWSKIEGO I UL. WARNEŃCZYKA BUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO UL. OSTROGÓRSKA I UL. 1-GO MAJA URZĄDZENIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ PRZY UL. KORDONOWEJ ADAPTACJA ZAMKU SIELECKIEGO PRZEBUDOWA OBIEKTU 'MUZA' PRZEBUDOWA UL. CHEMICZNEJ DLA OBSŁUGI</p>

			<p>OBSZARU REWITALIZOWANEGO</p> <p>PRZEBUDOWA OBIEKTU BYŁEJ SZKOŁY (ENERGETYCZNE CENTRUM KULTURY)</p> <p>REWITALIZACJA ZABYTKOWEGO PARKU SCHOENA</p> <p>MONITORING MIASTA – ETAP III</p> <p>BUDOWA DROGI ŁĄCZĄCEJ AL. MIRECKIEGO Z DZIELNICĄ MIŁOWICE</p> <p>PRZEBUDOWA UL. WOJSKA POLSKIEGO</p> <p>PRZEBUDOWA UL. KOPALNIAŃEJ I UL. OKULICKIEGO</p> <p>REWITALIZACJA TRÓJKĄTA TRZECH CESARZY ORAZ PRZYSTOSOWANIE BRZEGÓW PRZEMYSZY DO CELÓW REKREACYJNO-TURYSTYCZNYCH</p> <p>PRZEBUDOWA DRÓG W DZIELNICY KAZIMIERZ</p> <p>PRZEBUDOWA UL. MACZKOWSKIEJ</p> <p>PRZEBUDOWA UL. WILEŃSKIEJ</p> <p>POWIATOWY URZĄD PRACY („NA STARCIE”)</p> <p>LOKALNA PROMOCJA AKTYWNYCH FORM WYPOCZYNKU I ZABAWY (MOPS)</p> <p>I AKTUALIZACJA PRZEBUDOWA OBIEKTU 'MUZA' – II ETAP</p> <p>HALA WYSTAWIENNICZO-SPORTOWA PRZY UL. MIEROSZEWSKICH (EXPO)</p> <p>PRZEBUDOWA PALMIARNI I CZĘŚCI ZOOLOGICZNEJ</p> <p>EGZOTARIUM</p> <p>ZUŁOŚ</p> <p>UZGODNIONO ZAKRES I STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI Z RDOŚ I PWIOŚ</p> <p>WYKONANO OOS</p> <p>WYKONANO KONSULTACJE SPOŁECZNE</p> <p>KOMPLEKS HOTELOWO-BIUROWY „ZORNICA”</p> <p>REWITALIZACJA TERENÓW I OBIEKTÓW FABRYKI</p> <p>POLSKIE LINY</p> <p>CENTRUM SPORTOWE</p> <p>KAMIENICA PRZY UL. 3-GO MAJA</p> <p>SZPITAL WOJEWÓDZKI</p> <p>BASEN W KLIMONTOWIE</p> <p>SOSNOWIECKIE HOSPICJUM</p> <p>ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI KOMPLEKSU SPORTOWEGO PRZY UL. MIRECKIEGO</p> <p>PODNIESIENIE WARTOŚCI SUBSTANCJI BUDYNKU UM PRZY UL. 3-MAJA 33</p>
--	--	--	---

4. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy transportowe, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	POLITYKA TRANSPORTOWA DLA MIASTA TYCHY STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TYCHY 2020+ PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO - GMINY TYCHY	OD 2006 ROKU 2014-2020+ DOKUMENT NA ETAPIE OPRACOWYWANIA	- STWORZENIE WARUNKÓW DLA CORAZ BARDZIEJ SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO PRZEMIESZCZANIA OSÓB PRZY SPEŁNIENIU WYMOGÓW OGRANICZENIA UCIAŻLIWOŚCI TRANSPORTU DLA ŚRODOWISKA - INTEGRACJA TRANSPORTU PUBLICZNEGO, - PROJEKTOLOGICZNE KSZTAŁTOWANIE WEWNĄTRZMIEJSKIEGO I REGIONALNEGO SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO, - USUWANIE NIEDOBORÓW PRZEPUSTOWOŚCI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ - SPRAWNE FUNKCJONOWANIE SYSTEMU PRZEWOZÓW ZBIOROWYCH GWARANTUJĄCE MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW W ZGODZIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
BIERUŃ	W DOKUMENCIE STRATEGIA ROZWOJU MIASTA BIERUNIA UJĘTO NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE TRANSPORTU.	2010-2020	CELE STRATEGICZNE: BIERUŃ SILNYM WĘZŁEM TRANSPORTOWO – LOGISTYCZNYM AGLOMERACJI GÓRNOŚLĄSKIEJ; BIERUŃ MIASTEM UKSZTAŁTOWANEGO RUSZTU KOMUNIKACYJNEGO SKUTECZNIE SEPARUJĄCEGO RUCHY TRANZYTOWE OD WEWNĘTRZNEGO RUCHU MIEJSKIEGO; BIERUŃ MIASTEM BĘDĄCYM AKTYWNYM UCZESTNIKIEM ROZWOJU METROPOLITALNEJ INFRASTRUKTURY I USŁUG TRANSPORTU PUBLICZNEGO.
BOJSZOWY	STRATEGIA TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY BOJSZOWY	2003 – 2015, PRACE NAD NOWĄ STRATEGIĄ 2014/2015	CEL: TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY. DZIAŁANIA: DOKOŃCZENIE KANALIZACJI CAŁEJ GMINY JAKO CZYNNIK PRZECIWDZIAŁAJĄCY DEGRADACJI ŚRODOWISKA I PODNOSZĄCY JAKOŚĆ ŻYCIA. REALIZACJA PROGRAMU LIKWIDACJI NISKIEJ EMISJI.
CHEŁM ŚLĄSKI	STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI NA LATA 2004-2020	GMINA CHEŁM ŚLĄSKI NIE PLANUJE STWORZENIA ODREBNEJ STRATEGII TRANSPORTOWEJ, KWESTIE TRANSPORTOWE ZOSTANĄ UJĘTE W AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI, KTÓRA ZOSTANIE PRZEPROWADZONA W 2015R.	
IMIELIN	-	MIASTO JEST CZŁONKIEM KZK GOP KTÓRY OPRACOWYWAŁ PLAN TRANSPORTOWY	
KOBIÓR	1. PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO – MIASTA TYCHY	1. OKRES OBOWIĄZYWANIA: OD 27.02.2014 R. 2. W TRAKCIE UCHWAŁANIA W/W PLANY OBEJMUJĄ RÓWNIEŻ M.IN. PUBLICZNY TRANSPORT ZBIOROWY	1) PLANOWANIE ROZWOJU TRANSPORTU; 2) ORGANIZOWANIE PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO; 3) ZARZĄDZANIE PUBLICZNYM TRANSPORTEM ZBIOROWYM

	2. PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU ZBIOROWEGO POWIATU PSZCZYŃSKIEGO	POMIĘDZY TYCHAMI, KOBIÓREM, PSZCZYNĄ I MIKOŁOWEM	
ŁAZISKA GÓRNE	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA DOT. TRANSPORTU ZAWARTE BĘDĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY ŁAZISKA GÓRNE NA LATA 2015-2022	BRAK DOKUMENTU
MIKOŁÓW	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO – GMINY TYCHY.	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2014 – 2020	- ORGANIZACJA TRANSPORTU PUBLICZNEGO NA OBSZARZE WŁAŚCIWYM DLA ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO – GMINY TYCHY; - PODJĘCIE WSPÓŁPRACY TARYFOWEJ Z KZK GOP; - ROZSZERZENIE WSPÓŁPRACY TARYFOWEJ Z KOLEJAMI ŚLĄSKIMI; - DALSZE ROZSZERZENIE ZAKRESU OBECNEGO POROZUMIENIA; MIĘDZYGMINNEGO - PROMOCJA TRANSPORTU ZBIOROWEGO ZACHĘCAJĄCA DO REZYGNACJI Z INDYWIDUALNEJ MOTORYZACJI - PROMOWANIE ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU I USUWANIE NIEDOBORÓW PRZEPUSTOWOŚCI W DZIAŁANIU NAJWAŻNIEJSZYCH INFRASTRUKTUR SIECIOWYCH NA LATA 2016-2025.
ORZESZE	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZATORA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO - GMINY TYCHY	PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XXXIX/806/14 RADY MIASTA TYCHY Z DNIA 27 LUTEGO 2014R. (OGŁOSZONY 10 MARCA 2014R. - DZ.URZ.WOJ.ŚL Z 2014R. POZ.1472) UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE PO UPŁYWIE 14 DNI OD DNIA JEJ OGŁOSZENIA - 24.03.2014R.	CEL PODSTAWOWY PLANU - SPRAWNE FUNKCJONOWANIE SYSTEMU PRZEWOZÓW ZBIOROWYCH GWARANTUJĄCE MOBILNOŚĆ MIESZKAŃCÓW W ZGODZIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. CELE POMOCNICZE PLANU: 1. ŚWIADCZENIE USŁUG PUBLICZNYCH W PRZEWOZACH ZBIOROWYCH W TAKI SPOSÓB, ABY TWORZYŁY ONE REALNĄ ALTERNATYWĘ DLA MOTORYZACJI INDYWIDUALNEJ, 2. INTEGRACJA PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W WYMIARZE PRZESTRZENNYM I TWORZĄCYM SPÓJNĄ OFERTĘ Z UDZIAŁEM RÓŻNYCH FORM TRANSPORTU, W TYM PRZEWOZÓW KOLEJOWYCH ORAZ RÓŻNYCH KATEGORII PRZEWOZÓW: GMINNYCH, POWIATOWYCH I WOJEWÓDZKICH, 3. OGRANICZANIE NEGATYWNEGO WPLYWU TRANSPORTU NA ŚRODOWISKO POPRZECZ WPROWADZANIE ROZWIĄZAŃ I TECHNOLOGII NAPĘDNYCH ZMNIEJSZAJĄCYCH HAŁAS ORAZ EMISJĘ ZANIECZYSZCZEŃ DO ŚRODOWISKA, NP. W POSTACI ROZWOJU PRZEWOZÓW TROLEJBUSOWYCH, 4. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DO USŁUG TRANSPORTU PUBLICZNEGO, W TYM DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, 5. UTRZYMANIE MOBILNOŚCI NA TERENACH ZURBANIZOWANYCH POPRZECZ M.IN. OGRANICZANIE ZJAWISKA KONGESTII, 6. ORGANIZOWANIE I FINANSOWANIE PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO ZGODNIE Z ZASADAMI KONKURENCJI REGULOWANEJ, 7. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W TRANSPORCIE POPRZECZ ZMNIEJSZENIE LICZBY KOLIZJI I WYPADKÓW DROGOWYCH.
PSZCZYNA	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO	2014-2020 (DOKUMENTEM RAMOWY, NIE PRZYJĘTY PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY	PLAN TRANSPORTOWY ZOSTAŁ OPRACOWANY W CELU ZAPEWNIENIA ZRÓWNOWAŻONEGO ORAZ UWZGLĘDNIAJĄCEGO

	DLA GMINY PSZCZYNA	GMINY)	OCZEKIWANIA SPOŁECZNE PROCESU ROZWOJU I ORGANIZOWANIA PRZEWOZÓW O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ. PLAN JEST DOKUMENTEM UŁATWIAJĄCYM WŁADZOM SAMORZĄDOWYM PODEJMOWANIE DECYZJI, KTÓRE BĘDĄ WPŁYWAĆ NA PODNIOSZENIE JAKOŚCI ORAZ ROZWÓJ TRANSPORTU. GMINNE PRZEWOZY MAJĄ DAWAĆ ZARÓWNO MOŻLIWOŚĆ PRZEMIESZCZANIA SIĘ OSOBOM, DLA KTÓRYCH INNA FORMA TRANSPORTU NIE JEST DOSTĘPNA, A TAKŻE KSZTAŁTOWAĆ ZACHOWANIA SPOŁECZNE W ZAKRESIE OGRANICZANIA RUCHU SAMOCHODOWEGO W MIEJSCACH, GDZIE ZATŁOCZENIE DRÓG STWARZA BARIERY DLA FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI ORAZ POWAŻNIE OBNIŻA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW. OPRACOWUJĄC PLAN TRANSPORTOWY PRZED WSKAZANIEM NALEŻY MIEĆ NA WZGLĘDZIE JEGO SZCZEGÓLNE CELE: - POPRAWĘ DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ I JAKOŚCI TRANSPORTU, JAKO INSTRUMENTÓW POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA I USUWANIA BARIER ROZWOJOWYCH; - POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI FUNKCJONOWANIA SYSTEMU TRANSP. POPRZECZ ZWIĘKSZENIE WYDAJNOŚCI PRZY JEDNOCZESNYM OGRANICZENIU KOSZTÓW; - INTEGRACJĘ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO - WSPIERANIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARKI DANEGO OBSZARU; - POPRAWĘ BEZPIECZEŃSTWA POLEGAJĄCĄ NA REDUKCJI LICZBY WYPADKÓW ORAZ POPRAWĘ BEZPIECZEŃSTWA OSOBISTEGO PASAŻERÓW; - OGRANICZENIE NEGATYWNEGO WPŁYWU TRANSPORTU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.
WYRY	BRAK PROGRAMU	ZAGADNIENIA ODNOŚĄCE SIĘ DO TRANSPORTU BĘDĄ ZAWARTE W STRATEGII ROZWOJU GMINY WYRY	BRAK PROGRAMU
POWIAT MIKOŁOWSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NA LATA 2008-2015 1. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY DRÓG W TYM NAWIERZCHNI JEZDNI, CHODNIKÓW I ODWODNIENIA : ULICA PSZCZYŃSKA, KRAKOWSKA, KONSTYTUCJI 3-GO MAJA W MIKOŁOWIE	2008-2015 OBOWIĄZUJĄCE	PRIORYTET III ŁĄD PRZESTRZENNY I EKOROZWÓJ. OBSZAR STRATEGICZNY III-2 INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA. CEL STRATEGICZNY III-2-A ROZBUDOWA I SPRAWNE FUNKCJONOWANIE INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ. CELE OPERACYJNE: III-2-A1 MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH; III-2-A2 BUDOWA NOWYCH CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH; III-2-A3 WSPIERANIE DOBRYCH ROZWIĄZAŃ W ZAKRESIE TRANSPORTU ZBIOROWEGO. 1. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY DRÓG W TYM NAWIERZCHNI JEZDNI, CHODNIKÓW I ODWODNIENIA : ULICA PSZCZYŃSKA, KRAKOWSKA, KONSTYTUCJI 3-GO MAJA W MIKOŁOWIE ULICE MIKOŁOWSKA, ŚWIERCZEWSKIEGO, ORZESKA, BRADA W

	ULICE MIKOŁOWSKA, ŚWIERCZEWSKIEGO, ORZESKA, BRADA W ŁAZISKACH GÓRNYCH ULICA ŚW. WAWRZYŃCA DO DW 925 W ORZESZU. 2. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY ULIC : JAŚKOWICKA, MARKSA, STUSKA, WOLNOŚCI W ORZESZU		ŁAZISKACH GÓRNYCH ULICA ŚW. WAWRZYŃCA DO DW 925 W ORZESZU. 2. OPRACOWANIE KONCEPCYJNE PRZEBUDOWY ULIC: JAŚKOWICKA, MARKSA, STUSKA, WOLNOŚCI W ORZESZU
POWIAT PSZCZYŃSKI	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XI/89/15 z dnia 28.10.2015	CZAS OBOWIĄZYWANIA: OD 2014 ROKU BEZTERMINOWO	PLAN TRANSPORTOWY ZOSTAŁ OPRACOWANY W CELU ZAPEWNIENIA ZRÓWNOWAŻONEGO ORAZ UWZGLĘDNIAJĄCEGO OCZEKIWANIA SPOŁECZNE PROCESU ROZWOJU I ORGANIZOWANIA PRZEWOZÓW O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.
KZK GOP	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU KOMUNIKACYJNEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO GÓRNOŚLĄSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO NA LATA 2013-20120 (DOKUMENT SPORZĄDZONY PRZEZ KZK GOP OBEJMUJE OBSZAR WSZYSTKICH GMIN UCZESTNICZĄCYCH W ZWIĄZKU)	OKRES OBOWIĄZYWANIA TO LATA 2013-2020 PLAN ZOSTAŁ PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR CXIX/12/2013 Z DNIA 24.04.2013 R. PRZEZ ZGROMADZENIE ZWIĄZKU KZK GOP	PLAN OBEJMUJE: 1. SIEĆ KOMUNIKACYJNĄ NA KTÓREJ JEST PLANOWANE WYKONYWANIE PRZEWOZÓW O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ 2. OCENĘ I PROGNOZY POTRZEB PRZEWOZOWYCH 3. PRZEWIDYWANE FINANSOWANIE USŁUG PRZEWOZOWYCH 4. PREFERENCJE DOTYCZĄCE WYBORU RODZAJU ŚRODKA TRANSPORTU 5. ZASADY ORGANIZACJI RYNKU PRZEWOZÓW 6. POŻĄDANY STANDARD USŁUG PRZEWOZOWYCH 7. PRZEWIDYWANY SPOSÓB ORGANIZACJI SYSTEMU INFORMACJI DLA PASAŻERA 8. KIERUNKI ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO.
GLIWICE	STRATEGIA ROZWOJU ZBIOROWEGO TRANSPORTU MIEJSKIEGO W GLIWICACH.	DOKUMENT JEST PODPORZĄDKOWANY STRATEGII ROZWOJU MIASTĄ STĄD OKRES OBOWIĄZYWANIA TO LATA 2010-2022	MISJĄ SYSTEMU TRANSPORTU ZBIOROWEGO JEST WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ROZWÓJ GLIWIC JAKO MIASTA KONKURENCYJNEGO I KREATYWNEGO POPRZECZ SPRAWNA OBSŁUGĘ TRANSPORTOWĄ REALIZOWANĄ ZA POMOCĄ NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII I EFEKTYWNEJ ORGANIZACJI PRZEWOZÓW., STRATEGICZNE OBSZARY ROZWOJOWE: 1. JAKOŚĆ I INTEGRACJA USŁUG TRANSPORTOWYCH 2. TECHNOLOGIA TRANSPORTU ZBIOROWEGO 3. EFEKTYWNOŚĆ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO 4. ELASTYCZNOŚĆ SYSTEMU TRANSPORTOWEGO
KNURÓW	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO KOMUNIKACYJNEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO GOP W KATOWICACH – UCHWAŁA NR CXIX/12/2013 ZGROMADZENIA KZK GOP Z DNIA 25.04.2013R. (DZ.URZ.WOJ.ŚL. Z 2013R. POZ. 3751)	NA CZAS NIEOKREŚLONY.	CELEM KZK GOP JEST EFEKTYWNE ŚWIADCZENIE USŁUG KOMUNIKACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW AGLOMERACJI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNINIEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, PRZY REDUKCJI WPLYWU TRANSPORTU NA ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO, REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA I HAŁASU, PODNOSZĄC PRZY TYM JAKOŚĆ ŚRODOWISKA MIEJSKIEGO I WIZERUNEK MIAST
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODRĘBNYCH		

	STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE	2008-2020	INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ TRANSPORTOWĄ I KOMUNIKACYJNĄ, PROGRAM MODERNIZACJI KOMUNIKACJI TRAMWAJOWEJ
POWIAT GLIWICKI	W PRZYGOTOWANIU PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU GLIWICKIEGO (PLAN TRANSPORTOWY) STAN PRZYGOTOWANIA – PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH. PLANOWANE PRZYJĘCIE- CZERWIEC 2014	2014 – 2020 Z PROGNOZĄ ZMIAN DO 2030	OKREŚLENIE POŻĄDANEGO STANU TRANSPORTU PUBLICZNEGO W POWIECIE GLIWICKIM
PIEKARY ŚLĄSKIE	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO DLA OBSZARU KOMUNIKACYJNEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO GÓRNOŚLĄSKIEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO NA LATA 2013-2020	2013-2020	CELEM PLANU JEST USTALENIE KIERUNKÓW ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO. STRUKTURA STRATEGII KZK GOP OBEJMUJE OKREŚLENIE WIZJI I MISJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA.
LUBLINIEC	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA LUBLIŃCA NA LATA 2010-2020 – AKTUALIZACJA –	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 ROKU. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2010-2020. PLANOWANA AKTUALIZACJA 2014 - 2015	CEL STRATEGICZNY: DYNAMIZACJA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO LUBLIŃCA ORAZ EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNO-KULTURALNEGO PO-I) WYKORZYSTANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH MIASTA ORAZ POTENCJAŁU TURYSTYCZNO-REKREACYJNEGO I KULTURALNO-HISTORYCZNEGO PO-II) AKTYWIZACJA EKONOMICZNA MIASTA DZIĘKI PODNIESIENIU KONKURENCYJNOŚCI I TRWAŁEJ REORGANIZACJI STRUKTURY GOSPODARCZEJ PO-III) POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI MIEJSKIEJ POPRZECZ KOMPLEKSOWE DZIAŁANIA O CHARAKTERZE INFRASTRUKTURALNO-ARCHITEKTONICZNYM. K3.2 — ROZBUDOWA I OPTYMALIZACJA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA PO-IV) WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH, AKTYWIZACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW MIASTA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO. PO-V) POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA MIASTEM.
LUBLINIEC	PLANU ROZWOJU SIECI DROGOWEJ NA TERENIE GMINY LUBLINIEC NA LATA 2013 – 2015	DOKUMENT OPRACOWANY W 2013. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2013-2015	CELEM OPRACOWANIA JEST OKREŚLENIE PLANU ROZWOJOWEGO DRÓG GMINNYCH W GMINIE LUBLINIEC, UWZGLĘDNIAJĄC NASTĘPUJĄCE CZYNNIKI: - ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE KOMUNIKACJI DROGOWEJ LOKALNEJ, W TYM ROZBUDOWA DRÓG, - PODNOSZENIE STANDARDÓW DRÓG GMINNYCH POPRZECZ ICH PRZEBUDOWĘ, - POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU NA DROGACH, - POPRAWA PŁYNNOŚCI RUCHU DROGOWEGO, ZE SZCZEGÓLNYM

LUBLINIEC	PLANU ROZWOJU SIECI DROGOWEJ NA TERENIE GMINY LUBLINIEC NA LATA 2016 – 2020	2016-2020	<p>UWZGLĘDNIENIEM CENTRUM MIASTA LUBLINIEC.</p> <p>CELEM OPRACOWANIA JEST OKREŚLENIE PLANU ROZWOJOWEGO DRÓG GMINNYCH W GMINIE LUBLINIEC, UWZGLĘDNIAJĄC NASTĘPUJĄCE CZYNNIKI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE KOMUNIKACJI DROGOWEJ LOKALNEJ, W TYM ROZBUDOWA DRÓG, - PODNOSZENIE STANDARDÓW DRÓG GMINNYCH POPRZEC ICH PRZEBUDOWĘ, - POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU NA DROGACH, - POPRAWA PŁYNNOŚCI RUCHU DROGOWEGO, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM CENTRUM MIASTA LUBLINIEC.
	PROGRAM ROZWOJU GMINY LUBLINIEC NA LATA 2015-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2022	2015-2020	<p>MISJA GMINY LUBLINIEC: LUBLINIEC MIASTEM PRZYJAZNYM DLA MIESZKAŃCÓW, PODNOSZĄCYM ICH JAKOŚĆ ŻYCIA ZRÓWNOWAŻONYM PRZESTRZENNIE INWESTYCJOM INFRASTRUKTURALNYM, PRZEDSIĘWZIĘCIOM W OBSZARZE SPOŁECZNYM, WYKORZYSTUJĄCYM SWÓJ POTENCJAŁ DLA KREOWANIA LOKALNEJ GOSPODARKI.</p> <p>CEL STRATEGICZNY 1: WZMOCNIENIE AKTYWNOŚCI INWESTYCYJNEJ LUBLINIA W OPARCIU O KOMPLEKSOWĄ POPRAWĘ BEZPIECZEŃSTWA I DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ GMINY ORAZ TWORZENIE STREF AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ.</p> <p>CEL STRATEGICZNY 2: BUDOWA PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI MIEJSKIEJ W OPARCIU O ZASOBY KOMUNALNE ORAZ ZINTEGROWANĄ REWITALIZACJĘ TECHNICZNA, PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA.</p> <p>CEL STRATEGICZNY 3: ROZWIJANIE ZASOBÓW SEKTORA EDUKACJI I TWORZENIE KORZYSTNYCH WARUNKÓW DO WZMACNIANIA KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO.</p> <p>CEL STRATEGICZNY 4: WZMOCNIENIE POTENCJAŁU DLA ROZWIJANIA RUCHU TUIRYSTYCZNEGO I TWORZENIA PRZEMYSŁÓW CZASU WOLNEGO W OPARCIU O STREFY REKREACJI I WYPOCZYNKU.</p> <p>CEL STRATEGICZNY 5: PODNIESIENIE JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO W OPARCIU O ROZWIĄZANIA ENERGOOSZCZĘDNE, POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ, ROZWÓJ OZE ORAZ</p>

			UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ. CEL STRATEGICZNY 6: TWORZENIE WARUNKÓW DLA WZROSTU JAKOŚCI ŻYCIA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW.
POWIAT LUBLINECKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU LUBLINECKIEGO NA LATA 2014-2025 PROGRAM TRANSPORTOWY - BRAK	DATA OPRACOWANIA DOKUMENTU IV KW. 2014 ZGODNIE Z ART. 9 USTAWY Z DNIA 16 GRUDNIA 2010 R. O PUBLICZNYM TRANSPORCIE ZBIOROWYM (DZ.U. Z 2011 R. NR 5, POZ. 13 Z PÓŻN. ZM.) PLAN TRANSPORTOWY OPRACOWUJE POWIAT LICZĄCY CO NAJMNIEJ 80 000 MIESZKAŃCÓW – W ZAKRESIE LINII KOMUNIKACYJNEJ ALBO SIECI KOMUNIKACYJNEJ W POWIATOWYCH PRZEWOZACH PASAŻERSKICH. POWIAT LUBLINECKI ZGODNIE Z DANymi GUS ZA ROK 2013 LICZY 77347 MIESZKAŃCÓW.	BRAK DANYCH
	PLAN ROZWOJU SIECI DROGOWEJ POWIATU LUBLINECKIEGO NA LATA 2015-2020	PLAN ZOSTAŁ OPRACOWANY I PRZYJĘTY	
KATOWICE	WIELOLETNI PLAN ZINTEGROWANEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO MIASTA KATOWICE	OPRACOWANIE PLANU ZOSTAŁO ZŁECONE. TERMIN JEGO WYKONANIA MIJA W GRUDNIU 2015 R. STANOWI ONO REALIZACJĘ UCHWAŁY NR XLVI/1070/14 RADY MIASTA KATOWICE Z DNIA 26 LUTEGO 2014R. (Z PÓŻN. ZM.)	PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWOJU INFRASTRUKTURY ORAZ ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO MIASTA KATOWICE: WSKAZANIE PRZEBIEGU PODSTAWOWYCH KORYTARZY TRANSPORTOWYCH (PRZEBIEG INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ LINIOWEJ) ORAZ LOKALIZACJI WEZŁÓW TRANSPORTOWYCH (LOKALIZACJA INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ PUNKTOWEJ), DLA ROZWIĄZANIA NAJISTOTNIEJSZYCH PROBLEMÓW FUNKCJONALNYCH W OBSŁUDZE TRANSPORTOWEJ OBSZARU MIASTA KATOWICE W ZAKRESIE POŁĄCZEŃ WEWNĘTRZNYCH, W PERSPEKTYWIE DO 2020 ROKU, WSKAZANIE ROZWIĄZAŃ INFRASTRUKTURALNYCH LINIOWYCH I PUNKTOWYCH DLA WYZNACZONYCH PODSTAWOWYCH KORYTARZY I WEZŁÓW TRANSPORTOWYCH, NAJBARDZIEJ OPTYMALNYCH POD WZGLĘDEM FUNKCJONALNYM, EKONOMICZNYM, PRZESTRZENNYM I WYKORZYSTANIA ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ, Z UWZGLĘDNIENIEM OBOWIĄZUJĄCYCH UWARUNKOWAŃ ORGANIZACYJNYCH, FORMALNYCH, FINANSOWYCH ORAZ UWARUNKOWAŃ SPOŁECZNYCH, W PERSPEKTYWIE DO 2020 ROKU, WSKAZANIE PODSTAWOWYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W ZAKRESIE TRANSPORTU INDYWIDUALNEGO, REALNYCH FINANSOWO DLA MIASTA KATOWICE DO 2020 ROKU, WRAZ Z SZACUNKAMI KOSZTÓW ORAZ WSKAZANIEM REALNYCH ŹRÓDEŁ I SKALI ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA ICH REALIZACJI, WSKAZANIE PODSTAWOWYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W ZAKRESIE TRANSPORTU ZBIOROWEGO, REALNYCH FINANSOWO DLA MIASTA KATOWICE DO 2020 ROKU, WRAZ Z SZACUNKAMI KOSZTÓW ORAZ WSKAZANIEM ŹRÓDEŁ I SKALI ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA ICH REALIZACJI, WSKAZANIE PODSTAWOWYCH INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH W ZAKRESIE INTEGRACJI TRANSPORTU

			ZBIOROWEGO I INDYWIDUALNEGO, REALNYCH FINANSOWO DLA MIASTA KATOWICE DO 2020 ROKU, WRAZ Z SZACUNKAMI KOSZTÓW ORAZ WSKAZANIEM ŹRÓDEŁ I SKALI ZEWNĘTRZNEGO FINANSOWANIA ICH REALIZACJI.
ŚWIĘTOCHŁOWICE	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA OBSZARU KZK GOP	2013 - 2020	ŚLĄSKA KARTA USŁUG PUBLICZNYCH SYSTEM DYNAMICZNEJ INFORMACJI PASAŻERSKIEJ
MYSŁOWICE	PROGRAM ROZWOJU TRANSPORTU DLA MIASTA MYSŁOWICE	MIASTO ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO OPRACOWANIA – TERMIN NIEZNANY	N/D
BĘDZIN	PROGRAM TRANSPORTOWY OPRACOWUJE ORGANIZATOR TRANSPORTU, W NASZYM PRZYPADKU JEST TO KZK GOP	-	-
BOBROWNIKI	-	--	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 - 2015	1. PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO 4 – ROZWÓJ UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA: DZIAŁANIE 1 – BUDOWA NOWYCH POŁĄCZEŃ MIASTA Z SIEMIANOWICAMI, KATOWICAMI I SOSNOWCEM; DZIAŁANIE 2 – BUDOWA PUNKTU PRZESIADKOWEGO PARK&RIDE; DZIAŁANIE 3 – MIEJSKI UKŁAD DROGOWY – UDROŹNIENIE POŁĄCZEŃ DROGOWYCH WEWNĄTRZ MIASTA ORAZ ŁĄCZĄCYCH CZELADŹ Z OKOLICZNYMI MIASTAMI. 2. PROGRAM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 3 MODERNIZACJE ISTNIEJĄCYCH DRÓG I SKRZYŻOWAŃ: DZIAŁANIE 1 – POPRAWA STANU NAWIERZCHNI DRÓG I CHODNIKÓW; DZIAŁANIE 2 – POPRAWA ORGANIZACJI I BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO; DZIAŁANIE 3 – UPORZĄDKOWANIE I ROZBUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO W MIEŚCIE.
DĄBROWA GÓRNICZA	POLITYKA ROWEROWA MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA	2014 – BEZTERMINOWO	GLÓWNYM CELEM STRATEGICZNYM POLITYKI ROWEROWEJ MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA JEST OSIĄGNIĘCIE CO NAJMNIEJ 15 % UDZIAŁU RUCHU ROWEROWEGO DO ROKU 2020 W OGÓLNEJ LICZBIE PODRÓŻY REALIZOWANYCH NA TERENIE MIASTA. W KONSEKWENCJI REALIZOWANE BĘDĄ NASTĘPUJĄCE STRATEGICZNE CELE TOWARZYSZĄCE: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU, REDUKCJA ZAGROŹEŃ MOTORYZACYJNYCH I PROBLEMÓW Z PARKOWANIEM, SKRÓCENIA CZASU PRZEMIESZCZANIA W MIEŚCIE, POPULARYZACJI PROEKOLOGICZNYCH ZACHOWAŃ TRANSPORTOWYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA, POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI ŻYCIOWEJ W MIEŚCIE – MINIMALIZACJA HAŁASU I ILOŚCI ZANIECZYSZCZEŃ, ZMNIEJSZENIE ZAPOTRZEBOWANIA NA PRZESTRZEŃ KOMUNIKACYJNĄ, POPRAWA KONDYCJI FIZYCZNEJ UŻYTKOWNIKÓW ROWERÓW.
	„ZINTEGROWANY PLAN ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO DLA MIAST	2005 – BEZTERMINOWO	PRACE PROWADZONE NAD ZINTEGROWANYM PLANEM ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO PROWADZONE SĄ MIĘDZY INNYMI W

	DĄBROWA GÓRNICZA, SOSNOWIEC I BĘDZIN"		ZWIĄZKU Z PODEJMOWANIEM STARAN O POZYSKANIE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ. NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH ANALIZ STANU WYJŚCIOWEGO OKREŚLONE ZOSTAŁY CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO. NA PODSTAWIE TEJ ANALIZY OSZACOWANO ZADANIA, Z PODZIAŁEM NA KRÓTKOTERMINOWE DO ROKU 2006 ORAZ Z PERSPEKTYWĄ DŁUGOTERMINOWĄ PO ROKU 2006, NIEZBĘDNE DO REALIZACJI, KTÓRE BEZPOŚREDNIO WPŁYNĄ NA POPRAWĘ JAKOŚCI OFEROWANYCH USŁUG PRZEWOZOWYCH. DLA OKREŚLONYCH CELÓW, KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I ZADAŃ WYMIONYCH W ZINTEGROWANYM PLANIE ROZWOJU TRANSPORTU PUBLICZNEGO OKREŚLONE ZOSTAŁY WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ, A TAKŻE ZAPROPONOWANY ZOSTAŁ SYSTEM MONITORINGU. PROPONOWANA KONTROLA REALIZACJI PLANU JEST WAŻNYM ELEMENTEM STRATEGICZNYM DAJĄCYM MOŻLIWOŚĆ CIĄGŁEGO ŚLEDZENIA ZMIAN WYMAGAŃ PASAŻERÓW, A TAKŻE DAJĄCA MOŻLIWOŚĆ PODEJMOWANIA SZYBKICH DECYZJI MAJĄCYCH WPŁYW NA DALSZY ROZWÓJ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ.
IRZĄDZE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI DO PROGRAMÓW I STRATEGII	-	-
JAWORZNO	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO (PZRPTZ) DLA M. JAWORZNO – STUDIUM KOMUNIKACYJNE JAWORZNA 2003 ANALIZA ROZWOJU UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO W KONTEKŚCIE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA JAWORZNA – ANEKS DO SK JAWORZNA 2012 PLAN MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ 2014	DOKUMENT GOTOWY DO UCHWALENIA – DO 2020 DOKUMENT OBOWIĄZUJĄCY – PLAN INWESTYCYJNY DO 2030 DOKUMENT GOTOWY – FAZA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH – DO 2020	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ, BUDOWA TRAKCJI TRAMWAJOWEJ, URUCHOMIENIE CENTRUM PRZESIADKOWEGO SZCZAKOWA, DOKOŃCZENIE BUDOWY OBWODNICY PÓŁNOCNEJ, BUDOWA I INTEGRACJA DRÓG DLA ROWERÓW, KAMERALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA, OGRANICZENIE DOSTĘPNOŚCI PRZEZ SAMOCHODY
KROCZYCE	-	-	-
ŁAZY	-	-	-
MIERZĘCICE	BRAK	-	-
OGRODZIEŃC	NIE DOTYCZY	NIE DOTYCZY	NIE DOTYCZY
PILICA	BRAK	-	-
POREBA	-	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	STOSOWNE DOKUMENTY PRZYGOTUJE KZK GOP	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-
SIEWIERZ	-	-	-
SŁAWKÓW	BRAK	-	-
SZCZEKOCINY	-	NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD: DOKUMENT POWINIEN BYĆ OPRACOWANY I UCHWALONY PRZEZ SAMORZĄDY MIAST O LICZBIE LUDNOŚCI PONAD 50 TYS.	NIE DOTYCZY

WŁODOWICE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI, GMINA PRZYSTĄPI DO PROGRAMÓW I STRATEGII	-	-
WOJKOWICE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2000-2010 STRATEGIA ROZWOJU SUBREGIONU CENTRALNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ROZWOJU TRANSPORTU MIEJSKIEGO WRAZ ZE STRATEGIĄ DLA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH (ZIT)	W 2013R. RADA MIEJSKA W WOJKOWICACH PODJĘŁA UCHWAŁĘ W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO OPRACOWANIA NOWEJ STRATEGII ROZWOJU MIASTA. OBECNIE DOKUMENT JEST W TRAKCIE PRZYGOTOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIEJSKĄ: WRZESIEŃ 2014R. 2014-2020	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWYWANIA 1/ SYSTEM TRANSPORTU MIEJSKIEGO OPARTY NA NOWOCZESNEJ INFRASTRUKTURZE I NOWOCZESNYCH ŚRODKACH TRANSPORTU. 2/ ZINTEGROWANY, WYSOKIEJ JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU USŁUG PUBLICZNEGO TRANSPORTU MIEJSKIEGO. 3/ INNOWACYJNY, BEZPIECZNY I ELASTYCZNY TRANSPORT MIEJSKI
ZAWIERCIE	„PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA GMINY ZAWIERCIA”	OD 2014 – DO NADAL	PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA GMINY ZAWIERCIA ORAZ GMIN SASIADUJĄCYCH, Z KTÓRYMI GMINA ZAWIERCIE ZAWARŁA POROZUMIENIE SŁUŻY ORGANIZACJI PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W REGIONIE.
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO NA LATA 2011-2020	2011-2020	DZIAŁANIE 2.1.1. BUDOWA I REMONT DRÓG POWIATOWYCH, W TYM SZCZEGÓLNIE O ZNACZENIU ZWIĘKSZAJĄCYM DOSTĘPNOŚĆ DO CENTRÓW SKUPIAJĄCYCH MIEJSCA PRACY I POPRAWIAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWO KOMUNIKACJI ORAZ DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO W POWIECIE. DZIAŁANIE 2.1.2. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY OKOŁO DROGOWEJ (CHODNIKI, PARKINGI, ŚCIEŻKI ROWEROWE, OŚWIETLENIE ULICZNE), W TYM W RAMACH PARTNERSTWA PUBLICZNO- PUBLICZNEGO (GMINA – POWIAT). DZIAŁANIE 2.1.3. ROZWÓJ PRZEWOZÓW REGIONALNYCH. DZIAŁANIE 4.1.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI WEWNĘTRZNEJ OPARTEJ NA DROGACH LĄDOWYCH ORAZ INFRASTRUKTURZE LINII KOLEJOWYCH.
ŻARNOWIEC	NIE DOTYCZY	-	-
SOSNOWIEC	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY I TABORU AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWEGO NA TERENIE PODREGIONU SOSNOWIECKIEGO – ETAP II – BUDOWA I ROZBUDOWA MAŁYCH WĘZŁÓW PRZESIADKOWYCH	ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA AKTUALIZACJI DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT ORAZ DOKUMENTACJI DLA ROZSZERZONEGO ZAKRESU (PRZEBUDOWA ZATOKI AUTOBUSOWEJ). JST POSIADA PRZYJĘCIE ZGŁOSZENIA NR 437/09 Z DNIA 22.12.2009R. WYDANE PRZEZ	

	<p>MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY I TABORU AUTOBUSOWO-TRAMWAJOWEGO NA TERENIE PODREGIONU SOSNOWIECKIEGO – ETAP III – BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH ŁĄCZĄCYCH MAŁE WĘZŁY PRZESIADKOWE REALIZOWANE W RAMACH ETAPU II</p>	<p>PREZYDENTA MIASTA SOSNOWCA;</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT.</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT.</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT;</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT;</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT;</p> <p>DOKUMENTACJA AKTUALNA (DECYZJA PREZYDENTA MIASTA SOSNOWCA NR 352/13 Z DNIA 06.06.2013R.</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ ROZSZERZONEGO ZAKRESU (PRZEBUDOWA ZATOKI AUTOBUSOWEJ) I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT;</p> <p>DOKUMENTACJA AKTUALNA (DECYZJA</p>	<p>PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. 3 MAJA – UL. PARKOWA (CWK) W SOSNOWCU ORAZ PRZEBUDOWA ZATOKI AUTOBUSOWEJ (1 SZT.);</p> <p>PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. 3 MAJA – BASEN W SOSNOWCU WRAZ Z BUDOWĄ ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT.);</p> <p>PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. GABRIELA NARUTOWICZA – UL.3 MAJA W SOSNOWCU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT.) I PRZEBUDOWĄ PERONÓW TRAMWAJOWYCH (2 SZT.) ORAZ PRZEBUDOWĄ OBIEKTU WIADUKTU W CIĄGU UL. NARUTOWICZA NAD UL. 3 MAJA (NR 53P/JNI 30004410) Z DOSTOSOWANIEM OBIEKTU WIADUKTU DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH;</p> <p>PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO – GRABOWA W SOSNOWCU;</p> <p>PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO – UL. JASTRZĘBIA W SOSNOWCU WRAZ Z BUDOWĄ / PRZEBUDOWĄ ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT. W TYM 1 SZT. BUDOWA, 1 SZT. PRZEBUDOWA);</p> <p>PRZEBUDOWA KŁADKI DLA PIESZYCH NAD UL. 3 MAJA I TORAMI TRAMWAJOWYMI PRZY UL. CYPRIANA KAMILA NORWIDA W SOSNOWCU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ PRZYSTANKÓW AUTOBUSOWYCH (2 SZT.) I ADAPTACJA ISTNIEJĄCEGO PARKINGU DO ROLI PARKINGU PRZESIADKOWEGO</p> <p>PRZEBUDOWA OBIEKTU PRZEJŚCIA PODZIEMNEGO W CIĄGU UL. GABRIELA NARUTOWICZA – UL. SZKOLNA W SOSNOWCU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ ZATOKI AUTOBUSOWEJ</p>
--	---	---	--

		<p>WOJEWODY ŚLĄSKIEGO NR 62/12/K Z DNIA 7 LISTOPADA 2012R. I DECYZJA PREZYDENTA MIASTA SOSNOWCA NR 798/12 Z DNIA 04.12.2012R.).</p> <p>ROZPOCZĘTA PROCEDURA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO DLA OPRACOWANIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ ROZSZERZONEGO ZAKRESU (PRZEBUDOWA ZATOK AUTOBUSOWYCH) I UZYSKANIA DOKUMENTU ZEZWALAJĄCEGO NA REALIZACJĘ ROBÓT;</p> <p>-----</p>	<p>PRZEBUDOWA OBIEKTU KŁADKI DLA PIESZYCH NAD TORAMI KOLEJOWYMI W REJONIE UL. NAFTOWEJ W SOSNOWCU I PRZEBUDOWA ZATOK AUTOBUSOWYCH (2 SZT.)</p> <p>BUDOWA ŚCIEŻEK ROWEROWYCH W CIĄGU ULIC: 3 MAJA, GABRIELA NARUTOWICZA, MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W SOSNOWCU, NAFTOWEJ (DALEJ WZDŁUŻ RZEKI BRYNICY I UL. KRESOWEJ DO UL.MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO).</p>
--	--	--	---

5. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy edukacyjne, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	<p>STRATEGIA OŚWIATOWA MIASTA TYCHY NA LATA 2008 – 2013</p> <p>STRATEGIA ROZWOJU MIASTA TYCHY 2020+</p>	<p>2008 – 2013</p> <p>2014-2020+</p>	<p>- ZAPEWNIENIE PONADSTANDARDOWYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA I ORGANIZACJI MIEJSKICH INSTYTUCJI OŚWIATOWYCH, - STWORZENIE SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW I SKUTECZNYCH NARZĘDZI ROZWOJU TYSKICH SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH ORAZ DOSTOSOWANIE ICH OFERTY EDUKACYJNEJ DO POTRZEB ŚRODOWISKA</p> <p>- WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACJI FORMALNEJ ZGODNIE Z WYZWANIAM I WSPÓŁCZESNEGO RYNKU PRACY, - STWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO MIESZKAŃCÓW, - ROZWIJANIE ZDOLNOŚCI I ZAINTERESOWAŃ NAUKOWYCH DZIECI I MŁODZIEŻY</p>
BIERUŃ	<p>1.KOMPLEKSOWE PLANY WYKORZYSTANIA PLANOWANEJ DO WSPARCIA INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I JEJ POWIĄZANIA Z DZIAŁANAMI EFS. 2.W DOKUMENCIE STRATEGIA ROZWOJU MIASTA BIERUNIA ZOSTAŁY UJĘTE ZAPISY OŚWIATOWE.</p>	<p>2. 2010-2020</p>	<p>1. GMINA PLANUJE OPRACOWAĆ DOKUMENT, JEDNAK W CHWILI OBECNEJ CZEKA NA WYTYCZNE PROGRAMU.</p>
BOJSZOWY	<p>GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W GMINIE</p>	<p>2009-2015</p>	<p>WZBOGACENIE STANDARDOWEJ OFERTY DYDAKTYCZNEJ. PROMOCJA I WSPIERANIE UCZNIÓW UZDOLNIONYCH. WSPARCIE SYSTEMU NORM I WARTOŚCI SPOŁECZNYCH GWARANTUJĄCYCH PRAWIDŁOWY PRZEBIEG PROCESU WYCHOWANIA. KOMPENSACJA DEFICYTÓW WYCHOWAWCZYCH. OCHRONA DZIECI I MŁODZIEŻY PRZEZ NIEPRZYSTOSOWANIEM SPOŁECZNYM, MARGINALIZACJĄ I SPOŁECZNYM WYKLUCZENIEM.</p>
CHELM ŚLĄSKI	<p>STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHELM ŚLĄSKI NA LATA 2004-2020</p>	<p>PLANOWANE JEST OPRACOWANIE DIAGNOZY/PROGRAMU EDUKACYJNEGO ZWIĄZANEGO Z PLANOWANĄ REALIZACJĄ PROJEKTU DOT. UTWORZENIA NOWEJ PRACOWNI INFORMATYCZNEJ ORAZ PROGRAMEM ROZWOJU ZAWODOWEGO DLA UCZNIÓW I NAUCZYCIELI ZESPOŁU SZKÓŁ W CHELMIE ŚLĄSKIM. PLANOWANA JEST AKTUALIZACJA STRATEGII</p>	

		ROZWOJU GMINY UWZGLĘDNIAJĄCA KWESTIE EDUKACJI.	
GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ	GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2011-2020	OKRES OBOWIĄZYWANIA OD 2011-2020R.	ZAŁOŻENIEM STRATEGII JEST UKSZTAŁTOWANIE SPRAWNEGO SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ (SOCJALNEJ) W OPARCIU O ROLĘ INSTYTUCJI ORAZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH, WSPARCIE ROZWOJU TYCH ORGANIZACJI W RAMACH NOWOCZESNEGO MODELU POMOCY SPOŁECZNEJ ZARÓWNO INSTYTUCJONALNEJ JAK I POZARZĄDOWEJ ORAZ POPRAWA SYTUACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GOCZAŁKOWIC-ZDROJU, A TAKŻE POLEPSZENIE POZIOMU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW PRZY ZACHOWANIU ZASAD RÓWNOWAŻNEGO ROZWOJU GMINY. DZIAŁANIA- WSPARCIE SYSTEMATYCZNE OSÓB I ICH RODZIN DOTKNIĘTYCH BEZROBOCIEM I ZAGROŻONYCH DŁUGOTERMINOWYM POZOSTAWANIEM BEZ PRACY BUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY RODZINIE DYSFUNKCYJNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM NOWYCH FORM POMOCY CELEM ZWALCZANIA NEGATYWNYCH PROBLEMÓW UTWORZENIE SYSTEMU POMOCY RODZINIE KRYZYSIE I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ZBUDOWANIA ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I CHORYCH PSYCHICZNIE ORAZ CZŁONKÓW ICH RODZIN STWORZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY I WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO OSOBOM STARSZYM, SCHOROWANYM Z POWODU PRZEWLEKŁEJ CHOROBY ORAZ O OBNIŻONEJ SPRAWNOŚCI ZBUDOWANIE SYSTEMU POMOCY OSOBOM I RODZINOM Z PROBLEMEM UZALEŻNIEŃ Z UWZGLĘDNIENIEM UZALEŻNIEŃ DZIECI I MŁODZIEŻY SYSTEMATYCZNA POMOC OSOBOM BEZDOMNYM NA TERENIE GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ KOMPLEKSOWE KSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW SŁUŻB SPOŁECZNYCH ORAZ KOOPERACJA PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ CEL GŁÓWNY- STWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU ZAPOBIEGANIA I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH CELE SZCZEGÓŁOWE- 1. TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY, 2. AKTYWIZACJA OSÓB DŁUGOTRWALE
	LOKALNY PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ NA LATA 2012-2020	OKRES OBOWIĄZYWANIA OD 2012-2020R.	

	<p>GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011-2020</p>	<p>OKRES OBOWIĄZYWANIA OD 2011-2020R.</p>	<p>BEZROBOTNYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, 3. WYRÓWNANIE SZANS ŻYCIOWYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH , STARSZYCH I DŁUGOTRWALE CHORYCH, 4. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE W RAMACH UZALEŻNIEŃ ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ZE SZCZEGÓLNYM ZWRÓCENIEM UWAGI NA DZIECI I MŁODZIEŻ, 5. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI, STOWARZYSZENIAMI, ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA RZECZ MINIMALIZACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ORAZ ZAPOBIEGANIU WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU, 6. PODNIESIENIE POZIOMU WYSPECJALIZOWANEJ KADRY I PRZECIWDZIAŁANIE WYPALENIU ZAWODOWEMU.</p> <p>CEL GŁÓWNY- PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA OFIAR CELE SZCZEGÓŁOWE- 1. KSZTAŁCENIE POSTAW MIESZKAŃCÓW WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE, 2. WYKSZTAŁCENIE SŁUŻB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE, 3. ROZPOWSZECHNIENIE WIEDZY NA TEMAT PRZEMOCY POPRZECZ ULOTKI, BROSZURY, PLAKATY, 4. ROZWIĄNIĘCIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W KIERUNKU ŚRODOWISKA LOKALNEGO NA TEMAT PRZEMOCY.</p>
	<p>PROGRAM PROMOCJI ZDROWIA GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ</p>	<p>OKRES OD 19.09.2000</p>	<p>CEL: - PROMOWANIE ZDROWEGO ŻYCIA MŁODZIEŻY - KSZTAŁTOWANIE CZŁOWIEKA WRAŻLIWEGO WOBEC ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, ŚWIATOWYCH ZAGROŻEŃ PŁYNĄCYCH Z DZIAŁALNOŚCI LUDZI (HASŁO BĄDŹMY PRZYJAŹNI DLA ŚRODOWISKA) - PROMOCJA ZDROWIA I PROFILAKTYKA - DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA, PROFILAKTYKA TERAPEUTYCZNA I INFORMACYJNA ZWIĄZANA Z PROFILAKTYKĄ ALKOHOLOWĄ - ZAPOBIEGANIE OSAMOTNIENIU I IZOLACJI LUDZI STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH</p>
	<p>PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ NA LATA 2014-2015</p>	<p>OKRES 2014-2015</p>	<p>CEL. PROGRAM OKREŚLA NAJBARDZIEJ ISTOTNE ELEMENTY POLITYKI ZDROWOTNEJ GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ. WYZNACZA KIERUNKI</p>

			DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY STANU ZDROWIA PSYCHICZNEGO WŚRÓD STARSZYCH MIESZKAŃCÓW GMINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO. PONADTO WSZECHSTRONNA OPIEKA I POMOC DLA CZŁONKÓW RODZIN LUB OPIEKUNÓW OSÓB STARSZYCH Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.
IMIELIN	„RAZEM W PRZEDSZKOLU” – PROGRAM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WYDAWNICTWA WSIP	2013/2014	WSPOMAGANIE I UKIERUNKOWYWANIE ROZWOJU DZIECKA ZGODNIE Z JEGO WRODZONYM POTENCJAŁEM I MOŻLIWOŚCIAMI ROZWOJOWYMI, W RELACJACH ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNO-KULTUROWYM I PRZYRODNICZYM
	”RADOSNY PRZEDSZKOLAK) – PROGRAM ADAPTACYJNY	2013/2014	UŁATWIENIE NOWO PRZYJĘTYM DZIECIOM PROCESU ADAPTACYJNEGO DO WARUNKÓW PIERWOTNYCH. SKRÓCENIE CZASU ADAPTACJI DZIECKA . NAWIĄZANIE POZYTYWNYCH RELACJI NA LINII DZIECKO- RODZIC- NAUCZYCIEL
	”CZTERY PORY ROKU W PRACACH ARTYSTYCZNYCH DZIECI”	2013/2014	UWRAŻLIWIENIE DZIECI NA PIĘKNO OTACZAJĄCEJ PRZYRODY W POWIĄZANIU Z DZIAŁALNOŚCIĄ ARTYSTYCZNĄ
	”IMIELIN – MOJA MAŁA OJCZYZNA	2013/2014	UŁATWIENIE DZIECIOM POZNANIA OTACZAJĄCEJ RZECZYWISTOŚCI SPOŁECZNO-PRZYRODNICZEJ ORAZ TRADYCJI WŁASNEGO MIASTA I REGIONU
	”SPOTKANIA Z RYTMEM I MELODIĄ”	2013/2014	WSPIERANIE DZIAŁAŃ TWÓRCZYCH DZIECKA W DZIEDZINIE UMUZYKALNIENIA ROZBUDOWANIE ZAINTERESOWAŃ MUZYKĄ
	PROGRAM WYCHOWAWCZY PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO W IMIELINIE	2013/2014	ZAPEWNIENIE KAŻDEMU DZIECKU: RADOSNEGO I SZCZĘŚLIWEGO DZIECIŃSTWA, BEZPIECZEŃSTWA, POCZUCIA WŁASNEJ GODNOŚCI
	PROGRAM EKOLOGICZNY KUBUSIOWI PRZYJACIELE NATURY	X 2013 - V 2014	WDRAŻANIE DO PRZESTRZEGANIA ZASAD EKOLOGII, WYRABIANIE U DZIECI ZACHOWAŃ, POSTAW PROEKOLOGICZNYCH
	PROGRAM URZĘDU MIASTA „BEZPIECZNY IMIELIN”	2013/2014	WDRAŻANIE DZIECI DO PRZESTRZEGANIA ZASAD BEZPIECZEŃSTWA W DOMU, NA ULICY, ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE AGRESJI I UZALEŻNIENIOM .
	PROGRAM EDUKACYJNY AKADEMII MISIA HARIBO POD HASŁEM ”POZNAJ ŚWIAT Z MISIEM HARIBO”	III – IV 2014	ROZWIJANIE TWÓRCZEGO MYŚLENIA I POGLĘBIANIE CIEKAWOŚCI POZNAWCZEJ ŚWIATA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM
„TEATR W PRZEDSZKOLU”	2013-2014	WSPOMAGANIE WRODZONEGO POTENCJAŁU	

	<p>PROGRAM PROFILAKTYCZNY PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO W IMIELINIE</p> <p>PROGRAM Wczesnej nauki czytania dla dzieci w wieku przedszkolnym." Zabawy małych dzieci w świecie wielkich liter"</p>	<p>OD II.2014</p> <p>2013/2014</p>	<p>TWÓRCZEGO DZIECKA ORAZ ROZWIJANIE JEGO AKTORSKICH PREDYSPOZYCJI. ROZBUDOWANIE ZAINTERESOWAŃ DZIECI SZTUKĄ TEATRALNĄ</p> <p>UKIERUNKOWANIE DZIAŁAŃ NAUCZYCIELA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI SZEROKO POJĘTEGO ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA , ORAZ ZAPOBIEGANIE WSZELKIM NIEPOŻĄDANYM ZJAWISKOM W ROZWOJU WYCHOWANKÓW.</p> <p>WYZWALANIE U DZIECKA POZYTYWNYCH EMOCJI DOTYCZĄCYCH PROCESU NAUKI CZYTANIA TAK, BY MOGŁO ONO POKOCHAĆ CZYTANIE. Wczesna profilaktyka dysleksji rozwojowej, oraz zaburzeń percepcji wrodzonej, słuchowej i ruchowej.</p>
KOBIÓR	STRATEGIA OŚWIATOWA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2014-2020	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: IV KWARTAŁ 2014 R.	<ol style="list-style-type: none"> 1) RACJONALIZACJA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH POPRZEC DOSTOSOWANIE DO ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH 2) MODERNIZACJA I ROZBUDOWA BAZY OŚWIATOWEJ I SPORTOWEJ WRAZ Z POPRAWĄ ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW WOKÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH 3) PODNIESIENIE STANDARDU WYPOSAŻENIA SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH 4) PODNIESIENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA WRAZ ZE ZWIĘKSZENIEM DOSTĘPNOŚCI DO ZAJĘĆ DODATKOWYCH W CELU LIKWIDACJI RÓŻNIC W WYKSZTAŁCENIU.
ŁĘDZINY	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ŁĘDZINY DO 2020 ROKU	2009 – 2020	<ol style="list-style-type: none"> 1. POGŁĘBIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO I WCIĄGANIE CORAZ WIĘKSZEJ LICZBY MIESZKAŃCÓW W DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU SZEROKO POJĘTY ROZWÓJ MIASTA. 2. ROZWIJANIE NOWYCH, INNOWACYJNYCH I WSPIERANIE ISTNIEJĄCYCH FUNKCJI GOSPODARCZYCH I SPOŁECZNYCH BAZUJĄCYCH NA KAPITALE LUDZKIM, GEOGRAFICZNYM I ŚRODOWISKOWYM. 3. BUDOWANIE KONKURENCYJNEJ POZYCJI MIASTA POPRZEC WYKORZYSTYWANIE SZANS I KREOWANIE NOWYCH WARTOŚCI ROZPOZNAWALNYCH W BLIŻSZYM I DAŁSZYM OTOCZENIU.
ŁAZISKA GÓRNE	LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY Z TERENU GMINY MIEJSKIEJ ŁAZISKA GÓRNE	OBOWIĄZUJE OD 2012 ROKU	WSPIERANIE UCZNIÓW WYBITNIE UZDOLNIONYCH ORAZ PROMOWANIE ICH W ŚRODOWISKU LOKALNYM; WSPIERANIE I MOTYWOWANIE UCZNIÓW DO ROZWIJANIA SWOICH UZDOLNIEŃ, ZACHĘCANIE UCZNIÓW DO

			<p>REPREZENTOWANIA SZKÓL I GMINY MIEJSKIEJ ŁAZISKA GÓRNE W KONKURSACH I OLIMPIADACH PRZEDMIOTOWYCH I ARTYSTYCZNYCH ORAZ ZAWODACH SPORTOWYCH POPRZEZ PRYZNANAWANIE STYPENDIÓW.</p>
ORNONTOWICE	<p>LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY WRAZ ZE STUDENTAMI Z TERENU GMINY ORNONTOWICE</p>	BRAK INFORMACJI	<p>CELE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - STWORZENIE LOKALNEGO, ŚRODOWISKOWEGO SYSTEMU PROMOWANIA, NAGRADZANIA UCZNIÓW I STUDENTÓW OSIĄGAJĄCYCH DOBRE I BARDZO DOBRE WYNIKI W NAUCE ORAZ PRYZNANAWANIE NAGRÓD DLA FINALISTÓW I LAUREATÓW KONKURSÓW ORAZ NAJLEPSZYCH UCZNIÓW; - PROMOWANIE UCZNIÓW I STUDENTÓW WYBITNIE UZDOLNIONYCH ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE GMINY ORNONTOWICE - MATERIALNE WSPARCIE SZCZEGÓLNIE UZDOLNIONYCH UCZNIÓW I STUDENTÓW W DANYM ROKU SZKOLNYM, - ZWIĘKSZENIE MOTYWACJI UCZNIÓW I STUDENTÓW DO ROZSZERZANIA WIEDZY POZA PROGRAM NAUCZANIA ORAZ ROZWIJANIA SWOICH ZAJNTERESOWAŃ - DOPROWADZANIE DO WZROSTU ASPIRACJI EDUKACYJNYCH I AKTYWNOŚCI UCZNIÓW I STUDENTÓW, DZIĘKI CZEMU GRONO STYPENDYSTÓW BĘDZIE STANOWIŁO POZYTYWNY WZORZEC DLA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO I AKADEMICKIEGO ORAZ BĘDZIE WZMACNIAĆ POCZUCIE WIĘZI SPOŁECZNYCH I WŁASNEJ WARTOŚCI W SPOŁECZNOŚCI GMINY ORNONTOWICE.
ORZESZE	<p>REGULAMIN PRYZNANAWANIA NAGRÓD I WYRÓŻNIEŃ DLA ZAWODNIKÓW ZA OSIĄGANIE WYNIKÓW SPORTOWYCH WE WSPÓŁZAWODNICTWIE MIĘDZYNARODOWYM LUB KRAJOWYM, ICH WYSOKOŚĆ ORAZ ZASADY I TRYB PRYZNANAWANIA</p> <p>LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH UCZNIÓW Z TERENU GMINY ORZESZE</p>	<p>OD 2012R.</p> <p>OD 2011R.</p>	<p>REGULAMIN OKREŚLA RODZAJ ORAZ ZASADY I TRYB PRYZNANAWANIA ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY ORZESZE WYRÓŻNIEŃ I NAGRÓD ZAWODNIKOM ZA OSIĄGNIĘCIE WYSOKICH WYNIKÓW SPORTOWYCH WE WSPÓŁZAWODNICTWIE MIĘDZYNARODOWYM LUB KRAJOWYM.</p> <p>W RAMACH „LOKALNEGO PROGRAMU WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH UCZNIÓW Z TERENU GMINY ORZESZE” USTANOWIONO STYPENDIUM BURMISTRZA MIASTA ORZESZE. STYPENDIUM STANOWI FORMĘ MATERIALNEJ POMOCY DLA NAJZDOLNIEJSZYCH UCZNIÓW - MIESZKAŃCÓW GMINY ORZESZE. STYPENDIUM PRZEZNACZONE JEST DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH,</p>

	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ORZESZE	2012 – 2020	<p>GIMNAZJÓW I SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH, KTÓRYCH OBOWIĄZEK SZKOLNY REALIZOWANY JEST W TRYBIE DZIENNYM.</p> <p>PRIORYTETY W DZIEDZINIE POLITYKI EDUKACYJNEJ WG STRATEGII ROZWOJU MIASTA ORZESZE NA LATA 2012 – 2020 – TWORZENIE WARUNKÓW WSPIERAJĄCYCH WSZECHSTRONNY ROZWÓJ MIESZKAŃCÓW W SFERZE EDUKACYJNEJ, KULTURALNEJ, REKREACYJNEJ I SPORTOWEJ; ROZWÓJ INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ, KULTURALNEJ, REKREACYJNEJ I SPORTOWEJ, W TYM: MODERNIZACJA I WPROWADZENIE NOWYCH FUNKCJI W RAMACH ISTNIEJĄCYCH BOISK PRZYSZKOLNYCH W: GARDAWICACH, JAŚKOWICACH, ZAWADZIE, ZAZDROŚCI, WOSZCZYCACH, ZGONIU, MOŚCISKACH I ZAWIŚCI; W KIERUNKU NOWOCZESNEJ EDUKACJI: ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI I JAKOŚCI OFERTY SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH W MIEŚCIE ORZESZE; STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU OFERTY UCZENIA PRZEZ CAŁE ŻYCIE SKIEROWANEJ DO DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA.</p> <p>DO TEJ PORY SZKOŁA ZREALIZOWAŁA JEDEN PROJEKT WIELOSTRONNY W RAMACH PROGRAMU SOCRATES COMENIUS - USE IT WISE, USI IT TWICE W LATACH 2019-2011, W KTÓRYM PARTNERAMI BYŁY SZKOŁY Z NORWEGII, WALII, SŁOWENII, FRANCJI I HISPANII. TERAZ JEST W TRAKCIE REALIZACJI DRUGIEGO PROJEKTU - OUR WORLD OF OUR RIGHTS (LATA 2012-2014), W KTÓRYM PARTNERAMI SĄ SZKOŁY ZE SŁOWENII, WŁOCH, TURCJI, HISPANII I RUMUNII. ZARÓWNO UCZNIOWIE, JAK I NAUCZYCIELE KONTAKTUJĄ SIĘ DROGĄ MAILOWĄ ZE SWOIMI PARTNERAMI. PODEJMUJĄ SZEREG DZIAŁAŃ WYKORZYSTUJĄC TECHNOLOGIĘ INFORMACYJNĄ – TWORZĄ PREZENTACJE, MATERIAŁY PROMUJĄCE SZKOŁĘ (ULOTKI, TECZKI) ORAZ FILMY. KORZYSTAJĄ Z ZASOBÓW INTERNETU ZDOBYWAJĄC WIEDZĘ O KRAJACH PARTNERSKICH. PREZENTACJE MULTIMEDIALNE DOTYCZĄCE CELÓW I POSTĘPÓW W REALIZACJI PROJEKTÓW ADRESOWANE SĄ DO SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ: UCZNIÓW, RODZICÓW I NAUCZYCIELI. POWSTAJĄ TAKŻE PREZENTACJE PRZEDSTAWIAJĄCE SZKOŁĘ, KRAJ I REGION ZAGRANICZNYM PARTNEROM ORAZ</p>
	OUR WORLD OF OUR RIGHTS	2012 – 2014	

			<p>MATERIAŁY WYNIKAJĄCE Z TREŚCI ZAPISANYCH W SAMYM PROJEKCIE.</p> <p>ISTOTNYM ELEMENTEM KAŻDEGO Z TYCH PROJEKTÓW BYŁO POSZERZANIE SPRAWNOŚCI UCZNIÓW W ZAKRESIE ZNAJOMOŚCI I POSŁUGIWANIA SIĘ JĘZYKIEM ANGIELSKIM. W RAMACH REALIZACJI TEGO CELU UCZNIOWIE MIELI MOŻLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z PLATFORMY E-LEARNINGOWEJ. TĄ FORMĄ NAUCZANIA WSPOMAGAJĄCEGO ŁĄCZNIE ZOSTAŁO OBJĘTYCH OKOŁO 70 UCZNIÓW. PONADTO W OBU PROJEKTACH COMENIUSA NAUCZYCIELE ZOSTALI OBJĘCI NAUKĄ JĘZYKA ANGIELSKIEGO METODĄ CALLANA.</p>
WYRY	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WYRY	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: III KWARTAŁ 2014 R.	<p>CELE STRATEGICZNE: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ DOPASOWANA DO POTRZEB GMINY POŁOŻONEJ W FUNKCJONALNYM OBSZARZE METROPOLITALNYM; SPOŁECZNOŚĆ GMINY WYSOCE ZINTEGROWANA, AKTYWNI UCZESTNICZĄCA W ROZWOJU GMINY I KORZYSTAJĄCA Z WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH; PRZESTRZEŃ GMINY WYSOKIEJ JAKOŚCI, ATRAKCYJNA ZARÓWNO DLA MIESZKAŃCÓW JAK I ODWIEDZAJĄCYCH GMINĘ.</p>
POWIAT MIKOŁOWSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NA LATA 2008-2015	2008-2015	<p>PRIORYTET I POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW. OBSZAR STRATEGICZNY I-1 OŚWIATA. CEL STRATEGICZNY I -1-A NOWOCZESNA OŚWIATA. CELE OPERACYJNE: I-1-A1 DOSTOSOWYWANIE KIERUNKÓW I PROFILI KSZTAŁCENIA DO AKTUALNYCH POTRZEB RYNKU PRACY; I-1-A2 DALSZE DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH ORAZ DOPOSAŻENIA SZKÓŁ W NOWOCZESNE POMOCE NAUKOWE ORAZ SPRZĘT DO PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU; I-1-A3 STAŁY MONITORING POTRZEB PRZEKWAŁIFIKOWAŃ ORAZ DOKSZTAŁCANIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI.</p>
POWIAT PSZCZYŃSKI	STRATEGIA OŚWIATOWA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA LATA 2014-2020 PRZYJĘTA UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XXXVII/308/14 z dnia 26.02.2014	2014-2020	<p>CELEM STRATEGII JEST WYPRACOWANIE GŁÓWNYCH KIERUNKÓW ROZWOJU OŚWIATY W POWIECIE PSZCZYŃSKIM ORAZ PODNIESIENIE EFEKTYWNOŚCI KSZTAŁCENIA W SZKOŁACH POWIATOWYCH.</p>

	<p>STRATEGIA ROZWOJU POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA LATA 2016-2023 PRZYJĘTA UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XVIII/141/16 z dnia 25.05.2016</p>	<p>Czas obowiązywania: 2016-2023</p>	<p>CELE STRATEGICZNE ZAWARTE W STRATEGII: 1. KREOWANIE WARUNKÓW DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO POWIATU</p> <p>2. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNEJ POPRZECZ ZAPEWNIENIE WYDAJNEGO SYSTEMU USŁUG I INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ</p> <p>3. WZROST KAPITAŁU SPOŁECZNEGO POWIATU ORAZ POPRAWA FUNKCJONOWANIA SYSTEMU USŁUG SPOŁECZNYCH</p>
	<p>STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE PSZCZYŃSKIM NA LATA 2016-2023- PRZYJĘTA UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XVI/128/16 z dnia 30.03.2016</p>	<p>Czas obowiązywania: 2016-2023</p>	<p>CELEM STRATEGII JEST STWORZENIE SKOORDYNOWANEGO I EFEKTYWNEGO SYSTEMU WSPARCIA, KTÓRY ZAPEWNIĄ GODNE WARUNKI ŻYCIA I ROZWOJU MIESZKAŃCOM POWIATU PSZCZYŃSKIEGO</p>
	<p>POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XVI/130/16 z dnia 30.03.2016</p>	<p>Czas obowiązywania: od 2016 roku bezterminowo</p>	<p>CELEM PROGRAMU JEST ZWIĘKSZENIE NA TERENIE POWIATU PSZCZYŃSKIEGO SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE</p>
	<p>POWIATOWY PROGRAM POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XVII/129/16 z dnia 30.03.2016</p>	<p>Czas obowiązywania: od 2016 roku bezterminowo</p>	<p>CELEM PROGRAMU JEST WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ICH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU</p>
	<p>PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NA LATA 2012-2015, Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2018 PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY POWIATU PSZCZYŃSKIEGO NR XXIII/201/12 z dnia 28.11.2012</p>	<p>Czas obowiązywania: 2012-2016</p> <p>W IV kwartale 2016 przyjęty zostanie nowy program: PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU PSZCZYŃSKIEGO DO ROKU 2020, Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024</p>	<p>CELEM PROGRAMU JEST ZIDENTYFIKOWANIE PROBLEMÓW W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA WRAZ Z USTALENIEM ZADAŃ DO REALIZACJI NA POZIOMIE POWIATU Z HARMONOGRAMEM ICH WYKONANIA.</p>

GLIWICE	STRATEGIA ZINTEGROWANEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA GLIWICE DO ROKU 2022	DO ROKU 2022	UMACNIANIE ATRAKCYJNEJ OFERTY EDUKACYJNEJ DOSTĘPNEJ W MIEŚCIE
GIERAŁTOWICE	STRATEGIA OŚWIATOWA GMINY GIERAŁTOWICE		
KNURÓW	GMINA KNURÓW POSIADA OPRACOWANE OGÓLNE STRATEGIE I WIELOLETNIE PLANY ROZWOJU MIASTA, ALE NIE PROWADZI ODREBNEJ STRATEGII ROZWOJU OŚWIATY. PRZEPISY PRAWA NIE NAKŁADAJĄ NA GMINY TAKIEGO OBOWIĄZKU, A PRZY 17 PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH NA BIEŻĄCO JEST DOKONYWANA DIAGNOZA STANU FAKTYCZNEGO ZAPOTRZEBOWANIA, ZARYSOWYWANE SĄ CELE POLITYKI OŚWIATOWEJ ORAZ OKREŚLANY SPOSÓB ICH OSIĄGANIA. CELEM PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ JEST REALIZACJA POTRZEB I ASPIRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, W OPARCIU O REALNE, COROCZNIE SZACOWANE ZASOBY I ŚRODKI POZOSTAJĄCE AKTUALNIE W DYSPOZYCJI GMINY. DLATEGO TEŻ TAK ISTOTNYM JEST REALIZACJA TYCH DZIAŁAŃ W KIERUNKU ROZWOJU OŚWIATY, ABY W EFEKCIE UZYSKAĆ ZADOWOLENIE WSZYSTKICH ADRESATÓW EDUKACJI - DZIECKA (NA POZIOMIE PRZEDSZKOLNYM), UCZNIĄ, RODZICĄ, NAUCZYCIELĄ.		
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODREBNYCH STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
WIELOWIEŚ	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELOWIEŚ NA LATA 2014-2020	2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> - BUDOWA ŻŁOBKA, - RENOWACJA ELEWACJI PRZEDSZKOLA, - POPRAWA WARUNKÓW LOKALOWYCH I WYPOSAŻENIA PLACÓWEK EDUKACYJNYCH. - ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO OBIEKTÓW SPORTOWYCH - ZWIĘKSZENIE OFERTY EDUKACYJNEJ W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH W ZAKRESIE ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH. - POPRAWA DOSTĘPU I JAKOŚCI NAUKI JĘZYKÓW OBCYCH. - PROMOWANIE NAUCZANIA NA ODLEGŁOŚĆ (E-LEARNING). - ZAPEWNIENIE MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA KWALIFIKACJI WŚRÓD KADRY PEDAGOGICZNEJ.
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE NA LATA	2008-2020.	AKTUALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU ROZWOJU

	2008 – 2020, STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA ZABRZE, PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DLA MIASTA ZABRZE „PRZEZ EDUKACJĘ DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU”	2010-2020, 2013-2020	SZKOLNICTWA, PROGRAM ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH, PROGRAM ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI ZAWODOWEJ ORAZ SPECJALNEJ, ROZSZERZENIE I UATRAKCYJNIENIE OFERTY EDUKACYJNEJ, PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW ZABRZA ROZWÓJ SYSTEMU WSPÓŁPRACY MIĘDZYSEKTOROWEJ I DIALOGU SPOŁECZNEGO RACJONALNE WYKORZYSTANIE I ROZWÓJ BAZY SŁUŻĄCEJ POWSZECHNEJ EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
POWIAT GLIWICKI	PROGRAM ROZWOJU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W POWIECIE GLIWICKIM OBEJMUJĄCY DZIAŁANIA I UDZIAŁ SZKÓŁ W PROJEKCIE SYSTEMOWYM „MAM ZAWÓD – MAM PRACĘ W REGIONIE” W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2007 – 2013 DZIAŁANIE 9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO WRZESIEŃ 2011 - GRUDZIEŃ 2014. OBECNIE TRWA JEGO AKTUALIZACJA. PROGRAM ZAWIERA RAMOWY PROGRAM ROZWOJU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO NA LATA 2013-2016	2011 - 2014	OKREŚLA KIERUNKI ROZWOJU SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W POWIECIE GLIWICKIM.
KOCHANOWICE	"STRATEGII ROZWOJU GMINY KOCHANOWICE NA LATA 2001 - 2015"	2001-2015	UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ODPADAMI STAŁYMI I ODPADAMI PŁYNNYMI. UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNEJ I ŚCIEKOWEJ. GOSPODARKA ENERGETYCZNA. TWORZENIE CORAZ SZERSZEJ OFERTY KULTURALNEJ DLA MIESZKAŃCÓW OCHRONA DÓBR KULTURY I MIEJSC CENNYCH HISTORYCZNE STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU SPORTU, KULTURY FIZYCZNEJ I REKREACJI POSZERZENIE BAZY GASTRONOMICZNO – NOCLEGOWEJ DZIAŁANIA NA RZECZ TURYSTYKI ORAZ PROMOCJI GMINY KOCHANOWICE POPRAWA STANU DRÓG GMINNYCH. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA UCZESTNIKÓW RUCHU OŻYWIENIE BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK	ZGODNIE Z ART. 90 T USTAWY Z DNIA 7 WRZEŚNIA 1991 R. O SYSTEMIE OŚWIATY (DZ.U. Z 2004 R. NR 256, POZ. 2572 Z PÓŹN. ZM.) JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO MOGĄ (A NIE	

		MUSZA) TWORZYĆ REGIONALNE LUB LOKALNE PROGRAMY: 1) WYRÓWNYWANIA SZANS EDUKACYJNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY; 2) WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY.	
KATOWICE	ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH W MIEŚCIE KATOWICE. DOKUMENT ZOSTAŁ WPROWADZONY ZARZĄDZENIEM NR 1472/2013 PREZYDENTA MIASTA KATOWICE Z DNIA 17 MAJA 2013R.	OD 1.09.2013R.; PONADTO PLANOWANE JEST STWORZENIE DOKUMENTU PN.: "POLITYKA EDUKACJI W MIEŚCIE KATOWICE NA LATA 2015-2022"	1. ORGANIZACJA KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO OBEJMUJĄCA: DZIECI WYMAGAJĄCE WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU, UCZNIÓW PODLEGAJĄCYCH ROCZNEMU OBOWIĄZKOWEMU PRZYGOTOWANIU PRZEDSZKOLNEMU, UCZNIÓW PODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI SZKOLNEMU I OBOWIĄZKOWI NAUKI, 2. ZAŁOŻENIA: KAŻDE DZIECKO ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI MA PRAWO DO NAUKI W PRZEDSZKOLU/SZKOLE ZE SWYMI RÓWIEŚNIKAMI, JAK RÓWNIEŻ DO KORZYSTANIA ZE SZKOLNICTWA SPECJALNEGO LUB EDUKACJI INDYWIDUALNEJ/INDYWIDUALNEGO TOKU NAUKI NA WSZYSTKICH ETAPACH EDUKACJI. 3. CELE: USPRAWNIENIE PROCESU ORZECZNICTWA, USPRAWNIENIE POMOCY PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ, UDZIELANEJ UCZNIOM O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH, USPRAWNIENIE PROCESU REKRUTACJI UCZNIÓW DO ODDZIAŁÓW INTEGRACYJNYCH, ODDZIAŁÓW SPECJALNYCH W SZKOŁACH/PRZEDSZKOLACH OGÓLNODOSTĘPNYCH I DO ZESPOŁÓW SZKÓŁ SPECJALNYCH.
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	PROGRAM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO OPRACOWANY DLA GMINY SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE DO PROJEKTU SYSTEMOWEGO PN.: „MAM ZAWÓD MAM PRACĘ W REGIONIE” W RAMACH PRIORYTETU IX ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH, DZIAŁANIA 9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI.	2011 - 2014	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI, JAKOŚCI ORAZ PRESTIŻU SZKÓŁ/ PLACÓWEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM POPRZEZ: 1. WZROST ŚWIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM W ZAKRESIE PLANOWANIA WŁASNEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU ZAWODOWEGO. 2. PODNIESIENIE KOMPETENCJI UCZNIÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM POPRZEZ UDZIAŁ W DODATKOWYCH ZAJĘCIACH POZALEKCYJNYCH/ POZASZKOLNYCH, STAŻACH/ PRAKTYKACH, KURSACH/ KURSACH CERTYFIKOWANYCH. 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU POPRZEZ DOPOSAŻENIE PRACOWNI I ZAKUP MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH. 4. POPRAWA KONTAKTU UCZEŃ/ SZKOŁA/ PRACODAWCA. 5. POPRAWA WIZERUNKU SZKOLNICTWA

			ZAWODOWEGO.
MYSŁOWICE	STRATEGIA ROZWOJU EDUKACJI W MIEŚCIE MYSŁOWICE	W TRAKCIE OPRACOWANIA WŁASNYMI SIŁAMI, PLANOWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA GRUDZIEŃ 2014 R.	N/D
	PROGRAM DZIAŁAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STRATEGII ROZWOJU EDUKACJI W MIEŚCIE MYSŁOWICE	MIASTO ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO OPRACOWANIA – TERMIN NIEZNANY	N/D
BĘDZIN	LOKALNY PROGRAM WSPIERANIA EDUKACJI UZDOLNIONYCH DZIECI I MŁODZIEŻY Z MIASTA BĘDZINA (UCHWAŁA XXXVIII/387/2013 RADY MIEJSKIEJ BĘDZINA Z DNIA 24 CZERWCA 2013 ROKU W SPRAWIE PRZYJĘCIA)	OD 24 CZERWCA 2013 ROKU	AKT O CHARAKTERZE WEWNĘTRZNYM, WYZNACZAJĄCY KIERUNKI DZIAŁAŃ MIASTA BĘDZINA W ZAKRESIE WSPIERANIA EDUKACJI, ZWŁASZCZA MŁODYCH ZDOLNYCH I UTALENTOWANYCH LUDZI. CELE: - WSPIERANIE UCZNIÓW WYBITNIE UZDOLNIONYCH ORAZ PROMOWANIE ICH W ŚRODOWISKU LOKALNYM. - ORGANIZACJA POMOCY W ROZWOJU UCZNIWA WYBITNIE ZDOLNEGO POPRZECZ POSZERZENIE JEGO AKTYWNOŚCI WŁASNEJ I TWORZENIE ATMOSFERY SPRZYJAJĄCEJ ROZWOJOWI. - DOPROWADZENIE DO WZROSTU ASPIRACJI EDUKACYJNYCH I AKTYWNOŚCI UCZNIÓW, A TAKŻE POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI W SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ I LOKALNEJ. - STWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY WYBITNIE ZDOLNYCH. - ZACHĘCANIE UCZNIÓW DO REPREZENTOWANIA MIASTA W KONKURSACH, OLIMPIADACH I ZAWODACH CO NAJMNIEJ NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM. PROGRAM EDUKACYJNY DLA MIASTA BĘDZINA POMÓGŁ W OSIĄGNIĘCIU ODPOWIEDNICH STANDARDÓW OŚWIATOWYCH, ŚWIADCZY O WOLI SAMORZĄDU DO BUDOWANIA OFERTY KSZTAŁCENIA PROPONUJĄCEJ ROZWIJANIE WAŻNYCH UMIEJĘTNOŚCI DZIECI I MŁODZIEŻY: UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACJI INTERPERSONALNEJ, UMIEJĘTNOŚCI JĘZYKOWYCH, ARTYSTYCZNYCH, SPORTOWYCH, UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKOWANIA SIĘ ZA POMOCĄ INTERNETU.
	PROGRAM EDUKACYJNY DLA MIASTA BĘDZINA (UCHWAŁA NR XIII / 101 / 2003 RADY MIEJSKIEJ W BĘDZINIE Z DNIA 30 CZERWCA 2003 ROKU)	ZMIANA PROGRAMU PRZYJĘTEGO 16 GRUDNIA 1996 ROKU. Z UWAGI NA LICZNE ZMIANY W PRAWIE OŚWIATOWYM KONIECZNA JEST AKTUALIZACJA PROGRAMU LUB WYCOFANIE DOKUMENTU.	
BOBROWNIKI	-	-	-
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 - 2015	1. PROGRAM PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ 2 UNOWOCZEŚNIENIE SYSTEMU EDUKACJI W MIEŚCIE: DZIAŁANIE1 – DOSTOSOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DO MAKSYMALNEGO

			<p>WYKORZYSTANIA POTENCJALNYCH ZDALNOŚCI UCZNIĄ;</p> <p>DZIAŁANIE 2 – STWORZENIE MODELU SZKOLENIA SPORTOWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W OPARCIU O KLUBY I SZKOŁĘ PODSTAWOWĄ;</p> <p>DZIAŁANIE 3 – ROZSZERZANIE PROGRAMU „INTERNET W SZKOLE” – ROZSZERZANIE I STAŁE MODERNIZOWANIE PRACOWNI KOMPUTEROWYCH, SAL MULTIMEDIALNYCH. PRZYGOTOWANIE DO FUNKCJONOWANIA W SPOŁECZEŃSTWIE INFORMACYJNYM;</p> <p>DZIAŁANIE 4 – POPRAWA WARUNKÓW LOKALOWYCH I KOMFORTU NAUKI W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH, W TYM TERMOMODERNIZACJA ZASOBÓW EDUKACYJNYCH I ZAGOSPODAROWANIE OTOCZENIA SZKÓŁ.</p> <p>2. PROGRAM PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ 2 ROZWÓJ KULTURY I SPORTU W MIEŚCIE:</p> <p>DZIAŁANIE 5 – OPRACOWANIE I WDRAŻANIE PROGRAMÓW NAUCZANIA O LOKALNYCH I REGIONALNYCH WARTOŚCIACH KULTUROWYCH I TRADYCJACH.</p>
DĄBROWA GÓRNICZA	PROGRAM WSPÓŁPRACY ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 3 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ Z I KOMISARIATEM POLICJI W DĄBROWIE GÓRNICZEJ „RAZEM BEZPIECZNIEJ”	2006 – BEZTERMINOWO	<p>CELE PROGRAMU: ZWIĘKSZENIE POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MŁODZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY I DZIELNICY, ZAPOBIEGANIE ZJAWISKU PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH W CZASIE WOLNYM OD ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH, UŚWIADOMIENIE MŁODZIEŻY JEJ STOSUNKU DO ŚWIATA I DO PROBLEMATYKI UZALEŻNIEŃ ORAZ KONSEKWENCJI WYNIKAJĄCYCH Z OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ, ZAPOBIEGANIE ZACHOWANIOM AGRESYWNYM WŚRÓD MŁODZIEŻY, PRZYGOTOWANIE RODZICÓW I RAD PEDAGOGICZNYCH DO WDRAŻANIA SYSTEMATYCZNYCH DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH.</p>
	„PROGRAM WYCHOWAWCZY ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 3 W DĄBROWIE GÓRNICZEJ”	2006 – BEZTERMINOWO	<p>PROGRAM WYCHOWAWCZY SZKOŁY MA NA CELU UJEDNOLICENIE WSZELKICH ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH I EDUKACYJNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY ORAZ RODZICÓW UCZNIÓW, KTÓRZY POPRZECZ REALIZACJĘ ZAWARTYCH W NIM ZADAŃ DAŻĄ DO WYKSZTAŁCENIA PRIORYTETÓW WYCHOWAWCZYCH SKŁADAJĄCYCH SIĘ NA WZÓR OSOBOWY ABSOLWENTA.</p>
		2006 – BEZTERMINOWO	

	„PROGRAMY PROFILAKTYCZNE PROWADZONE W V LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM IM. KANCLERZA JANA ZAMOYSKIEGO”		PROWADZONE W SZKOLE PROGRAMY SĄ REALIZOWANE Z ZAKRESU NIWELOWANIA PROBLEMÓW I NAPIĘĆ EMOCJONALNYCH UCZNIÓW ORAZ PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ.
IRZĄDZE	W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI , GMINA PRZYSTĄPI DO PROGRAMÓW I STRATEGII	-	-
JAWORZNO	POLITYKA OŚWIATOWA MIASTA JAWORZNA NA LATA 2010 – 2015.	2010-2015	KIERUNKI POLITYKI OŚWIATOWEJ MIASTA JAWORZNA W LATACH 2010-2015: W ZAKRESIE ORGANIZACJI SZKOLNICTWA, W ZAKRESIE DOSKONALENIA KADRY KIEROWNICZEJ, NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W SZKOŁACH I PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH, W ZAKRESIE PRACY DYDAKTYCZNO - OPIEKUŃCZEJ I WYCHOWAWCZEJ, BAZA SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, SYSTEM ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ, FINANSOWANIE.
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIEŃNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	- CEL DŁUGOOKRESOWY DO 2021 R. KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY KROCZYCE ORAZ ZAGWARANTOWANIE SZEROKIEGO DOSTĘPU DO INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE - KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2014-2017 M.IN. •AKTYWNA EDUKACJA EKOLOGICZNA DZIECI I MŁODZIEŻY W FORMALNYM SYSTEMIE KSZTAŁCENIA. •WSPIERANIE MERYTORYCZNE I FINANSOWE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONEJ W SZKOŁACH ORAZ PROMOWANIE AKTYWNYCH FORM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY NP. POPRZEC ORGANIZOWANIE KONKURSÓW, SESJI POPULARNO - NAUKOWYCH ZWIĄZANYCH Z TEMATYKĄ ŚRODOWISKOWĄ CZY TEŻ WŁĄCZANIE SIĘ W AKCJĘ „SPRZĄTANIE ŚWIATA” CZY OBCHODY „DNIA ZIEMI”. •DOSKONALENIE WSPÓŁPRACY WŁADZ GMINNYCH Z POZARZĄDOWYMI ORGANIZACJAMI EKOLOGICZNYMI, SZKOŁAMI I RZEDSI PRZEDSIĘBIORCAMI W CELU EFEKTYWNEGO WYKORZYSTANIA RÓŻNORODNYCH FORM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ.
ŁĄZY	-	-	-
MIERZĘCICE	BRAK	-	-
OGRODZIEŃC	STRATEGIA EDUKACJI W GMINIE OGRODZIEŃC NA LATA 2015-2018	W TRAKCIE OPRACOWANIA. PRZEWIDYWANY TERMIN PRZYJĘCIA UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ - I KW. 2015 R	W TRAKCIE OPRACOWANIA.
PILICA	BRAK	-	-

POREBA	-	-	-
POWIAT BĘDZIŃSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU BĘDZIŃSKIEGO NA LATA 2009-2020	2009-2020. OBECNIE DOKUMENT JEST AKTUALIZOWANY, PRZEWDYWANY TERMIN ZAKOŃCZENIA AKTUALIZACJI KONIEC 2014 ROKU.	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-
SIEWIERZ	-	-	-
SŁAWKÓW	BRAK	-	-
SZCZĘKOCINY	STRATEGIA ROZWOJU EDUKACJI	PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA – 2014R.	BRAK OSTATECZNYCH DANYCH
WŁODOWICE	STRATEGIA ROZWOJU GMINY WŁODOWICE	GRUDZIEŃ 2000 R. - BĘDZIE AKTUALIZOWANA W PRZYPADKU ZAISTNIAŁYCH POTRZEB.	JEDNYM Z KLUCZOWYCH OBSZARÓW STRATEGICZNYCH DLA ROZWOJU GMINY WŁODOWICE JEST EDUKACJA, W KTÓREJ REALIZOWANE SĄ CELE STRATEGICZNE: - WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH MŁODZIEŻY, - KIERUNKI I METODY KSZTAŁCENIA Z WYKORZYSTANIEM POTRZEB RYNKU PRACY, - STYMULOWANIE ASPIRACJI EDUKACYJNYCH MŁODZIEŻY, - OGRANICZANIE BARIER EKONOMICZNYCH KSZTAŁCENIA MŁODZIEŻY, - TWORZENIE WARUNKÓW DO EFEKTYWNEGO FUNKCJONOWANIA OŚWIATY.
WOJKOWICE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2014-2020 PROGRAMY EDUKACYJNE WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO: 1) EDUKACJA REGIONALNA 2) W ŚWIECIE SZTUKI 3) PRZEDSZKOLNE ZABAWY Z POEZJĄ I BAŚNIĄ - PROGRAM EDUKACJI LITERACKIEJ 4) CHCĘ BYĆ ZDROWYM I BEZPIECZNYM PRZEDSZKOLAKIEM 5) BEZPIECZNY PRZYJACIEL - PROGRAM	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIASTA: WRZESIEŃ 2014 R. ROK SZKOLNY 2013/2014	OBSZAR EDUKACJI UWZGLĘDNIONY ZOSTANIE W STRATEGII 1) KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI I DOSTRZEGANIA PIĘKNA SWOJEGO MIASTA, POZNANIE WYBRANYCH OBIEKTÓW, POZNANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO NASZEGO REGIONU. 2) ROZWIJANIE TWÓRCZYCH ZAINTERESOWAŃ I UMIEJĘTNOŚCI ARTYSTYCZNYCH DZIECI, POZNAWANIE RÓŻNYCH TECHNIK PLASTYCZNYCH. 3) UATRAKCYJNIENIE ZAJĘĆ Z DZIEĆMI POPRZEC DOSTARCZENIE PRZEŻYĆ EMOCJONALNYCH, JĘZYKOWYCH, WNIESIENIE RADOŚCI I UŚMIECHU W TWÓRCZĄ DZIAŁALNOŚĆ, ROZWIJANIE LOGICZNEGO MYŚLENIA W TOKU KSZTAŁTOWANIA POJĘĆ. 4) WYRABIANIE NAWYKÓW PROZDROWOTNYCH, HIGIENICZNO-SANITARNYCH I ŻYWIENIOWYCH, ZACHĘCANIE DO ZDROWEGO STYLU ŻYCIA. 5) WYRABIANIE NAWYKÓW KULTURALNYCH, PRZESTRZEGANIE ZASAD DBANIA O WŁASNE I

	PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZY		INNYCH BEZPIECZENSTWO, WSPÓLDZIAŁANIE W ZESPOLE.
ZAWIERCIE	NIE DOTYCZY	-	-
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO NA LATA 2011-2020	2011-2020	DZIAŁANIE 1.4.1 RÓŻNICOWANIE OFERTY EDUKACYJNEJ SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB RYNKU PRACY. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY. DZIAŁANIE 1.4.3 ROZWIJANIE OFERTY EDUKACYJNEJ DLA DOROSŁYCH NA BAZIE ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW EDUKACYJNYCH. DZIAŁANIE 4.1.1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI WEWNĘTRZNEJ OPARTEJ NA DROGACH LĄDOWYCH ORAZ INFRASTRUKTURZE LINII KOLEJOWYCH.
ŻARNOWIEC	STRATEGIA EDUKACJI W GMINIE ŻARNOWIEC NA LATA 2015 - 2020	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020,	2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020	PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA- REALIZACJI PROGRAMÓW EDUKACJI EKOLOGICZNEJ, WSPIERANIE MERYTORYCZNE I FINANSOWE AKTYWNYCH FORM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ DZIECI I MŁODZIEŻY, OPRACOWANIE I WYDANIE FOLDERÓW, BROSZUR O TREŚCIACH EKOLOGICZNYCH, WSPÓŁPRACA Z POZARZĄDOWYMI ORGANIZACJAMI EKOLOGICZNYMI.
RUDA ŚLĄSKA	POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2015-2018	2015-2018	- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta - Upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju - Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży

6. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPNOŚCI DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA TYCHY NA LATA 2013-2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2020 R.	2013-2020	- ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY MIASTA TYCHY PODSTAWĄ POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA I STANDARDU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, - ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI WRAZ Z ICH OCHRONĄ W ZAKRESIE JAKOŚCIOWYM I ILOŚCIOWYM
BIERUŃ	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACJI W GMINIE BIERUŃ NA LATA 2015 -2018 - ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O ZBIOROWYM ZAOPATRZENIU W WODĘ I ZBIOROWYM ODPROWADZANIU ŚCIEKÓW RPWIK TYCHY S.A. PRZEDSTAWIA COROCZNY PLAN MODERNIZACJI SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY BIERUŃ.	2015-2018	NAKLĄDY NA MODERNIZACJĘ SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE BIERUŃ NA LATA 2015-2018
BOJSZOWY	PROJEKT ROZBUDOWY OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W BOJSZOWACH KONCEPCJA PROGRAMOWO – PRZESTRZENNA BUDOWY KANALIZACJI SANITARNEJ DLA MIEJSCOWOŚCI ŚWIERCZYNIC WRAZ ZE WSKAZANIEM PREFEROWANEGO KIERUNKU ZAGOSPODAROWANIA UJMOWANYCH ŚCIEKÓW	DO 2017 R. PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA PROJEKTU BUDOWLANEGO 2016 R.	ZWIĘKSZENIE PRZEPUSTOWOŚCI OCZYSZCZALNI O 2 000 RLM (O 155 M3/D) WYBUDOWANIE SIECI KANALIZACYJNEJ DŁ. OK. 13 KM DLA 2 000 MIESZKAŃCÓW
CHEŁM ŚLĄSKI	STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHEŁM ŚLĄSKI NA LATA 2004-2020 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	PLANOWANA JEST AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY UWZGLĘDNIAJĄCA KWESTIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ. UCHWAŁA NR XVII/93/2004 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 31.03.2004R. UCHWAŁA NR XXX/154/2009 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 3 LIPCA 2009R.	OCHRONA KRAJOBRAZU I STRUKTURY GEOLOGICZNEJ, OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH, OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH, OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA, OCHRONA GLEB, ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW, ODŁOGOWANYCH, OCHRONA PRZYRODY, OCHRONA POWIETRZA, OCHRONA PRZED HAŁASEM, EDUKACJA EKOLOGICZNA. OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI, GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA, GOSPODARKA ODPADAMI, OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO, OCHRONA PRZED HAŁASEM, OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM

	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	AKTUALNIE OPRACOWYWANY JEST NOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA, KTÓRY OBEJMOWAŁ BĘDZIE LATA 2014 – 2018 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2022.	ELEKTROMAGNETYCZNYM, OCHRONA PRZYRODY, OCHRONA PRZED SKUTKAMI POWAŻNYCH AWARII ORAZ BEZPIECZEŃSTWO CHEMICZNE I BIOLOGICZNE, EDUKACJA EKOLOGICZNA.
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW AGLOMERACJA CZECHOWICE-DZIEDZICCE		CEL: MODERNIZACJA SIECI KANALIZACYJNEJ DZIAŁANIA: MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ
IMIELIN	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY IMIELIN (DZIAŁ. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA)	2008-2011 I AKTUALIZACJA 2012-2015	-POPRAWA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH - IDENTYFIKACJA I ZALEGALIZOWANIE NIELEGALNYCH KOLEKTORÓW I ROWÓW SŁUŻĄCYCH DO ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW, -BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ NA OBSZARACH NIESKANALIZOWANYCH -BUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI DESZCZOWEJ DRÓG GMINNYCH
KOBIÓR	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2013-2016	OD 15.07.2009 R.	1) ZWIĘKSZENIE STOPNIA OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW POPRZECZ ROZBUDOWĘ I MODERNIZACJĘ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW „WSCHÓD” ORAZ ROZBUDOWĘ SYSTEMU KANALIZACJI W SYSTEMIE ROZDZIELCZYM 2) ZMNIJSZENIE DOPŁYWU ZANIECZYSZCZEŃ Z DRÓG I ŹRÓDEŁ OBSZAROWYCH DO WÓD POWIERZCHNIOWYCH 3) ZMNIJSZENIE STRAT WODY W SIECI WODOCIĄGOWEJ I ZWIĘKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA ZAOPATRZENIA W WODĘ 4) RÓWNOWAŻENIE BILANSU WÓD POWIERZCHNIOWYCH 5) OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE WÓD PODZIEMNYCH
ŁAZISKA GÓRNE	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA DOT. TRANSPORTU ZAWARTE BĘDĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY ŁAZISKA GÓRNE NA LATA 2015-2022	BRAK DOKUMENTU
MIKOŁÓW	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH NA LATA 2014-2017.	OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2014 - 2017	- ROZBUDOWA I ROZWÓJ SIECI WODOCIĄGOWEJ (M.IN. WYKUPY SIECI) W CELU POZYSKANIA NOWYCH ODBIORCÓW; - SUKCESYWNA WYMIANA (MODERNIZACJA) ISTNIEJĄCYCH SIECI WODOCIĄGOWYCH WRAZ Z PRZYŁĄCZAMI, WEDŁUG KRYTERIUM OCENY STANU TECHNICZNEGO I WYSTĘPUJĄCEJ AWARYJNOŚCI W

	<p>OBSZAROWY PROGRAM WSPOMAGAJĄCY BUDOWĘ PRZYŁĄCZY KANALIZACYJNYCH DLA MIESZKAŃCÓW GMINY MIKOŁÓW</p>	<p>OKRES OBOWIĄZYWANIA: 2012 - 2014</p>	<p>CELU POPRAWY JAKOŚCI ŚWIADCZONYCH USŁUG; - DOKOŃCZENIE BUDOWY KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ W RAMACH ZADANIA „ZAPEWNIENIE PRAWIDŁOWEJ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ MIASTA MIKOŁÓW” (DZIELNICA KAMIONKA); - SUKCESYWNA ROZBUDOWA I ROZWÓJ SIECI KANALIZACYJNEJ (W TYM M.IN. WYKUPY SIECI) W CELU POZYSKANIA NOWYCH ODBIORCÓW; - MODERNIZACJA I BUDOWA KOLEJNYCH URZĄDZEŃ I CIĄGÓW TECHNOLOGICZNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WRAZ Z ZASTOSOWANIEM ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (W TYM CZĘŚCI OSADOWO – ENERGETYCZNEJ) ORAZ ZAKUP UKŁADU MECHANICZNEJ SEPARACJI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH SUROWYCH.</p> <p>PROGRAM WSPOMAGAJĄCY BUDOWĘ PRZYŁĄCZY KANALIZACYJNYCH DO MIEJSKIEJ SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ, BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I MIESZKALNO-USŁUGOWYCH NA TERENIE MIKOŁOWA.</p>
<p>ORNONTOWICE</p>	<p>AKTUALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W ORNONTOWICACH NA LATA 2013 – 2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020.</p>	<p>LATA 2013-2020</p>	<p>CELE KRÓTKOOKRESOWE DO 2016 ROKU: - RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI WODNYMI. - OGRANICZENIE SPŁYWU ZANIECZYSZCZEŃ POCHODZENIA ROLNICZEGO Z PÓL. - WSPIERANIE INICJATYW ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW. - WSPÓŁPRACA ZE WSZYSTKIMI INSTYTUCJAMI WPLYWAJĄCYMI NA JAKOŚĆ WÓD. - WSPIERANIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODAMI I JEJ OCHRONY. - OCHRONA NATURALNYCH CIEKÓW WODNYCH. CELE ŚREDNIOOKRESOWE DO 2020 ROKU: - PRZYWRÓCENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, - WSPÓŁPRACA PRZY TWORZENIU BAZ DANYCH DOTYCZĄCYCH WÓD I TERENÓW ZALEWOWYCH, SYSTEMU MONITORINGU ŚRODOWISKA. - UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ W GMINIE POPRZEZ BUDOWĘ LUB MODERNIZACJĘ SIECI WODOCIĄGOWYCH, KANALIZACJI SANITARNEJ, SIECI KANALIZACJI DESZCZOWEJ ORAZ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW ORNONTOWICE-PÓLNOC.</p>

ORZESZE	1. WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH W GMINIE ORZESZE NA LATA 2012-2014 2. WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH W GMINIE ORZESZE NA LATA 2015-2018	1. PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XIV/120/11 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 27 PAŹDZIERNIKA 2011R. (UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA) I AKTUALIZOWANY UCHWAŁĄ NR XXXVI/394/13 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 13 SIERPNI 2013R. (UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA) 2. PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XLI/450/14 RADY MIEJSKIEJ ORZESZE Z DNIA 23 STYCZNIA 2014R. (UCHWAŁA WESZŁA W ŻYCIE Z DNIEM PODJĘCIA)	PLAN OKREŚLA W SZCZEGÓLNOŚCI: 1. PLANOWANY ZAKRES USŁUG WODOCIĄGOWYCH, 2. PRZEDSIĘWZIĘCIA ROZWOJOWO-MODERNIZACYJNE W POSZCZEGÓLNYCH LATACH, 3. PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZUJĄCE ŻUŻYCIE WODY, 4. NAKŁADY INWESTYCYJNE W POSZCZEGÓLNYCH LATACH, 5. SPOSOBY FINANSOWANIA PLANOWANYCH INWESTYCJI.
PAWŁOWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH NA LATA 2012-2015 DLA GMINNEGO ZAKŁADU WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI	2012-2015	ROZWÓJ I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ, BUDOWA STACJI UZDATNIANIA WODY.
PSZCZYNA	W TRAKCIE OPRACOWANIA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020 (DOKUMENT RAMOWY, NIE PRZYJĘTY PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY GMINY)	OPRACOWANIE OKREŚLA POLITYKĘ ŚRODOWISKOWĄ A TAKŻE WYZNACZA CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE, KTÓRE ODNOSZĄ SIĘ DO ASPEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH, USYSTEMATYZOWANYCH WEDŁUG PRIORYTETÓW. NINIEJSZE OPRACOWANIA ZAWIERA M.IN. ROZPOZNANIE AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W GMINIE, PRZEDSTAWIA PROPOZYCJE ORAZ OPIS ZADAŃ, KTÓRE NIEZBĘDNE SĄ DO KOMPLEKSOWEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA (W TYM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ). DOKUMENT WSPOMAGA DĄŻENIE DO UZYSKANIA W GMINIE SUKCESYWNEGO OGRANICZENIA DEGRADACJI ŚRODOWISKA, OCHRONĘ I ROZWÓJ JEGO WALORÓW ORAZ RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA Z UWZGLĘDNIENIEM KONIECZNOŚCI JEGO OCHRONY. STRUKTURA OPRACOWANIA OBEJMUJE OMÓWIENIE KIERUNKÓW OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE W ODNIESIENIU M.IN. DO GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ.
WYRY	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ ZAWARTE BĘDĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY WYRY	BRAK DOKUMENTU
GLIWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PWIK	OBECNIE OBOWIĄZUJĄCY NA LATA 2012-2014 ORAZ PLANOWANY DO OPRACOWANIA NA LATA 2015-2017 (PLANOWANY TERMIN OPRACOWANIA: VI 2014R.)	W TRAKCIE OPRACOWANIA
GIERAŁTOWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PGK SP. Z O.O NA LATA 2012-2018 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GIERAŁTOWICE DO ROKU 2015 Z PERSPEKTYWĄ DO	ZGODNIE Z NAZWĄ DOKUMENTÓW, ODPOWIEDNIO: 2012-2018, 2012-2019	BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ, BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW, ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ, WYMIANA ODCINKÓW SIECI WODOCIĄGOWEJ BĘDĄCYCH W NIEODPOWIEDNIM STANIE TECHNICZNYM

	ROKU 2019		
KNURÓW	„WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PWIK SP. Z O.O. W JKNUROWIE NA LATA 2013 - 2015”	2013 - 2015	PORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ. BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ.
PILCHOWICE	STRATEGIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY PILCHOWICE	PLANOWANE OD 2014, DOKUMENTY OPRACOWYWANY PRZEZ PILCHOWICKIE PRZEDSIĘBIORSTWO KOMUNALNE SP. Z O.O.	BRAK DANYCH
RUDZINIEC	PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W GMINIE RUDZINIEC	2010-2015	CELE PROGRAMU TO REALIZACJA POLITYKI ŚRODOWISKOWEJ GMINY ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA . OSIĄGANE JEST TO POPRZEZ ZABUDOWĘ PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW I ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ŁADUNKÓW ZANIECZYSZCZEŃ ODPROWADZANYCH DO ŚRODOWISKA (ŚCIEKI OCZYSZCZONE MUSZĄ SPEŁNIAĆ WYMOGI ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA Z DNIA 24 LIPCA 2004 R). POŚREDNIO PROWADZI TO DO POPRAWY JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH ORAZ POPRAWY JAKOŚCI GLEBY. MIESZKAŃCY GMINY RUDZINIEC, KTÓRZY ZOSTAJĄ ZAKWALIFIKOWANI DO PROGRAMU MAJĄ MOŻLIWOŚĆ DOFINANSOWANIA DO 80% KOSZTÓW BUDOWY PRZYDOMOWEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW. WYSOKOŚĆ DOFINANSOWANIA JEST CO ROKU OKREŚLANA ZARZĄDZENIEM WÓJTA
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODREBNYCH STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
TOSZEK	PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW LUB SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW W GMINIE TOSZEK NA LATA 2013-2017	2007-2013	PROGRAM BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW LUB SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY TOSZEK MA NA CELU OKREŚLENIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I METOD ICH WDROŻENIA DLA POPRAWY JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY. ZAKRES ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU OBEJMUJE BUDYNKI MIESZKALNE, DLA KTÓRYCH NIE JEST PLANOWANE PRZYŁĄCZENIE DO ZBIORCZEGO SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ.
WIELOWIEŚ	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY WIELOWIEŚ	2009-2017	-DOSTĘP DO SYSTEMU KANALIZACJI 80% MIESZKAŃCÓW -MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W

			<p>ŚWIBIU</p> <ul style="list-style-type: none"> -BUDOWA NOWEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W WIELOWSI -BUDOWA SIECI SANITARNO-KANALIZACYJNEJ DLA WIĘKSZOŚCI MIESZKAŃCÓW GMINY WIELOWIEŚ
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE	2008-2020	PROGRAM POPRAWY GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY ZABRZE
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO
BYTOM	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BYTOMIA - AKTUALIZACJA	2012-2015 Z PERSPEKTYWĄ LAT 2016-2019	<p>CEL 2.3. ZAPEWNIENIE ZAOPATRZENIA W WODĘ I ENERGIĘ ZGODNIE Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2012-2015 I 2016-2019: ZMNIEJSZENIE STRAT WODY W SIECI PRZESYŁOWEJ. CELE EKOLOGICZNE DO 2025 R. WPROWADZENIE NA SZEROKĄ SKALĘ SYSTEMÓW TECHNICZNYCH POPRAWIAJĄCYCH BILANS WODNY MIASTA POPRZECZ ZAGOSPODAROWANIE ZALEWISK, NADMIARU WÓD DESZCZOWYCH, ORAZ RACJONALIZACJĘ ZUŻYCIA WODY W SFERZE KOMUNALNEJ.</p> <p>CEL 3.2. RADYKALNA POPRAWA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I OGRANICZENIE ZANIECZYSZCZENIA WÓD PODZIEMNYCH. PRIORYTETOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ NA LATA 2012-2015 I 2016-2019: POPRAWA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY BYTOM. OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ I UCIAŻLIWOŚCI ZE STRONY ZALEWISK POGÓRNICZYCH. PRZESYŁOWEJ 2012-2015 I 2016-2019: ZMNIEJSZENIE STRAT WODY W SIECI PRZESYŁOWEJ. CEL EKOLOGICZNY DO 2025 R. ZAPEWNIENIE EKOLOGICZNEGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH MIASTA ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI RAMOWEJ DYREKTYWY WODNEJ ORAZ ELIMINACJA ŹRÓDEŁ SKAŻENIA WÓD PODZIEMNYCH.</p>
BORONÓW	WIELOLETNI PLANU ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH GMINY BORONÓW NA LATA	2013-2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W MIEJSCOWOŚCI BORONÓW 2. BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W

	2013-2017		REJONIE UL. POPRZECZNEJ W BORONOWIE 3. BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ UL. WOLNOŚCI W BORONOWIE 4. BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ W REJONIE UL. POPRZECZNEJ W BORONOWIE
LUBLINIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 R. OKRES OBOWIĄZYWANIA 2012- 2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	CEL OSIĄGNIĘCIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ <ul style="list-style-type: none"> • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W DZIELNICY WYMYŚLASZ. • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ W DZIELNICY ZACHODNIEJ (REJON UL. SZAFERA). • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ W DZIELNICY CENTRUM. • ROZBUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W DZIELNICY POŁUDNIOWEJ. • ROZBUDOWA SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ ORAZ WODOCIĄGOWEJ W DZIELNICY KOKOTEK. • MODERNIZACJA UJĘCIA WODY W KOKOTKU. • MODERNIZACJA MIEJSKIEJ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W LUBLIŃCU. • ROZBUDOWA I BIEŻĄCA RENOWACJA SIECI KANALIZACYJNEJ. • ROZBUDOWA I BIEŻĄCA RENOWACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ. • ZAOPATRZENIE W SZCZELNE ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE GOSPODARSTW NIEOBJĘTYCH SIECIĄ KANALIZACYJNĄ. • BIEŻĄCA KONTROLA SPRAWNOŚCI SYSTEMÓW ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW ORAZ STANU TECHNICZNEGO ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH. • ROZWÓJ WSPÓŁPRACY ZE WSZYSTKIMI INSTYTUCJAMI WPLYWAJĄCYMI NA JAKOŚĆ WÓD, WSPIERANIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE RACJONALNEJ GOSPODARKI WODAMI I JEJ OCHRONY PRZED ZANIECZYSZCZENIAMI. • RACJONALNE DAWKOWANIE I PRZESTRZEGANIE KALENDARZA STOSOWANIA NAWOZÓW SZTUCZNYCH I ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN. • PROMOWANIE PROEKOLOGICZNYCH ZASAD UPRAWY, CHOWU I PRODUKCJI ROLNEJ. • WPROWADZANIE ODPOWIEDNICH ZAPISÓW DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO CHRONIĄCYCH OBSZARY SZCZEGÓLNIE WRAŻLIWE PRZED INGERENCJĄ MOGĄCĄ SPOWODOWAĆ POGORSZENIE JAKOŚCI WODY.

			<ul style="list-style-type: none"> • KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ NA TEMAT ZASAD KORZYSTANIA Z ZASOBÓW ŚRODOWISKA WODNEGO. • WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW ROLNYCH W ZBIORNIKI NA GNOJOWICĘ I PŁYTY OBORNIKOWE.
LUBLINIEC	„WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH”	PLANOWANA AKTUALIZACJA W 2015 R.	WYMIANA I MODERNIZACJA URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH I OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW, ROZBUDOWA I UZBROJENIE SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W ZALEŻNOŚCI OD ZAPOTRZEBOWANIA.
WOŹNIKI	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH NA TERENIE GMINY WOŹNIKI NA LATA 2010 - 2016	2010 - 2016	<ul style="list-style-type: none"> - BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ DO MIEJSCOWOŚCI WOŹNIKI – SULÓW; - BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ Z MIEJSCOWOŚCI PIASEK DO MIEJSCOWOŚCI WOŹNIKI - DYRDY W CELU UNIEZALEŻNIENIA SIĘ OD ZAKUPU WODY Z GMINY KALETY; - WYMIANA WYEKSPLOATOWANYCH ODCINKÓW SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE MIEJSCOWOŚCI WOŹNIKI I LUBSZA; - ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ NA NOWO ZASIEDLANYCH TERENACH BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W PIASKU; - BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W LUBSZY - BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W KAMIENICY I KAMIENSKICH MŁYNACH; - BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ W DYRDACH I SOŚNICY; - ROZBUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W PSARACH II ETAP; - BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W KAMIENICY; NAKŁADY FINANSOWE W POSZCZEGÓLNYCH LATACH ZAMIESZCZONO
POWIAT LUBLINIECKI			
ŚWIĘTOCHŁOWICE	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH CHŚPWIK SP. Z O.O. W OKRESIE 01.05.2012-30.04.2016	01.05.2012-30.04.2016	BUDOWA PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW W REJONIE SALEZJAŃSKIEGO GIMNAZJUM PUBLICZNEGO, BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ W UL. H. SAWICKIEJ, BRZOZOWEJ, KALINY, NA TERENIE OSIR „SKAŁKA” ORAZ SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE OSIR „SKAŁKA”, BUDOWA PRZYŁĄCZY WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH WG POTRZEB
MYSŁOWICE	PROGRAM WSPOMAGAJĄCY BUDOWĘ PRZYŁĄCZY KANALIZACYJNYCH	W TRAKCIE OPRACOWANIA	W TRAKCIE OPRACOWANIA
BĘDZIN	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH	2012 – 2014 ROZPOCZĘTO PRACE NAD AKTUALIZACJĄ NA LATA 2015 - 2017	- OCENA I ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU ZAOPATRZENIA W WODĘ ORAZ ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW SANITARNYCH, OKREŚLENIE KONCEPCJI FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ NA TERENIE

			<p>MIASTA, OKREŚLENIE PRIORYTETOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ ROZWOJOWYCH ORAZ MODERNIZACYJNO – REMONTOWYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWYCH, ZESTAWIENIE PLANOWANYCH ZADAŃ WIELOLETNIEGO PLANU ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH W POSTACI HARMONOGRAMU RZECZOWO – FINANSOWEGO, ANALIZA PLANOWANYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA INWESTYCJI UJĘTYCH W WPI.</p>
BOBROWNIKI	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE BOBROWNIKI	2004-2012 (OBECNIE AKTUALIZACJA OPRACOWANIA)	<p>GRUPY CELÓW: - OCHRONA KRAJOBRAZU I STRUKTURY GEOLOGICZNEJ; - OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH; - OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOOWYCH; - OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA; - OCHRONA GLEB; - ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGOWANYCH; - OCHRONA PRZYRODY; - OCHRONA POWIETRZA; - OCHRONA PRZED HAŁASEM - EDUKACJA EKOLOGICZNA - GOSPODARKA ODPADAMI;</p>
CZELADŹ	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CZELADŹ NA LATA 2005-2015	2005 - 2015	<p>1. PROGRAM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 1 PORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ: DZIAŁANIE 1 – ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, W TYM BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENACH PRZEWIDZIANYCH POD BUDOWNICTWO; DZIAŁANIE 2 – PORZĄDKOWANIE GOSPODARKI KANALIZACYJNEJ MIASTA, W TYM WYMIANA SIECI ZUŻYTEJ TECHNICZNIE I WYMAGAJĄCEJ PRZEBUDOWY; DZIAŁANIE 3 - BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW LUB OBJĘCIA AKCJI (UDZIAŁÓW) ISTNIEJĄCEJ OCZYSZCZALNI.</p> <p>2. PROGRAM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 2 ROZBUDOWA MIEJSKIEGO SYSTEMU ZAOPATRZENIA W WODĘ: DZIAŁANIE 1 – POŁĄCZENIE ISTNIEJĄCYCH I PLANOWANYCH UJĘĆ WODY PITNEJ W SYSTEM ZAPEWNIĄCY BEZPIECZEŃSTWO DOSTAW DLA ODBIORCÓW; DZIAŁANIE 2 – WYMIANA ZUŻYTYCH I STARYCH SIECI WODOCIĄGOWYCH W MIEŚCIE; DZIAŁANIE 3 - BUDOWA NOWYCH SIECI</p>

			WODOCIĄGOWYCH, W TYM NA TERENACH PRZEZNACZONYCH POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE.
DĄBROWA GÓRNICZA	„DWULETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU PWIK SP. Z O.O. W DĄBROWIE GÓRNICZEJ NA LATA 2014-2015”	2014 – 2015	W OKRESIE OBOWIĄZYWANIA PLANU 2014 – 2015 KONTYNUOWANY BĘDZIE GŁÓWNY KIERUNEK INWESTYCYJNY, REALIZOWANY W LATACH UBIEGŁYCH W RAMACH WSPÓŁPRACY Z URZĘDEM MIEJSKIM, ZWIĄZANY Z PORZĄDKOWANIEM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, DOTYCZĄCY MODERNIZACJI SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ ORAZ OBIEKTÓW WODNOKANALIZACYJNYCH FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW WŁASNYCH.
IRZĄDZE	BRAK PROGRAMÓW	W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTU GMINA PRZYSTĄPI DO OPRACOWANIA STRATEGII BĄDŹ PROGRAMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	1. OGRANICZENIE STRAT WODY POWODOWANE AWARIAMI, POPRAWA JAKOŚCI WODY I NIEZAWODNOŚCI DOSTAWY. 2. POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
JAWORZNO	PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH W LATACH 2013-2017	2013-2017	CELEM DZIAŁAŃ INWESTYCYJNYCH JEST BUDOWA INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ DLA MIESZKAŃCÓW UWZGLĘDNIAJĄC KIERUNEK ROZWOJU GMINY OKREŚLONY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ ORAZ PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM CELÓW EKOLOGICZNYCH.
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KROCZYCE NA LATA 2014-2017	PROJEKT Z KWIEŃNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	CEL DŁUGOOKRESOWY DO 2021R. – PRZYWRÓCENIE DOBREJ JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH; NA LATA 2014-2014 GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ TO M.IN. ROZBUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ, ROZBUDOWA KANALIZACJI DESZCZOWEJ I SEPARATORÓW A TAKŻE POŁĄCZENIU BUDOWY SYSTEMÓW PODCZYSZCZAJĄCYCH Z BUDOWĄ I MODERNIZACJĄ DRÓG.
ŁAZY	-	-	-
MIERZĘCICE	PROGRAM FUNKCJONALNO UŻYTKOWY DLA BUDOWY SYSTEMU KANALIZACJI SANITARNEJ W GMINIE MIERZĘCICE	OBOWIĄZUJĄCY	WYKONANIE NOWYCH SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ I WODOCIĄGU – OK. 68 KM SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ , 1,5 KM SIECI WODOCIĄGOWEJ, 16 PRZEPOMPOWNI ŚCIEKÓW. CELE – SPEŁNIENIE STANDARDÓW EKOLOGICZNYCH PRAWODAWSTWA POLSKIEGO I UE , UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ , OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH , POPRAWA STANU SANITARNEGO W REGIONIE
OGRODZIENIEC	KONCEPCJA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC - PRZYJĘTA	DOKUMENT OBOWIĄZUJĄCY – BEZ DATY	1.INFORMACJE O STANIE ISTNIEJĄCYM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ

	UCHWAŁĄ NR XIII/138/2003 RADY MIEJSKIEJ Z DNIA 21 PAŹDZIERNIKA 2003 R.		2.ZESTAWIENIE DZIAŁAŃ RZECZOWO-FINANSOWYCH W ZAKRESIE POPRAWY ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ PITNĄ 3.BILANS ILOŚCI I JAKOŚCI ŚCIEKÓW SANITARNYCH 4.CHARAKTERYSTYKA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ KONCEPCYJNYCH W ZAKRESIE UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ 5.ANALIZA TECHNICZNO-EKONOMICZNA ROZWIĄZAŃ KONCEPCYJNYCH 6.WYTYCZNE TECHNOLOGICZNE I TECHNICZNE ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW 7. PROPOZYCJE LOKALIZACYJNE.
PILICA	KIERUNKI DZIAŁANIA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PILICA NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019	2012-2015	-
PORĘBA	AGLOMERACJA PORĘBA	OPRACOWANIE PROJEKTU ZMIANY AGLOMERACJI – DO 30.06.2014 R.	USTALENIE(ZMIANA) OBSZARU AGLOMERACJI, BUDOWA KANALIZACJI
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	BRAK USTAWOWEGO OBOWIĄZKU. GOSPODARKA W ZAKRESIE ZAOPATRZENIA W WODĘ I ODPROWADZENIA ŚCIEKÓW JEST ZADANIEM GMIN.	-
PSARY	NIE POSIADA	-	-
SIEWIERZ	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I KANALIZACYJNYCH NA LATA 2011 - 2015 NA TERENIE MIASTA I GMINY SIEWIERZ	2011 - 2015	OPRACOWANY PLAN OBEJMUJE ZADANIA MODERNIZACYJNO – INWESTYCYJNE DLA GMINY SIEWIERZ, NA KTÓREJ ZAKŁAD USŁUG WODNYCH I KANALIZACYJNYCH W SIEWIERZU PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ.
SŁAWKÓW	GOSPODARKA ŚCIEKOWA MIASTA SŁAWKÓW		MODERNIZACJA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY SŁAWKÓW
SZCZEKOCINY	-	NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD: OPRACOWANO DOKUMENT DO ZAKTUALIZOWANIA „PLANU AGLOMERACJI SZCZEKOCINY” W GMINIE SZCZEKOCINY.	NIE DOTYCZY
WŁODOWICE	KONCEPCJA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ DLA GMINY WŁODOWICE AKTUALIZACJA KONCEPCJI GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA GMINY WŁODOWICE BRAK PROGRAMÓW	OPRACOWANA W 2003 ROKU OPRACOWANA W 2007 ROKU W RAZIE POTRZEBY DLA REALIZACJI PROJEKTU GMINA PRZYSTĄPI DO OPRACOWANIA STRATEGII BĄDŹ PROGRAMÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI WÓDNO-ŚCIEKOWEJ	ZAWIERA ROZWIĄZANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA CAŁEJ GMINY WŁODOWICE NOWE ROZWIĄZANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ DLA GMINY WŁODOWICE 1. OGRANICZENIE STRAT WODY POWODOWANE AWARIAMI, POPRAWA JAKOŚCI WODY I NIEZAWODNOŚCI DOSTAWY. 2. POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZAR GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ W MIEŚCIE UWZGLĘDNIONY ZOSTANIE W STRATEGII
WOJKOWICE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2014-2020 WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIASTA: WRZESIEŃ 2014 R. 2012-2015	BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ

	URZĄDZEN WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEN KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU GMINY WOJKOWICE NA LATA 2012-2015		WRAZ Z WYMIANĄ SIECI WODOCIĄGOWEJ W ULICACH JANA III SOBIESKIEGO NA ODCINKU OD POSESJI NR 206 -288, PLAKA, KOSYNIERÓW, KOSSAKA, MASZYŃSKO, FABRYCZNA.
	AKTUALIZACJA WIELOLETNIEGO PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH BĘDĄCYCH W POSIADANIU GMINY WOJKOWICE NA LATA 2012-2015	2015-2020	BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ WRAZ Z REMONTEM/MODERNIZACJĄ SIECI WODOCIĄGOWEJ W ULICACH JANA III SOBIESKIEGO, DŁUGOSZA, PADEREWSKIEGO , SZYMANOWSKIEGO, KASPROWICZA, KARŁOWICZA, FITELBERGA, PROLETARIATU, POŁANIECKA, PIASKI, STARA , ŻRAŁKÓW, JAWOŹNIK, ROZBUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W WOJKOWICACH
ZAWIERCIE	NIE DOTYCZY	-	-
POWIAT ZAWIERCIAŃSKI	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ DLA GMINY ŻARNOWIEC NA LATA 2016 - 2018	PLANUJE SIĘ PRZYSTĄPIENIE DO OPRACOWANIA W 2014	KONCEPCJA OPRACOWANIA
SOSNOWIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020,	2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020	OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH- OGRANICZENIE ZANIECZYSZCZEŃ KOMUNALNYCH I PRZEMYSŁOWYCH WPROWADZANYCH DO WÓD BEZ OCZYSZCZENIA, KOMPLEKSOWE UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ W MIEŚCIE.
RUDA ŚLĄSKA	POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2015-2018	2015-2018	- Sprawny i funkcjonalny system kanalizacyjno-wodociągowy - Ograniczenie zużycia wody na terenie miasta ruda śląska -Zwiększenie dostępności mieszkańców rudy śląskiej do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków
	WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ KANALIZACYJNYCH NA LATA 2014-2016	2014-2016	Prowadzenie racjonalnej gospodarki w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków

7. Obowiązujące i przyszłe lokalne strategie i programy w zakresie gospodarki odpadami, wg planów na lipiec 2016 r.

JST	NAZWA DOKUMENTU	OKRES OBOWIĄZYWANIA (LUB INFORMACJA O PLANOWANYM TERMINIE OPRACOWANIA, LUB WYJAŚNIENIE NIEPRZYSTĘPOWANIA DO OPRACOWANIA)	NAJWAŻNIEJSZE POSTANOWIENIA (CELE, DZIAŁANIA, ITP.) - LISTA, BEZ OPISÓW
TYCHY	<p>PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA TYCHY NA LATA 2013-2016 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2020 R.</p> <p>PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA TYCHY</p>	<p>2013-2020</p> <p>OD 2009 ROKU</p>	<p>- HARMONIJNE ŁĄCZENIE DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W SFERZE GOSPODARSTWA SPOŁECZNEJ Z OCHRONĄ WALORÓW I ZASOBÓW ŚRODOWISKA,</p> <p>- MINIMALIZACJA POWSTAWANIA ODPADÓW, PRZYGOTOWYWANIE DO PONOWNEGO UŻYCIA, RECYKLING, INNE PROCESY ODZYSKU, UNIESZKODLIWIENIE</p> <p>- UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA TYCHY</p>
BIERUŃ		<p>OBOWIĄZUJĄCY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI OPIERA SIĘ PRZEDE WSZYSTKIM NA USTAWIE O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH ORAZ PRAWIE LOKALNYM - UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ.</p>	
BOJSZOWY	<p>PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BOJSZOWY</p>	<p>OKRES OBOWIĄZYWANIA DO 2015 R. PLANOWANY TERMIN AKTUALIZACJI DOKUMENTU – 2015 R.</p>	<p>OBJĘCIE WSZYSTKICH MIESZKANCÓW GMINY BOJSZOWY SYSTEMEM SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW. ZORGANIZOWANIE NA TERENIE GMINY PUNKTU ODBIORU ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH WYDZIELONYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH. DOSTOSOWANIE ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ W GMINIE DO WYMOGÓW UNII EUROPEJSKIEJ. WYBUDOWANIE NA TERENIE GMINY STACJI MAGAZYNOWANIA ODPADÓW POSIADAJĄCYCH MOŻLIWOŚĆ WSTĘPNEJ OBRÓBK I SEGREGACJI ODPADÓW. PROWADZENIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE (KONIECZNOŚĆ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI, OGRANICZENIE POWSTAWANIA ODPADÓW, KONIECZNOŚĆ BUDOWY ZAKŁADÓW PRZETWARZANIA ODPADÓW).</p>
CHEŁM ŚLĄSKI	<p>PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI</p>	<p>UCHWAŁA NR XVII/93/2004 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 31.03.2004R.</p>	<p>ROZBUDOWA I DOSKONALENIE SYSTEMU SEGREGACJI ODPADÓW, ZBIÓRKA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH, OPRACOWANIE GMINNEGO PROGRAMU USUWANIA AZBESTU, EDUKACJA SPOŁECZNA W ZAKRESIE SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW, LIKWIDACJA DZIKICH WYSYPISK.</p>

	AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY CHEŁM ŚLĄSKI	UCHWAŁA NR XXXV/180/2010 RADY GMINY CHEŁM ŚLĄSKI Z DNIA 11 LUTEGO 2010R. ZNIESIONY ZOSTAŁ OBOWIĄZEK TWORZENIA GMINNYCH PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI (POZOSTAŁY PLANY KRAJOWE I PLANY SZCZEBLA WOJEWÓDZKIEGO). GMINA CHEŁM ŚLĄSKI OTRZYMAŁA DOFINANSOWANIE Z MINISTERSTWA GOSPODARKI NA ZADANIE DOT. OPRACOWANIA PROGRAMU USUWANIA AZBESTU WRAZ Z INWENTARYZACJĄ. TERMIN REALIZACJI ZADANIA: 2014/2015	PROWADZENIE SELEKTYWNEGO GROMADZENIA ODPADÓW U ŹRÓDŁA, PROWADZENIE SYSTEMU ZBIÓRKI ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH, ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI KIEROWANYCH DO SKŁADOWANIA, DAŻENIE DO WYSELEKCJONOWANIA ODPADÓW REMONTO-BUDOWLANYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, EDUKACJA SPOŁECZEŃSTWA GŁÓWNIEM W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH DOT. SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW,, PODNIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA I ZMNIEJSZENIE ILOŚCI ODPADÓW BIODEGRADOWALNYCH, STWORZENIE PROGRAMU USUWANIA AZBESTU Z TERENU GMINY.
GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ DO ROKU 2032 "PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ"	DO ROKU 2032 OKRES 2009-2015	- WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH U MIESZKAŃCÓW GMINY, SPOWODOWANYCH AZBESTEM, - LIKWIDACJA ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO I DOPROWADZENIE DO SPEŁNIENIA WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, - STWORZENIE ODPOWIEDNICH NORM POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST POPRAWA STANU ŚRODOWISKA NATURALNEGO, EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE ZAPEWNI OCHRONĘ ŚRODOWISKA PRZED DEGRADACJĄ, A TAKŻE STWORZY WARUNKI DLA WDROŻENIA WYMAGAŃ OBOWIĄZUJĄCEGO W TYM ZAKRESIE PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ. CELAMI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA SĄ: -ROZPOZNANIE STANU ISTNIEJĄCEGO I PRZEDSTAWIENIE PROPOZYCJI ZADAŃ NIEZBĘDNYCH DO KOMPLEKSOWEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, -WYZNACZENIE HIERARCHII WAŻNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH INWESTYCJI (USTALENIE PRIORYTETÓW), -WYZNACZENIE OPTYMALNYCH HARMONOGRAMÓW REALIZACJI CAŁOŚCI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH ZE WSKAZANIEM ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.

IMIELIN	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY IMIELIN	2005-2009 OD 2012 ZGODNIE Z USTAWĄ OBOWIĄZUJE PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	ZAPEWNIENIE OBJĘCIA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW GMINNY ZORGANIZOWANYM SYSTEMEM ODBIERANIA WSZYSTKICH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH ZAPEWNIENIE WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA SYSTEMU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA I ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZAPEWNIENIE BUDOWY, UTRZYMANIA I EKSPLOATACJI WŁASNYCH LUB WSPÓLNYCH Z INNYMI GMINAMI LUB PRZEDSIĘBIORCAMI INSTALACJI I URZĄDZEŃ DO ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH
KOBIÓR	1. PROGRAM LIKWIDACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY KOBIÓR NA LATA 2012-2032 2. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KOBIÓR NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY LAT 2013-2016	1. OD 02.02.2012 R. 2. OD 15.07.2009 R.	1. PRZEWIJDUJE CAŁKOWITĄ LIKWIDACJĘ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (W ILOŚCI ZINWENTARYZOWANEJ 3 531 M ³) DO 2032 R. W/W CEL REALIZOWANY JEST POPRZEC DOFINANSOWANIE USUWANIA AZBESTU DLA WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI. 2. 1) GOSPODAROWANIE ODPADAMI W SPOSÓB ZGODNY Z OBOWIĄZUJĄCYMI PRZEPISAMI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA; 2) OSIĄGNIĘCIE ODPOWIEDNICH POZIOMÓW ODZYSKU I RECYCLINGU. W/W CELE WINNY BYĆ REALIZOWANE POPRZEC M.IN.: - BUDOWĘ ZAKŁADU KOMPLEKSOWEGO ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W TYCHACH, - MONITORING I BIEŻĄCA LIKWIDACJA DZIKICH SKŁADOWISK ODPADÓW, - WPROWADZENIE SYSTEMU ODBIORU ODPADÓW SELEKTYWNE GROMADZONYCH, - AKCJE EDUKACYJNE
ŁĘDZINY	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY ŁĘDZINY	2005 – 2015	DAŁSZY ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW, KONTYNUACJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW, ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI, DAŁSZY ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI
ŁAZISKA GÓRNE	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA ODNOSZĄCE SIĘ DO GOSPODARKI ODPADAMI UREGULOWANE SĄ W UCHWAŁACH RADY GMINY ŁAZISKA GÓRNE	BRAK PROGRAMU
ORNONTOWICE	AKTUALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W ORNONTOWICACH NA LATA 2013 – 2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020.	LATA 2013-2020	CELE KRÓTKOOKRESOWE DO 2016 ROKU: -OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI; - UZYSKANIE ZNACZĄCYCH EFEKTÓW

			<p>W SELEKTYWNYM ZBIERANIU ODPADÓW. CELE ŚREDNIOOKRESOWE DO 2020 ROKU: -OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO POZIOMU 50% TYCH ODPADÓW W 2013 R., W STOSUNKU DO ICH ILOŚCI WYTWARZANYCH W 1995 R., -DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH: W 2015 R. DO POZIOMU 80% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, -DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH, W TYM WYROBÓW AGD I SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO DO POZIOMU 70% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., -DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW PRZYDATNYCH DO RECYKLINGU, W TYM ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH WCHODZĄCYCH W STRUMIEN ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU 15 % ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., -WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW BUDOWLANO – REMONTOWYCH WCHODZĄCYCH W STRUMIEN ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU 80%, -ZMNIEJSZENIE ILOŚCI SKŁADOWANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU 60% W STOSUNKU DO ILOŚCI ODPADÓW WYTWARZANYCH.</p>
PSZCZYNA	W TRAKCIE OPRACOWANIA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PSZCZYNA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2020 (DOKUMENTEM RAMOWY, NIE PRZYJĘTY PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY GMINY)	<p>OPRACOWANIE OKREŚLA POLITYKĘ ŚRODOWISKOWĄ A TAKŻE WYZNACZA CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE, KTÓRE ODNOSZĄ SIĘ DO ASPEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH, USYSTEMATYZOWANYCH WEDŁUG PRIORYTETÓW. NINIEJSZE OPRACOWANIE ZAWIERA M.IN. ROZPOZNANIE AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA W GMINIE, PRZEDSTAWIA PROPOZYCJE ORAZ OPIS ZADAŃ, KTÓRE NIEZBĘDNE SĄ DO KOMPLEKSOWEGO ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA (W TYM GOSPODARKI ODPADAMI). DOKUMENT WSPOMAGA DAŻENIE DO UZYSKANIA W GMINIE SUKCESYWNEGO OGRANICZENIA DEGRADACJI ŚRODOWISKA,</p>

			OCHRONĘ I ROZWÓJ JEGO WALORÓW ORAZ RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA Z UWZGLĘDNIENIEM KONIECZNOŚCI JEGO OCHRONY. STRUKTURA OPRACOWANIA OBEJMUJE OMÓWIENIE KIERUNKÓW OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE W ODNIESIENIU M.IN. GOSPODARKI ODPADAMI
SUSZEC	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SUSZEC NA LATA 2008-2011 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2012-2015 PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY SUSZEC NA LATA 2013-2032	2008 – 2015 2013 - 2032	- ŚRODOWISKO DLA ZDROWIA – DALSZA POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO, - WZMOCNIENIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM ORAZ PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA, - OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODY, - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII. - UNIESZKODLIWIENIE WSZYSTKICH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY SUSZEC
WYRY	BRAK DOKUMENTU	ZAGADNIENIA ODNOŚĄCE SIĘ DO GOSPODARKI ODPADAMI UREGULOWANE SĄ W UCHWAŁACH RADY GMINY WYRY	BRAK PROGRAMU
POWIAT MIKOŁOWSKI	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NA LATA 2008-2015	2008-2015	PRIORYTET III ŁĄD PRZESTRZENNY I EKOROZWÓJ. OBSZAR STRATEGICZNY III-1 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE. CEL STRATEGICZNY I -1-A POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO. CELE OPERACYJNE: III-1-A1 WEWNĘTRZNA INTEGRACJA SYSTEMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU; III-1-A2 WZROST PROEKOLOGICZNEJ EDUKACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.
GLIWICE	PROGRAM USUWANIA MATERIAŁÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA GLIWICE WRAZ ZE SZCZEGÓŁOWĄ INWENTARYZACJĄ	DOKUMENT OPRACOWANY W 2012 R.	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA, LIKWIDACJA UCIAŹLIWOŚCI I ZAGROŻEŃ DLA MIESZKAŃCÓW, USUNIĘCIE AZBESTU Z TERENU MIASTA DO 2032 R.
GIERAŁTOWICE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GIERAŁTOWICE DO ROKU 2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2019 (UWZGLĘDNIENIA ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI KOMUNALNYMI)	2012-2019	ROZWÓJ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW, DOTRZYMANIE WYMAGANYCH POZIOMÓW ODZYSKU/RECYKLINGU ODPADÓW, WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW
KNURÓW	INWENTARYZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH	OD 2006 ROKU - NADAL	LIKWIDACJA WYROBÓW AZBESTOWYCH.

	AZBEST WRAZ Z OCENĄ STOPNIA PILNOŚCI DZIAŁANIA W ZABUDOWIE JEDNORODZINNEJ NA TERENIE MIASTA KNURÓW.		DOTACJA DO WŁAŚCIWEGO UNIESZKODLIWIENIA WYROBÓW AZBESTOWYCH.
SOŚNICOWICE	Z UWAGI NA CHARAKTER GMINY SOŚNICOWICE – MIEJSKO – WIEJSKIEJ BRAK PODSTAW DO OPRACOWANIA ODREBNYCH STRATEGII/PROGRAMÓW SEKTOROWYCH. POSTANOWIENIA, CELE ORAZ KIERUNKI ROZWOJU DLA TEGO SEKTORA ZAWARTE SĄ W STRATEGII ROZWOJU GMINY SOŚNICOWICE NA LATA 2013 - 2025		
TOSZEK	1.GMINNY PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY TOSZEK NA LATA 2012-2032 2.AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY TOSZEK	2012 – 2032 2012 - 2016	USUNIĘCIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY TOSZEK OCHRONA POWIETRZA OCHRONA PRZED HAŁASEM DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE I EDUKACJA EKOLOGICZNA GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA
WIELOWIEŚ	AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY WIELOWIEŚ I	2009- 2017	-OGRANICZENIE DEPONOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO POZIOMU 50%, ZAPEWNIENIE W MAKSYMALNYM STOPNIU PRZETWARZANIA ODPADÓW, PROWADZENIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI, LIKWIDACJA „DZIKICH WYSYPISK”, -WPROWADZENIE I ROZWÓJ SYSTEMU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, PROWADZENIE SYSTEMU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE:
ZABRZE	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA ZABRZE	2008-2020	DOSTOSOWANIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI DO WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I POTRZEB MIASTA PRZEDSIĘWZIĘCIA ZORIENTOWANE NA WŁAŚCIWE GOSPODAROWANIE ODPADAMI W TYM MODERNIZACJA I ROZBUDOWA ZAKŁADU SEGREGACJI ORAZ KOMPOSTOWANIA I ZBIÓRKI ODPADÓW
POWIAT GLIWICKI	ZADANIE GMINY. NIEMNIEJ POWIAT GLIWICKI POSIADA PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA NA LATA 2010-2013 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2014 – 2018, KTÓREGO ELEMENTEM JEST RÓWNIEŻ GOSPODARKA ODPADAMI. OBECNIE TRWAJĄ PRACE NAD AKTUALIZACJĄ	2010-2013, DOCELOWO 2014 - 2017	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLA KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE POWIATU GLIWICKIEGO

	PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GLIWICKIEGO NA LATA 2014 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021 WRAZ Z PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO		
BYTOM	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA BYTOMIA	2012-2032	CELEM OPRACOWANIA JEST SPOWODOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z OCZYSZCZENIEM TERENU BYTOMIA Z AZBESTU T.J. WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ POZOSTAŁYCH WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I ODPADÓW AZBESTOWYCH W OKREŚLONYM HORYZONCIE CZASOWYM.
BORONÓW	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY BORONÓW NA LATA 2013-2032	2013-2031	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZACHĘCENIE MIESZKAŃCÓW DO UDZIAŁU W PROGRAMIE POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJALNEJ MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA WSPARCIA FINANSOWEGO ZE ŚRODKÓW POMOCOWYCH UE DZIĘKI ZAPISOM W RPO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2007 – 2013. 2. STWORZENIE SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH W CAŁYM OKRESIE DZIAŁANIA PROGRAMU (RÓWNIEŻ PO ROKU 2013). 3. KOMPLEKSOWE ZORGANIZOWANIE USUWANIA AZBESTU I KOORDYNACJA ROBÓT BUDOWLANYCH KONIECZNYCH DO ZAKOŃCZENIA PROCESU WYMIANY POKRYĆ NA BEZAZBESTOWE.
HERBY	GMINNY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA	2014-2018	ROZWÓJ GMINY W HARMONII Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA.
HERBY	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY HERBY	2013 - 2032	USUNIĘCIE Z TERENU GMINY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. LIKWIDACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ AZBESTU NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW.
KOCHANOWICE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY KOCHANOWICE	2011-2032	<ol style="list-style-type: none"> 1. SPOWODOWANIE OCZYSZCZENIA OBSZARU GMINY KOCHANOWICE Z AZBESTU ORAZ USUNIĘCIE STOSOWANYCH OD WIELU LAT WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, 2. WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH U MIESZKAŃCÓW GMINY, SPOWODOWANYCH AZBESTEM ORAZ USTALENIE KONIECZNYCH DO TEGO UWARUNKOWAŃ, 3. SPOWODOWANIE SUKCESYWNEJ LIKWIDACJI ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO I DOPROWADZENIE W OKREŚLONYM HORYZONCIE CZASOWYM DO SPEŁNIENIA WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA,

			4. STWORZENIE ODPOWIEDNICH WARUNKÓW DO WDROŻENIA PRZEPISÓW PRAWNYCH ORAZ NORM POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST,
KOCHANOWICE	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI GMINY KOCHANOWICE NA LATA 2007 – 2010 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2018	2007-2018	
LUBLINIEC	AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2010-2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	DOKUMENT OPRACOWANY W 2010 R. OKRES OBOWIAZYWANIA 2012- 2013 Z PERSPEKTYWĄ DO 2018 R.	<p>CELE KRÓTKOOKRESOWE NA LATA 2010-2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • OBJĘCIE WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW GMINY UMOWAMI NA ODBIERANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH, • ZAPEWNIENIE WSZYSTKIM MIESZKAŃCOM GMINY MOŻLIWOŚCI SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW, • OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO KOŃCA 2010 R. <p>DO POZIOMU 75% WAGOWO TYCH ODPADÓW W STOSUNKU DO ICH ILOŚCI WYTWARZANYCH W 1995 R.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI DO KOŃCA 2013 R. <p>CELE DŁUGOOKRESOWE NA LATA 2014-2018</p> <ul style="list-style-type: none"> • DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH: <ul style="list-style-type: none"> - W 2015 R. DO POZIOMU 80% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, - W 2018 R. DO POZIOMU 90% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, • DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH W TYM WYROBÓW AGD I SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO DO POZIOMU: <ul style="list-style-type: none"> - 70% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., - 90% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2018 R., • DALSZY WZROST EFEKTÓW SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW PRZYDATNYCH DO RECYKLINGU, W TYM ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH WCHODZĄCYCH W STRUMIEN ODPADÓW KOMUNALNYCH DO POZIOMU:

			<ul style="list-style-type: none"> - 15% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2015 R., - 20% ICH ILOŚCI ZAWARTYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH W 2018 R.
POWIAT LUBLINIECKI	BRAK	ZGODNIE Z ART. 34 UST 3 ORAZ ART. 228 USTAWY Z DNIA 14 GRUDNIA 2012 R. O ODPADACH (DZ.U. 2013 POZ. 21 Z PÓŻN. ZM.) PLANY GOSPODARKI ODPADAMI SĄ OPRACOWYWANE NA POZIOMIE KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM ORAZ TRACĄ MOC UCHWAŁY DOTYCZĄCE PRZYJĘCIA POWIATOWYCH I GMINNYCH PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI PO UPLÝWIE 30 DNI OD DNIA WEJŚCIA W ŻYCIE NINIEJSZEJ USTAWY.	
SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE	<p>UCHWAŁA NR IV/25/1/2012 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 24 SIERPNI 2012 ROKU W SPRAWIE: PRZYJĘCIA „PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014”</p> <p>UCHWAŁA NR IV/25/2/2012 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 24 SIERPNI 2012 ROKU W SPRAWIE: WYKONANIA „PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014” (DZ. URZ. WOJ. ŚL. Z 2012 R., POZ. 3777)</p> <p>UCHWAŁA NR IV/32/9/2013 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 25 MARCA 2013 R. W SPRAWIE ZMIANY UCHWAŁY NR IV/25/2/2012 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 24 SIERPNI 2012 ROKU W SPRAWIE WYKONANIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014 (DZ. URZ. WOJ. ŚL. Z 2013 R., POZ. 3106)</p>	2012 - 2014	<p>W ZAWIĄZKU ZE ZMIANĄ W 2011 ROKU PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI GMINNE PLANY GOSPODARKI ODPADAMI STRACIŁY MOC OBOWIĄZUJĄCĄ. REGULAMINY UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH MAJĄ BYĆ DOSTOSOWANE DO PLANÓW WOJEWÓDZKICH (ART. 4 UST. 3 USTAWY Z DNIA 13 WRZEŚNIA 1996 R. O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH)</p> <p>PODSTAWOWE CELE WYNIKAJĄCE Z WPGO: ODPADY KOMUNALNE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI W WOJEWÓDZTWIE W OPARCIU O REGIONALNE INSTALACJE PRZETWARZANIA ODPADÓW. 2. ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODZYSKU, W SZCZEGÓLNOŚCI RECYKLINGU W ODNIESIENIU DO SZKŁA, METALI, TWORZYW SZTUCZNYCH ORAZ PAPIERU I TEKSTURY, JAK RÓWNIEŻ ODZYSKU ENERGII Z ODPADÓW ZGODNEGO Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA. 3. SELEKTYWNE ZBIERANIE ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI I W KONSEKWENCJI OGRANICZENIE SKŁADOWANIA TYCH ODPADÓW. 4. ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ZBIERANYCH SELEKTYWNE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH. 5. WYELIMINOWANIE PRAKTYKI NIELEGALNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW.
ŚWIĘTOCHŁOWICE	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI	2004-2015	<ol style="list-style-type: none"> 1. ANALIZA I OCENA AKTUALNEGO STANU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY ŚWIĘTOCHŁOWICE 2. RÓZMIESZCZENIE ISTNIEJĄCYCH INSTALACJI I

			URZĄDZEN DO ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW, WRAZ Z WYKAZEM PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W TYM ZAKRESIE 3. KONCEPCJA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI 4. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI
RUDA ŚLĄSKA	POWIATOWY PROGRAM USUWANIA AZBESTU, WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA.	DO 31 GRUDNIA 2032 R.	1.DOPROWADZENIE DO CAŁKOWITEGO USUNIĘCIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST. 2.INWENTARYZACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA RUDA ŚLĄSKA. 3.WYZNACZENIE STOPNIA PILNOŚCI DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH.
	POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2015-2018	2015-2018	- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami - Zrównoważone gospodarowanie odpadami oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury - Racjonalna gospodarka odpadami niebezpiecznymi - Zapobieganie powstawaniu odpadów
MYSŁOWICE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA MYSŁOWICE NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021	2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021	1. OBJĘCIE WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW SELEKTYWNA ZBIÓRKĄ ODPADÓW ORAZ ODBIERANIEM ODPADÓW KOMUNALNYCH 2. KONTROLA PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W ODNIESIENIU DO SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA 3. ODEBRANYCH ODPADÓW (PRZEKAZYWANIE ODPADÓW NA INSTALACJE FUNKCJONUJĄCE W RAMACH II REGIONU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI) 4. TWORZENIE I UDZIAŁ GMINY W STRUKTURACH PONADGMINNYCH DLA REALIZACJI REGIONALNEGO SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI OBEJMUJĄCEGO 5. DZIAŁANIA W ZAKRESIE: 6. - ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW, 7. - SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW, 8. - PRZETWARZANIA ODPADÓW W CELU PRZYGOTOWANIA DO ODZYSKU LUB UNIESZKODLIWIANIA, 9. - BUDOWY REGIONALNYCH INSTALACJI, 10. - REKULTYWACJI ZAMKNIĘTYCH SKŁADOWISK ODPADÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W OBSZARZE PODLEGAJĄCYM UTWORZONEJ STRUKTURZE PONAD GMINNEJ

	<p>PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA MYSŁOWICE</p>	<p>MIASTO ZAMIERZA PRZYSTĄPIĆ DO OPRACOWANIA – TERMIN NIEZNANY WYDZIAŁ BAZUJE NA PLANIE GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014</p>	<p>11. STWORZENIE, DOSKONALENIE I PROWADZENIE BAZY DANYCH DOTYCZĄCYCH EWIDENCJI WYTWARZANYCH ODPADÓW ORAZ PODDAWANYCH POSZCZEGÓLNYM PROCESOM 12. ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA 13. PROWADZENIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNO-INFORMACYJNYCH, MAJĄCYCH NA CELU PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI 14. INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ NA RZECZ SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI SUROWCÓW WTÓRNYCH NA TERENIE MIASTA 15. ZBIÓRKA ORAZ ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW BIODEGRADOWALNYCH 16. ZBIÓRKA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH POCHODZĄCYCH ZE STRUMIENIA ODPADÓW KOMUNALNYCH, W TYM M.IN.: 17. - ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO, 18. - ZUŻYTYCH BATERII I AKUMULATORÓW, 19. - PRZETERMINOWANYCH LEKÓW 20. ZBIÓRKA ODPADÓW WIELKOGABARYTOWYCH 21. ZBIÓRKA ODPADÓW REMONTOWO – BUDOWLANYCH 22. ZBIÓRKA ZUŻYTYCH OPON 23. ZBIÓRKA I TRANSPORT ODPADÓW ZWIERZĘCYCH Z TERENÓW PODLEGAJĄCYCH GMINIE 24. USUWANIE „DZIKICH” WYSYPISK ODPADÓW 25. AKTUALIZACJA DANYCH DOTYCZĄCYCH WYSTĘPOWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH NA TERENIE MIASTA 26. REALIZACJA ZAPISÓW „PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST STOSOWANYCH NA TERYTORIUM POLSKI” ORAZ PROWADZENIE AKCJI INFORMACYJNEJ O MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA POMOCY FINANSOWEJ NA REALIZACJĘ PRAC ZWIĄZANYCH Z USUWIANIEM WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST 27. DOFINANSOWANIE DO USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST MIASTO MYSŁOWICE 28. SPORZĄDZENIE KWARTALNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI 29. SPORZĄDZENIE ROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI 30. KONTROLOWANIE I KIEROWANIE PRZEZ</p>
--	---	--	--

			<p>MIASTO CAŁEGO STRUMIENIA ODPADÓW DO INSTALACJI OBECNIE FUNKCJONUJĄCYCH LUB PLANOWANYCH W RAMACH II RGOK, CO UMOŻLIWI SPEŁNIENIE DYREKTYW UNIJNYCH W SPRAWIE ODZYSKU POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW</p> <p>31. WDRAŻANIE INNOWACYJNYCH TECHNOLOGII (BAT) W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW</p> <p>N/D</p>
BĘDZIN	<p>MIĘJSKI PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA BĘDZINA</p>	<p>OKRES OBOWIĄZYWANIA PROGRAMU: 2012-2017. PLANUJE SIĘ PRZEPROWADZENIE AKTUALIZACJI PROGRAMU W ROKU 2017.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PRZEPROWADZENIE INWENTARYZACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W CELU ZAKTUALIZAWANIA DANYCH O IŁOŚCI AZBESTU WYSTĘPUJĄCEGO NA TERENIE MIASTA BĘDZINA, - ZDIAGNOZOWANIE AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA BĘDZINA, - SPOWODOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z OCZYSZCZENIEM TERENU MIASTA BĘDZINA Z AZBESTU W OKREŚLONYM HORYZONCIE CZASOWYM, - MINIMALIZACJA NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH SPOWODOWANYCH OBECNOŚCIĄ AZBESTU NA TERENIE MIASTA, - LIKWIDACJA SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO.
BOBROWNIKI	<p>PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA I PLAN GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE BOBROWNIKI</p>	<p>2004-2012 (OBECNIE AKTUALIZACJA OPRACOWANIA)</p>	<p>GRUPY CELÓW:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OCHRONA KRAJOBRAZU I STRUKTURY GEOLOGICZNEJ; - OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH; - OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH; - OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA; - OCHRONA GLEB; - ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGOWANYCH; - OCHRONA PRZYRODY; - OCHRONA POWIETRZA; - OCHRONA PRZED HAŁASEM - EDUKACJA EKOLOGICZNA - GOSPODARKA ODPADAMI;
CZELADŹ	<p>BRAK.</p>	<p>NIE DOTYCZY.</p>	<p>NIE DOTYCZY.</p>
DĄBROWA GÓRNICZA	<p>„AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA NA LATA 2013 – 2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA</p>	<p>2013 – 2017</p>	<p>KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POLEGAJĄ NA: UWZGLĘDNIANIU ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA</p>

	2018 – 2020*		W STRATEGIACH SEKTOROWYCH, AKTYWIZACJI RYNKU NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA, ZARZĄDZANIU ŚRODOWISKOWYM, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W DZIAŁANIACH NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA, ROZWOJU BADAŃ I POSTĘPIE TECHNICZNYM, ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA SZKODY W ŚRODOWISKU, UWZGLĘDNIANIU ASPEKTU EKOLOGICZNEGO W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH POLEGAJĄCA NA: OCHRONIE PRZYRODY, OCHRONIE I ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU LASÓW, RACJONALNYM GOSPODAROWANIU ZASOBAMI WODNYMI, OCHRONIE POWIERZCHNI ZIEMI, GOSPODAROWANIU ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO POLEGAJĄCE NA DZIAŁANIACH W OBSZARACH: ŚRODOWISKO A ZDROWIE, JAKOŚĆ POWIETRZA, OCHRONA WÓD, GOSPODARKA ODPADAMI, ODDZIAŁYWANIE HAŁASU I PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH, SUBSTANCJE CHEMICZNE W ŚRODOWISKU.
IRZĄDZE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY IRZĄDZE NA LATA 2011 - 2032	2011R. - 2032R. - AKTUALIZACJA CO 4 LATA	WYELIMINOWANIE SZKODLIWEGO WPLYWU I NIEBEZPIECZNYCH DLA ZDROWIA SKUTKÓW POWODOWANYCH AZBESTEM U MIESZKAŃCÓW GMINY IRZĄDZE ORAZ LIKWIDACJA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.
JAWORZNO	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA JAWORZNA NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012-2018 - AKTUALIZACJA	2012-2018	GŁÓWNYMI CELAMI, ZGODNYMI Z POLITYKĄ EKOLOGICZNĄ PAŃSTWA SĄ: · UTRZYMANIE TENDENCJI ODDZIELENIA WZROSTU ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW OD WZROSTU GOSPODARCZEGO KRAJU WYRAŻONEGO W PKB, ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODZYSKU, W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI ODZYSKU ENERGII Z ODPADÓW, ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI OCHRONY ŚRODOWISKA, · ZMNIEJSZENIE ILOŚCI WSZYSTKICH ODPADÓW KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW, · ZAMKNIĘCIE DO KOŃCA 2009 R. WSZYSTKICH KRAJOWYCH SKŁADOWISK NIESPEŁNIAJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA, · WYELIMINOWANIE PRAKTYKI NIELEGALNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW, · STWORZENIE KOMPLEKSOWEJ BAZY DANYCH O WPROWADZANYCH NA RYNEK PRODUKTACH I GOSPODARCE ODPADAMI W POLSCE.
KROCZYCE	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY	PROJEKT Z KWIEŃNIA 2014 R. PO KONSULTACJACH	CELE GŁÓWNE:

	KROCZYCE NA LATA 2014-2017	SPOŁECZNYCH; PROGRAM NA LATA 2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> • GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W OPARCIU O REGIONALNĄ INSTALACJĘ PRZETWARZANIA ODPADÓW, • ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ODZYSKU, W SZCZEGÓLNOŚCI RECYKLINGU W ODNIESIENIU DO SZKŁA, METALI, TWORZYW SZTUCZNYCH ORAZ PAPIERU I TEKTURY, JAK RÓWNIEŻ ODZYSKU ENERGII Z ODPADÓW ZGODNEGO Z WYMOGAMI OCHRONY ŚRODOWISKA, • SELEKTYWNE ZBIERANIE ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI I W KONSEKWENCJI OGRANICZENIE SKŁADOWANIA TYCH ODPADÓW, • ZWIĘKSZENIE ILOŚCI ZBIERANYCH SELEKTYWNE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W STRUMIENIU ODPADÓW KOMUNALNYCH, • WYELIMINOWANIE PRAKTYKI NIELEGALNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW.
ŁAZY MIERZĘCICE	- PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY MIERZĘCICE NA LATA 2011-2032	- 2011-2032	- PRZYGOTOWANIE PLANU OCZYSZCZANIA TERENU GMINY MIERZĘCICE Z WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST POPRZECZ ICH DEMONTAŻ I UNIESZKODLIWIENIE 2) DOSTOSOWANIE DZIAŁAŃ DO WYMAGAŃ PRZEPISÓW PRAWNYCH OBOWIĄZUJĄCYCH W PRAWODAWSTWIE POLSKIM I DYREKTYWACH UNII EUROPEJSKIEJ; STWORZENIE ODPOWIEDNICH WARUNKÓW DO OGRANICZENIA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA
OGRODZIENIEC	PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2019 – PRZYJĘTY UCHWAŁĄ RADY MIEJSKIEJ NR XXV/220/2012 Z DNIA 10 LIPCA 2012	2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2019	<ol style="list-style-type: none"> 1. WYKSZTAŁCENIE U MIESZKAŃCÓW POSTAWY PRZYJAZNEJ ŚRODOWISKU PROWADZĄCEJ DO RACJONALNEGO GOSPODAROWANIA I KORZYSTANIA Z ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO, PRZY ZACHOWANIU WSZELKICH ZASAD JEGO OCHRONY. 2. WZROST ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA W ZAKRESIE POSZANOWANIA PRZYRODY, W TYM GŁÓWNIEMIE W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA ZASAD INGERENCJI W SFERĘ PRZYRODNICZĄ PARKU KRAJOBRAZOWEGO I JEGO OTULINY ORAZ OBSZARÓW NATURA 2000. 3. ZACHOWANIE I ZWIĘKSZENIE ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW LEŚNYCH. RACJONALNE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW GLEBOWYCH. 4. ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI. 5. PRZYWRÓCENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI WÓD

	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC - PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XII/89/2011 RADY MIEJSKIEJ Z DNIA 15 LIPCA 2011R.	2011-2032	<p>POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH I RACJONALIZACJA ICH WYKORZYSTANIA.</p> <p>6.KONTYNUACJA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ OGRANICZANIE ZUŻYCIA ENERGII I WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ.</p> <p>7.MINIMALIZACJA ILOŚCI POWSTAJĄCYCH ODPADÓW, WZROST WTÓRNEGO WYKORZYSTANIA.</p> <p>8.SUKCESYWNE USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.</p> <p>9.ZMNIEJSZENIE UCIAŻLIWOŚCI HAŁASU DLA MIESZKAŃCÓW I ŚRODOWISKA POPRZEZ OBNIŻENIE JEGO NATĘŻENIA DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW.</p> <p>10.OCHRONA PRZED NADMIERNYM ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.</p> <p>11.UTRZYMYWANIE NISKIEGO POZIOMU RYZYKA WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCEGO Z TRANSPORTU MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH.</p> <p>1. USUNIĘCIE I UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY, 2.MINIMALIZACJA NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH SPOWODOWANYCH OBECNOŚCIĄ AZBESTU NA TERYTORIUM GMINY, 3. LIKWIDACJA SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO</p>
PILICA	KIERUNKI DZIAŁANIA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY PILICA NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019	2012-2015	
POREBA			
POWIAT BĘDZIŃSKI	BRAK	ZMIANA USTAWY O ODPADACH, KTÓRA WESZŁA W ŻYCIE W 2013 ROKU, WPROWADZIŁA BRAK OBOWIĄZKU OPRACOWYWANIA PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI PRZEZ POWIATY.	
PSARY	NIE POSIADA		
SIEWIERZ	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2004 – 2015, AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2009 – 2012,	2004 – 2015 2009 – 2012	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2004 – 2015 JEST DOKUMENTEM STRATEGICZNYM OKREŚLAJĄCYM KONCEPCJĘ FUNKCJONOWANIA GMINY W DŁUŻSZYM OKRESIE CZASU , T.J. W PERSPEKTYWIE DO ROKU 2015 . W DOKUMENCIE

	<p>AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY SIEWIERZ NA LATA 2013 - 2016.</p> <p>PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY SIEWIERZ KWIECIEŃ 2009 R.</p>	<p>2013 – 2016</p> <p>AKTUALIZACJA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY SIEWIERZ DO KOŃCA 2015 R.</p>	<p>TYM ZOSTAŁY WYZNACZONE CZTERY CELE STRATEGICZNE ORAZ ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI I PRZEDSTAWIAJĄ SIĘ NASTĘPUJĄCO:</p> <p>CEL STRATEGICZNY NR 1: POPRAWA WYKORZYSTANIA WALORÓW GEOGRAFICZNO – PRZYRODNICZYCH ORAZ DZIEDZICTWA HISTORYCZNO – KULTUROWEGO DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY,</p> <p>CEL STRATEGICZNY NR 2 : ROZBUDOWA ORAZ UNOWOCZEŚNIENIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, MIĘDZY INNYMI POPRZECZ ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI INWESTYCYJNEJ Z WYKORZYSTANIEM PROGRAMÓW POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ,</p> <p>CEL STRATEGICZNY NR 3: WZROST WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW, ICH ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ ORAZ ZDOLNOŚCI ADAPTACYJNEJ DO ZMIAN SPOŁECZNYCH I GOSPODARCZYCH,</p> <p>CEL STRATEGICZNY NR 4: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA, POPRAWY ZDROWIA I ŚRODOWISKA NATURALNEGO.</p> <p>SZCZEGÓLWY WYMAGANIA, ZASADY UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ZOSTAŁY SZEROKO UREGULOWANE W KRAJOWYCH PRZEPISACH PRAWNYCH T.J. MIĘDZY INNYMI: - PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST STOSOWANYCH NA TERYTORIUM POLSKI,</p> <p>- PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032,</p> <p>KRAJOWY PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI ,</p> <p>- WOJEWÓDZKI PLAN</p>
<p>SŁAWKÓW</p>	<p>PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA SŁAWKÓW NA LATA 2004 – 2015</p>	<p>LATA 2004 – 2015</p>	<p>PODSTAWOWYMI CELAMI W GOSPODARCE ODPADAMI WYTWARZANYMI W SEKTORZE GOSPODARCZYM SĄ: REDUKCJA U ŹRÓDŁA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW, ODZYSK, UNIESZKODLIWIENIE I W OSTATECZNOŚCI BEZPIECZNE ICH SKŁADOWANIE, A TAKŻE OGRANICZENIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH NA ŚRODOWISKO, OGRANICZENIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NIEBEZPIECZNYCH ODPADÓW MEDYCZNYCH NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI, ZINTENSYFIKOWANIE ZBIÓRKI OLEJÓW</p>

	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA SŁAWKÓW NA LATA 2013 – 2032	LATA 2013 - 2032	ODPADOWYCH, ORGANIZACJA SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW ELEKTRYCZNYCH I ELEKTRONICZNYCH, USUNIĘCIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DO KOŃCA 2032 ROKU, ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW Z POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH I TWORZENIE WARUNKÓW DO ODZYSKU I RECYKLINGU, BEZPIECZNE DLA ŚRODOWISKA GOSPODAROWANIE ZUŻYTYMI OPONAMI I TWORZENIE WARUNKÓW DO ODZYSKU I RECYKLINGU W CELU OSIĄGNIĘCIA DOCELOWO W 2007 ROKU POZIOMU ODZYSKU 75 % I POZIOMU RECYKLINGU 15 %. USUNIĘCIE I UNIESZKODLIWIENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH, AZBEST Z TERENU MIASTA SŁAWKÓW DO 2032 ROKU, MINIMALIZACJA NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH POWODOWANYCH KONTAKTEM Z WŁÓKNAMI AZBESTU NA TERENIE MIASTA SŁAWKÓW, LIKWIDACJA SZKODLIWEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO W MIASTA SŁAWKÓW.
SZCZEKOCINY	-	NIE PLANUJEMY OPRACOWANIA PROGRAMU – POWÓD: OBOWIĄZEK OPRACOWANIA PROGRAMU W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI DOTYCZY KRAJU I WOJEWÓDZTWA.	NIE DOTYCZY
WŁODOWICE	PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY WŁODOWICE NA LATA 2011 - 2032	2011R. - 2032R. - AKTUALIZACJA CO 4 LATA	WYELIMINOWANIE SZKODLIWEGO WPLYWU I NIEBEZPIECZNYCH DLA ZDROWIA SKUTKÓW POWODOWANYCH AZBESTEM U MIESZKAŃCÓW GMINY WŁODOWICE ORAZ LIKWIDACJA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO NATURALNE.
WOJKOWICE	PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014. REGULAMIN UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY WOJKOWICE – PRZYJĘTY UCHWAŁĄ NR XLVII/444/2014 RADY MIASTA WOJKOWICE Z DNIA 24 LUTEGO 2014R. W SPRAWIE UCHWALENIA REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY WOJKOWICE.	ZGODNIE Z ART. 34 UST. 3 USTAWY O ODPADACH, PLANY GOSPODARKI ODPADAMI SĄ OPRACOWYWANE NA POZIOMIE KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM. OBOWIĄZEK TWORZENIA GMINNYCH PLANÓW GOSPODARKI ODPADAMI ZOSTAŁ TYM SAMYM ZNIESIONY. CELE WSKAZANE W WOJEWÓDZKIM PGO REALIZOWANE SĄ OBECNIE PRZY POMOCY REGULAMINU UTRZYMANIA CZYSTOŚCI I PORZĄDKU NA TERENIE GMINY.	SELEKTYWNE ZBIERANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH. ZAGOSPODAROWANIE ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, ODPADÓW ZIELONYCH ORAZ POZOSTAŁOŚCI Z SORTOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH PRZEZNACZONYCH DO SKŁADOWANIA W INSTALACJACH REGIONALNYCH LUB W INSTALACJACH ZASTĘPCZYCH ZLOKALIZOWANYCH W GRANICACH REGIONU II GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO. UZYSKANIE WYMAGANYCH POZIOMÓW RECYKLINGU I PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA ODPADÓW KOMUNALNYCH TAKICH JAK: PAPIER, METALE, TWORZYWA SZTUCZNE I SZKŁO ORAZ INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE ODPADÓW BUDOWLANYCH I ROZBIÓRKOWYCH.

	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WOJKOWICE NA LATA 2014-2020	DOKUMENT W TRAKCIE OPRACOWANIA. PLANOWANY TERMIN PRZYJĘCIA DOKUMENTU PRZEZ RADĘ MIASTA: WRZEŚNIEN 2014 R.	OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI. OBSZAR GOSPODARKI ODPADAMI UWZGLĘDNIONY ZOSTANIE W STRATEGII
ZAWIERCIE	„PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014”	OD 2014 DO NADAL	ZESTAWIENIE LOKALIZACJI INSTALACJI ZE WSKAZANIEM ZAWIERCIA W REGIONIE NR 1. AKTUALNIE ZAWIERCIE WPISANE JAKO INSTALACJA ZASTĘPCZA; PO WDROŻENIACH, DOPOSAŻENIU ITP. DOCELOWO JAKO INSTALACJA REGIONALNA.
POWIAT ZAWIERCIANSKI	-	-	-
ŻARNOWIEC	PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY ŻARNOWIEC	2013 - 2032	WYELIMINOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW ZDROWOTNYCH U MIESZKAŃCÓW GMINY ŻARNOWIEC POWODOWANYCH AZBESTEM ORAZ LIKWIDACJA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO
SOSNOWIEC	PROGRAM SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW DLA MIASTA SOSNOWCA AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA SOSNOWCA NA LATA 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020, PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA SOSNOWCA.	PROGRAM BYŁ PODDAWANY KONSULTACJOM SPOŁECZNYM I ZOSTAŁ ZATWIERDZONY PRZEZ JRP 13 SIERPNIA 2013 R. 2013-2016 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2017-2020 2006-2032 (PROGRAM WYMAGA AKTUALIZACJI)	OKREŚLENIE RACJONALNEGO SYSTEMU SELEKTYWNEJ ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE RODZAJE ZABUDOWY Z UWZGLĘDNIENIEM MORFOLOGII ODPADÓW STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. OCZYSZCZENIE OBSZARU MIASTA Z AZBESTU- LIKWIDACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, LIKWIDACJA ODDZIAŁYWANIA AZBESTU NA ŚRODOWISKO I ZDROWIE LUDZI, POMOC FINANSOWA W REALIZACJI ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z LIKWIDACJĄ AZBESTU.

Aneks nr 5. Zespół redagujący Strategię ZIT Subregionu Centralnego

Zespół ekspercki ds. aktualizacji Strategii (opracowania wersji III-V):

Marcin Baron, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach / InnoCo sp. z o.o.

Luk Palmen, Prezes Zarządu InnoCo sp. z o.o.

Mariusz Śpiewok, Dyrektor Biura ZSC

Marta Jasińska-Dołęga, Biuro ZSC

Dariusz Stankiewicz, Biuro ZSC

Paweł Sołtysik, InnoCo sp. z o.o.

Michał Chojkowski, InnoCo sp. z o.o.

Katarzyna Stuczeń, InnoCo sp. z o.o.

Zespół naukowy prowadzący warsztaty strategiczne i opracowujący wersję I Strategii:

Robert Tomanek, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Marcin Baron, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Ryszard Janecki, Politechnika Śląska

Grzegorz Karoń, Politechnika Śląska

Grzegorz Krawczyk, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

Reprezentacja ZSC w kadencji do 2014 r.:

Damian Bartyła, Prezydent Miasta Bytom

Andrzej Kotala, Prezydent Miasta Chorzów

Zygmunt Frankiewicz, Prezydent Miasta Gliwice

Paweł Silbert, Prezydent Miasta Jaworzno

Piotr Uszok, Prezydent Miasta Katowice

Grażyna Dziedzic, Prezydent Miasta Ruda Śląska

Kazimierz Górski, Prezydent Miasta Sosnowiec

Andrzej Dziuba, Prezydent Miasta Tychy

Małgorzata Mańka-Szulik, Prezydent Miasta Zabrze

Ryszard Mach, Prezydent Miasta Zawiercie

Marek Balcer, Burmistrz Miasta Mikołów

Zdzisław Kulej, Wójt Gminy Ciasna

Michał Nieszporek, Starosta Powiatu Gliwickiego

Paweł Sadza, Starosta Powiatu Pszczyńskiego

Lucyna Ekkert, Starosta Powiatu Tarnogórskiego

Reprezentacja ZSC w kadencji od 2015 r.:

Damian Bartyła, Prezydent Miasta Bytom

Andrzej Kotala, Prezydent Miasta Chorzów

Zygmunt Frankiewicz, Prezydent Miasta Gliwice

Paweł Silbert, Prezydent Miasta Jaworzno

Marcin Krupa, Prezydent Miasta Katowice

Grażyna Dziedzic, Prezydent Miasta Ruda Śląska

Arkadiusz Chęciński, Prezydent Miasta Sosnowiec

Andrzej Dziuba, Prezydent Miasta Tychy
Małgorzata Mańka-Szulik, Prezydent Miasta Zabrze
Witold Grim, Prezydent Miasta Zawiercie
Stanisław Piechula, Burmistrz Miasta Mikołów
Zdzisław Kulej, Wójt Gminy Ciasna
Waldemar Dombek, Starosta Powiatu Gliwickiego
Paweł Sadza, Starosta Powiatu Pszczyńskiego
Arkadiusz Czech, Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry

Zespół KZK GOP:

Roman Urbańczyk, Przewodniczący Zarządu KZK GOP
Tadeusz Gieraszek, KZK GOP

**Załącznik nr 2 do Uchwały Walnego Zebrania Członków Związku
Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego
nr 36/2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r.
Rejestr zmian w Strategii ZIT Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, wersja X**

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Numer strony/rozdział w wersji zaktualizowanej	Dotychczasowy zapis	Obecny zapis	Uzasadnienie
1	Biuro Związku	str. 179/rozdział 13	W projekcie POIŚ_TRA zakłada się realizację „szkieletowych” rozwiązań z zakresu: budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego, wdrażania inteligentnych systemów transportowych, zakupu taboru autobusowego i tramwajowego na potrzeby transportu publicznego oraz budowy i przebudowy liniowej infrastruktury tramwajowej oraz trolejbusowej. W skali lokalnej uzupełnieniem projektu POIŚ_TRA są projekty realizowane w ramach RPO WSL 2014-2020 w tym przede wszystkim w formule ZIT.	W projekcie POIŚ_TRA zakłada się realizację „szkieletowych” rozwiązań z zakresu: budowy, przebudowy liniowej i punktowej infrastruktury transportu zbiorowego, wdrażania inteligentnych systemów transportowych, zakupu taboru autobusowego i tramwajowego na potrzeby transportu publicznego oraz budowy i przebudowy liniowej infrastruktury tramwajowej oraz trolejbusowej, a także opracowania dokumentacji projektowej, przetargowej dla inwestycji infrastrukturalnych, realizowanych ze środków programu lub programów operacyjnych polityki spójności w okresie programowania następującym bezpośrednio po roku 2020, a także dokumentacji planistycznej w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – SUMP). W skali lokalnej uzupełnieniem projektu POIŚ_TRA są projekty realizowane w ramach RPO WSL 2014-2020 w tym przede wszystkim w formule ZIT.	Aktualizacja zapisów wynika z poszerzenia katalogu działań w ramach projektu POIŚ_TRA, związanego z aktualizacją zapisów Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, o możliwość uzyskania dofinansowania dla działań związanych z opracowaniem dokumentacji przetargowej, oraz dokumentacji planistycznej w zakresie przygotowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.
2	Biuro Związku	str. 179-180/rozdział 13	Na POIŚ_TRA na mocy Uchwały nr 133/2016 ZZSC z dnia 07.10.2016 r. składa się realizacja następujących zadań: – Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap I (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 393 332 262,09 PLN), – Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap II (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 169 245 282,54 PLN), – Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych (Miasto Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 37 500 000, 00 PLN), – Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – węzeł „Sądowa” (Miasto Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 34 639 636,41 PLN), – System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II (KZK GOP – szacunkowa kwota dofinansowania 26 442 885,00 PLN), – Zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z systemem inteligentnego zarządzania flotą pojazdów (Miasto Jaworzno – szacunkowa kwota dofinansowania 30 600 000,00 PLN), – Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z budową placu parkingowego (PKM Gliwice – szacunkowa kwota dofinansowania 29 280 061,05 PLN), – Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim (Miasto Tychy – szacunkowa kwota dofinansowania 100 000 000 PLN).	Na POIŚ_TRA na mocy Uchwały nr 321/2022 ZZSC z dnia 22 marca 2022 roku składa się realizacja następujących zadań: – Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap I (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 463 337 822,97 PLN), – Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap II (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 98 031 313,76 PLN), – Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap III (Tramwaje Śląskie S.A. – szacunkowa kwota dofinansowania 39 724 745,54 PLN), – Zmniejszenie negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko naturalne i poprawa jakości transportu poprzez zakup nowych ekologicznych autobusów niskopodłogowych (PKM Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 41 003 022,50 PLN), – Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – Węzeł „Sądowa” (Miasto Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 43 047 280,49 PLN), – System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej II (KZK GOP – szacunkowa kwota dofinansowania 22 280 106,80 PLN), – Zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z systemem inteligentnego zarządzania flotą pojazdów (Miasto Jaworzno – szacunkowa kwota dofinansowania 39 843 024,38 PLN), – Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z budową placu parkingowego (PKM Gliwice – szacunkowa kwota dofinansowania 34 865 593,89 PLN), – Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim (Miasto Tychy – szacunkowa kwota dofinansowania 113 333 333,33 PLN), – Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego w Gliwicach poprzez zakup 17 autobusów hybrydowych (PKM Gliwice – szacunkowa kwota dofinansowania 18 500 000,00 PLN), – Zakup taboru autobusowego zasilanego gazem CNG (PKM Katowice – szacunkowa kwota dofinansowania 6 500 000,00 PLN).	Aktualizacja listy przedsięwzięć, wynikająca z zapisów Uchwały nr 321/2022 Zarządu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego z dnia 22 marca 2022 roku, związana z uruchomieniem dodatkowych środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 na dofinansowanie kolejnych projektów w ramach projektu POIŚ_TRA. Ponadto, aktualizacji uległy szacunkowe kwoty dofinansowania projektów już realizowanych.
3	Biuro Związku	str. 180/rozdział 13	Brak zapisów	Dodatkowo, w ramach projektu komplementarnego do ZIT pozyskać można dofinansowanie na opracowanie dokumentacji planistycznej w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej – SUMP), dla przygotowywanego we współpracy z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.	Zapis dodany z uwagi na poszerzenie katalogu działań w ramach projektu POIŚ_TRA o opracowanie dokumentacji planistycznej w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej - SUMP).

4	Biuro Związku	str. 180/rozdział 13	<p>Ponadto dopuszcza się możliwość realizacji zadań rezerwowych, tj.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Miejski Autobus Szynowy na trasie Gliwice-Sośnica – Gliwice- Pyskowice (Miasto Gliwice), – Poprawa systemu transportu publicznego w Jaworznie, poprzez zakup nowoczesnego taboru i budowę niezbędnej infrastruktury (Miasto Jaworzno), – Inteligentny System Zarządzania Ruchem na obszarze działania KZK GOP (ITS KZK GOP), <ul style="list-style-type: none"> – Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez zakup autobusów z alternatywnymi źródłami napędu (PKMM Sp. z o.o. Świerklaniec) 	<p>Ponadto dopuszcza się możliwość realizacji zadań rezerwowych, tj.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Budowa przystanków autobusowych na planowanej linii komunikacyjnej publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy Lubliniec (Gmina Lubliniec). <ul style="list-style-type: none"> – Zachodnia Brama Metropolii Silesia - Centrum Przesiadkowe w Gliwicach etap II (Miasto Gliwice). – Budowy wagi do preselekcji w ciągu ul. Kościuszki (Miasto Katowice). – Zwiększenie atrakcyjności funkcjonowania komunikacji trolejbusowej poprzez modernizację sieci trakcyjnej (Miasto Tychy). – Rozbiórka oraz przebudowa istniejącego budynku warsztatowego wraz z budową warsztatu oraz wiaty dla pojazdów autobusowych zasilanych wodorem (Miasto Tychy). – Zakup nowoczesnego taboru autobusowego z napędem ekologicznym na potrzeby rozwoju transportu publicznego w podregionie tyskim - etap II (Miasto Tychy). – Czyste niebo nad Zagłębiem - Zakup autobusów hybrydowych w Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej Spółka z o.o. w Sosnowcu - Etap II (PKM Sosnowiec). – Zakup autobusów o napędzie Diesla na potrzeby świadczenia publicznych usług transportowych przez PKM Sosnowiec (PKM Sosnowiec). – Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego – etap IV (Tramwaje Śląskie S.A.). – Rozbudowa systemu dystrybucji biletów w pojazdach o możliwość płacenia kartą EMV (GZM). – Dokumentacja projektowa dla przedsięwzięć pn.: „Rozbudowa układu drogowego wraz z budową linii tramwajowej od Pętli Brynów do planowanej Pętli Kostuchna oraz „Katowicki System Zintegrowanych Węzłów Przesiadkowych – Węzeł Kostuchna” (Miasto Katowice). – Opracowanie Studium Wykonalności separacji ruchu kolejowego na odcinku Katowice-Gliwice (GZM). 	<p>Aktualizacja listy przedsięwzięć rezerwowych, wynikająca z zapisów Uchwały nr 321/2022 Zarządu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego z dnia 22 marca 2022 roku.</p>
5	Biuro Związku	str. 180/rozdział 13	<p>Łączna wartość wnioskowanego dofinansowania dla tych zadań wynosi 821 040 127,09 zł. Wszystkie ww. zadania zostały opisane w postaci fiszek projektowych, których korekty są na bieżąco przekazywane do CUPT.</p>	<p>Wszystkie ww. zadania w ramach projektów podstawowych zostały opisane w postaci fiszek projektowych, których korekty są na bieżąco przekazywane do CUPT.</p>	<p>Usunięto zapis dot. łącznej wartości wnioskowanego dofinansowania, z uwagi na fakt kilkukrotnego już zwiększenia kwoty dostępnych środków, i możliwość ewentualnego zwiększenia kwoty dofinansowania dla projektów realizowanych w ramach projektu POIŚ_TRA w przyszłości. Ponadto, doprecyzowano, że fiszki projektowe składane są w przypadku projektów wskazanych jako przedsięwzięcia z tzw. listy podstawowej.</p>
6	Biuro Związku	str. 180/rozdział 13	<p>Brak zapisów</p>	<p>Ponadto, istotnym efektem działań będzie także możliwość lepszego przygotowania dokumentacji projektowej, a także planistycznej, zwłaszcza w zakresie tworzonych Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP). To właśnie SUMP-y będą stanowić kluczowy dokument wyznaczający kierunki rozwoju w zakresie transportu i mobilności na obszarach funkcjonalnych, a dobre przygotowanie do realizacji SUMP stanowić będzie dodatkowy atut w postaci dopasowania ukierunkowania działań na realne problemy i bolączki.</p>	<p>Zapis dodany z uwagi na poszerzenie katalogu działań w ramach projektu POIŚ_TRA o opracowanie dokumentacji planistycznej w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (Plany Zrównoważonej Mobilności Miejskiej - SUMP), oraz związane z możliwością realizacji tego projektu planowane efekty działań.</p>